

---

# Parti değerlendirmeleri-1

---



EKSEN YAYINCILIK

# **Parti**

## **değerlendirmeleri-1**

**EKSEN**

**YAYINCILIK**

EKSEN Basım Yayın Ltd. Őti.  
MollaŐeref Mah., Turgut Özal Cad.  
Fatih/İstanbul

Tel: (212) 534 32 39

Fax: (212) 635 69 93

**Baskı tarihi: Nisan. 2006**

**Baskı : 1**

**ISBN : 975-7271-38-1**

**Baskı - Cilt**

**Step Ajans, 0212 446 88 46**

# **Parti değerlendirmeleri-1**

## İÇİNDEKİLER

- 7 Sunuş
- 11 Türkiye Komünist İşçi Partisi kuruldu!
- 15 Yeni bir yılın başında dünya ve Türkiye
- 29 Seçimler ve parti taktiği
- 37 Devirmeyen darbe güçlendirir
- 45 Emperyalizm ve Balkanlar'da emperyalist savaş
- 51 Zorlu döneme örgütsel hazırlık
- 68 Kürt hareketinde son gelişmeler
- 81 Yeni eylem dalgası
- 86 Yeniden inşa süreci
- 93 Ulucanlar katliamı ve ötesi
- 103 Birinci yılında parti
- 115 Emperyalist stratejilerin kısılcısındaki Türkiye
- 129 Dostun düşmanın önünde yükseklere çekilmiş bayrak
- 136 Gelişmekte olan işçi hareketi ve 1 Mayıs
- 141 Dönemin görev ve sorumlulukları
- 159 Gençlik hareketi ve partinin güncel sorumlulukları
- 172 Hücre saldırısını püskürtmenin sorunları ve sorumlulukları
- 183 Siyasal durum ve devrimci görevler
- 203 Hücre saldırısı ve yeni zindan direnişi
- 217 Yeni bir yıla girerken
- 223 Sarsıcı ve aydınlatıcı gelişmeler
- 233 Düzenin krizi ve devrimci sınıf alternatifi

243	Geleceği kucaklamak için
258	Dönemsel durum ve partinin sorumlulukları
275	Düzen bekçileri hazırlanıyor
291	Saldırı sonrası yeni dönem
303	Emekçilere ve halklara savaş ilanı
309	Emperyalist savaşa karşı savaş!
316	Zor dönem zorlu görevler
336	Sınıf çalışmasının güncel sorunları
349	Öncü işçi platformları
360	Sınıf çalışması ve kültür-sanat cephesi
377	Gelişmeler ve güncel sorunlar
392	Emperyalizmin kıskacında Ortadoğu
410	Seçimler ve devrimci sınıf çizgisi
425	Seçimler sonrası yeni dönem

# Sunuş

Burada iki kalınca kitap halinde sunduğumuz değerlendirmeler büyük bir bölümüyle Türkiye Komünist İşçi Partisi Merkez Yayın Organı *Ekim*'in başyazılarından oluşmaktadır. Derleme başlangıçta yalnızca başyazılarla sınırlı bir çerçevede düşünülmüştü. Daha sonra belirli konulardaki (sınıf hareketi, kadın sorunu, kamu hareketi, kültür-sanat, ideolojik eğitim vb.) en temel bir ya da iki yazıyla desteklemenin amaca daha uygun düşeceği sonucuna varıldı. Bu, derlemenin hacmini doğal olarak biraz genişletti, fakat sonuçta daha güçlü ve amaca daha uygun bir bütün çıktı ortaya.

Bu değerlendirmeler bir partiye ve bir döneme aittir. Döneme başlangıç olarak TKİP'nin kuruluş tarihi (Kasım 1998) ve bu çerçevede derlemeye başlangıç olarak da TKİP Kuruluş Bildirisi seçilmiştir. Bu öznel seçim derlemenin amacına uygundur; amaç, devrimci bir partinin kuruluşundan bu yanaki temel siyasal değerlendirmelerini okura toplu olarak sunmaktır.

Derleme bir döneme göre yapıldığı için aynı dönem içinde

çok değişik konulardaki metinler burada birarada yer almaktadır. Dünya ve Ortadoğu'daki siyasal gelişmelerden Türkiye'de siyasal süreçlerin çok yönlü seyrine, sınıf hareketinin sorunlarından gençlik ve kamu hareketine, Kürt sorunu ve hareketinden kadın sorununa, sendikalar sorunundan kültür-sanat sorunlarına, hücre saldırısı ve zindan direnişinden devrimci hareketteki tasfiyeci kan kaybına ve reformist solun yeni yönelimlerine, nihayet partinin örgütsel sorunlarından çalışma tarzına ve yayınlarına kadar, alabildiğine zengin bir konu çeşitliliğinden oluşan bir derlemedir bu.

TKİP'nin kuruluş tarihi üzerinden seçilen bu döneme damgasını vuran olaylardan bazılarını burada rastgele sıralamak, bu derlemede ele alınan konuların önemine bir başka yönden ayrıca ışık tutmuş olacaktır. Dönemin başlangıcı yaklaşık olarak Kürt hareketindeki köklü konum ve kimlik değişimine denk geliyor. Devamında Ulucanlar katliamıyla startı verilen hücre saldırısı ve büyük zindan direnişi var. Cumhuriyet tarihinin en büyük ekonomik çöküntüsünü işaretleyen Kasım 2000 ve şubat 2001 krizleri aynı dönem içinde bunları tamamlıyor. Bu aynı zamanda tahkim ve mezarda emeklilikten özelleştirmelere ve kölelik yasasına kadar işçi sınıfı ve emekçilerin ekonomik ve sosyal kazanımlarına cumhuriyet tarihinin en kapsamlı saldırılarından birinin yöneltildiği bir dönemdir de. Öte yandan Eylül 2001, dünyada İki Kuleler saldırısını ve dolayısıyla Amerikan emperyalizminin dünya halklarına karşı ilan ettiği yeni "haçlı seferi"ni işaretliyor. Bunun devamında Afganistan ve Irak'a yönelik emperyalist savaşlar ve işgaller var. Bu aynı dönemde dünyada sermaye yönünden neo-liberal saldırılar ile polis devletine geçiş uygulamaları, işçi sınıfı, emekçiler ve ezilen halklar cephesinden ise yeni bir sosyal mücadeleler döneminin önemli yeni çıkışları var. Türkiye'de sınıf ve kitle hareketleri yönünden nispeten durgun geçen bu dönem, sol harekette tasfiyeci



kanama ve savrulmaların yeni boyutlar kazanmasına da tanıklık ediyor. Reformist sol üzerinden parlamentarizmin yeniden güç kazanması ve bunun burjuva düzen akımlarıyla ittifakları gündeme getirmesi, anti-empyrialist mücadele sorununun orta sınıfa denk düşen burjuva milliyetçi eğilimler halinde yozlaştırılması, devrimci program ve ilkeler bir yana bırakılarak devrimi açıktan terketmiş Kürt hareketine kuyrukçuluk çizgisinde ısrar, bunun dikkate değer göstergelerinden yalnızca birkaçı olarak sıralanabilir. Sınıf ve kitle hareketindeki durgunluk ile Kürt hareketindeki teslimiyet ve tasfiye yönelimi, karşı yönden devletin son derece hesaplı ve kapsamlı ezime ve tasfiye etme saldırısı ile de birleşince, bu aynı dönem geleneksel küçük-burjuva devrimci-demokrat harekette yeni iç çözümlere ve reformist saflara geçişlere tanıklık etti. Bu temel önemde olaylar listesi, aynı dönemdeki genel ve yerel seçimlerde geleneksel düzen partilerinin sandığa gömülmesi ve dinci-Amerikancı AKP'nin siyaset sahnesinde belirgin biçimde güç kazanması, dizginsiz bir şovenizmin topluma egemen kılınmaya çalışılması ile devletin Kürt sorunundaki geleneksel politikasının çöküntüsü vb. olaylarla daha da uzatılabilir.

Burada okura iki kitap halinde sunduğumuz *Parti Değerlendirmeleri* işte bütün bu konuları kapsıyor, bütün bu konuları devrimci bir partinin bakış açısından işleyen en temel metinlerden oluşuyor. Yine de bu son ifadede yanılığa yolaçabilecek büyük bir eksiklik de var. Zira buraya alınmış değerlendirmeler yalnızca dolaysız olarak Parti adına ve Parti'nin Merkez Yayın Organı üzerinden sunulmuş olanlardır. Oysa devrimci her parti gibi TKİP'nin siyasal değerlendirmelerinin de yeraltı basınıyla sınırlı olmadığını, dahası bugünün koşullarında yeraltı basınının bunun ancak küçük bir bölümünü temsil ettiğini de biliyoruz. Buradan bakıldığında, bu derlemelerde sunulmuş değerlendirmeleri yalnızca daha kapsamlı bir

bütünün sınırlı bir parçası olarak ele almak gerekir. *Parti Değerlendirmeleri*'ni izleyecek yeni kitaplar dizisi ile bu bütünü okurun kolay kullanımına sunmaya devam edeceğiz.

Yazık ki Türkiye solunda süreli yayınlar üzerinden sunulmuş değerlendirmeleri bir dönemin ardından kitaplaştırarak böylece hem kalıcılaştırmak ve hem de okurun kolay kullanımına sunmak alışkanlığı fazlaca yok. Bu yola başvurulmamasının farklı nedenleri var kuşkusuz. Öncelikle bunun önemi yeterince gözetilmiyor. Her hafta ya da her ay çıkan bir yayında yeralan yazılara araya yıllar girdikçe okurun ulaşabilmesinin güçlükleri yeterince gözetilmiyor. Öte yandan belki bundan da önemli olan, bu değerlendirmelere biz-zat sahipleri tarafından duyulan belirgin güvensizliktir. Aradan yıllar geçtikten sonra politik ağırlıklı değerlendirmeleri okurun karşısına dolaysız biçimde çıkarabilmek için bu değerlendirmelerin zamanında güçlü ve ayrıca da zamana dayanıklı olması gerekir. Oysa Türkiye, dönemsel siyasal değerlendirmeleri bir yana bırakalım, 5 ya da 10 yıl gibi nispeten kısa zaman dilimleri içinde bazı siyasal çevreler payına temel yaklaşımların, hatta programların bile eskitilebildiği bir ülkedir. Böyle olunca, süreli yayınlarda ortaya konulanların orada unutulmaya terkedilmesi belirgin bir politik tercih olarak da kendini gösterebiliyor.

Komünistler Türkiye soluna, süreli yayınlarda yeralan temel ve taktik değerlendirmelerin kitaplaştırılmak yoluyla yıllar sonrasında okurun hizmetine dolaysız olarak sunulması geleneğini getirdiler. Bu gelenek edinilmiş tutarlı bakış-açısından, bunun ürünü değerlendirmelerin zamana olan dayanaklılığına duyulan güvenden ayrı düşünülemez kuşkusuz. Bu son yargı, burada okura sunulan değerlendirmelere bugünün gözüyle bakışımızı da ortaya koymuş oluyor haliyle.

*Nisan 2006*

Devrim tarihimizde bir  
kilometre taşı:

## **Türkiye Komünist İşçi Partisi kuruldu!**

Devrim tarihimizde bir dönüm noktası oluşturacak olan devrimci adım atıldı. Komünistlerin işçi sınıfının devrimci partisini inşa etmek için yıllardır harcadıkları zorlu ve inatçı çabalar nihayet başarıya ulaştı. Türkiye Komünist İşçi Partisi kuruldu!

Partimiz'in kuruluşu, parti inşa örgütümüz olan EKİM'in mevcut tüm örgütlerinin genişçe temsil edildiği Kuruluş Kongresi'nde gerçekleşti. Kuruluş Kongremiz Partimiz'in temel teorik yaklaşımlarını, programını, tüzüğünü, taktiğini ve örgütsel çizgisini tartışıp karara bağlayarak Türkiye Komünist İşçi Partisi'nin kuruluşunu ilan etti. Böylece, geçen yılın ikinci yarısında "*Herşey parti için! Herşey parti kuruluş kongresi için!*" şiarlarını yükselten komünistler, işçilere, emekçilere ve devrimcilere verdikleri sözü yerine getirmiş oldular.

Partimiz'in kuruluşu, insanlığı ve uygarlığı tükenişe ve

yıkıma sürükleyen emperyalist-kapitalist dünya düzenine karşı kendi coğrafyamızdan yükseltelen militan bir mücadele çağrısıdır. Partimiz'in kuruluşu, on yıllardır yıkılmayı bekleyen Türkiye'nin kokuşmuş ve çeteleşmiş kapitalist sömürü düzenine militan bir savaş ilanıdır. Partimiz'in kuruluşu, on yıllardır bu topraklarda devrim ve sosyalizm davası uğruna kavga vermiş, emek harcamış, acı çekmiş, büyük yiğitlik örnekleri sergilemiş dünün ve bugünün devrimci kuşaklarının yarattığı birikimin güvenceye alınmasıdır. Ve nihayet Partimiz'in kuruluşu, kapitalist sömürü düzenini tarihe gömecek ve bu uğurda tüm emekçilere önderlik edebilecek yetenekteki tek gerçek toplumsal güç olan işçi sınıfının devrimci önderlik ihtiyacının somut olarak karşılanmasıdır.

Türkiye Komünist İşçi Partisi dünyada ve Türkiye'de zafer ve yenilgilerden oluşan zengin bir devrimci mirasın üzerinde yükselmektedir. Partimiz bu mirası kararlılıkla savunmakta, kendisini onun bugünkü temsilcisi ve yarınlara taşıyıcısı saymaktadır.

Fakat öte yandan Partimiz bizzat bu aynı devrimci geçmişin çok yönlü bir eleştirel değerlendirmesinin ürünü olmuştur. Zayıf, eksik ve kusurlu olan her noktada bu geçmişi devrimci eleştiriye tabi tutmuş, ondan gelecekteki mücadeleler için gerekli dersleri ve sonuçları çıkarmaya çalışmış, bu temel üzerinde devrimci bir yenilenmenin ifadesi olmuştur.

Dünyada ve Türkiye'de yıkıcı yenilgilerle sonuçlanan bir tarihi dönemle devrimci hesaplaşmanın ürünü olan Türkiye Komünist İşçi Partisi, bu konumu ve kimliği ile yeni dönemi kucaklama iddiasındadır. Yeni dönem, ikibinli yıllar, dünyada ve Türkiye'de yeni devrim dalgalarına sahne olacaktır. Bu salt devrimci iyimserliğe dayalı bir kehanet değildir. Dünya ölçüsünde işçi sınıfının ve ezilen halk kitlelerinin yeni bir mücadele dönemine girdiklerinin, proleter hareketin ve halk isyanlarının yeni bir tarihi evresinin başladığının şimdiden

çok sayıda somut göstergesi mevcuttur. Partimiz'in kuruluşu bu yeni dönemin, geleceğin yeni devrimler dalgasının kendi coğrafyamızdan başarılı bir önderlikle kucaklanabilmesine bir ilk hazırlıktır.

Partimiz komünist sıfatı taşımaktadır, o komünizmin partisidir. Nihai hedefi, toplumun sınıflara bölünmesine kesin bir biçimde son vermektir. Böylece bu bölünmeden doğan her türlü toplumsal ve politik eşitsizliği tamamen ortadan kaldırmak, onun ürünü olan her türlü kötülüğü kökünden yoketmektir. Baskının, sömürünün, her biçimiyle köleliğin ilelebet yokedildiği evrensel bir toplum düzenine ulaşmaktır.

Partimiz devrimci bir kimlik taşımaktadır: o devrimin, proletarya devriminin partisidir. Bugün Partimiz'in önündeki temel devrimci görev, burjuvazinin sınıf egemenliğinin yıkılması, iktidarın işçi sınıfı tarafından ele geçirilmesidir. Sırtını emperyalizme dayanmış mevcut burjuva sınıf egemenliği, bugün toplumumuzun karşı karşıya bulunduğu tüm temel toplumsal ve siyasal sorunların gerçek kaynağıdır. Bu sorunları çözmek egemen burjuva sınıfı devirmekten, onun egemenlik aygıtı olan mevcut devlet iktidarını şiddete dayanan bir devrimle yıkmaktan, yerine proletaryanın tüm emekçilerin desteğine dayalı devrimci iktidarını kurmaktan geçmektedir. Emekçilerin sömürüden ve her türlü demokratik hak yoksunluğundan, ülkenin emperyalist kölelikten, mazlum Kürt halkının sömürgeci boyunduruktan kurtulabilmesinin biricik gerçek yolu buradan geçmektedir. Partimiz'in bugünkü devrimci stratejik çizgisinin esası budur.

Partimiz işçilerin, işçi sınıfının partisidir. Partimiz'in işçi sınıfının temel çıkarları dışında bir çıkarı, temel amaçları dışında bir amacı yoktur. İşçi sınıfı toplumumuzu bugünkü çürüme ve kokuşmadan muzaffer bir devrimle çekip çıkarma yeteneğinde olan tek gerçek toplumsal güçtür. Devrimimiz ancak bu sınıfın önderliğinde başarıya ulaşabilir. Partimiz'in

temel tarihi misyonu bu doğrultuda işçi sınıfına yol göstermek, ona bugünkü mücadelesinde önderlik etmektir. Bunda başarılı olabilmek için işçi sınıfıyla et ve tırnak gibi kaynaşmak Partimiz'in en acil görevidir. Bu tüm öteki emekçi katmanlara, toplumun tüm öteki ezilen kesimlerine başarıyla önderlik edebilmenin de biricik maddi güvencesidir.

Partimiz Türkiye'nin on yılları bulan devrimci teorik ve pratik birikiminin en ileri düzeyde özümsemesinin ve onun devrimci temeller üzerinde ileriye doğru aşılmasının bir ürünü olmuştur. Bu konum ve kimliği ile Partimiz, proletarya devrimi davasına ve sosyalizme samimiyetle inanan tüm devrimcilerin altında birleşebilecekleri bir bayrak yükseltmiştir. Partimiz'in kuruluşu komünist olmak iddiasındaki tüm devrimcilere bu bayrak altında birleşme çağrısıdır.

Bugünkü çürüme ve kokuşma mevcut düzenin tarihsel ömrünü çoktan doldurduğunun maddi bir itirafından başka bir şey değildir. Bu olgu yeni de değildir. Son 30 yıldır bu kokuşmuş düzen yıkılmayı bekliyor. Bu yıkılışı olanaklı kılacak olan devrimci dinamikler her seferinde ancak askeri darbelerle dizginlenebildi.

Son 30 yılın devrim cephesinden kendini en yakıcı bir biçimde hissettiren temel zaafiyeti devrimci önderlik alanındaki boşluktu. Partimiz bugün bu boşluğu doldurmak iddiasındadır. Partimiz ideolojik çizgisini, bunun ürünü olan programını ve nihayet bu temel üzerinde bugüne dek sağladığı maddi-örgütsel birikimini bu iddianın somut güvencesi saymaktadır.

Partimiz sınıf bilinçli işçileri ve tüm samimi devrimcileri kendi saflarında birleşmeye, devrimci önderlik iddiasına omuz vermeye çağırılmaktadır.

***Yaşasın proletarya devrimi!***

***Yaşasın sosyalizm!***

***Türkiye Komünist İşçi Partisi***

**Kasım '98**

'99 yılına girerken...

## **Yeni bir yılın başında dünya ve Türkiye**

'98 yılını geride bıraktık. İki binli yıllara yalnızca bir yıl kaldı. İnsanlık yeni bir yüzyıla, 21. yüzyıla giriyor. Biz Türkiyeli komünistler gelmekte olan yüzyılı işçi sınıfının devrimci partisinin kuruluşuyla, Türkiye Komünist İşçi Partisi'nin ilanı ile karşılıyoruz. Ve biz, Türkiye devrimi için tarihi önemde gördüğümüz bu adımın yeni bir yüzyıla geçişle çakışmasının sembolik olmaktan öteye bir anlamı olduğuna inanıyoruz.

Türkiye'de yeni temeller üzerinde bir komünist hareketin doğuşu, 12 Eylül askeri faşist darbesini izleyen ağır ve her açıdan yıkıcı bir yenilginin sonrasına denk geldi. Bu yenilginin yarattığı ağır tasfiyeci hava daha henüz dağılmamışken, bu kez uluslararası planda büyük bir gericilik dalgası baş gösterdi. Öylesine ki, komünist hareketimizin siyasal mücadele

alanına çıkışıyla bu uluslararası gericiilik dalgasının başlanğıç startını oluşturan gelişmeler neredeyse üstüste düştü. Sovyetler Birliğı'nde başlayan, tüm Doğu Avrupa'ya yayılan ve Sovyetler Birliğı'nin dağılmasıyla noktalanın bu olaylar zinciri, tüm dünyada devrim ve sosyalizme karşı tarihin gördüğü en büyük ideolojik, psikolojik ve siyasal haçlı seferine vesile oldu. Marksizm'e, sosyalizme, devrime dair herşey görülmemiş bir saldırı, karalama ve inkar kampanyasının hedefi haline geldi. Tarihi gerçekler tersyüz edildi. Gerici burjuva düşünce ve değerler kutsandı. Kapitalist düzenin ebediliğı, dolayısıyla "tarihin sonu" ilan edildi.

İşte biz Türkiyeli komünistler, Partimiz'i, bir yenilgi sonrasında yıkıntı ortamında ve tarihin bu en büyük uluslararası gericiilik dalgasına göğüs gererek, inanç ve kararlılıkla adım adım inşa ettik. Gericiilik dalgasının solu da sardığı, dünyada ve Türkiye'de irili-ufaklı bir dizi sol siyasal akımı tükettiğı ya da "en az direnme çizgisi"ne ittiğı, ihanete ya da kurulu düzenin icazetine sürüklediğı bir evrede, bizler, kendi coğrafyamızda, komünizmin ve devrimin partisini yaratma iradesi ve kararlılığını ortaya koyduk. Karalamalara ve inkara konu edilen devrimci geçmişin derslerinden en iyi biçimde öğrenmeyi bir an bile ihmal etmeksizin hep, geleceğe baktık, geleceğin kaçınılmaz olarak kendini gösterecek yeni tarihi mücadelelerine hazırlandık.

7-8 yıl önce gerici emperyalist propaganda kapitalizmin ebediliğini, aynı anlama gelmek üzere tarihin sonunu ilan ediyordu. Bugün borsa çöküntüleri ve bir dizi ülkede kapitalist ekonominin iflası eşliğinde kapitalizmin karanlık geleceğı tartışılıyor. 7-8 yıl önce gericiilik dünyasının sağır edici propagandası eşliğinde "sosyalizmin iflası" tartışılıyordu, bugün gitgide genişleyen bir çerçevede kapitalizmin kaçınılmaz sonu tartışılıyor. Sosyalizm, işçi sınıfı ve emekçiler için yeniden güçlenen bir umut haline geliyor.



## Kapitalist dünya: Her alanda istikrarsızlık

Kapitalist-emperyalist dünya sistemine bugün çok boyutlu bir genel istikrarsızlık egemendir. Bu istikrarsızlığın temelinde kapitalizmin, onunla belirlenen emperyalist dünya sisteminin onulmaz çelişkileri yatmaktadır. İktisadi bunalım, borsalarda birbirini izleyen mali çöküntüler zinciri, tek tek ülke ekonomilerinin iflası, emperyalistler arasında kızılgan rekabet ve nüfuz mücadeleleri, bölgesel çatışmalar, bir dizi ülkede siyasal kargaşa, ve elbette, birçok ülkede işçi sınıfının ve emekçilerin günden güne büyüyen toplumsal muhalefeti... Bunlar kapitalist dünya sistemine egemen istikrarsızlığın ilk akla gelen güncel unsurlarıdır. Tüm bu sorunlar tablosu '90'ların başındaki iddialarla çarpıcı tezatlar oluşturmaktadır. Dünyanın emperyalist efendilerine '90'lı yılların başında egemen iyimser havadan bugün eser kalmamıştır. O zamanlar insanlığın gelecek perspektifini ve umudunu yoketmek için "tarihin sonu" propagandası pompalayanlar, bugün zincirleme olarak birbirini izleyen mali ve iktisadi çöküntülere bakıp kapitalizmin geleceğine ilişkin kaygılara gömülüyorlar.

İçinden geçmekte olduğumuz günlerin en önemli uluslararası gelişmesi, geçen yılın yazında Uzak Asya'da başlayan, ardından sırayla Japonya, Latin Amerika ve son olarak Rusya'da yaşanan mali çöküntülerdir. Birbirinden beslenen bu mali çöküntüler, emperyalist küreselleşmenin biriktirdiği çelişiklere ve sorunlara çarpıcı örneklerdir. Bu zincirleme gelişmeler kapitalist dünya ekonomisini bekleyen genel bir çöküntünün de yeni işaretleridir. Benzer olaylar yıllardır farklı biçimlerde tekrarlanmakta, her yenisi kapsam ve yıkıcı etkileri bakımından kendinden öncekini aşmaktadır.

Dünya kapitalizmi 25 yılı aşkın bir süredir genel iktisadi durgunlukta ifadesini bulan bir bunalım içindedir. Kapitaliz-

min tarihinde görülmemiş boyutlarda mali spekülasyona, borsa oyunlarına yönelmek, uluslararası sermayenin bu bunalıma verdiği yanıt oldu. Çok uluslu tekeller ve bankalar bunalım koşullarında üretimden sağlayamadıkları aşırı kârları mali spekülasyonlarla sağlama yoluna gittiler. Öylesine ki, '70'li yılların ortasında sermayenin yalnızca %10'u spekülasyona yöneliyorken, bu oran '90'ların ortasında %95'i bulmuştur. Bu rakamlar dünya kapitalizmindeki asalaklaşmanın kazandığı korkunç boyutlar konusunda herhangi bir yorumu gereksiz kılmaktadır.

Fakat birbirini izleyen borsa çöküntüleri, uluslararası mali sermayenin iktisadi bunalıma çözüm alternatifi saydığı bu oyunun da sonuna gelinmekte olduğunu göstermektedir. Dün bir olanak, aşırı kâr düzeyine bir çözüm olarak görülen şey, bugün krizi ağırlaştıran, dünya ölçüsünde genel bir iktisadi-mali çöküntüyü hazırlayan etkene dönüşmüştür. Bu, borsa oyunlarına, mali spekülasyonlara dayalı "kumarhane kapitalizmi"nin, bu temel üzerinde yükselen emperyalist "küreselleşme"nin iflasından başka bir şey değildir.

Ne var ki, bu iflasın faturasını dün olduğu gibi bugün de dünya çapında işçi sınıfı ve emekçi yığınlar, özellikle de bağımlı ülkelerin açlık, yoksulluk ve hastalıkla pençeleşen geniş halk kitleleri ödüyorlar.

Kriz ağırlaştıkça emekçilere yönelik iktisadi-sosyal saldırı da katmerleşiyor. Dünya çapındaki muazzam zenginlik birikimine rağmen, kapitalist-emperyalist sistem yerkürenin dört bir yanında işsizlik, yoksulluk, açlık ve bunalım sonucu olan ölüm üretiyor. Servet-sefalet kutuplaşması başdöndürücü boyutlara ulaşmış durumda. Bu uçurum yalnızca bağımlı ülkelerin bünyesinde değil, emperyalist metropollerde de hızla büyüyor. Aynı kutuplaşma/gelir farkı uçurumu, sistemin emperyalist metropolleri ile bağımlı ülkeleri arasında da var. Özetle sistem çok boyutlu sosyal eşitsizlikleri, bunun ifadesi

toplumsal kutuplaşmayı, tarihinde görülmemiş boyutlara var-dırılmış durumda.

Kapitalist dünya sisteminin temel çelişmelerinden biri olan emperyalistler arası çelişmeler de gittikçe keskinleşiyor. İktisadi bunalım emperyalist nüfuz mücadeleleri üzerinde şiddetlen-dirici bir etkide bulunuyor. BM, NATO vb. uluslararası kuru-luşlardaki iç sorunlar büyüyor. Emperyalistlerin çeşitli bölgeler ya da ülkeler üzerinde açık ya da örtülü nüfuz mücade-leleri, özellikle Afrika örneğinde görüldüğü gibi, gerici çatış-malar için büyük kitlesel katliamlara, halkların yaşamında tamiri zor yıkımlara neden oluyor. Emperyalizmin artan sal-dırğanlığı, Balkanlar'a NATO müdahalesi ve Ortadoğu'da süreklileşen ABD saldırıganlığı, aynı nüfuz mücadelelerinin doğrudan ya da dolaylı yansımalarıdır. İktisadi bunalımla içiçe kızışan emperyalistler arası rekabetin emperyalist ülkeler işçi sınıfına da günden güne ağırlaşan bir maliyeti var. İşsizlik, sürekli yoksullaşma, sosyal ve demokratik hakların sistematik gaspı, halihazırda bu ülkelerde işçi sınıfının ödediği fatura oluyor.

Kapitalizmin ağırlaşan küresel krizi ve onun işçilerin, emekçilerin, ezilen halkların yaşamındaki yıkıcı etkileri, sos-yalizmin bugün ne denli acil bir ihtiyaç haline geldiğinin de bir göstergesidir. "Ya barbarlık ya sosyalizm!" şiarı bugün dünya ölçüsünde her zamankinden daha güncel, daha anlamlı, daha yaşamsaldır. Bugün dünya ölçüsünde sosyalizm mücadelelerinin henüz son derece zayıf olması olgusu bu gerçeği değiştirmemektedir. Bu nesnel zemin ve ihtiyaç ile öznel durum arasındaki bir uyumsuzluktur. Ama her zaman olduğu gibi burada da ihtiyaç keşfin anasıdır. Eğer sistemin genel gidişi kapitalist barbarlığa karşı sosyalizmi her zaman-kindenden daha çok bir ihtiyaç haline getirmişse, zaman söz-konusu uyumsuzluğun azalması ve aşılması doğrultusunda işleyecektir.

'89 çöküşünün yıkıcı ve sersemletici etkisine rağmen, '90'lı yıllar yaygın sınıf ve halk hareketlerine sahne olabildi. Komünistler olarak son yıllarda birçok kez ifade ettiğimiz gibi, sınıf ve halk hareketlerindeki gelişmeler, dünya ölçüsünde devrimin ve sosyalizmin güçlerinin yeniden toparlanmasına ve giderek mücadele içindeki kitlelerle buluşmasına uygun bir maddi zemin, buna uygun bir politik ve moral atmosfer oluşturmaktadır.

### **Türkiye: Ağırlaşan kriz ve krizi yönetme manevraları**

Türkiye yeni bir yıla ağırlaşan bir ekonomik kriz tablosuyla giriyor. Tüm veriler, bu krizin '99 yılı içinde daha da ağırlaşacağını, yıkıcı etkisini asıl bundan sonra göstereceğini ortaya koyuyor. Krizin faturası ise her zamanki gibi işçi sınıfına ve tüm öteki çalışan kesimlere ödetiliyor. Yüzbinlerce işçi bir anda sokağa atılıyor. Sürekli düşen ücretler, artan hayat pahalılığı, sonu gelmeyen hak gaspları, hayatı işçiler ve emekçiler için iyice çekilmez hale getiriyor.

Ağırlaşan krizle birlikte yeni bir "İMF reçetesi" de gündemde. Gerçekte hükümetler son 20 yıldır kesintisiz olarak İMF reçeteleri uyguluyorlar. Fakat krizin ağırlaştığı evrelerde toplu bir fatura olarak özel önlemler gündeme getiriliyor. Bugün bunların bir yenisi tartışılıyor ve en geç seçimler sonrasında gündeme getirileceğine kesin gözüyle bakılıyor.

İşçi sınıfının sermayenin krizle birlikte şiddetlenen saldırılarına ilk tepkileri, örgütsüzlük ve önderlik boşluğu ortamında, hızla kırılmaya uğruyor. Bugün sendikalar devlet ve sermaye tarafından tamamen denetim altına alınmış durumdadır. Satılmış sendika bürokratları kelimenin tam anlamıyla sermayenin işçi sınıfı içindeki ajanları olarak iş görmektedirler. Oynadıkları rol yalnızca işçi sınıfını sermayenin sonu

gelmez saldırısı karşısında eli-kolu bağlı tutmaktan ibaret de kalmıyor. Türk-İş ve DİSK yönetimleri, birer MGK oluşumu olan “beşli inisiyatif” ve Ekonomik ve Sosyal Konsey aracılığı ile, artık işçi sınıfını devlet politikaları çerçevesinde yönlendirmek gibi daha aktif ve doğrudan görevler de üstlenmiş bulunuyorlar. Sendika konfederasyonlarının sınıf hareketine ve genel toplumsal muhalefete karşı oynadıkları bu karşı-devrimci rol, kriz içindeki sermaye düzeninin halihazırdaki en temel imkanlarından biridir.

Öte yandan, işçi sınıfına ve emekçilere yönelik toplam devrimci çalışma son iki yıl içinde bugün en geri noktaya düşmüş durumda. Son altı ay içerisinde, özellikle de metal işçilerinin sendikal ihanete karşı patlayan öfkesinden bu yana, sınıf hareketinin yaptığı çeşitli çıkışlara devrimci cephe-den sözü edilebilir bir karşılık verilememesi, bu zayıflamanın bir yansımasıdır. Bugün devrimci hareket büyük bir güç erozyonu içindedir. Bunda yapısal zaaflarının kaçınılmaz sonuçları ile devletin kesintisiz saldırılarının mahakkak ki temel önemde bir payı vardır. Bununla birlikte, son iki yıl üzerinden bakıldığında, ordunun yaptığı 28 Şubat çıkışının bunda özel bir rol oynadığı da bir gerçektir. Ordunun manevraları ve sistemi belli zaaf noktalarından restore etme girişimleri, toplumsal muhalefetin şaşırılmasında ve saptırılmasında önemli bir başarı sağladı. Bu girişim, toplumsal muhalefeti dizginleyip saptırmak yoluyla, devrimci hareketin güçleneceği zemini alabildiğine daraltırken, reformist solu önplana çıkaran bir ortam hazırladı.

Komünistler, daha henüz 28 Şubat kararlarının açıklanmadığı bir evrede, Sincan’daki tank gösterisiyle hızla toplumun gündeminin ana eksenine haline getirilen “Refah-ordu gerginliği” üzerine değerlendirmelerinde, bu tehlikeye açıkça dikkat çekmişlerdi. *Ekim*’in 15 Şubat ‘97 tarihli başyazısı, ordu manevrasının iç politikadaki dört temel amacından ilkinin şöyle ortaya

koymuştu:

“‘Refah-ordu gerginliği’ nin iç politikadaki en önemli sonucu, ordunun siyasi yaşama yönelik kaba ve dolaysız müdahalesinin meşrulaştırılmasıdır. Ve ordu bunu bu kez, toplumun ilerici kesimlerine sempatik görünebilecek ve toplumsal muhalefet saflarında zihinsel ve politik karışıklıklara neden olabilecek gerekçeler üzerinden yapmıştır. Ortaya, şeriat heveslilerine karşı laikliğin, çağdaş değerlerin ve yaşam biçiminin tavizsiz bekçisi kılığında çıkmıştır. Bu konumda bir çıkışın, önemli bir güç kazanmış şeriatçı gericilik karşısında güçsüz, çaresiz ve tedirgin durumdaki kent orta sınıflarının ve küçük-burjuvazisinin, onların modern yaşam biçimini benimsemiş kesimlerinin sempatisini ve desteğini aldığı kesindir. Sosyal-demokratlar, sendika bürokratları ve İP türünden kemalist reformist akımlar ise, ordunun çıkışlarına açık ya da örtülü destekler vererek, benzer bir etkiyi işçi sınıfı ve emekçi katmanlar içine taşımaktadırlar.

“Dolayısıyla, ordu, iç politikada tekelci burjuvazinin, dış politikada emperyalizmin ve siyonizmin çıkarlarını ve tercihlerini kollayan bir çıkış yaparken, bunu toplumsal muhalefeti yedeğine almanın ve emekçileri şaşırtmanın bir olanağına da çevirebilmektedir. Bu olgunun önemi küçümsenemez ve mevcut ‘oyun’ un temel unsurlarından biri budur.” (Ekim, sayı:163, Güncel Gelişmeler ve Devrimci Görevler-4)

Bunun küçümsenemez bir manevra olduğunu aradan geçen iki yıllık süreç bütün açıklığı ile gösterdi. Tahribatı toplumsal muhalefet kadar sol akımlar da yaşadılar. Bu manevraları boşa çıkaracak olanak ve yeteneklerden yoksun olan devrimci akımlar hızla güç kaybederlerken, reformist akımlar daha da sağa kaydılar, düzenle, onun şu veya bu akımıyla daha uyumlu hale geldiler. ÖDP’nin CHP’ye doğru yer değiştirmesi; EMEP’in ÖDP’den boşalan yere geçmesi; İP’in

ordunun gönüllü sivil uzantısı kemalist-şovenist bir kimliği övünç vesilesi haline getirmesi; SİP'in gericiliğe karşı mücadeleyi orduya bırakmamak kılıfı içinde 28 Şubat'ın etki sahasında politika yapma hevesi; KESK'in düşürüldüğü utanç verici durum; tüm bunlar, son iki yılın solda yarattığı tahribata birer örnektir.

*Türkiye'nin siyasi yaşamında her zaman dolaysız bir güç olan ordu, 12 Eylül sonrasında ise burjuva siyaseti üzerinde tam bir vesayet kurmuş durumda. Türkiye'de burjuva siyaset sahnesinin ölü olduğunu, mevcut partilerin ve parlamentonun ordunun iradesi ve tercihleri karşısında artık tümüyle işlevsizleştiğini, ya da yalnızca hiçbir inandırıcılığı kalmamış bir "parlamenter rejim" aksesuarı işlevi gördüğünü biliyoruz. Bu olgularda bir yenilik yok, bunlar 12 Eylül sonrasında gerçekleşenlerdir. Son iki yılda ortaya çıkan yeni olgu ise, ordunun kendi vesayetini toplumsal muhalefetin ve sol hareketin bir kesimini de kapsayacak tarzda genişletmesidir. Bu, ordunun dinsel gericiliğe ve güya "devlete sızmış" çetelere karşı mücadele manevrasının bir başarısı oldu.*

Oysa gerek dinsel gericilik, gerekse çeteler burjuva düzen adına gerçek yönetici gücü oluşturan ordunun kendi öz ürünleridir. Bunlar toplumsal muhalefete ve devrimci gelişmelere karşı özel olarak geliştirilmiş, güçlendirilmiş, her yolla teşvik edilmiş ve bunlardan en iyi biçimden yararlanılmıştır. Fakat tam da kabul ve kontrol edilebilir sınırlar dışına çıktıkları bir noktada, düzenin genel çıkarları adına bunlara müdahale, bunları yeniden kabul ve kontrol edilebilir sınırlar içine çekmek bir ihtiyaç haline gelmiştir. Ve işin hazin tarafı, çeteleşmiş devletin omurgası ve kontrgerillanın beyni olarak ordunun, zorunlu hale gelmiş bu operasyonları bu kez solu ve toplumsal muhalefeti yedekleme manevrasıyla yerine getirmiş olması ve bundaki büyük başarısıdır.

## Ordu ve irtica

Türkiye’de devletin kontrgerilla yapılanması ve bu yapılanma içinde ordunun yerini bu ülkede yaşayan herkes bilir. Devlet çeteleşmiş bir aygıttır ve bu aygıtın beyninde ve omurgasında ordu vardır. Devleti çetelerden temizleme adı altında yapılan, gerçekte Susurluk’la birlikte açığa çıkan ve başlangıçta devlet karşıtı kitle tepkisini ateşleyen gelişmelerin önünü almak, çete devletini temize çıkartmak operasyonudur. Denetim dışına çıkmış ve bizzat devletin, onun omurgası olarak ordunun kendisi için bir sıkıntı kaynağı haline gelmiş üç-beş mafyacı-tetikçi unsurun tasfiyesi, bu demagojik manevranın aracı olarak kullanılmıştır. Böyle yapılarak Genelkurmay denetimindeki kontrgerilla yapılanması gözlerden gizlenmeye çalışılmıştır.

Bu böyleyken, ordunun çetelere karşı mücadele ettiği, devleti çetelerden temizlediği iddiası tam bir maskaralıktır. Bu ciddiyetsiz ve gerçekte kimsenin inanmadığı iddiayı bir yana koyalım. Ordunun reformist solun bir kesimine inandırıcı gelen ve bu kesimleri cezbeden asıl icraatı, “irticaya karşı” mücadeledir. Buna karşı söylenebilecekleri ise, 28 Şubat’ı izleyen aylarda kaleme alınan “Ordu ve İrtica” başlıklı değerlendirmede yeterli açıklıkta ve fazlasıyla zaten söylemiş bulunuyoruz:

*“Türkiye’de sosyal mücadelelerin büyük bir sıçrama yaptığı ve bu zeminde solun büyük bir güç kazandığı ‘60’lı yıllardan beri, ordu ve dinsel gericilik, düzenin iki temel dayanağı ve silahı olarak öne çıkmışlardır. Ordu’nun işlevi bellidir; alt sınıfların sosyal mücadelelerini belli periyotlarla gündeme getirilen askeri darbelerle dizginlemek ve bunun ürünü olan devrimci birikimi ezmek. Ordunun emekçi sınıf ve katmanların ileri kesimlerine karşı yaptığını, düzenin bizzat besleyip desteklediği dinsel gericilik aynı sınıf ve katmanların geri kesimleri*



üzerinden farklı bir biçimde yapageldi. Ordu ileri kesimleri dizginleyip ezerken, dinsel gericilik aynı şeyi geri kesimleri aldatıp afyonlayarak yaptı.

“‘70’li yıllardaki devrimci yükselişten büyük ürküntü duyan sermaye düzeni, 12 Eylül’ün ardından dinsel gericiliğe siyasal ve kültürel cephede görülmemiş bir geniş alan açtı. Bugün ‘irtica karşıtı’ rolü oynayan ordu, 12 Eylül icraatıyla bu alan açma operasyonunun doğrudan planlayıcısı ve uygulayıcısıydı. ‘Türk-İslam sentezi’ bu dönemde resmi ideoloji haline getirildi, imam-hatip okulları, camiler, Kur’an kursları vb., bu dönemde en büyük patlamayı yaptı. Bizzat ordu Kürt halkının özgürlük mücadelesine karşı dinsel ideolojiyi bir silah olarak kullanma yoluna gitti. Ve en önemlisi, 12 Eylül’de süngü zoruyla uygulanan iktisadi ve sosyal politikalar yığınları görülmemiş bir yoksulluğa, sosyal-kültürel yıkıma sürükledi. Her türlü ilerici çıkışın ve demokratik hakkın boğulduğu. yığınların yoksullukla elele giden bir çaresizliğe mahkum edildiği bu sosyal-kültürel ortam, dinsel gericiliğin palazlanmasına son derece uygun bir zemin oluşturdu.

“Özetle, toplumsal gelişmeye ve devrime karşı bir dalga kıran rolü oynasın diye dinsel gericiliği düzen bizzat kendisi besledi; ordu ise ona her seferinde yol açtı, zemin düzledi. Ne var ki bu toplam süreç, resmi dilde ‘irtica’ olarak nitelenen dinsel gericiliği kontrol edilebilir sınırların ötesinde bir etki ve güce de kavuşturdu. ‘İrtica’, yığınların geri kesimlerini dizginleyen ve düzene bağlayan bir imkan olmanın ötesine taşıtı; genel toplum ve devlet düzenine kendi ruhunu ve rengini verme iddiasını uygulamaya geçirecek bir gelişme düzeyine ve konuma ulaştı.

“Gelinen yerde dizginlenmesi, güç ve etkisinin tıpalanması. düzen için kabul edilebilir sınırlar ve işlevler içine çekilmesi gerekiyor. Kurulu düzenin vurucu gücü ordu şimdi bunu yapıyor. ‘Durumdan’ çıkarılan ‘vazife’ budur.

(...)

*"Bu siyasal oyunun vahim yanı, toplumsal muhalefeti şaşırtmada ve etkisizleştirmede, dahası sosyal-demokratların ve hain sendika bürokratlarının marifetiyle bizzat generallere yedeklenmesinde sağlanan görülmemiş kolaylıktaki başarıdır. Neredeyse 30 yıldır dinsel gericiliği kullanarak ilerici toplumsal muhalefeti dizginleyenler, şimdi toplumsal muhalefeti yedekleyerek dinsel gericiliği dizginlemeye çalışıyorlar.*

*"Türkiye'nin bugünkü tablosu gitgide ağırlaşan bir siyasal kriz tablosudur. Oysa böyle bir ortamda devrimci hareket ve kitle hareketi kendi cephesinden son yılların en zayıf, dağınık ve etkisiz tablosunu sunmaktadır. Bu, generallerin oynadığı oyunun şu aşamadaki en büyük avantajıdır." (Ekim, sayı:171, 15 Haziran '97, başyazı)*

Son iki yılın toplam tablosu, bu oyunun fazlasıyla tuttuğunu ve en bunalımlı bir döneminde düzene soluk aldığını göstermektedir.

## **Kürt hareketinin saplandığı çıkmaz**

Aynı dönem Kürt hareketinin de ciddi gerilemeler yaşadığı bir dönem oldu. Bu gerileme ilkin mücadele mevzilerinde, ikinci ve asıl olarak da izlenen siyasal çizgide kendini gösterdi. Kürt hareketi kendisini Türkiye'deki işçi ve emekçi dinamiğiyle buluşturacak bir stratejik çizgiye yönelmekten ısrarla geri duruşun sonuçlarını yaşıyor bugün. En dar anlamıyla bir ulusal istemler çizgisine kayan ve kurulu düzen çerçevesinde bir "siyasal çözüm"ü erken çözüm adına bir saplantı haline getiren PKK, '80'li yıllarda önünü açtığı, '90'lı ilk yıllarda ileri bir noktaya taşıdığı özgürlük mücadelesini gilen yerde bir çıkmaza saptamış durumda. Emperyalist dünyanın ağırlığını kullanarak ulusal özgürlüğün kazanıldığına tarih henüz tanıklık etmedi. Dünyada devrim dalgasının dibe

vurmuş olmasının verdiği bir umutsuzlukla devrimci çözümlü gerçekçi bulmayanlar ve “siyasal çözüm”ü dünya ve Türkiye koşullarında tek gerçekçi yol sayanlar, gerçekte sorunu tam bir belirsizliğe ve çözümsüzlüğe sürüklemiştir. Kürt sorunu ya devrimle çözülür ya da Güney Kürdistan örneğinde olduğu gibi emperyalizmin ve bölge gericiliğinin politik hesap ve manevraları içinde sürünür. Bu ikisinin ortası yoktur. PKK'nin kendi deneyimi bile bunun ortasının olmadığını daha bugünden göstermektedir.

PKK'nin devrimci çizgide ısrarlı olduğu bir evrede toplumda bugünkü türden bir şovenizm cereyanı yaratılmadığı gibi, düzen kamuoyunun hatırı sayılır bir kesimi bile “siyasal çözüm” tartışmalarını yapmak zorunda kalabiliyordu. Oysa “siyasal çözüm” çizgisinin biricik strateji haline geldiği bugün düzen cephesinde “sorun”un varlığı bile ağza alınmıyor. Düzen koro halinde “terörizm” üzerine dizginsiz bir kampanya yürütüyor. Devrimci çizgide yükseliş sürüyorken Kürt sorunu konusunda kendi içinde bölünenler, bugünkü reformist uzlaşma platformu karşısında inkarcılıkta birleşiyorlar. Bu çarpıcı olgu da bir kez daha gösteriyor ki, temel toplumsal ya da siyasal bir sorunda nispi kazanımlar bile, ancak devrimde ısrarın yan ürünleri olarak elde edilebiliyorlar.

Türkiye'nin tüm öteki toplumsal ve siyasal sorunları gibi Kürt sorunu da ancak işçi sınıfı önderliğinde Türk ve Kürt emekçilerinin birleşik devrimci mücadelesiyle çözülebilir. Kürt özgürlük mücadelesinin 15 yıllık zorlu deneyimi, bu temel bilimsel gerçeği farklı bir düzeyde bir kez daha doğrulamıştır.

### **Sınıf hareketi ve çıkış olanakları**

Ordunun 28 Şubat süreciyle toplumu içine hapsettiği çarpık tabloda henüz sembolik değerde de olsa ilk gedikleri

yine de sınıf hareketi bünyesinde yaşanan çıkışlar açtı. Eylül ayında metal işçileri kendilerini periyodik olarak sermayeye satan, böylece sefalet ücretlerine mahkum eden Tük Metal çetesi şahsında satılmış sendikacı takımına karşı ayağa kalktı. Onu SEKA işçilerinin özelleştirme saldırısına karşı kararlı direnişi izledi. Son aylarda ise tekstil, metal ve deri işçileri kriz bahanesiyle yaşanan geniş çaplı tensikatlara karşı seslerini yükselttiler.

Sınıf hareketinin kendiliğinden kıpırdanışları olarak ortaya çıkan, basit, dar ve sınırlı gibi görünen bu tepkiler, bu tepkilerin yöneldiği sorunlar, gerçekte bugünkü çarpık çatışma tablosunu değiştirecek imkanları ve dinamizmi taşıyor içinde. İşçi kitlelerini, onunla birlikte geniş emekçi halk katmanlarını burjuvaziyle, onun devletiyle, baskı aygıtlarıyla, burjuvazinin hizmetindeki hain sendikacı takımıyla, burjuvazinin arkasındaki emperyalizmle çatışmaya sürükleyecek yakıcı ve acil sorunlar alanıdır bu.

Bu eylemlilik damarlarının geliştirilmesi, sınıfı ve emekçileri bugünkü sahte kutuplaşmaların figüranı olmaktan kurtaracak gerçek bir olanaktır. Tarihin her döneminde işçi sınıfı ve emekçilerin kendi en yakıcı sorunları üzerinden gösterdiği eylemlilik; onların egemen sınıf ve onun devletiyle karşı karşıya gelmesine vesileler oluşturmuştur. Yeter ki, devrimci önderlik müdahalesi bu eylemliliklerle pratikte buluşsun ve bunu, hoşnutsuzluk, öfke ve eylemi besleyen sorunların asıl kaynaklarına yöneltecek devrimci önderlik başarısıyla birleştirebilsin.

Partimiz, devrimci akımlar tablosunun bugünkü umut kırıcı manzarasına olduğu kadar, kendi maddi güç ve olanaklarının tüm sınırlılığına da aldırmaksızın, Türkiye'nin bugünkü çarpık tablosuna buradan yüklenmesini bilmeli ve başarıma azmiyle hareket etmelidir.

*(Ekim, sayı: 200, Ocak 1999, başyazı)*

# Seçimler ve parti taktiği

Gündemde 18 Nisan'da birlikte yapılacak genel ve yerel seçimler var. Konu haftalardır parti basınımızda değişik yönleriyle irdeleniyor, değerlendirme ve teşhirlere konu ediliyor. Kuruluşundan beri kesintisiz süren bir siyasal polis saldırısının hedefi olmasına ve bunun yarattığı güçlülere rağmen, Partimiz de seçim döneminden en iyi biçimde yararlanabilmek için hazırlıklarına devam ediyor.

Normal süresinden birbuçuk yıl önce yapılacak olan 18 Nisan genel seçimlerinin, parçalanmışlığı ile bir siyasal bunalım ögesi olan parlamento bileşiminde ciddi bir değişiklik yapmasını kimse beklemiyor. Seçimler bu tür bir beklentinin değil, fakat göstermelik haliyle bile herhangi bir işlev yerine getiremez duruma düşen parlamentodaki tıkanıklığın ürünü olarak gündeme geldi. 28 Şubat süreciyle siyasal yaşam

üzerinde kurdukları denetimi zaafa uğratabileceği kaygısıyla seçim kararını ertelemek için çabalayan generaller, bunun mümkün olmadığını görünce sonucu kabullenmek durumunda kaldılar. Şimdi bu zorunlu formalitenin bir an önce ve rejimin işleyişinde bir zaafiyet yaratmaksızın geride kalmasını bekliyorlar. Bu elbette edilgen bir bekleyiş değil. Tersine MGK üzerinden seçimlere yönelik olarak saptadıkları politikalara, hazırladıkları genelgelere başbakanlık mühürü basıp uygulamaya geçiyorlar. Bu arada Yargıtay Başsavcılığı, Anayasa Mahkemesi, Yüksek Seçim Kurulu gibi sözde hukuksal kurumlar ile sermaye medyası, seçim döneminde de MGK'nın emir-komuta işleyişi içinde üzerlerine düşeni tam olarak yapıyorlar.

Adına “derin devlet” denilen kontra rejiminin seçim dönemi önlemleri çerçevesinde üç amacı var. Bunlardan ilki, 28 Şubat sonrasında terbiye işlemine tabi tutulan dinsel gericiliği, seçimler döneminde kendini rejime kanıtlama psikozu içine sokmak, böyle bir sonuç elde etmektir. İkincisi, PKK liderinin tutsak edilmesini de en iyi biçimde kullanarak, Kürt halk kitlelerinin HADEP şahsında ortaya koyduğu tutumu en geri bir noktaya çekmek, bu arada olanaklıysa HADEP'i seçime sokmamaktır. Üçüncüsü ise, devrimci akımların seçim dönemi politizasyonundan devrimci amaçlarla yararlanmasını mümkün olduğu ölçüde engellemektir. MGK'nın başbakanlık mühürü basarak yayınladığı “irticai, bölücü ve yıkıcı faaliyetlerin engellenmesi”ne ilişkin genelge bu amaçları açık ve veciz bir biçimde oraya koymaktadır.

İlk amaca ulaşmada fazla bir güçlük görünmüyor. Generaller bu alanda ciddi bir problem görmekten çok bunu kendi müdahalelerini meşrulaştırmanın, geniş toplum kesimlerine sempatik göstermenin bir olanağı olarak kullanıyorlar.

Asıl hedef Kürt hareketi ile devrimci harekettir. Abdullah Öcalan'ın tutuklanıp Türkiye'ye getirilmesi faşist kontra re-

jimine bu alanda büyük avantajlar sağladı. Bu olay genel olarak 18 Nisan seçimlerine de ayrı bir zemin kazandırdı. Şimdi bir bütün olarak düzen cephesi bu olayın siyasal ve psikolojik avantajlarını azami ölçülerde kullanmaya çalışıyor. Bir yandan Türk işçi ve emekçilerini şovenizm ve “güçlü devlet” propagandasıyla sersemletmeye, öte yandan Kürt hareketinin kitle desteğinde moralsizlik ve çözüme yaratmaya çalışıyor. Bu arada bu olaydan, seçim ortamını devrimci ve yurtsever harekete karşı yoğun saldırılarla terörize etmek için yararlanmaya çalışıyor. Son olarak da, “tarihi zafer” olarak sunulan bu olay kullanılarak, 28 Şubat müdahalesi çerçevesinde birlikte hükümet eden ve MGK ile en uyumlu çalışan iki partinin, ANAP ile DSP’nin, seçimlerden güçlü çıkması, dolayısıyla da seçim ertesinde kurulacak yeni hükümetin ana eksenini olması için çalışıyor.

Bu son nokta tekelci burjuvazinin 18 Nisan seçimlerinden herşeye rağmen beklediği en önemli sonuçlardan biridir. Yeni bir parlamento, onun içinden çıkacak yeni bir hükümet yeni bir başlangıç olarak sunulacağı için, burjuvazi böyle bir fırsattan da en iyi biçimde yararlanma umudunda ve hazırlığındadır. Yeni hükümet yeni bir İMF “istikrar paketi”, dolayısıyla işçi sınıfına yeni bir büyük saldırı demektir. Seçimi hemen izleyecek en önemli gelişme bu olacaktır.

\*\*\*

Türk parlamentosu başından itibaren güdümlü bir kurum olarak doğdu ve bütün bir tarihi boyunca da öyle kaldı. Fakat güdümlü olması işlevsiz olması ile aynı şey demek değildi. Tersine, rejime yığınlar nezdinde parlamenter bir görünüm kazandırması, “hakimiyet kayıtsız şartsız milletindir” yanılmasına bir inandırıcılık sağlaması, özellikle çok partili dönemde “demokrasibilik” ve “milli irade” oyununa aksesuar oluşturması bakımından hakim sınıf payına hayli işlevsel de oldu. 27 Mayıs darbesi ile birlikte “anayasal bir kurum”

olarak MGK üzerinden ordu vesayetine alman hükümetler ve parlamento, buna rağmen, halkın yükselen toplumsal muhalefetinin de basıncı altında, egemen sınıflar arası çelişki ve çatışmaları belli ölçülerde yansıtan kurumlardı. Ordu bunun yarattığı sorunları bilindiği gibi 12 Mart ve özellikle 12 Eylül’le aştı.

12 Eylül darbesi bu açıdan bir dönüm noktası oldu. Darbenin hedeflerinden biri de düzen içi çatlakları onarmak, egemen sınıfın tüm gruplarını tek program/çizgi etrafında birleştirmekti. Darbeyi izleyen ilk “serbest seçim” sayılan ‘87 seçimleri, 12 Eylül’ün bu çerçevede amacına ulaştığının, düzen partilerinin MGK-İMF çizgisinde giderek tekleştiğinin, birbirinden ayırdedilemez hale geldiklerinin ilk işaretlerini verdi.

Yapısal iktisadi ve sosyal bunalımın esneme olanaklarını en aza indirmiş olması ile Kürt halkının özgürlük mücadelesinin rejimin yerleşik dengelerinde yarattığı sarsıntı, MGK denetiminde bu aynı program etrafında tekleşmeyi hızlandırdı ve kolaylaştırdı. 20 Aralık ‘95 seçimlerine kadar bunun tek istisnası RP olarak görünüyordu. Tüm temel düzen politikalarına tam destek verdiği halde, halkın dini duygularını istismar ile sosyal demagojiyi kullanma yeteneği, yine de bu partiye ayrı bir görünüm kazandırıyor ve onu parlamento-da da aykırı bir konumda gösteriyordu.

Ordunun 28 Şubat müdahalesiyle yaptığı operasyon bu sorunu da tümüyle değilse bile önemli ölçüde çözdü. Kürt halkına karşı kirli yoketme savaşını yönetiyor ve yürütüyor olma konumunu yıldan yıla siyasal yaşama daha dolaysız müdahale için bir araca çeviren ordu, 28 Şubat sonrasında RP ve onun isim değiştirmiş hali FP’yi de hizaya getirerek, böylece tabloyu tamamladı. Bu arada, dinsel gericiliğe, onun temsilcisi olan partiye yönelik müdahalesini “laiklik” ve “çağdaş değerler” adına yaptığı için, siyasi yaşam üzerin-



de bu dolaysız ve kaba müdahalesini toplumun ilerici kesimleri nezdinde bile meşrulaştırmayı başardı.

Gelinen yerde seçimler, siyasal partiler, parlamento ve hükümetler açısından mevcut tablo şöyledir: Bu kurumlar tarihlerinin en işlevsiz ve en itibarsız dönemini yaşamaktadırlar. Sıradan kitleler nezdinde bile büyük bir güvensizliğin konusudurlar. Hiçbiri emekçiler için umut olarak görülmemekte, yığınlar sorunlarının çözümü konusunda gerçekte bu kurumlardan fazla bir şey de beklememektedirler.

Bu böyle olmakla birlikte, yine de geniş yığınlar bu kurumların etki sahası dışına çıkmış da değiller. Bunu ancak siyasal mücadele ve örgütlenme, bunlarla kazanılacak olan devrimci siyasal bilinç ve özgüven sağlayabilir. Oysa işçi sınıfı ve öteki emekçi katmanların geniş kesimleri halihazırda bu konumdan uzaktırlar. Mevcut mücadeleler sınırlı kesimleri kapsamakta, darlıkları bir türlü aşamamakta, olduğu kadarıyla da sınıf ve emekçi hareketi, sendika bürokrasisi ve reformistler tarafından düzen sınırları içinde tutulmaktadır. Sınıf ve emekçi hareketinin bu belirgin zayıflığından dolayıdır ki, duydukları tüm güvensizliğe rağmen, işçiler ve emekçiler burjuva politika alanının, bunun kurumlarının dışına çıkamamakta, ehven-i şer mantığı içinde sonuçta şu veya bu burjuva partisine en azından seçimlerde destek vermektedirler.

Bu gerçeklik, komünistlerin seçim platformundan; yığınları aydınlatmak, onların düzene, devlete, bu arada kokuşmuş burjuva parlamenter kurumlara ilişkin yanlısamalarını kırmak, kitlelerin devrimci bilincini ve eylemini geliştirmek için etkin bir biçimde yararlanmak zorunluluğuna da açıklık getirmektedir.

\*\*\*

Bugünün Türkiye toplumu bir tezatlar tablosu sunmaktadır. Rejime sözde demokratik görüntü veren kurumların itibarsızlaştığı ve işlevsizleştiği bir evre, burjuvazinin top-

lumsal hareketin önemli bir kesimini sendikal ihanet çetelerinin ve reformist partilerin bir kesiminin de yardımıyla yedekleyerek yönetebildiği bir evre olabilmektedir. Tam da bu sayede, devlette çeteleşmenin, ekonomide mafyalaşmanın, bir bütün olarak düzende kokuşmanın dışavurduğu bir evre, saptırılmış çatışma eksenleriyle kitlelerin sersemletildiği, bu arada devletin restore edilmeye çalışıldığı bir evre olabilmektedir. Sermayenin yığınlara en kapsamlı iktisadi ve sosyal saldırılarını kesintisiz olarak yönelttiği, işsizliğin, yoksulluğun, demokratik hak yoksunluğunun tepe noktasına çıktığı bir evre, sosyal çelişki ve çatışmaların burjuvazi tarafından ustalıkla dizginlendiği, yığınların şovenizm ve irticaya karşıtlık üzerinden yedeklenebildiği bir evre olabilmektedir. Düzen cephesindeki tüm bunalıma ve yığınların yaşam koşullarındaki sürekli ağırlaşmaya, yığınların bundan kaynaklanan hoşnutsuzluk ve arayışlarına rağmen, devrimci hareket son yılların en zayıf ve en dağınık manzarasını sunabilmektedir.

Çoğaltılabilecek tüm bu tezatlar tablosunun gerisinde burjuvazinin manevra yapma, yığınları zor ve ideoloji aygıtlarının birleşik gücüyle dizginleme yeteneği kadar, tersinden de, devrimci akımların düzenin açmazlarından ve yığınların hoşnutsuzluğundan yararlanarak devrimci çıkış yolu yaratmadaki zayıflıkları var. Bu zayıflık bugün kendini seçimler dönemi üzerinden de gösterebilmektedir. Kitlelerin politik duyarlılığının nispeten arttığı bu fırsattan yararlanmak için devrimci akımlar arasında herhangi bir tutum ve davranış birliği yoktur. Birleşik bir davranış çizgisi ve pratiği geliştirememek, devrimci hareketimizin son yıllarda herkes tarafından kanıksanan bir gerçekliği olmuştur. Bu kanıksama içinde bulunduğumuz seçim döneminin de bir gerçekliğidir.

Bu koşullarda Partimiz seçim dönemine kendi bağımsız devrimci sınıf platformuyla ve pratiğiyle girmektedir. Komünistler sınıfın ve yığınların önüne kokuşmuş kapitalist

düzene karşı devrimi ve sosyalizmi savunan, bunu bir çıkış yolu olarak sunan, yığınların güncel politik-iktisadi istemlerini de bu çerçevede ele alan bir platformla çıkacaklardır. Bu platformun yığınlara taşınmasını kolaylaştırmak üzere bazı bölgelerde kendi bağımsız sosyalist sınıf adaylarına dayanacaklardır. Kendi bağımsız adaylarının olmadığı çalışma bölgelerinde ise, varsa eğer öteki bağımsız devrimci adayları destekleyecekler, fakat bu destek çabasını kendi bağımsız platformlarını, görüş ve şiarlarını kitlelere kolayca iletmenin bir olanağı olarak değerlendireceklerdir.

Partimiz yığınları yalnız düzen partilerinin yanısamlarından değil, kendini devrimci ya da sosyalist olarak sunan, gerçekte ise reformist olan icazetçi sol partilerin yanısamlarından kurtarmak için de gerekli çabayı harcayacaktır. Bu çerçevede hiçbir sosyal-reformist partinin adaylarını desteklemeyeceklerdir. Buna Kürt halkının büyük devrimci birikimini “siyasal çözüm” çıkmazlarına splayan politik platformun tipik temsilcisi olan HADEP de dahildir.

Komünistlerin 20 Aralık ‘95 seçimlerinde seçim çalışmasına ilişkin olarak ortaya koyduğu aşağıdaki perspektif Partimiz’in gündemdeki seçimlere ve bu seçimlerden devrimci amaçlarla yararlanma sorununa bakışına bugün de ışık tutmaktadır:

*“Komünistler seçimlere yığınlardan oy desteği talep etmek için değil, fakat düzenin ve onun sözde temsili kurumlarının bu vesileyle etkili bir teşhirini yapmak, yığınlar arasında temel ve taktik devrimci şiarlarını yaymak, seçim ortamını mücadelenin, devrimin ve sosyalizmin etkili bir propagandası için kullanmak üzere katılıyorlar. Bunun toplum genelinde ne kadar güçlü ve etkili yapılabildiği ve yapılabileceği değildir sorun. Sorun, bugünkü güç ve olanakları sonuna kadar kullanarak bu tür bir faaliyeti yürütebilmektir. Bu faaliyet içinde bağımsız kimliğini ve etkinliğini geliştirebil-*

mektir. Bu ilkesel tutuma özen gösterilerek yürütülecek bir faaliyetten güçlenerek çıkabilmek ve bu güçle yarının yeni görevlerine daha etkili sarılabilmektir.

“Bu çalışmayı yürütürken, devrimci mücadele platformunda duran, reformist hayalleri değil devrimci şiarları yayan, düzene ve devlete cepheden vuran her kişi, akım ve örgütle fiili bir dayanışma içinde olacağız. Bu dayanışma ve işbirliğini ‘HADEP çatısı’yla değil, fakat açık bir devrimci tutumla hareket edecek olan Kürt devrimcileriyle de geliştirebilmek için her türlü çabayı harcayacağız. Düzen partilerini ve sahte sol alternatifleri teşhir ederken, devrimin ve sosyalizmin platformuna dayalı bir çalışma yürüten bağımsız devrimci adayları destekleyeceğiz.

“Burada sözkonusu olanın oy desteğinden çok, devrimci seçim çalışması olduğunu belirtmek bile gereksizdir. Politikada gerçekçilikse gerekli olan, komünistler ve devrimciler güç ve etkinliklerini oy potansiyeliyle değil, fakat etkili bir teşhir ve propaganda çalışmasıyla ortaya koyabilecekleri konusunda devrimci bir gerçekçilikle hareket etmek zorundadırlar. Devrimci güçler cephesi için seçimler bugün ancak bu açıdan bir işlev görebilmektedirler.” (Ekim, sayı:134, 1 Aralık '95)

(Ekim, sayı: 201, Şubat '99, başyazı)

# Devirmeyen darbe güçlendirir!

Kuruluş kongresini izleyen haftalardan itibaren Partimiz bir dizi saldırıyla yüzyüze kaldı. Siyasi polis Partimiz'in kuruluşu ve ilanıyla yapılan büyük tarihi çıkışı bir saldırılar dizisiyle karşıladı. Bunu kurulu düzen bekçilerinin Partimiz'in kuruluşuyla atılan tarihi adımın politik anlamını isabetle değerlendirdiklerine bir gösterge sayıyoruz. Bu nedenle buna şaşırıyoruz, tersine olağan bir davranış tarzı olarak değerlendiriyoruz.

Saldırlara ve sorgulamalara ilişkin bilgiler gösteriyor ki, sınıf düşmanlarımız örgütsel varlığımızdan çok büyük moral gücümüzü, saflarımızdaki kökleşmiş özgüveni hedef alıyorlar. Buna da şaşırıyoruz, bunu da düşmanın bilincine, deneyimine ve değerlendirme isabetliliğine bir gösterge sayıyoruz. Birbirini izleyen iki yenilginin yarattığı güçsüzlük ve umutsuzluk atmosferinde biz yoktan komünist bir hare-

ket yarattık ve onu partiye büyüttük. Geleneksel sol akımların son birkaç yıldır maddi ve moral açıdan geriledikleri, güç kaybettikleri bir evrede, biz parti inşa sürecimizi başarılı bir kuruluş kongresiyle taçlandırdık. Böylece en yüksek bir moral ve özgüven duygusuyla partili döneme adım attık.

Elbette ki bu deneyimli ve bilinçli sınıf düşmanlarımızın dikkatini herkesten çok çekecek, onları fazlasıyla rahatsız edecekti. Elbette ki adına siyasi polis denilen ve düzenin bekçi köpekliğini yapan işkenceci-katliamcı çete takımı harekete geçecekti. Ve elbette ki onlar örgütsel varlığımıza yönelirlerken bu alandaki bazı başarılarını bize karşı moral ve psikolojik bir saldırının zemini olarak kullanacaklardı. Olanaklı olursa eğer bazı oyun ve provokasyonlarla saflarımızda karışıklık yaratmayı da deneyeceklerdi.

Bütün bunlara şaşırıyoruz; bütün bunları olağan sayıyor, büyük bir sukünetle karşılıyoruz. Bu sukünetin gerisinde de bizim sınıf bilincimiz, ideolojik görüş keskinliğimiz, yüksek moral gücümüz ve kendimize duyduğumuz derin özgüven duygusu var. Düşmanımızın bizi bu açıdan henüz yeterince tanımadığı anlaşılıyor. Ama tanıyacaklar, buna vaktleri olacak; karşılarında alışıldık türden bir hareket olmadığını görecekler, bunu yaşayarak öğrenecekler.

İşkenceci güruhun şefleri, “parti oldunuz da ne oldu, size aman vermeyeceğiz, sizi yaşatmayacağız” diyorlarmış. Sermayenin bu bekçi köpekleri, parti olmamızın ne demek olduğunu da yaşayarak öğrenecekler. Parti olmamızın, henüz çok sınırlı olan fiziki bir örgütsel varlık demek değil, ama herşeyden önce geleceği kucaklayacak bir ideolojik-politik ve moral kimlik olduğunu, bunun ise yıkılmaz olduğunu, yaşayacak ve öğrenecek bu işkenceci çete takımı. Biz artık partiyiz; bizim artık bir adımız, bayrağımız, programımız, çizgimiz, değerler sistemimiz, geleceği kucaklama azmimiz ve işkenceci takımının bir kısmını şu günlerde ayrıca tanıma

olanağı bulduğu davada sarsılmaz kadrolarımız var. Bu bir kimlik, bir kültür, sarsılmaz bir moral kuvvet, geleceği kucaqlama iradesi ve hırsı demektir. Bu dokunulamaz ve yıkılmaz bir kuvvettir, bu partidir. Parti olmak herşeyden önce budur ve düzenin bütün bir saldırı ve şiddet aygıtının bunun karşısında yapabileceği bir şey yoktur. Bu olduğu sürece, aldığımız örgütsel darbeleri, yaşadığımız fiziki kayıpları kısa sürede misli ile telafi ederiz biz. Dahası yaşananların sağladığı paha biçilmez derslerle daha bilinçlenmiş, güçlenmiş ve bilenmiş olarak...

Bunu böylece ortaya koyup altını kalınca çizerken ne yediğimiz darbelerin önemini ve ne de buna yolaçan kendi zaaf ve yetersizliklerimizi küçümsüyoruz. Bu en budalaca bir davranış, daha da ötesi saldırıya konu olan kendi öz emeğimize karşı affedilmez bir sorumsuzluk olur. Yanısıra, kendi zaaf ve yetersizliklerimizin yaşanan saldırılardaki belirleyici önemini görmezden gelmek, böylece yeni saldırılar için elverişli zemini süreklileştirmek olur.

Parti kuruluş kongresi ön hazırlık tartışmaları, kendi öz maddi emeğimize karşı gösterdiğimiz büyük hassasiyete, ona verdiğimiz öneme, bu çerçevede kendi zaaf ve yetersizliklerimizin ifade ettiği büyük tehlikeden duyduğumuz derin kaygıya tanıklık etmektedir. Örgütsel güvenlik sorunları kuruluş kongresi ön hazırlık tartışmalarında ilk olarak ele alınan, programdan da önce tartışılan konu olmuştur bizim için (Bkz.*TKİP Kuruluş Kongresi Belgeleri/Örgütsel Güvenlik Sorunları*). Bu da bir rastlantı değildir, tersine, açık bir değerlendirmenin, o günkü mevcut durumdan duyulan derin kaygının, acil ve kesin bir müdahale için duyulan ihtiyacın bir ifadesi ve göstergesidir.

Buna rağmen saldırıların önü kesilememişse bunun temelinde birbirine bağlı iki nedeni vardır. Birincisi, bu bilinç ve kaygı ileri kadroların tümünde ortaklaştırılamamıştır. İkinci-

cisi, dolayısıyla bazı kadrolar Partimiz'in bu alanda kongrece belirlenen çizgisini ve iradesini uygulamak yerine, eski anlayış ve alışkanlıklarında ısrar etmişler, böylece partiyi kolay ve tahrip edici bir saldırıyla yüzyüze bırakmışlardır.

Ortada düşmanın özel bir yeteneği ve bunun ürünü bir başarı yoktur. Düşman yalnızca akılcı hatalarımızı, kongre öncesi ve platformunda sert eleştirilere konu olan ve kesin bir biçimde terkedilmesi talep edilen yanlış anlayış ve alışkanlıklarımızı, bunun yarattığı açıkları ve boşlukları değerlendirmiştir. Bu anlamda düşman, gerçekte içimizdedir! Düşman, zaafli anlayış ve uygulamalardır! Düşman, bunları sürdürme anlayışı ve sorumsuzluluğudur! Ve bu masmus görünüşlü ama sinsi düşman, şu son dönemde yaşananlardan sonra artık daha kesin ve uzlaşmaz bir iç mücadelenin konusu ve hedefi olmak durumundadır.

Kongreyi hemen önceleyen özel hazırlık sürecinde gündeme alınan ilk konu tam da örgütsel güvenlik sorunları oldu. Konu en temel ve kritik noktalardan kongrede ayrıca tartışıldı. Son olarak kongreyi izleyen Merkez Komitesi toplantısının temel gündem maddelerinden biri olarak ve en somut bir biçimde ele alındı ve zayıf noktalar tartışılarak bazı somut kararlara konu edildi. *Ekim*'in bu sayısıylabirlikte konuya ilişkin tüm kongre tutanakları yayınlanmış bulunmaktadır. Komisyon adına kongreye sunulan "*Örgütsel Güvenlik Notları*" ise önümüzdeki sayıda yayınlanacak (*Sözü edilen metin yayınlanmadı-Red.*). Tüm bu kongre materyalinin toplu içeriği, Partimiz adına ve kuruluş kongresi şahsında söylenilebilecek herşeyin söylendiğini gösteriyor. Son saldırıların somut bilgisi ve ve bu bilginin Merkez Komitesi tarafından yapılmakta olan değerlendirmesi, bu konuda durumun ve sorunların, görevlerin ve sorumlulukların önden başarıyla değerlendirildiğini, söylenecek çok az yeni şeyin bulunduğunu gösteriyor.



O halde sorun nereden çıkıyor? Sorun, kongre şahsında ortaya konulmuş bulunan parti iradesi ve çizgisinin pratikte çiğnenmesinden çıkıyor. Sorun, düşünce ve davranış arasındaki büyük açıdan, bu alandaki akılalmaz sorumsuzluk ve tutarsızlıklardan çıkıyor. Sorun, kritik konumdaki bazı yoldaşlarımızın pratikte örgütsel oportünizmin taşıyıcıları olmalarından çıkıyor. Kongre sonrası kısa süreç buna tanıklık etmektedir; örgütsel güvenliğimiz için ciddi tehditler ve tehlikeler oluşturan bu eğilimin hala aldedilemediğini göstermektedir.

Bu tutarsızlık Partimiz'in saflarında örgütsel oportünizmin hala belli bir etki alanına sahip olduğunu bir göstergesidir. Ve bunun taşıyıcısı bazı kritik konumlardaki örgüt kadroları olduğu ölçüde sonuçta yarattığı tahribat da o denli büyük olabilmektedir. Kuruluş kongresinde, bu alandaki zafiyetin de açık bilinciyle, bu kritik noktaya döne döne dikkat çekilmiştir. Örgütsel güvenlik alanındaki sorunumuzun en başta ileri ve yönetici yoldaşların örnek, titiz, yolgösterici pratiği ile çözümlenebileceğine işaret edilmiş, örneğin bu konuda şu denli açık vurgulamalar yapılmıştır:

*“... bu hareketin başta en ileri kadroları olmak üzere, yukardan aşağı doğru hiyerarşi indikçe, örnek ve yolgösterici bir önderlik pratiği gereklidir. Doğruların temsilcisi herşeyden önce bu hareketin ileri kadroları olmalı ve onlar örnek pratikleriyle bu önerdikleri şeylerin örgüte hakim olmasını, onun yaşamını belirlemesini sağlayabilmelidirler.”*

*“... Eğer bir örgütün önerdiği davranış tarzını herşeyden önce onun ileri kadroları temsil etmiyorlarsa, önder kadrolar kendi pratiklerinde bu konuda örnek bir tutum sergilemiyorlarsa, onu bütün örgüte maletmek zaten mümkün değildir.” (TKİP Kuruluş Kongresi Belgeleri/Örgütsel Güvenlik Sorunları, s.99-100).*

Bazı yoldaşlarımız, “cüret”, “cesaret”, “ataklık”, “risk

alma” vb. masum, dahası pek çekici sözler ve gerekçelerle cilalayılarak, örgüt güvenliği için ciddi riskler yaratan anlayış ve alışkanlıklarını kongre sonrası kısa dönemde de sürdürebilmişlerdir. Son saldırıların toplu incelemesi ve değerlendirilmesini sürdüren Partimiz, bu anlayışı yıkmak için daha kesin bir iç mücadele açmak kararlılığındadır.

*“Örgütsel güvenlik sorunu devrimci bir örgüt için her zaman en temel sorunlardan biridir. Bu devrimci bir örgütün karşısına maddi açıdan varlık-yokluk meselesi olarak çıkabilen bir sorundur. Siyasal mücadelede süreklilik esastır diyoruz; siyasal mücadelenin sürekliliği, ancak sürekliliği korunan bir örgütle sağlanabilir. Kurulu düzene karşı mücadele eden illegal bir örgütün sürekliliğini koruması ise, örgütsel güvenliğe ilişkin sorunlarda gösterebildiği başarı ölçüsünde mümkündür.” (age., s.19)*

Yaşanan saldırıların, ortaya çıkan tahribatın ve buna karşı alınan zorunlu önlemlerin bugün için Partimiz'in siyasi faaliyet kapasitesinde meydana getirdiği daralma, konuya ilişkin tartışmaların açılış sözlerinde dile getirilen bu gerçeğin anlamını ve önemini bir kez daha göstermiştir. Partimiz, kuruluşuna ilişkin tanıtım kampanyasını önden planlanan kapsam ve saptanan hedefler çerçevesinde yürütemediği gibi, seçim ve bahar dönemine etkin bir örgütsel çalışmayla girmeyi de başaramamıştır. Bir kez daha görülmüştür ki, siyasal faaliyet ve mücadelenin sürekliliğinin temel önkoşulu ve güvenesi, tam da illegalitenin gerekleri çerçevesinde sürekliliği korunan bir örgütsel varlıktır.

Son saldırıların ortaya çıkardığı gerçekler büyük derslerle doludur. Partimiz kuruluş kongresinde gündeme getirilen müdahaleyle başarısız olanı bu kez kesin bir biçimde başarmak kararlılığındadır. Sorunun geçici ve yüzeysel tedbirlerle geçiştirilemeyecek denli ciddi olduğu, parti safalarında köklü bir zihniyet ve davranış değişikliğinin mut-

laka oturtulması gerektiği açık bir biçimde ortaya çıkmıştır. Son operasyonların her birinin nedenleri dikkatle incelenmekte, toplam olarak saldırıyı kolaylaştıran ve tahribatı büyüten nedenler üzerine değerlendirmeler yapılmaktadır, ki buna ilişkin sonuçlar partiye ayrıca sunulacaktır.

Tüm bu nedenlerle Partimiz'in pratik çalışması bir süre daha sınırlanmış halde sürdürülecektir. Kuşkusuz bu geriye doğru bir adımdır. Fakat ileriye doğru atılacak güçlü ve kalıcı adımların da zorunlu bir gereğidir. Kuruluş kongresinde konuya ilişkin olarak gösterilen aşırı hassasiyete rağmen kongreyi izleyen dönemde ortaya çıkan sonuçlar, bu kez işi sıkı tutmamız gerektiğini, eksik müdahale ve yarım tedbirlerle yola devam edemeyeceğimizi göstermektedir.

Kongre tartışmaları Partimiz'in bu alanda büyük bir deneyim birikimine sahip olduğunun somut bir göstergesidir. Bu materyal temeli üzerinde, bunu son saldırıların dersleri ve deneyimleri ile de birleştirerek, parti içerisinde ve çepe- rinde yoğun ve sistematik bir eğitim faaliyeti yürütmek günün en acil ve önemli görevlerinden biridir. Bu sorun ve buna dayalı eğitim parti örgütlerinin değişmez gündem maddelerinden biri olmak durumundadır. Bunu siyasi poliste, zindanda ve mahkemelerde partili kimlik ve tutum üzerine bir eğitimle birleştirmek durumundayız.

Son saldırıların bu açıdan son derece yararlı sonuçları da olmuştur. Tüm bu konularda partinin ve partili kadroların duyarlılığı artmış, partinin konuya ilişkin olarak ortaya koyduklarının çok yönlü olarak anlaşılması ve derinlemesine kavranması kolaylaşmış, illegalitenin ve iç illegalitenin gerekleri, kurallı ve disiplinli örgüt yaşamı, düşman karşısında direnişçi militan kimlik vb. konular parti organ ve kadrolarının özel ilgi ve hassasiyet alanları haline gelmiştir. Partimiz bu avantajı en iyi biçimde değerlendirmeye çalışacaktır.

Son saldırılar, sorgulamalarda polisin ortaya koyduğu davranış tarzı ve sergilediği oyunlar, polisin maddi varlığımız ötesinde asıl olarak moral gücümüzü ve özgüven duygumuzu hedef aldığını göstermektedir. Düşmanın esas yüklendiği nokta bu olmuştur. Partiyeye ve davaya ihanet eden, alçalarak düşmana sığınan ve bu nedenle Partimiz tarafından kesin bir tutumla cezalandırılacak olan bir hainin Partimiz'e kara çalan iddia ve iftiraları da bu amaç çerçevesinde kullanılmaya çalışılmıştır.

Tüm bunlara şaşırılmamak gerektiğini yineliyoruz. Polis deneyimleri ışığında çok iyi biliyor ki, devrimci bir örgütün en büyük güç kaynağı, onun sahip olduğu moral, kendine ve davasına olan büyük güvenidir. Bu kırılmadığı müddetçe hiçbir fiziki saldırı devrimci bir örgütün ileriye doğru yürüyüşünü durduramaz. Partimiz bu açıdan fazlasıyla güçlü ve düşmanın buna yönelik çabalarını kolayca boşa çıkaracak kadar deneyimlidir. Partimiz düşmanın bu tür saldırıları altında, onları göğüsleyerek ve paha biçilmez derslerini en iyi biçimde sindirerek geliştirecek, güçlenecek ve çelikleşecektir.

*(Ekim, sayı: 202, Mart 1999, başyazıt)*

## Yeni bir emperyalist saldırı ve savaşlar dönemi...

### **Emperyalizm ve Balkanlar'da emperyalist savaş**

Başını ABD'nin çektiği emperyalist koalisyonunun savaş makinası NATO'yu harekete geçirerek Yugoslavya'ya karşı başlattığı savaş haftalardır sürüyor. Haftalardır Yugoslavya'ya tonlarca bomba yağıyor. Ülkenin sanayi, iletişim ve ulaşım altyapısına büyük darbeler vuruldu. Yüzlerce sivil insan öldü, binlercesi yaralandı. Daha da vahim olanı, bu emperyalist müdahalenin bahanesi olarak kullanılan Arnavutlar başta olmak üzere tüm Kosova halkı perişan edildi. NATO müdahalesi ile birlikte yüzbinlerce Kosovalı yerinden yurdundan oldu. Emperyalist saldırıya sözde "insani" nedenler yaratmak, onu haklı göstermek için, bombalamaların ardından göç etmek zorunda kalan bu büyük insan yığınları sınırlarda kasten perişan halde bırakıldı.

Yugoslavya'ya bu haydutça saldırının, bir savaş makinası olarak NATO'yu sıcak bir savaşta ilk kez kullanmanın ve Balkanlar'da emperyalist egemenliği pekiştirmenin öte-

sindeki nedenleri ve sonuçları, NATO'nun 50. yıl zirvesi ile daha açık hale geldi.

Tüm bunlar başından itibaren basınımızda ayrıntılı olarak değerlendirildi, tahlil ve teşhir edildi. Bunun da sağladığı kolaylıkla, burada ayrıntılara girmeden, son gelişmelerden hareketle bazı temel sonuçları ifade etmek yoluna gideceğiz.

### **Emperyalizm, militarizm, saldırganlık ve savaş demektir**

Militarizm, saldırganlık ve savaş, emperyalizmin özünde vardır. Tüm bunların kendilerini giderek daha dizgin-siz bir biçimde gösterecekleri bir tarihsel döneme girmiş bulunuyoruz. İkinci emperyalist savaş sonrasında, Kore'de, Vietnam'da ve öteki Çin-Hindi ülkelerinde olduğu gibi zaman zaman doğrudan taraf olsalar da, daha çok bölgesel çatışma-ları ve savaşları perde gerisinden kışkırtan emperyalistler, bundan böyle artık doğrudan kendi adlarına müdahale ve savaşlara girişeceklerini gösteriyorlar. Komünistler, yeni dönemin bu açık eğilimini daha '90 yılı başında, daha orta-da Körfez krizi ve savaşı yokken, daha Malta Zirvesi'nin de etkisiyle barış ve silahsızlanma üzerine yaygın bir aldatıcı cereyan varken, açıkça tespit ettiler. Şimdi, '90'ların son-unda, NATO etrafındaki emperyalist Batı ittifakı bunu yeni dönem NATO stratejisi olarak açıkça belirlemiş ve Yugos-lavya'ya yönelik emperyalist saldırıyı da bunun bir ilk uy-gulama örneği ilan etmiş bulunuyor.

İki kutuplu dünyanın hassas dengeleri emperyalizmin özünde varolan bu eğilimlerini belli ölçülerde gemleyebi-liyordu. Varşova Paktı ve Sovyetler Birliği'nin yıkılışından beri bu dizginleyici etken ortadan kalkmış bulunmaktadır. Emperyalizm artık amaca ulaşmak için, iktisadi ve politik araçlar ile tehdit ve şantaj yöntemlerinin ötesinde, doğrudan

militarist aygıtını kullanmakta, dolaysız saldırı ve savaşla sonuç almaya çalışmaktadır.

Yeni dönemde bunun geniş çaplı bir ilk uygulama örneği Körfez savaşı oldu. Emperyalist koalisyon savaş makinasını harekete geçirerek Irak'ı yıkıma uğrattı ve ona tüm koşullarını dayattı. İhtiyaç duyuldukça aynı savaş makinası tekrar tekrar kullanılarak 8 yıldır Irak'a soluk aldırılmamaktadır.

Aynı yöntem şimdi de Yugoslavya'ya uygulanıyor. Balkanlar'm işgalini meşrulaştırmak ve Yugoslavya'ya boyun eğdirmek için savaş makinası NATO haftalardır canice bir saldırı savaşı yürütüyor. '90'ların başında Irak'a yapılan emperyalist müdahale ile '90'ların sonunda Yugoslavya'ya yapılan müdahalenin arasındaki tek önemli fark, ilkinin BM bayrağı altında, bu ikincisinin ise NATO adına yürütülüyor olmasıdır. NATO bir emperyalist politik ittifak olmanın ötesinde aynı zamanda bir dolaysız savaş makinası olduğu için, bu fark sanıldığından da önemlidir.

### **Yugoslavya: Nüfuz ve paylaşım mücadelelerinin trajik sahnesi**

Sovyetler Birliği'nin yıkılışıyla birlikte ikinci dünya savaşı sonrası iki kutuplu dünyanın son bulması, yalnızca emperyalizmin saldırı ve savaş eğiliminin değil, emperyalist dünyadaki iç bölünme ve nüfuz mücadelelerinin de önünü açtı.

Bu mücadelenin açık-gizli biçimde sürdüğü temel alanlardan biri de Balkanlar oldu. ABD ve Alman emperyalizmi, yerine göre anlaşarak yerine göre birbirlerini çelmeleyerek, Balkan ülkelerini kendi nüfuz alanları haline getirmeye çalıştılar. Bu emperyalist egemenlik mücadelesinin en büyük kurbanı Yugoslavya oldu. '90'ların başından itibaren özellikle Alman emperyalizmi Yugoslavya'yı parçalamak ve federal birlikten kopardığı her bir parçayı kendi denetimi-

ne almak için her türlü çabayı harcadı. Hırvatistan ve Slovenya sözde bağımsızlıklarına böyle kavuştular.

Ardından yüzbinlerce insanın ölümüne, daha fazlasının yaralanmasına, tüm bölgenin yakılıp yıkılmasına, ve en kötüsü, on yıllarca kardeşlik içinde yaşamış halklar arasında kin ve nefret duvarlarının örülmesine neden olan “Bosna-Hersek trajedisi” geldi. Kendilerine bağlı işbirlikçi gerici güçler aracılığıyla çatışmayı kışkırtan ve yaratan emperyalistler, çatışan taraflar birbirini tükettikten sonra da hakem olarak ortaya çıktılar. Bosna’yı kendi içinde küçücük etnik parçalara böldüler, halkları birbirlerinden ayırdılar ve “barış gücü” adı altında tüm Bosna’yı fiilen ve resmen işgal ve denetimleri altına aldılar. Bu durum yıllardır devam etmektedir.

Bosna’dan sonra sıranın Kosova’ya geleceği, aynı oyunun bu kez Kosova’da tezgahlanacağı biliniyor ve bekleniyordu. ‘98 yılı boyunca tezgahlanan kışkırtmalarla beklenen oyun sahneye kondu. Makedonya ve Arnavutluk’a askeri kuvvetleriyle zaten yerleşmiş bulunan emperyalistler, Kosova’ya da askeri olarak yerleşme koşulunu Yugoslavya’ya dayattılar. Dayatma reddedilince savaş makinası harekete geçirildi. Yugoslavya’ya karşı haftalardır sürdürülen emperyalist saldırı savaş böyle başlatıldı.

### **Emperyalizm özgürlük değil egemenlik peşindedir**

Emperyalizm, her yerde ve her zaman, özgürlük değil fakat egemenlik peşindedir. Emperyalizmin karakterine ilişkin bu temel marksist tanım emperyalizmin tarihinden çıkartılmıştır ve emperyalizmin sonraki tüm tarihi tarafından olduğu gibi doğrulanmıştır. Emperyalizmin tüm tehdit, saldırı, işgal ve savaş girişimlerini sahtekarca “barış”, “demokrasi”, “insani yardım” vb. argümanlara dayandırdığı bir dö-



nemde, bu temel marksist düşünceyi gözönünde bulundurmak her zamankinden çok gereklidir.

Emperyalist savaş makinasıyla Balkanlar'a çullanmış emperyalistler bunu bir kez daha "barış", "Kosova Arnavutları'nın özgürlüğü", "etnik temizliğin durdurulması" vb. argümanlarla gerekçelendiriyorlar. Bu büyük bir sahtekarlıktır. Varlığı bile kabul edilmeyen Kürt halkının özgürlük mücadelesi boğulsun diye Türkiye'deki kirli savaşa yıllardır tam destek verenlerin Kosova Arnavutları'nın ulusal özgürlüğü için savaşı göze aldıklarını iddia etmeleri tam bir utanmazlık ve ikiyüzlülük örneğidir.

### **Devrimci ulusal kurtuluşçuluk ve gerici burjuva milliyetçilik**

Tıpkı büyük sosyalist Ekim Devrimi sonrasında olduğu gibi ikinci emperyalist savaş sonrası dönem de, dünya ölçüsünde emperyalizme ve sömürgeciliği karşı büyük bir ulusal kurtuluş savaşları dalgası meydana geldi. Sovyetler Birliği'nin faşizme karşı kazandığı büyük tarihi zafer; Asya'da Çin halk devriminin yarattığı büyük devrimci sarsıntı; bir dizi ülkede "Halk Demokrasisi" rejimlerinin kurulması ve bir sosyalist kampın oluşması; özetle dünya ölçüsünde devrim ve sosyalizm akımının büyük bir güç kazanması, ezilen ve sömürge ulusların emperyalizme karşı kurtuluş mücadelelerine muazzam bir ivme kazandırdı. 20. yüzyılın büyük devrimci ulusal kurtuluş akımı ikinci savaş sonrasındaki bu büyük patlamasıyla emperyalizme büyük darbeler vurdu ve klasik sömürgeciliği çökertti. Ulusal kurtuluş mücadelelerinin bu büyük dalgası, '70'lerin ortasında Çin-Hindi halklarıyla Afrika halklarının birbirlerini izleyen zaferleriyle doruğuna ulaştı.

'90'lı yıllar, 20. yüzyılın bitmekte olan şu son on yılı

ise, dünya ölçüsünde, özellikle de eski Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa topraklarında, yanısıra orta Afrika'da, gerici milliyetçilik akımlarına ve bunlar arasındaki kanlı çatışmalara ve boğazlaşmalara sahne oldu. Bunun tam da, Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa'daki yıkılışla birlikte dünya ölçüsünde devrim ve sosyalizm akımının büyük bir güç ve prestij kaybına uğradığı, ezilen sınıflar ve halklar arasında insanlık tarihinin gördüğü en birleştirci ve bütünleştirci ideal ve akım olan sosyalizmin geçici olarak bu gücünü kaybettiği bir tarihsel evreye denk gelmesi elbette rastlantı değildir.

Buradaki kısa sonuç şudur: 20. yüzyıl tarihinde, proletarya önderliğindeki uluslararası sosyalizm akımının büyük güç kazandığı ve devrimci gelişmeleri ivmelendirdiği tarihi dönemler, dünyanın mazlum ulusları için de kölelikten kurtularak özgürleşmek ve kendi aralarında kaynaşmak dönemi olmuştur. Bu büyük tarihi akımın güç kaybettiği 20. yüzyılın şu son dönemi ise, tersinden gelişmelerin önünü açmıştır. 20. yüzyılın birbirinin zıddı durumundaki bu büyük tarihsel deneyimleri, onların ihtiva ettiği paha biçilmez dersler, bugünün sorunlarına nasıl yaklaşılması, çözüm ve çıkışın nerede aranması gerektiği konusunda da büyük tarihi ve teorik açıklıklar sunmaktadır.

Emperyalizme ve sömürgeciliğe karşı büyük ulusal kurtuluş mücadeleleri dalgası tarihin çarkını ileriye doğru hızlandırmış, ezilen halklar arasındaki birlik, dayanışma ve sempatiyi besleyip güçlendirmiş, emperyalizme ise büyük darbeler vurarak onun teşhirini ve tecridini hızlandırmıştı. Vietnam halkının '60'lı ve '70'li yıllarda Amerikan emperyalizmine karşı yürüttüğü kahramanca mücadelenin dünya çapında yarattığı derin sempati ve sarsıntı, bu olumlu etkinin ve sonuçların doruğu olmuştur.

Oysa '90'lı yılların gerici milliyetçi dalgası, içiçe ya da birbirine komşu olarak yaşayan halklar arasındaki birlik ve

kardeşlik bağlarını parçalamış, onlar arasında kin, düşmanlık ve nefret ilişkilerinin gelişmesine neden olmuştur. Bu arada emperyalizm, halklar arasındaki bu bölünme ve çatışmaları bizzat körükleyip kışkırtmakla kalmamış, bu gerici ve kısır kanlı çatışma ve düşmanlıklardan yararlanarak halklar üzerinde köleci egemenliğini ya yeniden kurmuş ya da varolanı daha da pekiştirmiştir. Emperyalizmin kuklası durumundaki kendi gerici sınıf ve yöneticilerinin aleti olan halklar, birbirleri karşısında emperyalizmin hakemliğine ve sözde korumacılığına sığınmışlardır. Böylece gerici milliyetçilik akımı, halklara özgür bir ulusal varlık ve kimlik kazandırmak bir yana, tersine, onların tümden köleleşmesinin, çağımızda her türlü ulusal baskı ve köleliğin gerçek kaynağı olan emperyalizmin hükümlerine altına girmelerinin aracı olmuştur.

'90'lı yıllardan itibaren Orta Afrika'da, Kafkaslar'da, Balkanlar'da yaşanan trajik gelişmelere bunun ışığında bakmak gerekir. Gerici Sırp burjuva milliyetçiliği ile Hırvat ve Sloven milliyetçiliği karşılıklı birbirini besleyerek, emperyalizmin üzerine "böl ve yönet" işlemi yapacağı zemini olgunlaştırdılar. Bosna-Hersek'de en kanlısı yaşanan trajediler böylece birbirini izledi. Süreç gelinen yerde Balkanlar'ın bir kez daha "balkanlaşma"sına vardı. Kosova'daki Arnavutlar'ın haklı ulusal istemlerine burjuva milliyetçi bir karakter kazandıran gerici akımlar, sorunun sözde çözümünü emperyalizme ve onun savaş aygıtı NATO'ya sığınmada buldular. Böylece, Kosova Arnavutları'na özgürlük kazandırmadıkları gibi, bütün Balkanlar'ın bir savaş alanına dönmesinin, emperyalistlerin bir dizi Balkan ülkesini büyük askeri kuvvetlerle işgal etmesinin basit bir aracına ve vesilesine dönüştüler.

Baskı altındaki ulusu ya da ulusal azınlığı özgürleştirmediği gibi bölgedeki diğer halkların daha çok köleleştirilmesine vesile olan bu tür gerici milliyetçi ulusal akımlar hiçbir biçimde desteklenmemeli, tersine, emperyalizmin uşakları

ve piyonları olarak teşhir ve mahkum edilmelidirler. Aynı şekilde, emperyalistlerin mazlum ve güçsüz halkları birbirine kırdırmak, sonra da hakem ya da kurtarıcı pozlarında sahneye çıkmak şeklindeki alçakça ve canice oyunları sistematik bir biçimde teşhir edilmelidir.

Ulusların köleliği, yaşadıkları sorunlar ve acılar, ulusal hak yoksunlukları emperyalizmin umurunda olmadığı gibi, çağımızda emperyalizm, bütün bu türden sorunların doğrudan ya da dolaylı olarak kaynağını oluşturan asıl güç durumdadır. ABD emperyalizminin başını çektiği ittifak da, savaş makinası NATO'yu Yugoslavya'ya karşı harekete geçirip Balkanlar'ı ateşe verirken, Kosova Arnavutları'nın ulusal hakları değil fakat kendi egemenlik planlarını uygulamak peşindedir.

### **NATO'nun yeni stratejisi: Dünya ölçüsünde saldırganlık ve savaş**

Saldırgan NATO ittifakının 50. yıl zirvesinden bir ay önce başlatılan emperyalist savaşın gerçek nedenleri, bu zirvede kabul edilen yeni NATO stratejisi ile birlikte çok daha açık bir biçimde ortaya çıkmıştır. Bir gözlemcinin isabetle belirttiği gibi, sorun Kosova değil fakat NATO'nun yeni işlevidir. Balkanlar'a yöneltilmiş emperyalist müdahale ile Kosova sorununa değil, fakat NATO'nun yeni stratejisine çözüm aranmıştır. Daha doğru ve tam bir ifade ile, zirve öncesindeki bu haydutça savaş pratiğinde, zirvede benimsenecek yeni saldırı ve savaş stratejisinin bir ilk uygulama örneği sergilenmiştir.

NATO her zaman devrime ve sosyalizme, halkların özgürlük ve bağımsızlık mücadelelerine karşı bir tehdit ve şantaj, saldırı ve savaş örgütüydü. Fakat o resmen bir "savunma" örgütü olarak tanımlanıyor, saldırgan ve emperyalist niteliği

resmi söylemde gizlenmeye çalışılıyordu. 50. yıl zirvesinde kabul edilen “yeni konsept”e göre, NATO artık resmen de bir saldırı ve savaş örgütüdür. Buna göre, sadece kendisine üye olan ülkelerin sınırları alanında değil, fakat “alan dışında” da , demek oluyor ki dünyanın her yerinde ve her türlü bahaneyi kullanarak, kendine karşıt ya da kendisi için tehlike saydığı her gelişmeye, akıma, ulusa ve devlete müdahale etme hakkını kendinde görebilmektedir.

Mevcut konjonktürden de yararlanılarak aykırı sesler çıkaran devletler, etnik çatışmalar vb. bu yeni “konsept”in hedefleri olarak gösterilmektedir. Gerçekte ise asıl ve temel stratejik hedef, her türlü ilerici ve devrimci akımlar ile işçi sınıfı ve halkların her türden devrimci çıkışıdır. Yeni NATO “konsept”i ile gerçekte 21. yüzyılın devrim dalgalarına hazırlık yapılmaktadır. Kendi aralarında çelişkileri ve kutuplaşmaları gitgide derinleşen ve bunu NATO zirvesine de yansıtmaktan kendilerini alamayan emperyalistlerin NATO çatısı altındaki mevcut birliği ne kadar sürdüreceklerinden bağımsız olarak bu böyledir. Bir başka ifadeyle, önemli olan, NATO ittifakı ayakta kaldıkça bu savaş makinasının dünya ölçüsünde ne amaçla kullanılacağına resmen de ilan edilmiş olması gerçeğidir.

Etkinlik alanı sınırlamaları kaldırılan, bütün bir yeryüzünü kendisi için etkinlik alanı olarak ilan eden NATO’nun, bugün için esas etkinlik alanının Balkanlar ve Ortadoğu olduğunu emperyalist şefler açıkça ifade ediyorlar. Nitekim bu iki alan NATO’da yeralan emperyalistlerin halihazırda fiili savaş ve işgal alanıdır. Ortadoğu’da Irak, Balkanlar’da ise Yugoslavya, ABD emperyalizmi tarafından bu savaş ve işgalin bahaneleri olarak kullanılmışlardır. (İlkinde Kuveyt, ikincisinde Kosova bu bahanelere dolgu malzemesi sağlamıştır.)

Türkiye bir NATO ülkesidir ve emperyalizmin bu iki hassas çıkarlar alanını birleştiren bir coğrafi konuma sahiptir.

Bu nedenle de NATO'nun yeni stratejisi, Türkiye devrimi ve devrimcileri için apayrı bir anlam ve önem taşımaktadır.

## **NATO: Uluslararası bir iç savaş örgütü**

Yeni "konsept"e göre, NATO yalnızca bir dış müdahale aracı değil, aynı zamanda artık bir uluslararası iç savaş örgütüdür. Zirve tartışmalarında devletlerin egemenlik haklarının NATO için bir şey ifade etmediği, "ulusal egemenlik" kavramının artık uluslararası ilişkilerin dayandığı temel olmaktan çıktığı, NATO'nun uygun bahanesini bulduğunda ve kendi çıkarları gerektirdiğinde devletlerin ve ulusların yaşamına doğrudan müdahale edeceği, "yeni stratejik konsept" çerçevesinde açıkça dile getirilmiştir.

Fakat dile getirilen daha da önemli bir nokta var. Belli bir devletin sınırları içerisindeki sorunlar karşısında ilgili devlet güç *durumda ya da çaresiz kalırsa*, NATO duruma doğrudan müdahale etmeyi kendi yeni misyonu olarak tanımlamıştır.

Buna göre, devrimci bir Kürt özgürlük mücadelesinin Kürdistan'da başarıyı zorlaması durumunda, ya da devrimci bir işçi sınıfı ve halk hareketinin Türkiye'deki rejimi zorlaması koşullarında, NATO bir iç savaş gücü olarak doğrudan devreye girebilecektir. NATO'nun artık bir dünya polisi olacağı açıkça dile getiriliyor. Fakat burada devrimcilerin önemle gözetmesi gereken kritik nokta şudur: NATO bu polisliği devletler arası ilişkilere ve anlaşmazlıklara çeki-düzen verme girişimlerinin ötesinde, bizzat tek tek ülkelerdeki iç çatışmalara doğrudan müdahale etmeye girişerek de yapmak niyetindedir.

Bu anlamda NATO, uluslararası konuma sahip bir iç savaş örgütü ve ordusu olarak çıkacaktır emekçilerin ve halkların karşısına. Daha çıkışında tek tek üye ülkelerde gladio, kontrgerilla vb. isimler altındaki özel iç savaş örgütlenmelerine

girişen NATO'nun kendine şimdi açıkça biçtiği bu yeni misyon şaşırtıcı da değildir.

## **Saldırganlıkta birleşenlerin iç çelişki ve çatışmaları büyüyor**

Gelgelim tarih diyalektik bir tarzda, sürekli çelişkiler ve karşıtlıklar üreterek seyreder. Bugün kendine yeni stratejik misyonlar tanımlayan emperyalist NATO ittifakı, bizzat bu yeni stratejinin saptandığı 50. yıl zirvesinde gittikçe derinleşen iç çekişme ve çatışmalarını gizleyememiştir. Bunlar NATO ile BM ilişkisinden sürmekte olan savaşa, NATO'nun kendi iç yönetiminden Avrupa'nın kendi birleşik askeri örgütlenmesine (zirvede buna Avrupa Güvenlik ve Savunma Kimliği denildi) kadar bir dizi alanda kendini gösterdi.

Bu çekişme ve çatışmalar, bizzat ABD'nin davranış çizgisiyle de tescil edilmektedir. Zirve öncesinde NATO'yu Balkanlar'a askeri müdahaleye sürükleyen ABD, gerçekte böylece emperyalist nüfuz ve rekabet mücadelesinde kendi pozisyonunu güçlendirmek, NATO zirvesinde de bunu tescil ettirmek hesabı içinde idi. Buradaki hedef ve hesap birden fazladır.

Herşeyden önce, BM yerine NATO'nun karar ve iradesine göre hareket edilmesi, Güvenlik Konseyi'nin Rusya ve Çin gibi iki daimi üyesini peşinen devre dışı bırakmak demektir. Yugoslavya'ya yöneltilmiş savaş yalnızca bir ilk örnek olduğuna göre, bu davranış bundan sonraki uluslararası anlaşmazlıklarda da bu iki devleti (elbetteki NATO üyesi olmayan tüm öteki BM üyelerini) devre dışı tutma niyetini ortaya koymaktadır.

İkinci olarak, ABD emperyalizmi, Avrupa'nın göbeğindeki bir soruna savaş yoluyla müdahale ederek ve kendisine rakip konumdaki Avrupalı emperyalistleri bu doğrultuda ardından

sürükleyerek, onlar üzerindeki etki ve denetimini güçlendirmiştir. Onları kendi çizgisinde ve kendi çıkarları doğrultusunda hareket etmek zorunda bırakmıştır. Öylesine ki, Fransız emperyalizmi, istemiye istemiye “geleneksel dostu” Sırbistan’a yöneltilen yıkıcı emperyalist savaşın içinde bulmuştur kendini. Öte yandan, saldırı savaşının üssünü oluşturan İtalya, ABD’nin yönettiği savaşın iradesiz bir bileşeni durumundadır. Alman emperyalizmi ise, ABD’nin hakim inisiyatifine rağmen, durum konusunda daha rahat bir pozisyondadır; zira ikinci emperyalist savaştan sonra ilk kez olarak dışarıya asker göndermenin ötesinde, bizzat bir emperyalist saldırı savaşı içerisinde yeralarak uluslararası militarist girişimlerine böylece bir meşruluk sağlamıştır. AB üyesi devletler içinde bir tek İngiltere ABD’nin Balkanlar’daki bu son girişimiyle tam bir uyum ve çıkar birliği içerisinde dir. Ne de olsa o, bir dizi başka olayın da gösterdiği gibi, gerçekte ABD’nin Avrupa’daki kolu durumundadır.

Üçüncü olarak, Yugoslavya’ya karşı açılan savaş, Rusya’nın Balkanlar’daki etkinliğine de bir darbe olmuştur. Rusya’nın önden tüm esip gürlemeleri ve savaşın ilk günlerinde savurduğu kuru-sıkı tehditler olayların seyrini etkilememiştir. Emperyalist savaş başlatılıp sürdürüldüğü ölçüde bu, bu ülkenin artık dünya politikasında birinci dereceden bir rol oynayamayacağı doğrultusunda bir ilk mesaj olmuştur. Bilindiği gibi Rusya’nın artık bir süper devlet olmadığını, fakat yalnızca bölgesel bir güç olduğunu kendisine ve tüm dünyaya gösterip kabul ettirmek, ABD emperyalizminin yeni stratejisinin önemli bir unsurudur.

Dördüncü olarak, ABD emperyalizmi (ve kuşkusuz onunla birlikte Avrupalı emperyalistler) Kosova sorununu ve Yugoslavya’ya açılan savaşın Balkanlar’a yerleşmenin, Balkan ülkelerini denetlemenin ve Balkan halklarına içerden hakim olmanın bir aracı olarak kullanmaktadırlar. ABD emperya-



lizmi Arnavutluk'u fiilen işgal etmiş durumdadır ve bu işgali kalıcılaştırmak niyetindedir. Aynı şekilde Makedonya, ABD ve öteki emperyalistlerin askeri işgali altındadır. Bulgaristan, Romanya, Çek Cumhuriyeti ve Macaristan'ın hava sahaları emperyalist askeri harekate açılmış durumdadır. Çek Cumhuriyeti ve Macaristan'a emperyalist askeri güçlerin yerleşmesi gündemdedir.

Kuşkusuz bu sonuncu nokta, emperyalistlerin işbirliği halinde Balkanlar'a yerleşmesi, en önemli noktadır. Zira bu, bölge halklarının kaderini ve bölgede devrimin geleceğini hayati ölçülerde etkileyecek bir gelişmedir.

### **Dünya çapında savaşa ve emperyalizme karşı büyüyen dalga**

Fakat tarihin diyalektiği asıl olarak kendini emperyalizmin Balkanlar'daki bu hoyratça ve canice eylemi karşısında dünya ölçüsünde gelişmekte ve yayılmakta olan emperyalizm ve savaş karşıtı dalgada göstermektedir. Emperyalist müdahale ile birlikte Batı Avrupa'da, Doğu Avrupa'da, başta Yunanistan ve Bulgaristan olmak üzere Balkanlar'da, Rusya'da ve dünyanın birçok başka bölgesinde, büyük savaş karşıtı gösteriler yaşandı ve yaşanmaktadır. Vietnam savaşından beri dünyada ilk kez bu denli yaygın, güçlü ve belirli bir emperyalist saldırıya kilitlenmiş anti-emperyalist kitle hareketi görülmektedir. Bunu yalnızca bir başlangıç, bundan böyle güçlenerek devam edecek olan büyük anti-emperyalist duyarlılık ve eylemin bir ilk işareti saymak gerekir. ABD emperyalizmi ve NATO meydanı boş bularak güç gösterisine girişmişler, fakat böylece kendi karşıtı güçleri dünya ölçüsünde harekete geçirmişlerdir.

Bu arada emperyalist saldırı savaşı peçeleri yırtmakta, gerçek kimlikleri de yerli yerine oturtmaktadır. Örneğin Al-

manya'da, hükümet partileri olan SPD ve Yeşiller'in bir emperyalist saldırı savaşını emperyalizmin has temsilcileri olarak yürütmeleri yüzlerindeki maskeleri düşürmüştür. Aynı şey Fransa'da ve İtalya'da hükümet ortağı olan sözde komünist gerçekte revizyonist-reformist partileri için de geçerlidir. Yine aynı şey, pek milliyetçi geçinen, fakat İncirlik üzerinden Irak'm günöbirlik bombalanmasına ses çıkaramayan, Balkanlar'a yönelik emperyalist müdahaleye ise hararetle destek veren Ecevit için de geçerlidir. Olaylar gerici-şoven milliyetçiliğin dünyada olduğu kadar Türkiye'de de emperyalizme uşaklığın öteki yüzü olduğunu gitgide daha açık gösterecektir. Emperyalist savaş Batı'nın sözde burjuva demokrasinin ve özgür medyasının da gerçek yüzünü açığa çıkarmıştır. Emperyalistler ve onların hizmetindeki medya organları, savaşın gerçek nedenlerini ve seyrine ilişkin gerçekleri Göbels'i aratmayan bir propaganda tarzıyla tersyüz etmek ve kendi halklarını aldatmak için her türlü sahtekarlığı ve rezilliği mübah saymaktadırlar.

Balkanlar'a emperyalist müdahalenin en önemli sonuçlarından biri de, Balkan halklarıyla türedi Balkan burjuvazisinin ve onun hükümetlerinin taban tabana zıt tutumlar içerisinde giderek birbirinden daha çok kopmasıdır. Balkan halkları (özellikle de Yunan, Bulgar ve Çek halkları) başından itibaren emperyalist müdahaleye karşı çıkarılarken, yönetici sınıflar aldıkları sadakalar ve rüşvetlere karşılık olarak emperyalist saldırganlara destek ve hizmette kusur etmemişlerdir. Yönetici sınıflar ile emekçi halklar arasında savaşın şiddetlendirdiği bu kopma, devrimci açıdan önemli bir gelişmedir.

### **Türkiye: Emperyalist saldırganlık ve savaşın ileri karakolu**

Son olarak Türkiye'nin durumu var. Türk burjuvazisi Yu-

goslavya'ya yöneltilmiş emperyalist saldırıyı hararetli bir tarzda desteklemekle kalmıyor, kendi askeri kuvvetleriyle bu canice savaşın içerisinde bizzat yer de alıyor. Balkanlar'a yönelik emperyalist saldırı vesilesiyle bir kez daha görülmüştür ki, Türk devleti, Türkiye'yi çevreleyen bölgelerde, yani Ortadoğu'da, Kafkasya'da ve Balkanlar'da ABD emperyalizminin en sadık müttefiki ve onun emperyalist planlarının bir müdahale gücü durumundadır.

Bu aşağılık rol, Türkiye halkına Kosovalı müslümanlara yardım iddiası sahtekarlığıyla örtülmeye çalışılarak sunulmaktadır. Bu sahtekarca iddiaya ileri sürenler, Kürdistan'da 20 milyon müslüman Kürdün varlığını bile reddedenlerdir. ABD emperyalizminin İncirlik'ten kaldırdığı uçaklarla müslüman Irak halkının günöbirlik bombalanmasına seyirci kalandır. Bu sahtekarlığı ve ikiyüzlülüğü teşhir etmek, Türk burjuvazisinin ve hükümetinin, Balkanlar'da Kosovalı Arnavutlar için değil, fakat ABD emperyalizminin bölgedeki çıkarları için savaş yürüttüğünü emekçilere anlatmak, günümüzdeki devrimci çalışmanın temel unsurlarından biri olmak durumundadır.

Türk burjuvazisiyle ilgili bir başka nokta, 50. yıl zirvesinde ortaya çıkan gelişmelerdir. Avrupalı emperyalistler, ABD'nin inisiyatifini sınırlamak ve kendi etkinlik alanlarında daha hükümrân davranmak üzere Avrupa Güvenlik ve Savunma Kimliği adı altında kendi birleşik askeri kuvvetlerini yaratmayı karar haline getirdiler. NATO ülkesi Türkiye bu yeni emperyalist oluşumun dışında bırakıldı. Bir kısım burjuva yazarlar bile bunu Türkiye'nin Avrupa'dan daha çok uzaklaştırılması, ABD emperyalizmine daha ağır bir biçimde mahkum olması olarak yorumladılar. Bu çerçevede Türkiye önümüzdeki dönemde, ABD emperyalizminin hizmetinde Ortadoğu, Kafkaslar ve İç Asya'ya yönelik olarak daha etkin bir koçbaşı rolü üstlenecektir.

Sonuç olarak Türkiye, NATO bünyesinde ve ABD emperyalizmine bağımlılık ilişkileri çerçevesinde, kendini çevreleyen bölgedeki ülkelere ve halklara karşı emperyalizmin bir ileri karakolu olma rolü oynayacaktır.

### **Emperyalizme karşı devrimci enternasyonalizm**

Bu aşağılık rolü boşa çıkarmak, bu stratejik amaç çerçevesinde tüm bölge halklarıyla, onların ilerici ve devrimci güçleriyle en yakın ilişki ve dayanışma içerisinde olmak, Türkiye Komünist İşçi Partisi'nin emperyalist müdahale öncesinde gerçekleşen kuruluş kongresinin saptadığı temel önemde stratejik bir görevdir. Balkanlar'a emperyalist müdahale ve bu müdahale içerisinde Türkiye'nin üstlendiği aşağılık rol, Partimiz'in bu alandaki stratejik ve güncel görevlerine apayrı bir anlam ve önem kazandırmıştır.

Son olarak şununla bağlamak istiyoruz. Partimiz'in kuruluş kongresi devrimimizin Türkiye'yi üç yandan kuşatan bölgelerdeki gelişmelerle hayati ilişkisini bütün açıklığıyla ve çok yönlü olarak saptamış bulunmaktadır. Son gelişmeler bu perspektifi doğrulamakla kalmamış, buna ilişkin görev ve sorumluluklarımızı da çok daha yakıcı ve güncel hale getirmiştir.

Emperyalizmin uluslararası örgütlerinin her zamankinden çok şu veya bu ülkenin iç çatışmalarında doğrudan taraf olmaya hazırlandıkları bir döneme giriyoruz. Böyle bir dönemde şu veya bu ülkedeki devrim mücadeleleri de kaderlerini her zamankinden çok daha güçlü bir biçimde uluslararası ilişkilere, enternasyonal birlik ve dayanışmaya, devrimin bölgesel ve uluslararası karakterine bağlamak zorundadırlar

*(Ekim, sayı: 203, Nisan '99, başyazı)*

# Zorlu döneme örgütsel hazırlık

Ulusal ve uluslararası planda zorlu ve karmaşık bir döneme girmiş bulunuyoruz.

Yanıbaşımızda, Balkanlar'da bir emperyalist savaş sürüyor. *Ekim*'in geçen sayısının başyazısı, bu savaş şahsında, dünya-daki ve bölgedeki gelişmelerin devrimci sınıf mücadeleleri açısından anlamını ve önemini temel noktalar üzerinden ortaya koymuş bulunuyor. Bu değerlendirmede yer alan "yeni bir emperyalist saldırı ve savaşlar dönemi"ne girmiş bulunduğumuz tespiti bile kendi başına yeni dönemin anlamını ve kapsamını göstermeye yetiyor. Balkanlar, Ortadoğu ve Kafkaslar ile iç Asya, bugün emperyalist nüfuz mücadelelerinin şiddetlendiği, bu çerçevede sayısız kışkırtma ve oyunların sahnelendiği ve fırsat buldukça fiili emperyalist müdahalelerin, somutta dün Körfez'de ve bugün Balkanlar'da olduğu gibi emperyalist saldırı savaşlarının gündeme getirildiği bir bölge.

Türkiye bugünün dünyasının bu üç temel kriz bölgesinin tam göbeğinde yeralan ve kendisi de kriz içinde debelenen bir ülke. Bu konum, kendi iç kriz dinamiklerinden de öteye, Türkiye'yi nesnel olarak bu bölgesel krizin bir

parçası haline getiriyor. Daha da önemlisi, Türk burjuvazisi egemenliğindeki bir Türkiye, her zamankinden çok daha fazla olarak ABD emperyalizminin bu kriz bölgelerine müdahalesinin bir ileri karakolu işlevi görüyor. Bugün İncirlik Üssü emperyalizmin Türkiye'yi Ortadoğu halklarına yönelik bir saldırı üssü olarak kullanması olgusunu simgeliyor. NATO'nun Yugoslavya'ya müdahalesi ise, Türk burjuvazisinin aynı uşakça rolü bu kez Balkan halklarına karşı üstlendiğini somut olarak gösterdi. Balkanlar'a fiilen yerleşen emperyalistler, Türk askerini Balkanlar'da kendi amaçları doğrultusunda bir müdahale gücü ve Türkiye topraklarını da bir emperyalist saldırı üssü olarak kullanıyorlar.

Türk dış politikasının her alanda emperyalizmin çıkarlarına göre uyarlandığı bir dönemin içindeyiz. Bu bir emperyalist saldırı ve savaşlar dönemi olduğu ölçüde ise dıştaki bu uşaklığın ve maceracılığın gerisin geri iç politikadaki yansımaları da dolaysız olmaktadır. Dışardaki saldırganlığa paralel olarak içerde dizginsiz bir şovenizm ve bununla meşrulaştırılan azgın bir devlet terörü, rejimin bugünkü yönetimini belirleyen politikalar durumundadır. İşçi sınıfı ve emekçiler şovenizm ile sersemletilmekte ve faşist devlet terörüyle yıldırılıp teslim alınmaya çalışılmaktadır. Bunun düzlediği zeminde ise tekelci sermayenin kriz politikaları, emekçiler için yoksulluğun ve işsizliğin ağırlaşması anlamına gelen İMF reçeteleri hayata geçirilmektedir.

18 Nisan seçimleri şovenizmin Türkiye toplumunda nasıl da büyük bir güç ve etki alanı kazandığını somut olarak göstermiş bulunmaktadır. Tekelci burjuvazi şimdi bunu emekçileri yıldırıp teslim almanın bir yeni olanağı olarak değerlendirmek çabasındadır. DSP-MHP eksenli hükümet bu çerçevede düşünülmüş ve özel bir ısrarla tezgahlanmıştır. Bu hükümet, dışarda emperyalizmin hizmetindeki bir saldırganlığa, içerde ise şovenist histeriye ve faşist devlet terörüne

bugünkü koşullarda en uygun düşen hükümettir. Başta özelleştirme olmak üzere sermayenin ekonomik kriz politikalarını kararlılıkla hayata geçireceğini ise bu hükümet daha en baştan, daha protokol görüşmeleri safhasında açıklıkla ortaya koymuştur.

Bütün bu gelişmeler ortamında son 1 Mayıs, kitle hareketinin halihazırdaki zaafiyetini görmeye vesile olmuştur. İşçilerin yerel planda herşeye rağmen sürmekte olan hak mücadelelerini saymazsak, kitle mücadelesi bugün son yılların en geri noktasında bulunmaktadır. Bunda toplumu saran şovenist histerinin ve onun oluşturduğu atmosferde kolayca uygulanan baskı ve terörün kuşkusuz özel bir rolü var. Kitleleri uyarmaya, örgütlemeye ve harekete geçirmeye yönelik devrimci siyasal çabanın son birkaç yılda gitgide zayıflaması bunun bir başka nedenidir. Devrimci siyasal faaliyet bugün son yılların en geri noktasındadır. Seçimler gibi kritik önemde fırsatlar sunan bir nispi politizasyon döneminde bile devrimci akımların sözü edilebilir bir varlık göstermemeleri, sol ya da sosyalizm adına meydanı neredeyse tamamen icazetçi reformist akımlara bırakmaları bunun somut bir göstergesidir. Nitekim bu gerçeklik son 1 Mayıs kutlamalarına da yansımış, devrimci ruh ve coşku açısından 12 Eylül sonrasının en zayıf 1 Mayıs'ı yaşanmıştır.

Kürt hareketinde ise gelişmeler doludizgin başaşağı gitmektedir. Öcalan yakalandıktan sonraki gelişmeler, Kürt hareketinin “siyasal çözüm” çizgisini “barış” ve “uzlaşma” adı altında kurulu düzene bir teslimiyet çizgisine vardırđını göstermektedir. Parti basınıımızda seçimlere ilişkin olarak yeralan değerlendirmelerde, Öcalan çizgisi şahsında Kürt hareketinin devrimden artık tümüyle yüz çevirdiği açıklıkla tespit edilmiş bulunmaktadır. Bunun yaratacağı sorunları, Kürt halk kitleleri üzerinde ve devrimci hareket saflarında bir dönem için yol açacağı moral ve maddi yıkımı tahmin

etmek güç değil.

\*\*\*

Temel unsurları ve ayrıntıları parti basınımızda sürekli biçimde işlenmekte olan döneme ilişkin bu siyasal tablo, ne türden zor ve karmaşık bir döneme girdiğimizin genel bir çerçevesini vermektedir. Bu zorlu dönemi göğüslemek, bu dönemin görev ve sorumluluklarını parti olarak omuzlamak durumundayız. Bu bizim için bir sınanma, gerçek bir sınavdan geçme dönemidir. Partimiz'in farklı ve yeni olan konumu ve kimliği, dönemin bu zorlu görevleri içerisinde sınanacak ve güçlenecektir.

Parti, öteki şeyler yanında öncelikle program, taktik ve örgüt demektir. Örgüt bir araçtır; ona anlam ve kuvvet veren ise program ve taktiktir, bunların ifadesi olan ideolojik-politik çizgidir. Örgüt, devrimci bir program temeli üzerinde yükseldiği, sağlam bir ideolojik çizgiye dayandığı ve kuşkusuz döneme uygun düşen politikalara sahip olduğu ölçüde, bir anlam taşır ve bir araç olarak kendi işlevini başarıyla yerine getirir.

Öte yandan, program ve politika da ancak bir örgütte cisimleştiği ölçüde gerçek anlamını ve işlevini bulur. Ne kadar doğru ve devrimci olurlarsa olsunlar maddi bir örgütsel temele dayanmayan, onda bir kimliğe ve maddi bir çabaya dönüşemeyen program ve politikaların da herhangi bir anlamı, işlevi ve dolayısıyla geleceği olmaz, olamaz.

Örgütsel alandaki sorun ve sorumluluklarımızı, dönemin zorlu ve karmaşık tablosu kadar, devrimci sınıf mücadelesinin bu temel gerçekleri ışığında kavramak zorundayız. Parti örgütümüzü geliştirmenin, güçlendirmenin ve pekiştirmenin sorunlarına da, aynı şekilde devrimci sınıf mücadelesinin ve dönemselsel devrimci görevlerin gerekleri üzerinden bakmak durumundayız.

\*\*\*



Kongreyi izleyen sistematik polis saldırısı, bunun yol açtığı tahribatlar ve yine bunun açığa çıkardığı zaaf ve yetersizlikler, örgütsel alandaki sorun ve sorumluluklarımıza yeni boyutlar kazandırmıştır. Parti kongresinde yapılan yolaçıcı ve bağlayıcı değerlendirmeler ise yaşanan bu gelişmelerin ışığında apayrı bir anlam ve önem kazanmıştır.

On yıllık bir hareket olarak örgütsel alanda büyük bir düşünce ve deneyim birikimine sahibiz. Kongredeki değerlendirmelerin zenginliğini ve yolaçıcılığını da bu birikime borçluyuz. Kongre bütün bir partileşme sürecindeki deneyim birikimini toparlamakla kalmamış, bir yandan partili düzeyin gerekleri ve öte yandan ise dönemin ihtiyaçları üzerinden, yeni dönemin örgütsel perspektiflerini ortaya koymuştur. Örgütsel süreçlerimizin ve sorunlarımızın temel başlıklar üzerinden ilk büyük genellemesi 3. Genel Konferansı'nızda yapılmıştı. Kendi tartışma ve değerlendirmelerinde 3. Genel Konferans'ın ortaya koyduğu örgütsel platformu hareket noktası olarak ele alan Kuruluş Kongremiz, aynı zamanda bu platformu Partimiz için de bağlayıcı bir örgütsel platform olarak karara bağlamıştır.

Parti Kuruluş Kongremiz'in önemli bir bölümü şimdiden devrimci kamuoyuna sunulmuş olan örgütsel değerlendirmeleri zengin, çok yönlü ve geniş kapsamlıdır. Ortaya konulan perspektifler, tanımlanan görevler yeterince açık ve nettir. Bunlar öyle soyut ve genel yaklaşımlar da değildir. Tersine, genel yaklaşımlar hareket noktası olsa da tüm değerlendirme ve tartışmalar içinden geçmekte olduğumuz özel dönem, toplumsal ortam ve nihayet kendi somut gerçekliğimiz üzerinden yapılmıştır. Kongreyi izleyen saldırı döneminin açığa çıkardığı gerçekler, yapılan değerlendirmelerin ve saptanan görevlerin hayati anlamını ve işlevini çok daha somut olarak göstermiştir.

Bu durumda bizim için tüm sorun, uygulama kararlılığı

ve tutarlılığı sorunudur. Uygulamada tutarlılık ve kararlılık da elbette bir önderlik, sürekli ve somut yönlendirme ve denetleme, yerinde ve zamanında müdahale ile bağlantılıdır. Merkezi ve yerel önderlikler bu konudaki sorumluluklarının bilincinde hareket etmek durumundadırlar. Kuruluş Kongremiz buna ilişkin sorunları ve sorumlulukları da yeterli açıklıkta ortaya koymuştur. Bu alandaki boşlukların ve zafırların Kuruluş Kongresi'nin bağlayıcı iradesine rağmen sürmesinin nelere yolaçabileceğini ise kongreyi izleyen polis saldırıları somut olarak göstermiştir. Merkez Komitesi bu bedeli ağır son deneyimin derslerini de gözten bir titizlikle hareket etmek kararlılığımdadır.

Örgütsel çizgimizi kararlılık ve tutarlılıkla uygulamak ve örgütsel görevlerimizi başarıyla gerçekleştirebilmek için, saflarımızda hala etkileri süren örgütsel oportünizmi, onun içimizdeki taşıyıcısı olan küçük-burjuvaziye mutlaka yenmemiz, altetmemiz gerekir. Küçük-burjuvazi tek tek bireyler şahsında değil, bizim toplam gerçekliğimizin organik bir ögesi olarak varlığını sürdürmektedir. Sorunu bu çerçevede kavradığımız takdirde ve ölçüde, gerçekliğimizin bu olumsuz ve geçmişe ait yanına karşı daha başarılı ve sonuç alıcı bir mücadele yürütebiliriz.

Küçük-burjuvazi bizim siyasal geçmişimizdir, sosyal kökenimizdir, oradan süregelen kültürümüzdür, devraldığımız mirasın etkileri kazınması gereken olumsuz yanıdır. Bu bir eğilimdir, bir alışkanlıklar toplamıdır, bir anlayış ve zihniyettir. Bunun mutlaka yenilmesi, yenilgiye uğratılması gerekir. Tek tek her kadro şahsında ve bir bütün olarak örgüt çapında.

Örgütsel çizgimizi tutarlılıkla uygulamanın önündeki temel engel olan örgütsel oportünizme karşı mücadeleyi bu genel çerçeve ve bu temel noktalar üzerinden kavramak durumundayız. Bizim için örgütsel inşa süreci, örgütsel oport-

tünizme karşı sistematik bir mücadele süreci de olmak zorunda. Başarılı bir örgütsel gelişmenin temel bir önkoşuludur bu. Şunu da ekleyelim ki, içimizdeki düşman sayılması gereken küçük-burjuvaziyi, onun temsil ettiği örgütsel oportünizmi, devrimci iç örgütsel yaşamı oturtarak, etkili ve sistematik bir politik çalışmayı süreklileştirerek, bu çaba içerisinde işçi sınıfı ve emekçilerle birleşip kaynaşarak, onların en iyi öğeleriyle parti örgütlerini sürekli besleyerek yenip aldedebiliriz.

Kuruluş Kongresi'nin bütün bir örgütsel birikimi, buna tüzük tartışmaları ve örgütsel güvenlik sorunları üzerine tartışmalar da dahildir, yakında kitaplaştırılacaktır . Bu kitap\*, 3. Genel Konferans'ın Kongre tarafından bağlayıcı bir platform olarak onaylanan metinleri ve *Partileşme Süreci-1* ve *Partileşme Süreci-2* başlıklı kitaplarımızla birlikte, tüm parti birimlerinde yeniden incelenmek durumundadır. Örgütsel birikimimizi döne döne incelemek ve özümsemek, tüm parti kadrolarımız ve organlarımız için ihmal edilemez bir sorumluluktur.

(*Ekim, sayı: 204, Mayıs 1999, başyazı*)

\* *TKİP Kuruluş Kongresi'nin sözü edilen edilen örgütsel materyali 3 ayrı kitap halinde yayınlandı:*

- *Parti Tüzüğü Üzerine*
- *Örgütsel Sorunlar*
- *Örgütsel Güvenlik Sorunları*

## Kürt hareketinde son gelişmeler

# **Ayrışma ve yeniden saflaşma zorunluluğu**

Abdullah Öcalan'ın İmralı duruşmalarında ortaya koyduğu reformist teslimiyet platformunun ayrıntılarına burada girmeyeceğiz. Bu parti basınımızda halihazırda zaten yapılmakta, gelişmeler ayrıntılarıyla ele alınmakta ve tartışılmaktadır. Bu nedenle biz burada kendimizi, Kürt hareketini Öcalan çizgisi şahsında bu noktaya getiren sürecin mantığını, ortaya çıkan yeni durumun anlamını ve başlamakta olan yeni dönemin niteliğini temel noktalar üzerinden ortaya koymakla sınırlayacağız.

### **Öcalan'ın yeni platformu Kürt burjuvazisinin platformudur**

Öncelikle ve daha en baştan şunu belirtelim; İmralı duruşmalarında yaşanan gelişmeye salt Abdullah Öcalan'ın kişisel

tercihi olarak bakılamaz, bu sorunu fazlasıyla basitleştirmek olur. Abdullah Öcalan herhangi bir kişi değil, kendi şahsında belli bir sınıfın iradesini ve tercihini ortaya koyacak konumda bir parti lideri ve Kürt hareketinde çok önemli yeri olan bir politik şahsiyettir. Onun “demokratik çözüm” platformu üzerinden yansıyan, son tahlilde Kürt burjuvazisinin iradesi ve tercihidir. Abdullah Öcalan’ın bir dizi teorik ve tarihsel açılım üzerinden ortaya koyduğu “demokratik çözüm” platformu, Kürt burjuvazisinin Kürt sorunu konusundaki konumuna, tutumuna ve çıkarlarına uygun düşen bir çözüm platformudur.

Kürt burjuvazisi Türk burjuvazisi ile güçlü ve kopmaz iktisadi, sosyal, siyasal ve kültürel bağlara sahiptir. Buna rağmen Kürt alt sınıflarına dayalı bir ulusal uyanışın PKK önderliğindeki mücadele ile toplum gündemine oturması, zamanla bu sınıfı Kürt sorununda belli bir hassasiyete ve bu çerçevede politik bir tutuma itti. Bu hassasiyetin ve politik tutumun şekillendiği dönem, aynı zamanda PKK’nın yaşanan tıkanma ve açmazlar karşısında “siyasal çözüm” arayışına girdiği ve bu çerçevede genel olarak Kürt mülk sahibi sınıfları ile de birleşmeye çalıştığı dönemdir. Bu çakışma, Kürt burjuvazisinin kendini PKK önderliğindeki ulusal hareket bünyesinde ifade etmesini de kolaylaştırmış oldu.

Kürt burjuvazisinin Kürt ulusal sorununa ilişkin bu hassasiyeti, Kürt dilinin ve kültürel kimliğinin kabulü ve tanınması sınırlarının ötesinde değildi ve süreç boyunca da hep öyle kaldı. Bu çerçevede Kürt burjuvazisi kurulu düzen temelleri üzerinde ve emperyalist sistem içerisinde bir çözümden yana oldu. Bu onun sınıfsal konumunun en doğal gereği idi. Doğası gereği bu sınıfın mevcut iktisadi-toplumsal düzene olduğu kadar emperyalizme bağımlılığa da en ufak bir itirazı yoktu.

Bugün Abdullah Öcalan, “demokratik çözüm” platfor-

mu adı altında, Kürt sorununu tam da dil ve kültürel kimliğin tanınıp tanınmaması sınırları içerisinde ortaya koyuyor. Bu tutumla uyumlu olarak, mevcut iktisadi-toplumsal sisteme, bu sistem üzerinde yükselen sınıf egemenliğine ve bu egemenliğin dayandığı emperyalizme karşı da herhangi bir açık itiraz ortaya koymuyor. Dahası, ortaya koyduğu yeni platforma dayalı bir çözümün, Türkiye'nin bugünkü iktisadi-toplumsal düzenini düze çıkaracağını, Türk burjuvazisini kendini çevreleyen bölgelerde lider haline getireceğini, "Türklerle Kürtler'in birliği"ni sağlamış bir Türkiye'nin öteki parçalardaki Kürtler'in hamiliği rolünü de haklı olarak üstlenebileceğini söylüyor. Bu arada döne döne, 16. yüzyılda Kürt feodallerinin Osmanlı feodal sınıfıyla girdiği türden bir ilişkiyi, kendi "demokratik çözüm"ünün işlevine ve yararlarına bir tarihsel referans olarak gösterebiliyor. Bu, bugünün modern koşullarında, doğası gereği ancak Kürt burjuvazisi ile Türk burjuvazisi arasındaki ilişkilere dönük bir referans anlamı taşıyabilir. Hiç kuşku yok ki, bu çözüm ve bu hedef, bugünkü koşullarda, ancak Kürt burjuvazisi için ideal bir çözüm ve ideal bir hedef olabilir.

Sonuç olarak Abdullah Öcalan, tümüyle bu sınıfın toplumsal konumuna, sınıf çıkarlarına ve eğilimlerine uygun düşen bir politik platform ortaya koymuştur. Komünistler bu platformu bir teslimiyet platformu olarak nitelerken, yaşanan duruma PKK'nın dünkü devrimci konumu ve iddiası üzerinden bir tanım getirmiş oluyorlar. Teslimiyet, dünkü devrimci hedef ve idealler tümünden bir yana itilerek, emperyalist sisteme ve Türkiye'nin kapitalist düzenine dayalı bir çözüme geçmekte ifadesini bulmaktadır. "Saf değiştirme" dediğimiz tutum da ifadesini burada bulmaktadır. Yoksa soruna Kürt burjuvazisinin konumu ve çıkarları üzerinden bakıldığında, sözkonusu olan elbette bir teslimiyet değil, fakat kendi çapında "uzlaşma"ya dayalı bir çözüm platformudur.

## **Burjuvazi adına yapılan tercihin karşısında emekçiler adına da bir tercih yapmanın tam zamanıdır**

Abdullah Öcalan tarihi nitelikte bir dönemeçte kesin bir tercih yapmış, safını yeniden tanımlamıştır. Şimdi tercih sırası, Kürt devrimcileri ve sosyalistleri ile devrimci ulusal kurtuluşta kendi sosyal kurtuluşlarının da bir ilk safhasını gören Kürt emekçilerindedir. Şimdi Kürt ulusunun çıkarları birbirine taban tabana zıt sosyal sınıflardan oluştuğunu görmenin, belli bir çözüm tarzının kaçınılmaz olarak belli bir sınıfın damgasını taşıyacağını hatırlamanın ve mevcut “demokratik çözüm” platformunun bu açıdan hangi sınıfın toplumsal konumuna, sınıfsal çıkar ve tercihlerine uygun düştüğünü doğru saptamanın tam zamanıdır.

Gelişme sürecinin yıllar öncesinden ortaya çıkardığı tıkanıklık ve çözümsüzlük, “siyasal çözüm” arayışıyla dışavurulmuştu. PKK bir yandan devrimci iddiasını korumaya çalışarak, öte yandan ise sistem ve düzenle uzlaşma arayarak, ara bir çözüm yolu bulmaya çalışıyordu. Süreç böyle bir ara çözüm yolunun mevcut olmadığını gösterdi.

Abdullah Öcalan’ın “demokratik çözüm” platformu da bunun bir bakıma açık yürekli bir itirafı oldu. Öcalan, yılların çözümsüzlüğünü, mevcut uluslararası sistem ile Türkiye’nin kurulu düzenini kabul ederek, bu temel üzerinde Türk burjuvazisiyle anlaşmayı ve bütünleşmeyi kolaylaştıracak teorik ve tarihsel açılımlar yaparak aşma yolunu tutmuş bulunuyor.

Kürt hareketinin devrime ve sosyalizme gönül veren ve bu konumunu halen de koruyan kesimleri ise, bunun tam tersi bir açılım yapmak sorumluluğu ile yüzyüzedirler. Bu ise, emperyalist sistemi aşmayı ve Türkiye’nin kurulu toplumsal düzenini yıkmayı hedefleyen, bu çerçevede tüm milletlerden Türkiye işçi sınıfı ve emekçileriyle ortak bir

devrimci mücadele hattında bütünleşmeyi sağlayacak olan teorik ve tarihsel açılımlar yapmak sorumluluğu demektir. Öcalan önderliğindeki PKK yıllar öncesinde karşı karşıya kaldığı “yol ayrımı”nda bunu yapmadığı içindir ki, süreç içinde buraya, bugünkü geri noktaya gelindi. Bunu yapmayanlar, sonuçta kaçınılmaz olarak bunun tam tersini yapacaklardı ve öyle de yaptılar. Biz bunu olayların bugünkü açıklığı üzerinden değil, yıllar öncesinden, tam da bu “yol ayrımı”nın başında söyledik.

### **Yükselişten düşüşe hareketin ana gelişme evreleri**

Devrimci temeller üzerinde gelişen bir hareketi bugünkü noktaya getiren ve kendi bünyesinde temel önemde tarihsel tercihlerle yüzyüze bırakan sürecin çok yönlü bir değerlendirmesine burada girmemiz gerekmiyor. Başından itibaren ulusal soruna, bu çerçevede Kürt hareketinin gelişme seyrine ve sorunlarına yakın ilgi gösteren, hareketin ana gelişme evrelerini gelişme sürecine paralel olarak adım adım çözümleyen Partimiz'in konuya ilişkin değerlendirme ve tahlilleri bu bakımdan yeterli bir açıklığı da zaten sunmaktadır. (Bu vesileyle, başta kendi parti kadrolarımız ve sempatanlarımız olmak üzere, tüm devrimcileri ve devrimci Kürt yurtseverlerini Partimiz'in önemli bir bölümü kitaplaştırılmış bulunan bu birikimini bugünkü gelişmelerin ışığında yeniden incelemeye çağırıyoruz). Varılan son noktanın ışığında elbette ki sürece birçok yönüyle yeniden bakmak gereklidir, fakat bunun yeri burası değildir. Biz burada bazı temel noktaları ve kritik önemde dönemeçleri, Partimiz'in bugüne kadarki değerlendirmelerinden de yararlanarak, hatırlatmakla yetineceğiz.

PKK önderliğindeki ulusal hareketin en temel açmazla-



rından biri, Kürt sorununu çözecek toplumsal kuvvetleri Kürdistan coğrafyası ölçeğinde ele alması ve sorunu salt ulusal istemlere indirgemesiydi. Bu iki yapısal zaaf birarada, bir yandan ulusal hareketi, sorunu gerçekten çözebilecek temel toplumsal güçlerin desteğinden yoksun bırakırken, öte yandan sorun salt ulusal istemlere indirgendiği ölçüde onu kendi burjuvazisiyle birleşmeye götürüyordu. Hareketi Türkiye işçi ve emekçilerinden uzaklaştıran ve kendi burjuvazisine yakınlılaştıran bu çizgi, tıkanıklığa ve çözümsüzlüğe yol açacak, sonuçta kaçınılmaz olarak emperyalizmle ve Türk burjuvazisiyle de uzlaşma arayışlarına varacaktı. Kürt sorunu kendini Türkiye toplumunun bütününde gösteren bir sorundu ve çözümünü de bu bütündeki sınıfsal güçler mevzilenmesi ve çatışması içerisinde bulabilirdi.

Kürt hareketinin gelişim sürecinde henüz hiçbir önemli problemin görünmediği bir aşamada toplanan EKİM 1. Genel Konferansı'nın (Mart '91) konuya ilişkin tarihsel ve programatik değerlendirmesinde, bu temel gerçekleri ve bunun Kürt hareketini yakın gelecekte karşı karşıya bırakacağı temel açmazları bütün açıklığıyla ortaya koymaktadır. Örneğin bu değerlendirmelerde, Kürt hareketinin o güne kadarki başarılı gelişmesinin vardığı nokta, hareketin kendi sınırları içerisindeki yetersizliğinin açığa çıkmasının da başlangıç noktası olarak tanımlanmaktadır. Kürt sorununun çözümünü Türkiye devriminin genel sorunlarına bağlayan güçlü objektif zemini çözümleneyen sözkonusu değerlendirme, bizzat Kürt hareketinin o günkü gelişme düzeyinin de bu bağı ortaya koyan açık veriler sunduğuna işaret etmektedir:

*“Kürt devrimci ulusal hareketinin bugün için kendi mecrasında gelişiyor olması, Türkiye'nin ve Kürdistan'ın devrimci dinamiklerini ve süreçlerini birbirine bağlayan temel etkenleri geçersiz kılmadığı gibi, tersine, aradaki bağı açığa çıkaran önemli bazı sonuçlar sergilemektedir.”*

Bu verileri sıralayan değerlendirme, daha ileride şöyle devam etmektedir:

*“Kendi mecrasında gelişen devrimci ulusal hareket, kendi özgücüsüyle bugün sorunu çözüm gündemine sokmuş bulunuyor. Ama çözüm gündemine girmek ile çözüme kavuşmak arasında her zaman önemli bir mesafe vardır. Onlarca yıldır kendisini çözüm gündemine sokmuş bulunan, fakat hala çözülemediği gibi, bugün trajik bir biçimde emperyalist politikaların etki alanı haline gelen Güney Kürdistan’daki hareketin deneyimi de bu gerçeği ortaya koymaktadır. Türkiye Kürdistanı’nda sorunun kendi öz devrimci birikimi ile çözüm gündemine girmiş olması, onun kendi sınırları içinde bir çözümünün son derece güç olduğunu, asıl çözümün sömürgeci Türk burjuvazisini bir sınıf olarak tasfiyeden geçtiğini gitgide daha açık gösterecektir.”* (Kürt Ulusal Sorunu/1, Eksen Yayıncılık, s.62, 64-65)

Aynı değerlendirmede, yukardaki bakışın bir uzantısı olarak, Kürt hareketinin geleceğinin Türkiye’nin batısında devrimci bir işçi ve emekçi hareketinin gelişip gelişmemesine sıkı sıkıya bağlı bulunduğu; *“Eğer işçi hareketi güçlenemezse, politik bir mecrağa giremezse, devrimci ulusal harekete dolaylı ve dolaysız yeterli desteği sunamazsa, böyle bir durumda, devrimci ulusal hareketin ihtiyaç duyduğu kuvvetleri kendi mülk sahibi sınıflarla uzlaşarak yaratmak eğilimi”* göstereceği, bunun ise onu olumsuz bir akıbetle yüzyüze bırakacağı dile getiriliyor. (s.71)

EKİM 1. Genel Konferansı’nın bu değerlendirmelerinden bir yıl sonra komünistler *“Kürt Hareketi Yol Ayrımında”* başlıklı bir değerlendirme kaleme aldılar (Nisan ‘92). Erken tarihli bu değerlendirmede sonraki gelişmeler tarafından doğrulanan bir dizi kritik gözlemin yanısıra, hareketin ulaştığı kritik yol ayrımı da tüm açıklığıyla tespit ediliyor. Hareketin *“kendi olanaklarıyla ulaşılmış bulunduğu mevcut dü-*

zeyi aşmakta bugün artık zorlanır hale geldiği" ni; bu zorlanma karşısında "gitgide daha çok sözü edilmeye başlanan 'siyasal çözüm'" arayışının, "Kürt sorununun kendi sınırları içinde çözümünün son derece güç olduğunun (da) bir itirafı" olduğunu; bu arayışın "Kürdistan'daki devrimci birikim için çok önemli ve tehlikeli bir riski" ifade ettiğini belirten bu değerlendirme, bunun bir çizgi haline gelmesinin "Kürt sorunu ile Türkiye devriminin kaderini birbirinden koparmak anlamına geleceği" ni vurguluyor ve gelip dayanılan yol ayrımını bütün açıklığıyla tespit ediyor:

"Bugüne kadar devrimci bir temel üzerinde gelişen Kürt ulusal hareketinin bugün artık önemli bir dönüm noktasına geldiğinin ciddi belirtileri vardır. Bu, hareketin ulaştığı bugünkü gelişme aşamasında objektif bir durum olarak çıkmaktadır ortaya. Bu yol ayrımında, ya kaderini Türkiye devriminin kaderiyle daha sıkı perçinleyerek köklü ve kalıcı bir çözüm için devrimci bir mecrada derinleşmek, ya da 'siyasal çözüm' adı altında düzen içi kısmi bir çözümle reformcu bir mecraya girmek alternatifleri vardır." (aynı kitap, s.137-138)

Bu değerlendirmeden bir yıl sonra, '93 Mart'ında ise, bilindiği gibi ilk ateşkes gündeme geldi ve buna PKK-PSK Protokolü eşlik etti. Bu gelişmeyi değerlendiren komünistler, yukarıya aktardığımız "yol ayrımı"na işaret ederek, bunun ışığında yeni gelişmeyi şöyle değerlendirdiler: "(Gelişmeler) Kürt ulusal devrimci hareketinin ikinci yola doğru dümen kırdığını, 'siyasal çözüm' arayışı adı altında köklü bir devrimci çözümden kısmi ve iğreti bir anayasal çözüme doğru yön değiştirdiğini göstermektedir. ... Olayların tüm mantığı gözetildiğinde ve son gelişmeler içinde yer alan, etkin rol oynayan taraflara ve gelişmelerin perde arkasına bakıldığında, ortada basit bir taktik manevra değil, fakat stratejik önemde bir yön değişimi olduğu açıkça görülmektedir." (s.170)

Öcalan'ın "demokratik çözüm" platformu çerçevesinde verdiği bilgiler ve yaptığı değerlendirmeler, '93 Ateşkesi'nin anlamını çözümleyen bu tespitleri olduğu gibi doğrulamaktadır. Öcalan bugün, '93 Mart'ında sözkonusu olanın taktik bir manevra değil yeni bir stratejik yönelim olduğunu açıklıkla ortaya koymaktadır.

Bu değerlendirmeden önemli bir gözlem daha aktarmak istiyoruz. Bu gözlem, Kürt hareketi "siyasal çözüm" adı altında reformcu bir anayasal çözüme yöneldiği halde, bu sürecin bugüne kadar neden süründüğüne açıklık getirmektedir:

*"Bununla birlikte, olayların artık tümüyle yeni bir merrada basit bir seyir, düz bir çizgi izleyeceği sanılmamalıdır. Kürt sorunu karmaşık bir yapıya sahiptir; içte ve uluslararası planda birbirini çelen, birbiriyle çatışan sayısız çıkara ve etkene bağlıdır.*

*"70 yıllık inkarcı politikanın yükünü omuzlarında taşıyan ve Kürt hareketine karşı geleneksel olarak ezme ve sindirme politikası izleyen Türk burjuvazisinin, kurulu toplumsal ve siyasal düzenin temellerine dokunmayan iğreti bir anayasal çözüme bile öyle kolay yanaşabileceği de sanılmamalıdır."* (s.177)

Aynı vesileyle PKK-PSK Protokolü üzerine yapılan değerlendirmede; PKK önderliğindeki ulusal hareketin, bu adımla birlikte, kendi burjuvazisi ile uzlaşmayı bir çizgi haline getirdiği, böyle bir durumda ise, *"sorunun çözümünde devrimci alandan anayasal alana kayma(nın) kaçınılmaz"* olduğu vurgulanmakta, *"zira kendi burjuvazisi ile uzlaşma, bu uzlaşma üzerinden emperyalistlerle ve sömürgecilerle uzlaşmayı getirecektir"* denilmektedir (s.181). Daha ilerde ise şöyle devam edilmektedir: PKK-PSK Protokolü *"Kürt sorununun bir devrim sorunu olarak ele alınmasından artık vazgeçildiğinin ilanıdır. Çözüm, kurulu düzen tabanı üzerinde siyasal ve anayasal düzenlemeler düzeyine indirgenmiştir."* (s.182)

Aynı günlerde yapılan bir başka değerlendirmede, yine bugünkü gelişmeler ışığında açıkça doğrulan ve özel bir anlam kazanan şu pasajlara yer verilmektedir:

*“PKK'nin bugünkü gücü ve gelişmeler içindeki tartişması yeri, kendi başına bir güvence oluşturmaz. Güvence, devrimci perspektif ve politikadır. Kürt mülk sahibi sınıfları ve emperyalizmle bunlar üzerinden kurulan ilişkiler, bu perspektif ve politikalarda stratejik bir yön değişiminin ifadesidir. Türk burjuvazisi ile uzlaşma bu çerçevede sadece bir sonuştur. Dolayısıyla bu uzlaşmanın bugün gerçekleşip gerçekleşmesi, son gelişmelerin anlamını hiçbir biçimde değiştirmez.*

*“Son gelişmelerle birlikte yoğunluk kazanan siyasal çözüm mü askeri çözüm mü tartişması, çarpıtılmış bir ikilemin ifadesidir. Gerçek ikilem, devrimci çözüm mü reformcu (anayasal) çözüm mü? şeklindedir. Bunların ikisi de 'siyasal çözüm'lerdir. Fakat ilki Kürt emekçi sınıflarının çıkarlarının bir ifadesi olarak sistem dışı bir çözümü, ikincisi Kürt burjuvazisinin çıkarlarına denk düşen sistem içi bir çözümü karakterize eder. Birinci çözüm ezilen ulus emekçilerinin ezen ulus işçi ve emekçileriyle kader birliğini, ikinci çözüm (ise) ezilen ulus emekçilerinin kendi burjuvazisinin kuyruğuna takılmasını getirir. Emperyalizm ve sömürgeci burjuvazi ile uzlaşma bu sonuncusunu kendiliğinden izler.” (s.188-189)*

Partimiz'in konuya ilişkin geçmiş değerlendirmelerini, '93 Mart'ındaki gelişmeler üzerine '93 Nisan'ında kaleme alınmış bu pasajlarla noktalıyoruz. Sonraki döneme ait (özellikle de '95 Mart'ında toplanan EKİM 3. Genel Konferansı'nda yapılan) temel önemdeki değerlendirmelere girmiyoruz. Zira sonraki süreç, kritik yol ayırımında yapılan bu değerlendirmeleri doğrular şekilde seyretmiş ve gelip İmralı duruşmalarında ortaya konulan teslimiyet platformuna varmıştır. Geçmeden belirtelim ki, '97 yazında verilen ve *Ulusal Sorun ve Devrim* başlığı altında kitaplaştırılan (H. Fırat, Eksen Yayıncılık)

ulusal sorun konulu konferansta o güne kadarki sürecin marksist açıdan kapsamlı bir değerlendirmesi yapılmakta ve bu sürecin bilançosu çıkarılmaktadır. Son gelişmeler ışığında bugün bu kitap apayrı bir önem ve anlam kazanmıştır. Zira bu kitapta yalnızca “yol ayrımı”nda girilen reformist yolun kapsamlı bir eleştirisi ile yetinilmemekte, öteki yolun, devrimci çözüm yolunun anlamı, gerekleri ve imkanları da ayrıntılı olarak çözümlenip ortaya konulmaktadır.

### **Ayrışma ve yeniden saflaşma nesnel bir zorunluluktur**

Her gerçek devrimci ulusal özgürlük mücadelesinin şaşmaz biçimde baş hedefi olması gereken emperyalizmi bir çözüm etkeni olarak gören çizgi, Kenya komplosu ile birlikte trajik bir hüsrarla noktalandı. Bu olay yanlış çizgiden dönmek için gerçek bir dönüm noktası işlevi görebilirdi. Bu ise ancak son 6-7 yıldır izlenen “siyasal çözüm” çizgisinin kapsamlı bir sorgulamaya tabi tutmak ve Kürt burjuvazisinden kopmayı göze almakla olanaklıydı. Komünistler Kenya komplosunun hemen ertesi günü kaleme alınan değerlendirmelerinde Kürt hareketinin “bu bedeli ağır dersten gerekli sonuçları bir an önce çıkarmaya” çağırarak şunları söylemişlerdi:

*“Kürt hareketi bugün yeniden bir yol ayrımındadır. Ya yaşanan sürecin artık çıplak gözle görülebilir hale gelen derslerini gözeterek ve bir çıkmaz yol olan reformcu çözüm arayışlarını terkederek yeniden devrime yönelecek; bunun gerektirdiği stratejik-politik açılımları yaparak çözümü Türk ve Kürt işçi ve emekçilerinin birleşik devrimci mücadelesinde arayacaktır. Ya da daha geri bir mevziye çekilerek yine ‘siyasal çözüm’ peşinde koşacak, daha açıkçası, emperyalist kompolarla hedeflenen amaçlardan biri olan teslimiyet çizgisine*

*doğru yeni adımlar atacaktır.*

*“Yol ayırımındaki taban tabana zıt bu iki ayrı yol, aynı zamanda, yıllardır ‘siyasal çözüm’ çizgisinde uzlaşan ve birlikte hareket eden Kürt emekçi sınıfları ile Kürt mülk sahibi sınıflar arasındaki muhtemel bir kopuşmanın eksenlerine de işaret etmektedir. Yeniden devrime yönelmeye niyetlenenler bu konuda gerçekçi olmalı, böyle bir ayrışmayı da göze almalıdırlar. Bu uzun vadede hareketi zayıflatmayacak, tersine, ona sağlıklı ve soluklu bir gelişme zemini kazandıracaktır. Emperyalizme ilişkin dayanaksız hayallerden ve bunları sürekli üreten bir toplumsal doku olan kendi burjuvazisinden kopmayı göze alanlar, bunun gerektirdiği stratejik politikalara yönelenler, böylece gerçek toplumsal müttefikleriyle buluşma zemini ve olanağına da kavuşmuş olacaklardır.”*

PKK böyle bir devrimci yönelimi göstermekten çok uzaklaştığını, komployu izleyen dönemdeki çizgisi ile göstermiş oldu. Fakat bunu yapmayanlar yukarda tanımlanan tam aksi yönde (“teslimiyet çizgisine doğru”!) mesafe almak zorunda kalacaklardı. Abdullah Öcalan İmralı duruşmalarında ortaya koyduğu “demokratik çözüm” platformuyla bu adımı güçlü bir biçimde attı.

Yıllardır sözü edilen “Türkiyelileşmek”, gerçek anlamını, ya Türk burjuvazisiyle kurulu düzen temeli üzerinde bütünleşmeye, ya da Türkiye işçi sınıfı ve emekçileriyle ortak devrimci mücadele saflarında birleşip bütünleşmeye götürecektir stratejik açılımlar yapmakta bulacaktı. Abdullah Öcalan birinci yoldan giderek “Türkiyelileşme” yolunu seçti. Bu açık ve net bir sınıfsal-siyasal tercihtir. Kürt hareketinin devrimci ve sosyalist olmak iddiasındaki kesimleri de kendi sınıfsal-siyasal tercihlerini aynı açıklık ve netlikte yapmak tarihi devrimci sorumluluğu ile yüzyüzedirler. Burada ara bir çözüm yoktur. Ara çözümde ısrar, Abdullah Öcalan şahsında görüldüğu gibi, sorunun çözümünü Türk bur-

juvazisi ile bütünüleşmede aramaya götürür. Oysa Türkiye işçi sınıfı ve emekçileriyle birleşme doğrultusunda köklü bir devrimci açılım, Türkiye ve Kürdistan devriminin önüne yepyeni olanaklar açacaktır.

*(Ekim, sayı: 205, Haziran 1999, başyazı)*



# Yeni eylem dalgası

Emperyalizm ve bir avuç tekelci asalak adına Türkiye'yi yönetenlerin işi bu kez zor görünüyor. İşçi sınıfı ve emekçilerin son İMF görüşmelerinin hemen ardından gündeme gelen eylem dalgası gitgide büyüyor. Günlerdir Türkiye'nin dört bir yanında işçiler ve emekçiler hareket halinde. Tabanda gittikçe büyüyen bir öfke, kendini yaygınlaşan yerel yürüyüş ve gösterilerde somut olarak gösteren güçlü bir eylem isteği var. Gündemde 24 Temmuz'da Ankara'da yapılacak büyük gösteri, ve onun sonrasında ise, eğer bir ihanetle hareket boşa çıkarılmazsa, geriye düğümü çözmek için başvurulması zorunlu tek yol olarak kalan genel grev-genel direniş var.

Mevcut hareket gerek kapsam, gerek dinamizm ve gerekse kararlılık bakımından, 12 Eylül sonrasında en güçlü

eylem dalgasını oluşturmaktadır. Bunun birkaç temel önemde nedeni var.

Bunlardan ilki, gündeme getirilen saldırı ve yıkım programının yakın geçmiştekilerle karşılaştırılamayacak bir kapsamda ve acımasızlıkta olmasıdır. Zira yeni İMF reçetesi yalnızca krizin biriktirdiği faturayı zamlar, düşük ücretler ve tensikatlar biçiminde bir kez daha işçi sınıfına ve emekçilere ödetmekle istemekle kalmıyor, daha da önemli olarak, SSK'nın tasfiyesi ve "mezarda emeklilik" yoluyla, işçi sınıfının ve tüm çalışanların kazanılmış temel haklarını ortadan kaldırmayı da hedefliyor. 12 Eylül'le birlikte gaspedilmiş haklarını henüz geri alamamış işçilerin ve emekçilerin, bu yetmiyormuş gibi yeni temel hak kayıplarına kolayca boyun eğmesi elbette beklenemezdi. Saldırının bu niteliği, emekçilerin öfkesinin gücünü ve onların mücadele kararlılığını açıklayan temel bir etken durumunda.

İkinci olarak, yeni saldırı temel haklar konusunda yalnızca işçi sınıfını değil, işsizi, memuru, küçük esnafı, köylüyü, kısaca tüm çalışan ve emeğiyle geçinenleri birarada hedef alıyor. Gündeme getirilen saldırı karşısında yalnızca işçilerin ve memurların değil, tüm çalışan kesimlerin duyarlılığının ve birleşik eylem pratiğinin gerisinde bu var. Çalışanların şu veya bu ölçüde biraraya gelip örgütlendikleri tüm sendika ve kurumların bu saldırı karşısında kolayca biraraya gelmeleri ve bir "Emek Platformu" kurmak zorunda kalmalarının gerisinde de bu var.

Üçüncü olarak, bu son saldırının genel kapsamı ve bazı temel unsurları, işçi ve emekçilerin çıkarlarıyla ülkenin gerçek çıkarlarının bir bütün olduğunu çıplak gözle görülebilir hale getirmiştir ve bu harekete apayrı bir moral ve politik güç kazandırmıştır. Türkiye'nin ekonomisinin ve maliyesinin doğrudan İMF memurlarının direktifine tabi olmasının ve özelleştirme talanının ardından, şimdi gündemde bir de

“uluslararası tahkim” var. İşçiler bunu açıkça “vatana ihanet” saymakta, bununla yeni bir kapitülasyonlar devrinin başladığını söylemektedirler.

İşçi sınıfı ve emekçiler, kapitalist küreselleşme adına uluslararası tekellerin etkinliklerini iç hukuk denetimi dışına çıkarmak isteyen uşakça düzenlemeler karşısına, emekçi yurt-severliği ile çıkmaktadırlar.

Ve son olarak, bu eylem dalgası, son birkaç yılın içten içe biriken öfkесinin bir patlama olarak açığa çıkmasının ifadesidir. Susurluk’tan bu yana neredeyse son iki buçuk yıldır, arada 4 Mart’ta kamu çalışanlarının ve ‘98 Eylül’ünde metal işçilerinin yaşadığı türden bazı çıkışları saymazsak, işçi ve emekçi hareketi belirgin bir durgunluk ve gerileme içindeydi. Oysa bu aynı dönemde sermayenin saldırıları kesintisiz olarak sürdü. Bunun biriktirdiği hoşnutsuzluk bir yerde kendini dışavuracaktı. İMF’nin sınıfın ve emekçilerin temel kazanımlarını da hedef alan son saldırı programı, bu hoşnutsuzluğu açığa çıkararak kalmadı, onu gerçek bir öfke patlaması düzeyine de çıkardı.

Bu son saldırının kapsamı, Türkiye kapitalizminin yapısal zayıflıklarını, onun ne denli çürük ekonomik temeller üzerine oturduğunu da bir kez daha açığa çıkarmıştır. Bu, bir borç ve rant ekonomisidir. Kendi işçi sınıfı ve emekçilerini son 20 yıldır aşırı bir yoksulluk sınırında, en ağır koşullarda çalıştırıp sömüren bu ekonomi, buna rağmen belini doğrultamamakta, tersine gitgide daha çok batağa saplanmaktadır. Batağa saplandıkça da, işçi sınıfı ve emekçilere daha da ağırlaştırılmış çalışma ve sömürü koşullarını dayatmak, onların zaten son derece güdük ve sınırlı olan kazanımlarını tümenden ortadan kaldırmak yoluna gitmektedir. Bu, çarkların dönmesi için tek çıkış yolu olarak görülmektedir. İç ve dış borç batağında kıvranan, vergi gelirlerinin tümünü, bütçesinin neredeyse üçte ikisini borç faizlerinin ödemesinde

kullanan Türkiye'nin kapitalist ekonomisi, kendi emekçisine en geri koşullardaki bir sigorta ve emeklilik hakkını bile çok görebilmektedir.

Borcu yeni borçlarla ödeyen bu bataklık ekonominin yöneticileri, bu yeni borçları "yeşil ışık" yakılsın diye uluslararası tekelin İMF eliyle dayattığı koşullara kölece boyun eğmektedirler. Komşu halklara ve kardeş bir halkın özgürlük mücadelesine karşı milliyetçilik adı altında en azgın bir şovenizmi bayrak edinenler, ülke kaynaklarının emperyalistlere peşkeş çekilmesine gelince işbirlikçi-uşak kimliklerini açığa vurmaktadırlar.

İşçi sınıfı ve emekçilerin son eylem dalgası, işte bu sözde milliyetçi, gerçekte ise işbirlikçi ve uşak takımının maskesini de düşürmüştür. Türkiye'nin dört bir tarafında hareket halinde bulunan emekçiler, "uluslararası tahkim vatana ihanettir" diyerek bunların hain ve işbirlikçi kimliklerini tescil etmektedirler. Eylem dalgası sosyal ayrımları, sınıfsal kutuplaşmayı ve *buna dair istemleri toplum düzeyinde ön plana çıkararak*, son 7-8 ayın şovenist histeri atmosferine de büyük bir darbe vurmuştur. Düşününüz ki bugün hükümeti oluşturan İMF uşağı işbirlikçi takımı daha 2-3 ay öncesinden bu şovenist dalgayla binerek seçim başarıları elde etmişlerdi. Sınıf mücadelesinin şovenizmin gerçek panzehiri olduğu, işçi sınıfı ve emekçiler arasındaki yapay ayırım ve bölünmeleri geri plana ittiği, onları sermaye karşı ortak çıkarlar ve istemler temelinde birleştirdiği, bu son eylem süreciyle bir kez daha görülmüştür. Sözün burasında belirtelim ki, Kürt hareketinin devrimci ve sosyalist öğeleri, hareketin yıllardır içine düşürüldüğü çıkmazdan devrimci çıkış yolunun nerede yattığını da emekçi kitle hareketinin estirdiği rüzgar ve yarattığı imkanlardan giderek görebilirler.

Kitle hareketinin bu yeni dalgası, bugüne kadar sonuçsuz kalan çıkışlardan farklı olarak, sonuç alma şansına sahip-

tir. Hareketin gücü, dinamizmi ve kararlılığı, İMF reçetelerini meydanlarda yırtarak işbirlikçi burjuvaziye ve onun uşak hükümetine geri adım attırma olanağının güçlü bir işaretidir. Önderlik alanındaki boşluğa, örgütlenme alanındaki zayıflıklara ve şu ana kadar taban basıncı karşısında eylem kararları almak zorunda kalan sendika bürokrasisinin muhtemel ihanetine rağmen bu böyledir, bu şans vardır.

Ve eğer bu başarılsa, sermayenin pervasız saldırısı bu kez bir ölçüde olsun püskürtülürse, bu gerçekten yeni bir dönemin başlangıcı olabilir. Buradan güç, moral ve mevzi kazanarak çıkmış bir işçi ve emekçi hareketi, böylece yeni çıkışların ve başarıların zeminini de hazırlamış olur. İşçi ve emekçi hareketi yıllardır eksikliğini ve ağırlığını yaşadığı özgüveni nihayet kazanmış olur. Türk ve Kürt emekçilerinin eylem ve mücadele içerisinde birleşip kaynaşmaları şovenizme büyük bir darbe olur.

Partimiz kitle hareketinin yeni çıkışının imkanlarını bu perspektif içinde ele almaktadır. Tüm örgütlerimiz, tüm parti güçlerimiz yaşamakta olduğumuz günlerin görev ve sorumluluklarına bunun ışığında bakmalıdırlar. İşçi ve emekçi kitleleriyle mücadele içinde buluşmak, kitle hareketinin başarılı bir gelişme çizgisinde büyümesi için gerekli her türlü çabayı harcamak önümüzdeki en acil ve en yakıcı görevdir.

*(Ekim sayı: 206, Temmuz '99, başyazı)*

# Yeniden inşa süreci

Partimiz bir yeniden inşa süreci içindedir. Kuruluş Kongresi'ni izleyen yeni dönem doğallığında bizim için bir yeniden inşa süreci olacaktır. Kongrede politika ve çalışma tarzı, örgütsel sorunlar, önderlik ve kadro sorunları, örgütsel güvenlik sorunları, tüzüğe dayalı bir örgütsel yaşama geçiş vb. konularda yapılmış kapsamlı tartışma ve değerlendirmeler, bunun ortaya çıkardığı sonuçlar, kuruluşu izleyen sürecin neden bir tür yeniden inşa süreci olması gerektiğini yeterli açıklıkta ortaya koymaktadır.

Bir bütün olarak parti örgütümüz, Partimiz'in Kuruluş Kongresi'nde belirlenmiş çizgi temelinde, kendini anlayış ve uygulama planında tepeden tırnağa gözden geçirmek ve yenilemek sorunuyla yüzyüzeydi. Kongrede sık sık yinelenen; artık partili bir döneme giriyoruz, bundan böyle herşey partili

kimliğe ve düzeye uygun olmak zorunda; tüm kadrolar ve bir bütün olarak parti örgütü, buna uygun bir değişim ve yenilenmeden geçmek zorunda türünden düşünce ve belirlemeler, kuruluş sonrasının, anlayış ve uygulama planında yeni bir düzeyi yakalamak anlamına geldiğini ortaya koymaktaydı. Bu anlamda ve çerçevede Partimiz'in kuruluşunu izleyecek süreç örgütsel yapı, yaşam ve işleyiş ile pratik çalışma tarzı planında bir yeniden inşa dönemi olacaktı.

Kuruluş Kongresi'nin kendisi örgüt yapımız ve yaşamımızda, çalışma tarzımızda birikmiş zaaf ve zayıflıklarımıza köklü, etkili, sonuç alıcı bir müdahalenin de platformuydu. Parti inşa sürecinde katettiğimiz tüm mesafeye rağmen hala da partili kimlik ile mevcut düzeyimiz arasında varolan ve aşılması gereken mesafe, bizzat kongre platformunda yapılacak radikal ve kapsamlı bir müdahaleyle, kongreyi izleyen ilk dönem içinde ortadan kaldırılacaktı. (Sorunun bu yönü, Eylül '97 tarihli parti kuruluş kongresi çağrısının son bölümünde de ortaya konulmuş, kongreyi toplayacağımız bir aşamda örgütsel alanda hala sürmekte olan zaaf ve yetersizliklere özellikle dikkat çekilmişti).

Bütün bunlardan hareketle Kuruluş Kongresi'nin toplam çalışması, kongreyi izleyecek bir yeniden inşa düşüncesi çerçevesinde, örgütsel anlayış ve uygulama planında bir köklü yenilenme perspektifi içinde yürütüldü. Yakında peşpeşe kitaplar halinde yayınlanacak Kuruluş Kongresi materyali yeniden incelendiğinde bu yeniden inşanın anlamı, kapsamı ve gerekleri de bütün açıklığı ile bir kez daha görülecektir.

\*\*\*

Fakat Kuruluş Kongresi'nin hemen sonrasında Partimiz'e yönelen sistematik polis saldırıları, bu saldırıların yarattığı tahribat ve ortaya çıkardığı gerçekler, karşı karşıya bulunduğumuz örgütsel yeniden inşa sorununa apayrı bir

anlam, önem ve kapsam kazandırdı. Örgütsel alandaki zaaf ve yetersizliklerimizin daha köklü ve derine inen bir müdahaleyi gerektirdiği; ve dahası, saflarımızda hala da yaşama gücü bulabilen örgütsel oportünizme karşı mücadeleye birleştirilmediği sürece bu müdahalenin gerekli sonuçları veremeyeceği de ortaya çıktı.

Kongre sonrasında peşpeşe saldırılarla yüzyüze kalan parti için en öncelikli iş, saldırıların önünü kesmek, bunun gerektirdiği ilk acil önlemleri almaktı. Bunun hemen ardından ise, vakit yitirmeksizin, saldırıların nedenlerine ilişkin çok yönlü bir inceleme, soruşturma ve sorgulama çabası içine girmektir. Saldırıların gerçek nedenlerini açığa çıkaracak çok yönlü ve derinlikli bir çabaya girişmeksizin, polis operasyonlarını görünürdeki nedenlerle ve yüzeysel açıklamalarla geçiştirmek bizde geçmiş dönemde kendini gösteren, tüm eleştiri ve uyarılara rağmen varlığını sürdüren kötü bir alışkanlık idi. Fakat Partimiz bu kez böyle davranmadı, partili kimliğin ciddiyeti kendini bu alanda da göstermek zorundaydı. Ayları bulan bir inceleme, soruşturma ve değerlendirme çabası içine girildi. Çeşitli güçlükleri aşmak için gerekli zaman ve enerji kullanıldı ve gelinen yerde önemli açıklıklara ulaşıldı.

Partimiz, saldırıları izleyen evrede kamuoyuna yaptığı açıklamada, yaşananlara bakışını “*Devirmeyen Darbe Güçlendirir*” sözüyle özetlemişti. Ne var ki bunun güzel ama boş bir söz kalıbı olarak kalmaması, devirmeyen darbenin gerçekten güçlendirici sonuçlara yolaçabilmesi için, öncelikle saldırıların deneyim ve derslerini toparlamak, bunu yeniden inşa çabası açısından değerlendirmek, yeniden inşayı bu temel üzerinde gerçekleştirmek gerekirdi. Yapılan ve hala da yapılmakta olan bu oldu. Bu çabanın kendisi kendimizi, düşmanımızı ve “iç düşman”ımızı tanımada bize paha biçilmez açıklıklar sundu.



Ayları bulan çabalar, bunun ortaya çıkardığı bilgi ve deneyimler, Kuruluş Kongremiz'in hayati önemdeki değerlendirmelerine yeni bir güç ve çok daha somut-pratik bir anlam kazandırmıştır. Köklü bir yeniden inşa için şimdi çok daha güçlü bir konumdayız, çok daha berrak bir bakış açısına sahibiz. Düşünce ile davranış arasındaki uyumu Partimiz için sarsılmaz bir kimlik haline getirmek, örgütsel oportünizme aman vermemek, bunun taşıyıcısı olmakta ısrar eden öğeleri geri plana itmek ve iflah olmazlık çizgisini sürdürürlerse saflarımızın dışına süpürüp atmak için şimdi her zamankinden çok daha açık bir bilince ve uygulama kararlılığına sahibiz. Kongreyi izleyen dönemdeki güç ve zaman kaybını bu kazanımlarımız zaman içinde fazlasıyla dengeleyecektir. Partimiz'in yeniden inşası süreci, köklü bir anlayış ve zihniyet yenilenmesi temeli üzerinde, büyük bir güç ve kararlılık eşliğinde başarıyla ilerleyecektir.

\*\*\*

Partinin yeniden inşası, bir dizi saldırının, bu saldırıların yarattığı tahribatların ardından, elbetteki öncelikle güçlerin tepeden tırnağa bir yeniden düzenlenmesi demektir. Yine de bu sorunun en pratik ve dahası nispeten en kolay olan yanındır. Önemli olan ve bu yeniden düzenlemeye de bir anlam ve kalıcılık sağlayacak olan, köklü bir anlayış ve zihniyet yenilenmesidir. Partinin örgütsel yeniden inşasına asıl anlamını veren bu olacaktır. Bu sorunun esasını ve özünü ise partinin kongrece belirlenmiş örgütsel çizgisini özümsemek ve uygulamak oluşturmaktadır.

Kuruluş Kongresi'nin yaptığı değerlendirmelerin hayati önemi ve isabetliliği yaşananların ışığında bugün çok daha berrak bir biçimde ortaya çıkmıştır. Yakın dönemde başka vesilelerle de ifade ettiğimiz gibi tüm sorun, bu çizgiyi uygulamakta gösterilecek titizlik ve kararlılıktadır. Öte yandan, örgütsel oportünizm diye tanımladığımız ve saflarımızdaki

sorumsuz küçük-burjuva yarı-aydın ögeler tarafından temsil edilen eğilimin üstesinden gelmek de, tam da partinin belirlenmiş örgütsel çizgisi ile uygulama arasındaki her türlü tutarsızlıkları gidermekle, düşünce ve davranış arasındaki birliği örgütsel yaşamımızın temel davranış kuralı haline getirmekle olanaklıdır.

Kuruluş Kongresi'nde ortaya konulan çizgiye parti üyeliğinin gerektirdiği bir asgari sadakat gösterilebilseydi, akılcı pratik davranış tutarsızlıkları ve zaafiyetleri gösterilmemiş olsaydı, siyasi polisin saldırıları hiç de bugün yaratmış bulunduğu tahribatı yaratamazdı. Oysa bu alanda gösterilen ve zaaftan öteye partiye karşı ağır bir suç oluşturan sorumsuzluklar ve sadakatsizlikler saldırılar için yer yer adeta zemin düzlemiş, objektif olarak düşmana hizmet işlevi görmüştür. Saldırımı ele alan değerlendirmelerimizdeki “iç düşman” nitelmesi bu açıdan yersiz ve nedensiz değildir. Kendi öz deneyimlerimiz, sorumsuz küçük-burjuva yarı-aydın ögelerin anlayış ve davranışlarında kendini uç biçimlerde gösteren “iç düşman” yenilmedikçe dış düşmana karşı başarılı ve sonuç alıcı bir mücadelenin olanaksızlığını da bir kez daha bize açıkça göstermiştir.

Nasıl ki bu iç zaafiyet alanına karşı mücadele başarılı bir yeniden inşa çabasının önkoşuluysa, aynı şekilde bu zaafiyetin ve onun taşıyıcısı olan ögelerin altedilmesi de yeniden inşa sürecinin başarısı ölçüsünde olanaklı olabilecektir. Bir başka vesileyle de ifade ettiğimiz gibi; *“içimizdeki düşman sayılması gereken küçük-burjuvaziye, onun temsil ettiği örgütsel oportünizmi; devrimci iç örgütsel yaşamı oturatarak, etkili ve sistematik bir politik çalışması süreklileştirerek, bu çaba içerisinde işçi sınıfı ve emekçilerle birleşip kaynaşarak, onların en iyi ögeleriyle parti örgütlerini sürekli besleyerek yenip altedebiliriz.”*

Önümüzdeki günlerde halihazırda büyük bir bölümü

kamuoyuna sunulmuş kongre materyalimiz bir dizi halinde kitaplaştırılacaktır. Bu, yeniden inşa süreci için daha kolay değerlendirilebilir bir kaynak işlevi görecektir. Daha da önemlisi, Partimiz'in programı ve tüzüğü bunlara ilişkin kongre tartışmalarıyla birlikte yayınlanacaktır. Parti programının ve tüzüğünün yayınlanması yeniden inşa sürecimize ayrı bir düşünsel ve moral güç katacaktır. Yeniden inşa süreci aynı zamanda, parti programı temelinde ideolojik birliğimizin ve parti tüzüğü temelinde örgütsel birliğimizin güçlendirilip pekiştirildiği bir süreç olarak ele alınmak ve anlaşılacak durumundadır.

Program ve tüzükten öteye, parti kongremizin tüm materyali baştan aşağı, en temel teorik sorunlardan en basit gibi görünen pratik ayrıntılara kadar, satır satır yeniden incelenmeli, partinin politik platformlarında değerlendirilip tartışılmalı, bundan politik çalışma ve örgütsel yaşam için pratik sonuçlar çıkarılmalıdır. Yaşamakta olduğumuz yeniden inşa süreci, her açıdan kongrece belirlenmiş parti çizgisi temeli üzerine oturmak zorundadır. Başarı ve kalıcılık mutlak biçimde buna bağlıdır.

Örgütsel plandaki sorunlarına ve yetersizliklerine rağmen Partimiz'in birikimi ve bunun oluşturduğu avantajlar doğru anlaşılacak durumundadır. Gücünü salt ideolojik çizgisinden alan bir siyasal akım olma dönemini biz çoktan geride bıraktık. Bugün artık belirgin bir politik kimliği, gücü, etkisi ve itibarı olan bir hareketiz. Tam da bundan dolayı gerçek bir siyasal partiyiz. Sağlam bir ideolojik çizginin bu politik güç ve etkiyle birleştiği bir yerde, örgütsel alandaki zayıflıklar ve güç kayıpları geçici olacaktır. Bunun bilincinde olduğumuz, bu bilincin verdiği güç ve moralle hareket ettiğimiz ölçüde, Partimiz örgütsel olarak kendini hızla toparlayacak ve sınıf mücadelesi alanında etkin bir biçimde yerini alabilecektir.

Türkiye hızla yeni bir döneme girmektedir. Daha üç ay önce şovenizm zehirini körukleyerek kitleleri aldatma ve etkisizleştirme olanağı bulabilen bir rejim, bugün iktisadi ve sosyal saldırıların, onu izleyen depremin yığınlarda yarattığı derin hoşnutsuzluğun ağırlığı altında ezilmektedir. Kürt hareketinin içine sürüklendiği teslimiyet batağı ilk planda umutsuzluk etkileri yaratıyor gibi görünse de, Temmuz ayındaki yeni işçi ve emekçi hareketi dalgasının da gösterdiği gibi, gerçekte Türkiye sosyal çatışmanın ve devrimci sınıf mücadelesinin önplana geçeceği bir umutlu döneme girmektedir. Bu dönem işçi sınıfını, onun hareketini ve mücadelesini belirgin bir biçimde önplana çıkaracaktır. Gelişmeler daha şimdiden bunu göstermektedir.

Partimiz, sınıfın devrimci partisi, yeniden inşa sürecini, bu yeni dönemin ve bu yeni gelişmenin kendisine yüklediği büyük devrimci sorumlulukları hakkıyla omuzlamaya güçlü bir hazırlık olarak kavramak durumundadır.

*(Ekim, sayı: 207, Ağustos 1999, başyazı)*

# Ulucanlar katliamı ve ötesi

Amerikancı faşist rejimin Ankara Ulucanlar Cezaevi'nde gerçekleştirdiği vahşi katliamın planlı olduğu ve kararın en üst düzeyde alındığı bugün inkar edilemez bir açıklıkla ortaya çıkmıştır. Başbakan'ın ABD gezisine denk getirilen ve gezi yolunda Ecevit tarafından açıkça sahiplenilen bu katliam, zindan alanındaki çatışmadan çok öteye anlamlar ve mesajlar yüklüdür. Mesaj dışarda emperyalist efendilere, içerde başta işçi sınıfı olmak üzere emekçileredir. Dışarda emperyalist efendilere, Türkiye'deki ve bölgedeki emperyalist çıkarların gereği ve temel önkoşulu olan "iç istikrar" "ne pahasına olursa olsun" korunacak mesajı iletilmiştir. İçerde işçi sınıfı ve emekçilere ise, mevcut düzene karşı hak ve özgürlükler uğruna tutulacak mücadele yolu karşısında gösterilecek acımasız "kararlılık" mesajları verilmiştir.

Asalak burjuvazi adına bu ülkeyi yönetenlerin, içeriye ve dışarıya yönelik bu farklı fakat ortak amaçlı mesajları her zaman ilerici-devrimci akımlara sistematik bir baskı ve acımasız bir terör uygulayarak, gerektiğinde devrimci kanı akıtarak verdikleri ise çok iyi bilinmektedir. Cumhuriyetin ilk 30 yılında “TKP Tevkifatları”nm fonksiyonu neydiyse, büyük çalkantılar ve sosyal mücadelelerle geçen son 30-35 yılda devrimcilere uygulanan terör ve katliamların işlevi de odur. İşçi sınıfı ve emekçilerin büyük Temmuz eylemliliği ile depremin devlete karşı yarattığı büyük öfke patlamasının sonrasına ve “tarihi” olarak sunulan ABD gezisinin sabahına denk getirilen Ulucanlar katliamının zamanlaması da bu amaçla uygundur.

Dışarda militarizm, saldırganlık ve savaş, içerde sistemli baskı ve terör, sermaye iktidarının gitgide güçlendirilen politikasının özü ve esasıdır. İçerde işçi sınıfı ve emekçilere sistematik bir baskı ve terör uygulayanlar, toplu katliamlarla devrimci kanı akıtanlar, dışarda Cumhurbaşkanı-Genelkurmay başkanı ikilisiyle tehdit ve saldırganlık mesajı veren geziler düzenlerlerken, bu politikanın güncel canlı bir tablosunu da sunmuş olmaktadırlar. Buradan bakıldığında, utanç verici bir teslimiyet batağına saplanarak, egemen sınıftan ve devletten, onların gerisindeki ABD emperyalizminden “demokratikleşme” bekleyenlerinki, bedeli ağır olacak bir ham hayaldir.

ABD emperyalizmi, Varşova Paktı'nın dağılmasından beri, somut olarak da Körfez savaşıyla birlikte, Türkiye'yi çevreleyen bunalım bölgesinde varolan egemenliğini pekiştirmeye ve yeni mevziler kazanmaya yönelik planlı bir saldırı içerisindedir. Ortadoğu'daki mevzilerini sürekli genişletmekte ve güçlendirmektedir. ABD'nin Ortadoğu'ya yönelik bu girişimlerinde saldırılarında en büyük bölgesel dayanağı, İsrail'den de önce Türkiye oldu.

Aynı dönemde benzer köleleştirme ve emperyalist ege-  
menliği pekiştirme girişimleri, Balkan halkları üzerinden de  
sahnelendi. Önce açık-gizli kışkırtma ve karalamalarla Yugos-  
lavya hızla parçalandı. Ardından milliyetler boğazlaşması  
içinde tüketildikten sonra Bosna işgal edilerek yönetimi fiilen  
devralındı. Bosna'nın ardından, bu kez Kosova krizi kul-  
lanılarak gündeme getirilen NATO saldırısıyla Sırbistan yıkı-  
ma uğratıldı ve Balkanlar'ın bir bölümü fiilen işgal edil-  
di. Bugün Arnavutluk ve Makedonya emperyalist odakların  
fiili işgali altındadır. Kosova yönetimi ise, tıpkı Bosna gibi,  
emperyalist işgal ordularınca devralınmıştır. Balkanlar'a  
emperyalist NATO müdahalesi kullanılarak, Çekoslovakya,  
Bulgaristan, Romanya ve Macaristan ile yeni köleleştirici  
antlaşmalar imzalanmıştır. Benzer girişimler, kriz odakları  
yaratılarak, halklar arasında düşmanlıklar körüklenerek Kaf-  
kasya'da denendi, deneniyor. Kafkasya ve iç Asya'nın zengin  
petrol ve doğal gaz yatakları üzerine süren kıyasıya em-  
peryalist rekabet, bu çerçevede bu bölge üzerine oynanan  
karanlık oyunlar, bölge halkları için ağır savaş ve yıkım  
faturalarına dönüşüyor.

ABD emperyalizminin Türkiye'yi çevreleyen tüm bu  
bunalım bölgelerindeki hedeflerini gerçekleştirme ve etkinli-  
ğini pekiştirmesindeki en önemli yöresel dayanağı, işbirlikçi  
Türk burjuvazisidir. ABD'ye uşakça bir sadakatle bağlı Türk  
tekelci burjuvazisinin '90'lı yıllarla birlikte izlemeye başladığı  
militarist, saldırgan ve savaş tehdidine dayalı dış poli-  
tika çizgisinin gerisinde bu var. İşbirlikçi burjuvazi ABD'nin  
gölgesinde ve onun gönüllü vurucu gücü olarak hareket etme  
yoluyla, bölgesel düzeyde bir güç olmaya çalışıyor. Kör-  
fez ve Balkan savaşları, bu savaşlarda Türkiye'nin bir saldırı  
üssü olarak kullanılması olguları bu konuda ek bir açıklamayı  
gereksizleştirmektedir. Buna, son 50. yıl zirvesinde dünya  
polisi ilan edilen NATO saldırganlığı için Türkiye'nin bir

saldırı üssü olarak kullanılması ile Ortadoğu'da ABD ve İsrail ile kurulan saldırgan savaş paktını eklemeliyiz. İlkini anlamını Balkan savaşı somut olarak gösterdi. Savaşın bittiği günlerde Türkiye'nin batısından NATO hava saldırıları için hazırlıklar yapılmaktaydı. İkincisinin, yani ABD-İsrail ikilisinin çıkarlarına tabi saldırgan paktın ise, Ortadoğu'dan öteye bir fonksiyonu olduğunu belirtmeliyiz. Türk şirketlerinin Kafkasya ve Orta Asya'da İsrail firmalarına taşeronluk yaptığı olgusu hatırlanırsa, kurulan saldırgan savaş paktının çıkarlara bekçilik yapacağı coğrafyanın sınırları da kendiliğinden anlaşılır. Bu saldırgan pakta bir karşılık olarak; Suriye, Yunanistan, Ermenistan ve İran arasında yoğunlaştırılan siyasi-askeri dayanışma ve antlaşmalar, bu coğrafyanın tam da, Türkiye'yi çevreleyen bütün bir kriz bölgesi olduğunu ayrıca göstermektedir.

Türk burjuvazisinin iç politikadaki tercihlerini ve yöntemlerini de dolaysız olarak etkileyen dış politika çizgisine buradan bakılmalıdır. ABD emperyalizmine uşaklık çizgisi ekseninde, bölgede güç olmaya çalışan, bunun için saldırganlığa ve savaş tehdidine dayalı bir dış politika çizgisi izleyen, bunu giderek geliştiren bir sınıfla karşı karşıyayız. Ve kuşkusuz, bu politikanın engelsizce izlenebilmesi için, "iç istikrar" zorunlu bir önkoşuldur.

Öte yandan içerde, yapısal ve dönemsel krizlerin girdabında debelenen bir kapitalist ekonomi var. Bu ekonomi, son kırk yıldır sürekli bir biçimde İMF reçeteleri, onun "istikrar" ve "yapısal uyum programları" eksenine oturmuştur. Son 20 yıldır tam bir acımasızlıkla uygulanan bu iktisadi ve sosyal yıkım politikaları sonucudur ki, resmi verilere göre bugün Türkiye dünyada gelir dağılımının en kötü olduğu 5 ülkeden biri durumundadır. Bu reçetelerin güncel gerekleri, özelleştirme, tahkim, sosyal yıkım yasaları, düşük ücretler, sürekli zamlar, büyüyen işsizlik vb.'dir.

Türkiye kapitalizminin yapısal ve dönemsel krizleri sü-



rekli ağır faturalar üretiyor ve bu faturaların işçi sınıfına ve emekçi kitlelere ödettirilmesi gerekiyor. Bunun engelsizce başarılabilmesi için bir kez daha “iç istikrar”, yani işçi sınıfı ve emekçi kitlelerin dizginlenmesi, sindirilmesi, hareketsiz kılınması gerekiyor. Toplumsal muhalefetin tam olarak teslim alınması, dahası türlü oyunlarla düzene yedeklenmesi gerekiyor. Bunun için aldatıcı ve saptırıcı propagandalardan sahte kutuplaştırmalara, ideolojik-kültürel araçlardan çıplak teröre kadar her yol kullanılmaktadır. Fakat bu sonuncusunun gitgide daha belirleyici bir araç ve yöntem olarak öne çıktığını, devlet aygıtının yasal ve fiziki olarak sürekli tahkim edilmesinden de görmek mümkün. Bugün bütçenin en büyük bölümü baskı ve terör aygıtının, ordu ve polis donanımının güçlendirilmesi için kullanılıyor.

Dışta militarizm, saldırganlık ve savaş, içerde süreklileşmiş sistematik baskı ve terör, emperyalizmin ve işbirlikçi burjuvazinin bu dönemsel ihtiyaçlarının zorunlu kıldığı bir politikadır. İşçi sınıfı ve emekçilerin dizginlenmesi ve sindirilmesi, “iç istikrar”ın korunması, izlenen iç ve dış politikanın zorunlu koşuludur. Halihazırda çok güçsüz ve kitleler üzerinde etkisiz olan devrimci akımların hedef olduğu şiddetli baskı ve işkence, acımasız terör ve katliamlar olgusu da bununla sıkı sıkıya bağlantılıdır.

Özetle, dış politikanın olduğu kadar iç politikanın da bir gereği olarak “iç istikrar” gerekli. Bunun yolu olarak ise, son 20 yıldır izlenmekte olan sistematik baskı ve terörün güçlendirilerek sürdürülmesi gerekiyor. Bu baskı ve terör politikasının sivri ucu ise doğal olarak devrimcilere yöneliktir. Bu mantıksaldır; zira rejimin en büyük korkusu huzursuzluk içerisindeki işçi ve emekçi hareketinin devrimci bir öncü ile buluşup birleşmesidir. Şu an için oldukça güçsüz ve kitle desteğinden yoksun oldukları halde, devrimcileri hedef alan acımasız terör, işkence ve katliam çizgisini bun-

dan ayrı kavrayamayız. Devletin devrimcilere yönelen acımasız şiddeti, bir yandan devrimcilerin kitlelere ulaşma güç ve yeteneklerini zaafa uğrattırken, öte yandan tam da devrimcilere yönelen bu acımasız şiddet kullanılarak toplum terörize edilmeye, mücadele ve eyleme eğilim duyan yığınlar yıldırılmaya çalışılmaktadır.

Devrimciler toplumun bilinçli, kararlı ve öncü güçleridir. Onların kitlelerle buluşmayı ve birleşmeyi başarabilmeleri, tekelci burjuvazinin, onların adına devleti yöneten katiller güruhunun en büyük korkusudur. Bu korkuyu onlar '60'lı ve '70'li yılların büyük devrimci yükselişleri esnasında bizzat yaşadılar, oradan gelen hassasiyetleri var. Bunun sağladığı özdeneyim ve hassasiyettedir ki, devrimci hareketin ezildiği ve çok büyük oranda tasfiye edildiği 12 Eylül sonrası dönemde, rejimin en temel politikası; kitle hareketi ile öncü kuvvetlerin buluşmasını ne pahasına olursa olsun engellemede odaklaşmaktadır.

Bunun ışığında son aylara bakalım.

Bir yanda, işçi sınıfı ve emekçilere yönelik bir dizi kapsamlı saldırının gündeme getirildiği ve İMF ile yeni bir saldırı paketi üzerine görüşmelerin yapıldığını görüyoruz. Öte yandan, Temmuz-Ağustos aylarında buna karşı en geniş bir katılım ve büyüyen bir öfkeyle gerçekleşen büyük işçi-emekçi hareketliliği var ve bu depremin yıkımıyla kesintiye uğratılabildiği. Temmuz-Ağustos hareketliliğinin anlamını, önemini ve düzen güçlerine verdiği korkuyu tam olarak değerlendirebilmek için, bu hareketlenmeyle birlikte, Türkiye'nin Temmuz'u önceleyen aylarına damgasını vuran şovenizmin zehirlediği atmosferin nasıl hızla dağıldığını, işçi-emekçi dayanışması ve sınıf mücadelesi ruhunun nasıl ön plana çıktığını hatırlayalım. Deprem bu hareketi kesintiye uğrattı ama, bu kez depremin yıkımıyla birlikte görülebilir hale gelen gerçekler, kitlelerin geniş kesimlerinde düzene ve dev-

lete, orduya ve hükümete karşı büyük bir öfke ve güvensizlik dalgasına dönüştü.

Bu çapta ve etkide bir işçi-emekçi inisiyatifine, bunun gelişmesi ve daha da önemlisi devrimci bir mecraya akması, devrimci önderlik öğeleriyle birleşmesi tehlikesine karşı düzen bekçileri sessiz kalamazlardı. Karşı saldırı, her zaman olduğu gibi, karanlık bir takım oyunlar eşliğinde baskı ve terör aygıtını harekete geçirmektir.

Zindanları teslim almaya yönelik yeni saldırı çizgisinin bir ilk halkası olan Ulucanlar katliamı bu geniş çerçeve üzerinden kavranırsa yerli yerine oturur. Unutmayalım, bu katliam, bir yandan ABD gezisi sabahına, öte yandan emekçilerin Temmuz hareketliliği ve depremi izleyen büyük öfkenin sonrasına denk getirilmiştir. Deyim uygunsaydı, hareketlenen ve devleti olan öfkesi kabaran emekçilere, devlet onların en kararlı öncüleri üzerinden diş göstermiştir.

Burada geçerken değinelim ki, devletin bu pervasızlığının gerisinde, aynı zamanda PKK önderliğinin utanç verici teslimiyeti vardır. Yüzbinlerce Kürt emekçisinin doğrudan ya da dolaylı desteğine, önemli bir gerilla gücüne dayalı bir hareketin bu denli kolay boyun eğişi, faşist rejimi tüm şiddetini kullanarak devrimci hareketi de buna mecbur etme doğrultusunda heveslendirmiş ve cesaretlendirmiştir. Bugün rejimin zirveleri ve ona paralel olarak tüm düzen propagandası, rejimin bir parça esneyebilmesinin temel önkoşulu olarak, sisteme yönelik tüm radikal itirazların son bulmasını, yani devrimci hareketin de düzenin icazet sınırlarına teslimiyetini ileri sürmektedir. Onlara bu argümanı İmralı'daki Öcalan sağlamıştır ve o bu nedenle kirli savaş medyasından övgü bile almıştır.

Fakat bu tür beklentilere en iyi yanıtı; Türkiye'nin devrimci direnme ve mücadele geleneğinin kırılmayacağını, Ulucanlar'daki katliamı büyük bir yiğitlikle göğüsleyen,

Ulucanlar'ı yalnızca vahşi bir faşist katliamla değil, fakat bundan da önemli olarak destansı bir devrimci direnişle anılır hale getiren devrimci tutsaklar vermişlerdir. 10 yiğit devrimcinin yaşamı ve onlarcasının ağır yaralanması pahasına gösterilmiştir ki, düne kadar devrim adına büyük etkisi olan PKK'nin teslimiyet batağına battığı bir sırada bile, Türkiye'de devrim davası yaşıyor, devrimciler bu uğurda tereddütsüzce ölümüne savaşıyor. Bu gücü işçi sınıfı ve emekçilerin haklı davasına duyulan derin inanç sağlamaktadır. Bu gücü Türkiye'nin kokuşmuş ve kontralaşmış kapitalist düzenine duyulan kin ve nefret ile, Türk ve Kürt işçi ve emekçilerinin birleşik çabasıyla bu topraklarda devrim ve sosyalizm davasının mutlaka zafere ulaşacağına duyulan bilinç ve inanç sağlıyor.

Buradan bakıldığında, Ulucanlar üzerinden zindanlara yöneltmiş son vahşi katliam saldırısı gerçekte ters tepmiştir. Katliama karşı ilerici ve devrimci çevreler ile emek güçleri arasında son yılların en güçlü dayanışması yaşanmıştır. Ulucanlar'da sergilenen yiğitlik, dava uğruna ölümü tereddütsüz kucaklama tutumu ve pratiği, devrime sempati duyan kitlelere güç ve umut aşlamış, ilerici çevrelerde ise büyük bir saygınlığa yolaçmıştır. Bu açıdan denebilir ki, devletin öncü güçleri ezmeye ve yıldırmaya, böylece toplumsal muhalefet güçlerini sindirmeye yönelik karanlık hesabı ters tepmiştir.

Devletin bu politikası boşa çıkarılacaktır. Ulucanlar katliamı ve direnişi bunun olanaklı olduğunu göstermiş, bunun olanaklarını somut olarak ortaya çıkarmıştır. Bugün bu politikanın karşısında Partimiz'in kırılmaz iradesi vardır, devrimci hareketin bir kesiminin direnme çizgisi vardır, Kürt hareketinin gitgide kendisini gösterecek olan devrimci güçleri vardır, ve nihayet, katliamlara sessiz kalmayacağını gösteren ilerici-demokratik çevreler vardır. Tüm bu kuvvetlerin birleşik gücü, devletin öncüyü ezme, kitleleri terörize etme

ve böylece toplumsal muhalefeti sindirme politikasını boşa çıkarmaya fazlasıyla yeter. Bunun başarıldığı bir durumda ise, herşey, devrimci öncü güçlerin kitlelerle birleşebilme yeteneğine bağlıdır. Hoşnutsuzluk içinde bulunan, bunu sosyal yıkım saldırılarından deprem yıkımlarına kadar bir dizi vesileyle eylemli olarak dışavuran işçi sınıfı ve emekçilerle buluşabilme başarısına bağlıdır. Devletin öncü devrimci güçlere yönelen tüm şiddeti bu bağın oluşmasını engellemeye yönelik olduğuna göre, tersinden devrimci güçlerin tüm çabası da bu bağı kurmaya, geliştirmeye, pekiştirmeye ve yıkılmaz kılmaya yönelmelidir.

Zindan direnişçilerinin büyük yiğitliği ve direnme kararlılığı, bunu başarmamıza bir çağrıdır. Yüzlerce, binlerce tutsak devrimci bunu başaracağımıza duyduğu derin inançtan dolayıdır ki, ölümü bu denli kolayca hiçe sayabilmektedir.

Eğer devrimci akımların önderlikleri hata yapmaz ve zaafiyet göstermezlerse, devletin “hücre tipi” saldırısında bir kez daha bozguna uğraması kaçınılmazdır. Bu gerçekte teslim alınmak istenen asıl güç olan işçi sınıfına ve emekçilere karşı bir görevdir. Son 20 yılın büyük direnme geleneği, ödenen ağır bedeller, devletin bu politikasını boşa çıkarabilmenin güvencesidir. CIA merkezlerinde kotarılan, teslim almaya ve kişiliksizleştirmeye yönelik politikaların bu ülkede kolay uygulanamayacağını son 20 yılın ateşten pratiği bütün açıklığıyla göstermiştir. Türkiye devrimci hareketinin bu alanda büyük mirası ve onur verici bir geleneği vardır. Ulucanlar direnişi bunun yeni bir halkası olmuş, ölümüne direnme geleneğini zirvelere taşımıştır.

Habip Gül yoldaş, saldırıya önceleyen haftalarda kaleme aldığı mektubunda, devletin zindanlara yönelik yeni saldırı ve katliam hazırlıklarına dikkat çekerek, “*Biz hazırız. Partinin bayrağına leke sürmeyeceğiz!*” demişti. Ulucanlar’daki yoldaşlarımız bir bütün olarak hazır olduklarını gösterdiler ve

Partimiz'in bayrağına leke sürmek bir yana onu yükseklerde tuttular. Katliamda en seçkin yoldaşlarımızdan ikisini, iki Merkez Komitesi üyemizi, Habip ve Tuna yoldaşlarımızı kaybettik. İki önder yoldaşımız, en önde dövüşmesini ve yiğitçe ölmesini bilerek, Partimiz'i onurlandırıp yücelttiler. Partimiz 1. yıldönümüne onlardan yoksun, fakat onlarla yücelmiş olarak giriyor.

Parti basınıımız haftalardır yoldaşlarımızın düşünsel ve pratik yaşamlarından kesitler sunuyor. Bu kesitlerin oluşturduğu tablo hiçbir yorum ve övgü gerektirmeksizin gösteriyor ki, yoldaşlarımız en ileri sınıfa yaraşır bir devrimci kimliğin temsilcileridirler. Onlar Partimiz'in yetiştirmek istediği "düşünen ve savaşan militan" tipinin en iyi örneklerinden ikisi olmuşlardır. Düşünceleri ve pratikleri bunun tartışma gerektirmeyen kanıtlarıdır. Siyasi poliste, düzen mahkemelerinde ve faşizmin zindanlarında gerçek sınıf devrimcileri olarak davranmış, partinin direnme çizgisi ve geleneğine tam olarak uymuşlardır. Partimiz onlar gibi militanlar yetiştirmiş ve onlar gibi militanlara sahip olduğunu dosta düşünmana göstermekle onurlanmış ve yücelmiştir.

Tüm parti kadrolarımızın ve sempatizan militanlarımızın önünde. Habip ve Tuna yoldaşın düşünce ve pratik yaşam çizgilerinden en iyi biçimde öğrenmek, onların anısına layık olmak, onların yarattığı boşluğu onları aşarak doldurmak görev ve sorumluluğu durmaktadır.

*(Ekim, sayı: 209, Ekim '99, başyazı)*

*Birinci yılında parti...*

## **Verilen sınavlar ve bekleyen görevler**

### **1-7 Kasım: “Parti ve Devrim Haftası”**

1 Kasım Partimiz'in birinci kuruluş yıldönümüdür. TKİP Kuruluş Kongresi çalışmaları birbirini tamamlayan iki evre halinde gerçekleşti. Kongrenin resmi toplantı tarihini öncelleyen ilk evrede, bir grup delegeyle bir ön hazırlık çalışması gerçekleştirildi. Bundan amaç; başta program ve tüzük olmak üzere, kongre gündemini oluşturan hemen tüm sorunlar üzerinden bir hazırlık çalışması yapmak, böylece kongrenin çalışmalarını kolaylaştıran ve başarıyı güvenceleyen bir zemin oluşturmaktı. Nitekim uzun haftalar alan bu çalışma umulan yararı sağladı ve ortaya kongrede toparlayıcı tartışmalar yapmayı kolaylaştıran zengin bir düşünsel birikim çıkardı. Ardından 5 Ekim 1998 günü Kuruluş Kongresi resmi açılışını yaptı ve yapılan ön hazırlık çalışmasının sonuçları üzerinden normal kongre oturumlarına geçildi. Kongrenin resmi oturumları Ekim ayının sonuna kadar sürdü. Yeni seçi-

len MK'nın kongre sonuçlarını ele alan toplantısıyla birlikte, yaklaşık üçbuçuk ay süren toplam kuruluş kongresi çalışmaları 1 Kasım '98'de noktalanmış oldu. Uzun ve zorlu bir kuruluş çalışması sürecini noktlayan bu tarih, aynı zamanda TKİP'nin kuruluş tarihi olarak benimsendi. Partimiz'in Merkez Komitesi yakın dönemde, Partimiz'in kuruluş yıldönümü olan 1 Kasım ile Sosyalist Ekim Devrimi'nin yıldönümü olan 7 Kasım tarihleri arası dönemi, her yıl **“Parti ve Devrim Haftası”** olarak kutlamayı kararlaştırdı.

### Sınavlar yılı

Partimiz'in kuruluşunun ilan edildiği günler ancak Temmuz-Ağustos işçi-emekçi hareketliliğiyle hız kesebilen azgın bir şovenist toplumsal histerinin ateşlendiği günlerle üstüste düştü. Doğal olarak buna yoğun bir devlet terörü eşlik etmekteydi. Bu ortamda sol akımlar hareketsiz kılınmış, toplumsal muhalefet sindirilmişti. Partimiz'in kuruluş tarihi üzerinden geride kalan yılın dörtte üçünü kapsayan bu terör ve şovenizm atmosferi, Partimiz'in kuruluşunu güçlü ve iddialı bir politik çıkışa dönüştürmemizi de zora soktu. Buna ilişkin hedefleri ve bunu somutlayan planları çok büyük ölçüde boşa çıkardı.

Bu yalnızca dış etkenlerin, yani siyasal atmosferin yarattığı bir sonuç da değildi. Kendi zaaf ve yetersizliklerimizin de kolaylaştırdığı bir zemin üzerinde daha kuruluşunun ertesinde partinin yüzyüze kaldığı operasyonlar, bunun yolaçtığı kayıplar ve yarattığı sonuçlar, sözü edilen başarısızlığın bizimle bağlantılı etkenleri oldular.

Böyle olunca, kuruluşumuzu izleyen ilk yıl umulduğu ve planlandığı gibi bir politik atılım yılı değil, fakat daha çok bir sınama yılı oldu Partimiz için. Hedeflediği atılımı gerçekleştiremeyen, bu alanda başarısız kalan parti, buna



karşılık karşı karşıya kaldığı bir dizi beklenmedik sınavdan başarıyla çıktı. Geride kalan yılda, partinin ideolojik-politik konumu ve tutumu, direnme iradesi ve kapasitesi cep-heden gelen saldırılarla adeta test edildi. Parti bu sınavlardan ideolojik ve politik sağlamlığı, devrimci direnme iradesini ve kapasitesini kanıtlayarak başarıyla geçti.

### **Şovenizme ve teslimiyete karşı sarsılmaz tutum**

Karşı karşıya kaldığımız sınavlar çok yönlü ve farklı nitelikteydi. Bunlardan ilki genel plandaydı. Parti şovenist histeriye ve ona eşlik eden azgın devlet terörüne rağmen, ideolojik ve politik planda sarsılmaz bir duruş sergiledi. Sermaye iktidarı bununla sol harekette yılgınlık ve teslimiyet yaratmayı amaçlıyordu. Bu çaba bir kısım sosyal-reformisti düzen soluna eklemledi ve bir kısım devrimci çevreyi ise teslimiyete doğru başaşağı giden Kürt hareketinin eteğine daha sıkı tutunmaya yöneltti. Politik konum ve tutumların netleştiği bir politik platform olan seçimler dönemi, bu türden zaafiyetlerin daha belirgin bir biçimde açığa çıktığı bir evre oldu. TKİP, ideolojik kargaşa ve politik zaafiyet yaratmayı amaçlayan bu bunaltıcı saldırıları, kendi bağımsız ideolojik-politik platformu üzerinden sarsılmaksızın ve herhangi bir hataya düşmeksizin göğüsledi.

Bu aynı sürecin öteki yüzü, PKK'nın teslimiyeti ve Kürt halkının tüm devrimci kazanımlarının tasfiyesi çabasıydı. İmralı duruşmalarının başlamasıyla resmîyet kazanan bu teslimiyet ve tasfiye gerçekte daha Kenya komplosu ile birlikte hızlanan bir gelişmenin ifadesiydi. Partimiz, bu komplonun yolaçabileceği gelişmeleri görmenin ve tehlikeleri sezmenin sağladığı olanaklarla, bu olayın hemen ertesinde, açık ve tok bir tutumla, Kürt hareketini iç ayırmaya, Kürt devrimciler-

ini kendilerini düzene doğru çeken Kürt burjuvazisiyle köprüleri atmaya. bunun için de Türk işçi ve emekçileriyle birleşik devrim yolunu tutmaya çağırdı. Seçim değerlendirmelerinde ise, Öcalan çizgisini izleyecek bir Kürt hareketini teslimiyet batağına gömülmek akıbetinin beklediğini saptadı ve İmralı duruşmalarının hemen ertesinde, bu kez yaşanan utanç verici teslimiyete karşı cepheden mücadeleye girişti.

Öcalan'ın ABD emperyalizmine ve düzene tam boy teslimiyeti, Kürt halkının bütün bir devrimci birikimini tasfiye etmeye yönelik ve etkileri Türkiye sol hareketine de yansıtacak olan sarsıcı bir gelişmeydi. Partimiz bir nebze sarsılmadığı gibi devrimci hareket üzerindeki muhtemel olumsuz etkiyi kırmak için de açık ve tok bir tutum aldı. İlkelere dayalı yoğun bir ideolojik eleştiri ve gelişmelerin içyüzün sergileyen politik teşhir faaliyeti yürüttü. Halen de sürmekte olan bu mücadelenin ideolojik, politik ve moral anlamı ve kazanımları zaman geçtikçe çok daha iyi anlaşılacaktır.

Kabul etmek gerekir ki, PKK'nın teslim alınması ve Kürt halkının devrimci kazanımlarına karşı görülmemiş türden bir tasfiyenin başlatılması, devrim aleyhine sarsıcı ve yıkıcı etkileri olan bir politik gelişmedir. Bu gelişmeyi, etkisi ve sonuçları aynı çapta olmasa bile, 12 Eylül yenilgisi ve '89 çöküşünden sonra, son 20 yıl içerisinde sol hareketin politik ve moral gücüne vurulmuş bir üçüncü önemli darbe saymak gerekir. Bunu bu denli yıkıcı kılan asıl etken, sürecin yenilgiden de öteye, her açıdan tam bir teslimiyetle sonuçlanmış olmasıdır. Karşı-devrimin en büyük başarısı da, Kürt direnişini yenilgiye uğratmış olmaktan öteye, asıl olarak, Öcalan ve PKK şahsında hareketi teslim alarak direnişin ideolojik, politik ve moral değerlerine vurmaya başardığı ağır darbedir. Düne kadar Kürt sorununda ezik ve savunmada olan rejim, bugün kendi çizgisini ve sözde çözümünü, düne kadar kendisine karşı direnen bir harekete kabul ettirmeyi başarmış, böylece büyük bir politik ve moral güç kazanmıştır. Parti basınıımızda

sürekli işlendiği gibi, yaşanan gelişmelerin kapsamına ve asıl yıkıcı etkisine buradan giderek bakmak gerekir.

Partimiz işte bu nitelikteki bir gelişme karşısında tok ve sarsılmaz bir tutum almıştır. Bu tutumuyla, son yıllarda Kürt hareketinin yedeğine düşerek kuyrukçuluğu çizgi edinmiş bazı çevrelerin de tereddütlerini kırmış, bu konuda onları cesaretlendirmiştir.

Gelişmeler, hep altı çizildiği gibi, esası yönünden bizim için herhangi bir şaşırtıcı yön taşımamaktaydı. Partimiz bu muhtemel akıbete yıllardır işaret etmekte, tutulan yeni yolda ısrar edildiği takdirde sürecin düzenle ve sistemle bütünleşmeyle noktalanacağını vurgulayarak devrimci eleştiri ve uyarılarını yapmakta idi. Bu nedenledir ki, gelişmelerin utanç verici bir teslimiyetle sonuçlanan son safhasını da önden hazırlıklı olarak karşılamayı başardı. Gelişmeler karşısında adım adım net bir tutum alarak Kürt halkının devrimci kazanımlarını savundu. Son bir yılın bu zorlu sınavı Partimiz'in ideolojik-politik önderlik kapasitesini, bu alandaki öncü kimliğini sınavı ve Partimiz bu sınavdan yüz akıyla çıktı.

Bunun bir rastlantı olmadığını, hareketimizin çıkışından itibaren Kürt hareketine ilişkin tutumunda ve her gelişme safhasını büyük bir isabetle değerlendirmesinde de görmek mümkündür. Genel olarak demokrasi sorunu, özel olarak da ulusal sorun, marksist sınıf bakış açısının en net biçimde sınındığı kritik sorunlardır. Bu sorunlarda doğru bir bakış açısı ve politik tutumla hareket edemeyen bazı çevrelerin bugün kuyrukçuluğa ve sınıf işbirliği çizgisine düştüklerinden yarım ağız yakınmaları da buna tanıklık etmektedir.

### **Devrimci sınıf mücadelesi için yeni bir dönem**

Kürt hareketindeki son gelişmeler karşısında alınan tutumun kritik önem taşıyan bir başka boyutu daha var.

Gelişmelerin yönünü ve çok da şaşırtıcı olmayan bugünkü akıbetini yıllardan beridir açıklıkla görmenin avantajıyla, Partimiz, yaşanan gelişmelerin olumsuz ağırlığı altında ezilenlerin tersine, bunu, devrimci sınıf mücadelesi için olumlu anlamda yeni bir dönemin başlangıcı olarak değerlendirdi. Kürt sorununu Türk burjuvazisi ile birleşme ve bütünleşme temeli üzerinde Türkiyelileştirenler, böylece kendi iradeleri dışında, bu aynı sorunun Türkiye işçi sınıfı ve emekçileriyle birleşik devrimci bir mücadele eksenindeki devrimci çözümünün de önünü açmış oldular.

Yılların mücadelesi, sorunu dar bir ulusal çerçeveye ve coğrafyaya hapseden devrimci küçük-burjuva milliyetçiliğinin yapabileceklerinin azami sınırlarını da açıklıkla gösterdi. PKK'nın bugünkü akıbeti, aynı zamanda halkçı küçük-burjuva devrimciliğinin Kürdistan coğrafyasındaki tarihi yenilgisini ve iflasını da tescil etmiştir. '70'li yılların küçük-burjuva devrimci akımlarının '80'li yıllardaki akıbetinin ardından, '90'lı yıllarda bu kez Kürdistan'ın devrimci küçük-burjuva akımı, siyasal yaşamını, mevcut toplumun kendi temelleri üzerinde demokratikleştirilmesi liberal çizgisiyle noktalamıştır.

Devrim bayrağı bundan böyle Türkiye'de olduğu kadar Kürdistan'da da, işçi sınıfını ve bilimsel sosyalizmi temel alan, çözümlerini bu temel üzerine oturtan akımın elinde olacaktır. Ve doğası gereği böylesi bir akım, milliyet ayrımı gözetmeksizin tüm Türkiye işçi sınıfının temsilcisi olan ve tüm emekçi katmanları birleşik devrimci mücadele çizgisinde birleştiren bir akım olabilir ancak.

Sorun elbette başka akımların ve sınırlı çözüm arayışlarının bundan sonra da olup olmayacağı sorunu değildir. '70'lerin küçük-burjuva devrimciliğini daha geri ve kısır biçimler içerisinde sürdüren akımlar bugün de varolduğuna göre, son 20 yıldır PKK'nin temsil ettiği devrimci küçük-burjuva milliyetçiliğini yeni dönemde daha geri ve kısır biçim-

ler içerisinde sürdürmek isteyen akımlar da elbette olacaktır. Fakat Türkiye'nin ardından Kürdistan'da da küçük-burjuva devrimciliğinin çözümsüzlüğü, yenilgisi ve en önemlisi de ideolojik iflası artık kesinleşmiştir.

Partimiz gelişmelere ve kendi sorumluluklarına bu gözle bakmaktadır. Yıllardır bir çözümsüzlüğü yaşayan ve bununla Türkiye'nin genelinde de devrimci sınıf mücadelesinin önünü tıkayan PKK önderliğindeki hareketin teslimiyetle sonuçlanan akıbetini, bu açıdan ve bu nedenle, devrimci mücadele için olumlu bir yeni dönemin başlangıcı olarak görmektedir.

Devrim ve sosyalizm davasında samimi ve ısrarlı olan Kürt devrimcilerinin önünde de, geride kalan dönemin muhasebesini bu gerçeklerin ışığında yapmak ve yeni yönelimlerini buna göre saptamak sorumluluğu durmaktadır. Her iki milliyetten burjuvazinin çıkarlarına dayalı gerici çözümlerin karşısına, tüm milliyetlerden işçi sınıfı ve emekçilerin çıkarlarına ve özelemlerine dayanan bir çözüm çizgisiyle çıkılmalıdır. Bu, düzenle bütünleşme çizgisine verilecek en iyi ve en doğru yanıttır. Bu, Kürt ulusal sorunu da içinde tüm temel toplumsal ve siyasal sorunların biricik gerçek çözüm yolu ve zemini. Bu başarılabilirdiği ölçüde, Kürt hareketini yenilgiye uğratarak teslim almanın sevincini yaşayan emperyalistlere ve burjuva gericiliğine de en anlamlı yanıt verilmiş olacaktır.

### **Sistemik saldırılar ve sınavdan geçen direnme kapasitesi**

Kuruluşunun birinci yılını geride bırakan Partimiz'in karşı karşıya kaldığı ikinci önemli sınav, kurulduğunun hemen ertesinde yüzyüze kaldığı saldırılar zinciri olmuştur. Siyasi polis Partimiz'in kuruluşunu zincirleme saldırılarla karşıladı.

Bu, örgütsel kayıpların yanı sıra, telafisi uzun ayları bulan örgütsel sorunlar da yarattı. Polisin bu saldırılarla elde ettiği başarı, Partimiz'in örgütsel alanda ciddi zaaf ve yetersizlikler yaşadığını açıklıkla gösterdi. Sağlam bir illegal örgütsel temeli oturtmada, kurallı bir örgüt yaşamı kurmada, partinin bu alandaki örgütsel çizgisini ve çalışma tarzını titizlikle uygulayacak kadrolar yetiştirmede henüz çok ciddi yetersizlikler içerisinde olduğumuz açıkça ortaya çıktı. Kuruluş Kongresi'ndeki tartışmalar ve değerlendirmeler, yeni döneme ilişkin olarak saptanan görevler, partinin gerçekte bu zaaf ve yetersizliklerinin bilincinde olduğuna tanıklık etmektedir. Kongreyi izleyen süreç bu zaafllara köklü ve sistematik bir müdahale süreci olarak da düşünülmüştü. Fakat kuruluşu izleyen saldırılar buna fırsat vermediği gibi partiyi bir dizi yeni sorunla da yüzyüze bıraktı.

Aradan geçen bir yılın toplam bilançosu üzerinden baktığımızda, partinin bu zorlu sınavı da soğukkanlılıkla ve başarıyla verdiğini görmekteyiz. Öncelikle saptanması gereken nokta, saldırılar karşısında gösterilen sükunet ve soğukkanlılıktır. Öte yandan, partili kadroların ezici bir bölümü poliste tam direniş göstererek saldırı karşısında partiye büyük bir moral ve manevi güç kazandırmakla kalmadılar, böylece polis saldırılarının genişlemesine de set çekmiş oldular. Bu davranış çizgisi partinin direnme geleneğini de güçlendirip pekiştirmiştir.

Bu süreçte parti, politik faaliyetinde kesinti yaratmamaya özen göstererek, bunun uygun biçim ve yöntemlerini öne çıkararak, bu saldırılar karşısında düzenli olarak geri çekildi ve toparlanmak için zaman kazandı. Saldırının tahribatına ve kayıpların yarattığı boşluğa rağmen, seçimler, 1 Mayıs, Temmuz-Ağustos kitle hareketliliği dönemi ve son olarak da Ulucanlar katliamı karşısında parti, politik faaliyetini hep belli bir düzeyde tutmayı başarabildi. Sistem-

tik bir polis saldırısının yarattığı tüm sorunlara rağmen, bunun partinin örgütsel varlığını ve faaliyetini temelden etkileyemeyeceği de böylece pratikte görülmüş oldu.

Denebilir ki, örgütsel varlığımıza yönelen sistematik saldırılarla (ki buna açık ihanetle başka bazı sorunlar da eşlik etmiştir) direnme irademiz ve kapasitemiz sınavdan geçirilmiş, parti bu sınavdan yüz akıyla çıkmıştır. Bugün saf-larımıza egemen sağlam özgüven ve moral güç, bu sınavın nasıl verildiğinin bir başka sağlam ölçüsü ve göstergesidir.

Kapsamlı hedeflere ve hesaplara dayalı Ulucanlar katliamı, partinin direnme çizgisi ve kapasitenin sınavdan geçtiği temel önemde bir başka politik olaydır. İki Merkez Komitesi üyesini bu vahşi katliamla kaybeden Partimiz'in, saldırı karşısındaki toplam tutumuyla, bu sınavdan nasıl geçtiği de dost-düşman herkes tarafından bilinmektedir. Bu saldırı, Partimiz üzerindeki etkileri yönünden ters tepmiş, partinin direniş çizgisini ve moral gücünü pekiştirmiş, saygınlığını güçlendirmiştir.

### **Asıl sınav kitlelere önderlik alanında verilmelidir**

Tüm bunlara rağmen, geride kalan bir yıl içerisinde karşı karşıya kaldığı saldırılar ve bunun yarattığı sorunlar nedeniyle, parti devrimci sınıf mücadelesi karşısındaki görevlerini gerçekleştirmekte başarısız kalmıştır. Direniş çizgisi, direnme kapasitesi, özgüven, moral güç, tüm bunlar Partimiz için esası yönünden yeni olmayan özellikler ve kazanımlardır. Son bir yılın bu açıdan getirdiği esasa ilişkin tek yenilik, bunların zorlu sınavlar içerisinde bir kez daha sınanması, genel planda da daha somut olarak görülüp anlaşılmasıdır. Bu da bir kazanım olmakla birlikte bize başarısızlıklarımızı unutturabilecek bir teselli kaynağı olarak

görülmemelidir.

Örgütsel alanda ve çalışma tarzında gideremediğimiz zaafılar son bir yılda bize ağır bir faturaya malolmuştur. Ve eğer bu zaaf ve yetersizlikleri gideremezsek, yeniden inşa süreci bunların asgari de olsa giderilebildiği bir süreç olarak yaşanamazsa, benzer sorunlar ve sonuçlarla tekrar tekrar yüzyüze kalırız. Partimiz'in görevi, işçi sınıfı ve emekçi kitlelerin ileri kesimleriyle birleşmeyi ve bütünleşmeyi başarak, devrimci sınıf mücadelesini ileriye taşımaktır. Üstlendiği misyonun gereklerini başarıyla yerine getirip getirme-diğinin tek gerçek ölçüsü budur.

Partinin son bir yıl içerisinde ideolojik ve örgütsel planda bir sağlamlık ve dayanıklılık göstermiş olması, elbette bir anlam taşımaktadır. Bu, partinin bu alandaki öncü kimliğinin ve direnişçi konumunun bir doğrulanmasıdır. Fakat eğer bu üstünlük bir an önce devrimci sınıf mücadelesi görevlerinin gerçekleştirilmesine bağlanamaz, bununla tamamlanamazsa, kendi başına çok fazla bir anlam taşıyamayacağı gibi, uzun vadede korunması da pek kolay olmayacaktır.

Bu belirlemeler, bir bütün olarak partinin dikkatinin ve çabasının yoğunlaşacağı görev ve sorumluluklara da işaret etmektedir. Parti işçi sınıfının ve emekçi kitlelerin gerçek öncüsü olabilmeli, tüm dikkat ve enerjisini bunun başarılmasına yoğunlaştırmalıdır.

Gerek kongre hazırlık sürecinin yarattığı içe kapanmalar, gerekse son bir yılın işaret etmiş bulunduğumuz sorunları, partinin sınıf ve kitle çalışmasında belirgin bir zaafiyete ve gerilemeye yolaçmış bulunmaktadır. İçinde bulunduğumuz sürecin en öncelikli pratik görevi, bu zaafiyeti gidermek, sınıf ve kitle çalışmasında yeni ve verimli bir düzeyi yakalamaktır. Örgütsel toparlanma sürecinin bugün geldiği yer, partinin buna yeniden yoğunlaşabilme koşullarının yakalandığını göstermektedir. Bunun sorunlarına yoğunlaşmak, parti



basınında, özellikle ve öncelikle de MYO'da bu sorunları sürekli ve çok yönlü olarak ele alıp işlemek, parti birimlerinin ve kadrolarının önünde acil ve güncel bir görev olarak duruyor.

## **TKİP'nin yükselttiği bayrak altında birleşelim!**

Sosyal yıkım saldırıları ile bunu izleyen büyük Marmara depremi karşısında sermaye iktidarının halkı ortada bırakması, düzenin işçi sınıfı ve emekçilere karşı tutumunun yakın dönemdeki en veciz örnekleri oldular. Sosyal yıkım saldırılarına karşı Temmuz-Ağustos aylarında gelişen ve ancak depremlerle kırılabilen büyük işçi hareketliliği ile, depremin devlete ve düzene karşı yarattığı derin güvensizlik (ve yer yer kendini dışavuran tepkiler) ise, tersinden, kitlelerdeki hoşnutsuzluğun ve mücadele arzusunun aynı dönemdeki göstergeleri oldular.

Türkiye kapitalizminin yapısal sorunlarının ağır faturası sürekli olarak işçi sınıfı ve emekçilere ödetilmektedir. Burjuvazinin bundan farklı bir alternatifi de yoktur. Bunun karşısında devrimci bir önderlikle buluşmamak ve böylece soluklu bir mücadele çizgisinde ilerleyememek, kitle hareketinin en temel sorunu olmaya devam etmektedir. Büyük bir öfke birikimini açığa çıkaran ve hızla yaygınlaşan Temmuz-Ağustos hareketliliğinin sonuçsuz kalmasının gerisinde, aynı zamanda bu gerçeklik vardır.

Burjuvazi de bunun bilincindedir. Devrimci harekete soluk aldırmamaya dayalı sistematik terör bundan dolayıdır. Terörle ve Ulucanlar'daki türden kanlı katliamlarla bu zaaf süreklileştirilmeye, direniş çizgisi kırılmaya ve kitleler terörize edilmeye çalışılmaktadır. Polisin sonuç almasını kolaylaştıran zaaf ve yetersizliklerimizin bir an önce giderilmesine,

görev ve sorumluluklarımızın tüm gereklerine buradan da bakılabilmelidir.

Devrimci akımların '96'dan beri süreklileşen gerilemesinin son bir yılda da devam ettiği bir sır değildir. Meydan gitgide daha çok reformist akımlara kalmaktadır. Devrimci mücadeleye akan yeni güçler bu akımlar tarafından düzen zeminlerinde tutulmakta, reformist sol politikalar ekseninde etkisizleştirilmektedir.

Bu olgu Partimiz'in sorumluluklarını ayrıca ağırlaştırmaktadır. Zira geleneksel devrimci akımların reformizm karşısında devrimci bir alternatif odak oluşturma güç ve yetenekleri artık yoktur. Böyle bir odak ancak Partimiz tarafından inşa edilebilir. Bu vurgu, kendi dışımızdaki devrimci potansiyelin küçümsenmesini değil, tam tersine, bünyesinde buldukları akımlar tarafından artık ileriye taşınamayan ve gündün güne heba edilen bu potansiyelin daha çok önemsenmesini gerektirmektedir. Bu önemseme, bu güçlerin parti çizgisine ve saflarına kazanılmasını, parti çatısı altında birleştirilmesini gerektirmektedir.

TKİP, kuruluşuyla birlikte, tüm komünistler ve sınıf bilinçli işçiler için, devrimin ve sosyalizmin tüm dürüst ve samimi militanları için, altında birleşecekleri ve uğruna savaşacakları bir bayrak yükseltmiştir. Süreç proletarya ve sosyalizm adına altında birleşilecek ve uğruna savaşılacak tek gerçek bayrağın bu olduğunu gitgide daha açık bir biçimde göstermektedir ve gitgide daha çok gösterecektir. Bu nedendir ki, Partimiz'in kuruluş yıldönümünü vesile ederek, devrim ve sosyalizm davasında samimi olan herkesi bir kez daha Partimiz'in, Türkiye Komünist İşçi Partisi'nin bayrağı altında birleşmeye çağırıyoruz.

**Yaşasın Türkiye Komünist İşçi Partisi!**

*(Ekim, sayı: 210, Kasım 1999, başyazı)*

# **Emperyalist stratejilerin kıskaçındaki Türkiye**

## **Emperyalizm özgürlük değil egemenlik peşindedir**

Helsinki Zirvesi'nde Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne adaylığının onaylanması işbirlikçi düzen cephesinde büyük bir sevinçle karşılandı. Medya olayı kitlelere bir bayram havası içerisinde sundu. Avrupa ile bütünleşmenin Türkiye'ye "refah" ve "demokrasi" getireceği, Türkiye'nin "çağdaş uygarlık yürüyüşü"nde artık yeni bir aşamaya girdiği üzerine, asıl olarak emekçileri aldatmayı, sersemletmeyi, bu türden temelsiz hayallerle oyalamayı amaçlayan bayağı bir propaganda günlerdir sürdürülmektedir.

Benzer bir propaganda dört yıl önce Türkiye'nin Gümrük Birliği'ne girişi vesilesiyle de yapılmıştı. Aradan geçen dört

yıl içerisinde işçi sınıfı ve emekçiler iktisadi, sosyal ve siyasal haklar alanında yeni kayıplara uğradılar. Ağırlaşan siyasal ve sosyal yaşam koşulları, emperyalizme daha sıkı kölelik bağlarıyla bağlanmanın emekçiler için gerçekte ne anlama geldiğini böylece somut olarak da göstermiş oldu. Bugün ülke kaynaklarının talanı ile sosyal yıkım saldırıları kesintisiz olarak sürmekte ve buna her türlü hak arama mücadelesinin dizginsiz bir baskı ve terörle engellenip bastırılması eşlik etmektedir. Başka türlü de olamazdı. Bilim açıkça tespit etmiş ve tarih her zaman, her yerde, her adımda doğrulamıştır ki, emperyalizme bağımlılık ülke ve halklar için özgürlük ve refah değil, tam tersine kölece egemenlik ve katmerli sömürü demektir.

AB, gerici ve emperyalist bir oluşumdur. Bu oluşum Avrupa tekellerinin, dünya ölçüsünde kızıışan emperyalist rekabette güç ve imkanlarını birleştirerek güçlü bir emperyalist odak olma arzularının ve planlarının somut bir ifadesidir. Bu tür bir gerici emperyalist birlik çağdaşlığı ya da uygarlığı değil, tastamam kapitalist barbarlığın Avrupa odağını temsil etmektedir. İşçi sınıfı ve halkların refahını, barış ve özgürlüğü değil, tam tersine, tekellerin sınırsız sömürü ve egemenlik arzularını, emperyalist-yayılmacı planlarını, saldırı ve savaş tehdidini temsil etmektedir. İşçi sınıfı ve emekçilerin mücadelesi karşısında ve emperyalist rekabet koşullarında, Avrupa tekellerinin çıkarlarını güvence altına almaya çalışmaktadır.

Tekellerin Avrupa'sı demek olan AB'nin, geçtik Türkiye gibi sistemin bağımlı ülke halklarını, gelişmiş Avrupa ülkelerinin işçileri ve emekçileri için bile anlamı bugün budur. Tekellerin emperyalist Avrupa'sının dünya ölçüsünde kızıışan emperyalist rekabet ve nüfuz mücadelelerinde konumunu güçlendirmek çabasının, Avrupa işçi sınıfı ve emekçilerine faturası, daha çok işsizlik, süreklileşen hayat pahalı-

lığı, sosyal hakların gaspı, Avrupalı olmayan halklara karşı ırkçılık ve polis devletinin güçlendirilmesi olmaktadır. Bunu hergün yaşayarak gören bu ülkelerin işçi ve emekçileri içerisinde, “Tekellerin Avrupa’sına hayır!” eksenli bir muhalefet ve mücadelenin günden güne büyümesi de bundan dolayıdır.

### Masal ve gerçek

Bu kısa değinmeler, gerici emperyalist bir oluşum olan Avrupa Birliği’ne atfedilen “çağdaş uygarlık”, “demokrasi” ve “refah” masallarına işaret etmek içindi. Fakat asıl masal, Türkiye’nin artık “Avrupalı” olduğu, böylece önünde “yeni ufuklar” açıldığı, toplum olarak demokrasiye ve refaha kavuşacağımız yeni bir dönemin başladığı üzerinedir. Kendi halklarının zorlu mücadelelerle elde edilmiş kazanımlarını budayan bir emperyalist oluşumun, emperyalizme kölece bağımlılık içinde bulunan bir ülkenin halkına neler getirebileceğini kestirmek zor değildir. Bunun üzerinde öyle uzun boylu durmak gerekli de değildir.

Karmaşık diplomatik hesaplar, pazarlıklar ve entrikaların ürünü olan Helsinki kararı, Türkiye’ye AB yolunu açmamış, yalnızca emperyalist AB’ye Türkiye’yi daha sıkı denetleme, kendi çıkarları ve hesapları doğrultusunda daha etkili bir biçimde yönlendirme olanağı sağlamıştır. Kuşkusuz AB ile ABD arasındaki emperyalist çelişkiler ve rekabetin karmaşık ilişkileri düzleminde. Türkiye’nin AB’ye adaylığına ilişkin kararın gerçek politik anlamına ve sonuçlarına da asıl buradan giderek bakmak gerekir.

Bu karar, ABD emperyalizmi ile Almanya’nın başını çektiği AB emperyalizmi arasında açık ve örtülü biçimler içerisinde süren rekabetin kendine özgü bir ürünü olmuştur. Büyük emperyalist odaklar arasındaki mücadelenin ve he-

sapların ürünü bir karar ise, doğaldır ki, Türkiye halkına yalnızca daha ağır bağımlılık ve kölelik koşulları getirmekle kalmaz, Türkiye'yi emperyalist stratejilerin hizmetinde dış maceralara da daha kolay bir biçimde sürükler.

## **ABD-AB ilişkileri kıskacında Türkiye**

Helsinki kararının gerçek politik mahiyetini ve sonuçlarını yerli yerine oturtmak için, bakılması gereken üç temel önemde ilişki alanı vardır. Bunlardan ilki, ABD ile AB ilişkileri; ikincisi, Türkiye'nin ABD ve AB ile bugüne kadarki ilişkileri; üçüncüsü ise, özellikle Avrasya üzerinde gitgide kızışan emperyalist rekabet içerisinde, ABD'nin Türkiye'ye biçtiği ve uygulamasına şimdiden geçtiği rol ile AB'nin bu alandaki beklentileri ve hesaplarıdır.

İlkinden başlayalım. '89 yıkılışını izleyen süreç, dünya ölçüsünde emperyalist güç odaklaşmalarının gitgide daha belirgin hale gelmesine ve batılı emperyalist güçler arasında o güne kadar daha çok iktisadi ve ticari alanda sürmekte olan rekabetin giderek politik biçimler kazanmasına, dünya ölçüsünde emperyalist hegemonya ve nüfuz mücadelelerine dönüşmesine sahne oldu. Avrupa Birliği bu emperyalist hegemonya mücadelesinde başa güreşen odaklardan biridir. Bunun bir gereği ve önkoşulu olarak, bugün hegemonyayı ve dolayısıyla liderliği hala elinde tutan ABD'den bağımsızlaşmaya, onun dünden kalan vesayetini çeşitli alanlarda adım adım kırmaya çabalamaktadır.

NATO'nun 50. kuruluş yıldönümü zirvesinde gündeme getirilen, son Helsinki Zirvesi'nde daha somut adımlara konu edilen Avrupa Güvenlik ve Savunma Kimliği (AGSK) de bunun bir boyutu ve ifadesidir. Ve AB bununla, yalnızca ABD'nin askeri vesayetinden kurtulmayı hedeflemekle kal-

mamakta (ki bu onun kısa dönemli hedefidir), yanısıra ve asıl olarak, kendi egemenlik alanındaki halklara karşı olduğu kadar, dünya egemenliği mücadelesinde ABD'ye ve öteki emperyalist odaklara karşı da kendi saldırı, müdahale ve savaş gücü oluşturmanın başlangıç adımlarını atmaktadır.

Tersinden ise ABD, Avrupa üzerindeki denetimini korumak için yoğun bir çaba harcamaktadır. Özellikle muazam askeri gücünden gelen avantajları ile NATO içerisindeki hakimiyetini bu doğrultuda kullanmaktadır. Son on yılda birçok örneği görüldüğü gibi, Avrupalı emperyalistleri oldu bittilerle yüzyüze bırakmakta, kendi politika ve tercihlerine yedeklemeye çalışmakta, halen birçok durumda bunda başarılı da olmaktadır.

İkincisine, Türkiye'nin ABD ve AB ile ilişkilerine gelince. Bilindiği gibi Türkiye, '89 yıkılışına kadar birleşik bir blok oluşturan batılı emperyalistlerin Ortadoğu'daki ileri karakolu durumundaydı. Bu konumuyla, NATO'da birleşmiş ABD ve Avrupalı emperyalistlerin ortak çıkarlarına sadakatle hizmet etmekteydi. Bununla birlikte ikinci emperyalist savaştan beri Türkiye asıl olarak ABD'ye bağımlı bir ülkeydi. Siyasi, askeri ve diplomatik alanlarda dizginler tam olarak ABD'nin elindeydi. Yanısıra, İMF ve Dünya Bankası yoluyla, mali ve iktisadi bakımdan da ABD'nin tam denetiminde olan Türkiye, öte yandan Avrupalı emperyalistlerle de güçlü iktisadi bağlara ve yoğun ticari ilişkilere sahipti. Bu çerçevede Türkiye, üye olduğu bazı kurumlar ve imzaladığı antlaşmalar yoluyla, Avrupa'nın da siyasi ve diplomatik etki ve denetimi altındaydı.

Bugün de durum esasında budur ve bu durum AB ve ABD ile ilişkilerinde Türkiye'nin kendine özgü konumunu işaretlemektedir. '89 yıkılışından sonra, ABD'nin Türkiye üzerindeki egemenliği ve denetimi Avrupalı emperyalistlere göre çok daha güçlenmiş ve pekişmiştir. Körfez savaşın-

daki uşakça angajmanların yanısıra, özellikle Kürt halkının özgürlük mücadelesinin bastırılmasında Türk burjuvazisine verdiği kayıtsız şartsız destek, ABD payına bunu kolaylaştıran bir rol oynamıştır. Son olarak ABD, İsrail ve Türkiye'nin birlikte oluşturduğu saldırgan stratejik ittifak, ABD'nin Türkiye üzerindeki denetimini yeni bir düzeye çıkarmıştır. Tüm bunlar ABD'nin Türkiye üzerindeki hegemonyasının AB aleyhine pekişmesinin ifadesi olmuştur.

ABD'nin Türkiye'yle son on yıl içerisinde geliştirdiği ve kuşkusuz AB etkisinin sınırlanması anlamına gelen bu yeni ilişkiler, bizi üçüncü temel alana getirmektedir. Bu, ABD'nin kendi stratejik emperyalist hesapları çerçevesinde Türkiye'ye biçtiği yeni roldür. Bu rolün anlamı ve mahiyeti daha şimdiden bir dizi olay ve uygulamayla açığa çıkmış bulunmaktadır. ABD emperyalizmi Türkiye'yi Ortadoğu'da, Balkanlar'da ve Kafkasya ile İç Asya'da kendi hegemonya mücadelesinin aktif bir aracı olarak kullanmak istemektedir.

Türk burjuvazisi ise buna fazlasıyla heveslidir, neredeyse tüm geleceğini buna ipotek etmiş bulunmaktadır. Bu sayede, ABD'nin hizmetinde ve himayesinde, bir bölgesel güç olmayı hesaplamaktadır. Buna olan hevesini ve bu çerçevede ABD çıkarlarına ve hesaplarına sadakatini Körfez savaşından beri sayısız olayla kanıtlamıştır. Körfez savaşında aktif şekilde ABD'nin yanında yer alınmış ve bugüne kadar Türkiye toprakları, ABD'ye, Irak'a karşı bir serbest saldırı üssü olarak kullandırılmıştır. Somali'ye asker gönderilmiş, ABD hizmetinde Bosna'ya müdahale edilmiş, Yugoslavya'ya karşı emperyalist NATO müdahalesi içinde aktif olarak yer alınmıştır. Ve nihayet ABD ve İsrail'le Ortadoğu halklarına karşı saldırgan bir stratejik ittifak oluşturulmuştur. Bu arada Kafkasya'da ve Orta Asya'da ABD'nin stratejik hedeflerine hizmet edilmiş, bu doğrultudaki açık çabaların yanısıra



çeşitli komplo ve entrikalar içinde de yer alınmıştır.

Yine de tüm bunlar, ABD ile yeni ilişkilerin ve ABD stratejisi içerisindeki yeni rolün sadece bir ön hazırlığı mahiyetinde girişimlerdir. Asıl hesap ve hazırlık bundan sonrasına ilişkindir. Bundan sonrasının ne olacağına ise Clinton'un tantanalı Türkiye gezisi yeni açıklıklar getirmiştir. ABD Türkiye'yi kendi emperyalist dünya liderliğinin zorunlu koşulu olarak gördüğü Kafkasya ve İç Asya'da egemenlik kurmanın bir aracı, bir koçbaşı, bir müdahale gücü olarak görmekte ve buna hazırlamaktadır.

### **“İlişkilerde en parlak dönem” ve yeni “stratejik ittifak”**

Zengin petrol ve doğal gaz yataklarına sahip olan Kafkasya ve İç Asya, '89 yıkılışından sonra, tıpkı Ortadoğu gibi, emperyalist dünya egemenliğinin kilit alanlarından biri haline geldi. Özellikle Amerikalı emperyalist stratejistler bunu açıklıkla dile getirmekte, Brzezinski türünden ünlü akıl hocaları bu konularda kitaplar yazmakta; ABD dünya üzerindeki liderliğini korumak istiyorsa eğer, Kafkasya'ya ve Orta Asya'ya mutlak biçimde egemen olmayı başarabilmelidir demektedirler. Enerji kaynakları bakımından Ortadoğu kadar önem kazanan Kafkasya ve İç Asya'nın Ortadoğu'dan farkı, henüz tam olarak paylaşılmamış ve denetime alınmamış olmasıdır. Bugün bu bölgede günden güne şiddetlenen, açık ve örtülü biçimler içerisinde süren yoğun bir emperyalist rekabet ve nüfuz mücadelesi vardır.

Son yıllarda ABD'nin dikkatleri, hesapları ve çabaları bu bölgeye yoğunlaşmıştır. ABD bu bölgede egemenlik kurmanın Rusya ve Çin'in etkisinin kırılıp zayıflamasına bağlı olduğunu bilmekte ve buna uygun davranmaktadır. NATO'yu doğuya doğru sürekli genişletmenin, Türki cumhuriyetler-

deki entrikaların, Kafkaslar'da sonu gelmeyen karışıklıkların, Çeçenistan'daki savaşın, Afganistan'daki iç karışıklıkların, Rusya'yı içinden zayıflatmaya ve denetim altına almaya yönelik ABD girişimlerinin, tüm bunların gerisinde hep Avrasya'nın denetim altına alınması hesabı ve çabası vardır. Brzezinski açıkça, ABD tek süper güç konumunu ve dünya üzerindeki liderliğini korumak istiyorsa Avrasya'ya mutlak biçimde egemen olmak zorundadır; Amerika'nın küresel hegemonyası *"doğrudan doğruya Avrasya kıtasındaki hakimiyetinin ne kadar süreyle ve nasıl bir etkiyle sürdürüleceğine bağlıdır"*, demektedir.

Türkiye ABD ilişkilerinin yeni yönelimine de buradan bakmak gerekir. ABD'nin Türkiye'nin önüne açtığı ve işbirlikçi Türk burjuvazisinin de büyük heveslerle sarıldığı "yeni ufuk" gerçekte işte budur. Türkiye, ABD'nin dünya liderliği için zorunlu bir koşul olarak gördüğü bir bölge üzerinde kurulacak hakimiyetin aracı ve müdahale gücü olarak görülmektedir. Clinton'un Türkiye gezisi ve AGİK Zirvesi'nde hediye olarak sunulan Bakü-Ceyhan antlaşması, bu hesabın bir parçasıdır.

Clinton'un gezinin hemen öncesinde ABD'de yaptığı ve Türkiye'yi bol keseden onore ettiği bir konuşmasında dile getirdikleri için de aynı şey geçerlidir. Clinton açıkça, Türkiye'nin alacağı kararlar ve yapacağı tercihler, 21. yüzyılın şekillenmesinde belirleyici bir rol oynayacaktır, demişti. Dünya hakimiyetini korumak ve sürdürmek, bizzat emperyalist akıl hocalarının ifadesiyle Avrasya'dan geçtiğine; ve ABD emperyalizmi de, Avrasya hakimiyeti için gerek bölge halklarına, gerekse Rusya'ya karşı Türkiye'yi bölgesel bir jandarma ve aktif müdahale gücü olarak değerlendirdiğine ve hazırlamak istediğine göre, Clinton ancak bu kadar açık konuşabilirdi.

Türkiye gezisi esnasında Clinton Türkiye-ABD ilişki-

lerinin tarihinin en parlak döneminde olduğunu ilan etti ve Türkiye'yle "stratejik ittifak"tan sözetti. Böyle bir ittifak ikinci emperyalist savaştan beri gerçekte zaten varolduğuna göre, belli ki burada daha da yeni ve ileri bir ilişki tanımlanıyordu. Bu, dünya çapındaki emperyalist hegemonya mücadelesinin kaderini belirleyecek bir kritik çatışma bölgesinde ABD hesabına Türkiye'ye biçilen yeni rolden başka bir şey değildir. ABD başkanının Türkiye'ye yaptığı gezinin başarısının ve AGİK Zirvesi'nde Bakü-Ceyhan için kaldırılan kadehlerin tüm anlamı, Türkiye'yi yönetenlerin bu rolü üstlenmeye bir kez daha onay verdikleridir. Bölgesel yayılmacı bir güç olmak hevesindeki Türk burjuvazisi, Türkiye'yi tam anlamıyla ABD emperyalizminin savaş arabasına bağlamış bulunmaktadır.

Günlerdir tüm yeminli Amerikancı cephenin "Avrupa-lılaştırma" üzerine kopardıkları yaygaralar, bir yerde bu temel gerçeği örtmeye de hizmet etmektedir.

### **Dünün "Truva atı" bugün neden "üye adayı"?**

Kafkasya ve Orta Asya üzerine süren paylaşım ve nüfuz mücadelelerinde AB, özellikle onun başını çeken Alman emperyalizmi de etkin bir biçimde yer almak çabasıdadır. Bu konuda her ne kadar ABD'ye ters düşmemeye çabılıyor görünse de, temelde kendi hesapları vardır ve bunlar için çalışmaktadır. Türkiye'nin AB ve ABD ilişkileri içerisindeki özgün konumu ve son Helsinki kararı da işte bu rekabet çerçevesinde belirlemektedir. Düne kadar Türkiye'yi eski Alman başbakanı Helmut Kohl'ün ifadesiyle ABD'nin AB'ye sokulmak istenen "Truva atı" olarak gören AB, onu ölçülü sınırlar içinde iterek bir basınç uygulamaya ve böylece kendi denetimine almaya çalışıyordu. Bunun umulan yararı

sağlamadığını, tersine, Türkiye'nin Amerikan emperyalizmine tek yanlı bağımlılığını pekiştirdiğini gördüğü içindir ki bugün farklı bir yol tutmakta, yakınlaşma ve okşama politikası izlemektedir. Almanya'daki hükümet değişikliği Alman burjuvazisinin bu manevrasını kolaylaştırmıştır. Helsinki Zirvesi'nde alman son kararın bundan öte bir anlamı yoktur.

Türkiye AB için çözümsüz iktisadi, siyasi ve sosyal sorunlarla yüzyüze bir "problemlili ülke"dir. Bu nedenle hiçbir biçimde böyle bir ülkeyi bünyesine alarak kendisine yük etmek istemez ve zaten istemiyor da. Adaylığın onaylanması ona bu konuda herhangi bir yük yüklüyor değil. AB'ye, "hazırlan da gel" demek dışında bir yükümlülük getirmeyen bu karar, fakat öte yandan ona, üyeliğe hazırlamak adı altında Türkiye'yi denetleme, kendi çıkarları ve hesapları doğrultusunda etkileme ve yönlendirme olanağı sağlayan önemli bir araç işlevi görecektir.

Kuşkusuz bu kendi cephesinden AB emperyalizminin hesabı. Ne sonuçlar vereceğini ise zaman gösterecek. Zira tersinden de Türkiye'yi AB'ye sokmaya çalışırken, yıllardır bu doğrultudaki çabaları desteklerken, hatta hatta bu konuda AB'ye baskı yaparken, ABD'nin de kendi hesapları var. Türk burjuvazisi ve devleti üzerindeki denetimine ve egemenliğine haklı olarak çok güvenen ABD, Türkiye'yi AB'ye sokmayı başarır, böylece bu bünyede kendi hesabına önemli bir dayanak yaratabileceğine de inanmaktadır. Bu konuda rahat ve güvenlidir. Eski Alman başbakanının "Truva atı" değerlendirmesi boşuna değildir. Nitekim son Helsinki kararının ardından en çok memnun olanlardan biri de, Türkiye'yi Avrasya'ya hazırlayan bu aynı ABD'nin kendisi olmuştur. ABD hükümeti Helsinki kararı karşısında duyduğu memnuniyeti resmen açıklamış, başkan Clinton bunu "ABD için sonsuz faydalar" sağlayacak bir karar olarak de-

ğerlendirmiş, ayrıca yarı resmi hükümet sözcüsü durumundaki ABD basın organları da kararı ABD hesabına övmüşlerdir.

### **“Mucizeler serisi”nin yeni halkası: Kafkaslar ve İç Asya’da ABD’ye hizmet**

Türkiye’deki tüm Amerikancı işbirlikçi uşak takımının, basındaki tüm Amerikan beslemesi kalemlerin, Helsinki kararını hararetle karşılayıp alkışlamalarını da bu çerçevede anlamak gerekir. Bunlardan birisi, Amerika’nın sesi bir günlük gazetenin başyazarı, önce Helsinki kararını da dahil ettiği son iki ayın “mucizeler” serisini sıralıyor: *“Türkiye’yi karanlık bir girdabın felaketsiz sonuçlarından kurtaran mucizeye şükürler olsun. Şu son birkaç aya bakın. Önce Amerika’nın ‘Büyük Türkiye’yi keşfetmesi, Başkan Clinton’un gelişi. AGİT, dün Avrupa Birliği ve yakın günlerde IMF ile imzalayacağımız anlaşma...”* Ruhunu emperyalizme satmışlara özgü bu kendinden geçişin hemen ardından ise, bu “mucizeler”i başarılan hükümete şu telkinde bulunuluyor: *“Ama layık olması için daha yapacakları çok şey var. Orta Asya ve Kafkaslar’ın anahtarını elinde tutan Türkiye’nin bu gücünü halkın refah ve mutluluğu için değerlendirmesi, inanç, kararlılık ve cesaret gerektiriyor.”* (Güngör Mengi, *Sabah*, 12 Aralık ‘99)

Başkan Clinton’un keşfettiği “Büyük Türkiye”yi, Helsinki “mucizesi”nin ardından, Orta Asya ve Kafkaslarla ilgili olarak bekleyen ve “kararlılık ve cesaret gerektiren” yeni kararlar, ABD’nin bölgedeki saldırı ve savaş gücü olmanın gereklerine uygun tercihleri ve adımları anlatıyor. Burada dikkate değer olan, en Amerikancı yazarların bile AB’ye adaylık adımı ile ABD stratejisi çerçevesinde Kafkaslar ve Orta Asya’ya yönelik olarak üstlenilecek rolü bir arada savunmalarıdır. Bu son derece normaldir, zira ikisi de aynı Amerikancı politika eksenine oturmaktadır.

## Liberal ve milliyetçi burjuva hayallere karşı mücadele

Helsinki kararının soldaki yankılarına gelince. Olduğu ve kaldığı kadarıyla sözde “millici” eğilim taşıyan düzen solunun bu konudaki tutumunu, *Cumhuriyet* gazetesinde yer alan şu sözler dile getirmektedir: “*Türkiye Balkanlar’dan Orta Asya’ya kadar uzanan bu bölgede, kilit bir konuma, olmazsa olmaz derecede stratejik bir öneme sahiptir. Türkiye bu konumunun ayırıcısında olmalıdır. Eğer Türkiye bu konumunu yetenekle ve ustalıkla kullanabilecek bir politika izleyebilirse, ulusal çıkarlarımız açısından hem bu olanaklardan yararlanmış olur, hem de bu bölgede bir barış ve istikrar unsuru olarak gücünü büyüterek sürdürür.*” (Dr. Alev Coşkun, 11 Aralık ‘99)

Bu sözlerin özü ve özeti, Türkiye’yi çevreleyen kriz bölgelerinde kızıışan zorlu emperyalist rekabet ortamında Türkiye’nin kendini akıllıca ve başarıyla pazarlayabilmesidir. Aynı şekilde bu sözler, Türkiye’de ulusal kaygılar peşinde bir burjuva katmanın artık bulunmadığının, burjuva katmanlar içerisinde en ileri “milli kaygı”nm kendini en iyi şekilde pazarlama arzusundan öteye gidemediğinin bir göstergesidir.

Artık Kürt burjuvazisinin sınıfsal çıkar ve tercihleri eksenine oturmuş, bu çıkar ve tercihlerin Türk burjuvazisinin çıkar ve tercihleriyle ortaklığına dayalı politik çözümler peşindeki yeni liberal Kürt hareketi ise, Helsinki kararını hararetle destekliyor. Bunun da ötesinde, bunun gerçekleşmesindeki özel rolü ve çabalarıyla övünebiliyor. Tüm bunların gerisinde, Türkiye’nin AB’ye angajmanlarının demokratikleşme ve dolayısıyla Kürt halkına ulusal özgürlük sağlayacağı hayali yatmaktadır. Kürt neo-liberallerinin düşünce çizgisi ve beklentileri bu konuda Türkiye’nin neo-liberal-

leriyle örtüşmektedir.

Sosyal reformist solda değişik tonları bulunan iki ana eğilim var. Bunlardan ÖDP tarafından temsil edileni, bazı mahsurlara işaret eden utangaç bir tutumla da olsa, AB'ya katılmanın Türkiye'deki demokratikleşme sürecini kolaylaştıracağı inancını taşıyor ve bu konuda kitlelere temelsiz hayaller pompalıyor. İP'in temsil ettiği kemalist milliyetçi akım ise, batılı emperyalist mihraklara karşı Asya'nın emperyalist ve gerici ülkelerinin ittifakına dayalı bir "Avrasya seçeneği"ni alternatif çözüm olarak savunuyor. Bu, daha güçlü ve etkin emperyalist gerici odakları farklı bir emperyalist odakla dengeleme ve böylece bugünün kapitalist Türkiye'si için buradan bir manevra alanı yaratma gerici stratejisini anlatıyor.

### **Bağımsız sosyalist Türkiye!**

Komünistler, emperyalist dünya ile bütünleşmenin demokrasi getireceğine ilişkin liberal hayaller kadar bugünün koşullarına uyarlanmış "üç dünyacılık"ta ifadesini bulan gerici-milliyetçi yaklaşımlarla da şiddetle mücadele etmelidirler. Sol adına ileri sürülen bu gerici hayallerin ve politikaların içyüzünü kitleler önünde açığa çıkarmak için azami çaba harcamalıdır.

Komünistler, AB üzerine, onun demokrasi ve refah getireceğine dair dayanaksız hayallerin içyüzünü sergilemenin yamsıra, işbirlikçi burjuvazinin Türkiye emekçilerini emperyalizmin stratejileri doğrultusunda bölge halklarına karşı maceraya ve savaşa sürükleyen dış politikasına karşı da sistematik bir mücadele yürütürler. Bu politikaya karşı kitlelerin devrimci anti-emperyalist eylemini geliştirmeye çalışırlar.

Komünistler, AB'ye ilişkin olarak yaratılan hayallerin ve bu yoldaki girişimlerin karşısına "Tekellerin emperya-

list Avrupa'sına hayır!" anti-emperyalist şiarıyla ve işçi sınıfı enternasyonalizmiyle çıkarlar. Türk burjuvazisinin emperyalist stratejilere bağlanmış saldırgan ve yayılmacı dış politikasının karşısına, bölge halklarının en sıkı devrimci birliği ve dayanışması politikasıyla çıkarlar. Bu doğrultuda somut girişimler örgütlemeye ve ilişkiler geliştirmeye çalışırlar.

İşbirlikçi burjuvazinin tümüyle emperyalist merkezlere bağlanmış politikası, içerde işçi sınıfına ve emekçi kitlelere sosyal yıkım ve sistematik devlet terörü, dışarda ise bölge halklarına karşı saldırı ve savaş demektir. Komünistler emperyalizme kölece bağımlılığın ürünü bu gerici politikanın karşısına, "Bağımsız sosyalist Türkiye!" stratejik sloganıyla çıkmaktadırlar. Emekçilerin ve toplumun karşı karşıya bulunduğu temel sorunların çözümü, işbirlikçi burjuva sınıf iktidarının yıkılması ve emperyalizme her türlü bağımlılığa son vermektен geçmektedir. Bağımsız sosyalist Türkiye bunun ürünü olacaktır.

*(Ekim, sayı: 211, Aralık '99, başyazı)*



## **Dostun düşmanın önünde yükseklere çekilmiş bayrak!**

Partimiz'in Kuruluş Kongresi'nin ön hazırlık süreci, önemli bir bölümüyle, parti programı üzerine tartışmalara konu oldu. Bu tartışmalara paralel olarak ve bu sayede ulaşılmış açıklıklar da esas alınarak, *Parti Programı Taslağı* kaleme alındı. Resmi açılış öncesinde tüm delegeler program üzerine ön hazırlık tartışma tutanaklarının bir bölümünü inceleme olanağı buldular. Bunun da sağladığı kolaylıkla, parti programı sorunu genel yönleriyle derli toplu olarak bu kez kongrede tartışıldı. Ardından *Parti Programı Taslağı* sunuldu ve kongrenin resmi oturumlarına geçildi.

Açılış konuşmasının ardından ilk gündem program sorunuuydu. Tartışmalar doğal olarak *Program Taslağı* üzerinden yürütüldü. Buna günler süren oturumlar ayrıldı. *Program Taslağı*, gerek genel yapısı yönünden, gerekse tek tek

maddeler üzerinden, ayrıntılara inen kapsamlı tartışmalara konu oldu. Bu tartışmaların *Program Taslağı*'nın genel yapısına ilişkin ilk iki bölümünü bu sayımızda kamuoyuna sunuyoruz. Tartışmaların tamamı ise çok geçmeden kitap halinde ayrıca yayınlanacaktır.

*Program Taslağı* üzerine ne tür tartışmaların yürütüldüğünü ve bunun TKİP Programı'nın biçimlenmesini nasıl etkilediğini görebilmek için bu tartışmaların kayıtlarını mutlaka incelemek gerekmektedir. Bunu Partimiz'in programına ilgi gösteren herkese önemle öneriyoruz. (*Program Taslağı'nı Sunuş Konuşması* ve ekleriyle birlikte *Program Taslağı*, Ekim'in 212. sayısında yayınlanmış bulunmaktadır.)

Bugüne kadar kamuoyuna sunulan program tartışmaları (ki şu ana kadar toplam tartışmaların henüz ancak yaklaşık yarısı yayınlanabilmiştir), Partimiz'in Kuruluş Kongresi sürecinin program sorununa hak ettiği önemi fazlasıyla verdiğini, konu üzerine çok kapsamlı tartışmalar yürüttüğünü yeterli açıklıkta göstermektedir. Bu kapsamlı tartışmaların, yanısıra bizzat *Program Taslağı* üzerine yapılmış tartışmaların ışığında, parti programına kesin biçimini vermek, başından itibaren kongreyi izleyecek ayların sorunu olarak görülüyordu. Eski Merkez Komitesi'nin yanısıra kongre ön hazırlıklarını yürüten delege bileşimi de bu görüşteydi. Bu sayımızda yayınlamış bulunduğumuz karar önergesi (ki daha önce "*Parti Tüzüğü Üzerine*" derlemesi içinde yayınlanmıştı, s.157-160), bir çekimser oy dışında, bu konuda kongrede de tam bir görüş birliği olduğunu göstermektedir. Gerek ön süreçte gerekse kongrede yapılmış tartışmaların kapsamı ve zenginliği, bunun neden tercih edildiği konusunda da kendiliğinden bir fikir vermektedir. Bu kapsamlı materyali incelemek, irdelemek ve bunu ışığında programa kesin biçimini vermek, amaca en uygun davranıştı. Bu konu program üzerine yayınlanmış bulunan tartışmalarda da yeterli açıklıkta gerekçelendiril-

miş bulunmaktadır.

\*\*\*

Bununla birlikte, parti programını yayına hazırlama sürecinin kongreyi izleyecek 3 ya da 4 ayı geçmeyeceği, en geç Mart '99 tarihinde parti programının yayınlanacağı umuluyordu. Aradaki sürede program sorunu üzerine tartışmaların ilk bölümleri yayınlanacağı için de herhangi bir boşluk hissedilmeyecekti. Dahası, yayınlanacak bu tartışmaların, programın yapısı, yöntemi ve teorik arka planı konusunda önden açık bir fikir vereceği, böylece programın tam olarak anlaşılıp değerlendirilmesini kolaylaştıracağı düşünülüyordu.

Fakat olaylar umduğumuz gibi seyretmedi ve Partimiz'in programı planlanandan bir sene sonra bugün ancak yayınlanabiliyor. Kongreyi izleyen dönem içerisinde partinin yediği darbeler ve karşı karşıya kaldığı sorunlar, bu sorunların üstesinden gelme çabası, kongre materyalinin kamuoyuna sunuluşunu önemli ölçüde etkiledi. Bu, planlanandan farklı bir süreç ortaya çıkardı. Bu arada parti programının yayına hazırlanması, belirsiz bir süre için neredeyse tümüyle bir yana bırakıldı. 2000'li yıllara parti programı ile girmek arzusu çerçevesinde, parti programının yayına hazırlanması sorunu ancak partinin kuruluş yıldönümünde yeniden gündeme gelebildi. Fakat bunun sanılandan da zor ve zaman alan bir iş olduğu uygulamada görüldü. Partimiz'in programı yeniden, planlandığı gibi 2000'li yıllara girişte değil, birkaç aylık ek gecikme ile ancak şimdi yayınlanabiliyor. Bu beraberinde *Ekim*'in yayınında da sorunlar yarattı. 2000'li yılların ilk sayısını parti programının yayınına ayırmak arzusu, *Ekim*'in düzenli yayınına birkaç sayı geciktirdi. (Bu bizi Ocak-Şubat sayısını zorunlu olarak birlikte hazırlamaya yöneltti. Nisan sayısından itibaren *Ekim*'in yayınının normal düzenine oturacağını bu vesileyle duyurmak istiyoruz.)

Programımızı planlanandan bir yıl sonra ancak yayınlatabilmek bir sorun olmakla birlikte, bunu fazla abartmıyoruz. Biz devrimci bir partiyiz ve mücadelenin ateş hattındayız. Azgın bir faşist polis rejiminde hesapta olmayan pek çok şeyle her an karşılaşabiliriz ve bu planladığımız birçok şeyi aksatabilir ya da tümünden boşa çıkartabilir. Önemli olan, tüm bunlara rağmen kararlılıkla ve tereddütsüzce yolu yürütebilmektir. Partimiz'in bu açıdan daha şimdiden ortaya koyduğu pratik, bu kritik önemdeki noktada sağlam bir konuma, bilince ve ruha sahip olduğunu yeterli açıklıkta göstermiştir. Ve kuşkusuz bu güç, tam da şimdi dostun-düşmanın önünde göndere çektiğimiz programımızdan, bu programı ortaya çıkaran ideolojik ve pratik birikimden ayrı değildir.

Emekçilere ve devrimcilere karşı bir sorumluluk olarak gördüğümüz bu açıklamalara şunu da eklemek istiyoruz. Parti programımızın kesinleşmiş biçimini bir hayli gecikerek yayınlıyor olsak bile, bu programın yöntemine, yapısına, teorik temeline, çeşitli bölümlerine, stratejik ve taktik yönlerine ilişkin zengin tartışmaları Partimiz'in Kuruluş Kongresi'nden itibaren yayınlıyor olmanın rahatlığı içindeyiz. Bu tartışmalar, programımızın yöntemini ve yapısını, özünü ve içeriğini, devrimci temellerini ve ruhunu fazlasıyla ortaya koymaktadır. Şimdi peşpeşe kitaplaştırılan ve Türkiye'nin tüm devrimcilerinin incelemesine sunulan bu kapsamlı, çok yönlü ve zengin tartışmalar, aynı zamanda programımızın ayrıntılara ve derine inen bir önden gerekçelendirilmesinden başka bir şey değildir ve programımız hakkında yeterli bir fikri çoktan vermiş olmalıdır.

\*\*\*

Bu zengin materyal açıkça göstermektedir ki, bu topraklarda marksist-leninist temellere dayalı bir devrimci parti programı sorunu ilk kez olarak bu denli ciddi, kapsamlı ve titizce ele alınmış, yoğun bir kolektif emek konusu olabilir.

miştir. Bunu bir rastlantı saymıyoruz. Siyasal mücadele sahnesine çıktığımızdan beri, Türkiye’de işçi sınıfı adına ortaya çıkan, gerçekte ise burjuva ve küçük-burjuva sosyalizminin değişik versiyonlarını temsil eden akımların sol harekete damgasını vurduğu dönemlerin dönülmez bir biçimde kapandığını hep vurguluyageldik. Partimiz proletarya sosyalizminin egemen olacağı yeni dönemin temsilcisidir. Bu nedenle programının da böyle bir titiz ve yoğun bir emek konusu olması rastlantı değildir. Bunu yalnızca sağlam sınıf bilincinin değil, sınıf ciddiyetinin de bir göstergesi sayıyoruz. Partimiz aynı titizliği parti tüzüğü konusunda da göstermiştir.

Partimiz’in programı bugün artık ilan edilmiş, Engels’in ünlü ifadesiyle, dostun-düşmanın gözleri önünde yükselene bir bayrak olarak çekilmiştir. Artık dost-düşman herkes, Partimiz’in hangi konumda bulunduğunu, hangi amaçlar ve hedefler uğruna mücadele ettiğini, bu mücadelenin yol ve yöntemlerini nasıl ele aldığını, programımız üzerinden daha açık ve kesin bir biçimde görebilir. Partimiz hakkında, pratiğimizin yanısıra, buradan da giderek yeterli açıklıkta bir fikir edinebilir.

\*\*\*

Her bir maddesini işçilerin ve emekçilerin anlayabileceği bir tarzda genişçe gerekçelendirmek bundan sonrasının temel bir ihtiyacı ve görevi olsa bile, daha önce de hatırlattığımız gibi, programımız gerçekte önden fazlasıyla gerekçelendirilmiştir. Sınıf bilincine sahip işçiler ile asgari bir teorik-politik bakışaçısı olan devrimci kadrolar, kongremizin program üzerine tartışmalarından giderek programımız hakkında her türlü açıklığa kolaylıkla ulaşabilirler. Bu nedenle, parti programımızın yöntemi, yapısı, bilimsel temelleri, tarihsel ve politik önemi hakkında burada yinelemeler gereksizdir. Bu konuda söylenmesi gereken herşey kongre ön sürecinde ve kongrede fazlasıyla, yeterli toklukta ve açıklıkta

söylenmiştir.

Bütün bunlardan dolayı biz burada kendimizi daha çok teknik nitelikte birkaç açıklamayla sınırlayacağız. *Program Taslağı*'nda yer almayan, fakat *Program Taslağı*'nın ekleri olarak kongreye sunulan "*Teorik bölüme ekler*", "*Tarım ve köylü sorunu*" ve "*Ulusal sorun*", kongredeki baskın eğilime uygun olarak, program metni içine alındı. Kuşkusuz taslak ekleri biçimiyle fazlasıyla geniş olan bu bölümler, özlü ve kısa programatik pasajlara dönüştürülerek bu yapıldı.

Yine kongredeki egemen eğilime uygun olarak, "*Acil Demokratik ve Sosyal İstemler*" bölümü hazırlandı. Zaman sıkışıklığından dolayı *Program Taslağı*'nda yer almayan bu alt bölüm, parti programı üzerine ön hazırlık tartışmalarında çok ayrıntılı olarak gerekçelendirildiği gibi, program yapısının zorunlu bir ögesi olarak ele alınmaktaydı. (Bkz. *Parti Programı Üzerine/1-Program Yöntemi ve Yapısı*, III. ve V. bölümler.)

Sosyalizm deneyimleri üzerine bir bölümün programda yer alıp almaması, alacaksa eğer bunun nasıl olması gerektiği üzerine kongre tartışmalarında yeterli bir açıklığa ulaşılamamıştı. Sonuçta buna bulunan çözüm iki yönlüydü. İlkin, sosyalizmin ve dünya komünist hareketinin tarihi dersleri olabildiğince programın toplamına yedirilecekti. Yanısıra, kalem alınacak nispeten uzun bir "*Giriş*"te, 20. yüzyılın bilançosunun sunulduğu içerisinde, en temel noktalar mümkün meretebe formüle edilecekti. Programı yayına hazırlama sürecinde, "*Giriş*" bölümünde bunu yapmaya kalkmanın, daha çok bir sunuştan ibaret olması gereken bu bölümün mantığına uygun düşmediği, ortaya "giriş" kavramıyla bağdaşmayan bir hantallık çıkaracağı görüldü. Bunun üzerine bu konunun programın teorik bölümünün alt ögesi olarak ele alınması yoluna gidildi.

Ve son olarak *Program Taslağı*'na "*Stratejik ve Taktik İlkeler*" başlıklı bölüm eklendi. Tartışmalarda çokça üzerinde

durulan, sapmalar, kurulu düzene karşı mücadele eden akımlarla ilişkiler vb. sorunlara da bu bölümde yer verilmiş oldu.

Son bir nokta, programın hacmiyle ilgili. Program ön tartışmaları boyunca, Engels'in ve Lenin'in bu konudaki görüş ve uyarılarına uygun olarak, mümkün merteye kısa ve özlü bir program üzerinde görüş birliğine varılmıştı. Bu yönetsel yaklaşıma uygun olarak hareket edilmesine rağmen, *Program Taslağı* beklenenden uzun bir metin olarak ortaya çıktı. Bunun nedenleri, 212. sayıda yayınladığımız "*Program Taslağı'nın Sunuş Konuşması*" ile tutanaklarını bu sayıda sunduğumuz *Program Taslağı* üzerine başlangıç tartışmalarında ele alındı. Programın hacmi üzerine soyut bir tartışmanın yapılamayacağı, önemli olanın programda hiçbir fazlalığın yer almaması olduğu, bu kurala riayet edilmek koşuluyla program hacminin sorun oluşturmayacağı üzerine görüş birliğine varıldı. Partimiz'in bugün ilan edilmiş bulunan programı ilk bakışta biraz hacimli görünse de, programın hiçbir gereksiz bölüm, cümle ya da sözcük içermemesi, ifadelerin mümkün olduğunca anlaşılır, açık ve kesin olması, tekrarlardan kaçınılması gerektiği kuralına mümkün merteye uygun davranıldığını vurgulamak istiyoruz. Bu açıdan bakıldığında, programımız gereğince kısa ve özlüdür.

Gösterdiğimiz titizliğin ve harcadığımız emeğin de verdiği bir rahatlık ve toklukla şunu ifade etmek istiyoruz: Partimiz'in programı Türkiye işçi sınıfı hareketi ve Türkiye sol hareketi tarihinde gerçek bir dönüm noktasını işaretlemektedir. Türkiye'nin devrimci sosyalist geleceğine bu program ekseninde yürünecektir. Programımız, Partimiz'in granitten temeli olmakla kalmayacak, proletarya devrimi ve sosyalizm davasına samimiyetle inanan tüm devrimcilerin de er ya da geç etrafında birleşecekleri bir platform olacaktır.

(*Ekim, sayı: 213, Mart 2000, başyazı*)

# Gelişmekte olan işçi-emekçi hareketi ve 1 Mayıs

Sermayenin saldırılarının ağırlaşarak sürdüğü, buna karşılık yeni bir işçi hareketi dalgasının boyverdiği bir ortamda, 1 Mayıs dönemine girmiş bulunuyoruz.

Sermayenin işçi sınıfına yönelttiği çok yönlü saldırıların şu günlerde belirgin bir biçimde öne çıkan yönü, hızlandırılan özelleştirme saldırısıdır. Devlet işletmelerinin en verimli ve en kârlı olanları sıra sıra emperyalist ve yerli tekellere peşkeş çekilmekte, bu saldırının sonuçları işçi sınıfına işsizlik, sendikasılaştırma, sosyal hakların gaspı, kölece çalışma koşulları vb. olarak yansımaktadır. Tekellere peşkeş çekilen işletmeler temel önemde kamu hizmetleri veren kuruluşlar oldukları için, bu aynı saldırı emekçilere pahalılık, aşırı kâr ve vurgun konusu hizmetler, dolayısıyla yaşam koşullarının daha da ağırlaşması olarak yansımaktadır, yansıyacaktır.



Kamu emekçileri cephesinde bir kez daha sahte sendika yasası ve geniş çaplı işten çıkarma planları gündemdedir. Paralı eğitim yükü adım adım ağırlaştırılan, harçların 10-15 kat artırılmasıyla karşı karşıya bulunan öğrenci gençlik ise, yanısıra şu günlerde birçok yerde devlet destekli faşist çetelerin terör saldırıları ile yüzyüzedir. Geniş emekçi köylü katmanları, kendilerini ağır bir yıkım ve perişanlıkla yüzyüze bırakacak olan İMF-Dünya Bankası planlarının güncel tehditi altındadır. Depremi perişan ettiği onbinlerce emekçi hala sahipsizdir, perişanlık içerisinde. Sayısız vaatlerle onbinlerce depremzede emekçiyi bugüne kadar aldatıp oyalayan devlet, başta kalıcı konutlar olmak üzere karşılıksız kalan vaatlerinin hesabını vereceğine, cumhurbaşkanı ağzından ve alay edercesine, “havaların ısınmakta olduğu” müjdesini verme utanmazlığını gösterebilmektedir.

Bu sonu gelmez saldırılara karşı özellikle işçi sınıfı cephesinden yükselen ve gitgide genişleyen tepkiler, içinde bulunduğumuz dönemin bir öteki temel özelliği durumundadır. İşçi sınıfı hareketinin tabandan gelen yeni bir hareketlenme içerisinde olduğunun belirtileri son aylarda hızla çoğalmaktadır. Birçok kentte peşpeşe gündeme gelen ve mücadele isteğini ve arayışını yansıtan işçi ve emekçi platformları, Ankara'ya yürüyüşler, kitlesel basın açıklamaları, peşpeşe gerçekleşen ve herbirine binlerce işçinin katıldığı Gemlik, İzmit ve İstanbul mitingleri, eğitimde özelleştirmeye ve faşist saldırılara karşı üniversitelerde yaygınlaşan öğrenci eylemleri, bunun ilk akla gelen örnekleridir. Tüm bu belirtiler gösteriyor ki, geçen Temmuz-Ağustos ayında geniş çaplı olarak kendini ortaya koyan ve ancak depremle kırılabilen işçi-emekçi hareketliliği, bir kez daha taban dinamizmiyle kendini ortaya koymaktadır. Sermaye uşağı hain sendika konfederasyonları, henüz bu hareketlenmenin dıştan seyircisi durumundadırlar. Fakat bir kez daha onu bloke edecek hain bazı

plan ve hazırlıklar içerisinde olduklarından da kuşku duyulmamalıdır.

\*\*\*

İşçi ve emekçi hareketinin mevcut seyri, sermayenin iktisadi ve sosyal saldırılarına yönelmekte; eylemliliklerde, özelleştirme, işten çıkarmalar, sefalet ücretleri ve zamlara karşı tepkiler önplana çıkmaktadır. Tabandan gelen işçi ve emekçi hareketinin İMF-TÜSİAD reçetelerinin bu en yıkıcı güncel unsurlarını hedef alması isabetli bir yönelimin ifadesidir. Fakat yönelim bu şekliyle temel önemde bir yetersizliği de yaşamaktadır. Sermayenin iktisadi ve sosyal saldırılarını devletin sistematik baskı ve terörü tamamlamakta, saldırıların engelsizce gerçekleşebilmesi için, bu çok sistematik bir politika olarak uygulanmaktadır. Sermaye iktidarının bu alandaki başarısının kitleleri büyük ölçüde dizginlediği, hoşnutsuzluğun çapıyla kıyaslandığında mevcut eylemliliklere katılımı çok büyük ölçüde sınırladığı bir gerçektir. İktisadi ve sosyal hak arama mücadeleleri, siyasal özgürlükler uğruna mücadele edilmesi ve bunların fiilen kullanılabilmesi ölçüsünde başarılı olabilir.

Bu çerçevede, mevcut sınıf ve kitle hareketinin en temel yetersizliklerinden biri, devletin sistematik baskı ve terörünü doğrudan hedeflememesi, buna ilişkin siyasal istemlerin yeterli açıklıkta ifade edilememesidir. Hareket iktisadi ve sosyal haklar uğruna halihazırdaki yönelimini, faşist baskı ve teröre karşı açık bir yönelimle, dolayısıyla demokratik-siyasal özgürlükler uğruna mücadeleyle birleştirmeyi başarmak durumundadır. Bunu başardığı ölçüde kendine güçlü ve soluklu bir temel sağlamış olacaktır. Bu toplumun tüm ezilen kesimlerini birleştiren bir mücadele ve eylem zemini de olacaktır.

Bu bize, girmekte olduğumuz 1 Mayıs döneminde, sınıf ve kitle hareketinin üzerinde yoğunlaşacağı ve 1 Mayıs'ın

taktik hedefleri olarak öne çıkaracağı istemlerin genel çerçevesini de vermektedir. Bu, iktisadi ve sosyal planda özelleştirmeye, işsizliğe, sefalet ücretlerine ve zamlara karşı; siyasal planda devletin faşist baskı ve terörüne karşı yönelen, iktisadi-sosyal haklarla temel siyasal özgürlüklerin bütünlüğünü kuran bir taktik mücadele hattıdır.

Toplumun ezilen ve sömürülen tüm kesimlerinin ve katmanlarının öncüsü olarak işçi sınıfı, 1 Mayıs döneminde, yalnızca sosyal yıkım programlarına karşı değil, bu saldırılar karşısında kendisini ve emekçileri teslim almaya yönelen baskı ve teröre karşı da sesini yükseltmeli; sınırsız söz, basın, örgütlenme, toplanma ve gösteri özgürlüğü için de mücadele etmelidir.

Başta özelleştirme olmak üzere sosyal yıkım programlarına karşı pozitif istemlerle mücadele alanlarına çıkmalıdır. “7 saatlik iş günü-35 saatliklik çalışma haftası!”; “Herkes iş ve iş güvencesi!”; “Herkes parasız sağlık hizmeti!”; “Her düzeyde parasız eğitim!”; “Tüm çalışanlara genel sigorta!”; “Herkes sağlığa uygun ucuz konut!”; “İnsanca yaşamaya yeten, vergiden muaf asgari ücret!” gibi, tüm emekçileri birleştirecek karakterde istemler uğruna mücadele etmelidir.

Emperyalist köleliğe karşı sesini yükseltmeli, tüm emperyalist kuruluşlarla ilişkilerin kesilmesini talep etmeli, faturası işçilere ve emekçilere ödettirilen dış borçların geçersiz sayılmasını, dış borç ödemelerinin durdurulmasını talep etmelidir.

Ve nihayet, teslimiyet ve tasfiye batağına batarak mücadele alanını terkedenler tarafından tereddüte ve umutsuzluğa düşürülen Kürt emekçileriyle devrimci sınıfsal bir zeminde buluşabilmek için, ulusal baskıya ve şovenizme karşı durmalı, kardeş Kürt halkının özgürlük ve eşitlik taleplerine içtenlikle ve kararlılıkla sahip çıkmalıdır.

Sermayenin yıllardır sürmekte olan iktisadi-sosyal ve siyasal saldırıları karşısında, tüm bunlar, işçi sınıfı hareketinin acil istemlerini ifade etmektedir. Girmekte olduğumuz 1 Mayıs döneminde de bu istemler uğruna mücadele özel bir tarzda yoğunlaştırılmak durumundadır. Halihazırdaki kitle eylemlerinde, oluşan ve oluşmakta olan işçi-emekçi platformlarında göze çarpan en belirgin yetersizlik, uygulanmakta olan saldırılara karşı daha çok savunma çizgisinde bir karşıtlığın dile getirilmesidir. Oysa yapılması gereken, bu saldırılar karşısına işçi sınıfı ve emekçi hareketinin pozitif istemleri ile çıkmak, buna dayalı bir taktik eylem hattı oluşturabilmektir.

Sınıf hareketi “özelleştirmeye hayır!” demekle yetinemez. Özelleştirme işsizlik, örgütsüzlük, kölece çalışma koşulları, başta eğitim ve sağlık olmak üzere her türlü temel kamu hizmetinin aşırı kâr ve vurgun alanları haline getirilmesi vb. demek olduğuna göre, bunun karşısında, bu hedef ve uygulamaların tam karşıtını oluşturan hak ve istemler formüle edilmeli ve bunlar uğruna mücadele edilmelidir. Örneğin işsizliğe ve işten çıkarmalara karşı, “Herkes iş ve işgüvencesi!”; örgütsüzleştirme ve sendikasılaştırmaya karşı, “Sınırsız örgütlenme özgürlüğü!”; paralı eğitim ve sağlık hizmetine karşı, “Her düzeyde parasız eğitim!” ve “Parasız sağlık hizmeti!” istemleri ileri sürülebilmelidir. İşçi sınıfı ve emekçiler yalnızca neyi istemediklerini ifade etmekle yetinirlerse, salt bir savunma çizgisinde kalırlar. Oysa neyi istemediklerinin yanısıra, ne istediklerini de net bir biçimde formüle etmeli ve bu istemler uğruna mücadeleye girmelidirler.

\*\*\*

Yaygınlaşmakta olan işçi-emekçi platformları, yer yer reformistlerin özel etki ve ağırlığını yansıtıyor olsalar da, bunların yeniden gündeme gelmesinin taban basıncıyla,

tabandan yükselmekte olan mücadele arzusuyla bağlantılı olduğu bir gerçektir. Bu çerçevede bu örgütsel biçimler, gelişmekte olan kitle hareketinin kendi bugünkü düzeyine uygun biçimlerin ilk örnekleri sayılmalıdır.

Doğal olarak bu, bu biçimleri olduğu gibi kabul etmeyi değil, tersine, onları emekçi hareketinin gelişme ihtiyaçlarına uygun bir doğrultuda geliştirmeyi ve devrimcileştirmeyi gerektirmektedir. Bu platformlar taban basıncının ürünü olsalar da, halihazırda taban örgütlülükleri değildirler ya da tabandan gelen alt örgütlenmeler üzerinde yükselmemektedirler. Büyük ölçüde ilerici ya da bugünkü pervasız saldırılara karşıtlık konumunda bulunan, bu saldırılara karşı bir şeyler yapılması niyeti taşıyan işçi ve kamu sendikaları şubelerine, bu şubelerin yönetimlerine dayanmaktadırlar.

Bu, bu platformların en zayıf ve zaafiyet oluşturan yanıdır. İlericilik, hatta devrimcilik iddiası ne olursa olsun, militan ve örgütlü bir taban inisiyatifine dayanmayan, gücünü ve dinamizmini olduğu kadar karar ve eylem iradesini de buna dayandırmayan bu tür yerel sendikal platformlar, çoğu kere çok geçmeden hareketin önünü tıkamaktan kendilerini kurtaramazlar. Tutucu ve bürokratik eğilimler, karar ve eylem süreçleri üzerinde tabana ve dış devrimci etkilere kapalı bürokratik tutuculuk, tersinden sendika ve konfederasyon merkezlerinin gerici ve bürokratik etkilerine açıklık, yerel sendika yönetimlerine dayanan bu tür platformların konum ve seyirini belirleyebilmektedir. İİŞSP için bu konum ve davranış çizgisi, dünden bugüne sergilenen pratiklerle yeterince bilinmektedir. Reformist politik akımların bu platformlardaki etkinliği, sözünü ettiğimiz bu olumsuz konum ve eğilimlere ayrıca yapısal bir karakter kazandırmaktadır.

Bugünkü koşullarda sendikal hareketin en ilerici ve aktif kanadını oluşturan ve yeni oluşmuş bulunan İstanbul Emek Platformu'nun tüm bu açılardan nasıl bir pratik sergileyeceğini

dikkatle izlemek gerekmektedir. Bürokratik sendikal tutuculuğun ve darlığın bazı belirtileri daha şimdiden burada da kendini gösterebilmektedir.

Partimiz bu platformların mevcut durumda işçi hareketinin gelişmesine sağladıkları imkan ve kolaylıkları görüp gözeterek davranmaktadır. Bu çerçevede oynadıkları olumlu rolü desteklemektedir. Fakat yukarda sözü edilen politik-örgütsel ve yapısal zaaflarından dolayı, onlara karşı eleştirel bir tutum izleyecek, zayıflık ve zaafiyetlerine karşı sistematik bir mücadele yürütecektir. Açık devrimci bir politik çizgide hareket etmeleri, şube yönetimlerine dayalı bürokratik yapılanmadan kurtularak devrimci taban inisiyatifi-ne, örgütlenmesine ve iradesine dayalı oluşumlara dönüşmeleri için mücadele edecektir.

Son günlerde Ankara'da oluşan yerel emek platformu, sendika ve kitle örgütlerinin gücünü henüz doğrudan arkasına alamamak bakımından giderilebilir zayıflıklar taşısa da, taban dinamizmine dayalı olması, farklı sosyal kesimleri ve politik güçleri kucaklaması bakımından daha olumlu ve ileri bir oluşumun işaretlerini vermektedir.

Burada kritik bir noktayı daha eklemek durumundayız. Partimiz reformist akımlara karşı ideolojik ve politik mücadelesini her zamankinden daha güçlü bir biçimde sürdürmek kararlılığındadır. Fakat reformist akımlara ve politikalara karşı mücadele ile, herşeye rağmen kitle hareketinin gelişimine şu veya bu ölçüde katkıda bulunan emek platformlarının zaafiyetlerine karşı mücadeleyi birbirine karıştırmayacak, bu konuda gerekli dikkati, sorumluluğu ve esnekliği gösterecektir.

Öte yandan, reformizme karşı ilkeli ideolojik ve politik mücadele, sosyal reformist akımların bir kesiminin, bugün için taktik planda, kitle eyleminin gelişiminden yana tutumlarını hesaba katma, bunun gerektirdiği esnekliği gösterme

gerekliliğini ortadan kaldırmaz. Bu esneklik, devrimci politik çizginin doğruluğunun anlaşılmasını, reformistlerin etkilediği devrimci ve emekçi tabanın kazanılmasını ve kitle eyleminin gelişimini kolaylaştıran bir doğrultuda olmak durumdadır.

\*\*\*

1 Mayıs'ı önceleyen bir dönemde tabandan gelen bir işçi-emekçi hareketinin varlığı, bu yılın 1 Mayıs kutlamaları için büyük bir olanaktır. Eğer tüm devrimci-ilerici güçler bu olanağı doğru bir biçimde kullanmayı başarabilirlerse, bu yılın 1 Mayıs gösterilerinin son yılların en geniş katılımlı ve en coşkulu eylemleri olarak gerçekleşmemesi için bir neden yoktur. Bu başarılırsa eğer, sermayenin 17 Ağustos depreminden beri pervasızlaşarak süren çok yönlü saldırıları karşısında ilk kez önemli bir işçi-emekçi çıkışı gerçekleşmiş olacaktır. Bu çıkış, sınıf ve kitle hareketinin bundan sonraki seyri bakımından büyük bir önem taşımaktadır. Buradan bakıldığında, tersinden 1 Mayıs gösterilerinin kendisi, İMF'nin sosyal yıkım programına karşı gelişmekte olan işçi-emekçi hareketi için büyük bir olanağa dönüşür. Bu durumda 1 Mayıs, bugün gelişmekte olan sınıf ve kitle hareketi için yeni bir düzeye sıçrama işlevi görebilir.

İçinden geçmekte olduğumuz dönemde bu alanda elde edilebilecek bir başarı, siyasal mücadelenin bundan sonraki kısa dönemli seyri için tayin edici önemdedir. Başta özelleştirme olmak üzere sosyal yıkım programlarının bir ölçüde olsun dizginlenebilmesi, devletin keyfi baskı ve terörünün geriletilebilmesi, F tipi denilen hücre saldırısının püskürtülebilmesi, ve nihayet, devrimci hareketin şimdiki yalnızlığı ve tecridi kırarak sınıf ve kitle hareketi üzerinden güç kazanabilmesi, tüm bunlar, 1 Mayıs'ta elde edilecek ve 1 Mayıs sonrasında taşınacak başarıya sıkı sıkıya bağlıdır.

Bu son nokta, 1 Mayıs'ta yapılacak bir çıkışın 1 Mayıs

sonrasında kitle hareketinde yeni bir evreye geçiş için bir basamak oluşturması, ayrıca önemlidir. Hatırlanmalıdır ki, geçmiş yıllarda en güçlü geçen 1 Mayıslar'ın sonrası bile, kitle hareketinde bir hız kesme ve durgunluk dönemine geçiş olarak yaşanabilmiş, ardından sermayenin karşı saldırısı sökün etmiştir. Bu kez bu deneyimler de gözetilerek, 1 Mayıs'ın, zaten henüz yeni yeni ivmelenen kitle hareketini sıçratan bir basamak olabilmesi için çok özel bir çaba sarfedilmek durumundadır. Devrimci-ilerici güçler ile bugün mücadeleden yana tutum alan tüm sendikalar, kitle örgütleri ve platformlar, 1 Mayıs alanlarına çekecekleri kitleleri bugünden bu bakışaçısı ve ruhaliyle donatmalıdırlar.

Tüm bu değinmelerden sonra, ülke çapında başarılı bir 1 Mayıs gösterileri zincirinin taşıdığı çok özel önem yeterince açık olmalıdır. Başarıyı güvencelemeye mecburuz. Bunun için de tüm devrimci-ilerici güçler olarak, bunun gerektirdiği bir bilinç, sorumluluk ve enerjiyle davranmak durumundayız. Herşeyden önce, dargörüüüüüü ve her türden küçük hesapları bir yana bırakarak, sınıfın, emekçilerin ve devrimci güçler olarak bizlerin kaderini doğrudan etkileyecek olan bu sorunda ortak başarıyı güvencelemek için gerekli dikkati ve özeni gösterebilmeliyiz. 1 Mayıs'a katılım tarzımız da buna uygun olmalıdır. Devrimci güçler mücadele etmekte olan işçi ve emekçilerin bir parçasıdırlar; onların çıkarları için ve onların geleceği için mücadele etmektedirler. Dolayısıyla 1 Mayıs gösterilerinde de onlarla içiçe ve omuz omuza olacak, onlarla aynı saflarda yürüyeceklerdir.

Devrimci ya da ilerici olmak iddiasındaki tüm sendika şubeleri ve kitle örgütleri, onların oluşturdukları platformlar, bunun gerektirdiği bir dikkat ve sorumlulukla davranmak zorundadırlar. Bu sendikaların ve platformların safları işçi sınıfından ve emekçilerden yana tüm devrimci-ilerici güçlere koşulsuz olarak açık olmak zorundadır. Geçmişte



İİŞSP bürokratlarının, kendi reformist konumlarının da bir gereği olarak, bu konudaki gerici tutumları bilinmektedir. Bu 1 Mayıs'ta onlardan bu konuda farklı bir tavır beklemek için de herhangi bir neden görünmemektedir. Bu yılki 1 Mayıs gösterilerinde bu konudaki açık sınavı yeni oluşan İstanbul Emek Platformu verecektir. Platformun ve platforma bağlı sendikaların saflarının komünist, devrimci ve ilerici güçlere koşulsuz olarak açılıp açılmaması, İEP'nin devrimcilik ve mevcut sendikal bürokrasiden farklılık iddiasının da sınandığı bir zemin olacaktır. Devrimcilik iddiası taşıyan hiçbir işçi ve emekçi örgütlenmesi, 1 Mayıs gibi tüm anlamı ve içeriğiyle devrimci olan bir eylemde saflarını devrimci güçlere kapatamaz. İçinden geçmekte olduğumuz dönemin kritik önemi, tüm devrimci güçlerin birleşik bir kuvvet olarak 1 Mayıs'ta güçlü devrimci bir alternatifi işçi ve emekçi kitlelere hissettirebilmesinin özel önemi, bu çerçevede İEP'e çok özel bir sorumluluk yüklemektedir.

\*\*\*

Partimiz 1 Mayıs çalışmalarına bir kampanya olarak başlamış bulunmaktadır. Bu kampanyayı en güçlü, en etkili bir biçimde sürdürmek, partiyi, onun şiarlarını ve politikalarını sınıfın geniş kesimleriyle buluşturmak, 1 Mayıs kampanyamızın bize özgü özel hedefidir. Siyasal mücadele sahnesine sınıf kitleleriyle devrimci temeller üzerinde birleşmek, sınıfı devrimciyeştirmek, onun burjuvaziye karşı devrimci eylemini geliştirmek iddiasıyla ve bu doğrultuda somut çabalarla çıktık. Fakat bu aynı zamanda bizim için birçok temel eksiklik ve yetersizlikle karakterize olan bir parti öncesi süreci. Doğal olarak sınıfla birleşme çabalarımız bu temel eksiklik ve yetersizlikler tarafından sınırlanmakta, zayıflatılmaktaydı. Gelinek yerde ilk kez olarak her açıdan sınıfla devrimci birleşme sürecini başarıyla ilerletmek, sınıfın ve kitlelerin devrimci öncüsü rolünü oynamak koşullarına sahi-

biz. Artık adıyla, bayrağıyla, programıyla, politikalarıyla, mücadelenin ateşi içerisinde oluşturduğu gelenekleri ve değerleriyle, komünist bir sınıf partisiyiz biz.

Gündemdeki 1 Mayıs çalışmalarına ve 1 Mayıs'tan önce başlayan, 1 Mayıs'tan sonra ivmeleneceğini umduğumuz sınıf eylemliliğine karşı görev ve sorumluluklarımıza bu perspektiften bakabilmeliyiz.

Partimiz, örgütlerinin, çalışmasının ve sempatizan güçlerinin olduğu tüm kentlerde 1 Mayıs gösterilerine en etkin bir biçimde katılacaktır. Bu katılım kesin bir biçimde işçilerin ve emekçilerin safları üzerinden, onlarla içiçe geçerek ve kaynaşarak olmalıdır. Kendimizi, Partimiz'in varlığını ve yolgösterici misyonunu, gösterilere katılan kitlelere kendi özel kortejlerimizden değil, fakat yazılı ve sözlü şiarlarımız üzerinden, militan, coşkulu, sürükleyici katılımımız üzerinden hissettireceğiz, göstereceğiz.

Tüm örgütlerimizi, tüm kadrolarımızı ve sempatizanlarımızı, partimize gönül ve destek veren herkesi, etkin bir 1 Mayıs kampanyası ve 1 Mayıs'a etkin katılım için, 1 Mayıs'ta ortak devrimci başarı için, Partimiz'in 1 Mayıs'ta en geniş işçi ve emekçi kitlelerle buluşturulabilmesi için, en enerjik biçimde seferber olmaya çağırıyoruz.

*(Ekim, sayı: 214, Nisan 2000, başyazıt)*

# **Dönemin görev ve sorumlulukları**

**Türkiye işçi sınıfı ve emekçileri, Cumhuriyet tarihinin en kapsamlı ve azgın sosyal yıkım saldırılarından biriyle yüzyüzedirler. Mevcut saldırının kapsamı ve şiddeti ancak faşist 12 Eylül rejimiyle gündeme getirilen saldırıyla kıyaslanabilir düzeydedir. Dahası, sosyal haklar ve yaşam koşulları yönünden daha da ağır bir saldırıdır sözkonusu olan.**

**İktisadi, sosyal ve siyasal planda işçi sınıfı ve emekçilerin zaten çok sınırlı ve güdük olan kazanımları, emperyalist merkezlerde hazırlanan reçeteler çerçevesinde sürekli bir biçimde budanmakta, gaspédilmektedir. Yoksulluk, işsizlik, en basit demokratik ve sosyal haklardan yoksunluk, örgütsüzlük, emperyalizmin ve işbirlikçi burjuvazinin çıkarları gereği, işçi sınıfına ve tüm çalışan halk kitlelerine bir “devlet politikası” olarak dayatılmaktadır.**

Kitlelerin buna karşı gösterebileceği ve göstermeye çalıştığı direnç ise, yine bir “devlet politikası” olarak sistemleştirilen baskı ve terörle kırılmaya çalışılmaktadır. Medya üzerindeki boğucu sermaye tekeli üzerinden ise, tüm bunların meşrulaştırılması, halk kitlelerinin yalanlarla aldatılması, sahte gündemlerle oyalanması için her türlü yol ve yöntem kullanılmaktadır. Her alanda ilgisizliği, duyarsızlığı ve soysuzluğu yerleştirmek ve egemen kılmak için en olmadık çabalar gösterilmektedir.

Özetle, Ecevit liderliğindeki mevcut faşist-gerici karması hükümet, yakın tarihimizin en azgın halk düşmanı politikalarını bir uşak sadakatıyla bir bir hayata geçirmeye çalışmaktadır. İşçi sınıfını ve emekçileri yıkıma uğratan ve köleleştiren bu çaba, öte yandan ülke üzerindeki emperyalist köleliğin pekiştirilmesi anlamına gelmektedir. Saldırı ve yıkım programının öteki temel yönü de budur. Türkiye adım adım emperyalist tekellerin dilediğince at oynattığı bir çiftliğe dönüştürülmektedir.

\*\*\*

Bu görülmemiş azgınlığın yıkıcı sonuçlarını her gün her an kendi yaşamlarında hisseden işçiler ve emekçiler, gerçekte bunu hiç de kolayca sineye çekiyor değiller. Tam tersine, işçi sınıfı saflarında ve emekçiler arasında hoşnutsuzluk sürekli derinleşmekte ve yaygınlaşmaktadır. Emekçilerin geniş kesimleri içinde bu halk düşmanı politikalara karşı öfke ve tepki büyümektedir. Toplumumuzun en durgun katmanları olan kırsal emekçiler bile, bu politikalar onları da en ağır biçimde hedeflediği için, hoşnutsuzluklarını gitgide daha açık biçimde dışarıya vurmaktadırlar.

Bu hoşnutsuzluğun nasıl bir mücadele potansiyeli biriktirdiğini, geçen yılın Temmuz-Ağustos ayı hareketlilikleri sırasında bütün açıklığıyla görmüştük. Başta işçiler olmak üzere yüzbinlerce emekçi, tümüyle kendi inisiyatifleriyle,

yani tabandan gelen bir dinamizmle sokaklara meydanlara dökülmüşlerdi. Yeni yılın başından beri binlerce-onbinlerce işçi ve emekçinin katıldığı yürüyüş ve mitingler birbirini izlemektedir. Tüm sendika konfederasyonlarının açık ihanetine rağmen, 1 Mayıs'ta büyük sanayi kentlerinde onbinlerce işçi ve emekçi alanlara çıktılar. 1 Mayıs gösterilerinin toplam tablosu, işçi sınıfı ve emekçilerin halk düşmanı saldırı programına karşı büyük bir öfke ve tepki içerisinde olduğunu, buna karşı direnmek istediğini, bütün açıklığıyla ortaya koymuştur. Sendika ağalarının tüm manevralarına rağmen son haftalarda peşpeşe gelen grevler, bu grevler aynı hain manevralarla çabucak bitiriliyor olsa bile, işçi sınıfı saflarındaki direnme ve mücadele eğiliminin açık bir göstergesidir.

Sınıf ve kitle hareketi cephesinde mevcut tablo karşımıza şöyle çıkmaktadır:

Bir yanda, kapsamlı ve ağır bir saldırı karşısında bulunan, bu saldırıların yaşamlarında nasıl bir yıkıma yolaçacağını iyi-kötü bilen, bu nedenle buna karşı direnmek isteyen, bunu somut biçimde de gösteren işçiler ve emekçiler...

Bunun karşısında, işçi ve emekçilerin mevcut sendikal örgütlülüklerinin tepesine çöreklenmiş bulunan, işçi ve emekçilerden yana görünüp her adımda onlara ihanet eden, en iğrenç aldatma ve oyalamalarla mücadele etmek isteyen kitleleri çaresizlik duygusu içine iten, böylece sermayeye en büyük hizmette bulunan ve sermaye devletinin organik uzantısı olarak hareket eden satılmış sendikal ihanet çeteleri...

Öte yanda ise, bu saldırılar karşısında işçi ve emekçileri uyarmaya ve harekete geçirmeye çalışan, çok sınırlı olanaklarla bunun için didinip duran, fakat halihazırda bunda fazlasıyla etkisiz kalan, hoşnutsuz ve mücadele içerisindeki kitlelerle birleşmeyi bir türlü başaramayan bir komünist ve devrimci hareket gerçeği...

Bu tablo, mevcut durumda çözümlenmesi gereken sorunun, yüklenilmesi gereken halkanın ne olduğunu bütün açıklığıyla ortaya koymaktadır. İşçi ve emekçi hareketini içinden etkisizleştiren, başarısızlığa ve çaresizliğe sürükleyen ihaneti boşta çıkararak, işçilerle ve emekçilerle buluşmayı ve devrimci birleşmeyi başarabilmek... Günümüzün en yakıcı sorunu budur. Her bakımdan yoğunlaşmamız gereken, tüm dikkatimizi üzerinde toplamamız gereken, öncelikli devrimci görev budur.

\*\*\*

Peki, ortaya konulan bu sorun hangi güçlerle çözülecek, tanımlanan devrimci görev hangi güçlerle omuzlanacak?

Yanıtı önemli bir sorudur bu.

Partimiz Türkiye'nin toplumsal mücadele dinamikleri konusunda, bunun döne döne ürettiği ve beslediği devrimci birikimler konusunda son derece iyimser, fakat sol hareketin mevcut tablosu karşısında aynı ölçüde gerçekçi olmak durumundadır.

Mücadele dinamikleri ve devrimci birikim konusunda, yukarıda kaba çizgilerle tanımlanan tablo yeterli açıklıkta bir fikir vermektedir. Yapısal çözümsüzlükler içerisindeki Türkiye kapitalizmi, işçi sınıfına ve emekçilere döne döne ve her seferinde giderek daha da ağırlaşan iktisadi-sosyal faturalar çıkararak, işleri götürmeye çalışmaktadır. Bu ise toplumsal çelişkileri keskinleştirmekte, en zayıf, en örgütsüz ve devrimci önderlikten yoksun oldukları bir durumda bile, işçileri ve emekçileri döne döne mücadeleye itmektedir.

Askeri darbelere, özellikle son 20 yıldır sistemleştirilen baskı ve teröre, saptırıcı ve yozlaştırıcı tüm siyasal ve kültürel çabalara, yalan ve aldatma mekanizmalarının muazzam gücüne, sendikal ihanet şebekelerine rağmen, Türkiye'nin toplumsal mücadele dinamikleri boğulamamaktadır. Bu saatten sonra bunu başarmak ise hiç mümkün değildir. Özellikle

son 10-15 yılda dinsel gericilik, şoven milliyetçilik, mezhepçilik vb. silahlar kullanılarak kitlelerin bölünmesi, aldatılması, kendi gerçek sorunlarından ve çıkarlarından uzaklaştırılması çabaları artık eski gücünü yitirmiştir. Emperyalizmin ve işbirlikçi burjuvazinin işçi sınıfından kamu çalışanlarına, kent yoksullarından kırsal emekçilere kadar, bu ülkenin tüm çalışan sınıf ve katmanlarını birarada hedef alan sosyal yıkım programları, yeni bir sosyal uyanış ve sosyal mücadeleler dönemi için zemini sürekli güçlendirmektedir.

Türkiye’de artık sınıfsal ayrımlara dayalı sosyal-siyasal çatışmanın yeniden önplana geçmekte olduğu bir döneme girmektedir. Dünyadaki gelişmeler de buna paralel yönde seyretmektedir. Dahası, dünyada bu eğilim, Türkiye’dekinden daha erken olarak kendini göstermeye başladı ve hızla güç kazanmaktadır. Bu, Türkiye’deki sosyal çatışmanın seyrini de gitgide daha çok etkileyecek ve besleyecektir. Bunu, Türkiye’deki ve dünyadaki yenilgi atmosferinin geride kalması, işçi sınıfı ve halk hareketlerinin yeni bir çıkış dönemine girmesi olarak da anlayabiliriz.

Tüm bunlardan çıkan sonuç, Türkiye’nin toplumsal mücadele dinamikleri, dolayısıyla devrimci birikimi ve olanakları konusunda son derece iyimser olmak gerektiğidir.

Fakat öte yandan, Türkiye’nin bugünkü sol hareketi, bu hareketi oluşturan akımlar tablosu konusunda da aynı ölçüde gerçekçi olmak durumundayız. Bu akımlar tablosu Partimiz tarafından bugüne kadar döne döne değerlendirilmiştir. Ve gelişmeler bu değerlendirmeleri neredeyse tümüyle hep doğrulamıştır. Burada bu konuda yinelemelere girmek gereksizdir. Altı çizilmesi gereken en temel nokta, reformist ve devrimci kanatlarıyla bu akımların gelecekte yoksunluğudur.

Etki altında tuttıkları güçler önemli ölçüde devrime ait güçler olsa da, ideolojik ve politik konumlarıyla reformist sol akımlar temelde bu düzenin bir parçasıdır. Buna uygun

bir konumlanma ve politik davranış çizgisi içerisindedirler. Dolayısıyla, konumlarının doğası gereği, onlardan işçi ve emekçi hareketini ileriye taşımada herhangi bir olumlu katkı beklenemez. Tam tersine, örneğin, KESK'in bugün düşürüldüğü durum ya da İİSŞP'nin yılları bulan pratiği de açıkça göstermektedir ki, bu akımlar kitle hareketinin devrimcileştirilmesi ve ileriye taşınması bir yana, tersine onun önünde bir engeldirler. Bu durumda bu akımlar, sınıf ve kitle hareketinin geliştirilmesi devrimci görevi çerçevesinde aşılması gereken engel konumundadırlar.

Taşıdıkları devrimci iyiniyete ve buna eşlik eden kısır devrimci çabalarına rağmen, bugün yaşamını şöyle ya da böyle sürdürmeye çalışan geleneksel küçük-burjuva devrimci akımlar cephesinde de gerçekte durum çok farklı değildir. Herşey bir yana, bu akımlar, ciddi ve tutarlı herhangi bir teorik-ideolojik temelden, belirgin bir politik çizgiden, kendi içinde bir parça tutarlı olan bir devrimci programdan yoksundurlar. Tüm bunların da bir ifadesi ve yansıması olarak, kendilerini sürükleyecek devrimci önderliklerden de yoksundurlar. Son on yılın toplam tablosuna baktığımızda, bu akımları belirleyen istikrarsızlık, kendiliğindencilik, farklı etkiler altında oraya buraya sürüklenme olduğunu bütün açıklığıyla görmekteyiz. Tam da komünistlerin yıllar önceden öngördüğü gibi, yeni dönemin toplumsal hareketinin şaşmaz biçimde sınıf eksenli olarak geliştiği bir mücadele evresinde, kendini yenileme yeteneğinden yoksun ve yapısal zaafarla malûl bu tür akımlar devrimci mücadelede bir gelişme etkeni olmaktan çok, bozan, engelleyen, dağıtan, heba eden bir konumdadırlar.

Reformist ve devrimci kanatlarıyla geleneksel sol akımlar hakkında bu söylenenler, elbette onların bugün etki altında tuttuğu güç, olanak ve mevzilerin küçümsenmesi anlamına gelmemektedir. Tam tersine, bu akımların gerçeği konusunda-



ki bilinç açıklığı, aynı zamanda bu güç, olanak ve mevzilerin devrimci amaçlar doğrultusunda değerlendirilip kazanılabilmesine, buna ilişkin görevlerin gereğince yerine getirilmesine işaret etmektedir.

Öte yandan, solun herşeye rağmen devrimci kanadını oluşturan geleneksel küçük-bürjuva akımların gelecekte yoksunluğu ve bugünkü zaafiyetleri ne olursa olsun, taktik planda bunların taşıdıkları mücadele potansiyelinden yararlanmak da görmezlikten gelinemeyecek bir sorumluluktur Partimiz için. Kaldı ki son olarak 1 Mayıs öncesi değerlendirmelerimizde bir kez daha vurgulandığı gibi, taktik planda biz bu esnekliği sosyal-reformist sol akımların belli kesimlerine karşı bile göstermek durumundayız. Sınıf ve kitle hareketinin devrimci bir çizgide geliştirilmesine doğrudan ya da dolaylı olarak katkısı olabilecek her imkanı, her enerji damlasını değerlendirmeyi başarabilmek, bunun gerektirdiği bir taktik esneklik içerisinde olmak, bizim ihmal edilemez sorumluluğumuzdur.

Bununla birlikte, bugün için önem taşıyan bu iki noktaya rağmen, Partimiz dönemin yakıcı devrimci görevlerini ele alırken, geleneksel sol akımlar konusunda herhangi bir hayale de kapılmamalıdır. Yükü ve sorumluluğu bizzat üstlenecek bir irade ve bilinçle hareket etmeli, buna uygun düşen bir devrimci inisiyatif ve pratik çaba ortaya koymalıdır.

\*\*\*

Kendi başına asla yeterli olmamakla birlikte programımız kendi cephesinden sınıfın devrimci partisi olduğumuzun güçlü bir kanıtıdır. Komünistlerin yıllardır bir propaganda sloganı olarak kullandıkları "*Sınıfa karşı sınıf, düzene karşı devrim, kapitalizme karşı sosyalizm*" sloganı, parti programımızda ete-kemiğe büründürülmüştür. Bu program, tam da ilan edilirken söylendiği gibi, "*Sınıfın, devrimin ve sosyalizmin programı*" dır.

Bu gerçeğin saflarımızda daha net bir biçimde bilince çıkarılması ve sindirilmesi özel bir önem taşımaktadır. Grup ruhunu aşmak, grup döneminden kalma alışkanlıkları ve sınırlılıkları yenmek, sınıf partisi ve sınıf devrimciliği bilincini ve pratik misyonunu saflarımıza sağlam bir biçimde yerleştirmek için programımız elimizde güçlü bir silahtır. Şimdilerde sıkça kullanılan “program bilinci” kavramı, somut anlamını proleter sınıf bilinci, devrim ve devrimci iktidar bilinci olarak, gündelik pratikte buna uygun bir devrimci inisiyatif, enerji ve çalışma olarak gösterebilmelidir.

Programımızın yayını saflarımızda doğal olarak güçlü bir moral etki yarattı. Partiye olan inancı ve güveni pekiştirdi. Bu etki programın anlamı, kapsamı, devrimci dinamizmi anlaşılıp sindirildikçe daha da güçlenecektir. Ancak programımız devrimci sınıf mücadelesinde gerçek bir silah haline geldiği ölçüde, asıl anlamını ve işlevini bulacaktır.

Programımızın ilanıyla birlikte, yalnızca parti birliğimizin sarsılmaz temeli değil, parti faaliyetimizin genel stratejik ve taktik çerçevesi de ortaya konulmuş bulunmaktadır. Daha şimdiden yalnızca genel propaganda ve ajitasyonumuz değil, fakat sınıfa yönelik somut yönelimimizin içeriği de programın belirlediği çerçeveye oturmaya başlamıştır. Bunu çok daha bilinçli bir çaba haline getirmeli, sınıfı ve kitleleri kazanma gündelik çabasında programımızın yol gösterici gücünden en iyi, en etkin bir biçimde yararlanabilmeliyiz.

Programımızı bir propaganda materyali olarak ulaşılabildiğimiz her devrimciye, devrimci işçiye, sınıf bilincine açık işçi ve emekçilere ulaştırmak için elbette azami bir çaba göstermeliyiz. Onun ilan edildiği bir dönemde buna özellikle önem vermeliyiz. Fakat bu programın ilanından sonra artık aslolanın onu hayata geçirmek, politik çalışmamızı bu ekseninde geliştirip güçlendirmek olduğunu da unutmamalıyız. Devrimci işçi ve emekçilerin kendilerine ulaştırılan

bu programa ve ona dayanan partiye güven duyabilmeleri de ancak bununla olanaklıdır. Devrimci bir partinin elinde sınıf mücadelesi içerisinde devrimci bir silaha dönüşmediği sürece, en mükemmel bir program bile kendi başına fazla bir şey ifade etmez.

Hoşnutsuzluk, arayış ve eylem içerisindeki kitlelere ulaşmayı, onlarla buluşup birleşmeyi başarabilmek, genelde sol hareketin, özelde Partimiz'in ciddi bir biçimde zorlandığı temel bir sorundur. Bu alanda başarı herşeyden önce döneme ilişkin taktik bir açıklığı ve donanımı gerektirdiği ölçüde, bu alanda yaşanan açık başarısızlığın da etkisiyle, solda taktik üzerine bir sürü anlamsız ve boş söz edilmekte, gerçek hayatta karşılık bulamayan politika ve şiarlar birbirini izlemektedir. En açık ve en somut olması gereken bu alan "taktik ustalık" adına gerçekte bir keşmekeş alanına döndürülmüştür. Yıllardır yaşanan sözde taktik açıklamaların ve şiarların kitle hareketi üzerinde bir santim olsun ilerletici bir etkisi olmamış, olamamıştır. Bunun gerisinde, öteki şeyler yanında, geri ve parçalı kitle hareketini belirli bir taktik ve şiar üzerinden sözde yönlendirebilme ve kucaklama arayışı ve boş beklentisi vardır.

Buna ilişkin sorunlar taktiğe ilişkin gündem çerçevesinde Partimiz'in Kuruluş Kongresi'nde ayrıntılarıyla tartışılmıştır. Kongrede yapılan siyasal durum değerlendirmeleri (ki buna uluslararası durum değerlendirmeleri de dahildir) ve buradan hareketle ortaya konulan görevlerle birlikte, bu tartışmaların da tekrar tekrar incelenmesi, gerek bakış açısı olarak, gerekse pratik görevlerin anlaşılması bakımından özel bir önem taşımaktadır. (Bkz. *TKİP Kuruluş Kongresi Belgeleri/Devrimci Taktiğin Sorunları*, Eksen Yayıncılık.)

Türkiye'nin bugünkü politik tablosu, sermayenin sınıfa ve emekçilere yönelik çok yönlü saldırıları, özellikle 28 Şubat sürecinden itibaren burjuva gericiliğinin emekçi kitleleri

aldatmaya yönelik oyunları, devletin tahkimatı ve toplumsal muhalefetin devrimci kanadını kesin bir biçimde tasfiye etme kararlılığı, Türkiye'yi çevreleyen üçlü kriz bölgelerindeki gelişmelerin anlamı, dış politikada ABD güdümünde izlenmekte olan maceracı çizgi, Kürt hareketindeki teslimiyetin ve tasfiyenin ortaya çıkardığı yeni durumun anlamı ve sonuçları, sendikal ihanet cephesinin yıkıcı rolü, sol hareketin durumu, vb., vb., bütün bu konularda Partimiz cephesinden yeterli bir açıklık vardır. Bu sorunlar basınıımızda da döne döne ele alınmakta, irdelenmektedir. Aynı şekilde sınıf ve kitle hareketinin durumu, eğilimleri, zaafı ve yetersizlikleri de komünist basında döne döne ele alınmakta, irdelenmekte, bundan sonuçlar çıkarılmaktadır. Doğal olarak dönemin genel devrimci görevleri de bütün bu değerlendirmelerin bir uzantısı olarak belirmektedir. Burada tek bir çağrıda, tek bir şiarıda, belli bir mücadele ve örgüt biçiminde somutlaşan özel bir taktik olamaz. Saldırıların çok yönlülüğü, engellerin çeşitliliği, ve nihayet kitle hareketinin parçalı durumu, bütün bunların her birini kendi cephesinden ya da alanından kucaklayan çıkışlar ve çabalar gerektirmektedir.

\*\*\*

Bu çerçevede bugün için önemli olan sorun, durumun tahlili, saldırıların tanımı, oyunların teşhiri vb.'nden çok, arayış ve eylemlilik içerisindeki kitlelere bir çıkış yolu gösterebilmektir. Bunun için de herşeyden önce fiilen onlarla buluşup birleşebilmek için her türlü olanağı değerlendirebilmek, duruma uygun her tür yöntemi ve aracı kullanabilmektir. Bu ise çok büyük ölçüde her alanda, her kesimde, her birimdeki devrimci çalışmada gösterilecek girişkenlik ve yaratıcılıkla sıkı sıkıya bağlantılıdır. Buradan ilerlemeler sağlayıp mevziler kazanılmadıkça, genel plandaki bir taktik müdahale iddiası, yılların da gösterdiği gibi, ayakları

yerden kopuk, dayanaksız bir söylemden ibaret kalacaktır.

Pratik-politik çalışmada devrimci partinin taktik öncelikleri, buna ilişkin belirlemeler, kuşkusuz özel bir önem taşımaktadır. Bu öncelikler, ilkin yönelim alanlarının saptanmasında, ikinci olarak çalışmada öne çıkarılacak sorunlar, ve üçüncü olarak da kullanılacak araç ve yöntemler olarak kendini gösterir. Bunu hedef kitle, politik gündem ve mücadelenin düzeyine uygun düşen seslenme, örgütlenme ve harekete geçirme yol, yöntem ve araçları olarak da kavrayabiliriz.

Parti olarak bizim sorunumuz bu sonuncusunda, yani kitlelere seslenme, harekete geçirme ve örgütlenme çabası çerçevesinde döneme ve somut duruma uygun düşen yöntem ve araçların geliştirilmesinde zayıf kalışımızdır. Yerel çalışmanın tüm dikkati bu soruna yönelmeli ve buna en yaratıcı çözümler hayatın içinden bulunup çıkarılmalıdır.

Burada ikili bir alan olduğunu da hatırlatmak gerekir. Bunlardan ilki kitle hareketinin kendi dinamizminin ortaya çıkardığı mücadele biçimleri ve araçlarıdır. Kitle hareketinin aldığı mevcut biçimler, bunun ortaya çıkardığı başta platformlar, komiteler vb. olmak üzere çeşitli örgüt biçimleri, sorunun bir yanısıdır. Sorunun bu yanına parti genel planda ilgi göstermekte, bu alandaki imkanlar parti basınında irdelenmekte, buna daha bilinçli bir biçim verilerek doğru bir çizgide yönlendirilmeye çalışılmaktadır.

Fakat öteki yönü, bizzat bizim geliştireceğimiz ve kullanacağımız mücadele yöntemleri ve araçları kapsamına girmektedir. Belirgin zayıflığımız bu alandadır. Bülten türü popüler seslenme araçlarından tutunuz da, 1 Mayıs işçi platformları gibi geçici, işçi kültür evleri ve kültürel-sportif gençlik örgütlenmeleri gibi nispeten daha kalıcı araçlara kadar alabildiğine çeşitlendirilmesi ve zenginleştirilmesi gereken bu alanda, halihazırda belirgin bir kısırlık yaşamaktayız. Bun-

dan dolaydır ki, gerek genel planda, gerekse tek tek alan ve birimlerde yürüttüğümüz politik propaganda-ajtasyon ve teşhir faaliyetinin etkisi somut kazanımlara dönüştürülemede, kalıcı mevziler yaratılamamaktadır.

Bu şu dönem üzerinde özellikle durmamız gereken temel önemde bir sorundur ve çözüm için yerel örgütlerin ve kadroların girişkenliğini ve yaratıcılığını beklemektedir.

*(Ekim, sayı: 215, Mayıs 2000, başyazı)*

# **Gençlik hareketi ve partinin güncel sorumlulukları**

## **Geçmiş konumunu yitiren gençlik hareketi**

Gençlik mücadeleleri Türkiye'nin yakın tarihindeki geniş çaplı sosyal mücadeleler içinde özel bir yer tuttu. Burjuva gericiliği bu belirgin olgudan çıkardığı sonuçlar ışığında, 12 Eylül döneminde en büyük saldırısını gençliğe yöneltti. Hareketi sistematik baskı ve terörle ezmekle kalmadı, yeni bir canlanmaya karşı çok yönlü siyasal, kültürel ve idari tedbirler de aldı. İzlediği ekonomik ve sosyal politikalarla, geçmiş dönemlerde hareketin dinamizmini ve omurgasını oluşturan üniversite gençliğinin sosyal bileşimini alt sınıflardan gelenler aleyhine belirgin biçimde değiştirdi. Gecekondu üniversitelerini tüm Türkiye'ye yaygınlaştırarak, taşradan büyük kentlerin üniversitelerine emekçi çocuklarının akışını büyük

ölçüde sınırladı. Böylece geçmiş dönemlerde gençlik hareketinin merkezini ve lokomotifin oluşturan büyük kentlerin bu özellikleri belirgin biçimde zayıfladı. Tüm bunlar, '80'ler sonrasında küçük-burjuva katmanları saran yılgınlık, orta sınıfların düzenle bütünleşerek eski kısmi ilerici duyarlılıklarını yitirmesi ve '89 çöküşü sonrasında dünya çapında sol düşünceye karşı yükselen gericilik dalgası ile de birleşince, Türkiye'nin öğrenci gençlik hareketi eski gücünü çok büyük ölçüde kaybetti.

En özet şekilde ortaya koyduğumuz ve bazı bakımlardan eksik olan bu değerlendirmeden çıkan bir sonuç var. Öğrenci gençlik hareketinin gücü ve imkanları konusunda geçmişin ölçülerine dayalı yaklaşım ve beklentiler bugün artık her türlü dayanaktan yoksundur. Türkiye'deki sosyal mücadelelerde küçük-burjuvazinin (ve onun ayrılmaz bir parçası olarak öğrenci gençliğin) '80 öncesinde tuttuğu yer bir daha tekrarlanamaz. Ülkemiz tarihinde bu kendine özgü dönem dönülmez bir biçimde artık geride kalmıştır. Komünistler bu gerçeğe başından beri işaret ettiler ve '90'lı yılların toplam tablosu bu değerlendirmelerin isabetliliğini bütün açıklığı ile gösterdi.

Son on yıla bakıldığında, işçi sınıfı ve kamu çalışanları hareketinin sosyal mücadelenin asıl eksenini oluşturduğu, öğrenci hareketinin belirgin biçimde bu ikisinin gölgesinde kaldığı görülür. Bunu olumlu ve sağlıklı bir gelişme saymak gerekir. Burada kitle hareketinin genel plandaki zayıflıklarını ve geri düzeyini bir yana koyuyoruz. Önemli olan, bu genel görece gerilik içinde işçi-emekçi hareketinin sosyal mücadelenin asıl eksenine haline gelmiş olmasıdır. Bu, öğrenci hareketi için de genel planda sağlıklı bir gelişme zemini demektir.

Bütün bu söylenenlerle gelmek istediğimiz daha da somut bir sonuç var. '80 öncesinin ölçüleri bir yana bırakılır ve



yeni dönemin sosyal hareketliliği içinde öğrenci hareketinin tuttuğu ve tutabileceği yeni yer gerçekçi bir biçimde gözönünde bulundurulursa, bugünün öğrenci hareketi, onun gücü ve imkanları konusunda daha nesnel ve verimli sonuçlara ulaşılabilir.

## **Gençlik hareketinin bugünkü olanakları**

Yıllardır gençlik hareketinin kısırlığı ve durgunluğu üzerine doğrudan ya da dolaylı bir dizi değerlendirme ve gözlem ortaya konuluyor. Bu, eski ölçülerin ve bunun ürünü beklentilerin yarattığı bir göz yanılmasıdır. Gerçekte özellikle son birkaç yıldır gençlik kesiminde gözle görülür bir canlanma kendini bir dizi gösterge üzerinden hissettirmektedir. (Herşey bir yana, son yılların 1 Mayıslar'ına belirgin gençlik katılımları, gençlik saflarındaki birikimin devrimcileşme olanaklarına en dolaysız bir göstergedir). Eski alışkanlıklarla salt en büyük kentlerin yüksek öğrenim gençliği üzerinden bakıldığı için bunlar yeterince görülüp değerlendirilememektedir. Gençlik hareketi eski ağırlık merkezini bugün için artık kaybetmiştir. Bir kısım taşra üniversiteleri, liseler, emekçi semtleri, gençlik hareketinin yeni alanları ve gelişme kaynakları olarak önplana çıkıyorlar. Bu, son yirmi yılın ekonomik-sosyal politikalarından, siyasal ve kültürel saldırılarının etkilerinden ayrı bir sonuç değildir.

Yeni dönem gençlik hareketine ilişkin bir önemli olguya daha kısaca işaret etmek gerekir. İdeolojik kavrayış ve tercihlerle mücadeleyi seçen sınırlı sayıda unsurlar dışta tutulursa, bugün için mücadeleye akan gençlik kesimleri belirgin bir biçimde ezilen ve sömürülen sınıf ve katmanlara mensupturlar. Ezici bölümüyle işçi ve emekçi çocuklarıdır bunlar. Liseli gençlik için yeterince açık olan bu olgu gerçekte

üniversiteli gençlik için de geçerlidir. Özellikle de taşra üniversitelerinde bu olgu çok belirgindir.

'80 öncesinin devrimci gençlik hareketi içinde orta sınıf gençliğinin tuttuğu yer, dahası eğitsel-kültürel açıdan avantajlarının getirdiği özel ağırlık düşünülürse, yeni dönemdeki bu yeni olgunun önemi daha iyi anlaşılır. Bu, gençlik hareketinde sağlam bir emekçi damarının varlığı demektir ve kendini bulacak bir gençlik hareketine kendini açacak önemli avantajlar sağlamaktadır. Bu yapıdaki bir gençlik hareketini devrimcileştirmek, işçi sınıfı ve emekçi hareketiyle bütünleştirmek çok daha kolaydır.

### **Reformizm gençliğin mücadele dinamizmine yanıt veremez**

Sola, mücadeleye ve devrime yönelen bir alt sınıf gençliğinin bugün daha çok reformist partiler etrafında kümeleşmesi, devrimci hareketin zaaf ve zayıflıklarıyla ilgili geçici bir durumdur. Reformist partiler, nispeten geniş olanaklar ve elbette legalitenin getirdiği rahat çalışma koşulları sayesinde, mücadeleye akan bu kesimleri daha rahat etkileyip kendilerine çekebilmektedirler. Ne var ki bu partilerin gençliğin mücadele isteğine ve dinamizmine yanıt verebilmeleri olanaklı değildir. Nitekim kendilerine akan genç güçleri ancak onların mücadele isteğini kırıp yozlaştırabildikleri ölçüde saflarında tutabilmektedirler. Bunu başaramadıkları durumlarda ise, bu partiler mücadeleye akan genç güçler için geçici birer durak olmakta, devrimci mücadele isteği yeni devrimci arayışları zorlamaktadır.

Genel planda herşeye rağmen devrimci bir konumda duran geleneksel akımlar ise, gençliğin bu devrimci arayışlarına yanıt verecek bir ciddiyet ve olgunluktan büyük ölçüde yoksundurlar. Yüzyüze buldukları köklü yapısal zaaf

aşılmak bir yana giderek daha da güçlendiği ölçüde, arayış içerisindeki genç güçler için güven verici olamamaktadırlar. Kaldı ki reformistlerin gerçekte devrimci bir önderlik arayışı içerisindeki gençlik kesimlerini bugün nispeten daha kolay bir biçimde kendilerine çekebilmelerinin gerisinde, geleneksel akımların güven vermeyen bu konum ve politikalarının da özel bir payı vardır. Bu olgunun farkında olmak önemlidir; zira bundan gençlik çalışmamız için ve gençliğe karşı sorumluluklarımız konusunda çıkarılması gereken çok önemli sonuçlar vardır.

### **Partimiz geleceği ve dolayısıyla gençliği temsil ediyor**

“Gençlik gelecek, gelecek sosyalizmdir!” şiarı bir propaganda sloganı olarak çok çekicidir. Fakat her önemli propaganda sloganı gibi bu slogan da, güncel izdüşümleri de olan temel bir gerçeği ifade etmektedir. Eğer biz, gençliğe yönelik olarak kullandığımız bu temel şiarın ifade ettiği gerçeğin ışığında kendi gençlik çalışmamıza yaklaşmazsak, büyük bir tutarsızlık içerisinde düşeriz ve böylece kullandığımız bu sloganı da tümüyle anlamsızlaştırmış oluruz. Partimiz geleceği, dolayısıyla gençliği temsil ediyor. Sözkonusu şiarın ifade ettiği temel gerçeğe ve dolayısıyla gençlik alanındaki çalışmamıza, bu çalışmaya ilişkin görev ve sorumluluklarımıza buradan bakabilmek durumundayız.

Mensubu olduğu egemen burjuva sınıfının ayrıcalıklarını paylaşan çok dar bir kesim dışında gençliğin geriye kalan ezici çoğunluğuna Türkiye'nin kokuşmuş kapitalist sömürü düzeninin verebildiği ve verebileceği bir şey yok. Ağırlaşan sömürü, uygulanmakta olan sosyal yıkım programları, güçlendirilen baskı ve terör aygıtları, sosyal ve insani değerlerin yıkımı ve kültürel dejenerasyon, tüm bunlar geniş gençlik

katmanlarını bugün ezmekte, geleceklerini karartmaktadır. Gençliğin kurulu düzenin yıkıcı sonuçlarına karşı duyduğu hoşnutsuzluk ve arayışları sosyal demagojiye başvurarak istismar etmeye çalışan ve bunda geçici olarak başarılı da olan gerici, faşist ve şeriatçı akımların da gençliğe verebilecekleri bir şey yok. Düzen solu ise artık sosyal demagoji yapmayı bile yük sayabiliyor ve dolayısıyla arayış içerisindeki gençlik için herhangi bir cazibe merkezi oluşturmuyor.

Düzen ve düzen akımları için sözkonusu olanlar, şu veya bu sorundan hareketle kendini ortaya koyan düzenin sahte muhalifi akımlar için de geçerlidir. Bugün düzenle teslimiyetçi bir barış sürecine giren ezilen ulus milliyetçiliği ile kurulu düzene doğrudan ya da dolaylı olarak payandalığı bir çizgi haline getiren Alevici burjuva akımlar, yaratıkları geçici etkilere rağmen gençliğe hiçbir gelecek sunamadıklarını göstermekte gecikmemişlerdir. Devrimin ülke ve dünya çapında üstüste yaşadığı çifte yenilgi ortamında, bu ortamın yarattığı geçici boşlukta palazlanan bu akımların, Kürt ya da Alevi gençliği nezdinde güven ve inandırıcılıklarını yitirecekleri bir döneme girmiş bulunmaktayız. Ezilen ulus ve milliyetler ile ezilen mezheplere mensup gençlik kesimlerinin geçmişte bu ezilmişliklerinin çözümünü ileri bir dava uğruna mücadelede, devrimde ve sosyalizmde aradıkları ve tam da bu nedenle devrimci gençlik hareketi için önemli güç kaynakları oluşturdukları gözönünde bulundurulursa, milliyetçiliğin ve mezhepçiliğin güç kaybetmesinde ifadesini bulan bu gelişmelerin sanıldığından da fazla önemli olduğu görülecektir.

Gençlik geleceğini, kurulu düzenle çatışmada, işçi ve emekçi hareketiyle buluşarak devrime yönelmede bulabilir ancak. Yılların birikimi, hayal kırıklıklarını izleyen arayışlar, günden güne daha geniş gençlik kesimlerini bu çatışmaya ve arayışa yöneltmektedir, gitgide daha çok yöneltecektir.

Tam da bu noktada, bir kez daha Partimiz'in gençlik

karşısındaki konumuna ve gençliğe karşı sorumluluklarına geliyoruz. Gençliğin bundan böyle gitgide daha çok güç kazanacak bu arayış ve yönelişine ancak proletaryanın devrimci partisi yanıt verebilir. Yıllar önce daha çok temel bir teorik ve stratejik gerçeklik olarak ortaya konulan aşağıdaki değerlendirme, partinin kazanıldığı, gücünü ve etkisini, ciddiyetini ve inandırıcılığını günden güne daha çok artırdığı şu dönemde artık çok daha somut ve pratik bir anlam ve önem kazanmaktadır:

*“Gençliğin temel devrimci özlemlerine ve istemlerine ancak sosyalist proletarya cevap verebilir. Gençliğin devrimci eylemini doğru bir çizgide başarıyla ancak sosyalist proletarya yönetip yönlendirebilir.*

“Devrimci gençliğin sonu gelmez bir ısrarla sürdürdüğü tutarlı bir dünya görüşü arayışını ancak proletaryanın dünya görüşü, Marksizm-Leninizm, karşılayabilir. Devrimci gençliği tutarlı bir dünya görüşüyle ancak proletaryanın komünist sınıf partisi eğitip donatabilir.”

“... Komünistler ve sınıf bilinçli işçiler proletarya sosyalizminin gerçek sınıf bayrağını yükseltebildikleri ölçüde, gençliğin ön saflarından bu bayrağın altına akacak önemli güçler bulacaklardır...”

Bu bayrak artık güçlü bir biçimde yükseltilmiştir. Gençliğin ön saflarından bu bayrağın altına daha şimdiden en diri ve en bilinçli güçler akmaktadır. Ve bu henüz yalnızca bir başlangıçtır; komünistler gençlik çalışmasına gerekli dikkati ve özeni gösterirlerse, bu akış da günden güne daha çok güçlenecek, parti zamanla devrimci gençlik hareketi için bir önderlik ve birleşme odağı haline gelecektir.

### **Gençlik çalışmamızın sorunları**

Partinin gençlik çalışmasında başarılı olabilmesinin temel

ve öncelikli koşulu, kendi gençlik güçlerini etkin ve amaca uygun bir biçimde eğitip örgütleyebilmesidir. Halihazırda bu güçler gereğince eğitilip örgütlenemedikleri gibi, partinin yakın ve dolaysız önderliğinden de önemli ölçüde yoksundurlar. Gündemdeki en öncelikli görev, bu sorunun çözümüdür.

Mevcut gençlik güçleri içerisinde kadrolaşmayı başarmak, bu sorunun çözümünün de asıl anahtarıdır. Parti, gençlik çalışmamızı gençliğe özgü bir inisiyatif, ataklık ve yaratıcılıkla sürükleyebilecek partili kadroları yetiştirebilmelidir. Bu tür kadrolar bizzat gençlik çalışmamızın kendi içinden bulunup çıkarılmalıdır. Yıllardır parti çeperinde yer alan ve kendince gençlik çalışması yürütmeye çalışan sempatan genç militanların en iyilerinin, en sağlam ve güvenilir olanlarının partiye parti üyeleri olarak kazanmak ve bunları buldukları yerel alanlarda profesyonel bir gençlik örgütlenmesinin partili dayanakları olarak değerlendirmek durumundayız. Bu, gençlik çalışmamızın bugünkü nispi dağılımını hızla gidereceği gibi, partili genç kadrolar aracılığıyla parti önderliğinin gençlik çalışmasına taşınmasını da kolaylaştıracaktır.

Kadrolaşma ve örgütlenme sorunlarının yanısıra önem taşıyan ve bu sorunların çözümünü de kolaylaştıracak olan bir başka temel sorun, gençlik alanındaki yayın faaliyetidir. Bu alanda belli bir birikim ve deneyim kazanılmış olmakla birlikte, gerek biçim gerekse içerik ve işlev bakımından hala aşılması gereken önemli sorunlar vardır. Gençlik yayını hitap ettiği hedef kitleyi iyi tanımlamalı ve tanımalı, bunu gözetken bir yayın faaliyeti içinde olmalıdır. Daha genel planda gençlik yayınının en önemli sorunu, gençliğin ve gençlik hareketinin sorunlarını kucaklayan ve bunlara devrimci yanıtlar verebilen bir yayın çizgisine oturabilmektir. Bu, yayını kendi içinde bir amaç olmaktan çıkarır. gençlik hareketine müda-

halenin etkin ve işlevsel bir aracı haline getirir. Kuşkusuz gençlik yayınının bu işlevsel çizgiye oturabilmesi, büyük ölçüde, gençlik güçlerimizin örgütlenmesi, gençlik çalışmalarının sağlam bir perspektife kavuşturulması ve dolayısıyla planlı-programlı bir yönelim içerisine sokulmasıyla sıkı sıkıya bağlantılıdır.

Yayın faaliyetinde daha da önemli ve bugün için daha da acil olan, daha geniş gençlik kitlelerine hitap edebilen popüler yayınları devreye sokabilmektir. Bundan somut olarak kastedilen, sık sık kullanılması gereken bildirilerin yanısıra, asıl olarak popüler bültenler ve broşürlerdir. Bunları etkin ve düzenli bir biçimde kullanmayı başaramadığımız sürece, çok dar bir kesim dışında kalan geniş kitleye sesimizi, düşünce, slogan ve çağrılarımızı ulaştırabilmemiz mümkün olamayacaktır. Bültenler konusunda halihazırda daha çok lise- li gençlik üzerinden sınırlı bazı deneyimlere sahibiz. Bunların neden işlevsel biçimde kullanılamadığını, sürekli hale getirilemediğini somut olarak değerlendirmek, bu deneyimlerden yararlanarak yeni döneme benzer bir dizi araçla girmek sorumluluğuyla yüzyüzeyiz. Parti sık sık, bültenlerin son derece popüler, görsel açıdan zengin ve sayfa sayısı itibarıyla çok sınırlı olması gerektiği konusunda uyarılar yapmasına rağmen, dergi taklidi bültenlerin önüne gençlik alanında da geçilememektedir. Bültenleri süreklileştiremede ve işlevsel kılamamada, bunun da küçümsenemeyecek bir rolü vardır. Geçmiş deneyimler değerlendirilirken soruna buradan da bakılabilmelidir. Aynı şekilde, belirli alanlara (örneğin meslek liselerine) hitap eden ya da belli bir sorunu (örneğin eğitimde özelleştirme saldırısı) konu alan, son derece sade bir dille kaleme alınmış, yaygın dağıtılabilecek popüler broşürleri de gençlik çalışmamızda kullanabilmeliyiz. Partinin bu dönem sınıf çalışmasında yeniden gündeme getirdiği popüler broşür deneyimlerinden bu çerçevede

yararlanılabılır.

## Gençlik hareketinin sorunları

Geriye gençlik hareketinin gündemini ve sorunlarını isabetle saptamak, doğru bir eylem çizgisi ve çalışma tarzı izlemek, ve nihayet, gençliğin kitlesel örgütlenme sorunu-na ilişkin olarak doğru bir yaklaşımla hareket etmek sorunları kalıyor. Bunlar çözümleri güç sorunlar değildir. Gençlik yayınında geride kalan öğrenim yılına ilişkin olarak yayınlanan değerlendirmelerde bile bu sorunların tümünün doğru çözü-münün önemli ipuçları mevcuttur.

Eğitimde özelleştirme saldırısı, bunun bir uzantısı ola-rak harçlar sorunu, soruşturma ve hukuk terörü, doğal olarak YÖK kısıpacı ve bunaltıcı YÖK uygulamaları, üniversite-lerde faşist kadrolaşma ve saldırılar, vb., vb... Öğrenci genç-liğin bu dönem özellikle öne çıkan ve yeni dönemde daha da ağırlaşacağı kesin olan acil ve öncelikli sorunlarıdır. Bu sorunlar karşısında devrimci gençlik hareketinin ileri sür-mesi gereken şiarlar ve istemler iyi-kötü bilinmekte, bun-lar yayınlarımızda da sürekli olarak işlenmektedir.

Eylem çizgisi ve çalışma tarzı sorunu daha da önemli-dir. Halihazırda bu alanda sol akımlara egemen olan, bir-birinin zıttı gibi görünen, gerçekte ise birbirini besleyen ve üreten iki davranış tarzı göze çarpmaktadır. Gençlik hare-ketinin geriliğinin ve durgunluğunun da etkisiyle ya en geri sorunlar üzerinden kuyrukçu ve ekonomist bir çizgi, ya da tersinden, kitleden kopuk, güya "öncü" gerçekte ise "sol" sektor bir eylem çizgisi izlenmektedir. Bu sonucusuna eğilim duyanlar, çok geçmeden ilkinе dönebilmektedirler.

Kitlelerin en sıradan ve en somut, acil ve yakıcı aka-demik ve iktisadi sorunlarını hiçbir biçimde küçümseme-yen ve ihmal etmeyen, fakat bunları toplumun tüm ezilen



katmanlarını etkileyen ve kuşkusuz gençlik için de yıkıcı sonuçları olan temel sorunlarla birleştiren bir çalışma tarzıdır bize gerekli olan. Aynı şekilde, kitlelerden kopmadan onları mücadeleye çekmeye çalışan, tüm fırsatları kitleleri eyleme çekmek için değerlendiren, kitlelerin mevcut duyarlılıklarını ve eylemliliklerini daha ileri hedeflere ve düzeylere çekmeye çalışan bir eylem çizgisidir bize gerekli olan. Sol akımların bir kısır döngü halinde birbirini üreten ya da besleyen eylem çizgisini ve çalışma tarzını aşmak buradan geçer.

Son olarak gençliğin örgütlenmesi sorununa geliyoruz. Gençlik hareketinin mevcut deneyimi, partinin bu soruna bakışını bütün açıklığıyla doğrulamaktadır. Komünistler yıllardır gençlik hareketine yapay örgütlenme modelleri dayatılmayacağını, buna yönelik tüm çabaların kaçınılmaz olarak başarısızlıkla sonuçlanacağını vurgulayageldiler. Mücadele biçimleri ve düzeyi ile örgütlenme biçimleri ve düzeyi arasında kopmaz bir ilişki bulunduğunu, ikincinin birinciye sıkı sıkıya bağlı olduğunu, mücadele geliştirilebildiği ölçüde örgütlenme sorununun çözümünün kolaylaşacağını savunageldiler. Son yıllarda gençliğe dışarıdan dayatılan örgütlenme modellerinin şu veya bu grubun elinde işlevsiz tabelalar olarak kalması, buna karşın gelişen eylemliliklerin komiteler, platformlar vb. örgütsel biçimler ortaya çıkarması, bunların eyleme katılan güçleri az-çok kolaylıkla kucaklaması, partinin düşünce çizgisini doğrulamıştır. Bu birikim çoğaldığı ve gençlik hareketi daha da güçlendiği ölçüde, daha kalıcı kitlesel örgütlenme biçimlerine geçiş de aynı ölçüde kolaylaşacaktır. Bu alanda elbette ki kendiliğindenci davranılamaz, fakat yapay zorlamaların hiçbir sonuç vermeyeceği de yeterli açıklıkta görülmüş olmalıdır. Komünistler gençlik hareketindeki gelişmeleri ve eğilimleri, güç ve olanakları dikkatle izlemeli, buna uygun düşen örgütlenme biçimlerini bizzat hareketin pratik gelişme seyri içinden zamanında sezip çıkara-

bilmelidirler. Hareketin kendiliğinden ürettiği örgütlenme biçimlerine bilinçli bir ifade kazandırabilmelidirler.

Son bir sorun olarak, gençlik alanındaki güç ve eylem birliği sorununa da değinelim. Bu sorun genel planda olduğu gibi gençlik alanında da özel bir önem taşımaktadır. Ne var ki, geleneksel akımların çok bilinen zaafı, amaca uygun ve nispeten kalıcı güç ve eylem birlikleri geliştirmeyi de zora sokmaktadır. Buna rağmen bu soruna gerekli önemi vermek durumundayız. Fakat bunda başarılı olabilmenin temel önkoşulunun da kendi başarılı bağımsız faaliyetimiz olduğunu unutmamalıyız. Öncelikle kendi güçlerimizi etkin ve örgütlü bir biçimde seferber edebilmeli, kendi gücümüze güvenmeli, bağımsız faaliyetimizi güçlendirerek sürdürmeli, ancak bu koşulla ve buna tabi bir biçimde güç ve eylem birliği alanında üzerimize düşeni yapma yoluna gitmeliyiz.

### **Yeni bir döneme doğru**

Türkiye’de olayların seyri adım adım yeni bir dönemi hazırlamaktadır. Emperyalizmin ve sermayenin izlemekte olduğu politikalar gençlik için de ağır yıkımlar yaratmakla kalmamakta, gençlik hareketiyle işçi ve emekçi hareketinin buluşmasını ve birleşmesini de kolaylaştırmaktadır. Gündemdeki özelleştirme saldırılarıyla, toplumun tüm hak arayan ve direnen kesimlerini hedef alan sistematik devlet baskısı ve terörü, gençlik hareketinin sınıf ve emekçi hareketiyle buluşmasını kolaylaştıran zemine güncel iki örnektir yalnızca. Bu olgu, partinin gençlik çalışmasına göstermesi gereken çok özel ilginin bir başka önemli güncel nedenidir de.

Komünistler en güçsüz, olanaklarının en sınırlı olduğu bir dönemde bile devrimci gençlik hareketi içinde kendilerine bir etki alanı bulabildiler. Bugün ise gençlik içerisinde gerçek bir kuvvet olabilmek için temel önkoşullara

ve etkin bir çalışma için önemli olanaklara sahiptirler. Bütün sorun bu imkanları değerlendirebilmekte yatmaktadır ve bunları en etkin bir biçimde değerlendirmenin ise tam zamanıdır.

*(Ekim, sayı: 216, Temmuz 2000, başyazı)*

# **Hücre saldırısını püskürtmenin sorunları ve sorumlulukları**

## **Mücadelede ulaşılan önemli aşama**

Hücre saldırısını püskürtme mücadelesinde önemli bir aşamaya ulaşılmış durumda. Bugün ulaşılan nokta saldırıyı püskürtebilmek için henüz yeterli değildir kuşkusuz. Fakat üç-beş ay öncesiyle kıyaslanamaz bir mesafe katedildiği de bir gerçektir.

Buraya kolay gelinmedi elbette. Devrimci tutsakların Ulucanlar'da ve Burdur'da sergiledikleri ölümüne kararlılık; Ulucanlar'daki katliamın ve Burdur'daki katliam girişiminin etkin çabalarla açığa çıkartılması ve sarsıcı kanıtlarıyla kamuoyuna sunulması; binlerce tutsak devrimcinin tek bir ses halinde döne döne dile getirdiği hücrelere girmeme kararlılığı; bu kararlılığın toplumun ilerici katmanları içinde günden güne yayılması ve desteğe dönüşmesi; bu arada

devletin F tipi ile gerçekte neyi amaçladığını kamuoyuna ve kitlelere anlatmak için gösterilen yoğun ve sabırlı çabalar, vb., vb., tüm bunlar sayesinde olanaklı oldu bu aşamaya ulaşmak. Tüm bunlar sonucunda, hücre karşıtı mücadele önemli bir mesafe katetti ve kamuoyuna mal oldu. Tüm bu çabaların sonucudur ki, düne kadar “F tipi’ne ne pahasına olursa olsun geçilecektir” tehditlerini yüksek perdeden yineliyip duran devlet bugün savunma çizgisine itildi

Yineliyoruz, bu henüz saldırının püskürtülmesi değildir. Böyle olduğunu sanmak son derece tehlikeli bir hayale kapılmaktan başka bir şey değildir. Tam tersine saldırının kaderini bundan sonra yapılacaklar tayin edecektir. Fakat dünle kıyaslanarak bugüne bakıldığında, varılan yer, bu saldırının pekala püskürtülebileceğinin önemli bir göstergesidir.

Katedilen mesafenin anlamını ve değerini doğru ölçebilmek ve yerli yerine oturtabilmek için, bugüne kadar yapılanların hemen tamamen, devrimci tutsakların sergilediği kararlılığın, devrimci akımların yürüttükleri henüz çok sınırlı faaliyetin, bir avuç tutsak yakınının yorulmak bilmez fedakar çabalarının, bazı hukukçuların, gazetecilerin ve insan hakları çevrelerinin duyarlılığının bir sonucu olduğunu gözönünde bulundurmak gerekir. Reformist sol partiler ile ilerici olmak iddiasındaki bazı sendikal çevreler, hücre karşıtı tutumlarını sık sık açıklamakla birlikte, bugüne kadar bu doğrultudaki mücadeleye henüz sözü edilebilir bir pratik katkı sunmuş değil ya da bu sembolik olmanın ötesine geçmiş değil.

### **Mücadelenin yeni güçleri ve olanakları**

Buna rağmen, bu hayli dar güçlere dayanılarak da olsa yürütülen mücadele, gelinen yerde, düne kadarki yalnızlığı kırmış ve dünle kıyaslanmayacak ölçüde önemli bir hücre

karşıtı potansiyeli açığa çıkartmıştır. Son haftalarda, özellikle de Burdur vahşetinden beri, hücre karşıtı cephe hızla genişlemekte, özgüven kazanmakta ve daha tok bir kararlılık göstermektedir. Birçok kentte farklı kesim ve örgütlerin katıldığı hücre karşıtı platformlar giderek yaygınlaşıyor. Semtlerde ve öğrenci gençlik içerisinde örgütlenen benzer platformlar günden güne çoğalıyor. Aydınlar duyarlılıklarını bir eylemlilik süreciyle birleştiriyorlar, kuru açıklamaların ötesinde emek harcıyorlar. Barolar, tabip odaları ve öteki kimi meslek kuruluşları giderek daha duyarlı davranır ve daha ileri tavırlar sergiler hale geldiler. İlerici demokrat yazarlar konuyu basında sürekli işlemeyi sürdürüyorlar.

Bu gelişmeler, halihazırda son derece pasif davranan, sorunu sınıfa taşımak için hemen hiçbir şey yapmayan ilerici sendikal çevreleri de pratik değeri olan tutumlara muhakkak ki yöneltecektir. Yıllardır zindanlarda teslimiyetçi politikaları bir çizgi haline getiren, İmralı'daki teslimiyetin ardından ise dayanaksız af beklentileri içerisinde tümünden teslim olma yolunu seçen PKK'li tutsakların, gelinen yerde bu saldırının kendileri için ne ifade ettiğini nihayet görmelerinin etkisiyle de olsa hücre karşıtı bir tutuma yönelmeleri, bir başka önemli gelişme ve olanaktır.

Özellikle Burdur katliamından sonra tekelci medya bünyesinde bile çatlaklar oluştuğunu, bir kısım yazarların devletin niyetini ve hesaplarını açıkça tartışma konusu etme yoluna gittiklerini de bunlara ekleyelim. (Hala kılını kıpırdatmayan tek çevre Perinçekçi İP'tir. Politik amaçlarında mesafe almak için generallere yaranmayı biricik davranış ölçüsü haline getiren ve bu gerektirdiği için Ulucanlar katliamına ve Burdur vahşetine bile sessiz bir onay veren bu çevre, hücre saldırısı konusunda tutumunu hala açıkça ortaya koymuş değil.)

Yukardaki tablodan kendiliğinden çıkan sonuç bellidir.

Hücre karşıtı mücadele düne kadarki darlığını parçalamıştır. Mücadele bundan böyle bu yeni güçlerin katılımı, katkıları ve desteğiyle sürdürülecektir. F tipi şahsında siyasal açıdan imha edilme ve teslim alınma saldırısının asıl hedefi olan devrimci hareket, şimdi saldırıyı püskürtmek için bu güçlerden en iyi bir biçimde yararlanmak sorumluluğuyla yüzyüzedir. Bu sorumluluğu doğru bir çizgide ve başarılı bir tutumla ortaya koyabildiği ölçüde, mevcut desteği günden güne büyütmeyi, işçilerin ve emekçilerin geniş kesimlerine yaymayı da başarabilecektir. Bu başarıldığında ise, her halükarda belli bedeller gerektirse bile, hücre saldırısının püskürtülmesi işte o zaman güvenceye alınabilecektir.

### **Devrimci tutsakların kararlılığı belirleyici önemdedir**

Sözü edilen başarıya ulaşabilmenin bazı zorunlu önkoşullarını burada en özet biçimde ifade etmeye çalışalım.

En temel önkoşul, zindanlardaki devrimcilerin, hücrelere girmeme ve buna karşı ne pahasına olursa olsun direnme kararlılığını en ufak bir zaaf belirtisi göstermeksizin sürdürmeleridir. Saldırı kuşkusuz dışardaki mücadelenin gücü ve etkisi ölçüsünde püskürtülebilecektir. Fakat dışardaki mücadelenin gücü ve etkisi ise, doğrudan içerdeki devrimci kararlılığa bağlıdır, bu bir an bile unutulmamalıdır. Ulucanlar'daki ve Burdur'daki ölümüne direnişler olmasaydı, bugün dışarıda ulaşılan güç ve etki de yaratılamazdı.

Devletin bu kararlılık karşısında yalnızca iki seçeneği var. Ya çaresizlik, ya katliam! İkincisinin neyi ne kadar çözeceği de Ulucanlar ve Burdur'da somut olarak görülmüştür. Her iki vahşi saldırı da siyasal sonuçları bakımından ters tepmiş, devletin ayağına dolanmış, devletin teşhirine ve belli bakımlardan geri çekilmesine neden olmuştur. Bun-

dan çıkan sonuç, devletin vahşete başvurmasının da belli sınırları olduğu gerçeğidir.

Devrimci tutsakların büyük bir titizlik ve hayatiyetle göz-önünde bulundurması gereken temel nokta şudur: İçerden yansıyacak ve zayıflık ya da zaaf olarak anlaşılabilir en ufak bir belirti, dışardaki desteği de zaafa uğratar ve saldırıyı püskürtmenin bedelini kat kat arttırır. Bu sorunu, taşıdığı çok özel önemden dolayı ve dışarıda büyüyen desteğin içerde en ufak bir rehavete yol açmaması gerektiğini vurgulamak için hatırlatmış oluyoruz.

### **Devrimci akımların sorumlulukları**

İkinci temel önkoşul, saldırının öncelikli siyasi ve fiziki hedefi durumundaki devrimci hareketin, bu konumun verdiği bir sorumluluk bilinciyle hareket etmeyi başarabilmesidir. Bu öncelikle, saldırının anlamının ve sonuçlarının tam bilincinde olarak, saldırıya karşı etkin bir siyasal çalışma içinde olmayı gerektirir. Gündemleşen ve başarısı halinde ağır sonuçları olacak olan bir büyük saldırı ile yüzyüze bulunulduğuna göre, tüm devrimci çevreler güç ve olanaklarını bu doğrultuda en etkin bir biçimde seferber edebilmelidirler.

Öte yandan, ilerici kamuoyunu ve emekçilerin geniş kesimlerini bu saldırıya karşı birleştirmek isteyenler, bunda tutarlı ve inandırıcı olabilmek için, aynı konuda devrimci akımlar olarak kendi aralarında da sağlam bir birlik ve iletişim kurmalıdırlar. Aynı saldırının hedefi oldukları halde kendi aralarında bu birliği başaramayanlar, bu doğrultuda başkalarını birleştirme çabasında tutarlı ve inandırıcı olamazlar.

Zindanlarda bu birlik vardır ve CMK örgütlenmesinde ve işleyişinde somut ifadesini de bulmaktadır. Aynı birlik, saldırıya ilişkin özel konumlarından dolayı öncelikle tutsak yakınları arasında olmak üzere dışarıda da her alanda ku-



rulmalıdır. İller ya da semtler düzeyinde kurulan hücre karşıtı platformlar, bu birliğin bize işlevsel örgütsel zeminlerini de kendiliğinden vermektedir. Devrimci hareketin sorumlulukları bahsinde, dönemin hiçbir ciddi hatayı kaldırmadığını, karşı-devrimin istismar edeceği ya da provokasyonlara konu edeceği davranışlardan özenle kaçınmanın büyük sorumluluğunu da vurgulamış olalım.

### **Sorun işçi sınıfına ve emekçilere maledilmelidir**

Üçüncü temel koşul, hücre saldırısına karşı tutumu işçi sınıfına ve emekçilere maletmek sorumluluğudur. İlerici siyasi çevrelerde, demokratik kitle örgütlerinde ve aydınlar içinde oluşturulan duyarlılık ile resmi kamuoyunda kısmen de olsa yaratılmış çatlak, amaca önemli ölçüde ulaşıldığı türünden bir rahavet yaratmamalıdır. Kitlelere malolmayan her dava gerçekte güçsüzdür ve başarı şansı ya yoktur ya da çok zayıftır kuralı burada da geçerlidir. Bugün hücre karşıtı mücadelenin en zayıf yanı da budur. Bu sorunun ve mücadelenin işçi sınıfının ve emekçilerin geniş katmanlarına henüz taşınmamış, maledilememiş olmasıdır. Geline aşamada dikkatlerin ve enerjinin özellikle yoğunlaştırılması gereken bir görev alanıdır bu. Demokratik kuruluşların, sendikaların, meslek odalarının ve aydınların gösterdiği duyarlılık, kendi içinde ele alınmak yerine, sorunun geniş kitlelere ve elbetteki öncelikle de bu kuruluş ve örgütlerin taban kitlelerine taşınmasının bir imkanı olarak değerlendirilmelidir.

Bu son görevle bağlantılı olarak üzerinde kısaca durulması gereken önemli bir sorun var. Bu saldırının püskürtülmesi mücadelesinin başarılı olup olmamasında, işçi hareketinin çok özel rolü küçümsenemez. Komünistler ve devrimciler

sorunu işçi kitlelerine maletmek için elbetteki öncelikle kendi öz çabalarına dayanmalı, bunu esas almalıdırlar. Ama bu hiçbir biçimde ilerici, hatta hatta devrimci ya da sosyalist olma iddiası taşıyan sendikal kesimlerin sorumluluğunu ortadan kaldırmaz. Oysa zaman zaman hayli anlamlı açıklamalar yap-salar bile halihazırda bunu herhangi bir ciddi girişimle bir-leştirmeyen tek kesim de denebilir ki ilerici sendikalardır. Ve bu, gözaltında işkenceyle sendikacıların katledildiği, salt sendikal girişimlerden dolayı sendikacıların ve işçilerin göz-altına alındığı, grev yasaklarından baraj saldırısına kadar bir-çok alanda işçi sınıfının doğrudan siyasal saldırılara hedef olduğu bir sırada oluyor.

İlerici sendikal çevreler bugün hala her zaman yapmakta pek ustalaştıkları gibi salt gönül alıcı açıklamaların ötesi-ne hiç geçmiyorlar, pratik adımlardan ısrarla yan çiziyor-lar. Buna pek iddialı bir çıkış yapan ve daha kuruluş top-lantısında hücre karşıtı mücadeleyi işçilere maledeceğini ilan eden İEP gibi platformlar da dahil. Bu, bu sendikaların ta-banlarının duyarsızlığı ile de açıklanamaz. Zira zaten bütün sorun, hücre saldırısını bu tabana maletmek, bu konuda du-yarlılık yaratmak olarak duruyor orta yerde. Hücre saldırısına karşı henüz kolunu kıpırdatmayanların tabanında duyarsızlı-ğın egemen olması ise, eğer gerçekten durum buysa, hiç de şaşırtıcı değildir. Kaldı ki konumlarını büyük ölçüde ilerici bir tabana sahip olmaya borçlu bu sendikaların tabanında bir duyarlılık yoksunluğundan söz etmek de gerçeklerle bağ-daşmaz, inandırıcı da olmaz.

Sonuç olarak, hücre saldırısı çerçevesinde girmiş bulunduğumuz dönem, gerçek konumların ve kimliklerin, taşınan iddiaların ve yapılan açıklamaların samimiyetinin sınandığı kritik bir dönemdir. İlerici sendikal çevrelerin bu-nun bilincinde bir pratik sorumlulukla hareket etmeleri bek-lenir.

## **İkiyüzlü burjuva manevralara ve reformist hayallere karşı mücadele**

Bu arada, özellikle reformist sol çevrelerde belli yanılırları besleyebileceği kaygısıyla, bir özel noktaya daha değinmek istiyoruz. Bütün bu saldırılar burjuvazinin sınıf çıkarları ve ihtiyaçları için gündeme getiriliyor. Bütün kanlı ve kirli işler, çete örgütlenmeleri, cinayetler ve katliamlar, işkenceler ve zindanlar, bu sınıfın, asalak sermaye sınıfının saltanatını güvencede tutmak için gerçekleştiriliyor. Bütün suçların, kanın ve pisliğin siyasi ve ahlaki sorumluluğunu bu sınıf doğrudan taşıyor. Bütün buna yönelik politikaları el altından bizzat tezgahlıyor, tezgahlatıyor. Ama suç ve pislik açığa çıktığında da, bunun sorumluluğundan ikiyüzlü manevralarla sıyrılmaya çalışıyor. Kitlelerin tepkilerinden sıyrılmak, kurulu düzene ilişkin olarak duyabilecekleri güvensizliği bloke etmek, yaşananları yoldan çıkmış ya da ölçüyü kaçırmış bir kısım yöneticilerin, idarecilerin sorumluluğu olarak sunmak vb. amaçlara yöneliktir tüm bu manevralar.

Bunu Susurluk pisliğinde gördük. Ulucanlar'daki vahşi katliamın içyüzü açığa çıkarıldığı ölçüde özellikle bir kısım medyadaki sahte duyarlılık gösterileri şahsında gördük. Son olarak aynı şeyi Burdur vahşetinin ardından çok daha belirgin bir biçimde izleme olanağı bulduk.

Bu ikiyüzlü manevralar karşısında zaafa düşmek ve dayanaksız hayallere kapılmak için kuşkusuz hiçbir neden yoktur. Fakat bu hayallerin, burjuvazinin AB'ye giriş ihtiyaçları ve bu çerçevede Kopenhag Kriterleri gerekçe gösterilerek, reformist solun bir kesimi tarafından körüklendiği de bir gerçektir. Bu tür hayalleri boşa çıkarılmalı ve burjuvazinin bu sinsî manevralarını deşifre edilmelidir. Bunda ne denli başarılı olursak, düşülen açmazın etkisiyle girişilen ikiyüzlü manevraların karşı-devrim kampında yarattığı çatlaklardan

da o denli etkin ve amaca uygun bir biçimde yararlanmayı başarmış olacağız.

### **Devletin sinsi hazırlıkları ve af saldırısı**

Burdur vahşetiyle aldığı darbe ne olursa olsun, saldırının yolunu yeniden düzlemek için devletin şu an hummalı bir hazırlık ve sinsi bir planlama içinde olduğundan kuşku duyulmamalıdır. Halihazırda F tipini şirin göstermek ve kamuoyuna buna inandırmak için harcanan yoğun çabalar, işin açıktan yürüyen yönüdür. El altından nelerin tezgahlandığını ise çok geçmeden görme olanağı bulacağız. Fakat bunlardan biri, af yasası ile F tipi saldırısı arasında kurulan ilişki bütün açıklığı ile bilinmektedir.

Devlet, siyasal tutukluları dışında bırakan bir af yasasıyla toplumda bir af rüzgarı estirerek devrimcileri tecrit etmeyi, bu sayede F tipini nispeten kolayca uygulamaya geçirmeyi hesaplıyor. Bu eski hesapta son zamanlarda düştüğü durumu telafi eden bazı rötuşlar yapması da ihtimal dışı değildir. Örneğin 169. maddeyi af kapsamına alarak ya da infaz yasasında yapacağı bir değişiklikle bu aftan kısmen siyasal tutukluları da yararlandırarak, masum bir pozisyona geçmek ve böylece geleceğe dönük bu büyük saldırısını nispeten kolayca gerçekleştirmek yolunu da tutabilir. Devletin tüm bu manevralarına karşı hazırlıklı olmak, hücre karşıtı muhalefetin bu tür manevralarla zaafa uğramasının önüne geçmek durumundayız.

**“Anti-Terör Yasası kaldırılınsın!”**

**“Zindanlar yıkılsın, tutsaklara özgürlük!”**

Konuya ilişkin son bir nokta daha. Hücre saldırısını

püskürtmek bugün en öncelikli görevdir; bu hedefe kilitlenmek, zindan cephesine yönelik olarak dikkatleri ve güçleri buraya yoğunlaştırmak gerekir. Fakat kamuoyunun ve kitlelerin dikkatlerinin tam da bu sayede siyasal tutuklular gerçeğine yöneldiği bir sırada, bunu iki önemli konuya ilişkin bir propaganda-ajitasyonla da birleştirmek durumundayız. Bunlardan ilki, “Anti-Terör Yasası kaldırılсын!” istemi, ötekisi “Zindanlar yıkılсын, tutsaklara özgürlük!” şiarıdır. Bu iki sorun mahiyeti gereği hücre karşıtı mücadele sorunuyla sıkı sıkıya ilişkilidir.

Anti-Terör Yasası'nın kaldırılması isteminin içeriği ve anlamı yeterince açıktır. Devrimci tutsakların af istemedikleri, kendilerinin af yasasına dahil edilmemelerine yerinde bir davranışla zerre kadar aldırmadıkları bir durumda, “Zindanlar yıkılсын, tutsaklara özgürlük!” şiarının ileri sürülmesi, bu tutumla çelişkili gibi görünebilir. Gerçekte ise böyle bir çelişki yoktur. Devletten af beklemekle, siyasal tutsaklara özgürlük istemek tümüyle iki farklı şeydir. Devrimcilerin eyleminde tarihsel ve siyasal olarak en ufak bir suç unsuru yoktur; onlar tarihsel ya da siyasal açıdan değil, yalnızca bugünkü düzenin yasaları çerçevesinde “suçlu”durlar. Gerçekte ise onlar haklı bir davanın savaşçılarıdır; bu uğurda büyük fedakarlıklara katlanarak ve ağır bedeller ödeyerek mücadele etmektedirler. Bundan dolayıdır ki, yalnızca ağır baskı ve işkencelerin hedefi olmakla kalmıyorlar, zindanlara kapatılarak özgürlükleri de gaspediliyor.

“Zindanlar yıkılсын, tutsaklara özgürlük!” şiarı bu çerçevede gerçek suçluları oluşturan egemen sınıfa ve düzene, onların devletine karşı devrimcilerin tarihsel haklılığını ve mücadelelerinin siyasal meşruluğunu vurguluyor. Önemli olan, bu gerçeği kitlelere maletmek ve buradan gelen basınçla devrimcilerin özgürlüklerine kavuşmalarını sağlamaktır. Düzen ve devlet kitlelerden gelen bu basınç ve istem karşısında

boyun eğdiğinde, buna hangi hukuksal ya da siyasal biçimler içerisinde karşılık vereceği ise tümüyle bizim dışımızda bir sorundur.

Sorun böyle kavranmalı, bu çerçevede hücre karşıtı faaliyet, Anti-Terör Yasası'na karşı ve siyasal tutsakların özgürlüğü için etkin bir ajitasyonla birleştirilmelidir.

Hücre karşıtı mücadelenin başarısı, F tipi saldırısının püskürtülmesi, beraberinde yeni mevziler de getirecektir. Bundan kuşku duyulmamalıdır ve hücre karşıtı mücadelenin kesin başarısına kilitlenmeye buradan da bakılabilmelidir.

*(Ekim, sayı: 217, Ağustos 2000, başyazı)*

# Siyasal durum ve devrimci görevler

Siyasal sorunlar ve süreçler üzerine sık sık değerlendirmeler yapıyoruz. Temel süreçleri ve sorunları, bunlara egemen eğilimleri, gelişme yönlerini saptamaya çalışıyoruz. Süreçler aynı süreçler, sorunlar aynı sorunlar; kısa dönem içinde esas yönünden bir değişim sözkonusu değil. En fazla bu süreçler ya da sorunların ortaya çıkardığı belli ek unsurlar, yeni görünüm, bazı yeni göstergeler sözkonusu. Değişiklik daha çok bu sınırlar içindedir, yönelimlerin kendisinde esasa ilişkin bir değişim sözkonusu değil. Beklenmedik gelişmeler yaşanmadığı sürece de kısa dönemde olmaz zaten.

Bunları, burada kapsamlı ve sistematik bir yeni siyasi durum değerlendirmesinin çok özel bir ihtiyaç olmadığını vurgulamak ve dolayısıyla yapılacak değerlendirmenin sınırlarına işaret etmek için hatırlatıyoruz. İktisadi durum ve sınıflar

cephesindeki manzaranın bazı çizgileri üzerinde durduktan sonra, bunu Kürt sorunuyla bağlantılı bazı konulara ve hücre saldırısı alanındaki son duruma bağlamakla yetineceğiz. Doğal olarak bütün bunları, dönemin devrimci görevlerinin kısa bir sunuluşu tamamlayacak. (*“Partimizin Tüzüğü Üzerine” konulu konferansa ek olarak verilen “Siyasal Durum” konulu bu konferansın Kürt sorununa ilişkin alt bölümünü ekte ayrıca sunuyoruz -Ekim*)

### **Faturanın düzenli olarak emekçilere ödetilmesi**

Türkiye kapitalizminin yapısal ve dönemsel çok ciddi sorunları var. Yapısal bunalım, artı dünya kapitalizminin sürmekte olan bunalımı, artı bunun dönemsel olarak ağırlaşmasının yarattığı ek yükler, tüm bunlar Türkiye kapitalizmini sık sık nefes alamaz duruma düşürüyor. Buna rağmen işlerin iyi-kötü götürülebilmesinin gerisinde, faturanın işçi sınıfına ve emekçilere az-çok bir kolaylıkla ödetilebilmesi gerçeği var. Türkiye kapitalizmi son 20 yıldır, 12 Eylül darbesinden bu yana, bu avantajı çok iyi kullanıyor.

Bugün de bunalımın faturası, ağır ve çok yönlü bir iktisadi-sosyal saldırı programı olarak, bir kez daha işçi sınıfına ve emekçilere ödetiliyor. Sınıf ve emekçi hareketi bunu “sosyal yıkım saldırısı” olarak niteliyor. Bu tanımlama bile yapılmaya çalışılanın kapsamını, ağırlığını ve boyutlarını göstermeye yetiyor.

Burjuvazinin bunalıma müdahalesi, ya da alışılmış tabirle “kriz yönetimi”, iki boyutludur. Bir yandan, bunalımın sürekli olarak ürettiği dolaysız fatura aynı süreklilikle işçi sınıfına ve emekçilere ödetiriliyor. Öte yandan ise, bunalım “yeniden yapılanma” için bir imkan olarak kullanılıyor. Burjuvazi, bizzat kendisinin sebep olduğu, kendi düzeninin



öz ürünü olan bunalımı, “yapısal reformlar” adı altında emekçilere karşı kapsamlı bir saldırıya dönüştürme yoluna gidiyor. Zaten çok güdük olan temel iktisad-sosyal haklar gaspediliyor, bazı sosyal kurumlar tasfiye ediliyor, KIT’ler özelleştiriliyor vb.

Bugün dünya ölçüsünde de bu böyle yaşanıyor. Her tarafta bir “yeniden yapılanma”dır gidiyor; sosyal hakların gaspı, sosyal kurumların tasfiyesi ya da budanması, özelleştirmeler, esnek üretim, üretimin yeniden örgütlenmesi, taşeronlaştırma, sendikasılaştırma vb. Tüm bunlar, dünya ölçüsünde “ekonomik reformlar” ya da “yeniden yapılanma” adı altında uygulanan saldırı programının birer halkası. Bunlar hep bunalım fırsat bilinerek emekçilere bir de buradan bir saldırı alanı açmak anlamına gelmektedir. Doğal olarak, “yeniden yapılanma” saldırısıyla, bu çerçevede gündeme getirilen düzenlemeler ve adımlarla, kapitalist ekonomiye, bu sayede de bir bütün olarak kapitalist düzene nefes aldırılmaya çalışılıyor.

Türkiye’de çok uzun yıllardır İMF ve Dünya Bankası reçeteleri uygulanmaktadır. Resmen anlaşma olsun olmasın, fiilen bu hep böyleydi. Ama son bir yıldır, kapsamlı ve ağır bir İMF reçetesi artık resmen de uygulamada. İMF ve Dünya Bankası’yla, onların dayatıp dikte ettirdiği çerçevede anlaşmalar imzalandı ve bunun ifadesi saldırı reçeteleri tüm şiddetiyle uygulanıyor. İMF üç ayda bir gelişmeleri kontrol ediyor ve reçete dayattığı şekliyle uygulanıyorsa, ufak kredi musluklarını açıyor ve süreç böylece devam ediyor.

### **Bugünkü pervasız saldırı bir durum değerlendirmesine dayanıyor**

Burjuvazi saldırı konusunda son derece pervasız ve bunun gerisinde, kabul etmek gerekir ki, soğukkanlı bir du-

rum değerlendirmesi var. Kitlelerin çok tepkili ve hoşnutsuz olduğunu kuşkusuz biliyorlar. En az bizim kadar, hatta bizden de çok daha iyi bir biçimde, bunun farkındalar. Kitleler sık sık bu tepkilerini sokağa taşıyorlar, bunu da görüyor, izliyorlar. Ama buna alıştılar, bir bakıma bunu kanıksadılar. Bunu basit bir realite kabul ediyorlar ve bu boyutlar içinde kalındığı sürece, saldırı programının uygulanması için çok bir sorun oluşturmadığını düşünüyorlar.

İşçiler ve kamu emekçileri sık sık çıkar sokağa, bağırır, çağırır, hak talebinde bulunur, bir şeyler talep ederler; ama böylece öfkeleri de bir süre için yatışır, sesleri orada öylece kaybolur gider, diye düşünüyorlar ve saldırı programını kesintisiz biçimde uygulamaya bakıyorlar. Nasılsa hoşnutsuzluklarını sınırlı tepkiler halinde dışavurmak dışında, işçi ve emekçilerin bugün için ve bugünkü sınırlar içinde yapabilecekleri bir şey yok, diye düşünüyorlar. Düzen adına, egemen sermaye sınıfı adına devleti yönetenlerde bu kanat net bir biçimde oluşmuş bulunuyor. Bu çerçevede saldırı reçetesini, sosyal yıkım programını, pervasızlıkla uygulamayı sürdürüyorlar.

Özelleştirme saldırısının bugün kazandığı boyutlar ve bu saldırının uygulanmasındaki kolaylık buna bir örnek olarak verilebilir. İşçiler özelleştirmelere karşı birçok kez mücadeleler verdiler. Belli yerlerde, termik santrallerde, SEKA'da, yer yer hükümete geri adım da attırdılar. Ama bunlar ancak kısmi ve ya da kısa süreli sonuçlar yaratabildi. Genelde özelleştirme saldırısı bugün en hızlandırılmış biçimiyle uygulanıyor. Sınıf hareketinin zayıflıkları, birleşik bir kuvvet oluşturamaması, satılmış sendikacılar güruhunun açık ya da sinsi ihaneti, yer yer korkaklığı ve teslimiyeti, genel nitelik taşıyan ve sermaye sınıfı adına bizzat devlet tarafından uygulanan bu saldırının püskürtülmesini engelliyor.

Öte yandan ücretler kısıtlanıyor. Karşılarında tek tek kapi-

talistlerin olduğu kimi durumlarda, işçiler yer yer geri adımlar attırabiliyorlar, %25 dayatmasını belli yerlerde aşabiliyorlar. Bu sınır aşılsa bile, gerçekte genellikle satış sözleşmeleri imzalanıyor, %25 yerine %35'le, %50'yle işçilerin geçmiş kayıplarını giderebilmek bir yana, gerçek enflasyon oranına bile yetişemeyen, bunun çok altında kalan sözleşmelerle bu işler bağlanıyor. Gene de işçiler bu noktada dayatılan sınırı, yer yer grevler sayesinde zorluyorlar. Tek tek kapitalistler kendi firmalarının genel ihtiyaçları çerçevesinde geri adım atmak, konulan sınırı aşan zamlar vermek durumunda kalabiliyorlar. Bunlar kuşkusuz çok kısmi başarılar oluyor, genelde sonuç, yani faturanın işçi sınıfına ve emekçilere ödetilmesi uygulaması değişmiyor.

Gerçekte şu son bir yılda işçiler ve emekçiler, geçmiş yıllarla kıyaslanmayacak kitlesel hareketlilikler içindedirler. Türkiye'nin dört bir yanı her gün bir dizi eyleme, direnişe, kitlesel tepkilere sahne oluyor, eylemler sürekli birbirini izliyor. Ne var ki düzenin egemenleri artık bunu da kanıksamış durumdadır. Birleşik, hedefli, sonuca kilitlenen ve bunda kararlı ve ısrarlı olan bir sınıf ve kitle hareketi ile yüzyüze olmadıkları konusunda fazlasıyla gerçekçiler. Nasılsa sonucu fazla değiştirmeyecek türden tepkiler sayıyorlar mevcut hareketliliği.

### **Sendikal ihanet cephesinin paha biçilmez hizmetleri**

Bu arada sendikaları çok iyi kontrol ediyorlar, burdan da gelen bir rahatlıkları var. Artık ESK yoluyla bunu daha rahat bir biçimde yapıyorlar. Bilindiği gibi, 28 Şubat'ın meyvesidir ESK. Güya "irticaya karşı laik cumhuriyeti korumak" üzere, bir "sivil inisiyatif" kurdular. Burada sendika konfederasyonları tekeli burjuvazinin çeşitli örgütle-

riyle birlikte aynı platformda biraraya getirildi. Buna da “sivil inisiyatif” dendi. Gerçekte ise sözkonusu olan dört dörtlük bir MGK organizasyonuydu, herşeyiyle generallerin denetiminde ve güdümündeydi. Sonra bundan bildiğimiz ESK çıkarıldı. Bilinçli devrimci işçilerin “beşli çete” olarak niteliği sözde sivil, gerçekte MGK güdümlü bu inisiyatif, sendikalar cephesinden bir ihanet platformu olan ESK için bir basamak oldu. Böylece işçi konfederasyonları, emek düşmanı politikaların merkezi düzeyde onaylayıcıları durumuna resmen de düşürülmüş oldular.

DİSK, tabanının baskısı sonucunda ESK’dan çekildi. Ama bu çekiliş biçimsel bir gözboyamanın ötesine geçmiş değil. DİSK’in de bugün farklı olarak yaptığı birşey yok gerçekte. Kaç kez şaşaalı mücadele programları açıkladı, ama bunların hiçbirinin arkası gelmedi. Ciddi görünümlü kampanyalar başlatıyorlar; ama sırf görüntüyü kurtarmak için, salt gözboyamak için, güya DİSK’in farklı olduğunu göstermek için, hepsi bu kadar. Bu şaşırtıcı da değildir. Zira DİSK yönetimi de asalak sendika bürokrasisinin bir parçasıdır, bu düzenin içindedir, işçi sınıfının sırtından geçinen aynı asalaklar takımındandır. (Rıdvan Budak haini, DİSK’in yeni dönemde ne olduğunun bir bakıma aynası ve özetidir).

Bu konumuyla da DİSK yönetimi sorunlara düzenin içinden ve düzenin iç dengeleri üzerinden bakıyor. İşçileri aldatmak için lafta ne söylerse söylesin, gerçekte, bunalım karşısında düzenin İMF reçetesinden başka bir alternatifi yok mantığıyla yaklaşıyor sorunlara ve saldırılara. Emekçilerin yakınmalarına bir parça tercüman olmayı, onu samimiyetsizce seslendirmiş olmayı, kendileri için yeterli sayıyorlar ve sorunu orada öylece bırakıyorlar.

Sosyal yıkım saldırısı karşısında sendika konfederasyonlarının rolü, işçi sınıfına ve emekçilere karşı tam bir ihanetten başka bir şey değildir. Saldırının daha az kapsamlı,

daha az parçalı olduğu dönemlerde, Türk-İş, hava boşaltmak için de olsa, arada bir Ankara'da merkezi eylemler yapardı. Kapsamlı ve çok yönlü bir saldırının ifadesi olan İMF reçetesi uygulanalı beri bunu bile yapmıyor. Tersine, sesi sedası çıkmıyor. Bunların tümü sermayeye satılmış adamlar, kendi konumlarından ve sefil çıkarlarından bakıyorlar sorunlara. Emekçilerin çıkarlarını satışa çıkararak, kendi sefil geleceklerini güvenceye almaya bakıyorlar. Emekçilerin tepkisi burada, bunların sermayeye kendilerini satacakları fiyatı yükseltmede bir pazarlık unsurundan başka bir şey değil.

### **Kötürümleştirilen KESK**

KESK'in durumu da, biçim olarak farklı olsa bile, özünde çok farklı değil. Belki bunlar henüz satış platformunda değil, henüz o duruma gelmediler. Zaten bu tür bir pazarlık güçleri de yok halihazırda. Ama birincisi, devlet yıldırıcı politikalarla bunları iyice geri teslimiyetçi-icazetçi bir çizgiye itiyor. Gelinek yerde neredeyse tam bir hareketsizliğe gömülmüş durumdadır. İkincisi, düzen bunlara da siyasal ikbal zemini koklatıyor, onları buna özendiriyor, iştahlarını kabartıyor. Onlar da, konumlarını tutar ve devlet nezdinde yasal bir meşruiyet kazanırlarsa, iyi bir siyasal rant alanına kavuşacaklarını düşünüyorlar, bunun ürünü olan bir hesaplılıkla yaklaşıyorlar sorunlara. Hele bir de sahte sendika yasası sayesinde sendika aidatları kaynağından kesilirse, o zaman önemli bir ekonomik kaynağa da hükmetmek, buradan beslenmek olanağına da kavuşmuş olacaklar.

KESK bugün hiçbir ciddi direnme örgütlemiyor, böyle bir sorunu da yok artık. Enerji Yapı-Yol Sen gibi bir iki sendika, zaman zaman bir şeyler yapmaya çalışıyorlar. Ama KESK'in böyle bir sorunu yok artık. Uzun zamandır ciddi hiçbir eylem örgütlemiyor. Arada bir yasak savma

türünden merkezi eylemler yapıyor, havayı boşaltıyor, ardından geri çekiliyordu. Neredeyse bir yıldır, geçen Aralık'taki Ankara eyleminden beri, artık bunu da yapmıyor, yapamıyor da denebilir buna.

ÖDP-HADEP reformist çizgisinin KESK'i getirdiği yerdir bu. Şimdi yeni kongreler dönemi ve her yerde ÖDP ile HADEP birlikte hareket ediyorlar. Biraz olsun direnme yanlısı bir eğilim gösteren EMEP türü reformist akımlara bile artık katlanamıyorlar, onları peşpeşe merkezi yönetimlerden atıyorlar.

KESK, adım adım böyle icazetçi-teslimiyetçi bir çizginin içine çekildi ve bugün neredeyse tümünden kötürümleştirildi. Yüzbinlerce üyesi vardı, bu sayının üçte-dörte birine, belki daha da aşağılara düştü, çok büyük bir üye kaybı yaşadı. Öte tarafta Kamu-Sen var; iki de bir demagojik çıkışlar yapıyorlar, Ankara'ya gidiyorlar, polis karşlarına çıkıyor, sahte kararlılık pozları takınarak tartışıyorlar, çekişiyorlar. Bu görüntülerle mücadeleci bir hava yaratmaya çalışıyorlar. Birçok veri, Kamu-Sen'in giderek bir kitle tabanı edindiğini gösteriyor. Oysa tümüyle devlet güdümlü bu sarı sendika, düne kadar gerçek bir tecridi yaşıyordu. Kamu emekçileri kitlesi içinde açıkça devlet güdümlü olmakla şaibeliydi. Böylece KESK bürokratlarının yarattığı boşluk sayesinde, kamu çalışanları hareketine bir darbe de buradan vurulmuş oluyor.

Kamu çalışanları hareketi önemli bir mevziydi; '90'lar Türkiye'sinde kitle hareketi büyük ölçüde kamu çalışanları hareketi ile soluk aldı. Politik düzeyi en güçlü olan, dahası en kitlesel ve örgütlü hareketti. Zaman zaman yüzbin-yüz-ellibin kişiyi bulan çok büyük kalabalıklarla kaç kez Ankara'ya indiler, Kızılay'ı işgal etmeye kalktılar, 4 Mart türünden hafızalara kazman militan direnişler gösterdiler. Oysa bugün bir perişanlık ve dağınıklık sergiliyor bu hareket. KESK'in reformist bürokratları, ÖDP ve HADEP'in tesli-

miyetçi-reformist çizgisi, yazık ki sonuçta bunu yaratmayı başardı.

Sonuç olarak, düzen sendikalar cephesini çok iyi bağlamış durumda. 28 Şubat süreciyle bu iş özellikle kolaylaştı. KESK, ÖDP ve HADEP ile bağlanmış bulunuyor. HADEP zaten kendini düzene kabul ettirmek çabasında, bu neyi gerektiriyorsa onu yapıyor. Emeğin sorunları, sosyal sorunlar diye bir sorunu zaten hiçbir zaman olmadı. Kürt burjuvazisinin güdümündeki bir partiden bu beklenemezdi de.

Düne kadar bir parça soldan bir PKK baskısı hissediyordu kendi üzerinde. İmralı'daki utanç verici çöküşten sonra bu da ortadan kalktı. Artık bütün bir Kürt hareketi, egemen sınıflar içindeki bazı sözde çatlaklara bağlanmış durumda tüm umudunu. AB normları üzerine yaratılan sahte toz-duman içinde, taraflardan birinden, örneğin Diyarbakır gezisinde Kürtler'e hoş görünmek için "AB yolu Diyarbakır'dan geçer" dedi diye, ANAP gibi aşırı gerici sermaye partilerinden medet umuyor.

ÖDP'nin ise zaten mücadele diye bir sorunu yok, hiçbir zaman da böyle bir sorunu olmadı. İyice geri, utanç verici bir çizgiye kaymış durumda. Gelinek'te işi kitle eylemlerinde siyaset yasakçılığına kadar götürüyor. Geçtik devrimci siyasal akımları, tutsak aileleri gibi bugün artık burjuva basının dahi sayfalarını bir parça açmak zorunda kaldığı haklı çıkışlara bile kapılarını kapatmaya çalışıyor. SES ve Eğitim-Sen'nin son mitinglerinde yaşananlar bunun örneğidir.

Kısacası, toplumsal muhalefet bugün çok ciddi ve çok yönlü tahribatlarla yüzyüzedir.

Bugün bizlere çok ağır sorumluluklar yükleyen son derece çelişkili bir tablo var orta yerde. Bir yandan, emekçi hareketi dört bir tarafta döne döne kendini ortaya koyuyor. Bazı yılgın aydınlarla bile bir nebze olsun yeniden umut verebilecek kadar bir hareketlilik, parçalı da olsa sürekli bir hare-

ketlilik var ortada. Toplumsal muhalefetin çok farklı kesimleri, kendilerine yönelen saldırılara karşı şu veya bu biçimde ve ölçüde seslerini yükseltiyorlar. Eylemler için sokağa çıkıyor, yürüyüş ve gösteriler yapıyorlar.

Ama öte taraftan, emekçi örgütlerinin sermaye tarafından tam denetim altına alınması ya da KESK örneğinde olduğu gibi felç edilmesi gerçeğiyle yüzyüzeyiz. Bu devrim cephesi olarak, komünistler ve devrimciler olarak, kendi rolümüzü oynayamadığımızın, kendi görevlerimizi başarıyla yerine getiremediğimiz de bir göstergesidir...

### **Sınıfa ve emekçilere saldırıda tam mutabakat**

İşçi sınıfına ve emekçilere saldırı politikaları çerçevesinde egemen sınıf bünyesinde hiçbir görüş ayrılığı ya da çelişki yok. Ancak başını Perinçekçi İP'in çektiği devlet solu, bu noktada gerici boş hayaller yayan aldatıcı bir propaganda yürütüyor bugün. Orduyu, bekçisi olduğu düzenle, bu düzenin egemen sınıfı ile, bu sınıfın göbekten bağlı olduğu emperyalist odakla çelişkideymiş gibi gösteriyor. Aynı şekilde, "milli sanayici" yaftasını astığı işbirlikçi burjuvazinin ana gövdesini "millici güçler" içinde olmakla onurlandırıyor ve emperyalist küreselleşmeye karşıt konumda tanımlıyor.

Gerçekte ise, İMF ve Dünya Bankası reçetelerinin uygulanmasında, faturanın emekçilere ödetilmesinde, özelleştirme politikalarında, emperyalist globaleşmeye uyumda, tüm bu temel saldırı cephelerinde, egemen sınıf bünyesinde herhangi bir görüş ayrılığı ya da çelişki sözkonusu değildir. Yalnızca özelleştirme talanı örneğinde olduğu gibi, yağma ve paylaşımında bazı sorunlar çıkıyor arada bir. Yağmadan her biri daha büyük bir pay istiyor, buradan gelen bazı sorunlar yaşanıyor. Emek ve halk düşmanı politikaların özü ve



esası üzerinden ise egemen sınıf içinde herhangi bir ayrılık yok.

Aynı şekilde bu saldırı politikasına karşı gelişen kitle hareketini dizginlemek, saptırmak, durdurmak, oyalamak, aldatmak konusunda da kendi aralarında tam bir birlik ve uyum halindedir. Ordu, partiler, parlamento, bu konularda tam bir uyum ve koordinasyon halinde çalışıyor ve bunun dizginlerini de bizzat generaller tutuyor. Gerici, karşı-devrimci, emekçi düşmanı bu mutabakatın gerisinde ordu, onun egemen kuvveti olarak da generaller var.

Böyle bir dönemde CHP'nin sosyal sorunlara dayalı bir muhalefet yapmaktan özenle kaçınması da bu açıdan son derece anlamlıdır, işin mantığına uygundur. CHP'nin bu politikalara temelde herhangi bir itirazı yok; egemen sınıfları rahatsız edecek, onların kendisine duyduğu güveni sarsacak hiçbir şey yapmıyor, dahası yapmamaya çok özel bir özen gösteriyor. Bugün muhalefette yıpranmayan bir parti olarak; halen hükümette yıpranmakta olan partilerin yarın geri plana düşeceğini, meydanın kendisine kalacağını düşünüyor ve kendince sırasını bekliyor. Zamanında, '90'lı yılların başında, toplumsal hoşnutsuzluğu istismar etti, oy desteği aldı ve hükümet oldu, sermayeye ve "özel savaş"a hizmette kusur etmedi, süreç içinde yıprandı, emekçilerin desteğini kaybetti, parlamentonun dışına düştü. Şimdi ötekiler kaybedecek, sıra yeniden bana gelecek diye düşünüyor. Ama burada belirgin bir açmazı var. Bugünkü emek ve halk düşmanı politikaya, emperyalizme uşaklık çizgisine en ufak bir itiraz yöneltmiyor, buna karşı herhangi bir mücadele alanı açmıyor. Zira bu politikanın engelsizce uygulanması gerektiğine o da inanıyor ve dahası buna örtülü bir destek de veriyor. Bu onu açmazıdır, bu tutumla kitlelerin desteğini nasıl kazanacağı sorusu orta yerdedir.

Bugün Türkiye'de korkunç bir yoksullaşma var. Tür-

kiye nüfusunun önemli bir dilimi yoksulluk sınırının altına düşmüş durumda. Tekelci basındaki bir takım adamlar bile bunu yakın zamanda yazmak ve tartışmak durumunda kaldılar, “İki Türkiye” üzerine kaygılı tablolar çizdiler. Türkiye’de 60 milyon insan sadece birkaç milyon asalak için çalışıyor; bu birkaç milyon insan har vurup harman savuruyor, sefa sürüyor, 60 milyon insan şu veya bu düzeyde eziliyor; toplumun yarısı yoksulluk sınırının altında yaşıyor, demek durumunda kaldılar.

Doğal olarak bu, aman burada bir tehlike var, buna bir çözüm bulmak gerekir eksenine ve kaygısına dayalı bir tartışmadır. Kendileri de burjuvazinin sofrasından beslenen, sözünü ettikleri asalak takımına dahil olan bu adamlar, bu soruna da doğal olarak düzen adına duydukları kaygılar çerçevesinde işaret ediyorlar. Faturayı ödetiyoruz, güzel, ama şöyle de sonuçları var; bu sorunları bilelim ve buna bir çare düşünelim, bir çözüm bulalım tartışması bu.

Kuşkusuz bu “çözüm” halkın yaşam koşullarını iyileştirmek olmuyor. Onlar aşırı yoksullaşma sorununa başka “çözüm”ler bulurlar. CHP’yi hazırlarlar, ÖDP vb.’lerini beslerler, reformist sosyalist akımlarla kitlelerin en ileri kesimlerini dizginlemeye çalışırlar, bir süre barikat olabilecek, oyalayabilecek yeni sahte alternatifler çıkarırlar ortaya. Sanki bir çözüm getiriyormuş umutları yaratan bir sahte sol muhalefet, sendikalar vb. yollarla oyalamaya bakarlar. (Nitekim “iki Türkiye” ya da “öteki Türkiye” tartışmalarına, “CHP nerede, ne yapıyor böyle bir dönemde?” soruları, uyarı ve eleştirileri, buna dayalı akıl vermeler eşlik ediyordu). Yapabilecekleri başka hiçbir şey yok. Bu politika yaratacağı sonuçlar bilinmeden uygulanmıyor ki. Yola çıktığı ve daha da açacağı sosyal-kültürel yıkımı elbette çok iyi biliyorlar.

## **Emperyalizme uşaklıkta her türlü sınır aşılımış durumda**

Ve temel bir nokta daha. Bu politikalar aynı zamanda tepeden tırnağa ulusal ihanet politikaları. Bir ülkenin ekonomisini, maliyesini, sosyal politikalarını emperyalist finans çevrelerinin mali polisi olan İMF ve Dünya Bankası'nın eline vermek zaten başlı başına bir ihanet. Türkiye'de çoktandır işler artık olağan hükümetlerle değil, emperyalist odakların emir ve reçeteleriyle iş gören İMF memurları tarafından yürütülüyor. Devletin ve kamu yaşamının her köşesini işbirlikçi-uşak takımı tutmuş.

Artık globaleşmenin gerekleri adı altında tahkim yasaları çıkarılıyor, ulusal egemenlik hukuksal açıdan bile bir yana bırakılıyor. Büyük işletmeler, ulaşım, iletişim ve enerji gibi en kritik sektörler, peşpeşe yabancı tekellere peşkeş çekiliyor. Emperyalist tarım tekellerinin mal fazlasına pazar açmak için ülkenin tarımı çökertiliyor, emekçi küçük köylülük acılar içinde yıkıma itiliyor.

Bu, tepeden tırnağa emperyalizme uşaklık politikası. Ve bu politika, "ulusal" temaları istimar eden, şoven milliyetçilikle oy alan DSP ve MHP eliyle uygulanıyor. Olayların sıradan kitlelere bile açıkça gösterdiği gibi bunların hepsi emperyalizmin yeminli uşakları, hepsi işbirlikçi burjuvazinin ve arkasındaki emperyalist odakların tam hizmetinde.

Burada devlet solunun yaydığı gerici hayallere karşı önemle vurgulanması gereken nokta, ordunun bu politikalara hiçbir itirazının olmadığı gerçeğidir. Böyle bir itiraz bir yana, ordu tüm bu politikaların engelsizce uygulanmasının planlayıcısı ve kolluk gücü durumunda. İMF reçeteleri onun nezareti altında, onun sağladığı asayiş ortamında uygulanıyor. Ordunun bir şeye itiraz ettiği zaman bunu nasıl kabul ettirdiği biliniyor. MGK tartışmaları, "Kopenhag Kriterleri", vb. sorun-

lar buna güncel örnekler. Gerektiğinde Refah Partisi gibi meclisin en büyük partisini kapattırıyor, ona dayalı hükümeti düşürüyor. Bu kadar kuvvetli bir egemenliği günlük siyasal yaşamda. Ama İMF ve Dünya Bankası politikalarına hiçbir itirazı yok, bunlara ilişkin en ufak bir tartışması yok. Niye olsun ki? Bu ordu zaten düzenin has bekçisi, burjuvazinin sınıf çıkarlarının baş kollayıcısı. Devlet solu işte bu gerçeğe bile bile gözlerini kapıyor, bu konularda ordunun kritik ve belirleyici rolünü gözlerden gizlemeye çalışıyor. Bu tam bir halka ihanet tutumudur.

### **Sosyal yıkım saldırısını siyasal saldırı tamamlıyor**

Siyasal cepheye bakıyoruz; uygulanan sistematik faşist baskı ve terör politikası konusunda da herhangi bir sorun yok aralarında. Emekçilerin demokratik hak ve özgürlüklerinin gaspedilmesi konusunda bir sorun yok. İller İdaresi Yasası'nın, Anti-Terör Yasası'nın uygulanmasında, F tipine geçişte bir sorun yok. Kürtler'in haklarının inkar edilmesi konusunda bir sorun yok. Egemen sınıfın bu sosyal yıkım politikasının siyasal düzleminde de kendi içinde bir birliği var. Yalnızca bazı aldatıcı, gözboyayıcı rötuşlar üzerine arada bir çıkan tartışmaları var. "Genişletilmiş Anayasal Vatandaşlık" ve daha genel planda "Kopenhag Kriterleri" üzerine büyük bir hızla geride bırakılan tartışma buna taze bir örnek. Ordu bu türden rötuşları bile lüks sayan bir tutum içerisinde.

Bu çerçevede sorun ne peki? Kürt sorunu 15 sene bu memleketi sarstı. Burjuvazinin bir kesimi, Kürtler'in büyük bir bilinç ve artık kolayca yokedilemeyecek ulusal bir kimlik kazandığını biliyor. Bunu daha uzun vadeli olarak tehlike olmaktan çıkaracak bazı adımların iyi olacağına inanıyor. Bu işin bazı kırıntılarla pekala olacağını, PKK'nın düşü-

rüldüğü durumun da bunun için bulunmaz bir vesile olduğunu düşünüyor.

Böyle düşünenler, bunlar savaştılar, ama başaramadılar, yenildiler ve sonuçta teslimiyeti seçtiler, bu gerçeği kabul de etmiş durumdadılar; bu durumda bırakalım Kürtçe kamusal alanlar dışında kullanılsın, dil serbest olsun, isteyen özel televizyon kursun, hatta özel okul bile açsın; ama kamu eğitimi ve yaşamında resmi dil Türkçe'dir, devlet üniterdir, bu noktada hiçbir tartışma olamaz, zaten yok da, diyorlar. Bazıları bunu yapmanın iyi olacağını, bu yapılmazsa, Kürt ulusal mücadelesinin biriktirdiği potansiyelin yarın yeniden kaynayabileceğini, bunun çok anlamsız sorunlar yaratacağını düşünüyorlar. Hazır Avrupa Birliği'ne giriyoruz, zaten "Kopenhag Kriterleri"nin de bir gereği bu rötuşlar, diyorlar.

### **Düzen yardakçılığında reformist solun iki ucu**

Ama bu konular ekseninde tam bir rezalet yaşanıyor bugün reformist solda. Bu rezaletin bir ucunda HADEP ve ÖDP, öteki ucunda İP var. HADEP ve ÖDP diyorlar ki; Avrupa Birliği'ne giriyoruz; "Kopenhag Kriterleri" çerçevesinde demokratikleşmek bir ihtiyaç, Avrupa Birliği bunu istiyor, kaldı ki Helsinki Antlaşması'na göre de bunun olması gerekiyor; ama Türkiye'deki savaş rantçıları buna karşı; AB'ye katılmaktan yana güçlere destek olursak, demokrasi sorununun çözümünü de böylece kolaylaştırmış oluruz, vb., vb...

Tersinden de, generallerin bu rötuşlara bile tahammülsüzlüğü, ordu dalkavuğu İP tarafından ulusal bağımsızlığın korunması, ulusal devletin savunulması olarak sunulabiliyor. ÖDP ve HADEP egemen sınıf kliklerinden ve emperyalistlerden demokrasi bekliyor, İP ise emperyalizme gö-

bekten bağılı düzenin bekçisi generalleri ulusal bağımsızlığın koruyucusu ve güvencesi ilan ediyor. O generaller ki NATO'nun tam hizmetindedirler, Balkanlar'da ABD hesabına savaş yürütmekle övünürler, Bosna'da ve Kosova'da işgalci birlik bulundururlar, ABD güdümünde siyonist İsrail ile birlikte Ortadoğu halklarına karşı askeri pakt kurarlar, iç toplumsal muhalefetin ezilmesinde baş rolü oynarlar, İMF ve Dünya Bankası'nın sosyal yıkım politikalarının engelsizce uygulanması için ne gerekiyorsa onu yaparlar, Kürt halkının en ufak bir ulusal hak talebine bile katlanamazlar, vb., vb.

Bu düzen yalakalarının konumu özünde birbirinden farksızdır. Her iki reformist grubun da halka, onun gücüne, mücadelesine dayalı değişimlere zerre kadar inancı yoktur. Bu nedenle tüm umutlarını bazı egemen sınıf kliklerine, onların dayandıkları emperyalist odaklara, ya da sermaye düzeninin temel egemenlik kurumlarına bağlamışlardır.

### **Emperyalistlerden demokrasi bekleyenler**

“Genişletilmiş Anayasal Vatandaşlık” aldatmacası Kürtler'e gerçekte hiçbir şey getirmiyor. Kürtler'e bugüne kadar fiilen kazandıklarının kısıntıları bile verilmiyor. Bu, egemen sınıf içerisinde, eğer bazı yumuşatıcı adımlar atılmazsa, bu çelişkileri keskinleştirir, tepkileri arttırır kaygısının getirdiği bir şey. Ama ordu ağırlığını koyar koymaz geri adım atıyorlar. Hükümet açıklama yapıyor, ordu içinde hiçbir görüş ayrılığı yoktur diyor. Mesele salt ordu meselesi de değil. Ecevit Kürt sorunu yoktur diyor, MHP Kürt sorunu yoktur diyor. ANAP, zaman zaman Avrupa ve ABD'nin bazı reformlar yapılsın propagandasına uygun bir söylem kullanıyor, buna yatırım yapıyor. Ama generaller ağırlığını koyar koymaz da ötekilerle aynı konuma aynı hızla çark ediyor.

Bir tartışma var, ama bu nüanslara ilişkin bir tartışma. Sosyal reformistlerin bu tartışmada kendilerine politika alanı araması veya burda bir “politik çözüm” olanağı bulması utanç vericidir. Reformist konum açısından bile utanç vericidir. EMEP yapmıyor bunu örneğin, egemen sınıfın bu iç tartışmalarında taraf olmuyor. ÖDP ile HADEP hararetle oluyorlar. Avrupa solu bunlar, Kopenhag solu da diyebiliriz. Avrupa emperyalizminden ciddi ciddi demokrasi ve ulusal özgürlük bekliyorlar.

Avrupa hiçbir yere demokrasi götürmüyor. Almanya Kürt sorunu üzerinden Amerika'nın bu işi denetimine aldığı görünce, tersine Kürt sorununu kaşıyor. Almanya'da Federal Anayasa Mahkemesi'nde PKK yasağı şu günlerde onaylandı. Alman emperyalizmi Almanya'da PKK yasak iken, Türkiye'de PKK'nın siyasallaşmasına destek verir mi? Avrupa kimseye demokrasi getirmez. Avrupa olsa olsa ezilen sosyal-kültürel katmanların demokrasi özlemlerini istismar ederek, kendi emperyalist nüfuz politikalarının aleti, dolgu malzemesi haline getirmeye çalışır.

“İnsan hakları”, “demokratik haklar”, böyle şeyler emperyalizmin zerre kadar umrunda değil. Emperyalizmin uyguladığı ekonomik ve sosyal politikalar geniş insan yığınlarını işsizliğe, açlığa, sefalete, fuhuşa, sokağa, ahlaki ve kültürel dejenerasyona mahkum ediyor. Türkiye'deki yoksullaşma, gelir uçurumu nereden doğuyor? İMF ve Dünya Bankası'nın emperyalist devletlerin ve tekellerin çıkarları doğrultusunda uyguladığı politikalardan değil mi? Geniş sosyal katmanları yıkıma sürükleyen en büyük insanlık suçu değil mi bu? Çalışan sınıflara karşı işlenen en büyük insanlık suçu değil mi bütün bunlar? Çalışan ve üreten emekçilere karşı işlenen bütün bu kapsamlı sosyal suçların gerisinde demokrasi için umut bağlanan o aynı emperyalistler yok mu?

Emperyalistler kim, insan hakları kim! İnsan hakları

emperyalistlerin umurunda mı? Ecevit'in Amerika'ya gittiği sabah saatlerinde 10 devrimci Ulucanlar'da katledildi, on-larcası ağır biçimde yaralandı. Peki bu sıcak olay hakkında Amerika'da Ecevit'e tek bir laf söylendi mi, gazeteciler bir soru olsun sordular mı? Ama Heybeli Ada'daki papaz okulu niye açılmıyor; Antakya'daki kiliseye bilmem ne niye takılmıyor; Aleviler'in hakları niye verilmiyor? Bu türden sorular ve sorunlar hararetle gündeme getiriliyor. Bunlar üzerine niye politika yapılmasın ki? Örneğin böylece Alevi kitle-sinin desteği kazanılmak, buradan gidilerek bir politik nü-fuz alanı yaratılmak isteniyor. Bunun emperyalistlere hiç-bir iktisadi ya da sosyal faturası yok, ama sağladığı büyük politik nüfuz alanı var.

Dikkat edin, sosyal haklar sözkonusu olduğunda, emekçi-lerin ekmek sorunu sözkonusu olduğunda, konut hakkı söz-konusu olduğunda, çocuğuna ilaç sözkonusu olduğunda, iş-geçim aracı sözkonusu olduğunda, "insan hakkı" yok. Bu-nun için heyetler geliyor mu Türkiye'ye, bunun için baskı yapılıyor mu? Tam tersine, bu politikaların uygulanması, İMF, Dünya Bankası üzerinden bizzat onlar tarafından daya-tılıyor. Ve bu politikalar uygulandıkça, aynı emperyalist-lerce Türkiye kapitalizminin "kredi notu" yükseltiyor.

Emperyalizm gericilik demektir, emperyalizm köleci bir egemenlik demektir, hak ve özgürlüklerin boğulması demek-tir. Emperyalizmden demokrasi beklemek tam bir gaflettir, daha da ötesi bir uşaklıktır, sol değerlere tümünden ihanet-tir. Emperyalizm etnik, kültürel, mezhepsel, dinsel çelişki-leri kullanarak, toplumları paralize edip cemaatlere bölerek onlar üzerinden kendine etki alanları yaratıyor. Ve bunu aynı zamanda sosyal çelişkiyi geri plana itmek için yapıyor. Hala solcu geçinebilen birileri de buna kendi cephelerinden omuz vermiş oluyorlar, uşaklık ve ihanet buradadır.



## **Amerikancı generalleri bağımsızlığın güvencesi sayanlar**

Bugün devlet solunun, somutta İP'in, istismar ettiği noktalardan biri de budur. HADEP ve ÖDP'nin bu liberal burjuva hayallerini kullanarak, kendi şoven-milliyetçi-devletçi çizgisine, o gerici burjuva politikalarına meşruiyet alanı yaratmaya çalışıyor. İP, ordu "Kopenhag Kriterleri"ne karşı çıkarak Türkiye'nin bağımsızlığını savunuyor, ulusal devleti koruyor, diyor. Gerçekte ise, ordu yalnızca Kürtler'e aldatıcı bazı kırıntılar vermeye bile yanaşmıyor. Kürtler'e aldatıcı haklar verilmesine bile katlanamayan bir orduyu bu davranışından dolayı ulusal bağımsızlıkçı ilan etmek, en büyük utanmazlıktır. Bu generallere en bayağı bir dalkavukluktur, onlara yaranmak adına en temel ilerici değerleri bile ayaklar altında çiğnemektir. Bu, halk kitlelerine karşı en büyük ihanettir, tamı tamına gerici karşı-devrimci bir tutum ve konumdur.

Bu ordu "ulusal piyasa"yı savunuyor da, özelleştirmelere ve İMF reçetelerine neden herhangi bir itirazı yok? Ulusal devleti savunuyor da, neden uluslararası tahkime bir itirazı yok? Özelleştirmeler onun süngüsünün gölgesinde uygulanıyor. Emekçi halk kitlelerinin ezilmesine, bu ülkenin ulusal ihanet içerisinde emperyalizme peşkeş çekilmesine itiraz eden devrimci genç insanlar generallerin komutasındaki bu aynı ordu tarafından kurşunlanıyorlar. Ordunun görevi, temel işlevi işte tamı tamına bu. Bu sadece genç devrimci insanlar meselesi de değil. Toplumsal muhalefetin, işçinin, emekçinin, köylünün nefes almasını ve bir çıkış yolu bulmasını da bu ordu engelliyor. Bu, bir NATO ordusu, İsrail siyonizmi ile kolkola bulunan, Ortadoğu'da emperyalizmin bekçisi olan bir ordu... Ülkenin dört bir yanının ABD ve NATO üsleriyle donatılmasına, İncirlik'ten günü birlik Irak'ın

bombalanmasına tek kelime itirazı olmayan bir ordu...

**Bakınız Kürt sorunu sözkonusu olduğunda ABD'ye ters düşmeyi göze alabiliyor. Bunu hiç de ulusal bağımsızlık adına değil, fakat Kürt halkının en sıradan demokratik haklarına tahammülsüzlüğünden dolayı yapıyor. Kendi devlet sınırları içindeki ezilen bir ulusa bir parça olsun bazı demokratik haklar tanınmasına bile tahammülü yok. Öğlesine ki bu noktada ABD politikaları ile yeri geldiğinde ters düşebiliyor. Ama özelleştirmeye itirazı yok, özgürlüklerin boğulmasına itirazı yok, İMF reçetelerinin uygulanmasına ve tahkime itirazı yok. Tersine, bu politikaların uygulanmasının koruyucusu ve kollayıcısı. İşçi sınıfına, emekçilere, gençlere soluk aldırmayan, tüm bu kesimleri bir baskı ve terör cenderesi içinde tutan tüm faşist yasalar, ordu ve MGK patentlidir. Anti-Terör Yasası'ndan İller İdaresi Yasası'na, Kriz Yönetim Merkezi'nden F tipine kadar hepsi generallerin kendi öz ürünleridir. Tüm bu yasaların ve yasakların, bu baskının ve terörün arkasında hep ordu durmaktadır. Planlama, yönetme, uygulamaya sokma, uygulamayı denetleme, tüm bunlar hep generallerin elindeki MGK merkezlidir.**

Ordu kurumu ile ilgili halk kitleleri içerisinde en ufak bir hayal yaratmak, devrime ve halka ihanettir. Aynı şekilde, emperyalistlerle ilgili en ufak bir hayal yaratmak, devrime ve halka ihanettir. Reformist solun karşı karşıya duruyormuş gibi görünen iki ucu, demokrasi ve özgürlük mücadelesine, bağımsızlık mücadelesine, devrim mücadelesine ihanet çizgisinde birleşiyorlar. Adını andığımız reformist sol çevreler izledikleri politikalarla ihanetin batağmdadırlar.

Bu ihaneti her adımda teşhir etmek, sol adına yayılan sahte hayallerin içyüzünü sergilemek, komünistlerin en temel görevlerinden biridir.

*(Ekim, sayı: 218, Eylül 2000, başyazı)*

# Hücre saldırısı ve yeni zindan direnişi

Hücre karşıtı mücadelenin yeni bir evresine girmiş bulunmaktayız. Devrimci tutsaklar ileriki bir aşamada Ölüm Orucu'na dönüştürülecek Süresiz Açlık Grevi eylemine başlamak üzereler. Eyleme başlama tarihi 20 Ekim olarak saptanmış durumda. Girmiş bulunduğumuz yeni evre bu büyük direniş eylemiyle karakterize olacak, sonuçları onun tarafından belirlenecektir.

Hücre saldırısının ve hücre karşıtı mücadelenin Ulucanlar katliamını izleyen son bir yıllık toplam seyri ve son iki aylık özel evresi, devrimci tutsakların artık bu tür çıkış yapmasını bir ihtiyaç olduğu kadar zorunluluk haline de getirmişti.

Ulucanlar katliamıyla başlayan ve Burdur vahşetine varan süreç, hücre karşıtı mücadelenin Burdur saldırısı ertesinde ulaştığı önemli gelişme düzeyi, bu aşamada devletin itildiği

savunma konumu vb., tüm bunlar genel planda yeterince tartışılmış ve parti basınıımızda da yeterli açıklık ve genişlikte döne döne işlenmiştir. Bu nedenle, burada daha çok şu son birkaç ayın gelişmeleri üzerinde durmak, bu yakın sürecin zindan cephesinden devrimci bir çıkışı neden bir ihtiyaç olduğu kadar bir zorunluluk haline de getirdiğini ortaya koymak durumundayız.

### **Hazırlanan manevralar ve sürmekte olan saldırılar**

Öncelikle herhangi bir özel tahlil gerektirmeyen, çıplak gözle görülebilecek bir açıklıkta önümüzde duran kaba bir gerçeğin altını çizerek başlayalım. Burdur vahşeti sonrasında politik açıdan savunmaya itilen devletin, pratik açıdan herhangi bir geri adımı sözkonusu değildir. Tersine, devlet o günden beri genel bir saldırıya yönelik hazırlık ve manevralarını bütün hızıyla sürdürdüğü gibi, birçok cezaevinde sistematik hak gaspları da birbirini izlemektedir. Devletin Burdur vahşeti sonrasında teşhir olması ve savunma konumuna düşmesi olgusu bazı çevrelerde tehlikeli yanılgılara yolaçmış bulunduğu için, bu gerçeğin altını çizmek burada özellikle gereklidir.

Önce son birkaç ayın pratik seyrine kabaca bakalım. Bergama saldırısının ardından Buca'da ağır bir fiili durum yaratılmıştır ve bu haftalardır sürmektedir. Cezaevlerinde ve dışarıda buna karşı anlamlı bir tepkinin yükseltilememesi, pervasızlığı daha da artırmaktadır. Birçok başka cezaevinde ise, sürekli saldırı ve provokasyonlarla bir taraftan haklar gaspedilirken, öte taraftan yıldırıcı bir hava yaratılmaya, bir moral üstünlük durumu elde edilmeye çalışılmaktadır. Ve bu arada, yeterinci ilgi görmeyen, fakat politik anlamı son derece önemli bir gelişme daha yaşanmıştır. İlgili cezaevindeki

PKK'lı tutsakların yakın günlerdeki açıklamasına göre, Erzurum Cezaevi'nde hücre uygulamasına resmen geçilmiş bulunmaktadır. Yakında bunu Elazığ ve başka cezaevlerinin izleyeceği de, aynı açıklamalarda yer almaktadır. Ulucanlar'ı önceleyen süreçte iki devrimci tutsağın Eskişehir hücrelerine götürülmesi karşısında gösterilen politik hassasiyet gözönüne alındığında, Erzurum üzerinden başlatılan uygulamanın politik anlamı ve sonuçları çok daha iyi görülebilecektir.

Bütün bunlara paralel olarak, hücre saldırısıyla ne yapmak istediği açığa çıkarıldığı ölçüde savunmaya itilen devletin bu konumdan kurtulmak için giriştiği manevralar, buna yönelik girişim ve hazırlıklar da aynı hızla sürmektedir. Hücre karşıtı muhalefeti şaşırtmayı, tereddüte düşürmeyi ve bölmeyi, mümkün merteye yeniden devrimci tabana doğru daraltmayı amaçlayan bu manevralar, meclis çalışmalarlarıyla birlikte bir karşı saldırı olarak gündeme getirilecektir.

Ve en kritik noktaya geliyoruz. Burdur vahşeti sonrasında önemli bir güce, dinamizme ve özgüvene kavuşan hücre karşıtı muhalefet ise, bu aynı süre içerisinde günden güne aktivitesini yitirmiş, gelinen aşamada belirsiz bir bekleyişe sürüklenmiştir. Devrimci akımların ve tutsak yakınlarının tüm çabalarına rağmen, bu durum halen de kırılmamaktadır. Ulucanlar vahşetinin yıldönümünde bile bunun kırılmaması, ortadaki tablonun "olağan" değil fakat bir zaafiyet durumunu yansıttığını göstermektedir.

Strateji-taktik, savaş-muhabere vb. kategoriler üzerinden konuşup yazmaya pek meraklı bazı çevreler, son birkaç aylık gelişmelerin bu kaba tablosunu, "savaşın karmaşık seyri" içinde yaşanan "olağan" durumlar saymaya özel bir eğilim gösteriyorlar. Burada bir samimiyetsizlik yoksa eğer, bu tür değerlendirmelerle gerçekte ve yalnızca kendi kendilerini aldatmış oluyorlar.

Zorlu bir mücadele elbette düz bir çizgi değil, fakat karmaşık bir seyir izler. Bunu unutmamak mücadeleye sabır, soluk ve esneklik kazandırmakla kalmaz, isabetli taktikler ve tutumlar izleme olanağı da sağlar. Fakat bu diyalektik düşünce tarzının bir başka temel kuralı daha var; buna göre, gerçek her zaman somuttur. Ortada çıplak gözle bile görülebilir bir somut durum varken, bir takım genel kategorileriyle oynayarak, bunu somut gerçeğe gözlerini kapamanın olanağı haline getirmenin anlaşılır bir mantığı olabilir mi?

Böylelerine durumu bir parça anlatabilmek için, biz de biraz o çok eğilim duyulan “savaş dili”ne başvurmak yolunu seçelim. Savaşta düşman karşısında kazanılan bir üstünlük, ya ona karşı yeni bir saldırının dayanağı olarak kullanılır, ya da gelecekte hazırlanılacak bu türden bir saldırının önemli bir mevzisi olarak korunup sağlamlaştırılır. Burdur vahşeti sonrasında elde edilen üstünlüğe bakıldığında, devrim cephesi olarak bu iki açıdan da başarısız kaldığımızı kabul etmek zorundayız. Elde edilen üstünlüğü hücre saldırısını püskürtmenin yeni bir imkanı ve dayanağına dönüştürmekte başarılı olamadığımız gibi, edilgen bir bekleyiş içerisinde düşmanımıza kendini toparlaması, yeni manevra ve saldırılarını serbestçe hazırlaması için akıl almaz bir kolaylık da sağlıyoruz. Bununla da kalmıyoruz, bu arada, Buca örneğindeki türden pervasızlıkları, birçok başka cezaevindeki ardı arkası kesilmeyen hak gasplarını aşırı bir “sabır”la karşılıyoruz. Ve bunun düşmana yeni bir moral güç ve saldırı inisiyatifini kazandırdığını görmezlikten ve anlamazlıktan geliyoruz. Dahası, böyle işleyen bir sürecin, kendi saflarımızda ve destek güçlerimiz içerisinde, bir duyarlılık, toparlanma ve aktifleşmeye değil, tam tersine, bir belirsizliğe, yer yer ciddi kafa karışıklığına ve özellikle de destek güçler arasında tereddüt, yalpalama ve kanıksamalara yolaçtığını bilmezlikten geliyoruz.

## **Zindan cephesindeki çatışmanın kendine özgü karakteri**

Kendilerini belki masum ama o ölçüde tehlikeli yanlışlara mahkum edenlerin en temel yanlışlarından biri, devletle devrimciler arasında zindan cephesinde gündeme gelen çatışmanın, bu çerçevede hücre saldırısının, kendine özgü karakterini gözden kaçırmaktır. Genel bir politik yaklaşımla, demek oluyor ki nihai politik amaçları ve sonuçları açısından ele alındığında, zindanlarda devrimcilerin teslim alınmak istenmesi elbette ki dışardaki toplumsal muhalefetin teslim alınması amacına yöneliktir. Bu gerçeğin kitlelere anlatılması ve propaganda edilmesi, bu sayede ilgi ve desteklerinin uyandırılması, böylece hücre karşıtı mücadeleye kazanılmaları, elbette özel bir önem taşımaktadır. Fakat biz bunu alır, mevcut çatışmaya “kitle hareketi diyalektiği” kategorilerini uygulamanın bir dayanağına çevirirsek, (üstelik kitle hareketinin oldukça geri ve parçalı bir çizgide seyrettiği, kendilerine yönelik en hayati saldırılar karşısında bile kitlelerin anlamlı bir varlık ortaya koyamadığı bir evrede), bir kez daha kendi kendimizi aldatmış oluruz.

Kendimizi aldatmayalım; Türkiye'nin bugünkü siyasal koşullarında, sınıf mücadelesinin ve kitle hareketinin bugünkü gelişme düzeyinde, zindan cephesindeki çatışmada sürükleyici ve tayin edici kuvvetler, devrimin ve karşı-devrimin öncü kuvvetleridir. En somut biçimde bakıldığında, bir tarafta boyun eğdirilmek istenen devrimciler, öte tarafta boyun eğdirmek isteyen devlet durmaktadır. Elbette ki bu çatışmada taraflar sonuca, kitlelerin ve kritik anlarda onların duyarlılığı altında hareket edebilen kamuoyunun desteğini alabildikleri ölçüde yürüyebileceklerdir. Ama işte bu desteği alabilmek için de devrimciler kendi cephelerinden tok, kararlı ve boyun eğmez davranmalıdırlar. Zira ancak böyle dav-

ranabildikleri ölçüde, devletin saldırıları karşısında inisiyatifi ele alıp gerektiğinde yeni sarsıcı çıkışlar sergileyebildikleri ölçüde, başarılı olabileceklerdir.

Elbette böyle olduğuna kimsenin kuşkusu yok, bu kadarını herkes paylaşmakta, görünürde kendince buna uygun da davranmaktadır. Fakat son birkaç ayın kritik gelişmeleri üzerinden baktığımızda, durum gerçekten tam böyle midir, bu çok tartışma götürür.

En haksız ve vahşi bir saldırının ardından, maskesinin düştüğü ve politik açıdan tecrit olduğu böyle bir durum sonrasında bile, devletin ardı arkası kesilmeyen saldırılarına karşı büyük ölçüde sessiz ve hareketsiz kalan bir devrim cephesi tablosunun etkilerini somut olarak görebilmek için, son ikibuçuk aylık tabloya biraz yakından ve somut olarak bakmak yeterlidir. Bunun, sert bir çatışmanın ardından “ tarafların geri çekilmesi ve karşılıklı bir bekleyiş içerisine girmesi” gibi bir durumla yakından uzaktan bir alakası var mıdır? Sorunu böyle sunmak kendini aldatmak değilse nedir?

Tersine, taraflardan biri, ötekinin rehavetinden ve belirsiz bekleyişinden de en iyi bir biçimde yararlanarak, bir yandan saldırıyı rötuşlama ve böylece kabul edilebilir kılma manevralarını rahatça ve hummalı bir biçimde sürdürürken, öte yandan hücre saldırısının hayata geçirilmesinin temel bir basamağı olan “Üçlü Protokol” çerçevesinde pervasızca fiili durumlar yaratmakta, peşpeşe haklar gaspetmektedir. Ve bu aynı süre içerisinde, taraflardan öteki, bu hazırlıkları ve manevraları bozacak, sonu gelmeyen fiili saldırılara bir parça gem vuracak herhangi bir çıkış yapamamıştır, durum bu minvalde sürse yapacak gibi de görünmemektedir.



## Devrimci tutsakların kararlılığının belirleyici önemi

Biz bu sorunun çok özel önemine, tam da hücre karşıtı muhalefetin en ileri bir düzeye ulaştığı bir sırada, Burdur vahşetinin hemen sonrasında en açık bir biçimde işaret etmiştik. *“Başarıya ulaşabilmenin bazı zorunlu önkoşullarını”* sıralarken, ilk ve en temel önkoşula ilişkin olarak şunları söylemiştik:

*“En temel önkoşul, zindanlardaki devrimcilerin, hücrelere girmeme ve buna karşı ne pahasına olursa olsun direnme kararlılığını en ufak bir zaaf belirtisi göstermeksizin sürdürmeleridir. Saldırı kuşkusuz dışardaki mücadelenin gücü ve etkisi ölçüsünde püskürtülebilecektir. Fakat dışardaki mücadelenin gücü ve etkisi ise, doğrudan içerdeki devrimci kararlılığa bağlıdır, bu bir an bile unutulmamalıdır. Ulucanlar’daki ve Burdur’daki ölümüne direnişler olmasaydı, bugün dışarıda ulaşılan güç ve etki de yaratılamazdı.*

*“Devletin bu kararlılık karşısında yalnızca iki seçeneği var. Ya çaresizlik, ya katliam! İkincisinin neyi ne kadar çözeceği de Ulucanlar ve Burdur’da somut olarak görülmüştür. Her iki vahşi saldırı da siyasal sonuçları bakımından ters tepmiş, devletin ayağına dolanmış, devletin teşhirine ve belli bakımlardan geri çekilmesine neden olmuştur. Bundan çıkan sonuç, devletin vahşete başvurmasının da belli sınırları olduğu gerçeğidir.*

*“Devrimci tutsakların büyük bir titizlik ve hayatiyetle gözönünde bulundurması gereken temel nokta şudur: İçerden yansıyacak ve zayıflık ya da zaaf olarak anlaşılabilen en ufak bir belirti, dışardaki desteği de zaafa uğratar ve saldırıyı püskürtmenin bedelini kat kat arttırır. Bu sorunu, taşıdığı çok özel önemden dolayı ve dışarıda büyüyen desteğin içerde en ufak bir rehavete yol açmaması gerektiğini vur-*

*gulamak için hatırlatmış oluyoruz.” (Ekim, sayı: 217 Ağustos '00, başyazı)*

İçinde bulunduğumuz evrede, zindan eksenli çatışmanın bu kendine özgü karakteri konusunda herhangi bir tartışma olamaz. Buna, bu çok açık gerçeğe rağmen, gelinen yerde samimiyetleri artık çok tartışmalı başka birileri de, kalkıp ciddi ciddi, sürmekte olan *“bu yeni muharebede de, ‘sokak’ birkaç adım önde olmayı sürdürmelidir”* buyuruyorlar. “Sokak”ın dili olsa, böylelerine *“emriniz olur!”* diyecektir herhalde.

Ortada gerçekten “sokak”ın, normal ifadeyle hücre karşıtı toplumsal muhalefetin bir adım ilerde olduğu bir olgusal durum olsaydı, kuşkusuz sorun kalmazdı ve bu pek arzu edilir bir durum olurdu. Fakat böyle bir durumun gerçekten varlığı ile, gerçekte olmayan bir durumun böyle olması gerektiğine ilişkin subjektif telkinler, tümüyle iki ayrı şeydir. İlk durumda, bir adım önde olan toplumsal muhalefetin birkaç adım daha öne geçmesi için gerekli çabaya yoğunlaşmak gerekirdi. Fakat gerçek durumun bu olmadığı, tersine, hücre karşıtı muhalefetin bir durgunluğa ve belirsizliğe sürüklendiği, “sokağın” ise bir kez daha bir avuç tutsak yakınından ibaret kaldığı bir sırada, “savaş” ve “muharebe” türünden pek süslü ve çekici, ama aynı ölçüde içi boş sözlerin içine sıkıştırılmış temennilerin herhangi bir kıymeti harbiyesi olamaz. Bu, kaba gerçeklerden ve yakıcı sorumluluklardan kaçmaktan başka bir şey değildir.

Devletin harıl harıl saldırı hazırlıklarını sürdürdüğü bir sırada, bu kolay ve engelsiz gidişin boşa çıkarılması için gerekli çıkışı yapmak bugünün en acil görevidir. Dışardaki hücre karşıtı muhalefetin bugün yapma gücünden yoksun olduğu bu tür bir çıkışı içerden devrimci tutsaklar yapabilir, yapmaları gerekir ve yapmak zorundadırlar. Bu, zindanlarda 20 yıllık bir mücadele birikimi ve direniş geleneği-

nin olduğu kadar, devletin bu çok tehlikeli saldırısının mutlak biçimde püskürtülmesi zorunluluğunun da onların omuzlarına yüklediği temel önemde bir sorumluluktur. Bu çerçevede, bugün zindanlarda başlamakta olan büyük direniş dalgası, mevcut engelsiz ve tehlikeli gidişe karşı devrim cephesinden yapılmış anlamlı bir çıkıştır. Bunun hücre karşıtı tepkileri yeniden ve yeni bir kuvvetle nasıl uyaracağı da çok geçmeden bütün açıklığıyla görülecektir.

### **Devrimci cephede birlik zaafiyeti**

Şu ana kadar söylediklerimiz, mevcut durumun değerlendirilmesi ve buna karşı alınacak tutumun belirlenmesi noktasında, devrimci akımlar arasında halihazırda bir görüş birliği olmadığını kendiliğinden ortaya koymaktadır. Doğal olarak bu, zindanlarda başlamakta olan direnişin tüm devrimci yapıları henüz kapsamadığı anlamına da gelmektedir. Kuşkusuz bu, hücre karşıtı mücadele ve muhalefet için önemli bir zaafiyet noktasıdır.

Ayrıntılarına girmenin yeri burası değil, fakat çok yeni de sayılmamalıdır bu durum. Öncesi bir yana, Ulucanlar'ı izleyen süreçten beri Partimiz'in ve tutsak yoldaşlarımızın bu konuda çok ciddi kaygıları olagelmiştir. Tutsak yoldaşlarımız bunu birçok kez eleştirel değerlendirme olarak ortaya koymuş, yayınlanmak üzere partiye de iletmişlerdir. Fakat partimiz, hücre karşıtı mücadelede zaafiyete yolaçmamak kaygısıyla, bu sorunların kamuoyu önünde tartışılmasından son bir yıldır özenle kaçınmıştır. Gelişmelerin de yardımıyla iç tartışma ve eleştiri süreçleri içinde bu görüş ayrılıklarının giderilebileceği umulmuştur. Fakat bugüne kadar bunda başarılı olunamadığı ve geline aşamada sorunun, görüş ayrılığı sınırlarının ötesinde, geriye çekici bir zaafiyet kaynağı haline geldiği görülmektedir. Böyle olunca, birliği korumaya ve

zindan cephesinden toplu bir çıkış örgütlemeye yönelik tüm çabalara rağmen, gelinen aşamada izlenecek yol üzerinden bir kopma kaçınılmaz olmuştur.

Sorun gerçekten yalnızca bir çıkışı en uygun bir fırsatı kollayarak ve bu arada yoğunlaştırılmış bir ön faaliyet üzerinden gündeme getirmek olsaydı, kuşkusuz bunu tercih etmek gerekirdi ve Partimiz bunun gerektirdiği esnekliği fazlasıyla gösterirdi. Nitekim komünist tutsaklar haftalardır bu doğrultuda bir esneklik sergilemekte, bir görüş birliğine ulaşmak için yoğun bir çaba içinde bulunmaktaydılar.

Fakat yazık ki, hiç değilse bazı çevreler üzerinden, sorun salt bir değerlendirme ve zamanlama farklılığından ötedir. Teslimiyet sürecinin ve onun körüklediği tasfiyeci eğilimin ağır tahribatı, zindan cephesindeki bazı tutumlar üzerinden bugün giderek daha açık bir biçimde görülmektedir. İçinden geçmekte olduğumuz dönemin gözler önündeki tablosuna rağmen, örneğin birileri hala “yaşadığımız süreci” şöyle ele alabilmektedirler: *“Yaşadığımız süreçte ön siperlerde çarpışma görevi, hala işçilerin, gençlerin, kadınların, kamu emekçilerinin ve tüm ezilenlerin omuzlarındadır. Devrimci tutsaklara düşecek rol ve zamanlaması onlar tarafından bir başka ifadeyle, sokağın sorunu çözmek yeterlilik veya yetersizlik düzeyi tarafından belirlenecektir.”* (Atılım, 7 Ekim ‘00)

Bu sözleri bir başka zamanda ve coğrafyada birileri okusa, *“yaşadığımız süreçte”*, *“işçilerin, gençlerin, kadınların, kamu emekçilerinin ve tüm ezilenlerin”* Türkiye devrim ordusunun düzenli birlikleri içinde yer aldığını ve kendilerinden istendiğinde *“ön siperlerde çarpışma görevi”*ni tereddütsüz üstlenecek durumda olduklarını düşünürlerdi herhalde. İnsan gözlerini orta yerde duran kaba gerçeğe ancak bu denli kapatabilir. Düşünün ki bunlar kısa bir süre öncesine ait bir başyazının bitiş/final cümleleridir. Buradaki

sorun yanılığı değil, düpedüz bir zaafiyettir.

Bu zaafiyet açık bir biçimde saptanmış bulunduğu içindir ki, TKİP, DHKP-C ve TKP (ML) davalarına mensup tutsaklar, dönemin omuzlarına yüklediği ağır sorumluluğu kendi başlarına üstlenmek yolunu seçmişlerdir. Herşeye rağmen, zindan cephesinde direniş birliğini yeniden kurmak için gerekli en azami çaba bundan sonra da gösterilecektir. Bunun en etkili yolu ise, tereddütlü olanları belirsiz bir süreye kadar beklemek değil, fakat faşizmin gelmekte olan saldırısına karşı tereddütsüzce ileriye atılmaktır. Bugün yapılmakta olan da budur.

### **Ölümüne direnişe yaşamsal destek!**

Başlamak üzere olan zindan direnişi ile birlikte hücre karşıtı mücadele yeni olduğu kadar zorlu da olan bir yeni sürece girmektedir. Bunu ölümüne bir karşı saldırı olarak algılamak; başlamış olan direnişi her alanda ve her yolla desteklemek sorumluluğuna da bu gözle bakmak gerekmektedir. Devrimciler, zindanda sürmekte olan direnişten de aldıkları güçle hücre karşıtı muhalefeti geliştirmek için gerekli azami çabayı harcarsalrsa eğer, böylece direnişin amacına ulaşması da kolaylaşacak, ödenecek bedeller en aza inecek, devletin örölmekte olan tezgahı bozulacak, hücreleri iyileştirme tartışmaları yerini hücrelerin kesin bir biçimde kapatılması isteminin özel ağırlığına bırakacaktır.

Zindanlarda bedenlerini ölüme yatıran devrimcilerin bu yolla üstlendikleri fedakarlık olağanüstü önemdedir. Bu tür direnişlerin ancak birbirini izleyen ölümler pahasına sonuç verdikleri, son 20 yılın deneyimleri ışığında, bugün Türkiye'de artık herkesin bildiği basit bir gerçektir. Fakat tam da çok bilinen bu basit gerçeğin kendisi, direnişin en az bedelle başarıya ulaşması için bir imkan olarak da ele alınabilmelidir.

Devrimciler, bir kez ölümüne direnişe yattıklarında ölümü tereddütsüz bir yiğitlikle karşıladıklarını da, bugüne kadar sayısız kez kanıtlamışlardır. Bu sarsıcı kanıtlamanın kendisi, yeni direnişle bir kez daha ölümüne yola çıkmış devrimcilerin hayatlarını güvenceye almanın en büyük olanağı olarak değerlendirilebilmelidir. Bu olanağı en iyi biçimde değerlendirmek zorunluluğu, devrimci parti ve örgütlerin, ilerici kuruluş ve çevrelerin, özetle hücre karşıtlığında samimi olan herkesin, ihmal edilemez bir sorumluluğudur. Ve bu sorumluluğun gerekleri, hücre saldırısını püskürtebilecek bir büyük muhalefeti dışarda örmekle yerine getirilebilir ancak.

Bu görev ve sorumluluğun hakkını verebilmek ise, hücre saldırısının anlamı, kapsamı, amacı ve sonuçları üzerine bir kez daha derinlemesine düşünmeyi gerektirir. Tecrit ve izolasyon demek olan hücrelerle amaçlanan; devrimci kimliği ezmek, devrimcileri düşüncelerinden ve inançlarından arındırmak, onları utanç verici bir teslimiyete ve ihanete mecbur etmektir. Faşizm, bunu başardığı takdirde; devrimci kimliği dışarda da öldürebileceğini, toplumsal muhalefeti derinlemesine demoralize edebileceğini, böylece bilinçli ve kararlı öncü kesimlerden yoksun bıraktığı işçi sınıfı ve emekçileri daha kolay denetim altına alıp boyun eğdirebileceğini, düşünüyor ve hesaplıyor. Bu çok yönlü karşı-devrimci hesap kuşkusuz yaygınca bilinmektedir ve “yaşamın hücreleştirilmesi” olarak veciz bir biçimde dile de getirilmektedir. Bunu burada bir kez daha yinelememiz, bu bilincin gerektirdiği bir karşı koyuşun, buna uygun düşen bir çalışma ve mücadelenin taşıdığı çok özel öneme vurgu yapmak içindir.

Bugünkü zindan direnişi geçmişle kıyaslanamaz avantajlara sahiptir. F tipi denilen hücre saldırısıyla devletin gerçekte neyi amaçladığı, bunun ne türden insanlık dışı faşist bir uygulama olacağı toplumun önemli bir kesimi nezdin-

de iyi-kötü açığa çıkmıştır. Ulucanlar ve Burdur bu çerçevede sarsıcı tablolar sunmuşlardır. Öte yandan bu alanda oluşan duyarlılık, Burdur sonrasında somutça görüldüğü gibi, ilerici toplumsal kesimlerde daha bilinçli ve örgütlü bir biçimde kendini gösterebilmiştir. Bu duyarlılık son birkaç ayda biraz yatışmış görünse de, zindanlardaki çıkış onu yeniden uyarmak ve öteki biçimlerin yanısıra, “hücre karşıtı platformlar” halinde örgütlemek için önemli imkanlar sunmaktadır bize. Zindan direnişinin bu sonucu kendiliğinden yaratmayacağını, fakat bu sonuca ulaşmayı bir hayli kolaylaştıracağını bilerek davranmak, görev ve sorumluluklarımızı bu bakış açısıyla ele almak durumundayız.

Devlet, geçmiş örneklerde hep görüldüğü gibi; açlık grevlerini uzun süreli olarak görmezden gelmek, aldırmaz görünmek, bu çıkışı topluma kanıksatmak ve bu arada kararlılık gösterileri eşliğinde bilinen tehditlerini yinelemek yolu ve taktiği izleyecektir. Devletin bu taktiğini gözönünde tutarak, daha ilk gününden itibaren direnişi ve direnişin taleplerini toplumun gündemine sokmak için en azami bir çabayı harcamak durumundayız.

Hücre karşıtı muhalefette samimi olan tüm ilerici-demokratik örgüt, çevre ve kişiler de omuzlarına düşen sorumluluğa bu gözle yaklaşabilmelidirler. Bu gibi çevrelerden duyarlılık ve destek girişimlerinin ancak direnişler ölüm sınırına vardığında geldiğini geçmiş deneyimlerden bildiğimiz için, bunu burada özellikle hatırlatıyoruz. Benzer davranışlar bu kez ağır bir sorumluluk yaratır. Herkes hücre saldırısının başarıya ulaşması durumunda toplumsal muhalefetin geneli için yaratacağı ağır sonuçları gözeterek davranmak zorunludur.

Zindan direnişçileri olarak devrimci tutsaklar bir kez daha zorlu, fakat o denli onurlu bir sorumluluğun altına girmiş bulunmaktadır. Üstlendikleri misyon, kelimenin gerçek

anlamıyla tarihi değerdedir. Faşizmin saldırısı, devrimin beynini ve yüreğini, düşünce ve ideallerini, ilke ve amaçlarını hedeflemektedir. Dolayısıyla devrimin direnişini de bütün bunları savunmaya, korumaya ve yenilmez kılmaya yönelmiştir. Bu, bu ülke tarihinin gördüğü en haklı, en meşru ve o ölçüde de hayati önemde bir mücadeledir. Bunda sağlanacak gerçek bir başarı, demek oluyor ki direnişin tam zaferi, bunu elde etmek için hayatlarını ortaya koyanları sonsuza kadar onurlandıracaktır.

**Yaşasın direniş, yaşasın zafer!**

**Yaşasın devrim, yaşasın sosyalizm!**

*(Ekim, sayı: 219, Ekim 2000, başyazı)*



*Yeni bir yıla girerken...*

## **Devrim yürüyüşümüz daha da güçlenecek!..**

Geride kalan yılın son bir ayında peşpeşe gerçekleşen üç çarpıcı olay, bu olayların dışavurduğu bir dizi temel önemde gerçek, bir bakıma bütün bir yılın özetini de vermektedir.

Aylarca süren yaygın eylemlilikler ve Ankara'daki büyük gösterinin ardından, 1 Aralık'ta bir milyonu aşkın emekçi iş bıraktı ve yüzbinlercesi kendi acil taleplerini haykırmak için alanlara çıktılar.

Kasım sonunda başlayan, Aralık başında borsada çöküntüye yolaçan mali kriz, bir yıldır emekçilere ağır bedeller ödetilerek uygulanan İMF patentli "istikrar programı"nın iflasını belgeledi. İflas eden İMF programı olduğu halde hükümet iflasın hemen ardından İMF'ye, bizzat İMF başkanının bir mektupla dikte ettirdiği utanç verici koşulları ve istemleri olduğu gibi kabul ettiğini bildiren bir "ek niyet mektubu" sundu.

Bu mektubun sunulduğundan yalnızca bir gün sonra, zindanlardaki *Ölüm Oruçları*'na karşı ülke çapında vahşi bir saldırı düzenlendi. 28 devrimci katledildi, yüzlercesi yaralandı ya da sakat bırakıldı. Devrimci tutsaklar zorbalıkla F tipi hücrelere dolduruldu. Katliamın öteki yüzü ise görülmemiş yiğitlik ve kararlılıktaki bir direniş oldu. Saldırı tüm hapisanelerde dost-düşman herkesi şaşkına çeviren görkemli bir direnişle karşılandı. Bazılarında direniş günlerce sürdü. Direnişin yıkılmaz duvarına çarpan katliam saldırısı, böylece politik ve moral açıdan tam fiyaskoyla sonuçlandı. Açlık Grevi genelleşti, *Ölüm Orucu*'na yeni katılımlar oldu. Bugün direniş, F tipi hücrelerindeki Nazi vahşeti uygulamalarına rağmen, aynı taleplerle ve daha büyük bir kararlılıkla sürmektedir.

*Bu üç olay bir arada, son bir yılın ve dolayısıyla bugünün Türkiye'sinin temel gerçeklerinin özetini vermekle kalmamakta, birbiriyle sıkı sıkıya bağlantılı bir bütün oluşturmaktadır.*

İşbirlikçi düzen cephesinin İMF reçeteleriyle yarattığı ağır ekonomik ve sosyal yıkım işçileri ve emekçileri mücadeleye yöneltmektedir. Son bir yılda işçiler ve emekçiler grev, direniş ve gösterilerle mücadele isteklerini yaygın olarak ortaya koymuşlar, 1 Aralık eylemi bunun en ileri noktası olmuştur.

İşçi sınıfı ve emekçilerin bu mücadelesinin sonuç alıcı bir güç, kararlılık ve örgütlülüğe ulaşmasını engellemek için, sermaye devleti sistematik baskı ve terör koşullarını pekiştirip *süreklileştirmekle kalmamakta, toplumsal muhalefetin en ileri, bilinçli ve örgütlü kesimini oluşturan devrimci hareketi ezmek için de gözü dönmüş biçimde saldırmaktadır.* F tipi hücreler bunun için gündeme getirilmiştir ve bu ölüm hücrelerine karşı ortaya konulan direniş bu nedenle vahşi bir katliamın hedefi olmuştur.

Toplu katliamlarla devrimci kanı dökerek efendilerine yararmaya çalışan İMF uşağı Ecevit'in bir yılı aşkın bir süre önce, "İçerde denetimi sağlamadan dışarıda sağlayamayız" biçimindeki sözlerinin anlamı da buradadır. Bu kanlı katil yeni yıl mesajında "geleceğe güvenle bakmak"tan sözederken, buna İMF kredileri ile cezaevi operasyonlarını kanıt göstermektedir. Bu her iki olay arasındaki organik bağın büyük bir arsızlıkla itirafından başka bir şey değildir.

Gerçekte ise Türkiye kapitalizminin, ona dayanan kokuşmuş sermaye düzeninin "geleceğe güvenle bakmak" olanağı yoktur. Düzenin en akıllı adamları geride kalan yılın bilançosunu "hüsran" olarak özetlemekte ve önümüzdeki bir yılın da "daha şimdiden kaybedildiğini" açık açık söylemektedirler. Geride kalan bir yılın son bir ayına sıkışan üç temel olaydan yansıyan gerçekler, bunun böyle olduğunu ve olacağını bütün açıklığıyla ayrıca ortaya koymaktadır.

\*\*\*

Katliamcı düzen cephesi, İMF'ye sunulan ek niyet mektubunun bir gereği olarak, yeni yılda emekçilere daha ağır bir fatura ödetmeye hazırlanmaktadır. Bu, ücretlerin ve maaşların daha çok düşürülmesi, işsizliğin ve yoksulluğun daha çok büyütülmesi, gelir dağılımındaki uçurumu derinleştirilmesi, özelleştirme yoluyla ülke zenginliklerinin emperyalizme ve işbirlikçi asalak takımına yağmalatılması vb. demektir. Bunun için de baskı ve terörü daha da sistemleştirmeye, faşist terör, işkence, katliam ve hücrelerle toplumsal muhalefetin en diri kesimini ezip teslim almaya ihtiyaç var. İşçi sınıfı ve emekçilerin mücadele istek ve umutlarını tümünden kırmak ancak bununla olanaklıdır, katliamcı düzen cephesi bunu böyle düşünmekte ve hesaplamaktadır.

Bunun karşısında ise, bir yanda 1 Aralık'ta son bir kez kendini gösteren milyonlarca işçi ve emekçinin mücadele isteği, öte yanda kurulu düzene karşı mücadelenin bilinçli

ve örgütlü kesimini oluşturan devrimcilerin bükülmez iradeleri ve direnme kararlılıkları var. Amerikancı düzen cephesi bu ikisine bir “çare” bulamadığı sürece asla geleceğe umutla bakamayacaktır. Şimdiki tüm umudu, bu ikisinin birleşmesini engelleyebilmektir. Devrimcilere yönelen acımasızlığın gerisinde tam da bu umut ve bunda elde edilebilen sonuçlar vardır.

O halde yapılması gereken, bu ikisini birleştirmek için gerekli her türlü çabayı azami ölçüde gösterebilmektir. Milyonların mücadele isteğinin devrimci önderlik ve kararlılıkla birleştiği nokta, kokuşmuş sermaye düzeni için de sonun başlangıcı olacaktır.

\*\*\*

TKİP, döneme ve sorunlara, burjuvazinin saldırılarının püskürtülmesine ve işçi-emekçi hareketinin geliştirilip güçlendirilmesine, temel önemdeki bu genel perspektif üzerinden bakmaktadır.

Geride kalan yılın ilk aylarında partimizin programı bir bayrak gibi dostun-düşmanın gözleri önünde göndere çekildi. Bu topraklarda artık sınıfın, devrimin ve sosyalizmin devrimci programı var. Partimizin programı, işçi sınıfının temel çıkarları ve hedefleri ekseninde tüm emekçileri birleştirmeye ve devrim mücadelesini zafere taşımaya muktedir biricik programdır. Türkiye'nin tüm devrimci birikiminin altında er-geç bütünleşeceği ve uğrunda savaşacağı biricik bayrak budur.

Bu ülke topraklarında ve özellikle son otuz yılda, devrim davasına bağlılık ve sosyalizm özlemi uğruna sayısız yiğitlik ve fedakarlık örnekleri görülmüştür. Partimiz bu mirası ve direnişçi çizgiyi özümsemekle kalmamış, onu işçi sınıfı ideolojisi ve değerleri temeli üzerinde daha ileri bir düzeye çıkarmıştır. Tarihsel ölçülerle alındığında henüz son derece kısa olan siyasal yaşamına rağmen, yarattığı değerler ve

oluşturduğu direniş geleneği bunun ifadesidir.

Fakat bu ÷lkede onyılların deneyimi açıkça göstermektedir ki, kendi başına devrim davasına ve sosyalizm özlemine ölümüne bağlılık yeterli değildir. Bunun için bu davanın ve özlemin gerçekteşmesini olanaklı kılacak bir teorik temele, ideolojik çizgiye ve programa ihtiyaç var. Fakat bu da yeterli değildir. Asıl gerekli olan, ortaya konulan çizgi ve program, yaratılan değerler ve direniş çizgisi temeli üzerinden işçi sınıfı ve emekçilere yönelmek, onlarla sağlam bir biçimde birleşip bütünleşmektir. Parti ile sınıf, devrimci öncü ile kitleler arasında varolan ve işbirlikçi düzen cephesinin bugünkü en büyük avantajını oluşturan öldürücü kopukluğu giderebilmektir. İşte o zaman, bu ÷lke topraklarında devrim ve sosyalizm davası yenilmez olmakla kalmayacak, geleceğe, devrimin ve sosyalizmin büyük zaferine güçlü ve güvenli bir biçimde yürüyebilmek de olanaklı olacaktır.

\*\*\*

Partimiz başından itibaren zindanlarda sürmekte olan ölümüne direnişin içindedir. Çeşitli sınavlarda kendisini en iyi biçimde kanıtlamış tutsak kadrolarıyla bu direnişin en ön safında yer almakta, öteki siper yoldaşlarıyla bu ön safın onurunu paylaşmaktadır. Yoldaşlarımız başarı uğruna her türlü bedeli ödemeye hazır olduklarını göstermişlerdir ve göstermektedirler.

Fakat asıl başarı işçi ve emekçilerin yenilmez gücüyle birleşmekten geçmektedir. Hücre saldırısı; işçi sınıfına ve emekçilere döne döne ödetilen faturanın, onların mahkum edildiği ağır yaşam koşullarının, bu yaşam koşulları içerisinde onları çaresizce teslim almanın dolaysız bir gereğinden başka bir şey değildir. Bu böyle olduğuna göre en acil ve öncelikli görevimiz, bu gerçeği en geniş işçi ve emekçi kitlelerine anlatabilmektir. Onlara bu mücadelenin kendi mücadeleleriyle dolaysız bağını gösterebilmektir. Hücre karşıtı müca-

deleyi devrimcilerle devlet arasındaki bir uç çatışma olmaktan çıkararak, işçi sınıfı ve emekçilerin sermayenin genel saldırılarına karşı genel mücadelesinin bir parçası haline getirebilmektir.

Düzen cephesi her açıdan ağır ve çözümsüz sorunlarla, giderilemeyen açmazlarla yüzyüzedir. Uygulanan baskı ve terörün, sergilenen acımasızlığın ve vahşetin gerisinde bu vardır. Bu gerçekte bir çaresizliğin, bir aczin dışavurumudur. Koşullar devrimci siyasal mücadeleyi geliştirip güçlendirmek için her zamankinden daha elverişlidir.

Son süreç, hayati bir politik sorun ekseninde ve mücadelenin ateşi içerisinde, solda gerçek konumlara ve kimliklere de ışık tutmuştur. Devrimci direniş çizgisiyle teslimiyet ve ihaneti ayırıştırmakla kalmamış, tutarsız ve kaypak ara güçleri de gözler önüne sermiştir. Bu sağlıklı bir ayırışma ve saflaşmayı hızlandıracak, yeni dönemde devrimci siyasal mücadele için ayrıca bir olanak olacaktır.

Yeni bir yıla, devrim mücadelesini yeni bir düzeye çıkaracak imkanlarla ve bunları en iyi biçimde kullanacağımıza duyduğumuz kesin inançla giriyoruz. Devrimci kararlılığın ve devrim davasına olan bağlılığın devrimci sınıf programına ve çizgisine bağlanabilmesi ölçüsünde, ödenen bedeller ve yapılan fedakarlıklar boşa gitmeyecek, geleceğe güvenle ve başarıyla ilerlemek güvenceye alınabilecektir.

**İşçi sınıfı savaşacak, sosyalizm kazanacak!**

**Yaşasın devrim, yaşasın sosyalizm!**

**Türkiye Komünist İşçi Partisi (TKİP)**

**1 Ocak '01**

# **Sarsıcı ve aydınlatıcı gelişmeler**

Son ayların olayları sarsıcı olduğu kadar aydınlatıcı da oldu. Özellikle zindan direnişi eksenli mücadele süreci ve bunu izleyen katliam saldırısı, ikisi bir arada, siyasal tabloya ve yönelimlere olduğu kadar, siyasal güçler planında gerçek konumlara, kimliklere, karakterlere de yeni açıklıklar getirdi. Bu gelişmeler yalnızca devrimci mücadelenin imkanlarına değil, yanısıra burjuva düzenin buna karşı tahammülsüzlüğüne de; yalnızca devrimci direniş çizgisinde kararlılığa değil, sol reformist ve liberal akımların, bunların temsil ettiği ara güçlerin tutarsız, kaypak ve ikiyüzlü konum ve kimliklerine de bir kez daha ışık tuttu.

## **“Cezaevleri sorunu” ve burjuvazinin acelesi**

Haftalardır partimizin konuya ilişkin değerlendirmelerinde bu sorunlar yeterli ölçüde işlendiği ve halen de işlenmekte olduğu için, burada yinelemelere girmiyoruz. Devletin hücre saldırısıyla burjuvazinin işçi sınıfına ve emekçilere yönelik sosyal yıkım saldırısı arasındaki kopmaz bağın son gelişmelerle açık-seçik ortaya çıkmış olmasını, bu temel önemde noktayı, burada bir kez daha vurgulamakla yetiniyoruz.

Burjuvazi için bütün sorun, sosyal yıkım saldırıları altında inleyen yığınların hoşnutsuzluğunun devrimci mücadele çizgisine kaymasını engellemektir. Bu hoşnutsuzluğu gidermek olanaklı olmadığına göre hiç değilse tehlikeli patlamalara dönüşmesini engellemek, çok değişik yol ve yöntemlerle ne edip edip düzen kanalları içerisinde tutmaktır. İşte bunun temel güvencelerinden, olmazsa olmaz koşullarından biri de, bir bütün olarak devrimci akımın ezilip etkisizleştirilmesi, böylece en azından solun reformist kesimleri gibi düzenin icazet sınırlarına razı edilmesidir. Dahası burjuvazinin bunda acelesi de vardır; işçi ve emekçilerin mücadelesi kontrol edilebilir sınırları aşmadan, hele hele devrimci önderlikle bir ilk anlamlı buluşmayı gerçekleştirmeden, bu alanda sonuç almak istemektedir. Bunu başaramazsa, bu türden bir buluşmayı engelleyemezse eğer, gelişmelerin kontrolden çıkacağıını, işinin bu noktadan sonra çok daha zor olacağını, deneyimlerden hareketle çok iyi bilmektedir.

Hücre saldırısındaki aşırı ısrarın ve bu saldırıyı başarıya ulaştırmak için toplu katliamlara varan acımasızlığın, “cezaevleri sorunu” olarak kodladığı alanda bir an önce sonuç almak istemesinin gerisinde, işte bu türden bir temel sınıfsal-siyasal amaç ve hedef vardır. Son olayların ayan-



beyan görülür hale getirdiği temel gerçek budur. İşbirlikçi burjuvazinin en deneyimli temsilcilerinden olan ve ömrünün bu son evresini ona unutulmayacak hizmetlerde bulunmaya adanmış Ecevit'in "cezaevleri sorunu"na ilişkin veciz ifadeleri, bütün bunları her türlü tartışmanın ötesinde zaten ortaya koymaktadır. Daha önceleri "içeriye kontrol edemezsek dışarıyı hiç edemeyiz" diyen bu yeminli sol ve devrim düşmanı; katliamın hemen ardından ve bir yeni yıl mesajı olarak, "cezaevleri sorununu" güya artık nihayet çözmüş olmayı, "geleceğe umutla bakma"nın en temel gerekçesi olarak ortaya koyabilmiştir. Bu sözler aslında herşeyi özetlemektedir.

### **Sosyal yıkımın siyasal sonuçlarına hazırlık**

Bu temel gerçeğin ışığında, Türkiye'nin direnişe ve katliama eşlik eden güncel gerçeklerine kısaca yeniden bakalım.

Sürekli yenilerek ve böylece daha da ağırlaştırılarak birbirini izleyen sosyal yıkım saldırıları, düzenin işçi sınıfı ve emekçilere karşı bugünkü konum ve tutumunu özetlemektedir. Türkiye kapitalizminin yapısal sorunlarının ağır faturası sürekli olarak işçi sınıfı ve emekçilere ödetilmektedir. İşbirlikçi burjuvazinin çözümsüz sorunlara biricik çözümü budur, bundan farklı bir alternatifi de yoktur. Kendisi bunu ve bunun yaratacağı sosyal ve siyasal sonuçları çok iyi bildiği için, sürekli bir biçimde siyasal sahneye çeki düzen vermeye çalışmakta, baskı ve terör aygıtlarını güçlendirmekte, bunu yasal önlemlerle tamamlamakta, tüm bunların asıl nedeni olarak da muhalif olan her sesi boğmaya, her akımı ezip etkisizleştirmeye çalışmaktadır.

Öte yandan, sosyal yıkım saldırılarına karşı sık sık tekrarlanan kitle hareketliliği, işçi ve emekçi kitlelerdeki hoş-

nutsuzluğu ve mücadele arzusunu ortaya koymaktadır. Bu mücadele artık tüm emekçi ve ezilen toplum katmanlarına yayılmış bulunmaktadır; işçilerden memurlara, kent yoksullarından kırsal emekçilere, öğrencilerden doktorlara ve mühendislere kadar, hemen tüm kesimleri şu veya bu biçimde kapsamaktadır. Bu gelişmelerin de etkisi altında, giderek yeni bir sol aydın ve sanatçı duyarlılığı gelişmekte, çürüyerek düzene ve devlete yamanmış durumdaki geleneksel aydın kesimi bir yana itilerek kendini hissettirmektedir. Tüm bunlar bugünün Türkiye'sinde emekçi tabanına dayalı yeni bir sol hareketlenmenin, giderek devrimci gelişmelerin zeminini günden güne güçlendirmektedir.

Fakat, devrimci bir önderlikle buluşmamak, böylece soluklu ve devrimci bir mücadele çizgisinde ilerleyememek, mevcut kitle hareketinin halihazırdaki en temel sorunu olmaya da devam etmektedir. Zaman zaman büyük öfke birikimleri halinde kendini açığa vuran, hızla yaygınlaşan, ama çok geçmeden de sonuçsuz kalarak geri çekilen kitle eylelilikleri çizgisi, giderek bir kısır döngü halini almakta, emekçilerde çaresizlik ve umutsuzluk duyguları yaratmaktadır. Buna seyirci kalmanın ötesinde bu durumu bilerek yaratan sermaye uşağı sendikal bürokrasi ile bazı emekçi örgütlerinin tepesine çöreklenmiş reformistlerin emekçi hareketine en büyük kötülüğü ve burjuvaziye en büyük hizmeti de bu olmaktadır.

Burjuvazi de yıllardır tekrarlanan bu durumun çok açık bir biçimde farkındadır. Temel zaafın nereden geldiğini çok iyi bilmekte, bunu süreklileştiren önlemler almaktadır. Devrimci bir önderlikle, onun yol gösterici devrimci çizgiyle, kararlı ve militan bir devrimci pratik yönlendiricilikle birleşemediği sürece, kitle hareketinin yaşamakta olduğu bu kısır döngüyü aşamayacağını açıkça görmektedir. Dahası, sınıf ve emekçi hareketi bünyesindeki uşakları tarafından

buna bilinçli olarak mahkum edildiğini de bilmektedir.

## **Devletin “Siyaset Belgesi” ve reformist akımlar için düzlenen zemin**

Bu nedenledir ki, bir yandan emekçi hareketi içindeki uşaklarını her yolla desteklerken; öte yandan tüm potansiyel devrimci önderlik güçlerini ezip etkisizleştirmeye çalışmaktadır. Devrimci harekete soluk aldırmamaya dayalı sistematik saldırısı bundan dolaydır. Burjuvazi, bu çerçevede çok hesaplı bir tutumla hareket etmektedir. Baskı, terör ve işkenceyle, kanlı katliamlarla ve hücre saldırısı ile direniş çizgisini kırmaya ve böylece kitleleri de terörize edip yıldırmaya çalışmaktadır.

Bu çabanın kendiliğinden bir sonucu, meydanın gitgide daha çok reformist akımlara kalmasıdır. Böylece devrimci mücadeleye akan yeni güçler bu akımlar tarafından düzen zeminlerinde tutulmakta, reformist sol politikalar ekseninde çürütülüp kötürümleştirilmektedirler. Fakat bu kendiliğinden bir sonuç olmanın ötesinde, burjuvazinin, onun adına ülkeyi yönetenlerin çok bilinçli bir tercihidir. Bu, devletin temel politika ve tercihlerini içeren “Milli Güvenlik Siyaset Belgesi”nin açık biçimde tanımladığı bir temel devlet politikasıdır. Sorun burada, devrimci olanın ezilmesi ve “ılımlı” olanın düzene entegre edilmesi olarak formüle edilmiştir. Dolayısıyla, işçi ve emekçi hareketinin bugünü ve geleceği için hayati bir önem taşıyan hücre saldırısına karşı üstüne düşenleri pratikte yapmaya yanaşmayan; dahası, içlerinden bazıları daha katliam ve direniş sürüyorken meydan artık bize kaldı diye yazacak kadar kendinden geçen reformist solun konumuna ve misyonuna, devletin “Siyaset Belgesi”ndeki temel tercihleri üzerinden de bakılabilmelidir.

Katliamlara ve sistematik işkenceye rağmen zindanlarda

kırılamayan devrimci direniş, düzenin ve emekçi hareketinin durumu, devletin amaç, hedef ve tercihleri ile ilgili bütün bu temel gerçeklerin açık bilincine dayanmaktadır. Devrimci tutsaklar, burjuvazinin devrimci hareketi ezerek toplumsal muhalefeti teslim alma, ülkeyi kendileri için dikensiz bir gül bahçesine çevirme hesabını ve hedefini çok iyi bilmektedirler. Bunu boşa çıkarmada kendilerine düşen tarihi değerdeki sorumluluğa da bu bilinçle yaklaşmakta, bu nedendir ki, bunun gerektirdiği daha ağır bedelleri ödemeye hazır olduklarını ortaya koymaktadırlar.

### **Ayrıştıran ve saflaştıran devrimci direniş**

Zindan direnişinin ateşlediği ve günden güne büyüyen bir dalgaya çevirdiği hücre karşıtı kitle mücadelesi döneminde, en radikalinden bayağı liberaline kadar sosyalist olmak iddiasındaki tüm sol güçler, ilerici kişi, çevre ve kuruluşlar, hücre saldırısının ne demek olduğu, onun başarı sağlamasının ne anlama geldiği konusunda az-çok açık bir fikre sahip görünüyordular.

Oysa katliam sonrasında ve katliama rağmen zindan direnişi güçlenerek sürüyorken, bu temel gerçeği unutmuş gözüküyorlar. Elbette gerçekte kimse bir şey unutmuş değil. Sözkonusu olan; burjuva düzenin karşı saldırısı karşısında sinmek, faşist teröre boyun eğmek, böylece işçi sınıfının ve emekçilerin geleceğini ilgilendiren temel önemde bir çatışmada devrimcileri yüzüstü bırakmaktır. Hücre karşıtı mücadele yükseliyorken, bu yükselişin suyundan giderek siyasal prim yapmaya çalışanların, faşist terörle bu mücadelenin ezilmek istendiği bir sırada köşelerine çekilmeleri, sol hareketin reformist kesimlerinin konumuna, kimliğine ve karakterine bir kez daha ışık tutmuştur. Bir kez daha

açığa çıkmıştır ki, çelişkilerin derin ve dolayısıyla çatışmanın sert ve acımasız olduğu bu ülkede bu akımların geleceği de yoktur. Bu, şu son ayların en önemli açıklıklarından biri olmuştur.

Son ayların temel çatışması, 28 Şubat eksenindeki Kemalist ve devletçi solu yüzündeki maskeyi tümüyle indirerek katliam destekçiliği eşliğinde devletten yana saf tutmaya iterken, Kürt hareketini belli sınırları içinde yeniden Türkiye devrimci hareketine yakınlaştırmıştır. Direnişin ayırıştırıcı ve saflaştırıcı rolü kendini burada da etkili biçimde göstermiştir. 28 Şubat solu artık herşeyiyle düzenin bir parçası ve devletin bir uzantısıdır. Perinçek'in toplu bir faşist katliama alkış tutacak kadar soysuzlaşmış alçalan İP'i artık karşı-devrimin ileri bölüklerinden biridir, buna uygun söylem ve davranışlar içerisindedir ve bunun gerektirdiği bir tutumun ve mücadelenin konusu olmalıdır.

### **Kürt hareketinde yeni arayışlar**

Kürt hareketi ise kısmi ve henüz son derece iğreti bir olumlu yönelim göstermektedir. Bu zindan direnişi ile birlikte belirginlik kazanmakla birlikte, asıl olarak, düzenin Kürt sorunundaki çözümsüzlüğü ve bu çözümsüzlüğün de bir sonucu olarak, İmralı çizgisinin hızlı çöküşünün bir sonucu olmuştur. İmralı çizgisiyle birlikte tüm temel ulusal demokratik taleplerden vazgeçildiği halde, sorun salt bir kimlik ve kültürel hak kısıntılarına indirildiği halde, rejim bu sınırlarda bir çözüme bile yanaşmamış, sorunun çözümünü inkar politikasını sürdürmekte ve Kürt hareketini tümenden ezmekte görmüştür.

Bugünkü durum budur ve doğal olarak İmralı çizgisini resmen kabul etmiş bir PKK bile bunu hiçbir biçimde kabul etmemekte, bu inkar ve imha yönelimine karşı kendi-

ni savunmakta ve yeni çıkış yolları aramaktadır. Bu arayışların gücü ve sınırları konusunda henüz bir açıklık yoktur. İmralı ile girilen yeni yönelim hala resmi çizgi olarak korunmaktadır. Fakat rejimin katı ve esnemez tutumu, dahası Kürt hareketini yoketme hesabı farklı arayışları da kaçınılmaz biçimde zorlamaktadır.

Zindan direnişi ve katliamının yarattığı sarsıntı ortamında, Kürt hareketinin direnişe sahip çıkması ve katliama tavır alması, bu çerçevede anlaşılır bir durumdur. Nedenleri ve halihazırdaki zayıflığı ne olursa olsun, buradan doğan imkanları devrimci siyasal mücadele için bir kazanım olarak değerlendirmek gerektiğini partimiz, bu eğilim kendini hissettirdiği andan itibaren sık sık açıkça vurgulamıştır.

### **Kitlelere, sınıfa ve emekçilere!..**

Hep yineleyegeldiğimiz gibi, sermaye rejimiyle zindan cephesinde ve hücre saldırısı üzerinden yaşanan çatışma, doğrudan toplumsal muhalefetin kaderiyle ilgiliydi; bunun gerektirdiği bir siyasal duyarlılık ve devrimci kararlılıkla ele alınmalıydı. Fakat tam da bu aynı nedenle, bu mücadele ile sınıfın ve emekçilerin genel mücadelesini birleştirmek, dahası bu mücadeleyi sınıf ve emekçilerin mücadelesinin bir parçası haline getirmek de temel bir ihtiyaçtı. İhtiyaçtan da öte bir zorunluluktan bu. Sorunu kendi içinde devrimci tutsaklar ve devlet arasında bir çatışmaya indirgemek gibi bir bakış açısı zaafiyeti olmadığı halde, fiiliyatta böyle bir görünümün bir ölçüde de olsun ortaya çıkması, yaşanabilecek en temel zaaf, düşülebilecek en büyük tuzak olacaktı.

Katliam öncesi iki aylık süreçte tüm ilerici kesimlerin desteğinin açığa çıkarılması, giderek ilerici emekçi tabanda bir ilgi ve duyarlılık yaratılması, bu zaafa ve tuzağa karşı önemli bir imkandı. Yine de sorunu tümünden çözmüyordu.

Genel mücadele ile zindanlar cephesindeki mücadele arasında rahatsız edici bir mesafe kalmaya devam etti. Katliamdan sonra ise bugün bu mesafenin çok daha büyümesi tehlikesi doğmuş bulunmaktadır.

Bundan çıkan bazı sonuçlar ve bu sonuçların işaret ettiği yaşamsal görevler var. Zindanda sürmekte olan ve en kritik evresine gelmiş bulunan mücadelenin anlamı ve önemi ne olursa olsun, sınıf mücadelesi görevlerine bütünlüğü üzerinden yaklaşmalı, sınıf ve emekçi hareketine karşı görevlerimize en etkin bir biçimde sarılmamızdır. Sermayenin sınıfı ve emekçileri bunaltan saldırısı ile girmekte olduğumuz bahar dönemi, bu alandaki sorumluluklarımızı ayrıca yakıcı hale getirmektedir. Her iki mücadele cephesini bağdaştırmak, giderek birbirine bağlamak durumundayız. En kritik safhasına ulaşmış bulunan zindan çatışmasına ilişkin yakıcı görevlerimizi, sınıf ve kitle çalışmasının ihmal edilemez ve ertelenemez görevleriyle birarada ele almak durumundayız.

Bunlar pratikte sanıldığı kadar birbirinden uzak ya da kopuk görevler de değil. Bunun böyle sanılmasının gerisinde, zindan direnişine duyarlılık yaratmak ve destek oluşturmak sorununa doğru yaklaşmamamızın da belli bir rolü var. Bu duyarlılık ve destek, duygu ve vicdandan yoksunluğunu şu son süreçte yeniden göstermiş bulunan resmi kamuoyunda ya da çürümüş, henüz çürümemişse bile sinmiş bir konumdaki sendika ve kitle örgütleri bürokrasisinde değil, fakat işçiler ve emekçiler arasında yaratılmak durumunda. Çalışma alanımız da, hedef kitlemiz de dolaysız olarak işçi sınıfı ve emekçi kitlelerdir.

En yakıcı sorunları ve ihtiyaçları üzerinden sınıfa ve emekçilere giderken, onlara seslenirken, bugünün en yakıcı siyasal çatışmasının anlamını ve önemini de onlara anlatacağız. Duyarlılıklarını geliştirmeye ve desteklerini büyütmeye çalışacağız. Bizim için gerçek umut kaynağı, bundan da öte gerçek

siyasal yaşam alanı, işçi sınıfı ve emekçilerden başkası değildir. Buradaki etkimizi ve desteğimizi büyütmeden şimdiki yalnızlığımızı ve güçsüzlüğümüzü kırmanın olanağı yoktur. Devrimci mücadele fabrikalardan, atölyelerden, işçi-emekçi semtlerinden geliştirilip güçlendirilebilir ancak. Zindan direnişi döneminde kamuoyu duyarlılığı yaratmak ve geliştirmek adına, kendi gerçek alanlarımızın biraz fazla uzağına düştüğümüzü görmeli, bu duruma bir an önce son vermemliyiz. Tüm güç ve olanaklar değilse bile, bunun onda dokuzu doğrudan işçi ve emekçi çalışmasına yöneltilmelidir. Bahar dönemi, bunun gerektirdiği özel yoğunlaşma, bu çerçevede bahar kampanyası, buna vesile olmalıdır.

*(Ekim, sayı: 220, Şubat 2001, başyazı)*



# **Düzenin krizi ve devrimci sınıf alternatifi**

Kasım'da yaşananı iki ay arayla izleyen Şubat krizi, 14 aydır uygulanmakta olan İMF-TÜSİAD saldırı programının iflasını belgeledi. Bu resmen de ilan edildiği için konunun tartışmaya açık herhangi bir yanı kalmadı. Saldırı programının iflası, bunun ortaya çıkardığı ekonomik ve mali yıkım tablosu, ekonominin çöküşü, bundan da öte ülkenin iflası olarak niteleniyor yaygın biçimde.

İflas eden gerçekte Türkiye kapitalizmidir, ona dayanan burjuva sınıf egemenliği sistemidir. İflası bir kez daha belgelenen, son 40 yılın kısır döngüsüdür. Son yirmi yıldır aralıksız uygulanan ve emekçiler için yaşamı çekilmez hale getiren tüm politikaların yeni bir düzeyde iflasıdır bugün yaşanan. 12 Eylül askeri faşist darbesine ve onu izleyen fakat koşulları hiç de onu aratmayan faşist baskı ve terör rejimine rağmen,

son yirmi yıldır bu engelsiz siyasal koşullarda uygulanan hiçbir reçete, sonuçta Türkiye kapitalizminin yapısal sorunlarına çözüm olamamıştır. Çözüm olmak ya da hiç değilse bu sorunları bir parça hafifletmek bir yana, tam tersine, birbirini izleyen saldırı programları yıldan yıla daha ağır sorunlar biriktirerek, ülkeyi bugünkü iflas noktasına getirmiştir.

### **Uygulaması kadar çöküşü de emekçilere fatura**

Uygulandığından beri işçi sınıfına ve emekçilere ağır bir fatura ödeten saldırı programı, çöküşüyle tüm emekçilere ayrıca ağır bir fatura çıkardı. Yapılan devalüasyonla işçiler ve emekçiler bir anda yüzde 40 oranında yoksullaştılar. Dış borç yükü aynı oranda arttı. Yeni zamlar, vergiler ve işten çıkarmalar birbirini izledi, izliyor.

Bu kadarla da değil. Çöken program yerine şu günlerde “ulusal program” yaftasıyla sunulan, gerçekte ise eski İMF programının daha da ağırlaştırılmış versiyonundan başka bir şey olmayan yeni bir saldırı programı gündemde. Krizden çıkış adına gündeme getirilen bu yeni saldırı programı işçi sınıfı ve emekçilere daha ağır bir fatura ödetme hazırlığı anlamına gelmektedir. Ortalığı kaplayan “ulusça fedakarlık” güvöltüsüyle bunu burjuva düzen çevreleri de açıkça dile getirmektedirler.

Bu ülkenin işçileri ve emekçileri son 20 yıldır bu “ulusça fedakarlık” yalanının ne anlama geldiğini artık çok iyi bilmektedirler. Öncesi bir yana, 24 Ocak Kararları'ndan beri her yeni kriz programı işçi sınıfı ve emekçilere hep de bu “ulusça fedakarlık” yalanıyla dayatılmıştır. Ama sonuç hep de, işçi ve emekçilerin katmerleşen iktisadi ve sosyal yıkımı, buna karşılık işbirlikçi burjuvazi ile emperyalist sermayenin katmerli sömürüsü, vurgunu ve soygunu olmuştur.

## **Türkiye'ye çıkarılan iktisadi ve siyasal fatura**

İşçi sınıfı ve emekçiler için iktisadi ve sosyal yıkım anlamına gelen her kriz, ortaya tüm ülke için de her seferinde daha da ağırlaşan bir ekonomik ve siyasal fatura çıkarmaktadır.

Ekonomik cephede bu; borç köleliğinin ağırlaşması, emperyalist sermayenin borsalar üzerinden milyarlarca doları bulan büyük vurgunları, özelleştirmelerin hızlandırılması adına stratejik öneme sahip en kârlı işletmelerin haraç-mezat ele geçirilmesi vb. anlamına gelmektedir. Ülke ekonomisi ve maliyesinin kontrolü gitgide daha doğrudan biçim ve ilişkiler içerisinde emperyalist merkezlerin eline geçmektedir.

Ülke ekonomisi ve maliyesi bir süredir aylık periyodlara varan denetimlerle zaten bu merkezler adına hareket eden İMF'nin eline geçmişti. Geline yerde bu, emperyalist finans merkezlerinden Türkiye'ye doğrudan "ekonomi-nin patronu" bakanlar atamaya kadar varmıştır. Dünya Bankası'nın, aynı anlama gelmek üzere Amerikan emperyalizminin bir maaşlı görevlisi, "kurtarıcı adam" propagandası eşliğinde bugün fiili başbakan konumuna getirilmiştir. Bunu Ankara'daki ABD büyükelçisinin hükümet işlerinin ve kararlarının fiili müdahili haline gelmesi tamamlamaktadır. Bu kadarla da değil. Amerikan tekelci basınında bazı yazarlar bugün artık, ABD başkanının Türk hükümetine bir "siyasal danışman" ataması gerektiğinden bile sözdebilmektedirler. Herşeyini dışardan gelen kredilere ipotek edenlerin yakında bu türden bir ihanete de razı olmaları şaşırtıcı olmayacaktır.

Bu gelişmeler, İMF reçetelerinin ve ona eşlik eden krizler dizisinin ülkeye siyasal faturasını da kendiliğinden vermektedir. Türkiye'nin ekonomisine ve maliyesine daha doğrudan

**hükmeder hale gelenler, büyük boyutlara ulaşmış dış borç-  
ların alacaklıları ve sermaye iktidarının krizden çıkmak adı-  
na dilendiği yeni borç kaynaklarının vericileri olarak, ülke-  
nin siyasi yaşamına ve kaderine de daha doğrudan ve daha  
pervasızca müdahale edebilir konumlar kazanmaktadırlar. ABD  
büyükelçisinin başbakanı kendi konutunda kabul eder hale  
gelmesi, bu utanç verici olay, ilişkilerin yeni biçimi ve seyri-  
nin de son derece açıklayıcı simgesel bir göstergesidir.**

**Buna denk düşen güncel bir uygulama ise, tam da Irak'la  
ilişkilerde güya normalleşme sürecinin yaşandığı bir sırada,  
Türk makamlarına danışma ihtiyacı duymaksızın İncirlik'ten  
kalkan ABD uçaklarının Irak'ı keyfi biçiminde bombalaması  
olmuştur. Türkiye'yi yöneten siyasi ve askeri çevrelerden  
buna karşı göstermelik bir çift söz bile edilememiştir. Edile-  
mez de; dayandıkları ekonomi, ABD'nin her seferinde misliyle  
geri aldığı ve alacağı 5-10 milyar dolarlık kredilere muhtaç  
hale gelmiş bir müflis düzenin işbirlikçi uşak takımından  
bu zaten beklenemez.**

### **Emekçilerin kaderi ile ülkenin kaderi içiçedir**

**Bütün bunlar birarada, Türkiye'nin emperyalizme köle-  
ce bağımlılığının yeni boyutlar kazanması demektir. Tür-  
kiye'nin ekonomisini ve maliyesini içerden ele geçirenler,  
ona, iç ve dış politikada da kendi çıkarları ve ihtiyaçları  
doğrultusunda daha doğrudan hükmetme olanaklarına da  
gitgide daha çok kavuşuyorlar.**

**Bugünün Türkiye'sinde, sonuçta yağmasalar da yine de  
yeri geldikçe AB'ye karşı esip gürleyen ordu, hükümet, par-  
lamento ve düzen partilerinden hiçbirinin ABD emperya-  
lizminin dayatmalarına karşı göstermelik olarak olsun tek  
kelime etmemeleri, edememeleri ibret vericidir. Türk bur-**

juvazisi, onun tüm kurum ve kuruluşlarıyla dayandığı bütün bir düzen cephesi, kaderini tam olarak ABD emperyalizmine bağlamış, ona ipotek etmiş, onun kulu kölesi haline gelmiştir. ABD patentli İMF programlarının “Ulusal program” olarak sunulması, bu ülkenin maaşlı memurlarının Türkiye’ye “ulusal kurtarıcı” olarak getirtilip hükümetin tepesine oturtulması bundan dolaydır. Tüm kurum ve kuruluşlarıyla düzen cephesi, tam bir ulusal ihanet cephesidir. Son gelişmeler bunu yeni bir düzeyde teyid etmiştir.

İşçi sınıfı ve emekçileri Cumhuriyet tarihinin en büyük iktisadi ve sosyal yıkımına uğratan gelişmelerin, öte yandan Türkiye’nin emperyalizme kölece bağımlılığının yeni boyutlar ve daha doğrudan biçimler kazanmasıyla elele gitmesi, son derece açıklayıcı bir nesnel olgudur. Bu, işçi sınıfı ve emekçilerin kaderiyle ülkenin kaderinin içiçe geçmesinin bir göstergesidir. Aynı olgu, toplumsal olanla ulusal olanın içiçe geçmesi, bu iki alandaki mücadelenin ve çözümün birbirini tamamlaması, organik bir bütün oluşturması olarak da kavranabilir.

Güncel planda bu, işçi sınıfı ve emekçileri yıkıma uğratan programlara karşı mücadele edilmedikçe emperyalist köleliğin ağırlaşmasına set çekilemeyeceği anlamına gelir. Stratejik planda ise aynı olgu, işçi sınıfı ve emekçilerin temel çıkarlarına ve iktidar mücadelesine bağlanmayan bir anti-emperyalist mücadelenin kurulu düzeni aşamayacağı, onun büyük ölçüde gerici ütöpik burjuva milliyetçi bir alternatifi olmaktan öteye gidemeyeceği anlamına gelir. Bugünün Türkiye’sinde bu tür bir alternatifin sınıfsal ekseni ve taşıyıcısı olabilecek bir burjuva sosyal katman bulunmadığı için de, bu sözde alternatifin herhangi bir çözüm üretme şansı olmak bir yana sınırlı ölçüler içinde bir gerçekleşme olanağı bile bulunmamaktadır. Birçok açıdan bir geçiş dönemi olan ‘60’lı yıllarda dahi havada kalan ve trajik biçimde sonuçlanan

bu türden burjuva milliyetçi hayalleri, Türkiye'nin son 40 yıllık sosyal evrimi ve dönüşümünün ardından bugün daha geri bir düzeyde sözde "ulusal program" alternatifi diye piyasaya sürenleri, yalnızca daha ağır bir hayal kırıklığı beklemektedir. '60'lardaki uluslararası koşullar herşeye rağmen bu türden arayışlara bir ölçüde elverişliydi. Buna rağmen '60'larda sonuç trajik olmuştu, oysa bu kez traji-komik bile olamayacaktır.

### **Sorumlu işbirlikçi burjuvazidir; onun sınıf düzeni ve siyasal iktidarındır**

Şimdilerde son krizin gerçek sorumluları üzerine hararetli tartışmalar var. Krizin patlak verdiği günlerde 14 aydır uygulanan İMF programının iflası genel kabul gördüğü için, krizin sorumlusu olarak İMF ve ona körü körüne itaat eden hükümet gösteriliyordu. Emekçi kitlelerde İMF'ye ve hükümete karşı büyüyen öfke de gözetilerek, bunun böyle olduğu sermaye çevreleri tarafından bile bir biçimde ifade edilmekteydi. Doğal olarak reformist sol partiler ile sendika bürokrasisi de bu koroyu tamamlamaktaydı. Buna bir an için sorumluluğu İMF'ye yükleyerek kendi cephelerinden hükümet temsilcileri bile katıldılar.

Fakat çok geçmeden tekelci sermayenin tam denetiminde ve onlar üzerinden emperyalist merkezlerin hizmetindeki tekelci sermaye basını, sorumluluğu yalnızca hükümete yükleyerek İMF'yi aklama operasyonu başlattı. "Ulusal program" yaftası asılsa da gerçekte eski İMF programının ağırlaştırılmış bir yeni versiyonu olduğu herkesçe bilinen ve bizzat İMF'nin onayına sunulacak olan yeni saldırı programını meşrulaştırmak için gerekliydi bu. Öte yandan, bizzat İMF başkan yardımcısı tarafından hükümete dayatılan Kemal Derviş'i "beceriksiz hükümet" karşısında bir kurtarıcı

olarak sunmak, böylece onun fiili başbakan konumunu pekiştirmek için bu ayrıca gerekliydi. Ve nihayet, krizin sorumlusu ilan edilerek iradesi tümünden teslim alınan hükmete İMF'nin yeni programını olduğu gibi onaylatmak da böylece kolaylaşmış olacaktır.

Reformist sol ile, şu sıralar onunla aynı dili kullanarak İMF programına karşı alternatif bir "ulusal program" ihtiyacını dillendiren sendika bürokrasisi ise, krizin başlangıcındaki yaygın söyleme bağlı kalarak, hem hükümeti hem İMF'yi, doğal olarak özellikle İMF'yi ve onun dayatmalarına kölece boyun eğdiği için de hükümeti suçlamakta ve sorumlu olarak göstermektedir. Fakat nedense hiçbirinin aklına, yapısal bozuklukları ve bunun yansıması olan krizleriyle Türkiye kapitalizminin kendisi, buna dayanan sınıf, ordu ve bürokrasisiyle bu sınıfa hizmet eden devlet bir türlü gelmemektedir.

İşbirlikçi tekelci burjuvazinin sınıf egemenliği, bu egemenlikten ayrı düşünülemeyecek olan emperyalizme kölece bağımlılık, yapısal krizlerin, bu krizlerin ürettiği sonuçlar, bu faturaların, bu faturaların işçi sınıfı ve emekçilerin yaşamında yarattığı ağır yıkımların temeldeki gerçek nedeni ve dolayısıyla sorumlusudur. Birbirini izleyen krizlerle iflası belgelenen tam da Türkiye kapitalizmi, onun sınıfsal-siyasal düzenidir. Bu sınıf egemenliği sistemi yıkılmadıkça ve onun dayandığı emperyalist kölelik zincirleri parçalanmadıkça, krizler ve emekçilere ödetilen faturalar birbirini izleyecektir. Bunun emekçilerin yaşamında ağır yıkımlara dönüşmesi ise, ancak sınıf mücadelesinin gücüyle şu veya bu ölçüde sınırlanabilecektir, fakat her halükârda ortadan kaldırılamayacaktır. Tüm bu söylenenler, krizlerin ülkeye çıkardığı iktisadi, mali ve siyasi faturalar için de geçerlidir; ki bu konu, krizle birlikte gündeme gelen alternatif programlar çerçevesinde apayrı bir önem taşımaktadır.

## **'60'lı yılların burjuva liberal hayallerine daha geri bir noktadan dönüş**

Türkiye neredeyse yarım yüzyıldır çözümsüz sorunların ve yapısal bunalımların pençesinde kıvranıyor. Her yeni dönem bir öncekini aratıyor. Bundan altı yıl önce, 5 Nisan saldırısına yolaçan bunalımı "Cumhuriyet tarihinin en büyük bunalımı" ilan edenler, bugün bir adım daha ileri giderek ülkenin iflas ettiğini söyleyebiliyorlar. Gerçekte iflas eden bir sınıf egemenliği sistemidir. Günden güne daha baskıcı ve kanlı bir siyasal rejime dayanarak işleri götürme gayretinin gerisinde de zaten bu aynı gerçek yatmaktadır.

Bugün tüm sol çevrelerde ve toplumsal muhalefet safalarında yaygınlaşan "alternatif program" tartışmalarını, bu iflası bir biçimde algılamamanın ve bunun körüklediği arayışların bir ürünü saymak gerekir. Bu açıdan olumlu bir belirtidir sözkonusu olan. Bununla birlikte aranan, düzene değil de düzenin uygulamakta olduğu belli bir politika biçimine bir alternatif olduğu ölçüde, bu arayışlar, kurulu düzeni kendi temelleri üzerinde sözümona daha sağlıklı bir yapıya kavuşturmak gibi burjuva milliyetçi ve gerici-ütopik çözümlere bağlanmaktan öteye de gidememektedir. Bu açıdan Türkiye'nin reformist solu, '60'lı yılların liberal ütopyalarını daha geri ve gülünç bir düzeyde yeniden güncelleştirmek için şu günlerde hummalı bir çaba içerisinde.

### **Burjuva milliyetçi hayaller: İP ve EMEP**

Reformist solda bu çabanın başını Perinçekçi İP ile EMEP çekiyor. İP bu konuda orduyu savunma arsızlığı içerisinde fazlasıyla cüretli, EMEP ise örtülü ve utangaç bir konum-



da. İlki, Perinçekçi İP, Cumhuriyetin başlangıç dönemlerini referans vererek, kalkınmaya ve sanayileşmeye dayalı sözümona halkçı bir milli kapitalizmi açıkça formüle ediyor. Buna da *“Mustafa Kemal’in sınanmış ve başarılar kazanmış ulusal, devletçi, halkçı planlı ekonomi programı”* diyor. İkincisi, EMEP, solcu akademisyenlere başvurarak ve ATO başkanı türünden asalak tüccar takımının İMF karşıtı söylemlerine dayanarak, daha dolaylı bir biçimde aynı kapıya çıkıyor. Böylece o da kendi cephesinden, çarpık olmayan, üretime dayanan, istihdam yaratan ve kalkınmayı hedefleyen bir “milli sanayi kapitalizmi” alternatifini propaganda ediyor. Üretime, istihdama, sanayileşmeye ve dolayısıyla kalkınmaya dayalı bu sözde “ulusal program” alternatifini, son kriz patlak vereli beri sağlı-sollu tüm sendika bürokrasisinin de ortak söylemi durumunda. Nitekim hemen tüm sendikal kuruluşların ortak imzasını taşıyan Emek Platformu açıklamaları da aynı istemleri, dolayısıyla çözümleri tekrarlıyor. “Rant ekonomisi yerine üretime dayalı ekonomi”, bu çevrelerde genel kabul gören istem ve çözüm durumunda.

Tüm bu söylemler ve sözde çözüm arayışları, mevcut durumu bir sınıf egemenliği sistemiyle, buna dayalı sınıf çıkarları ve tercihleriyle değil, fakat yanlış ve çözümsüz politika tercihleriyle ilişkilendiriyorlar ve karşılığında kendilerince doğru ve çözücü politikalar önermiş oluyorlar. Sanayileşmeye ve kalkınmaya dayalı, dolayısıyla gelirleri artıran, istihdamı sağlayan bir politik tercih bunun ifadesi oluyor. Oysa kapitalizmin temel işleyiş mantığı kâra, dahası azami kâra dayanır.

Bu Türkiye kapitalizminde de böyle olduğu içindir ki, sermaye üretim, istihdam ya da sanayileşme türünden “ulusal” ya da “sosyal” amaç ve kaygılar değil, azami kâr ve vurgun peşinde koşmakta, sonuç bugünkü tablo olmaktadır. Bunda köklü bir değişiklik ancak üretim ilişkilerine ve onun

dayandığı sınıf egemenliği sistemine devrimci bir müdahale ile olanaklıdır. Bu olmadığı sürece, uluslararası finans çevreleriyle işbirliği ve kader birliği içindeki rant ve talan ekonomisi yerine, üretime ve istihdama dayalı bir milli ekonomi, mevcut sınıf ilişkileri içerisinde boş bir hayaldir. Herşey bir yana, bunun dayanağı olacak millici ve sanayici bir burjuva katmanı bugünün Türkiye’inde yoktur. Burjuvazinin son krizle birlikte İMF’den hoşnutsuzmuş tavrı takılan kesimlerinin tutumunun gerisinde, “ulusal” ya da “sosyal” kaygılar değil, fakat krizin vurduğu ve elenmeyle yüzyüze bıraktığı burjuva sınıf kesimleri olmak olgusu vardır. Bunların İMF’nin işçi sınıfı ve emekçilere yönelik sosyal yıkım programlarına gerçekte bir itirazı yoktur. Tek itirazları, patlak veren krizlerin, kapitalist işleyişin doğası gereği kendilerini de vuruyor olmasınadır.

Üretime ve istihdama dayalı kalkınma ve sanayileşme programı önerenlerin lügatında uluslararası organik bağlantısı ve yeri sınıf temeliyle bir Türkiye kapitalizmi değil, sınıf karakterinden yoksun bir “Türkiye ekonomisi” var. Bu durumda bütün sorun, sınıf dayanağından ve karakterinden yoksun bu ekonomiyi kötü ellerden ve akibetlerden korumak olarak ortaya çıkıyor. Perinçekçi İP bu gerici liberal yaklaşımı ifrata vardiıyor. Onlar için emperyalizme binbir bağla bağlı bir Türkiye kapitalizmi değil, fakat emperyalizmin şimdilerde küreselleşme saldırısıyla çökertmeye çalıştığı bir “ulusal ekonomi” ve “ulusal piyasa” var. Yine, bu kapitalizm temeli üzerinde yükselen bir burjuva sınıf egemenliği, bu egemenliğin dayanağı olan bir burjuva sınıf devleti ve ordusu değil, “ulusal devlet” ve “ulusal ordu” var. “Ulusal” yaftası takılan bu devlete ve orduya dayanılarak, yine “ulusal” yafta takılan “ekonomi” ve “iç piyasa” savunulacaktır.

## **Sorunları mevcut düzeni aşmak değil, fakat islah edip düze çıkarmak**

Bu gerici liberal düşünceleri uzun uzadıya tartışmanın yeri burası değil. Fakat bunların tarihsel ve sınıfsal temelden yoksun liberal ütopyalar olduğunu göstermek için, tarihsel referanslarına işaret etmek bile kendi başına yeterlidir. Tarihsel referans olarak sunulan “Mustafa Kemal’in sınanmış ve başarılar kazanmış” sözde halkçı politikaları, nedensel böyle olduğundan bağımsız olarak, belli tarihi koşullar içinde, belirli bir sınıfın çıkarlarına ve ihtiyaçlarına yanıt veriyordu. Bu sınıf ve dayandığı ekonomik temel yokolup buharlaşmadı, tersine, evrimini sürdürerek bir dizi gelişme aşamasından geçti ve bugüne geldi. Bu egemenliğin siyasal ifadesi olan devleti ve bu devletin temel omurgası olan ordusuyla birlikte. Onlar da ona paralel ve onun ihtiyaçlarına denk düşen bir evrimden ve değişimden geçerek bugüne geldiler. Bundan dolayıdır ki, döne döne iflas eden İMF-TÜSİAD programlarının başarıyla uygulanmasına cop ve dipçikle nezaret etmekte, bunun gerektirdiği her durumda işçi sınıfına ve emekçilere, onların örgütlü devrimci kesimlerine her türlü baskı ve zulmü reva görmektedirler. Bunun içindir ki, her konuda uluorta konuşan, açıklamalar ve tehditler yayınlayan NATO’cu ve Amerikancı ordu, İMF dayatmalarına ve programlarına tek kelime etmemekte, İncirlik’in kullanılmasına ses çıkarmamakta, ABD’nin Yugoslavya müdahalesine şevkle katılmakta, ABD’nin Ortadoğu’daki hançeri konumundaki siyonist İsrail ile stratejik mihver kurmaktadır.

‘60’lı yılların bu konuda idealist tarihsel referansalara dayalı duygusal yanılgıları, bilimin ve sosyal pratiğin yardımıyla solda önemli ölçüde aşıldı. ‘30’lu yılların zerre kadar halkçı olmayan devletçiliğinin hangi tarihi koşulların ürünü olduğu ve egemen burjuva sınıfının o dönemki çıkar

ve ihtiyaçlarına nasıl uygun dstğü, ideolojik olarak Kemalizmi aşamamış bilim insanlarının araştırmalarıyla bile ortaya konuldu ve solun dşsensel ilerlemesine dayanak oldu. Bu konuda hayal kırıklıklarını ileriye doğru değil de geriye doğru aşanlar, kurulu düzenle bütünleşmeyi seçtiler ve içlerinden bazıları onun en utanmaz savunucuları haline geldiler

Belli bir tarihi dönemin koşullarından ve ihtiyaçlarından doğmuş ve o dönemin egemen burjuva sınıfının çıkar ve ihtiyaçlarıyla tam olarak örtüşmüş politikaları alıp sınıf karakterinden soyutlayarak ve onlara olmadık işlevler atfederek, bu anlamda tarihi de kabaca çarpıtarak, bugüne bir “ulusal program” alternatifi olarak adapte etmeye kalkmak düpedüz gericiliktir. Perinçekçi İP ve onun EMEP gibi utana izleyicileri, ‘60’lı yılların yanılığlarına daha geri ve kaba burjuva bir çizgiden geri dönüyorlar bugün. Son 30-35 yılın ilerici dşsnsel birikimini, onun ifade ettiği ilerlemeyi bir kalemde silmek istiyorlar.

Devrim konusunda tümüyle inançsız bu milliyetci burjuva liberal takımı, Türkiye kapitalizminin yarattığı bugünkü sorunları ve açmazları ileriye değil, geriye, bugünkü noktaya varan çıkış evresine dayanarak sözde zmek istiyorlar. Bu çerçevede gerici ve liberal oldukları kadar hayalci bir konumdadırlar da. Bu gerici liberal tutum, zmszlkler ve krizler içerisinde debelenen Türkiye kapitalizmini aşmak yerine onu islah etmek ve düze çıkarmak perspektifi olarak da kendini gösteriyor.

### **Proletaryanın devrimci programı tek çıkış yoludur**

İşçi sınıfının sorunu, kapitalist ekonomiye ve dolayısıyla burjuva sınıf düzeninin sorunlarına kendi içinde, yani ka-

pitalist düzenin kendi tabanı üzerinde çözüm bulmak değildir, olamaz. Onun sorunu, devrimci sınıf mücadelesini geliştirerek, bu ekonomiyi karakterize eden üretim ilişkilerini, bu ilişkilere dayanan sınıf egemenliği sistemini aşmaktır. Dolayısıyla, devrimci sınıf mücadelesini geliştirmek ve devrimci sınıf mevzilerini çoğaltmak yoluyla, bunu başaracak koşullara zaman içerisinde ulaşmaktır. İşçi sınıfı, düzenin krizleri ve dolayısıyla mevcut kriz karşısında, ileri süreceği temel ve taktik istemlere de bu bakış açısıyla yaklaşır. Özetle bu, devrime dayalı devrimci sınıf bakış açısı çizgisidir.

Bütün bu açılardan *partimizin programı işçi sınıfının* elinde gerçek bir silahtır. Teorik, stratejik ve taktik bölümlerden oluşan bu bütünsel program, genel planda olduğu gibi bugünkü kriz karşısında da işçi sınıfına devrimci bir bakış açısı ve davranış çizgisi sunmaktadır.

Programımızın teorik bölümü, bugünün dünyasında ve onun bir parçası olarak bugünün Türkiye’inde egemen bulunan temel ilişkilerin ve bu ilişkilerin kaçınılmaz ürünü olan iktisadi, sosyal ve siyasal sorunların açık ve net bir kavranışını sunmaktadır. Bugünün Türkiye’inde emekçiler krizlerden, emperyalist köleliğin bu krizlerin yıkıcı etkilerini ağırlaştıran sonuçlarından, işsizlik ve yoksulluktan, derinleşen gelir uçurumundan, çok yönlü çürüme ve kokuşmadan acı çekmekte, tüm bunlara karşı öfke ve hoşnutsuzluk duymaktadır. Ve programımızın teorik bölümü, tüm bu sorunların emperyalist dünya sistemi ve kapitalist düzen ile organik ve öze ilişkin bağım bütünsel bir açıklık içerisinde sunmaktadır.

Programımızın stratejik siyasal bölümü “*Türkiye Devrimi*” başlığı taşımaktadır ve Türkiye kapitalizminin siyasal, iktisadi, sosyal ve kültürel cephede hangi temel alternatif çözümlerle, hangi ilke ve esaslara bağlı olarak aşılacağını ortaya koymaktadır. Programımızın bu bölümü, bugünkü düzenin işçi sınıfına ve emekçilere yaşattığı derin sosyal ve siya-

sal acıların, ancak onun dayandığı sınıf egemenliği sistemine ve onun gerisindeki emperyalist köleliğe köklü bir müdahaleyle aşılabileceğini saptamaktadır.

Fakat programımız sorunların kaynağını ve temel çözümünü vermekle de yetinmemektedir. Saptanan temel devrimci hedefe bir anda ulaşamayacağının açık bilinciyle, devrimci teorik ve stratejik konumunu ve bakış açısını, bu temel hedefe zaman içerisinde ulaşmayı kolaylaştıracak ve olanaklı kılacak devrimci bir taktik hatla da birleştirmektedir. Programımızın “*Acil Demokratik ve Sosyal İstemler*” ile “*Emeğin Korunması*”na ayrılmış bölümleri de işte bu işlevi görmektedir, bu amaca yöneliktir.

Krizin bugünkü yıkıcı etkileri ve sermayenin onu izleyen saldırıları karşısında, teorik ve stratejik bölümleriyle organik bir bütünlük içerisinde kavranmak kaydıyla, programımızın bu taktik bölümleri işçi sınıfının ve emekçilerin elinde gerçek birer silahtır. Bu bölümler, partimizin şu günlerde yükseldiği “*Krizin faturası kapitalistlere!*” şiarının somutlanmış bir çerçevesini de vermektedir. Burada tek bir istem gösterilemez ki, krizin yıkıcı etkileri ve İMF'nin yeni saldırı programı karşısında, işçi sınıfının ve emekçilerin bugünkü can. alıcı istemlerine ve çıkarlarına denk düşmüyor olsun. İş gününden vergi sorununa, asgari ücretten parasız eğitim ve sağlığa kadar bu böyle. Aynı şekilde, dış borçların iptalinden temel demokratik hak ve özgürlüklerin kazanılması istemine kadar bu böyle.

Bu istemler devrim hedefine bağlanan bir devrimci sınıf bakış açısıyla formüle edilmişlerdir. İlgili bölümlerin girişinde de belirtildiği gibi, bu istemler uğruna mücadele, parti için; “*proleter ve emekçi yığınları etkilemeye, kendi özdeneyimleri temelinde eğiterek devrim mücadelesine kazanmaya*” hizmet eder. Bu istemlerin elde edilmesi mücadelesinde katedilecek her mesafe, işçi sınıfı ve emekçileri fiziki ve

moral yozlaşmadan korumakla kalmayacak, gerçek kurtuluş uğruna verilen mücadelede onlara savaşma gücü ve yeteneği de kazandıracaktır.

Bütün bu açılardan, partimizin programı, yalnızca genel bir toplumsal devrim programı olarak kalmamakta, mücadelenin taktik aşamalarına da başarıyla yanıt veren dinamik ve devrimci bir sınıf mücadelesi bakış açısı da sunmaktadır.

Her toplumda ağır kriz dönemleri, partilerin ve programların denenip sınanmasına da en uygun vesilelerdir. Partimiz kriz döneminde işçi sınıfının ve emekçilerin karşısına güçlü bir biçimde çıkmak ve kitlelerin ve olayların sınamasından başarıyla geçmek istiyorsa, tam da bu dönemde programını en etkin bir silah haline getirmeyi ve pratikte gereğince kullanmayı başarmak zorundadır.

Bu aynı dönem, kriz karşısındaki tüm sahte burjuva ya da tutarsız küçük-burjuva programlarla, bunlara dayalı sözde “ulusal” ya da “devrimci” çözümler ya da alternatiflerle hesaplaşma dönemidir de. Bu hesaplaşma da, yine parti programına etkin bir silah olarak dayanabilme ölçüsünde başarılı olacaktır.

*(Ekim, sayı: 221, Mart 2001, başyazı)*

# **Geleceği kucaklamak için...**

## **Ekonomik iflası siyasal iflas tamamlıyor**

Kısa süreli ve soluksuz bir patlama olarak bugün geride kalmış olsa da geleneksel küçük-burjuva katmanların kriz sonrasında sergiledikleri öfke ve hareketlilik üzerinde durulmalıdır. Kitle hoşnutsuzluğunun kapsam ve genişlik olarak ulaştığı yeni düzeyin dikkate değer bir göstergesi sayılmalıdır bu katmanların bile sokağa dökülebilmesi. Esnaflar ve kent zanaatkârları, büyük bir bölümüyle, küçük-burjuvazinin geleneksel kesimini ve en tutucu katmanlarını oluşturmaktadır. Bu katmanlar, Türkiye'nin '60'lı ve '70'li yıllarda yaşadığı iki büyük toplumsal hareketlenme ve devrimci yükseliş içinde yer almak bir yana, genellikle karşı-devrimin kitle dayanağı olmuşlardır. Son kriz öncesi döneme kadar da bu kesim-



ler, geleneksel olarak gerici, şeriatçı ve faşist partilerin kitle tabanı durumundaydılar. Bugün kapitalist krizin ağır yıkıcı etkileri karşısında bu kesimlerin bile öfke ve hoşnutsuzluklarını artık eyleme dökme noktasına varmaları, düzenin kitle tabanında ciddi bir aşınmanın da bir göstergesidir.

Krizin kendisi Türkiye'nin kapitalist ekonomisinin iflasını belgelemişti. İşçi sınıfı ile kent ve kırsal yoksullardan öteye, bugün geleneksel küçük-burjuva katmanların bile öfke ve tepkilerini sokağa taşıyarak hükümet ve düzen partilerinden umut kestiklerini açığa vurmaları, sistemin siyasal iflasına da bir gösterge sayılmalıdır. Bir süredir kamuoyu yoklamaları aynı ortak sonuca işaret etmekte, kitlelerin parlamento ve tüm düzen partilerine olan güvenlerini neredeyse tümünden yitirdiklerini belgelemektedir. Sözkonusu anketler, bugün yapılacak bir seçimde, parlamentoda temsil edilen partilerden hiçbirinin yüzde onluk barajı aşamayacağını ortaya koyuyor. Aynı şey parlamento dışında bulunan CHP türünden gerici düzen partileri için de geçerlidir. Siyaset sahnesini yeniden düzenleme oyununun bir parçası olarak da kullanılan bu anketlerin sonuçlarından öteye, bu olgu zaten herkesçe bilinen bir gerçektir.

Kriz, iktidar ya da muhalefet, tüm düzen partilerini bir kez daha ortak paydada eşitlemiştir. Yalnızca krize karşı tutum yönünden değil, fakat daha da önemli olarak, kitlelerin gözünde de. Muhalefette bulunan burjuva düzen partilerinin kitleler nezdinde artık inandırıcılığını yitirmiş demagogik bazı söylemleri sayılmazsa, emperyalizmin ve işbirlikçi burjuvazinin ortak çıkarlarına dayalı saldırı ve sosyal yıkım programlarına gerçekte hiçbirinin bir itirazı yoktur. Hepsi son onyıllık süreçte birbirini izleyen hükümetlerde yer almışlar ve hepsi de özü ve esası aynı olan programları hayata geçirmişlerdir. Hiçbirinin ötekinden farkı yok-

tur, tümü de emperyalist merkezlerde kararlaştırılan ve uygulanmak üzere önlerine konulan aynı emek ve halk düşmanı programın temsilcileri ve uygulayıcılarıdır. Ve emekçiler, bunun böyle olduğunu, kendi özdeneyimleriyle artık iyi-kötü bilmektedirler.

## **Siyasal iflasın yarattığı boşluk**

Parlamentonun ve düzen partilerinin siyasi iflası, siyasi bir boşluk demektir. Emperyalist akıl hocalarının doğrudan yönlendirmesi altında işbirlikçi burjuvazi bu boşluğu resmi siyaset alanını ve sınıfını kategorik olarak suçlama yoluyla dengelemeye, çeşitli biçimleriyle (bir “teknokratlar” ya da “milli mutabakat” hükümeti) bir ara rejimin zeminini düzlemeye çalışmaktadır. Bu burjuvazi cephesinden siyasi iflasa ve onun yarattığı siyasi boşluğa karşı adım adım geliştirilen güncel alternatiftir. Orta vade içinse Derviş türü adamlardan “yeni bir Özal” çıkarma hevesleri dışarı vurulmaktadır ki, bunun herhangi bir gerçekleşme şansı yoktur. Derviş emperyalizmin adamı olarak emperyalist finans çevreleri adına uygulayacağı acımasız sosyal yıkım programının altında kalacak, çok geçmeden de sahneyi terkedecektir. Dolayısıyla, burjuvazinin güncel durumu kurtarmak dışında, daha uzun vadeli bir siyasi alternatifini hiç değilse halihazırda yoktur.

Bunun tam karşısındaki güncel devrimci çıkış yolu ise, düzenin siyasi planlarından umudunu kesen emekçi yığınların düzen karşıtı bir politik mücadele alanına çekilebilmesidir. Düzen kurumlarının siyasi iflası, düzen solunun her türlü inandırıcılığını yitirmesi, 28 Şubat’taki aldatıcı çıkışıyla toplumsal muhalefeti yıllardır önemli ölçüde bloke etmeyi başaran “ordu partisi”nin sosyal yıkım saldırısına karşı tek laf etmek bir yana bunun bizzat bekçiliğini yapması ve Ame-

rikalı Derviş programına tam destek vermesi vb., tüm bunlar, işçi sınıfını ve emekçileri düzen karşıtı bir politik mücadele zeminine çekmek için birbirini tamamlayan avantajlar durumundadır.

## **Düzen solu ve sosyal-reformizm**

Düzen solunun her türlü inandırıcılığını yitirmesi olgusu burada özellikle önemlidir. İki yılı aşkın bir süredir parlamento dışı olan CHP şahsında bu özellikle açıktır. Bu parti parlamentoda temsil edilen partiler karşısında, arayış içindeki yığınlara en ufak bir umut aşıl原因mamaktadır. Bunu olanaklı kılacak en ufak bir çaba da göstermemekte, gösterememektedir. Onun tüm çabası burjuvaziye ve emperyalizme tam güven vermeye yöneliktir. Kitleler üzerinde sahte umutlar yayarak da olsa bir etkinlik kuramadığı sürece, emperyalizm ve burjuvazi için de fazla bir şey ifade edemeyeceğini göremeyecek kadar da bir siyasal körlük içindedir. Zaten bu ara bir iç çözülmeye uğraması ve giderek itibarsızlaşması sözkonusudur.

CHP'den özellikle SHP kökenlilerin toplu istifası, "yeni oluşum" adı altında sahte bir sol alternatif hazırlamaya yönelik yeni bir girişim olarak göze çarpmaktadır şu günlerde. Yamalı bir bohçayı andıran ve bu zaafı İtalyan solundan alınmış "zeytin dalı" türünden projelerle estetize etmeye çalışan bu sözde yeni oluşumun da gerçekte bir şansı yoktur. Zira yeni bir programları ya da kitlelere güven ve inandırıcılık aşıl原因acak bir söylemleri yoktur. CHP'den kopmaları politika ayrılığın dan çok parti içi kısır çekişmelerin ve Baykal'ın tasfiye hareketlerinin bir sonucudur. İtirazları CHP'nin mevcut çizgisine değil, fakat Baykalcı yönetimin küçük hesaplara dayalı tasfiye hareketinedir. '90'ların başında DYP-SHP'nin oluş-

turduğu kirli savaş hükümetlerinde yeralmış siyasetçilerin önderliğinde bir hareket olması ve tüm umudunu Erdal İnönü türünden içi boş bir şahsiyete bağlaması bile, bu sözde yeni oluşumun konumunu yeterli açıklıkta ortaya koymaktadır.

Sosyal-reformist solun durumu da farklı değildir. Tümüytle devlete ve onun beyni ve belkemiği olarak orduya angaje olmuş Perinçekçi partiyi peşinen bir yana koyuyoruz. Nasıl ki CHP'nin tüm çabası emperyalizme ve burjuvaziye güven vermekse, Perinçekçi partinin tüm çabası da orduya güven vermekten ibarettir. Bu güveni verebilmek için ordu merkezli her türlü baskı ve terör politikaları desteklenmekte, devrimci katliamına alkış tutulmakta, Kürt halkının temel hakları inkar edilmekte, militarizmin ve gerici bir milliyetçiliğin bayraktarlığı yapılmaktadır.

ÖDP bir parti olmaktan çok şekilsiz ve iradesiz bir siyasal platformdur ve gelinen yerde iç dağılmayla yüzyüzedir. Halihazırda partinin yönetimini tutanlar kendi partileri adına bir şeyler yapmaktan çok düzen solunun yeni oluşumları içinde kendilerine bir yer kapmaya bakmaktadırlar. EMEP ise krizin kışkırttığı alternatif program tartışmaları ve girişimleri ortamında kendi adına ortaya bir program koyamayacak kadar bağımsız bir siyasal konumdan ve kimlikten yoksundur. Krizin işçileri ve emekçileri düzen partilerinden olduğu kadar sendika bürokrasisinden de kopardığı bir sırada kalkıp sendika bürokrasisinin sahte alternatif programlarına en hararetle desteği vermesi, bu partinin siyasal iflasının yeni bir kanıtı olmuştur.

### **Sendika bürokrasisinin sahte alternatifi**

İMF-TÜSİAD'ın 14 ay boyunca kesintisiz uygulanan sosyal yıkım programını sessiz ve hareketsiz kalmaktan öteye

üstü kapalı biçimde bizzat destekleyen sendika bürokrasisi, krizin ardından bir alternatif program iddiasıyla sahneye çıktı. Bu çıkış, krizin belgelediği siyasal iflas karşısında ve öfkesi burnundaki kitleleri bir süre oyalamak için adeta bir zorunluluk olarak yaşandı. Hain bürokratlar böylece güya düzen partilerinden umudunu kesmiş ve yeni arayışlara yönelmiş kitlelere bir çıkış yolu sunmak iddiasındaydılar.

Ama ortaya koydukları sahte alternatif programın ve ilan ettikleri eylem planının arkasında birkaç hafta bile durmadılar. 14 Nisan eylemini ortada bıraktılar ve Mart sonunda ilan ettikleri programı daha Nisan ortasında unutulmaya terkettiler. Krizin ve sosyal yıkımın gerçek sorumlularını bile tanımlamaktan aciz olan ve halihazırda burjuvazinin yaptığı gibi geçmiş hükümetleri suçlamaktan ileriye gidemeyen bu sahte alternatif program artık EP'in olmaktan çok EMEP'in fiili programıdır ve ondan başka da sahiplemeni bulunmamaktadır.

Sendika bürokrasisinin işçiler ve kamu emekçileri üzerindeki etki ve denetimlerini bir parça koruyabilmelerinin geline yerde olmazsa olmaz koşulu, kitlelerin fiili mücadelesine sahip çıkması, bunun önünü açmasıdır. Bu ise olacak şey değildir. Yaptığı sahte çıkışların iki hafta içinde çökmesi de bunu kanıtlamaktadır. Eğer Emek Platformu bileşenleri 14 Nisan eylemine birazcık bir samimiyetle sahip çıkabilseylerdi, bu sayede ortaya koydukları sahte alternatife de kitleler nezdinde az biraz bir inandırıcılık kazandırmak olanağı bulabilirdi. Zira geline yerde kitleler eylemli çabalarla desteklenmeyen ve kanıtlanmayan hiçbir sahte umuda ya da alternatife güven duymamaktadırlar. Ama satılmış sendika bürokratları bu kadarını bile yapamadılar, yapamazlardı da. Gerek kendi gerici burjuva konumları, gerekse burjuvaziye hizmet olan değişmez misyonları, onların bunu yapabilmesinin önünde aşılmaz bir engeldir.

## Nesnel imkanlar, öznel zayıflıklar

Güncel siyasal tablo genel çizgileriyle budur. Düzen partilerinden öteye düzenin sendikal ya da sol siyasal sübapları da, krizin yığınlarda yarattığı hoşnutsuzluk ve arayışlar karşısında çözüm alternatifi olmak bir yana, aldatıcı birer geçici alternatif bile olamamaktadırlar. Kuşkusuz bu sahnenin artık ve yalnızca devrimci çıkış ve çözüm alternatifine kalması demek değildir. Bunu böyle sanmak çocukça ve budalaca bir görüş ve avuntu olur. Nesnel açıdan durum bu olmakla birlikte, öznel açıdan bakıldığında, halihazırda devrimci çıkış alternatifi kitlelerin geniş kesimleri açısından herhangi bir şey ifade etmek bir yana, farkedilememektedir bile. Düzen alternatiflerinin tükendiği ve ortada güven veren devrimci bir alternatifin de bulunmadığı koşullarda yığınları bekleyen akıbet, çaresizlik içerisinde edilgenleşmekten, umutsuzluk içerisinde tükenmekten ve çürümekten başka bir şey olamaz. Ta ki toplumsal birikim kendiliğinden patlamalar halinde kendine bir yol açmayı başarana kadar. Türkiye’de emekçiler halihazırda bu tür bir patlamadan uzaktırlar ve daha çok bir çaresizlik duygusu içindedirler.

Devrimci çözümü ve çıkış yolunu temsil eden güçler bugün, kitlelerin karşısına bir umut ve dolayısıyla bir çıkış alternatifi olarak çıkabilmek konum ve yeteneğinden yoksundurlar. Bu güçler bugün için daha çok düzen kuvvetlerinin çok yönlü tasfiye saldırıları karşısında ayakta kalmaya çalışmaktadırlar. Bu, krizin yarattığı açmazlar ve riskler karşısında, burjuvazinin devrimci güçleri çok bilinçli bir biçimde mahkum ettiği bir açmazdır. Devrimci güçlerin sürekli savunmada ve bir ayakta kalma savaşıyla yüzyüze bırakılması, burjuvazinin devrimci akımın kitleler nezdinde güç kazanmasını engelleme stratejisinin bir gereğidir. Geçerken belirtelim ki, hücre saldırısı ve bu saldırıyı başarıya

ulaştırmak için sergilenen akıl almaz gibi görünen acımasızlıklar, tam da bu stratejinin bir gereği ve bir parçasıdır.

Burjuvazi, düzen içi alternatiflere olan inançları kırılmış emekçi yığınların devrimci bir çıkış yoluna yönelmelerinin önünü peşinen kesebilmek için, ülkenin mevcut devrimci birikimine karşı acımasız bir kirli yoketme savaşı yürütmektedir. '90'ların ortasında, tam da "cumhuriyetin en ağır krizi" olarak nitelenen bir krizin ardından yenilenmesi gündeme getirilen "Milli Güvenlik Siyaset Belgesi"nde, devrimci alternatifin tümünden tasfiyesinin ve ehlileştirilmiş icazetçi bir sol yaratma projesinin temel önemde bir stratejik politika olarak saptanmış bulunması, bu açıdan hiç de rastlantı değildir. Bu stratejiyi boşa çıkarmanın yolu, yalnızca devrimci konum ve kimliği koruyarak ayakta kalmayı başarmaktan değil, yanısıra, etkin bir biçimde kitlelere yönelecek ve mücadele içerisinde onlarla birleşmeyi sağlayabilecek bir örgütlenme yapısı ve çalışma tarzı ortaya koymaktan da geçmektedir.

### **Sabırlı gündelik çalışma**

Partimiz dönemsel görev ve sorumluluklarını bunun ışığında ele almak ve kavramak durumundadır. Her halükarda ayakta kalacağız, komünist devrimci konum ve kimliğimizi koruyacağız, buna en ufak bir şüphe yok. Ne var ki bu kendi başına bir şey ifade etmez, yalnızca asgari bir önkoşulun yerine getirilmesi anlamına gelir. Asıl yapılması gereken, özellikle işçilere olmak üzere arayış içerisindeki kitlelere, döneme uygun yol, yöntem ve araçları kullanarak yönelmeyi başarabilmektir. Burjuvazinin yoketme saldırısına karşı ayakta kalmanın, devrimci konum ve kimliği korumanın, bundan da öte, sınıf ve emekçiler için devrimci bir önderlik odağı haline gelebilmenin başka bir yolu yoktur.

Yığınların temel ve güncel çıkarlarını temsil eden bir konuma, kimliğe ve programa sahip olmak da yalnızca zorunlu bir öteki temel önkoşuldur. Bu da kendi başına çok fazla bir şey ifade etmez. Önemli olan, buna kitlelerin gerçek yaşamı ve mücadelesi içerisinde bir anlam ve fiili etkinlik kazandırabilmektir. Kitlelerin mücadele isteğine, bu isteğin eyleme dönüştüğü her gelişmeye sahip çıkmaktan da öteye, bununla fiilen birleşmenin ve buna önderlik etmenin yol ve yöntemlerini bulabilmek, bunun araçlarını yaratabilmektir. Bu başarısızlığı sürece tek santim mesafe katedilemez.

Bunu başarmanın genel ve sihirli bir formülü de yoktur. Yapılması gereken, eldeki güç ve imkanları en iyi ve en etkin bir biçimde sınıf ve emekçi kitlelerle birleşmek doğrultusunda kullanabilmektir, böylece kitle hareketi içerisinde somut mevziler kazanabilmektir. Bunda ne denli başarılı olunabilirse, kitle hareketinin beklenmedik gelişmeleri karşısında etkin bir rol oynayabilmek de o denli olanaklı hale gelir.

Sihirli çözüm yolları aramak, hızlı ve beklenmedik güçlenme yolları düşlemek, yalnızca edilgenlik içinde bekleyişlere ve çaresizlik içerisinde tükenişlere yolaçar. Yapmamız gereken şey, sabırlı ve soğukkanlı, o ölçüde etkin ve geleceğe güvenli bir gündelik hazırlık çalışması içerisinde olmaktır. Enerjimizi, güç ve olanaklarımızı gündelik çalışmada en iyi, amaca en uygun biçimde kullanmak yoluna gidemezsek, daha büyük güçlere ulaşmayı ve kitle hareketindeki beklenmedik gelişmeleri kucaklamayı zaten başaramayız. Burada nesnel durum ile özel durumumuz arasında gerçekçi fakat dinamik bir bağlantı kurmayı başarabilmek özellikle önemlidir. Nesnel durum her açıdan uygundur ve bize büyük olanaklar ve avantajlar sunmaktadır. Öznel durumumuz ise tersinden, hiç değilse halihazırda, ciddi bir zayıflık ve yetersizliğin ifadesidir. Fakat nesnel durumun sunduğu olanakların



ve avantajların bilincinde olursak, bunun verdiği bir güven ve inançla hareket edersek, öznel durumumuzdaki zayıflık ve yetersizlikleri gidermenin de çözüm yolunu önemli ölçüde bulmayı başarabiliriz.

Dönemin önümüze koyduğu görevleri bu bakışaçasıyla ele alırsak, omuzlarımıza yüklediği ağır yükü bu perspektifle omuzlarsak, önümüz fazlasıyla açıktır. Bunun bilinciyle hareket edersek ve güncel görevlerin gereklerine de bu bilinçle sarılırsak, beklenmedik bir biçimde güç kazanır, umut haline gelir ve böylece geleceği kucaklarız.

*(Ekim, sayı: 222, Nisan 2001, başyazı)*

# **Dönemsel durum ve partinin sorumlulukları**

## **Sonu gelmeyen krizleri yönetme başarısı**

Burjuva düzen cephesinde işlerin nasıl seyrettiği üzerinde durmayacağız. Bu, son kriz vesilesiyle basınımızda bir kez daha birçok yönüyle irdelenmiştir. Burada özellikle vurgulanması gereken nokta, sonu gelmeyen ekonomik krizlere rağmen, burjuvazinin işleri iyi-kötü götürdüğü, kendi ifadesiye krizi yönetmeyi başardığıdır. Ciddi zorluklarla karşılaşmadan faturanın bir kez daha işçi sınıfına ve emekçilere ödetilmesi bunun ifadesidir.

Bu kendi başına burjuvazi için sorunu çözmiyor ve yarına katmerleşerek devredilen sosyal-siyasal sorunların ağır yükünden kurtarmıyor. Ama güncel planda duruma hakim olmayı başardığı da bir gerçek. Bunu başarabilmesinin gerisinde

özellikle işçi sınıfının denetim altında tutulmasının olduğu da bir başka gerçek. İşçi sınıfının güçlü bir çıkışı ve mücadelesi olmadan bu gidişin yönünü değiştirmek ve emekçi hareketinin önünü açmak olanaklı görünmüyor.

## **Sınıf ve kitle hareketinde tıkanıklık**

Krizin yıkıcı etkilerine ve onu tamamlayan yeni sosyal yıkım programına rağmen sınıf ve emekçi hareketi cephesinde anlamlı sayılabilecek çıkışların yaşanmaması, kitle hareketinin bugünkü durumu hakkında bir fikir vermektedir. İşçilerin ve emekçilerin derin bir hoşnutsuzluk içinde olduklarından ve ardı arkası kesilmeyen saldırılara karşı bir çıkış yolu aradıklarından kuşku duyulamaz. Fakat bu çıkış yolunun bir türlü bulunamaması, sınıf ve emekçi hareketini iyice yormakta, onu halihazırda ağırlaşan bir tıkanıklıkla yüzyüze bırakmaktadır. Bu durum, sınıf ve emekçi kitleler içinde bir çaresizlik duygusuna, bunun da beslediği bir atalete yolaçmaktadır. Bu çok yeni bir durum da değildir. '99 Temmuz'unda tabandan gelen ve sendika bürokrasisini aşan büyük dalganın depremlerle birlikte kırılmasından beri durum aşağı yukarı budur.

Burjuvazinin çok yönlü baskı ve denetim mekanizmaları ile bunun bir parçası olan sendikal ihanet çetesinin sınıf ve emekçi hareketini düşürmeyi başarabildiği bir durumdur bu. Yıllardır kendini tekrarlayan ve bir kural olarak hava boşaltma işlevi gören eylem tarzına işçilerin ve emekçilerin güven ve inancı artık kalmamıştır. Buna rağmen bu eylemlere zaman zaman gösterilen ilgiyi ve yer yer gerçekleşen güçlü kitle katılımını, bir türlü kırılmayan mücadele isteğinin bir göstergesi saymak gerekir yine de. Fakat özellikle işçiler cephesinden sendika bürokrasisini bu tür eylemlere zorlayan eski taban basıncının şimdilerde büyük ölçüde

zayıfladığı da bir gerçektir.

## **Reformist solda çürüme ve düzene yamanma**

Sol hareketin durumu, kitle hareketinin mevcut durumunun da olumsuz etkisi altında, bir bakıma çok daha kötüdür. Reformist ve devrimci kanatlarıyla geleneksel sol akımların kitlelerin mücadelesine, eylemliliğine ve örgütlülüğüne hemen hiçbir katkıları yoktur. Dahası, genelde düzenin, özel planda ise sendika bürokrasisinin yedeği olarak hareket eden sosyal-reformist akımlar, bu konum ve tutumlarıyla, kitle hareketini ve örgütlenmesini üstüne üstlük tahrip de etmektedirler. 28 Şubat üzerinden ordu yardakçılığı; EP üzerinden kurulan tuzaklara verilen tam boy destek; KESK'in düşürüldüğü vahim durum; zindan direnişine utanç verici ilgisizliğin zaman zaman devletin argümanlarıyla konuşmaya vardırılması vb., tüm bu güncel tutum ve davranışlar bu gerici rolün göstergeleridir.

Reformist sol son zamanlarda düzenin icazet sınırlarına tam olarak teslim olmuştur. 8 aydır süren ve toplumdaki tüm güçleri, kurumları ve kişileri yerli yerine oturmakta paha biçilmez açıklıklar sunan zindan direnişi, tüm kanatlarıyla reformist sol akımdaki çürüme ve kokuşmayı da gözler önüne sermiştir. Bu akımlar geçtik sol siyasal iddiaları, sıradan demokratların gösterebileceği bir ilgi ve desteği bile sunmamışlardır politik sonuçları bakımından hayati önem taşıyan bu direnişe. Üstelik Perinçekçi çete hariç tümü de hücre saldırısının, sınıfa ve emekçilere yönelik kapsamlı bir saldırının kritik bir alanı olduğunu bildikleri, bunu hep söyleyegeldikleri halde bu böyle olabilmiştir.

Reformist sol akımlar tüm kritik siyasal sorunlarda düzene tam teslimiyet içindedirler ve bunu davranışlarıyla döne

döne kanıtlamaktadırlar. Birbirini izleyen yenilgi dönemlerinin dejenere ürünleri durumundaki bu akımların mücadelelenin daha da sertleşeceği bir aşamada sahneden silineceğinden ya da düzenle tam bütünleşme yolu tutacaklarından kuşku duyulmamalıdır.

Kaldı ki düzenle doğrudan ya da dolaylı yollarla bütünleşmenin ciddi adımları daha şimdiden vardır. Milliyetçi-kemalist Perinçekçi İP artık devletin baskı ve terör aygıtlarının bir uzantısı olarak hareket etmekte, onların avukatlığını yapmaktadır. Dağılma noktasına gelen Avrupacı liberal ÖDP ise kaderini kendisi gibi bunalım içindeki düzen soluyla birleştirmek hazırlığı içerisinde. Sınıf hareketi üzerinden çığırkanlık yapmayı özgün bir kimlik haline getiren kuyrukçu liberal EMEP'in geldiği noktayı ise krizi izleyen olaylar göstermiştir. Sınıfa kendi adına söyleyebilecek hiçbir şeyi kalmayan, sendika bürokrasisinin kritik bir dönemde sınıf ve emekçi hareketine karşı kurduğu en büyük tuzağa en hararetli desteği veren bu çevrenin siyasal iflası bu vesileyle bir kez daha görülmüştür.

Tüm bunlar, reformist solun durumuna ilişkin tespitler, gözler önündeki olgusal durumlardır. Bu durum reformist solu küçümsemeyi değil, ona karşı daha sistematik bir mücadeleyi gerekli kılmaktadır. Komünistler, reformist solun maskesini indirme ve kitle hareketinde hala yapmayı başara-bildiği tahribatın önünü alma mücadelesini bundan böyle de güçlendirerek sürdüreceklidir.

### **Devrimci-demokrat akımlarda kötürümleşme**

Zindan direnişi süreci, geride kalan 8 ay boyunca geleneksel devrimci demokrat akımları hemen tümüyle kendine kilitledi ve bu akımların içinde buldukları durumu

da gözler önüne serdi. İçerde büyük bedeller ödenerek bu denli uzun bir zaman diliminde ayakta kalmayı başarabilen bir direnişe rağmen bu akımların sergilediği manzara, onların tıkanıklıktan da öte bir kötürümleşme içinde olduklarını bütün açıklığıyla ortaya koymuştur. Bir tek kendini tümüyle zindan direnişine endekslemiş bulunan DHKP-C bir ölçüde bunun dışında kalmayı başarabilmiştir.

Bu akımlar, zindan direnişi ötesi toplumsal gündemden, sınıf ve emekçi hareketinin yakıcı sorunlarından büyük ölçüde koptukları halde, zindan direnişinin başarısını kolaylaştıracak hemen hiçbir anlamlı politik açılım ve çaba içerisinde de olamamışlardır. Bu, bu akımların bugün geldiği yerdir ve bu akımlar bünyesinde yeni yıkımlar ve tasfiyeci savrulmaların da rahatsız edici zemindir. Yenilmemiş, tersine büyük bir sabır ve inatla süren bir direnişi yenilmiş sayarak kendi atletlerine dayanak yapanların, önümüzdeki dönemde kendilerini böyle bir akıbetten kurtarmaları kolay olmayacaktır.

### **Kürt hareketinde bekleyiş içinde çürüme**

İmralı teslimiyetinin üzerinden geçen iki tam yıl, bu çizginin içyüzünü ve iflasını bütün açıklığıyla gözler önüne sermekle kalmadı, bu çizgiye angaje olan Kürt hareketini de aktif bir güç olarak siyaset sahnesinden neredeyse tümünden sildi. Kürt hareketinin yaşanan kan kaybına rağmen kitle gücünü bir ölçüde koruması, bu sonucu değiştirmektedir. Hareket siyaset sahnesindeki belirgin varlığını çoktan kaybetmiştir ve saflarda sürekli büyüyen bir umutsuzluk vardır. Umutların tüketildiği bu edilgen bekleme süreci safları da günden güne çürütmektedir.

İmralı çizgisindeki Kürt hareketi bu duruma karşı çaresizdir ve son zamanlarda sık sık yinelenen savaş tehdit-

leri bir anlam taşımadığı gibi kimse tarafından ciddiye de alınmamaktadır. Durumdan biricik çıkış yolu, İmralı çizgisinin tümünden red ve mahkum edilmesi temelinde yenilenmiş bir devrimci mücadele çizgisidir. Bunun bir gereği olarak da Türk işçi ve emekçileriyle birleşik mücadele yoluna girilmesidir. Bunun ötesindeki herşey boş bir laftır. Umutsuzluğu büyütmekten, çürümeyi derinleştirmekten başka bir sonuç vermeyecektir.

\*\*\*

Buraya kadar ortaya en özet biçimde koyduklarımız, genel çizgileriyle bir mevcut durum tablosudur. Bizim için öznel bir değerlendirme olmaktan çok bir nesnel/olgusal durum tespitidir. İyimserlik ya da karamsarlık nedeni değil, dönemsel görev ve sorumluluklarımızı doğru, isabetli ve başarılı bir biçimde üstlenebilmemizin bir olanağıdır.

### **Kısa dönemli başarının diyalektiği**

Krizi yönetme ve kitleleri dizginleyerek denetim altında tutma alanındaki güncel başarısı ne olursa olsun, Türkiye'nin burjuva düzeni uzun vadede güçsüz ve gelecekte yoksundur. Bunu hiç de genel bir teorik gerçek olarak ya da tarihsel iyimserlik içinde söylüyor değiliz. Onyılları bulan tablonun gelişim seyri ortadır. Son 20 yılın ardından bugün varılan nokta bile, kendi başına işaret edilen bu gerçeğin bir göstergesidir.

Kısa dönemli olarak krizi iyi-kötü yönetmek ve kitlelerin tepkisini kontrol edilebilir ve katlanılabilir sınırlar içinde tutabilmek bir başarı olsa bile, bu aynı sürecin sonu gelmez krizler olarak işlediğini ve krizi yönetme imkanlarını da adım adım tükettiğini bilmek gerekir. Baskı ve şiddeti bu denli kesintisiz ve yoğun bir biçimde kullanan, tam denetimindeki sendika bürokrasisini sürekli bir biçimde iha-

net çizgisinde davranmaya mecbur eden bir sınıfın elinde, kullandığı bütün bu araçlar, eski gücünü ve işlevini de zamanla kaçınılmaz olarak yitireceklerdir. Büyük güç ve itibar kaybına uğramış, herbiri için yüzde on barajını aşmak bile ciddi bir sorun haline gelmiş düzen partileri tablosu, bunun daha şimdiden açıklayıcı bir örneğidir. Halkın en az güvendiği kurumların başında meclis, medya ve politikacıların gelmesi de bir rastlantı değildir. Kriz süreçlerinin ve krizi yönetme başarısının zamanla tüketip itibardan düşürdüğü kurumlardır bunlar.

Aynı süreç, örneğin şu an için en güvenilir kurumlar arasında gösterilen cumhurbaşkanı ve ordu için de adım adım işlemektedir. “Hukuk adamı” görüntüsü altında sergilediği birkaç göstermelik jestle bir anda büyük itibar kazanan cumhurbaşkanı, şimdi herbiri birer “vatana ihanet” belgesi niteliğindeki İMF yasalarını peşpeşe tam bir uysallıkla onaylamaktadır. Krizin kurumları tüketen çarkıdır bu; “hukuk adamı” parıltısını bir anda uysal İMF memuru derekesine düşürmektedir bu çark.

Aynı şey ordu için de geçerlidir. Halk hareketlerini acı-mazsızca ezen faşist askeri darbelerin, ABD emperyalizmine ve NATO’ya elli yıllık uşakça sadakatin, Kürdistan’daki kirli savaşın, kontr-gerillanın beyni ve omurgasını bünyesinde taşımanın biriktirdiği büyük itibar kaybını, gözlere kül serpmek anlamına gelen 28 Şubat çıkışıyla bir ölçüde ve bir süre için hafifletmeyi başaran sermaye ordusunun bu manevrası da artık sınırlarına varmıştır. Bu aynı ordu, şimdilerde, İMF’nin sosyal yıkım programlarına verdiği tam destek ve bunların engelsiz uygulanmasına yaptığı dipçikli bekçilikle de gözler önündedir. Bu aynı ordu şimdilerde, emperyalizmin ve NATO’nun Ortadoğu bekçisi olmakla yetinmeyerek, dünya jandarması ABD ve siyonist İsrail’le Ortadoğu halklarına karşı kurduğu yeni saldırgan askeri ittifakla da



gözler önündedir. Emperyalizmin tam denetim altına almak için bölüp parçaladığı, kanlı boğazlaşmalar içerisinde tükettiği Balkanlar'da, emperyalizmin hizmetindeki işgalci güç olarak da gözler önündedir. Hortumlanarak batırılan hemen bütün batık bankaların yönetim kurullarından bu ordunun generalleri çıkmaktadır. Çoğaltılacak tüm bu temel önemde olgusal gerçeklerin, kriz süreçlerine paralel olarak, kitlelerin bilincinde izler bırakmaması ve anlam kazanmaması elbette düşünülemez.

Özetleyerek yineliyoruz: Burjuva düzenin bugün için belli kurumlar ve araçlarla krizi yönetmede gösterdiği başarı, uzun vadede onu zora sokacak tüketici bir süreç olarak da işlenmektedir. Bir başka ifadeyle, düzenin stratejik yapısal zaafının onun güncel üstünlüklerini kemirmekte, adım adım zaafa uğratmaktadır.

Burjuvazinin güncel üstünlüklerini ve olanaklarını asla küçümsememeli, fakat bunu özetlediğimiz tablonun içinde ele alarak, uzun vadede onulmaz zayıflıklarını da görmeliyiz. Bu bize devrim mücadelesine güvenli ve soluklu bakmak olanağı sağlayacaktır.

### **Sınıf ve kitle hareketindeki zayıflığın öteki yüzü**

Sınıf hareketi ve emekçiler cephesinde güncel durum görünürde fazlasıyla umut kırıcıdır. Fakat bu görüntüye aldanmak aldanmaları temelsiz bir karamsarlığa, ve bunlar sol siyasal oluşumlarsa eğer, kaçınılmaz biçimde tasfiyeci savrulmalara da götürür.

Kendini tekrarlayan ve elle tutulur herhangi bir sonuç yaratmayan kitle eylemleri çizgisi, burjuvazinin uşağı durumunda olan ya da ona tam teslimiyet çizgisinde hareket eden sendika bürokrasisi tarafından sınıf ve kitle hareketi-

ne kurulmuş en büyük tuzak durumundadır. Bu eylem çizgisi, eylem içerisindeki kitlelerin kendine olan güvenlerini ve mücadele yeteneklerini geliştiren, birlik, dayanışma ve örgütlenmelerini güçlendiren değil, tersine, tüm bunları zayıflatan ve parça parça tüketen bir etkide bulundu bugüne kadar.

Bugün bu çerçevedeki eylemliliklerin işçileri ve kamu emekçilerini artık yorduğu, dahası onlarda bir güçsüzlük ve çaresizlik ruh haline yolaçtığı bir olgusal durumdur. Fakat bu aynı olgunun gerisinde, sendika bürokrasisine derin bir güvensizlik ve onların inisiyatifine dayalı eylemlere giderek büyüyen bir inançsızlık da vardır. Bu ise tutarlı ve güvenilir önderlik arayışlarını besleyen bir durumdur. Yanısıra, kitlelerin kendi iç birikim ve dinamiklerinden gelen eylemler için uygun koşulların adım adım oluşması ve olgunlaşması demektir.

Dönemin gerçek devrimcileri, somutta komünistler, mevcut durumu, umutsuzluk ve kitlelere güvensizlik nedeni haline getiren tasfiyeci yaklaşımların ve yakınmaların aksine, işçilere ve emekçilere güven veren ve onlara çıkış yolu gösterebilen enerjik bir çalışmanın olanağı olarak görmeli ve değerlendirmelidirler.

### **Reformist akımların güçten düşmesi**

Bu bizi yeniden sol hareketin mevcut durumuna getiriyor. Dönemin tüm gelişmeleri devrimci ve reformist kanatlarıyla geleneksel sol akımları ezmekte, bunaltmakta ve onlarda sürekli bir biçimde güç ve moral kaybına yolaçmaktadır. Reformist akımların tüm hesapları ve umutları rejimin yumuşaması beklentisi üzerine kuruludur. Oysa Türkiye, sonu gelmez krizler ülkesi olarak, sosyal çelişki ve çatışma etkenlerinin döne döne güç kazandığı bir yerdir. Temel önemde

bu olgusal gerçek ise, burjuvaziyi yumuşama bir yana baskı ve terör rejimini daha da güçlendirme zorunluluğuyla yüz yüze bırakmaktadır.

Öte yandan, rejimin devrimci akımları ezme ve teslim alma politikası, son zindan direnişi sürecinde de görüldüğü gibi, beraberinde sıradan ilerici demokrat kuruluşları bile kapsayan bir baskı ve terör uygulaması getirmektedir. Doğal olarak bundan reformist sol da yer yer payına düşeni almakta, bu da onu daha geri ve teslimiyetçi konumlara itmektedir. Bu gelişme ise reformizmi güçten düşüren bir etkide bulunmaktadır. Zira düzenin basıncına bu denli bir kaba teslimiyet, içlerinden bir kısmı hala bir ikiyüzlülük örneği olarak devrimcilik iddiasında bulunan bu akımların maskesini de indirmekte, gerçek konumlarını gözler önüne sermekte, bu da onları itibar ve güç kaybına sürüklemektedir. Bu çerçevede, reformist sol akımların son zamanlarda iyice itibarsızlaşması ve sürekli güç kaybetmesini, son bir yılın olaylarından, özellikle de zindan çatışmasının ayrıştırıcı ve kimlikleri yerli yerine oturtucu yönünden ayrı düşünemeyiz.

Bütün bunların ışığında, reformist solun eski gücünü ve etkisini yitirmesi anlaşılır bir durumdur. Türkiye gibi bir ülkede, sahte kimliklerin olayların akışına ve çatışmanın sertliğine dayanma gücü ve olanağı yoktur. Bu düzen kurumları için olduğu kadar sol akımlar için de böyledir. Hele ki, yenilgi dönemlerinin ezip pelteleştirdiği güçlere dayanan reformist sol akımlar için.

### **Tasfiyeci tahribatı göğüsleme görevi**

Bir hayli zedelenmiş, erozyona uğramış devrimci-demokrat bir kimliğin düne kadar iyi-kötü taşıyıcısı olmuş geleneksel küçük-burjuva akımların, aynı sürecin altında ezilmelerinde de anlaşılmaz bir durum yoktur. '90'ların ortasında

semt hareketlenmesinin sağladığı geçici soluklanmanın olanaklarını çoktan tüketen bu akımlar, o zamandan beri sürekli bir gerileme, zayıflama ve moral erozyon içerisinde dirler. Son zindan süreci ise içlerinden bazılarının ideolojik ve politik açıdan tasfiyeci bir girdaba nasıl sürüklediklerini gözler önüne sermiş bulunmaktadır. Bu gruplardan bazıları önlerini bile göremedikleri gibi, geleneksel direnişçi kimliklerini de hızla yitirmektedirler. Sol ve keskin bir söylemden sağ ve teslimiyetçi tutumlara savrulmaları için, yalnızca birkaç ayın olayları yetebilmektedir.

Her zaman vurgulayageldik; yenilenme ve kendini aşma yeteneği gösteremeyen bu gruplar, gerçekte tarihsel ömürlerini çoktan doldurmuş durumdadırlar. İçlerinden küçük-burjuva konumu belirli bir ısrarla tutma yeteneğini gösteren bir-ikisi hariç tüm ötekiler biraz erken ya da geç, kaçınılmaz bir biçimde tasfiye olacaklardır.

Komünistler olarak biz bunu anlaşılır buluyor ve olağan karşılıyoruz. Bizim için önemli olan; devrimci direnme çizgisini güçlendirerek ve güven veren bir çekim merkezi oluşturarak bu tasfiyeci sürecin etkilerini sınırlandırmak, bu arada mümkün olduğu ölçüde hala diri kalmayı başarabilen güçleri/kadroları partinin devrimci çizgisine kazanmaktır.

### **Tasfiyeci sürecin panzehiri sınıf ve kitle hareketindeki gelişmedir**

Tasfiyeci bir batağın içerisinde umutları ve güçleri tüketen Kürt hareketi içinse söylenebilecek olan kısaca şudur: Kürt hareketi içinde köklü bir iç hesaplaşmanın ve ayrışmanın yaşanması, böylece devrimci çıkışların önünün açılması, Türkiye'nin genelinde sınıf ve emekçi hareketinin gelişme gücü ve temposuyla sıkı sıkıya bağlantılıdır. Bu açıdan, bugün Kürt hareketi bünyesindeki emekçilere yapılabilecek en

büyük yardım, genel devrimci görevlere yüklenmek, özellikle de sınıf hareketinin halen sıkıştırılmış bulunduğu cendereyi parçalamasını kolaylaştıracak bir çaba içinde olmaktır. Bunun ötesinde, ideolojik mücadele, teslimiyet ve tasfiye sürecinin teşhiri ve katı gerçeklerin gözler önüne serilmesi mücadelesi elbette kesintisiz bir biçimde sürdürülmek durumundadır.

Şunu da ekleyelim ki, teslimiyet ve tasfiye çizgisinin iflasının herkes tarafından görülebilir hale gelmesi, kendi başına bu cephede devrimci ayrışmalar ve çıkışlar için yeterli değildir. Bu kadarı en fazla hareketin en diri kadrolarının devrimci yönelişini kolaylaştırabilir. Fakat tersinden, taban kitlesinin geniş kesimlerinin umutsuzluk içerisinde dağılmasına yolaçan bir etkide de bulunabilir. İşçi sınıfı ve emekçi hareketindeki genel gelişme, bir kez daha bunun önüne geçebilecek biricik gerçek olanaktır. Boş hayallere kapılmamak için bunu hep gözönünde bulundurmak gerekir.

### **Günü kurtarmak değil geleceği kucaklamak**

Partimiz dönemin tablosunu böyle görmekte, kendi güncel görev ve sorumluluklarına da buradan yaklaşmaktadır. Mevcut tablo altında ezilmek bir yana onu bütün bir gerçekliği içerisinde yüreklilikle kavramakta, görevlere her zamankinden daha büyük bir enerjiyle sarılarak devrimci çıkış yolu hazırlama misyonuyla hareket etmektedir.

Tam da öngörüldüğü gibi, devirmeyen darbe güçlendirdi; yeniden inşa sürecinde katedilen mesafe, partimizi sınıf hareketine ve genel devrimci mücadeleye karşı sorumluluklarını her açıdan daha güçlü bir biçimde üstlenecek bir noktaya getirdi. Solda tasfiyeci süreçlerin derinleştiği bir zamanda, kendini yeniden örgütleyerek devrimci sınıf müca-

delesi görevlerini daha etkin ve çok yönlü olarak üstlenecek bir hazırlık düzeyine ulaşmayı başarmak doğal olarak bir rastlantı değildir. Partimizin teorik temeli, ideolojik çizgisi, taktik açıklığı, örgüt birikimi ve geleneği ve tüm bunlardan kaynaklanan moral gücü, tüm bunlar birarada bu başarıyı olanaklı kılan etkenlerdir.

Sınıf ve kitle hareketinin mevcut durumu ile sol hareketin iç karartıcı tablosu, güncel sorumluluklarımızı daha yakıcı hale getirmektedir. Bu sorumlulukları cesaret ve güvenle omuzlayacağız. Sorunumuz günü kurtarmak değil fakat geleceği kucaklamaktır. Bu devrimci bakış açısı, güncel durumu ve olanakları en iyi bir biçimde değerlendirebilmenin de temel önkoşuludur. Geleceği kucaklamak, gündelik kaygı ve beklentilerden uzak bir biçimde, geleceğe yönelik sabırlı ve soluklu bir çalışma da demektir. Başarının güvencesi bu bakış açısında, buna dayalı çalışma tarzındadır.

Kitle hareketindeki gündelik dalgalanmalara, iniş-çıkışlara hiçbir biçimde takılmamalı, buna ilişkin beklentiler içerisinde olmamalıyız. Kitle hareketinin mevcut tablosu, zaman zaman umut veren ve hareketin kendini aşabileceği izlenimi yaratan bazı çıkışlar sayılmazsa, son on yıldır kendini yineleyip duran kısır bir tablodur. Kendiliğinden büyük bir patlama ya da etkili bir devrimci önderlik müdahalesi olmadıkça bu tablo değişecek gibi görünmemektedir. Bunlardan ilkinde, kendiliğinden bir patlamaya, umut bağlamak ve eli böğründe böyle bir olanağı beklemek bizim sorunumuz olamaz. Kaldı ki, ortaya çıktığında böyle bir olanağı etkili ve başarılı bir biçimde değerlendirebilmenin zorunlu temel koşulu da, yine önden iyi bir hazırlık çalışması içinde olmaktan geçmektedir. Bu ise bizi kendiliğinden ikinci duruma, yani devrimci önderlik müdahalesinin özel önemine getirmektedir. Etkili ve sabırlı bir hazırlık çalışmasıyla, özellikle sınıf kitleleri içerisinde adım adım güç, etki ve mevzi kazanmak zorundayız.

Mevcut kısırlıktan ve açmazdan tek gerçek çıkış yolu olarak, devrimci sınıf çizgisi ve programına işçileri ve emekçileri kazanmak zorundayız.

## **Taktik alanda ve örgütte yoğunlaşma**

Teorik temelimiz, ideolojik kimliğimiz, bunların tarihi devrimci alternatif olarak somutlanmış biçimi olan programımız, ortaya koyduğumuz iddianın, üstlendiğimiz misyonun temel güvencelerinden biridir. Fakat bunu devrimci taktik ve örgüt alanındaki üstünlüklerle de bütünleştirebildiğimiz oranda, partimizi sınıfla gerçek manada buluşturabilir ve böylece devrimci gelişmeyi güvence altına alabiliriz. Henüz zayıf olduğumuz bu alan, doğallığında dikkatlerin ve enerjinin de yoğunlaştırılacağı asıl alandır. Kuruluş gündeminin özel ağırlığına rağmen parti kongresinin devrimci taktik ve örgüt sorunları üzerinde kapsamlı bir yoğunlaşma yaşaması bu çerçevede bir rastlantı değildir.

Bu iki sorun organik bir bütünlük de oluşturmaktadır. Dönemsel devrimci görevleri kucaklayan isabetli ve etkili bir taktik çizgi izlenmeksizin, örgütsel ve dolayısıyla kadrosal gelişme olanaklı olamaz. Bunun tersi de aynı ölçüde doğrudur. Etkili bir devrimci siyasal çalışma için güçlü bir örgüte ve sağlam kadrolara sahip olmak zorundayız. Fakat güçlü bir örgüt ile sağlam kadroları da ancak etkili, sistematik ve çok yönlü bir siyasal çalışma içinde yaratabiliriz.

Bu organik bütünlüğü kavramak önemlidir. Bugünün koşulları ve ihtiyaçları içerisinde bu ikisi arasında ayırım yapacak, birinden birine ağırlık tanıyacak durumda değiliz. İkisi de aynı ölçüde öncelikli ve yakıcıdır; çözümleri ise birbirine sıkı sıkıya bağlıdır, içiçedir.

## **Sınıf çalışmasında araç ve yöntem zenginliği**

Sınıf çalışmasında yeni ve bu kez sonuç alıcı bir yüklenme çabası içindeyiz. Burada en önemli güncel sorun, sınıf kitlelerini etkilemenin ve örgütlemenin çok yönlü olanaklarını birarada başarıyla kullanabilmektir. Bunu araç, yöntem ve biçim zenginliği olarak da kavrayabiliriz. Sınıf çalışmasında tek biçimliliğe, salt belli araçlara ve yöntemlere takılıp kalmak, kendi başına bununla yol alınabileceğini sanmak, geçmiş sınıf çalışmamızın en zayıf yanıydı.

Bir takım yeni araçlar ve biçimler denediğimiz şu dönemde, kendi başına bunlara büyük anlamlar ve işlevler yüklemek; sınıf çalışmasına tüm cepheler üzerinden ve olanaklı, döneme uygun düşen tüm araçlarla yüklenmemek, bizi geçmişin kısırlığı ve sonuçta başarısızlığı ile yüzyüze bırakır. Devrimci taktikte ustalaşmak, bir yanıyla da, çalışma ve mücadele araç ve yöntemlerinde bu zenginliği kavramak, somut olarak geliştirmek, bunları dönemin koşullarına başarıyla uygulayabilmektir.

### **Başarıyla kadrolaşmanın önemi ve aciliyeti**

Görevlerin başarıyla üstlenebilmesi için örgütsel yapımızın güçlendirilmesi ve bu çerçevede kadrolaşmanın önemi özel bir açıklama gerektirmiyor. Burada kadrolaşmanın önemi ve aciliyetini özellikle vurgulamak istiyoruz. Konuya ilişkin değerlendirmelerimizde hep ifade edile geldiği gibi, kadrolaşma kendi başına insan kazanmak değil, bu insanları parti çalışmasının ve mücadelesinin ihtiyaçlarına göre eğitmek, dönüştürmek ve hazırlamaktır. Bugün bu açıdan ciddi sorunlarımız var. Saflarımıza sürekli yeni, genç ve de-



neyimsiz insanlar akmaktadır. Fakat bunların parti içinde ya da çeperinde örgütlenerek eğitilip kadrolaştırılması sorunu, hala ciddi bir yetersizlik alanı olarak durmaktadır önümüzde. Bunda yeterli başarıyı sağlayamamak, parti örgütlenmesini geliştirmeyi güçleştirmekte ve dolayısıyla da görevlerin daha etkili bir biçimde üstlenilmesini zora sokmaktadır.

Bu, bu dönem üzerinde özellikle durmamız gereken bir sorundur. Zamanında kucaklanamayan, çok yönlü teorik ve pratik, politik ve örgütsel, legal ve illegal eğitimden ve deneyimden geçirilemeyen parti militanlarının gelişimi zaafa uğramakta, sonuçta bu insanların bir kısmı ya kaybedilmekte, ya da imkandan çok soruna dönüşmektedirler. Kadrolaşma alanındaki yetersizliğin örgütsel darlıkla sıkı sıkıya bağlı bulunduğunu, fakat tersinden de, başarıyla kadrolaşamamanın örgütsel gelişme ve yetkinleşmeyi zora soktuğunu bilmek, buradaki içiçeliğin bilinciyle sorunun çözümüne yüklenmek durumundayız.

### **Saldırıları göğüsleyerek ilerleyeceğiz**

Bütün bu görevleri üstlenmeyi ve bütün bu sorunları çözmeyi, burjuva rejiminin çok yönlü ve tümünden tasfiye etme hedefine yönelmiş kesintisiz saldırıları altında başarmak durumundayız. Son bir yılın olayları, özellikle de hücre saldırısı üzerinden sahnelenen vahşet ve gösterilen kararlılık, rejimin devrimci hareketi devrimci kimlik yönünden ezmek niyetini gözler önüne sermiştir. Bu olaylar, tam da devletin "Gizli Siyaset Belgesi"nde öngörüldüğü çerçevede, ehlileştirip teslim alınmış, düzenin icazet sınırlarına mahkum edilmiş bir sol yaratma politikasının anlamını somut olarak ortaya koymuştur.

Partimiz devletin bu niyetleri ve hesapları konusunda yeterli açıklığa, düşünsel ve moral hazırlığa sahiptir. Türkiye'de

devrimciliği bitirmek, burjuva gericiliğinin boş bir hayali, gerçekleşmeyen bir umudu olarak kalacaktır. Partimiz, devrimci tarihimizin bu alandaki birikimlerinin mirasçısı ve günümüzdeki taşıyıcısı olarak devrimci kimliği ayakta tutmakla kalmayacak, bunu sınıf devrimciliği şahsında ileri ve tutarlı bir düzeye de yükseltecektir. Bugüne kadarki tutumu ve pratiği, bunun daha şimdiden yeterli kanıtlarını sunmaktadır.

Sorunun bu yönüyle ilgili tüm bu açıklığa rağmen, dahası bu açıklığın da bir gereği olarak, rejimin saldırılarını göğüslemek, bunu güvenceye alacak bir politik ve örgütsel konum ve tutum içinde olmak, günün bir başka temel görevidir. İlegal örgütsel temelimizi büyük bir dikkat ve özenle koruyacağız, geliştirip güçlendireceğiz. Aynı şekilde, legaliteden de etkin ve yaratıcı bir biçimde, çok yönlü olarak mümkün merteye yararlanacağız. Bu ikisini başarıyla birleştirip bütünleştirmek, siyasal ve örgütsel başarının zorunlu koşuludur. Bu hayati sorunun bilincinde olarak ve bu bilinci derinleştirip kökleştirmek üzere, partimizin bu alandaki düşünsel birikimini ve pratik deneyimini döne döne yeniden incelemek ve pratik gerekleri konusunda en büyük dikkati ve özeni göstermek durumundayız.

*(Ekim, sayı: 223, Haziran 2001, başyazı)*

# Düzen bekçileri hazırlanıyor

## Kriz batağında bir kokuşmuş düzen

Türkiye kapitalizmi kriz batağında debelenmeye devam ediyor. Krizde herhangi bir hafifleme bir yana, olayların seyri ve bir dizi gösterge, durumun her bakımdan daha da ağırlaşmakta olduğunu ortaya koyuyor. Dahası, önümüzdeki aylar için yaygın bir yeni çöküş beklentisi var. Krizdeki bu gidişin işçi sınıfı ve emekçiler için sosyal yıkımın derinleşmesi, ülke içinse emperyalizme kölece bağımlılığın pekişmesi demek olduğunu biliyoruz. Her yeni çöküş, işçi sınıfı ve emekçiler için ağırlaşmış yeni bir ekonomik-sosyal fatura; Türkiye içinse, emperyalizmin daha ağır ekonomik, mali ve siyasal koşullar dayatması, ülkenin dolaysız yönetimini adım adım devralması anlamına geliyor.

İMF kendi direktiflerinden en ufak bir sapınayı bile

küstahça sopa gösterme vesilesi haline getirmiştir. Bunun karşısında hükümetin tavrı, uşaklığın dipsiz kuyusudur. Son günlerde bu çerçevede yaşananlar, Türk burjuvazisinin ve onun adına ülkeyi yönetenlerin tam bir ihanet çukuruna yuvarlandıklarını ibretle gözler önüne sermektedir. İMF ve emperyalistler için sorun artık kendi memurlarını ekonominin patronu olarak atamak ve parlamentonun gündemini ve çalışma temposunu bizzat saptamaktan da öteye geçmiştir. Emperyalistler artık işi idari işleyişe, şirket yönetim kurullarının doğrudan saptanmasına ve imzada gecikti diye cumhurbaşkanını paylama noktasına vardırımlıdır.

Böyle yapan ve böyle yaptıkça da sonuç aldıklarını gören emperyalistler, spekülatif sermaye hareketleri ve borsa oyunları üzerinden Türkiye ekonomisiyle ve siyasetiyle dilediğince oynamaktadırlar. Bu hesaplı ve planlı oyunları ekonomik ve siyasal istemlerini dayatmanın, istedikleri her türden yeni düzenlemeleri yaptırmanın bir aracına çevirmiş durumdadırlar.

Uşakça bağımlılık ve borç batağı Osmanlı'yı da benzer bir duruma düşürmüş, onu zamanla emperyalistlerin oyuncağı haline getirmiş ve sonunda da o kaçınılmaz akıbete, yıkılışa götürmüştü. Benzer bir bağımlılık ve borç köleliği, işbirlikçi burjuvaziye dayanan Cumhuriyet Türkiye'sini de adım adım aynı süreçlerden geçirmekte, benzer bir tarihsel akıbete hazırlamaktadır.

Osmanlı İmparatorluğu'nun tarihsel mirasçı olmakla gitgide daha çok övünen Türk burjuvazisinin geleceği selefının geçmişinden farklı olmayacaktır. Ülkeyi ve toplumu yıkım içinde bu utanç verici duruma düşüren, emperyalizmin elinde oyuncağına çeviren bir sınıf, topluma egemen olma, onu yönetme gücü ve meşruiyetini zaman içinde gitgide daha çok yitirecektir. Son 50 yıldır krizler içinde debelenip duran ve topluma ödettiği ağır ekonomik, sosyal, kültürel ve siya-

sal faturalara rağmen her yeni dönemi eskisini aratan bu sınıf, onun kokuşmuş burjuva cumhuriyeti er-geç yıkılıp gidecek, yerini işçi sınıfının devrimci önderliği altında birleşmiş emekçilerin sosyalist cumhuriyetine bırakacaktır.

### **Düzen bekçileri aralıksız hazırlanıyor**

Olup bitene herhangi bir esaslı itirazı olmayan, itiraz bir yana uygulanan programa tam destek veren düzen bekçileri, muazzam sosyal yıkımın yaratacağı tehlikeli sonuçlara karşı aralıksız hazırlanıyorlar. Sözkonusu “tehlike” elbette bekçilik ettikleri düzen içindir.

Krizin ağırlaştığı bir dönemde toplanan MGK, “sosyal patlama” riskinin artmakta olduğunu tespit ediyor ve bu çerçevede alınacak yeni önlemleri görüşüyor. Yeni önlemleri diyoruz, zira yıllardır bu türden önlemlerin ardı arkası zaten kesilmiyor. Faşist 12 Eylül cuntasının yaptığı köklü kurumsal ve yasal düzenlemelere rağmen kokuşmuş burjuva düzeninin bekçisi ordu, yıllardan beridir MGK üzerinden sürekli yeni yasal ve kurumsal düzenlemeler yapıp duruyor. Anti-terör yasası, Kriz Yönetim Merkezi, İller İdaresi Yasası, Özel Kuvvetler ve JİTEM, hücre tipi zindanlar, tüm bunlar bu hazırlığın bir parçasıdır.

Tüm bunlar, son on yıl içinde kotarılmış kurumsal ve yasal yeni önlemlerdir. Tümü de muhtemel bir devrimci sınıf ve emekçi hareketinin önünü kesmek, bunun başarılacağı bir durumda ise ezmek içindir. Tümü de MGK ve dolayısıyla ordu kaynaklı önlemlerdir; orada düşünülmekte, tasarlanmakta, planlanmakta ve yasal temele kavuşturulmak üzere kukla hükümetler ve meclislerin önüne konulmaktadır.

Bunun son halkalarından biri de, daha önce “Başbakanlık Kriz Merkezi Yönetmeliği” ile kotarılan Kriz Yönetim

Merkezi kurumlaşmasının şu günlerde sessiz sedasız yasal bir dayanağa kavuşturulması olmuştur. Son MGK toplantısından yalnızca bir gün önce, 29 Haziran günü, kamuoyundan gizlenerek ve üzerinden en ufak bir tartışma bile yapılmadan “jet hızıyla” meclisten geçirilen yeni yasa, “gerginlik ve kriz dönemleri”yle net bir bağlantı kurarak, orduya geniş yeni yetkiler tanımaktadır.

### **Dinsel gericilik dalgakıranı**

Düzen bekçilerinin hazırlıkları elbette bundan ibaret değil. Bu, sorunun daha çok baskı ve terör aygıtlarının tahkim edilmesine ilişkin yönüdür. Daha bir de bunu tamamlayan deyim yerindeyse “sosyal önlemler” bölümü var. Bunun ne anlama geldiğini, satılmış sendika ağlarının, bilinen hizmetlerinin de ötesinde, ESK ve “Sivil İnisiyatif” gibi oluşumlar üzerinden toplumsal muhalefeti dizginleme, saptırma ve düzene yedekleme işinde kullanılmalarından da görebiliriz. Nitekim bu, burjuvazi adına ülkeyi yöneten ordunun 28 Şubat sonrası hamlelerinin en önemli halkalarından biri olmuştur. Sözde laik cumhuriyeti “irtica tehdidi”ne karşı savunmak üzerinden yaratılan toplumsal atmosferde, işçi sendikalarıyla tekelci sermaye örgütlerinin biraraya getirilmesiyle yaratılan bu oluşumlar, saldırıları kolayca gerçekleştirmek (ESK), işçi sınıfı ve emekçilerin bilincini çelmek ve mücadelesini dizginlemek (“Beşli sivil inisiyatif”) için kullanılmışlardır.

Haziran sonunda yapılan MGK toplantısında bu açıdan son derece dikkate değer yeni bir gelişme var. Bu toplantı, “sosyal patlamalar”a karşı alınacak önlemlerden ayrı düşünülmemeyecek bu gelişmeyi, kamuoyuna bilerek sızdırılan bir rapor üzerinden açığa vuruyor. Buna göre; bizzat üst düzey subayları tarafından *“tarikât ve mezhep önde gelenleri ile kurulan diyaloglar ve bu çerçevede sürdürülen çalış-*

*malar sonucu”, bu çevrelerin “devlet ve hukuk sisteminin içine çekilmesi”, bundan da öte, “devletin yanında yer almaları noktalarında önemli mesafeler” alınmış durumdadır.*

Bu gelişme gerçekten dikkate değerdir. Zira ordunun dinsel gericiliğe karşı 28 Şubat’la birlikte gündeme getirdiği müdahalenin amacını ve sınırlarını da açıklıkla ortaya koymaktadır. Komünistler bu amacı ve sınırları 28 Şubat’ı izleyen günlerdeki değerlendirmelerinde açık seçik bir biçimde ortaya koymuşlardı. Şimdiki gelişmeler bu değerlendirmeleri olduğu gibi doğrulamaktadır.

Bu değerlendirmelerin birinde; dinsel gericiliğin, ‘60’lı yıllardan itibaren bizzat devlet tarafından örgütlenerek ilerici toplumsal muhalefete ve devrimci harekete karşı çok bilinçli bir biçimde kullanıldığı, 12 Eylül askeri faşist rejimi döneminde ise bunun görülmemiş boyutlara vardırıldığı ortaya konulmakta ve ardından söz, 28 Şubat’la başlatılan dinsel gericiliği terbiye etme ihtiyacının nereden doğduğuna şöyle bağlanmaktadır:

*“Özetle, toplumsal gelişmeye ve devrime karşı bir dalgakıran rolü oynasın diye dinsel gericiliği düzen bizzat kendisi besledi; ordu ise ona her seferinde yol açtı, zemin düzledi. Ne var ki bu toplam süreç, resmi dilde ‘irtica’ olarak nitelenen dinsel gericiliği kontrol edilebilir sınırların ötesinde bir etki ve güce kavuşturdu. ‘İrtica’, yığınların geri kesimlerini dizginleyen ve düzene bağlayan bir imkan olmanın ötesine taşıdı; genel toplum ve devlet düzenine kendi ruhunu ve rengini verme iddiasını uygulamaya geçirecek bir gelişme düzeyine ve konuma ulaştı. Gelinen yerde dizginlenmesi, güç ve etkisinin tırpalanması, düzen için kabul edilebilir sınırlar ve işlevler içine çekilmesi gerekiyor. Kurulu düzenin vurucu gücü ordu şimdi bunu yapıyor. ‘Durumdan’ çıkarılan ‘vazife’ budur.” (Ordu ve İrtica, Ekim, sayı: 171, Haziran ‘97, başyazı)*

Amaç dinsel gericiliği ezmek değil (ki bu gerici burjuva düzeninin doğasına olduğu kadar temel ihtiyaçlarına da aykırı bir davranış olurdu), onu yeniden kabul edilebilir ve kontrol edilebilir sınırlar içerisine çekmekti. Generaller tarafında MGK'ya sunulan rapor, sorunun tamı tamına bu olduğunu ve bunun da artık gerçekleştiğini dile getiriyor.

Fakat işte bu sınırlar içerisinde, yani terbiye edilmiş ve kontrol edilebilir sınırlar içine çekilmiş bir dinsel gericilik, kabul edilebilirlikten öteye, düzenin ve devletin hizmetinde etkin biçimde kullanılan, kullanılması gereken bir güçtür. “Sosyal patlama” tehlikesine karşı önlemlerin gündeme getirildiği bir toplantıda, *“tarikat ve mezhep önde gelenleri”* nin devlete desteğinin kazanıldığının açıklanması bu çerçevede son derece anlamlıdır.

### **Devrim düzenin en büyük korkusudur**

MGK, kriz ve sosyal yıkım programlarıyla bağlantı içinde, “sosyal patlama” tehlikesini ilk kez görüşüyor. Mart sonunda yapılan olağan toplantıda da, “öngörmek yönetmektir” kuralı çerçevesinde bu konunun görüşüldüğü basına yansımıştı. Bu arada generallerin, dinsel gericiliği terbiye etme operasyonunda katedilen mesafeden de güç alarak, “tarikat ve mezheplerin önde gelenleri” ile yoğun ilişkilere girmeleri ve devlet düzenine itaatten öteye, devlete desteklerini güvenceye almaları tabii ki bir rastlantı değildir. Tehdit sıralaması değişince tercihler de değişiyor ve yeni çalışmalar buna göre yapılıyor, yeni ilişkiler buna göre kuruluyor, yeni destekler buna göre sağlanıyor.

Derin bir ekonomik kriz içerisinde debelenen ve bunun ağır bir sosyal krize dönüşmesinden belirgin biçimde kaygılanan düzen ve onun egemen yönetici gücü olarak ordu için gerçek tehdit, her zaman için devrimci gelişmeler ve işçi-



emekçi hareketidir. İşin doğası gereği bu böyledir. Tüm öteki “tehdit”ler, kurulu düzeni biçim yönünden şu veya bu ölçüde etkileyebilir, ama onun burjuva mülkiyet ilişkilerine dayanan temel sınıf özelliğini hiçbir biçimde değiştirmez. Resmi dildeki ifadesiyle “bölücülük”ten “irtica”ya kadar bu böyledir. Ama düzenin temellerine yönelen bir sosyal-siyasal hareket olarak “yıkıcılık”, tüm öteki tehditlerden temelden farklıdır ve burjuvazi, onun düzen bekçileri, bu konuda tam bir açıklık ve mutabakat içerisindedirler.

Eğer buna rağmen ara evrelerde başka bazı tehditler önplana çıkarılabilmişse, bu tam da 12 Eylül’le birlikte devrimci ve emekçi hareketine vurulan ve etkileri halen de giderilemeyen ağır darbeler sayesinde sözkonusu olabilmiştir. Bunun sağladığı soluklanma ortamında düzen beklenmedik bir biçimde karşı karşıya kaldığı “bölücülük belası”nı savuşturmaya çalışmış, bu arada gereğinden fazla güç kazanan ve artık kontrolden çıkmaya başlayan “irtica”yı terbiye etme yoluna gitmiştir. Türkiye’de devrimci bir mecrada gelişen güçlü bir sosyal hareketlilik olsaydı diğer iki “tehdit” asla düzen bekçileri için öncelik kazanmazdı, dahası irtica bu koşullarda gerçek bir imkan olurdu onlar için. Kaldı ki bu koşullarda “irtica”nın bu denli güçlenmesi de zaten işin doğasına aykırı olurdu.

Özetle, devrimci temeller üzerinde gelişen her sosyal hareket düzen için değişmez stratejik baş tehdittir. Sınıf ve emekçi hareketinin güç kazandığı ve bunun devrimci akımları güçlendirmeye başladığı her taktik durumda da, düzen için tartışmasız bir numaralı tehdit yine bunlar olmaktadır. Zira, yineliyoruz, bu alandaki her gelişme, bizzat kurulu düzenin temellerini ve geleceğini ilgilendirmektedir. Devrimci bir kitle hareketi ile sosyal devrim tehlikesi, burjuvazinin her zaman en büyük korkusudur.

Krizin işçi sınıfı ve emekçilerin dayanma gücünü ger-

çekten zorladığı ve öfkesini büyüttüğü bir dönemde, dinsel gericiliğin temsilcileriyle bizzat generaller tarafından kurulan ilişkiler de anlamını burada bulmaktadır. İşçi ve emekçi hareketinden korkan düzen ve devlet için, dinsel ideoloji ve dinsel gericilik bir kez daha dalgakıran rolüyle temel önemde bir araç ve ihtiyaçtır. Düzen bekçileri bir kez daha durumdan vazife çıkarmışlardır ve buna göre hareket etmişlerdir.

### **“Tehdit önceliği”ne göre değişen roller**

Komünistler, zamanında 28 Şubat’la ilerici toplumsal muhalefete karşı kurulan tuzağa işaret ederlerken, şunları söylemişlerdi: *“Neredeyse 30 yıldır dinsel gericiliği kullanarak ilerici toplumsal muhalefeti dizginleyenler, şimdi toplumsal muhalefeti yedekleyerek dinsel gericiliği dizginlemeye çalışıyorlar.”*

Bu oyun, CHP’nin yamsıra reformist solun bir kesimi, umutsuzluk ve yılgınlık batağındaki solcu aydınların önemli bir kesimi ve hain sendika bürokrasisinin paralel çabalarıyla, 28 Şubat sonrasında önemli ölçüde başarıya ulaştı. Aradan geçen dört yıla yakın süre boyunca, “irticaya karşı laiklik” adına toplumsal muhalefet pasif ve dolaylı bir biçimde de olsa önemli ölçüde düzenin ve ordunun yedeği haline getirildi.

Şimdi yeniden roller değişiyor. Ağırlaşan kriz koşulları toplumsal muhalefetin güç kazanmasını ve önlenemez biçimde sokağa taşmasını bir tehlike haline getirdiğine göre, burjuvazi adına ordunun yeniden dini ve dinsel gericiliği kullanmaya ihtiyacı var. Girilen gizli ilişkiler ve sağlandığı resmi raporlara geçen mutabakatlar bunun bir ifadesidir. Şimdi sıra bir kez daha dinsel gericiliğe dayanarak toplumsal muhalefetin ve devrimci hareketin gelişmesini engellemekte. Düzen

için “yıkıcı tehdit” tehlikesinin büyümesi, herşeyi yeniden yerli yerine oturtuyor. Saflaşma ve çatışma, buna dayalı roller yeniden olağan biçimine, sınıfsal eksene ve karaktere göre şekilleniyor.

Yakın tarihimizde bunun dikkate değer başka örnekleri de var. 12 Mart faşist darbesiyle toplumsal muhalefeti acımasızca ezenler, bu arada Atatürkçülük adına göz boyamak için Erbakan’ın Milli Nizam Partisi’ni de kapatmak gereği duymuşlardı. Fakat kısa bir süre sonra, daha faşist darbe dönemi sona ermeden, İsviçre’deki Erbakan’m ayağına kendi subaylarını göndererek yeni bir parti örgütlemek üzere onu geri getirmişlerdi. Şimdilerde basına yansıyan haberlere göre, Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri konumundaki orgeneral, Avrupa Milli Görüş Teşkilatı’nın yöneticileriyle Avrupa’daki Türk elçiliklerinde gizli görüşmeler yapmış. Bu olay bile kendi başına yeterince anlamlı ve açıklayıcıdır. Tümüyle ABD güdümünde yeni bir dinci partiyi kurma hazırlığındaki Tayyip Erdoğan ise, orduyla çeşitli düzeylerde görüşmeler yaptığını kamuoyu önünde açıklamış bulunuyor. 28 Şubat’ın irticaya karşı son hamlesi gibi sunulan FP’nin kapatılması olayına da buradan bakılabilir. Bunun terbiye operasyonunda son bir halka olmak kadar, Tayyipçi “yeni oluşum” a yolaçmak anlamına geldiği de yeterince açıktır.

### **Alevi ağaları, CHP ve solda “yeni oluşum” lar...**

Aynı çabanın sol kitle tabanına yönelik olarak da gösterildiğine kuşku yoktur, ki korkulan bir “toplumsal patlama” olduğuna göre bu onlar için çok daha önemli ve önceliklidir. MGK raporunda yalnızca tarikatların değil, yanısıra “mezheplerin önde gelenleri”nden sözedilmesi bu açıdan

şaşırtıcı değildir. Burada sözkonusu olanın, 12 Eylül karşı-devrimi sonrasında ve sayesinde, sol eğilimli Alevi kitle üzerinde önemli bir güç, etki ve denetim sağlayan Alevi ağaları olduğundan kuşku duyulmamalıdır. Onlar önemli bir bölümüyle ve laiklik adına zaten devletin ve düzenin hizmetindeydiler. Bu nedenle son gelişmeleri, girmekte olduğumuz yeni dönemin ihtiyaçları çerçevesinde, generallerin onları daha özel ve etkin rollere hazırlaması olarak düşünmek durumundayız.

Benzer çabaların siyasal izdüşümlerinden biri ise, CHP’de Deniz Baykal üzerinden yapılan ordu operasyonudur. Bunun yeni bir “Andıç” hareketi olarak gerçekleştiği artık bilinmektedir. CHP’nin son kongresi ise bunun başarıldığını belgelemektedir. Derinleşen krizin emekçileri sosyal yıkıma ve ülkeyi utanç verici bir köleliğe sürüklediği bir dönemde; faşist devlet terörünün bizzat Kızılay’ın göbeğinde emekçileri hedef alacak düzeyde uygulandığı bir evrede; tecritin kurumsallaştırıldığı F tipi hücrelerde onlarca devrimcinin yaşamını yitirdiği bir sırada; bu temel önemde güncel gelişmelerin hiçbiri CHP kongresinin gündemi olamamıştır. Deniz Baykal kongre konuşmasında CHP’nin farklı olduğunu söylemiş, fakat bu farklılığı somutlayacak hiçbir şey ortaya koyamamıştır.

‘90’ların başındaki kirli savaş döneminde doğrudan hükümet ortağı olan ve kirli savaşın tüm icraatlarını paylaşan, 5 Nisan Kararları’na ve Gümrük Birliği köleliğine doğrudan imza atan SHP-CHP, bu bilinen gerici ve sağcı çizgisinin daha da sağına kaymıştır son kongresinde. Bunu sağdan devşirilmiş üst düzey kadrolarıyla tamamlama girişiminde bile bulunabilmiştir. Bugünün CHP’si Amerikan ajanı Derviş’e zımnen destek vermekte ve onunla aynı kafadaki Amerikancı-İMF’ci neo-liberal iktisatçılar ve uzmanlarla Türkiye’nin sorunlarına sözde çözüm üzerine çalışabilmektedir. Böyle-

ce, 28 Şubat'ın gündeme getirdiği "Anadolu Aleviliği"nden sonra, aynı patentli olduğundan kuşku duyulmaması gereken ve Baykalcı CHP'nin şu sıralar slogan edindiği "Anadolu solu"nun ne anlama geldiği de açığa çıkmaktadır.

Baykalcı CHP'nin tüm umudu ve gayreti, krizin hızla tükettiği düzen partilerinden gelecek seçimlerde nöbeti devralmak ve işi onların bıraktığı yerden bir dönem için devam ettirebilmektir. Ama bu parti düzenin egemenlerine güven vermek kaygısıyla Amerikancı çizgiye ve İMF dayatmalarına öylesine teslim olmuş durumdadır ki, krizin bunalttığı halk kitlelerinin sempati ve desteğini kazanmak için demagojik çıkış ve manevralardan bile geri durmaktadır. Böyle olunca da, kitleler içindeki etkisi ve desteği krizin tükettiği partileri hiç de aşamamaktadır. Hiç değilse halihazır-daki durum budur.

Bununla bağlantılı olarak, CHP'deki tasfiyelerin ardından gündeme gelen "soldaki yeni oluşum"a da değinelim. Sözü uzatmak gerçekten gereksizdir. Bu oluşumun başını çekenlerden biri, kirli savaş hükümetlerinin koalisyon ortağı SHP'nin liderlerinden Murat Karayalçın'dır. Bu adam Çiller hükümetlerinde Çiller'in hınk deycisi olma utanç verici konum ve tutumuyla hatırlardadır. Kurulacak yeni partiye genel başkan olarak düşünülen ve büyük umutlara konu edilen kişi ise, Karayalçın'ı önceleyen dönemde SHP'nin başında bulunan ve yine özel savaş hükümetlerinde Demirel'in hınk deycisi olarak yeralan ve bu arada Demirel'i Çankaya'ya taşıyan Erdal İnönü'den başkası değildir. Böyle bir oluşumun nasıl bir rol oynayacağı ise daha şimdiden bellidir. Geçmişleri geleceklerinin aynasıdır. "Yeni oluşum" bu yapısı ve siciliyle eskisinin karikatürü olmayı bile başaramayacaktır. Yine de sermaye medyası tarafından, şu an bir arayış içerisinde olan sol eğilimli kitlelere bir umut olarak sunulmaya çalışılmaktadır. Geleneksel sol tabanı salt "hizipçi Baykal"la

kucaklamak olanaklı olmadığına göre, tüm öteki sahte seçeneklerin önünü açmak düzen için mantıklı bir ihtiyaçtır.

### **“Sosyal patlama” vurgusunun cazibesi ve aldatıcılığı**

Egemen sınıf sözcüleri ve düzen bekçileri, krizlerin ağırlaştığı ve bunun faturasının somut bir uygulama olarak işçi sınıfına ve emekçilere ödetildiği her durumda “sosyal patlama tehlikesi”nden sözetmeyi neredeyse adet haline getirmişlerdir. Son on yılda bu tutum birçok kez yinelenmiştir ve hiç de kendi düzenleri payına felaket tellallığı yapmak için değildir. Elbette sorunların ağırlaşmasının yarattığı kaygıların bunda bir payı vardır, fakat esas neden başkadır. Her defasında bunun basıncıyla, mevcut hükümetleri daha sıkı bir biçimde denetim altına almak, onlara isteklerini harfiyen uygulamak ve bu arada olup bitenin tüm sorumluluğunu bu hükümetlerin üzerine yıkmak amaçlanmıştır. Fakat daha da önemli olarak, bununla hükümetler, sosyal sorunların kitlelerde büyütüp derinleştirdiği sosyal hoşnutsuzluğun denetim altına alınmasına yönelik çok yönlü yasal ve kurumsal tedbirlere yöneltilmiştir. Düzen cephesinden “sosyal patlama” tehlikesine son on yılda yapılan her vurgunun somut pratik amacı ve işlevi bu olmuştur.

Bu nedenle devrimciler bu tespitin egemen sınıf sözcüleri tarafından bile sık sık dile getiriliyor olmasının dışsal cazibesine fazla aldanmamalıdır. Bundan hareketle, gerici düzen cephesinin ne kadar da büyük sıkıntılar içerisinde bulunduğu, kitlelerin ise buna karşı nihayet patlama noktasına geldikleri sonucunu çıkararak rahatlayıp rehavete düşmekten ise özellikle kaçınmalıdırlar. Burjuvazinin son derece bilinçli, deneyimli, örgütlü ve özellikle de kurnaz ve sinsi bir sınıf olduğu unutulmamalıdır. Onların bu türden tespitler

yapmaları, her zaman bu türden tehlikelerin daha baştan önünü alacak hazırlıklara ve önlemlere yöneliktir. MGK'daki son tespitin de açıkça bu amaç çerçevesinde gündeme getirilmesinde olduğu gibi.

## **Kitlelerin ileri kesimleri üzerinden kırılan mücadele dinamikleri**

Emperyalizmin ve işbirlikçi burjuvazinin sosyal yıkımı derinleştirmeye ve ülkeyi tümünden köleleştirmeye yönelik kesintisiz saldırıları kitlelerdeki hoşnutsuzluğu elbette sürekli büyütmektedir. Emekçileri baskı aygıtlarıyla dizginlemek ve sendika bürokrasisiyle denetim altında tutmak giderek daha da güçleşmekte, düzen partilerinden ve kurumlarından kopuş süreci hızlanmaktadır. Ağırlaşan yaşam koşulları ve uyarıcı yaşam deneyimleri, kitleleri yeni arayışlara itmekte, kendi çıkar ve ihtiyaçlarına uygun düşen devrimci alternatiflere yönelmelerinin potansiyel koşulları da günden güne daha çok olgunlaşmaktadır.

Egemen sınıf temsilcilerine “sosyal patlama tehlikesi” tespitini yaptıran ve onları yeni önemlere yönelten de işin aslında budur. Fakat bu kadarı geleceğin potansiyel tehlikesi değil, bugünün somut tablosudur. Tüm zorlanmalara karşın, yine de burjuvazi halihazırda duruma hakimdir. Fakat bu hakimiyeti yitirme korkusu, sınıf ve kitle hareketinin denetim dışına taşması ve devrimci bir mecraya yönelmesi ihtimali onu, onun adına toplumu yönetenleri gerçekten de kaygılandırmakta, korkutmaktadır. Dünün “tehdit önceliği” olan irticanın bugün devlet dayanağı olarak hazırlanması da bu korkunun bir ifadesidir.

Fakat dinsel gericilik en fazla, kitlelerin geri, tutucu, geleneksel kültür ve değerlere bağlı olan, mevcut sınıf ve kitle hareketliliğinin zaten dışında kalan kesimlerini denetim altın-

da tutmak ve düzene bağlamak işlevi yerine getirebilir. Son 40 yılın sosyal çalkantıları üzerinden baktığımızda, ilerici toplumsal muhalefete karşı zaman zaman saldırgan karşı-devrimci bir güç olarak kullanılması bir yana bırakılırsa, dinsel gericiliğin düzene ve devlete hizmeti de genellikle bu olmuştur. Bu akım kitlelerin geri kesimlerinin düzenden kopmasını ve ilerici sosyal hareketliliğe yönelmesini engellemiştir; bir dalgakıran olarak temel işlevi bu olmuştur.

Oysa sosyal patlamaların sürükleyici dinamiği, lokomotif gücü, kitlelerin somut olarak devrimci arayışlara da girmiş ve şu veya bu ölçüde hareketlilik içinde olan ileri kesimleridir. Böyle olunca, egemen sınıfın bir “sosyal patlama”nın, daha somut ve anlaşılır bir ifadeyle, sınıf ve kitle hareketinin devrimci bir mecraya girme ihtimalinin yolunu kesme çabalarına, baskı ve teröre dayalı önlem ve uygulamalarının ötesinde, sendika bürokrasisi, düzen solu ve reformist sol akımlar üzerinden bakmak gerekir. Buradan bakıldığında, tüm bu akımların, kendi konumları ve güçleri ölçüsünde, bir “sosyal patlama” tehlikesini bertaraf etmek için şimdiden burjuvaziye paha biçilmez hizmetler sundukları görülecektir.

### **Kısır döngüyü kırmak için...**

Bu bizi, içinden geçmekte olduğumuz dönem açısından en kritik, üzerinde en çok durulması gereken noktaya ve soruna getirmektedir. Sınıfın ve kitlelerin ileri kesimleri üzerinden bakıldığında, bugünün Türkiye’inde biz, günü geldiğinde patlayacak olan değil, hedefsiz ve sonuçsuz eylemler serisi içerisinde sürekli gücü ve morali tüketilen bir sınıf ve kitle hareketiyle yüzyüzeyiz. Son on yıldır hep kullanılan “hava boşaltma eylemleri” tanımı da bunu anlatmaktadır zaten. Bu eylemler sonuçsuz kaldığı içindir ki, kit-



lelerin mücadele gücünü kıran, eylemle sonuç alma inancını erozyona uğratan, sonuçta onları demoralize eden ve çaresizlik duygusuna düşüren bir işlev görmektedirler.

Sendika bürokrasisinin bu sonucu çok bilinçli bir biçimde hazırlayan hain tutumu, sosyal patlama tehlikesinin boşa çıkarılmasında burjuvaziye sunulan en büyük hizmet olmaktadır. Eylemler bu sınırlar içerisinde kaldığı, dolayısıyla bu işlevi gördüğü sürece, devletin bu eylemleri sorun etmemesi, fakat kararlılıkla sonuç almaya yönelen her eylemin de azgın bir devlet terörüyle karşılaşması, tam da bu nedenledir.

Buradan çıkarılması gereken son derece önemli bir politik sonuç var ve bu yakıcı önemde bir güncel görevler alanına işaret etmektedir. Burjuvazinin “sosyal patlama” korkusunu gerçeğe dönüştürebilmek için, öncelikle, tam da sınıf ve kitle hareketi içerisindeki burjuva uşaklarının oynadığı bu karşı-devrimci rolün boşa çıkarılması gerekmektedir. Bunun için de, taban çalışması ve inisiyatifini hep vurgulayagelen devrimcilerin, artık, sendika bürokrasisinin denetiminde gerçekleşen ve bir kural olarak öfke boşaltmaya yarayan ve sonuçta kitleleri güçten düşüren merkezi eylemlerin cazibesine duydukları kör inancı kırıp bir yana atmaları gerekmektedir. Bugüne kadarki tüm deneyim göstermiştir ki, taban hareketliliği üzerinde yükselmeyen bu türden merkezi eylemlilikler, kitle hareketini ileriye götürmek bir yana, onun ileriye sıçrama dinamiklerini kıran bir rol oynamaktadırlar.

Taban örgütlülüğüne ve inisiyatifine dayalı olarak çok değişik vesilelerle gerçekleşen ve kitlelerin güç, enerji, deneyim ve moral biriktirmesine hizmet eden bir taban hareketliliği, bugünkü kısır döngüyü kırmanın da en etkili yoludur.

Birim çalışmasına dayanan, somutta fabrikalarda, işlet-

melerde, okullarda, işçi mahallelerinde sürdürülen devrimci çalışma üzerinde yükselen ve olanaklı olduğu ölçüde çeşitli biçimler içerisinde (platform, inisiyatif vb.) yerel düzeyde birleştirilen bir kitle hareketi/örgütlenmesi geliştirmek güncel görevine de buradan bakmak durumundayız. Elbette kendine özgü süreçler içinde mayalanan ve kendine özgü dinamiklerle açığa çıkan kitle mücadelelerini kendi ter-cihlerimize uyduramayız. Fakat kendi çalışmamızı, burjuvazinin kitleler üzerinde politik ve sendikal düzeyde kurduğu çok yönlü denetimi parçalayan ve bugünün kısır döngüsünü aşmaya yönelen en uygun tarza ve biçime kavuşturmak da tümüyle bizim elimizdedir. Ve bu, kendi sağlıklı dinamikleriyle tabandan gelişecek işçi ve emekçi eylemleriyle başarıyla buluşabilmenin, bu eylemlere etkili bir önderlik müdahalesi yapabilecek konum ve mevzilere önden sahip olabilmenin de en uygun yoludur.

*(Ekim, sayı: 224, Temmuz 2001, başyazıt)*

# Saldırı sonrası yeni dönem

Dünya Ticaret Merkezi'ne ve Pentagon'a karşı gerçekleşen saldırılar dünya siyaseti bakımından önemli gelişmelere yol açmış bulunmaktadır. ABD emperyalizminin kudretine meydan okuma anlamına gelen ve ABD'nin "güçlü ve güvenli" bir ülke olduğu imajına ağır bir darbe indiren bu saldırılar, dünya emperyalizminin jandarmasını bir anda, her iki durumda da ciddi siyasal sonuçları olacak bir ikileme yüzyüze bıraktı. Saldırıları sineye çekmek ya da yeryüzünün kana ve ateşe bulanması pahasına karşı saldırıya geçmek.

ABD'nin ilkini tercih etme şansı hemen hiç yoktu; zira bu, hegemonik bir güç olarak çoktan başlamış bulunan gerilemesinin yeni bir ivme kazanması anlamına gelecekti. Bu türden bir tercih rakip emperyalist güçlerin konumunu güçlendirmekle kalmayacak, dünya ölçüsünde anti-emperyalist, anti-Amerikan harekete de güç ve moral kazandıracaktı.

Gerçekte, pratik olarak, ABD emperyalizminin önündeki tek yol, şu an net bir biçimde seçilmiş ve tutulmuş olandan başkası değildi. 11 Eylül saldırısını dünya ölçüsünde bir karşı saldırı imkanına çevirmek; henüz duruma birçok bakımdan hakimken sistem karşıtı ya da özel olarak kendi karşıtı tüm güçleri mümkün mertebe ezmek ya da etkisizleştirmek, tutulan bu yolun öncelikli hedefleri olarak çıkıyor ortaya.

Saldırının hemen sonrasında dünyanın mazlum halklarına, dünya ölçüsünde tüm devrimci ve ilerici güçlere, yanısıra ABD hükümranalığına şu veya bu nedenle, şu veya bu ölçüde karşı olan güçlere açılan savaş bunun ifadesi olmuştur. Emperyalist şefler, saldırı gününden beri, bunun her türlü kirli yöntemin de kullanılacağı acımasız bir topyekûn savaş olacağını ve sonuç alınıncaya kadar sürdürüleceğini tekrarlayıp duruyorlar. Silah tekellerinin kuklası oğul Bush bu savaşa süre bile biçmekte, bunun en az on yıllık "uzun süreli bir savaş" olacağını söylemektedir.

## **Yeni rüzgarlar ekenler daha büyük fırtınalar biçecekler**

Yedikleri politik ve moral darbenin etkisi altında bu savaşı mutlaka kazanacaklarını yineleyip duran ABD'li emperyalist şeflerin bu hesaplarının tutması elbette düşündükleri kadar kolay olmayacaktır. Sonucu salt onların niyetleri ve hesapları değil, fakat başlayan yeni dönemde dünya ölçüsündeki sınıflar ve güçler mücadelesi belirleyecektir. ABD'nin ilan ettiği topyekûn savaşın sonunda çırpındıkça batması da aynı ölçüde güçlü olasılıklardan biridir. Bugünün dünyasında ABD emperyalizmine, onun şahsında, küresel kapitalizmin acımasızlığına ve emperyalizmin dünya üzerindeki yıkıcı hakimiyetine karşı oluşmuş büyük bir öfke ve nefret sözkonusudur. Bu, saldırı sonrasında, çok değişik görüşten gözlemcilerin üzerinde en

kolay birleştikleri temel noktalardan biridir.

ABD'nin ve ona destek verecek öteki emperyalistlerin "terörizmi ezmek" adı altında dünyanın belli bölgelerinde büyük insani ve maddi yıkımlara yolaçacak savaşırlara girişmesi ise, emekçilerin ve halkların bu öfkesine ve nefretine yeni boyutlar kazandıracaktır. Dahası, dizginlerinden boşalmış bu türden bir yıkıcı saldırganlık, çok geçmeden zıddını doğurup güçlendirecek, dünya ölçüsünde yeni bir anti-emperyalist dalganın önünü açacaktır.

Kibri, küstahlığı, acımasızlığı ve kuralsız saldırganlığıyla dünya ölçüsünde emekçilerin ve halkların büyük nefretini kazanmış bulunan ABD emperyalizminin gücünün ve olanaklarının sınırsız olmadığını zaman herkese ve herkesten çok da emperyalist haydutlara daha da açık bir biçimde gösterecektir. Yeni rüzgarlar ekenler, daha büyük fırtınalar biçeceklerdir. Bunu sanılabileceği gibi salt devrimci bir iyimserlikle değil, fakat bundan da çok, gerçeklerin gücüne ve süreçlerin seyrine bağlı olarak açıkça ve kuvvetle ifade ediyoruz.

### **İşler on yıl öncesi kadar kolay olmayacaktır**

Bugün durum Körfez Savaşı döneminden çok daha farklıdır, çok daha fazla emekçilerin ve ezilen halkların lehinedir. O zamanlar, '89 yıkılışının yarattığı şaşkınlık ve önünü açtığı gerici dalga, emekçileri ve ezilen halkları sersemletmişti ve bu gelişme henüz çok tazeydi. ABD'nin emperyalist dünya üzerindeki hakimiyeti ve denetimi tamdı. Sovyetler Birliği'nin yıkılmasının ardından ortada herhangi bir ciddi karşı güç de henüz yoktu. Ve nihayet, Saddam'ın Kuveyt'i işgali somut bir olaydı ve bir bahane olarak kullanılmaya son derece elverişliydi. Şimdi ortada böyle bir somut bahane de yok. Ortada hiçbir somut kanıt olmaksızın şu veya bu ülkenin

halklarına modern savaş makinasının ölüm ve yıkım gücünü kasmaya kalkmak, politik ve moral olarak emperyalizme büyük bir darbe olacak, emekçilerin ve halkların nefretini hızla büyütecektir.

Kaldı ki bahane olarak kullanılmaya uygun avantajlarına rağmen on yıl önce Irak halkına karşı yürütülen savaş bile belli sınırlar içinde aynı sonuca yolaçtı. Bu savaş, '89 yıkılışı sonrasında dünya ölçüsünde yeni bir "barış ve refah" döneminin başladığına ilişkin propaganda ve hayallere daha o zamandan öldürücü bir darbe vurdu. '89 yıkılışından yalnızca iki yıl sonra, dünyanın emekçileri ve ezilenleri, emperyalizmin keyfi, kuralsız ve yıkıcı bir egemenliği dönemine girdiklerini, "yeni dünya düzeni"nin tam da bu anlama geldiğini, bu savaş üzerinden sarsıcı bir biçimde gördüler. Sonraki her yeni olay ise bu açıdan daha aydınlatıcı ve eğitici oldu. Emekçiler ve ezilen halklar, bugünün yeni gelişmelerini, o günden bu güne geçen on yılın birikimi ve acılarla içiçe geçmiş eğitimi üzerinden karşılayıp anlamlandırıyorlar artık.

Emperyalizmin aleyhine yolaçacağı politik ve moral sonuçlar ne olursa olsun, tüm sistem karşıtı ya da sistemle belirli ölçüler içinde çelişkili güçlere karşı açılmış bu savaş, güncel planda büyük bir önem taşımaktadır. Bu topyekûn saldırının bazı ülkeleri yıkıma uğratacağı, halklara büyük acılar yaşatacağı, ilerici ve devrimci güçlerin çalışma ve mücadele koşullarını daha da zorlaştıracığı kesindir.

### **"Terörizmle savaş" adı altında polis devletine geçiş**

11 Eylül saldırısı ABD emperyalizminin şişirilmiş imajına önemli bir moral darbe olmakla birlikte, onun yıkıcı fiziki gücü ve bu güçten kaynaklanan saldırı yeteneği yerli ye-

rinde duruyor. Bu konuda hiçbir hayale kapılmamak, hiçbir biçimde rehavete düşmemek gerekir. Dahası bu yıkıcı güç, yediği politik ve moral darbenin de verdiği acıyla, emperyalist sistemin küstah jandarması tarafından bundan böyle her zamankinden daha büyük bir kudurganlıkla kullanılacaktır. Yeni gelişmelerin anlamını ve önemini gerçek kapsamıyla anlamak, bunun gerektirdiği görev ve sorumlulukları başarıyla üstlenmek, öncelikle bu gerçeğin bilincinde olmamızı gerektirir.

Emperyalizmin “terörizme karşı” ilan ettiği topyekûn savaşın şu aşamada öncelikli üç ana alanı bulunuyor. Bunlardan ilki, emperyalist metropoller başta olmak üzere dünya ölçüsünde temel demokratik hak ve özgürlüklere yöneltilen saldırıdır. Buna ilişkin tartışmalar, tartışmadan da öteye somut hazırlıklar, daha şimdiden başladı ve uygulamada bazı adımlar atıldı bile. Hemen tüm emperyalist ülkelerde “terörizme savaş” ve “terör saldırılarına karşı önlem” adı altında, polis devleti uygulamalarına, bu alandaki yasal-kurumsal düzenlemelere meşruluk kazandırılmaya çalışılmaktadır.

Gerçekte bu süreç ‘90’lı ilk yıllardan beri yaşanmaktaydı ve küreselleşme karşıtı gösterilerin, özellikle de son Cenova olaylarının ardından yeni boyutlar kazanmıştı. 11 Eylül saldırısı ise tüm batılı metropollerde, temel demokratik hak ve özgürlüklere getirilecek yeni kapsamlı kısıtlamalar için etkili bir bahane olarak kullanılmak istenmektedir. Bu doğrultuda önemli adımlar atılacağı, birçok temel demokratik hakkın “güvenlik” adına ayaklar altına alınacağı şimdiden kesindir.

Emperyalist devletlerin bu alandaki başarısı, bu saldırıyı kendi işçilerine ve emekçilerine “huzur”un, “kanun ve düzen”in korunmasına yönelik önlemler olarak ne ölçüde yutturabileceklerine sıkı sıkıya bağlıdır. Şu günlerde düzenin tüm propaganda güçleri ve aygıtları harekete geçirilerek,

özellikle de medya etkili bir biçimde kullanılarak yaratılmaya çalışılan “terör dehşeti” havası da zaten bu alandaki başarıyı güvencelemeye yöneliktir. Bu toplumların ilerici güçlerinin gündemdeki bu saldırı karşısında güçlü ve sonuç alıcı bir direnişe geçip geçemeyecekleri ise henüz belli değildir. Bu konuda ilk anlamlı tepkilerin 11 Eylül saldırısına hedef olan ABD’den gelmiş olması yine de dikkate değer bir gelişmedir. Saldırıların duygusal istismara ve toplumda gericişoven bir histeri yaratmaya son derece uygun insani sonuçları, Amerikan ilericilerinin yürekli çıkışlar yapmasını hiç de engelleyememiştir. Bunu gerici saldırının daha ilk adımında kendini gösteren umut verici bir gelişme sayabiliriz.

Sorunun bu yanının bağımlı ülkelerdeki ve bu arada Türkiye’deki yansımaları daha farklı olacaktır. Genellikle temel demokratik hak ve özgürlüklerden zaten yoksun buldukları için bu ülkelerde yeni olarak gündeme gelecek gelişme, baskı ve terör politikalarının daha da ağırlaştırılması ve bunun batılı emperyalist ülkeler tarafından her zamankinden daha çok anlayışla karşılanması, fiilen de etkili bir biçimde desteklenmesi olacaktır.

ABD emperyalizminin hala da çok etkili akıl hocalarından Henry Kissinger bunu, bu tür ülkelerdeki baskı ve terör rejimlerine insan hakları adına güçlük çıkarmak yerine yaptıklarını sempatiyle karşılamak, onları bu doğrultuda her zamankinden daha çok desteklemek ve cesaretlendirmek gerekir anlamına gelen sözleriyle, en arsız biçimde dile getirmiş bulunmaktadır. Türk devlet yöneticilerinin ve medyasının saldırı gününden beri gizlenemez bir sevinçle dile getirdiği de tamı tamına aynı şeydir. Bizi artık çok daha iyi anlayacaklar, sıkıntı çıkarmak yerine destek verecekler şeklindeki düşünce ve açıklamalar, Kissinger’in söyledikleri ile aynı anlama gelmektedir. Türk gericiliğinin bu alandaki beklentileri yersiz değildir.



## Her türlü kirli ve kanlı yöntem mübah

Emperyalizmin “terörizme karşı” ilan ettiği topyekûn savaşın ikinci ana hedefi, sisteme karşı devrimci temeller üzerinde mücadele yürüten partiler ve akımlardır. ABD’li emperyalist şefler, “terörist akımlara karşı” kesin ve yokedici bir savaş ilan ederlerken, bunda başarı sağlamak için her türlü kirli yöntemin mübah sayılacağını açık biçimde sözlere eklemeyi de ihmal etmediler.

Bu savaş ilanının güncel plandaki ilk hedefi, bir kısmı düne kadar bizzat ABD beslemesi olan ve rikan karşıtı çizgiye sonradan geçen “islami örgütler” olmakla birlikte, gerçekte ve orta vadede asıl hedefin sistem karşıtı devrimci akımlar olduğuna kuşku yoktur. İslami örgütler üzerinden gündeme getirilecek ve onların kuralsız, ilkesiz, kör ve yer yer vahşi pratikleri üzerinden kolayca meşrulaştırılacak her yol ve yöntem, çok geçmeden dünyanın ilerici-devrimci akımlarına karşı uygulamaya konulacaktır.

Saldırıların ardından en hırçın ve saldırgan görüşlerin temsilcisi olarak ortaya çıkan Kissinger, “*Amaç terörist tehdidi tasfiye etmeye dönüştürülmeli. Amerika ve demokrasi sadece bir meydan okumayla değil, aynı zamanda bir fırsatla da karşı karşıya*” dedikten sonra, görüşlerini şöyle sürdürüyor: “*Mevcut terörizmle mücadele yöntemlerinin ötesine geçilmeli. Terörist örgüt ağları kırılmalı, para kaynakları kurutulmalı ve merkez üsleri sürekli baskı altında tutularak kendilerini güvende hissetmeleri önlenmeli.*”

Bu “savaş”ta her yolun mübah olduğunu ilan edenler daha ilk adımda buna yönelik yasal düzenlemelere giriştiler bile. CIA’nin geçmişte bolca kullandığı, yolaçtığı büyük tepki birikiminin ardından göstermelik olarak yasal planda yasaklanan ne kadar kirli ve kanlı yöntem varsa bundan böyle

artık yasal hale getirilecek. Bu konuyu yalnızca Kissinger gibi resmi sıfatı olmayan akıl hocaları değil, birinci dereceden sorumlu ABD yöneticileri (örneğin başkan yardımcısı Dick Cheney) dile getirip hararetle savunuyorlar. İşte konuya ilişkin basın haberlerinden biri:

*“ABD hükümeti, istihbaratta, Merkezi Haberalma Örgütü CIA ile ‘Liderlere suikast düzenlenmesini, karanlık kişilerle çalışılmasını men eden’ yasayı da değiştirme hazırlığında. Başkan Yardımcısı Cheney, CIA gibi örgütlerin casuslarını kastederek ‘Artık iyi çocuklarla iş yürümeyecek’ dedi ve ‘pis, kirli, mide bulandırıcı, kötü bir iş olsa da’ terör örgütlerini ortaya çıkarmak için onların karanlık adamlarıyla beraber çalışmanın, (eski yıllarda olduğu gibi) yeniden şart olacağını söyledi.”*

Bu devrimci akımlar için siyasal mücadelede her zamankinden daha zor bir dönemin başlamakta olduğunu gösteriyor. Emperyalist ve gerici devletlerin bu konuda kendi aralarında her zamankinden daha sıkı bir işbirliğine ve koordinasyona gidecekleri de yinelenip duruluyor. Kendi aralarındaki gerici çelişmelerin yaratacağı kimi sınırlamalar dışında bunun büyük ölçüde gerçekleşeceğini peşinen varsayabiliriz. Öte yandan, emekçilerin temel demokratik hak ve özgürlüklerine vurulacak her darbenin ilk dolaysız etkisiyle bizzat devrimci parti ve örgütlerin yüzyüze kalacağını da eklemeliyiz bunlara.

### **Ülkelerin ve halkların yıkımı üzerinden emperyalist hesaplar**

ABD emperyalizminin “terörizme karşı” açtığı savaşın üçüncü hedefi ise dünyanın mazlum halkları, daha somut olarak da Asya ve Ortadoğu halklarıdır. 11 Eylül saldırısı Usame bin Laden’e yüklendiği için saldırının ilk hedefi olarak

Afganistan seçilmiştir. Fakat gerçek hedefin daha geniş olduğu da açıkça dile getirilmektedir. Emperyalist yöneticiler, “teröre destek veren ya da yataklık eden” tüm ülkelerin uzun süreli savaşın hedefi olduğunu açık açık söylemektedirler. Onların dilinde bunun Irak’tan Suriye’ye, Yemen’den Sudan’a ve Libya’ya geniş bir ülkeler yelpazesini kapsadığını biliyoruz. Bunu, ABD emperyalizminin kurmaya çalıştığı düzene şu veya bu nedenle, şu veya bu ölçüde aykırı düşen tüm ülkeler olarak da anlayabiliriz.

ABD emperyalizminin, bir kural olarak, hedef aldığı ülkelerin mevcut yönetimlerini suçlamak yoluyla bu ülkelerin mazlum ve yoksul halklarını hedef alan son derece yıkıcı saldırılara girişebildiğini önce Irak üzerinden, yakın zamanda ise Yugoslavya üzerinden gördük. Şimdi hedefte Afganistan var. Afganistan’ı hizaya getirmek için Amerikan savaş makinası bir kez daha harekete geçirilmiş bulunmaktadır. Bu saldırı önlenemezse eğer, bunun, zaten yakılıp yıkılmış bir ülke olan Afganistan’ın tümünden harabeye çevrilmesinden öteye, yüzbinlerce masum Afganlı’nın katledilmesi, çok daha fazlasının hastalık ve ve açlıktan perişan edilmesi anlamına geleceğini kestirmek güç değil. ABD emperyalizmi, kendi çıkar ve hesapları uğruna bu denli vahşi ve barbar, bu denli yıkıcı ve kıyııcı olabilmektedir.

Fakat burada temel önemde bir başka nokta var. Ülkelerin yıkımı ve halkların kitlesel kıyımı ile sonuçlanacak bu saldırı hazırlıklarının amacı, hiç de salt imaj yenilemek ve intikam almak değildir. ABD için asıl önemli olan, oluşan fırsatı dünya hakimiyetinde yeni mevziler kazanabilmek için kullanabilmektir. ABD’li stratejistlerin Orta Asya’da mevzi kazanmayı ABD’nin rakipsiz dünya egemenliği için olmazsa olmaz bir koşul saydıklarını biliyoruz. Aynı şekilde ABD’nin yıllardır bu alanda uygulamaya çalıştığı politikalarda tam bir başarısızlığa uğradığını; yıldan yıla güç

kazanan ve şimdilerde Şangay İşbirliği Örgütü adını alan Çin-Rusya ekseninin ABD'yi bu alana sokmamakta büyük başarılar elde ettiğini de biliyoruz. Şimdi Afganistan üzerinden ABD'nin eline bu alanda mevzi kazanmak üzere bir hamle yapmak imkanı geçmiştir. ABD "suçluları cezalandırmak" gibi "masum" bir gerekçeyle bölge ülkelerinden yardım istemekte, özellikle Pakistan ve Özbekistan üzerinden olmak üzere, bölgede bazı önemli ilk mevziler de kazanmaktadır.

Fakat yaptığı çıkışın açmazı da tam da bu hesaplar üzerinden başlamaktadır. ABD'yi Asya'ya sokmamak için yıllardır büyük çaba harcayan güçler onun bu girişimlerine hiç de sınırsız bir alan açmayacak, bir noktadan sonra bunu durduracak ve geri püskürtecek çıkışları gündeme getireceklerdir. Yaptığı son hamleleri kalıcılaştırmada ABD'nin imkanları sınırlı, buna mukabil handikapları büyüktür. Yoksul ve perişan bir halka karşı gündeme getireceği tümüyle haksız ve yıkıcı emperyalist savaş, buna karşı bölge halklarında kendini daha şimdiden gösteren büyük anti-Amerikan dalgası, bu handikapların ilk göze çarpan unsurlarıdır. Çin-Rusya ekseninin bir dizi alanda ve biçimde gündeme getireceği karşı çıkışlar, bu zemin üzerinde ABD'nin işini iyice zora sokacak ve kuvvetle muhtemeldir ki onu sonuçta büyük bir başarısızlıkla yüzyüze bırakacaktır. Batı basınında daha şimdiden Afganistan üzerinden "Dikkat, bataklık var!" fikri işlenmekte, ABD'ye ve destekçilerine ciddi uyarılar yapılmaktadır.

### **NATO'nun savaş ilanı, 5. madde ve Türkiye**

Saldırı sonrasında uygun atmosferinde NATO hızla toplandı ve oybirliği ile NATO'nun 5. maddesinin ABD için uygulanması kararı alındı. Emperyalist dünyanın en gerici

ve saldırgan ittifakı olan NATO güçlerinin halklara savaş ilan etmede, “teröre karşı mücadele” adı altında demokratik hak ve özgürlükleri budamada, sistem karşıtı güçlerin “kökünü kazıma”da tam bir görüş birliği içerisinde olmalarında şaşılacak bir yan yok. Fakat NATO ittifakı, gelinen yerde kendi aralarında da ciddi çıkar çelişmeleri ve çatışmaları olan bir emperyalist güçler koalisyonudur. AB emperyalizminin başını çeken Almanya ve Fransa, uzun zamandır ABD’nin denetiminden çıkmak ve kendi bağımsız konumları üzerinden dünya politikasında rol oynamak çabası içerisinde. Nitekim Avrupa Ordusu hazırlığı, bizzat NATO’yu ve NATO’nun patronu olarak da ABD denetimini aşmaya yönelik bir önemli girişimdir.

Şimdi ABD son saldırıları kullanarak NATO’yu kendi etrafında kenetlemeye çalışmaktadır. Fakat bunun kolay olmadığı, gerici çıkar çelişmelerinin kendini 5. maddeye ilişkin açıklamanın üzerinden daha birkaç gün bile geçmeden göstermesinden de bellidir. Almanya ve Fransa gibi emperyalist ülkeler savaş konusunda ABD’ye “ütidal” tavsiye etmekte; ve bir savaş durumunda, kendi katkılarının daha çok ekonomik ve politik destek vermek, yanısıra belki lojistik destek sağlamak sınırları içerisinde kalacağını özenle belirtmektedirler.

Tüm görüntünün ve buna eşlik eden ikiyüzlü açıklamaların aksine, ABD’ye yöneltilen son saldırı, bu saldırının iktisadi ve politik sonuçları, İngiltere dışındaki öteki büyük emperyalist Avrupa güçlerinin işine yaramış, onları gerçekte fazlasıyla memnun etmiştir. Bu güçler, ABD’nin Asya’da ve Ortadoğu’da gündeme getireceği savaşlara katılmayarak ve onu yaşayacağı güçlüklerle yüzyüze bırakarak, bundan ayrıca yarar sağlamak hesabı içerisinde olduklarıdır.

Türkiye’ye gelince; kriz patlak verdiği için beri göze çarpan iki temel nokta var. İlkinin daha önce de ifade ettik. ABD’nin başına gelenlerden Türk gericiliği fazlasıyla

memnundur. Zira bunun kendi baskı ve terör rejimini rahatlatacağını düşünmektedir. Fakat öte yandan, hem “teröre karşı savaşta” ABD ile tam bir işbirliği içerisinde hareket edileceği, dolayısıyla gerekirse onun safında savaşa da girileceği dile getirilmekte, hem de bunun yaratacağı ağır sorunların yükü altında ezilmekten korkulmaktadır. Bu arada Amerikancı basın ne pahasına olursa olsun ABD için Türkiye’nin savaşa girmesi gerektiğini çığırtkanca yineleyip durmaktadır.

Türk devletinin ABD’ye uşaklıkta hangi sınırlar içinde hareket edeceği henüz tam belli değildir. Zira herşey halkın ve kamuoyunun bilgisi dışındadır; karanlık hesaplar ve kirli pazarlıklar kapalı kapılar ardında yapılmaktadır. Türkiye topraklarının komşu halklara karşı emperyalizmin bir savaş üssü olarak kullanılacağı kesindir. Türk ordusunun ABD’nin çıkarları doğrultusunda savaşa sokulup sokulmayacağı ise, ABD tarafından Türkiye’ye dayatılacak koşullara ve tehditlere, buna mukabil sunulacak rüşvetlere bağlıdır. Ekonominin durumu gözetildiğinde, bu tehditlerin ve aynı şekilde tersinden rüşvetlerin ne anlama geldiğini kestirmek ise güç değildir. Şu günlerde Türkiye, yöneticileri üzerinden satın alınmaya son derece müsait bir ülke konumundadır. Örneğin, dış borçlarda belli bir indirim ve yeni borç olanakları, çok şeyi bir anda değiştirmeye yetebilecektir.

Fakat bir şey kesindir; Türkiye halkı ezici bir çoğunluğuyla emperyalist savaşa karşıdır ve Türkiye’nin ABD emperyalizminin savaş arabasına koşulmasını ülkeye ve halka ihanet saymaktadır. Bu önümüzdeki günlerde sermaye iktidarının derin açmazını, tersinden ise devrimcilerin emperyalizme ve savaşa karşı geliştirecekleri mücadelenin geniş imkanlarını ortaya koymaktadır.

*(Ekim, sayı: 225, Eylül 2001, başyazı)*

*Emperyalist saldırganlığa ve savaşa  
karşı birleşelim!*

**Emekçilere ve halklara  
savaş ilanı**

Emekçilerin demokratik hakları ve halkların yaşamı tehdit altında. Emperyalist gericilik ve saldırganlık dizginlerinden boşalmaya hazırlanıyor. “Terörizme karşı mücadele” adına temel demokratik hak ve özgürlükler, “suçluların cezalandırılması” adına ezilen halklar açıkça hedef tahtasına konuldu. ABD emperyalizmi ve ardından onun patronluğunu yaptığı emperyalist NATO güçleri, ilerici, devrimci güçlere ve ezilen halklara dünya ölçüsünde açıkça savaş ilan ettiler. Emperyalist şefler bunun uzun süreli, acımasız ve kesin sonuç almaya yönelik bir savaş olacağını döne döne vurguluyorlar.

Kendi ülkesinde ve emperyalist kudretinin simgesi hedefler üzerinden vurulmuş olmak, ABD emperyalizmini kudurgan bir intikam girişimine yöneltmiş bulunmakta. Gözü dönmüş bir biçimde 11 Eylül’de yaşanları emekçilere ve halklara ağır bir fatura olarak ödetmek istiyor.

## **Emperyalist haydutluğun karargahları**

Dünya Ticaret Merkezi'ne ve Pentagon'a yönelik olarak gerçekleşen ve kaynağı henüz belirsiz olan saldırının ABD emperyalizmini düşürdüğü durum elbette içler acısıdır. Milyonlarca insanın hayatına ve milyarlarca insanın sosyal yıkımına malolan “yeni dünya düzeni”nin kibirli ve küstah jandarmasının yarattığı sahte imaj, bu saldırıyla birlikte yerle bir olmuştur. Bunun binlerce sivil insanın hayatı pahasına olması acı olmakla birlikte, bu durum, yaşananların politik önemini ve anlamını ortadan kaldırmamaktadır.

Saldırı, seçtiği çok özel hedeflerden de anlaşılacağı gibi, hiç de insanların hayatına değil, fakat tam da ABD'nin emperyalist güç ve kudretinin simgelerine yönelmiştir. “İkiz Kuleler” dünya kapitalizminin acımasızlığını, Pentagon ise ABD emperyalizminin dünya jandarmalığını simgelemektedir, bundan da öte, yönetim karargahlarıdır. Pentagon, ABD emperyalizminin dünya ölçüsünde milyonlarca insanın yaşamına malolan ve yüz milyonlarca insanın yaşamını derinden etkileyen kanlı ve kirli icraatlarının planlama ve yönetim merkezidir. Bu konumuyla hiçbir duygusal demagoji ve istismara konu edilmeyecek kadar açık ve net bir politik-askeri hedeftir. Saldırının dünya ölçüsünde emekçiler ve ezilenler arasında yarattığı yaygın ve derin sempati işte tam da bundan dolayıdır. Seçilen hedefler üzerinden bakıldığında, saldırıyı emperyalist “yeni dünya düzeni”ne karşı emekçilerin ve halkların birikmiş öfkesinden ayrı düşünmek olanaklı değildir.

## **ABD emperyalizminin karşı saldırısı**

ABD emperyalizmi, 11 Eylül'de yaşananların siyasal anlamının ve öneminin tümüyle bilincinde olduğu içindir ki, bunun yarattığı sonuçları emekçilere ve halklara karşı kudurgan bir



karşı saldırıyla dengelemek istemektedir. Gerçekte sivil insanların ölümü onun hiç de umurunda değildir. Onun için önemli olan ve onu dizginsiz bir kudurganlığa iten tam da, kalbinden ve beyninden vurularak emperyalist kibrinin beklenmedik bir biçimde kırılmış olmasıdır. İkiz Kuleler ve Pentagon şahsında, şişirilmiş kudretini simgeleyen tapınaklar yerle bir edilmiştir, onu çileden çıkararak budur. ABD emperyalizmi bunun acısını çıkarmanın peşindedir, bunun yerle bir ettiği imajını yenilemek hesabı içerisinde.

Fakat daha da ötesi ve önemlisi şudur: ABD bu saldırıyı bir karşı saldırıya çevrerek hegemonik güç olarak yaşamakta olduğu gerilemeyi durdurmak, yaşananları dünya hakimiyetini güçlendirecek bir manivelaya dönüştürmek istemektedir. İç Asya'yı ve Ortadoğu'yu savaş alanı ilan etmek, Avrupalı emperyalistleri NATO üzerinden kendi etrafında kenetlemek, ekonominin militarizasyonuna yeni boyutlar ekleyecek girişimlere yönelmek, tüm bunlar bunun ifadesidir. Her zaman olduğu gibi onu yalnızca bencil emperyalist çıkarları ve hesapları ilgilendirmektedir. Saldırıda binlerce sivil insanın ölümü, bu amaç için onun elinde yalnızca demagojik ve ikiyüzlü bir biçimde kullanılan duygusal bir malzemedir ibarettir.

### **Tarihin en barbar devleti**

Kaldı ki sivil ve masum insanların yaşamı sözkonusu olduğunda, ABD emperyalizminin hiçbir söz söylemeye hakkı yoktur. O bu alanda tarihsel ve güncel sicili en bozuk, en barbar devletlerin başında gelmektedir. Modern tarihte bu açıdan yalnızca Hitler faşizmiyle kıyaslanabilir. Onun son elli yıllık dünya egemenliği, milyonlarca insanın yaşamına ve milyarlarca insanın perişanlığına malolmuştur. Nagazaki ve Hiroşima'da yok yere bir anda 300 bin insanı buharlaştıran odur. Kore'de yüzbinlerce yurtseverin yaşamına ma-

İlan emperyalist müdahalenin başını o çekiyordu. Vietnam halkının ulusal özgürlük istemini, 3 milyon insanın yaşamı ve Vietnam'ın yakılıp yıkılmasıyla boğmaya çalışan odur. Öteki Çin Hindi halkları bunu bir milyon insanın yaşamıyla ödediler. Endonezya'da bir milyon ilerici ve komünist onun tezgahladığı darbeye 3-5 gün içinde katledildi. Son yarım asırdır dünyanın dört bir yanında yüzbinlerce ilerinin ve devrimcinin yokedilmesine neden olan gerici ve faşist rejimler hep onun ürünü oldu ve onun tarafından tam olarak desteklendi.

Daha yakın zamana, '90'ların başında ilan edilen "yeni dünya düzeni" dönemine gelelim. ABD'nin Ortadoğu egemenliği sarsılmasını diye sayıları yüzbinleri bulan Iraklı çöllere gömüldü. ABD'nin baskısıyla son on yıldır uygulanan vahşi ambargo nedeniyle yine Irak'ta sayıları bir milyonu bulan çocuk hastalıktan ve bakımsızlıktan öldü. ABD'nin ve öteki emperyalist güçlerin kışkırttığı etnik boğazlaşmalar sonucunda Afrika'da milyonlarca ve Balkanlar'da yüzbinlerce insan hayatını kaybetti. Bugün kendi kudretinin simgesi yapıların yerle bir olmasına ağlayanlar, Bağdat'ı ve Belgrad'ı kendi en modern silahlarıyla yerle bir etmekte bir an bile tereddüt etmediler. Filistin halkı, ABD'nin her alandaki tam desteğine dayanan siyonist savaş makinası tarafından aylardır soykırma tabii tutulmaktadır. Kendi emperyalist hakimiyeti uğruna en gerici, en ilkel Ortaçağ akımlarını yaratan ve destekleyen, Usame bin Ladenler'i bizzat eğitip yetiştiren, bugün günah keçisi haline getirilen Talibanları dün her yolla destekleyerek Afganistan halkının başına bela eden de, bizzat ABD emperyalizmidir.

**Hedefte Afganistan,  
geride başka ülkeler var**

Suç dosyası bu kadar kabarık ve sicili bu kadar kirli

olan bu aynı ABD emperyalizmi, 11 Eylül saldırısında sivil insanların yaşamını yitirmiş olmasını kullanarak, şu günlerde tam bir kudurganlıkla dünya halklarına savaş ilan ediyor. Bu intikam savaşı için seçilen ilk hedef Afganistan'dır. Kendi yetiştirmesi Usame bin Laden'i ele geçirmek ve kendi dolaysız desteğinin ürünü Taliban rejimini devirmek adına Afganistan'ı yakıp yıkmak, mazlum bir halka acıların en büyüğünü yaşatmak gündemdedir. En ileri teknolojiye dayanan modern savaş makinası bu amaç çerçevesinde harekete geçirilmiş bulunmaktadır. Bu saldırganlık durdurulmazsa eğer, Afganistan'ı başta Irak olmak üzere bir dizi başka ülkeye saldırı izleyecektir. Emperyalist şefler bu korkunç niyetlerini gizlemiyorlar da.

Sonuç olarak, ABD emperyalizmi, kendi imajını sarsan saldırıları kendi egemenliğini pekiştirmenin, yeni nüfuz alanları kazanmanın bir imkanı olarak kullanmak istiyor. Bunun bir dizi yoksul ülkenin yıkımı ve mazlum halkların kitlesel kırtımı pahasına olması onu zerre kadar ilgilendirmiyor. Bu onun her zamanki tavrıdır, tarihsel davranış çizgisidir.

### **“Terörizme savaş” adına temel hak ve özgürlüklere saldırı**

Aynı şekilde, ABD emperyalizmi ve onun etrafında kenetlenmiş emperyalist NATO güçleri, “terörizme karşı mücadele” adı altında, bir başka kapsamlı saldırıyı daha gündeme getirmiş bulunuyorlar. Dünyanın tüm ilerici-devrimci akımları “terörizm”le damgalanarak, kökü kazınması gereken düşmanlar olarak ilan edilmişlerdir. Bu, doğası gereği, emekçilerin temel hak ve özgürlüklerine saldırı ile birarada yürütülecektir. Bunun ilk adımı, “güvenliği sağlamak”, “kanun ve düzeni egemen kılmak” adına, temel demokratik hak ve özgürlüklerin budanması, yer yer tümünden yok-

edilmesidir. Buna ilişkin hararetli tartışmalar ve hummalı hazırlıklar emperyalist metropollerde başladı bile.

Bu saldırının bağımlı ülkelere yansması ise, gerici ve faşist baskı ve terör rejimlerinin daha da pekiştirilmesi olacaktır. Artık toplumsal muhalefetin ve devrimci akımların üzerine daha kuralsızca ve acımasızca gidilecek, bu alanda emperyalizmin tam desteğine sahip olmanın rahatlığı ile hareket edilecektir. Nitekim ABD emperyalizminin akıl hocaları, bundan böyle bu tür rejimlere “insan hakları” adına sıkıntı yaratmak yerine, tersine, onların bu doğrultuda daha da cesaretlendirilmesi ve her açıdan desteklenmesi gerektiğini açıkça dile getiriyorlar.

### **Emperyalist gericiliğe, saldırganlığa ve savaşa karşı birleşelim!**

Sonuç olarak, temel demokratik hak ve özgürlükler ile halkların yaşamı emperyalist gericiliğin saldırı tehdidi altındadır. Temel demokratik haklara yöneltilecek gerici saldırılara ve günah keçisi olarak seçilen halkların yaşamına yönelik emperyalist saldırı ve savaşa karşı mücadele, günümüzün en acil enternasyonal devrimci görevidir. TKİP, dünya işçi sınıfını, emekçilerini ve ezilen halkları ile tüm ilerici-devrimci güçlerini dünya çapında emperyalist gericiliğe, saldırganlığa ve savaşa karşı tam bir birlik ve dayanışma içinde hareket etmeye çağırır.

**Kahrolsun emperyalizm!**

**Kahrolsun emperyalist saldırganlık ve savaş!**

**Bütün dünya işçileri ve ezilen halklar, birleşiniz!**

*Türkiye Komünist İşçi Partisi*

*18 Eylül '01*

TKİP, dünya halklarını ve Türkiye'nin emekçilerini savaşa karşı etkin mücadeleye çağırır...

## **Emperyalist savaşa karşı savaş!**

Dünyanın emperyalist jandarması ABD haftalardır hazırlığını yaptığı saldırı savaşını nihayet başlattı. Emperyalist savaş makinası bu kez Afganistan halkına karşı harekete geçirildi. Bütün bir tarihi halklara karşı bu tür savaşlarla dolu sicili bozuk İngiltere savaşa ABD ile birlikte katılıyor. Başta Almanya ve Fransa olmak üzere tüm öteki Batılı emperyalist ülkeler ise onları hararetle destekliyorlar. Dünya üzerindeki emperyalist hakimiyet mücadelesinde geri kalmamak kaygısındaki bu güçlerin şu veya bu biçimde savaşta fiilen yer aldıklarına dair de güçlü belirtiler var. Öte yandan, emperyalist NATO ittifakı, ABD'nin savaşını kendi savaşı sayıyor ve gerektiğinde bizzat savaşa katılarak destekleyeceğini açıklamış bulunuyor.

## **Emperyalist amaçlara dayalı gerici, haksız ve barbarca bir savaş**

Afganistan'a karşı başlatılan savaş, emperyalistler tarafından 11 Eylül sonrasında dünya halklarına karşı ilan edilen savaşın yalnızca bir ilk halkasıdır. Emperyalist şefler bunu açıkça böyle ifade etmekte herhangi bir sakınca da görmüyorlar. Savaşın iç Asya'dan Ortadoğu'ya doğru yayılması, bununla da kalmayarak daha geniş boyutlar kazanması güçlü bir ihtimaldir. Tüm bunlar, gözü dönmüş emperyalist haydutların bölgemizi ve genel olarak insanlığı ne denli büyük bir tehlike ile yüzyüze bıraktıklarını göstermektedir.

Afganistan'a karşı yürütülmekte olan savaş, emperyalist amaçlara dayalı gerici, haksız ve barbarca bir savaştır. Temel amacı ABD emperyalizminin dünya jandarmalığını pekiştirmek, halkları daha da köleleştirmek, emperyalist nüfuz mücadelelerinde yeni üstünlükler elde etmektir. ABD kendi dünya hakimiyetini sürdürebilmek için Avrasya'da hakimiyet kurmayı olmazsa olmaz koşul saymaktadır. Bu çerçevede iç Asya, ABD için, yalnızca rakip güçleri etkisizleştirmek bakımından değil, fakat aynı zamanda son derece zengin petrol ve doğalgaz yataklarıyla da temel önemde stratejik bir bölgedir. ABD emperyalizminin Afganistan'a karşı "terörizme karşı mücadele" adına gündeme getirdiği savaş, gerçekte tümüyle, bu bölgede hakimiyet kurmaya yönelik yeni bir girişimden başka bir şey değildir. 11 Eylül saldırısı bu emperyalist emeller için yalnızca bir bahanedir.

## **Kapitalizm uygarlığı değil, kokuşmuşluğu ve barbarlığı temsil ediyor**

Emperyalist şefler savaşın "uygarlık", "özgürlük", "adalet" ve "barış" uğruna sürdürüldüğünü söylüyorlar. Bunlar onların

her zamanki arsız argümanlarıdır. Onlar tarih boyunca, gerek birbirlerine gerekse halklara karşı büyük yıkımlara yolaçan köleci ve yağmacı savaşlarını, hep de bu tür iddialara dayalı olarak gündeme getirmişlerdir. Bununla kendi halklarını aldatmaya ve savaşın yıkıcı sonuçlarına razı etmeye çalışmışlardır. Fakat tarih bunların hep de gerici, emperyalist çıkar ve amaçlara dayalı, köleci ve yağmacı savaşlar olduğunu açıklıkla göstermiştir.

Onların çürümüş ve kokuşmuş kapitalist uygarlığı, dünyamızın bugün yaşadığı açlığın, sefaletin, perişanlığın ve tarifsiz acıların biricik kaynağıdır. Kapitalizmin uygarlığı ve gelişmeyi temsil ettiği tarihi dönem çoktan geride kaldı. O artık uygarlığı değil fakat modern barbarlığı temsil etmektedir. Bu barbarlık artık insanlığı ve doğayı birarada tehdit etmektedir. İnsanlık tarihinin bugüne ulaştırdığı tüm uygarlık birikimini korumak ve yeni bir düzeyde sürdürmek, bugün artık tümüyle bu barbarlık düzeninin aşılması sorununa bağlanmıştır.

“Ya barbarlık içinde çöküş ya sosyalizm!” ikilemi, bu tarihi zorunluluğun özlü anlatımıdır. Günümüz dünyasının hızla ağırlaşan tüm sorunları, kapitalist barbarlığa karşı uygarlığın sürdürülmesi demek olan sosyalizme apayrı bir anlam, aciliyet ve güncellik kazandırmaktadır. Son savaşla başlayan yeni dönem, bunun tüm dünya ölçüsünde sorgulanması sürecinin hızlandığı bir dönem olacaktır aynı zamanda.

### **Emperyalistler “özgürlük” ve “adalet” değil, egemenlik peşindedirler**

Emperyalistler hiçbir zaman “özgürlük” değil, fakat her zaman egemenlik ve kölelik peşindedirler. Kapitalist emperyalizmin bütün bir tarihi buna tanıklık etmektedir. Dünya üzerindeki acımasız hakimiyetlerini korumak için dünyanın

dört bir yanında özgürlüğü boğan bizzat emperyalistlerdir. Halklara büyük sosyal, siyasal ve manevi acılar yaşatan faşist ve gerici diktatörlük rejimlerinin gerisinde, dün olduğu gibi bugün de hep onlar vardır. Yoksulluk ve perişanlık içindeki Afganistan halkını Ortaçağ karanlığına mahkum eden gerici Taliban rejimini daha düne kadar arkalayanlar da, bizzat bugünün bu ikiyüzlü “özgürlük” şampiyonlarıydı.

11 Eylül saldırısının yolaçtığı insan kayıpları üzerine yürüttükleri ikiyüzlü kampanya ile “adalet”ten sözedenerler, dünya nüfusunun yarısını günde iki dolarla yaşamaya mahkum edenlerdir. En büyük 227 tekelci asalağın sahip olduğu zenginlik ile 2.5 milyar insanın gelirini eşitleyen de bizzat onların “adelet”idir. Bir milyar insanı işsizlik içinde tüketen, 250 milyon çocuğu köle işçi olarak çalıştıran, her yıl on milyonlarca insanı açlıktan ve hastalıktan ölüme terk eden dünya düzeni, onların yeryüzünde adaletsizliği katmerleştiren düzenleridir.

Amerika’da birkaç bin kişi ölünce “adalet”i hatırlayanlar, Vietnam’da üç milyon, Endonezya’da bir milyon, Irak’ta yüzbinlerce insanı emperyalist ve kirli savaşlarla yok edenlerden, Afrika’yı ve Balkanlar’ı kanlı boğazlaşmalar içinde tüketenlerden başkası değildir. Filistin halkının gündelik katliamlarla kırılmasına açık ya da örtülü destek verirlerken “adalet”i hatırlama ihtiyacı duymayanlar, dünyanın en yoksul ve mazlum halklarından birine “adalet” adına yıkım ve ölüm kusuyorlar şu günlerde. Onlar “adalet”in değil, tarihin gördüğü en büyük eşitsizliklerin ve haksızlıkların, köleliğin ve barbarlığın temsilcisidirler.

### **Kapitalizm militarizm ve savaş demektir**

Emperyalist şeflerin “barış”tan sözetmeleri ise, tarihi



gerçekler karşısında arsızlığın dipsiz çukurudur. Kapitalizm, militarizm ve savaş demektir. Kapitalizmin bütün bir tarihi buna tanıktır. Emperyalist hakimiyet mücadeleleri uğruna dünyamızı iki kere toplu bir yıkıma götüren, sayısız bölgesel savaşlar içerisinde ulusları birbirine kırdıran, böylece halklara tarihin en büyük acılarını ve yıkımlarını yaşatan, tam da kapitalist barbarlık düzenidir. Bu böyleyken emperyalist şeflerin “barış”tan sözetmeleri, bizzat kendi emperyalist kölelik savaşlarını bununla gerekçelendirmele-ri, tarihi gerçeklerle alay etmektir.

Emperyalizm bir şiddet ve gerici-lik eğilimidir. O her zaman ve her yerde egemenlik ve kölelik peşinde koşar. Bunu sağlamada tüm öteki araçların yetmediği yerde, şiddet ve savaşı devreye sokar. Bugün Afganistan’da bir kez daha yapılmakta olan da budur. Bunun ötesindeki her iddia bir yalan ve aldatmacadan ibarettir.

### **İşbirlikçi rejimlerle halklar arasında derinleşen uçurum**

Emperyalistlerin dünya üzerinde kurduğu köleci egemenliğin sürdürülmesinde bağımlı ülkelerin işbirlikçi rejimlerinin her zaman çok özel bir katkısı olmuştur. Onlar her bir ülkenin işbirlikçi egemen sınıflarını, bu sınıfları temsil eden iktidarları kendilerine uşakça bir sadakat içinde tutmayı başaramamış olsalardı, bugünkü dünya egemenliklerini de bu denli kolay sürdüremezlerdi. Bunu bugünkü emperyalist savaş vesilesiyle bir kez daha görmekteyiz. Emperyalistler güncel savaşı bölgedeki gerici rejimlerin verdikleri destek ve sağladıkları kolaylıklar sayesinde yürütebilmektedirler.

Türk burjuvazisi adına ülkeyi yöneten Amerikancı iktidar da bu işbirlikçi rejimlerden biridir. Bugün Türkiye

toprakları, sürdürülmekte olan savaşta boydan boya bir saldırı üssü olarak kullanılmaktadır. Amerikancı iktidar, Türk burjuvazisinin boyunu aşan hırsları kadar ABD'nin baskılarına dayanamamanın da bir sonucu olarak, savaşa bizzat katılma hazırlığındadır. Öyle anlaşılıyor ki, Balkanlar'da emperyalizmin bir müdahale ve işgal gücü olarak kullanılan Türk ordusu, benzer bir rolü şimdi de iç Asya'da üstlenecektir. Bu Türkiye halkına ve bölge halklarına ihanetin katmerleşmesidir.

ABD emperyalizminin kendi egemenliğini pekiştirmek üzere başlattığı bu barbarca savaşın Afganistan'la sınırlı kalmayacağı bilinmektedir. Afganistan'ın ardından, ya da belki de ona paralel olarak, gündeme getirilecek ikinci hedef ise Irak'tır. Bu Türkiye'nin kendini boydan boya ABD çıkarlarına dayalı bir savaşın içinde bulması sonucunu doğuracaktır. Amerikancı iktidar bölge halkları kadar Türkiye halkı için de sonuçları bu denli ağır olabilecek bir ihanetin içindedir.

Öte yandan, gerek bölge halkları gerekse Türkiye halkı savaşın gerçek niteliğinin bilincindedir. Halklar bunu emperyalist çıkar ve amaçlar uğruna yürütülen bir egemenlik savaşı olarak görmektedirler. Bölgede savaşa karşı büyüyen şiddetli protesto dalgası da bunu göstermektedir. Bu dalga önümüzdeki günlerde daha da büyüyecektir. Savaş, ABD işbirlikçisi rejimler ile halklar arasındaki uçurumu iyice derinleştirecektir. Pakistan bunun bugünkü ilk örneğidir yalnızca.

### **Emperyalist savaşa karşı mücadeleyi yükseltelim!**

Savaş emperyalist çıkar ve hesaplar uğruna gündeme getirildi. Fakat ağır insani ve maddi faturası her zamanki

gibi halklara ödettirilecektir. Emperyalist savaşın başarısı, bölge halkları ve tüm dünya üzerinde emperyalist köleliğin pekiştirilmesi anlamına gelecektir. Bu temel gerçekler, halkların emperyalist savaşa karşı tam bir birlik ve dayanışma içinde kararlılıkla mücadele etmesinin güncel önemini ortaya koyuyor. Bu mücadeleyi yükseltmek ve bu uğurda halklar arası devrimci dayanışmayı örmek, bölge ve dünya çapında günün en acil ve tarihsel önemdeki görevidir. Bu başarılığı ölçüde, savaş emperyalistler için bir imkan olmaktan çıkacak, bir batağa dönüşecektir. Halkların devrimci gücü karşısında emperyalist hesapların bozguna uğradığına bütün bir 20. yüzyıl tanıklık etmiştir. Bizzat ABD emperyalizminin Çin Hindi bozgunu bunun yakın tarihten çok canlı bir örneğidir.

Halkların gücü karşısında emperyalizm kağıttan kaplıdır!

TKİP, Türkiye işçi sınıfını, emekçilerini ve gençliğini karşı karşıya bulunduğumuz tarihsel sorumluluğun bilinciy-le hareket etmeye, savaşa karşı etkin bir mücadeleyi yükseltmeye, emperyalizme ve işbirlikçilerine karşı dünya ve bölge halklarıyla omuz omuza savaşmaya çağırmaktadır!

**Kahrolsun emperyalist savaş!**

**Yaşasın Ortadoğu halklarının devrimci birliği!**

**Bütün ölkelerin işçileri ve ezilen halklar, birleşiniz!**

*Türkiye Komünist İşçi Partisi*

*9 Ekim 2001*

# Zor dönem zorlu görevler

Sınıf mücadeleleri açısından zor ve karmaşık bir tarihi döneme girmiş bulunuyoruz. Devrimcilerin önünde saldırıları göğüslemek, yeni çalışma ve mücadele koşullarına intibak etmek ve en önemlisi, yeni dönemin önlerine koyduğu zorlu ve çok yönlü görevleri başarıyla üstlenmek sorumluluğu var. Gelişmeler kadar devrimcileri bekleyen görevler de tarihi önemdedir.

## İçte gericilik, dışta saldırganlık ve savaş

Burjuva gericiliği dünya ölçüsünde gitgide daha çok dizginlerinden boşalıyor. Bu kendini her bir ülkenin kendi içinde, “terörizme” karşı mücadele adı altında temel de-

mokratik hak ve özgürlüklerin adım adım budanması, yer yer tümden gaspı, polis devleti uygulamalarının yasalaştırılıp olağanlaştırılması; uluslararası ilişkilerde ise emperyalist nüfuz mücadeleleri, militarizm, saldırganlık ve savaşlar biçiminde gösteriyor.

Bu, yeni bir gelişme de değil; '90'lı yılların başından beri dünya politikası adım adım bu yönde geliyordu. Yine de 11 Eylül saldırısı sonrasında bunun yeni bir ivme kazandığını, emperyalist gericiliğin gitgide kudurganlık biçimini aldığını görüyoruz. 11 Eylül saldırıları burada yalnızca bir bahane oluşturmuş; halklara ve sistem karşıtı her türlü güç ve akıma savaş ilan etmenin, uluslararası ilişkilere ve toplumların siyasal yaşamına yeni biçimler vermenin bir fırsatı olarak kullanılmıştır.

Gerçekte ise sorunun temelinde, kapitalist dünya ekonomisinin aşılacak bir yana gitgide ağırlaşan uzun süreli bunalımı ('70'li yılların başından beri sürmekte olan bir bunalım bu) ve bunun giderek sistemi zorlayan sosyal-siyasal sonuçları var. İktisadi bunalımın ağır etki ve sonuçları, sosyal ve siyasal hayatın tüm alanlarında ve bir bütün olarak uluslararası ilişkilerde, gitgide ağırlaşan bir sistem bunalımı olarak kendini gösteriyor. Ve gelinen yerde emperyalistler, bu bunalımdan, iç siyasal yaşamda gericiliği ağırlaştırarak, uluslararası ilişkilerde ise saldırganlığa ve savaşa daha yoğun ve yaygın bir biçimde başvurarak çıkmaya çalışıyorlar.

### **Dünya hakimiyetini korumak uğruna savaş macerası**

Bu tutum, buna dayalı politik yönelimler, özellikle ABD emperyalizmi açısından son derece açık biçimde izlenebilmektedir. Sürecin kendi emperyalist dünya hegemonyasını gitgide daha çok sarsan bir doğrultuda ilerlediğini gören;

iç toplumsal sistemi çürüyüp kokuşan; ekonomisi durgunluğa giren; karşısında adım adım yeni emperyalist güç odaklarının yükselmesinden ciddi biçimde rahatsız olan; ve nihayet, kendisine karşı dünya ölçüsünde emekçiler ve ezilen halklar arasında hızla büyüyen karşıtlığı ve nefreti gören, bundan ciddi biçimde kaygı duyan Amerikan emperyalizmi, inisiyatifini kaybetmeden, henüz güçlüyken ve birçok avantaja sahipken, duruma müdahale etmek, uluslararası ilişkileri kendi çıkar ve hesaplarına göre yeniden şekillendirmek yolunu tutmuş bulunuyor.

ABD emperyalizmi; içerde ekonominin yeni bir düzeyde militarizasyonu ve yeni bir silahlanma programı, dışarda ise saldırganlık ve savaşla, bunalımdan ve sıkıştığı açmazlardan çıkmaya, fiili ya da potansiyel tüm tehlikeleri bertaraf etmeye, önünü tıkayan engelleri aşmaya çalışmaktadır. ABD, işçi sınıfı ve halk hareketlerinin, sistem karşıtı devrimci akımların ve nihayet emperyalist rakiplerinin hali hazırdaki zayıflığını, harekete geçmek, durumunu güçlendirmek ve yarının tehlikelerini bugünden ortadan kaldırmak için uygun bir zaman, akıllıca bir zamanlama saymaktadır.

11 Eylül bahane edilerek dünya halklarına ve sisteme karşı şu veya bu ölçüde muhalefet konumundaki tüm güçlere ilan edilen savaşın gerisinde işte bu var. Uzun süreli bir savaşın yalnızca bir ilk adımı olarak tanımlanan Afganistan savaşının gerisinde de bu var. Afganistan savaşı daha sürüyorken, gündeme Irak'ın alınmasının ve onu yeni ülkelerin izleyeceğinin döne döne tekrarlanmasının gerisinde de yine bu var.

ABD emperyalizmi yeni bir emperyalist paylaşım mücadelesini kendi cephesinden başlatmış, dünyamızı yeni bir emperyalist savaşlar sürecine sokmuş bulunmaktadır. Ondan geri kalmamak kaygısındaki tüm öteki emperyalistler de onun açtığı yoldan yürümek telaşı ve seferberliği içerisindedirler. Halklar karşı açılan savaş ve bu savaşta kuru-

lan karmaşık koalisyonlar, gerçekte aynı zamanda onların kendi aralarındaki nüfuz mücadelelerinin bir örtüsü, emperyalist paylaşım mücadelesinin günümüze özgü geçici bir biçimidir. Yarın bu mücadele çok daha açık biçimlere bürünebilecek, bugünkü emperyalist koalisyon bileşimlerinde beklenmedik değişiklikler ortaya çıkabilecektir. 20. yüzyılın emperyalistler arası ilişkiler ve mücadeleler tarihi bu konuda yeterince aydınlatıcıdır.

### **ABD emperyalizmi inisiyatifi kaybetmek istemiyor**

ABD, daha ortada 11 Eylül saldırıları yokken uluslararası ilişkileri zaten belirgin biçimde gerginleştirmeye başlamıştı. Silah ve petrol tekellerinin kuklası aptal Bush'un şaibeli bir seçim darbesiyle başkan yapılması bu açıdan bir dönemeç sayılıyor, uluslararası ilişkilerde yeni bir gerginlik ve saldırı-ganlık politikasına geçişin işareti olarak algılanıyordu. Başta Irak olmak üzere çeşitli ülkelere uluorta yöneltilen tehditler; emperyalist rakiplerinin açık hoşnutsuzluğuna rağmen (ve eski anlaşmaların tek taraflı olarak geçersiz sayılması meydan okumasıyla) gündeme getirilen "Füze Kalkanı Projesi", bununla kışkırtılan yeni emperyalist silahlanma yarışı, bu gerginlik politikasının ilk işaretleriydi. Bu aynı zamanda ekonominin hızla durgunluğa girmesine ABD'nin görünürdeki tek çözümüydü de.

Bugün ortaya çıkan birçok kanıt, ABD'nin Afganistan'a karşı bir müdahaleyi 11 Eylül saldırısından önce planladığını ortaya koymaktadır. ABD'nin dünya hakimiyetini koruma ve güçlendirme stratejisinde Avrasya hakimiyetinin tuttuğu yer gözönüne alındığında bu şaşırtıcı da değildir. ABD emperyalizminin akıl hocaları Avrasya hakimiyetinin ABD'nin dünya hakimiyetini korumak ve sürdürmek bakımından taşı-

dığı belirleyici önemi yıllar öncesinden ortaya koymuşlardı. İç Asya ve Kafkasya'nın zengin petrol ve doğalgaz kaynaklarını denetim altına almanın ekonomik ve stratejik değeri, bu bölgeye apayrı bir önem kazandırıyordu. '90'lı yılları kaplayan çabalarında anlamlı bir başarı elde edememesi, dahası, bir emperyalist ve gerici devletler koalisyonu olan Şangay İşbirliği Örgütü'nün bu bölgede adım adım şekillenmesi ve giderek güçlenen bir alternatif odağa dönüşmesi, ABD'yi bu en zayıf olduğu alandan en cüretli ve tehlikeli çıkışını yapmaya yöneltmiş görünmektedir.

ABD'nin yaptığı çıkışın ya da giriştiği maceranın arzulanacağı sonuçları yaratıp yaratamayacağı ayrı bir sorundur. Bölgeyi kendi etkinlik ve egemenlik sahası olarak gören Rusya ve Çin gibi dışli rakiplerin, yabancı egemenliğine ve özellikle de ABD emperyalizmine karşı duyarlı halkların ve nihayet sayısız çelişki ve çıkarın karmaşık bir yumak oluşturduğu bir bölgede yapılan bu çıkışın ABD için sonuçlarını çok geçmeden göreceğiz. Yaygın kanı, ABD'nin burada bir batağa gömüleceği ve sonuçta kaybedeceği yönündedir.

Daha şimdiden birçok belirti de bu kanıyı doğruluyor. Bir bölgeye hakim olmak ve oraya kendi çıkar ve arzularına göre şekil vermek, modern savaş makinasıyla onu uzaktan tahrip etmek kadar kolay değildir. İç Asya'da işlerin Balkanlar'daki kadar kolay ve düşük maliyetli olmayacağı da hemen hemen kesindir. Balkanlar'da aralarındaki ayrılıklar ve düşmanlıklar körüklenerek, sonuçta halklar birbirine kırdırılarak şimdiki sonuçlara varılabildi. (Kaldı ki bunlar halen son derece iğreti ve geleceği henüz tümüyle belirsiz sonuçlardır). Asya'da ise halklar arasında boğazlaşma değil, emperyalizme ve saldırganlığa karşı günden güne gelişen bir tepki ve dayanışma var. Afganistan'ın savaş ağaları arasındaki geleneksel boğazlaşmalar bu gerçeği gölgeleyemez.



## Emperyalist sistemin keskinleşen çelişkileri

Tüm bu gelişmelere ve sonuçlara, ABD'den öteye ve daha yakından baktığımızda, yaşanmakta olanın; emperyalist kapitalizmin geçen yüzyılın başından itibaren kendini gösteren başlıca çelişmelerinin bir kez daha ve yeni bir düzeyde ağırlaşmasından başka bir şey olmadığını görüyoruz.

Marksist-leninist tahlil geçen yüzyılın başında bu çelişmeleri; tek tek kapitalist ülkelerde emek-sermaye çelişmesi, dünya ölçüsünde emperyalizmle bağımlı ülkelerin ezilen halkları arasındaki çelişme ve nihayet emperyalistlerin kendi aralarındaki çelişmeler olarak ortaya koymuştu. Emperyalizm ve proletarya devrimleri çağını belirleyen, kapitalizmi bir genel bunalım çağına sokan, böylece dünya proletarya devrimi sürecini hazırlayan ve olgunlaştıran, kapitalizmden sosyalizme geçişi tarihin gündemine sokan tam da bu çelişmelerdeki gelişme ve olgunlaşmaydı.

Bütün bir 20. yüzyıl tarihi, bu çelişmeler ve onların yol açtığı çatışmalar temelinde yaşandı. Devrimci sınıf mücadeleleri, proletarya devrimleri, ezilen ulusların ve halkların ulusal ve sosyal kurtuluş mücadeleleri, dünyayı iki kez toplu yıkıma götüren emperyalist savaşlar, tek tek ülkelerde siyasal gericilik, beyaz terör ve faşizm, 20. yüzyıla damgasını vuran tüm bu temel önemde toplumsal-siyasal olaylar, devrimler, karşı-devrimler ve savaşlar, emperyalizm aşamasındaki kapitalist dünya sisteminin sözü edilen başlıca çelişmelerinin ürünü oldular.

Bugün dünya sahnesine tek tek olay ve gelişmelerden öteye bir bütün olarak bakıldığında, bir kez daha bu aynı çelişmelerin sosyal-siyasal sonuçlarıyla yüzyüze olduğumuzu görüyoruz. Buna genel çizgileriyle daha yakından bakabiliriz.

## Emek-sermaye çelişkisi keskinleşiyor

Emperyalist metropoller de dahil olmak üzere tek tek kapitalist ülkelerde işçi sınıfına ve emekçilere yöneltilmiş sistematik neo-liberal saldırılar, iktisadi ve sosyal hakların sistematik gaspı; ve tersinden, işçi sınıfı ve emekçilerin kazammlarını korumak ve yeni haklar elde etmek için giriştikleri mücadeleler, tüm bu olgular, emek-sermaye çelişmesinin keskinleşmesinin günümüzdeki somut yansımalarıdır. İşçi sınıfının tarihi kazanımlarını hedef alan neo-liberal saldırıların dünya ölçüsünde tam da '70'lerin başında girilen ve halen aşılamayan ekonomik bunalımın ardından gündeme getirilmiş olması elbette rastlantı değildir. Tüm bu politikalarla krizin faturası sistemin bağımlı ülkelerinin yamsıra emperyalist metropollerdeki işçi sınıfına ödettirilmeye çalışılmıştır.

Düne kadar, özellikle de '89 çöküşünün yarattığı özel atmosferi kullanarak, bu saldırılarda belirli bir başarı da sağlayan burjuvazi, bugün bu başarıyı sürdürebilmek için temel demokratik hak ve özgürlüklerin gaspına, siyasal gericiliği ağırlaştırmaya, polis devleti uygulamalarını sistemleştirmeye yöneliyor. Bu da gerçekte yeni bir gelişme değil. Fakat 11 Eylül sonrasında başta emperyalist metropoller olmak üzere bunun yeni bir ivme kazandığı da bir olgudur. Hemen her yerde burjuva hükümetler, "teröre karşı önlemler", "kanun ve nizamın korunması", "iç güvenlik" vb. bildik gerekçelerle, demokratik hak ve özgürlüklerin sistematik gaspına girişmiş bulunuyorlar.

Tüm bu önlemlerin iç sınıf mücadelesini dizginlemeye, yeni bir çıkışın sancılarını yaşayan işçi sınıfı hareketini daha güçsüzken önlemeye yönelik olduğu ise açıktır. Burjuvazi dünya ölçüsünde emek hareketine karşı son 20 yıldır başlattığı ve '90'lı yıllarda yeni bir düzeye çıkardığı ekonomik ve sosyal saldırılarını, artık gitgide daha belirgin biçimde,

sistematik siyasal saldırılarla birleştiriyor.

Bunu, burjuvazinin kendine karşı sınıfa, işçi sınıfına karşı gelecek perspektifine dayalı bir hazırlığı olarak görmek gerekir. Aynı şekilde, dünya sahnesine gitgide daha iddialı ve hırslı çıkan emperyalist devletler, silahlanmanın ve zorlu nüfuz mücadelelerinin gerektirdiği kaynakları emekçilerin boğazından daha çok keserek çoğaltmak yolunu tutuyorlar (son zamanlarda emperyalist metropollerde savaş vergileri birbirini izliyor). Buna karşı işçi sınıfı ve emekçilerden gelecek direnmeyi etkisizleştirmenin ve denetim altında tutmanın yolu ise, onlar için bir kez daha hak ve özgürlükleri sınırlamaktan, polis devleti uygulamalarını olağanlaştırmaktan geçmektedir. Teröre karşı mücadele yalanı bunun örtüsü olarak kullanılıyor; bununla dışarda emperyalist saldırganlık, içerde siyasal gericilik maskeleniyor. Aynı şekilde yabancı düşmanlığı, şu sıralar ise özellikle Müslüman halklara karşı düşmanlık iç siyasal gericiliğin araçları olarak kullanılıyor. Burjuva demokrasisinin sahteliği ve ikiyüzlülüğü gelişmelerin etkisi altında gitgide açığa çıkıyor, dipteki gerici öz yüzeye vuruyor.

### **Emperyalistlerle ezilen halklar arasındaki uçurum derinleşiyor**

Emperyalist dünya sisteminin egemenlik, bağımlılık ilişkilerine dayalı yapısı ve bunun sonuçları, emperyalistler ile dünyanın ezilen halkları arasındaki çelişkileri de yeni bir düzeyde olgunlaştırmakta ve keskinleştirmektedir.

Tarihi bir temele sahip emperyalist sömürü ve soygunu görülmemiş ölçüde ağırlaştıran İMF ve Dünya Bankası reçeteleri, son birkaç onyıldır bağımlı ülke halklarının sosyal yıkımını katmerleştiriyor. Bu reçeteler üzerinden bağımlı ülkelere dayatılan politikalar, dolaysız olarak, metropoller-

deki bunalımın yükünü büyük ölçüde bağımlı ülke halklarına ödetme işlevi de görüyor. “Yeniden yapılandırma” ve “istikrar programları” adı altında bu ülke sanayileri ve tarımı yıkıma uğrattırıyor, özelleştirme adı altında birikmiş zenginliklerine yok pahasına el konuluyor. Ödendikçe katlanan ağır borç yüküyle bu ülke emekçilerinin sistematik bir biçimde kanı emiliyor. Borç ödemelerine kaynak yaratmak ve bu ülkeleri ucuz işgücü cenneti haline getirmek için, bu ülkelerde zaten son derece sınırlı olan sosyal haklar bir bir tasfiye ediliyor.

Bağımlılık ilişkileri, özellikle de ağır borç bağımlılığı; bu ülkelere çeşitli konularda emperyalist politikalar dayatmanın, ülke yönetimlerini parça parça devralmanın, günümüz Pakistan ve Türkiye örneklerinde olduğu gibi bu ülkeleri birer emperyalist savaş üssü olarak kullanmanın ve hatta bu ülkeleri kendi çıkarları için savaşa sürmenin bir olanağı olarak da kullanılıyor.

Bütün bu iktisadi-sosyal saldırıları kolaylaştırmak ve sistem için tehlike oluşturabilecek her türden muhalefeti ortadan kaldırmak için, bu ülkelerdeki diktatörlük rejimleri her yolla kuralsız bir biçimde destekleniyor. Emperyalistler, ülkelere ya da bölgelere hakim olmak için, ülkeler ve halklar arasındaki çatışmaları da açıktan ya da sinsice körüklemekte; sonra da, bu çatışmaları durdurmak adı altında işgalci güçler olarak bu bölgelere yerleşmekte, halklara dolaysız olarak hükmeden konumlar kazanmaktadırlar.

Özetle, dünyaya hakim emperyalist güçler, bağımlı ülke halklarının bugün çekmekte olduğu derin sosyal ve siyasal acıların dolaysız sorumlularıdır. Dünyamıza hakim açlığın, işsizliğin, yoksulluğun, çok yönlü sosyal perişanlığın, halklara derin acılar yaşatan beyaz terörün ve etnik boğazlaşmaların gerisinde dolaysız olarak dünyanın emperyalist efendileri var.

Bütün bunlar, emperyalistlerle, bir bütün olarak em-

peryalist sistem ile ezilen halklar arasındaki çelişmeyi şiddetlendiriyor. Dünyanın dört bir yanında halklar yaşadıkları sosyal ve siyasal acıların gerisinde emperyalist köleliğin yatığını görüyorlar. Bu onları, işbirlikçi egemen sınıflara karşı verdikleri mücadeleyi emperyalizme karşı mücadeleyle birleştirmeye gitgide daha çok yönlendiriyor.

Nitekim dünyanın dört bir yanında İMF'ye ve Dünya Bankası'na, onların patronu ve emperyalist sistemin jandarması ABD emperyalizmine karşı duyulan yaygın tepki ve nefret, emperyalizmle ezilen halklar arasındaki çelişmenin bir yansımasından başka bir şey değildir. Afganistan'a yönelik barbarca savaşın bir dizi ülkede yolaçtığı büyük protesto dalgası, aynı şekilde bunun bir ifadesi ve yansımasıdır. Emperyalist metropollerde gerek emperyalist küreselleşmeye ve gerekse son aylarda emperyalist savaşa karşı gelişen kitle hareketi de bu çerçevede son derece anlamlıdır. Bu protestolar, bu ülke işçi ve emekçilerinin emperyalist burjuvazinin dünya ölçüsünde izlediği politikaların yıkıcı sonuçlarına ve bunun mazlum halkların yaşamı üzerindeki derin etkisine karşı duyarlılıklarının da bir yansımasıdır.

### **Emperyalistler arası çelişkiler keskinleşiyor**

Ve nihayet emperyalistlerin kendi iç çelişmelerine geliyoruz. ABD emperyalizmi kendi liderliğini ve politikalarını dayatarak sistemin hegemonik gücü, jandarması konumunu sürdürmeye çalışsa da; emperyalist dünyada iç çelişmelerin günden güne derinleştiği, bunun kendini emperyalist bloklar halinde gösterdiği, '89 çöküşünün ardından belirgin bir biçimde açığa çıkan bir olgudur.

Tüm göstergeler ABD'nin emperyalistler arası çelişki ve çatışmalar konusunda son derece gerçekçi olduğuna işaret

etmektedir. Bu, onun 20. yüzyıl tarihinden çıkardığı temel bir ders sayılmalıdır. Bu nedenledir ki o, emperyalist dünya liderliği için tehdit oluşturan gerçek ve potansiyel emperyalist rakiplerini daha baştan etkisizleştirmeyi ve denetim altında tutmayı temel bir kaygı olarak gütmekte, dünya politikasında buna uygun düşen bir davranış çizgisi izlemektedir.

Rakipleri toparlanıp kendi karşısına etkin bir güç olarak dikilmeden yeni üstünlükler elde etmek ve mevcut üstünlüklerini onların denetim dışına çıkışlarını engellemek üzere kullanmak, ABD emperyalizminin yeni dünya hakimiyeti stratejisinin en ayırdedici özelliklerinden biridir. '90'ların başında Irak üzerinden gündeme getirilen Körfez Savaşı bu stratejinin somut bir yansımasıydı. ABD, Ortadoğu'daki egemenliğini pekiştiren bu savaşta, tüm öteki emperyalistleri kendisini desteklemek ve dahası bir de savaşın faturasını ödemek zorunda bırakmıştı. ABD'nin arkasından benzer bir sürüklenmenin yeni bir örneğini şimdiki Afganistan savaşında da görüyoruz. Hiç değilse Avrupalı emperyalistler açısından. ABD'nin ardından Afganistan savaşına katılmak üzere yarışa giren Avrupalı emperyalistlerin bu tutumlarının gerisinde, nüfuz ve yağma mücadelesinden geri kalmamak, oluşacak sofrada söz ve pay sahibi olmak kaygısı vardır. Burada halklara karşı savaş ile emperyalistler arası nüfuz mücadeleleri içiçe geçmiştir. "Terörizme karşı ortak mücadele", bir kez daha, bu iki temel önemde olguyu gizlemenin geçici bir örtüsü olarak kullanılmaktadır.

Dünya yeni bir emperyalist paylaşım savaşı dönemine girmiştir. Birçok gözlemci, haklı ve yerinde bir tutumla, ABD'nin Afganistan'a karşı başlattığı emperyalist savaşı bu paylaşım mücadelesinin başlangıcı ve bir ilk adımı saymaktadır. Çatışma alanının Avrasya egemenliği çerçevesinde son derece kritik öneme sahip bir ülke üzerinden seçilmiş

olması da bu açıdan rastlantı değildir. ABD emperyalizmi, rakiplerinin siyasal ve askeri açıdan henüz zayıf olduğu bir aşamada, kendisinin hayli zayıf kaldığı fakat kendi dünya jandarmalığı için son derece kritik önem taşıyan bir bölgeden başlamıştır sözkonusu paylaşım savaşına.

## Uluslararası gelişmeler ve Türkiye

11 Eylül saldırılarının olduğu sırada Türkiye derin bir ekonomik krizin pençesinde kıvranıyordu. Resmi çevreler o günden bugüne saldırı sonrası gelişmelerin ekonomik ve mali krizi ağırlaştırıcı bir rol oynadığını söyleyegeldiler. Krizi izleyen dönemde ve şu yakın günlere kadar borsanın uzun süre dibe vurması ve dünya çapında değer kaybeden doların neredeyse bir tek Türkiye’de tırmanışını sürdürmesi, bu iddianın doğruluğuna kanıt sayılabilir.

Fakat buna rağmen Türk burjuvazisi “terörizme karşı savaş” adı altında estirilen gerici cereyanı büyük bir sevinçle karşıladı ve bunu kendisi için yeni bir imkan saydı. Düzen propagandasının koro halinde kullandığı söyleme göre, gelişmeler Türk burjuvazisinin teröre karşı uzun yıllardır vermekte olduğu mücadelenin haklılığını kanıtlamıştı. Öte yandan, emperyalist koalisyonun “uluslararası teröre karşı” açtığı savaş çerçevesinde Türkiye’nin “stratejik değeri”ni arttırmıştı. Bu iki tespitten iki de sonuç çıkıyordu. İçerde baskı ve terör rejimi güçlendirilerek sürdürülecek, dışarda ise Türkiye’nin “stratejik değeri” ABD emperyalizmine en uygun koşullarda pazarlanacaktı.

Emperyalist merkezler, özellikle de Amerikan resmi politikası, bağımlı ülkelerdeki baskı ve terör uygulamalarını eleştirmek bir yana, desteklemek ve dahası cesaretlendirmek gerektiğini açıkça ilan etmiş bulunduğu için, ilk pratik sonuç için koşullar uygun, yol açık demektir. Bundan böyle “insan

hakları” adına dıştan gelen tümüyle demagojik ve etkisiz eleştirilerin anlamsız yükü de artık kalkmış oluyordu.

11 Eylül’ü izleyen gelişmelerin Türk burjuvazisi için asıl etkileri ise kendisini dış politika alanında gösterdi. Ağır bir ekonomik kriz içinde debelenen, ağır bir borç yükü altında bunalan, bunların faturasını kendi emekçilerine sonu gelmeyen sosyal yıkım saldırılarıyla ödettiren Türk burjuvazisi, bu alanda kendisini bir parça soluklandırarak desteği elde edebilmek için o günden bugüne gerçek mahiyeti hep halktan gizlenen kirli pazarlıklar içerisinde oldu. Pazarlanan ise “Türkiye’nin stratejik konumu” ve “teröre karşı mücadelede deneyim sahibi” ordunun savaş gücüydü. Demek oluyor ki, Türkiye’nin ABD emperyalizminin Ortadoğu ve iç Asya’daki çıkar ve amaçlarına yeni bir düzeyde hizmet kapasitesiydi. Bunu, uygun bir fiyat karşılığı olarak Türkiye’nin ABD emperyalizminin savaş arabasına koşulması ve Türk ordusunun ABD çıkarları doğrultusunda bir bölgesel müdahale gücü olarak kullanılması olarak da formüle edebiliriz. Ülkeyi krizden çıkarmak adına satışa çıkarmadık şey bırakmayanların satış masasında şimdi artık bunlar var.

### **ABD’nin savaş arabasına bağlanarak aranan çıkış**

Bu, gönüllü bir tercihten ya da maceracı bir hevesten öteye, iflas halindeki düzenin mevcut durumdan bir çıkış arayışı olarak da anlaşılabilir. Dahası, tam da bu iflas durumunun kendisi, Türk burjuvazisi adına ülkeyi yönetenleri ABD emperyalizmi karşısında herhangi bir manevra yapmak olanağından da yoksun bırakmış bulunmaktadır. Emperyalizme çok yönlü kölece bağımlılık, ağır ekonomik-mali kriz ve ödenmesi giderek zorlaşan ağır borç yükü, Türkiye’yi yönetenleri çoktandır ABD emperyalizminin uysal uşakları



durumuna düşürmüş bulunmaktadır. Bunun ibret verici yeni örneklerini 11 Eylül saldırılarından beri izliyoruz. O günden bugüne İMF ve Dünya Bankası'yla tüm ilişkiler, en kaba ve onur kırıcı bir biçimde, ABD emperyalizminin bölge halklarına karşı başlattığı savaşa Türkiye'nin katkılarına endekslenmiş durumda.

Bu doğrultuda sürdürülen gizli ve kirli pazarlıkların sonuçları bugün ortadadır. Türk burjuvazisi, bir tek asker göndermek dışında, başlangıçtan itibaren Afganistan'a karşı başlatılan emperyalist savaşa her türlü desteği verdi. Türkiye toprakları boydan boya emperyalist savaş için bir saldırı üssü olarak tahsis edildi. Bunlar bile yetmeyince, bu kez Afganistan'a asker göndermek kararı alındı. Bunun Afganistan'a karşı "resmen savaşa girmek" demek olduğunu ise sermaye medyası dile getirdi. Tüm bu davranış çizgisi Türk burjuvazisinin, onun sınıf egemenliğinin ifadesi ve sınıf çıkarlarının bekçisi Türk devletinin, bölge halklarına karşı emperyalizmin hizmetinde olduğunu bir kez daha tescil etti. Bir kez daha diyoruz; zira bu onun zaten çok iyi bilinen utanç verici tarihsel konum ve misyonuydu.

Bu konum ve misyonun bölge halkları için olduğu kadar Türkiye işçi sınıfı ve emekçileri için de yıkıcı sonuçlarının asıl bundan sonra ortaya çıkacağını gösteren ciddi gelişmeler var gündemde. ABD emperyalizmi Türkiye üzerine, onu "uluslararası barış gücü" adı altında Afganistan'daki çıkarlarının bekçisi olarak kullanmaktan öteye hesaplar yapıyor. Asıl hesap ve hazırlık Irak'a karşı gündeme getirilecek emperyalist savaş üzerinedir.

Bu konu Beyaz Saray ve Pentagon'un yarı resmi sözcüsü durumundaki Amerikan basın organlarında 11 Eylül'den beri sürekli işlenip duruluyordu. Son haftalarda bu konudaki niyet ve hesaplar kamuoyu önünde çok daha açık bir biçimde formüle edilmeye başlandı. ABD politikasına yön

verenler açık açık Irak'a karşı başlatılacak bir savaşta Türkiye'nin bir saldırı üssü ve savaş kuvveti olarak kullanılması gerektiğini söylüyorlar. Türkiye'nin Kürt sorununa dayalı kaygılarla bu konuda gösterdiği isteksizliğin ise uygun bir fiyat ödenmesi ve bazı güvenceler sağlanması koşuluyla aşılabileceğini de sözlerine ekliyorlar.

Artık açıkça görülüyor ki, ABD emperyalizmi, Afganistan'a karşı yürüttüğü savaşta Pakistan'a oynattığı rolün bir benzerini Irak'a karşı başlatacağı emperyalist savaşta Türkiye'ye oynatmak istiyor. Şu farkla ki, Pakistan Amerikan saldırısı için yalnızca bir üs görevi görmüş, fakat Pakistan ordusu Afganistan'a karşı yürütülen savaşa doğrudan katılmamıştı. Oysa ABD Irak'a karşı yürütülecek savaşta Türk ordusunun bizzat yer almasını da istiyor. Bu doğrultuda ekonomik ve mali baskıyla rüşveti içiçe kullanmanın yanısıra, Güney Kürdistan'ın ilhakından Mesul ve Kerkük petrollerinden paya kadar bir dizi özendirici satın alma aracına başvuruyor.

Gelişmeler bunda mesafe de alındığını göstermektedir. İMF'nin yeni dayatmalar eşliğinde 10 milyar dolarlık yeni borca ilişkin kararı ile Türkiye'yi yönetenlerin Irak konusunda ABD'nin istekleri lehine yumuşayan söylemi aynı günlere denk geldi, birbirini izledi. Amerikan Dışişleri Bakanı'nın Türkiye ziyareti, muhtemeldir ki perde arkasındaki kirli pazarlıklara daha kesin ve somut bir biçim verecektir.

Afganistan'ın ardından Irak'a karşı başlatılacak emperyalist savaşa destek ve doğrudan katılım, Türk burjuvazisinin ve devletinin bölge halklarına ve Türkiye halkına yeni bir ihaneti anlamına gelecektir. Bunun Türkiye'nin kendi komşularıyla ve bir bütün olarak Arap dünyasıyla ilişkilerde yaratacağı ağır siyasal sonuçlar bir yana, Afganistan'dan farklı olarak Irak'a karşı bir savaş, Türkiye'nin iç siyasal yaşamında da bugünkünden çok daha ağır sonuçlara yol-

açacaktır. Burjuvazi savaş durumunu, her türlü hak arama mücadelesini yasaklamanın, mevcut tüm demokratik hak ve özgürlükleri boğmanın, devrimci hareketi ezmenin bir olanağı olarak kullanmak yoluna gidecektir. Ve böylece elde edilecek ortamda, krizden çıkış için halk kitlelerine daha ağır ekonomik ve sosyal faturalar ödetmek kolaylaşacaktır. Devletin zirvelerinde bunun da hesabı yapılıyor olmalıdır. Krizin derinliği ve İMF ile yeni üç yıllık anlaşma dönemi düşünülürse, işbirlikçi Türk burjuvazisinin bu tür bir ortama gerçekten ihtiyacı var. Başka nedenlerin yanısıra bizzat bu ihtiyacın kendisi de işbirlikçi iktidarı ABD emperyalizminin yedeğinde yeni savaş maceralarına sürükleyebilir, bu ciddi bir ihtimaldir.

Irak'a karşı açılacak bir emperyalist savaşın sonuçlarına ve bunun ortaya çıkardığı ağır görevlere bu toplam tablo üzerinden bakmak gerekir. Bölge halklarına karşı enternasyonalist devrimci görevlerin yanısıra, iç sınıf mücadelesi cephesinde de zorlu görevlerle yüzyüze kalacağımız anlamına gelir bu.

### **Burjuva siyaseti çöküntü halinde**

Bunalım coğrafyasının merkezinde bulunan Türkiye kendi de ağır bir bunalımın pençesinde kıvranan bir ülke durumundadır. Ekonomideki çöküntü ülkeyi ve emekçileri gündün güne ağırlaşan bir perişanlığın girdabına sürüklemiştir. İMF reçeteleri birbirini izlemekte, bu reçetelerle ülkeye ve halk kitlelerine ağır faturalar ödetirildiği halde, ekonomi düzelmek bir yana gitgide daha da kötüleşmektedir.

Yeni İMF reçetelerinin ilki gündeme getirildiğinden bu yana aradan iki tam yıl geçti. Bugün tüm göstergeler durumun iki yıl öncesine kıyaslanamayacak ölçüde kötüleştiğini somut olarak ortaya koymaktadır. Borç köleliğinin ağırlaşması.

ülkenin fakirleşmesi, sinai ve ticari iflaslar, işsizliğin ve yoksulluğun katmerleşmesi, köylü ve küçük-burjuva ara katmanların kitlesel iflası, sosyal hakların gaspı, ülke kaynaklarının ve birikmiş zenginliklerin emperyalist ve yerli tefecilere peşkeş çekilmesi, ülke parasının pula dönmesi, bu göstergelerden yalnızca bazılarıdır.

Bir de işçileri ve emekçileri perişan eden yüksek enflasyon sorunu var. İMF reçeteleri iki yıl önce neredeyse yalnızca enflasyonu düşürmek iddiasıyla gündeme getirilmişti. Uygulanan programın temel hedef böyle tanımlanmış, emekçilerden bunun için fedakarlık istenmişti. Oysa bu hedef çoktan çökmüştür ve bugün artık bir yana bırakılmıştır. Şu an resmi enflasyon yüzde 85 olarak açıklanıyor; gerçek enflasyonun yüzde yüzün üzerinde olduğunu ise herkes biliyor. Ücretlerin ve maaşların sürekli düşürüldüğü ve sosyal hakların sistematik bir biçimde gaspedildiği bir ortamla birlikte düşünüldüğünde, bu düzeyde bir enflasyonun ne türden bir sosyal yıkım demek olduğu kendiliğinden anlaşılır.

Bugün halk kitleleri ağır bir perişanlık içerisindedir. Ne krize ne de halk kitlelerinin bu perişanlığına, düzen siyaseti herhangi bir çıkış yolu sunamamaktadır. Bu burjuva siyasetinin çöküntüsü demektir. Halk kitlelerinin parlamentoya, politikacılara ve burjuva partilerine herhangi bir inancı kalmamıştır. Burjuva siyasetinden hızlı bir kopuş sürecindeki işçiler ve emekçiler yeni arayışlar içerisindedir. Son dönemlerde CHP'nin bizzat sermaye çevreleri ve basını tarafından yeniden parlatılmaya çalışılması, bu arayışları sahte sol bir alternatifle bloke etmek hesabının bir yansımasıdır. Fakat bu çabalar da umulan sonuçları veremeyecektir. CHP'nin öteki partilerden farklı ne bir çözümü, ne de mevcut derin kriz ve savaş ortamında halk kitleleri lehine onlardan farklı bir pratik tutumu sözkonusudur. Emekçi kitlelerin hoşnutsuzluğunu derinleştirmemek kaygısıyla sosyal dema-

gojiye başvurmaktan bile özenle kaçınmaktadır. Yakın geçmişte Demirel ve Çiller koalisyonları döneminde bu partinin neler yaptığı ise kolay unutulacak türden değildir.

Bir de parlamenter avanaklıkla sözde ülkenin ve emekçilerin sorunlarına çözüm bulmak iddiasındaki reformist sol var. Resmi düzen siyasetinin çöküntüsünün yarattığı boşlukta ve devrimci alternatifin zayıflığı koşullarında, reformist sol kendi reçeteleriyle sahnede boy göstermektedir. ÖDP, EMEP, ve SİP türünden iktidarsız ya da ciddiyetsiz örnekleri bir yana bırakalım. Şu sıralar öne çıkan iki örnek var karşımızda. Bunlardan ilki Perinçekçi partidir. Bu partinin durumdan çıkış reçetesi, kendi ifadesiyle, “milli ekonomimizi” ve “milli devletimizi” kurtarma hedefine yöneliktir. Bu iflas halindeki kurulu düzeni islah etmek iddiası ve programı demektir. Yani kurtarılmak istenen gerçekte bataktaki düzenin kendisidir. Emekçilerin ve ülkenin gerçek kuruluşu uğruna mücadele, kurulu düzenin temelini oluşturan kapitalist ekonomiyi ve çatısını oluşturan burjuva devleti yıkma devrimci programına dayanmayı gerektirir. Perinçekçi parti ise, “milli” yaftası taktığı bu temeli ve çatıyı islah edip kurtarmak peşindedir. Bu onun burjuva milliyetçi düzen partisi konumuna uygun düşen bir kaygı ve hedeftir.

Öteki örnek, teslimiyetçi Kürt cephesi, yani PKK-HADEP çizgisidir. Bazı ulusal hak kırıntıları ile resmi siyaset sahnesine resmen kabul edilmiş karşılığında, Kürt halkının devrimci birikimini kurulu düzene peşkeş çekme çizgisidir bu. Bu çizginin çözüm reçetesi ise içeriksiz bir boş söz kalıbı haline gelmiş olan “demokratik cumhuriyet”tir. Dünya ölçüsünde ve Türkiye’de iflas halindeki kapitalist düzen, içerde baskı ve terör, dışarda saldırganlık ve savaşla açmazlarına çözüm ararken, onun karşısına sözde “demokratik cumhuriyet” gibi bir çözüm alternatifleriyle çıkmak, bugünün gerçekleri karşısında papazca vaazlara sapmak ve gülünç duruma düşmekten başka bir şey

değildir. PKK-HADEP çizgisine yön verenlerin bunun farkında olmadıkları söylenemez. Ama asıl amaç, Kürt halk kitlelerini hayallerle oyalamak ve bu arada Türk burjuvazine güven vermektir. Önerilen sözde çözüm reçetesinin biricik gerçek işlevi budur. Ama ulusal ve uluslararası gelişmelerin katı gerçekliği karşısında bu aldatmacanın çöküşü uzun sürmeyecektir.

Özetle, düzen siyasetinin mevcut durumdan bir siyasal çıkış alternatifi yoktur. Bundan dolayıdır ki, çözümü bir yandan baskı ve teröre başvurarak korku ve yılgınlığı hakim kılmakta; öte yandan ise propaganda ve iletişim aygıtlarını etkili bir biçimde kullanarak emekçi kitleleri ideolojik olarak sersemletmekte ve kültürel açıdan dejenere etmekte bulunmaktadır. Yazılı ve görsel medyadaki aşırı kokuşma ve bayağılaşma bu çerçevede bilinçli bir politik tutumun yansıması olarak da ele alınmalıdır. Bunlara sendika bürokrasinin işçi hareketini felçeden ve umutsuzluğa sürükleyen hain rolü ile burjuva gericiliği için her dönemin değişmez silahları olarak kalan dinsel gericiliği ve şoven milliyetçiliği eklemek gerekir. (Şu sıralar Kıbrıs ve Musul-Kerkük üzerinden yürütülen propaganda ve yaratılmaya çalışılan milliyetçi histeri, bu sonuncuya güncel örnekler olarak verilebilir.)

### **Çıkış yolu devrimdir; görev devrime hazırlanmaktır**

Ekonomiyi batıran, ülkeyi borç köleliği içinde soluksuz bırakan, işçi sınıfı ve emekçileri sosyal yıkıma, açlığa, işsizliğe ve perişanlığa mahkum eden, köylülüğü yıkıma uğratan, ülkeyi bölge halklarına karşı emperyalizmin saldırı üssü haline getiren bir burjuva sınıf egemenliği gerçeği ile yüzyüzeyiz. İşbirlikçi Türk burjuvazisi içte sosyal yıkımı ağırlaştırarak, bunu başarabilmek içinse baskı ve terörü yoğunlaştırarak; dışta ise ABD'nin hizmetinde savaş maceralarına girişerek,

durumdan bir çıkış yolu bulmak çabası içerisinde. İçerde kendi halkına karşı savaş, dışarda komşu halklara karşı savaş, iflas etmiş düzenlerin tarihsel davranış çizgisidir. Bu yolla çıkış arayışlarının sonuç vermediği durumlar ise, çöküşü hızlandıran ve devrimci çıkış yolunu hazırlayan sonuçlara yolaçmışlardır. Bu tarihin temel önemde bir dersidir.

Dönemin omuzlarımıza yüklediği devrimci görevlere bu tarihsel perspektif içerisinde ve devrimci bir iyimserlikle yaklaşmalı, fakat güncel planda bunların son derece zorlu ve ağır görevler olduğunu da gözönünde bulundurmalıyız. Durumdan kısa vadeli çıkış için sihirli devrimci reçete yok elimizde. Durumdan biricik gerçek çıkış, partinin devrimci programında en net ve özlü bir biçimde ortaya konulmuştur.

Güncel görev, bu stratejik çıkış yoluna ulaşabilmek için güncel devrimci görevleri büyük bir cesaret ve inisiyatifle üstlenebilmektir. Görev, emekçi halk hareketinin öncü sürükleyici gücü ve birleştirici eksenini olma yeteneğine sahip biricik sınıfı, işçi sınıfını etkilemek, örgütlemek ve mücadeleye yönlendirebilmektir. Bunun için, sosyal yıkım saldırılarından emperyalist savaş macerasına kadar tüm güncel gelişmelerden en iyi biçimde yararlanabilmektir. Görev, işçi sınıfını ve onun en yakın müttefikleri yarı-proleter emekçi katmanları etkilemeyi ve kazanmayı kolaylaştıracak araç ve yöntemleri devrimci bir yaratıcılıkla bulmak ve pratikte en etkin bir biçimde kullanabilmektir. Görev, işçi sınıfına ve emekçilere umut aşılayan ve güven veren bir politik duruş ve pratik çaba içerisinde olabilmektir.

Güncel görev, ülkeyi ve halkı yıkıma sürükleyen işbirlikçi burjuvazinin sınıf egemenliğine ve onun gerisindeki emperyalizme karşı, işçi sınıfının devrimci iktidarına hazırlanmaktır. Mevcut durumdan bunun dışında herhangi bir çıkış yolu yoktur.

*(Ekim, sayı: 226, Kasım 2001. başyazı)*

# **Sınıf çalışmasının güncel sorunları**

## **Solda gerileme ve sınıftan uzaklaşma**

Son yıllarda geleneksel sol siyasal akımlar sınıf çalışması alanındaki iddialarını neredeyse tümden yitirdiler. Bunun nedenlerini genişçe tartışmanın yeri burası değil, ama bu durumun tespiti bizim için önemli.

Sol genel bir gerileme süreci yaşıyor, buna reformist sol da dahil. Geçmiş yıllarda devrimci hareketin gerilediği bir ortamda, düzenin de bilinçli bir tutum çerçevesinde alan açmasıyla reformist sol bir parça glenebiliyordu. Artık durum farklıdır; çürüyen ve hiçbir konuda ciddiye alınır bir politikası ve pratik tutumu olmayan reformist sol da sürekli kan kaybediyor.

DP'deki rme dağılma noktasına varmış durumda. Bu liberal çevredeki hakim kanat artık düzen soluna



yamanarak kendine bir çıkış aramak peşinde. Muhalif konumdakilerin ise bağımsız davranacak ideolojik temelleri, kendi bağımsız yollarını yürüyecek güç ve iradeleri yok. İyi halli kent-küçük burjuvazisine dayanan ÖDP'nin sınıf çalışmasında zaten bir iddiası yoktu. Alt kademe sendika bürokrasisinin belli unsurlarının bu partideki varlığı sınıf içinde dolaylı bir etki sayılsa bile bu böyle.

Sınıf çalışması konusunda büyük iddialarla ortaya çıkan EMEP de artık tıkanmış durumda. Son yıllarda sürekli güç kaybediyor. Kriz sonrası Emek Platformu (EP) politikası bu partinin siyasal iflasını, zindan direnişi karşısındaki tutumu ise çürümüşlüğü gözler önüne serdi. Toplumdaki temel sınıfsal güçleri tanımlamaktan bile aciz liberal EP programını (ki tam da baştan öngördüğümüz gibi bu program haftaları bile bulmayan bir süre içinde sahipsiz kaldı) “tarihi değerinde” görmesi ve göklere çıkarması, bu partinin sınıfa kendi payına söyleyecek ciddi bir sözü kalmadığını da bir kez daha ortaya koydu.

Tatlı su solcularından oluşan bir yarı-aydınlar kulübü durumundaki SİP'in ise siyasi bir parti olarak zaten hiçbir zamana ciddiye alınır bir yanı olmadı. Bilindiği gibi onun sorunu sınıfla değil yarı-aydın unsurlar ve orta sınıf mensubu öğrencilerle. Bu liberal çevre kendince “sola aydın yetiştirme” misyonu üslenmiş; bunu kendi işi olarak görüyor ve böyle bir misyondan fazlasıyla memnun, bu ona yeterli tatmini sağlıyor.

Konumuz bu değil kuşkusuz; soldaki gerilemenin ve sınıf çalışmasından uzaklaşmanın genel niteliği çerçevesindeki değişimler olarak bunlara işaret etmek gerekti. Bugün bir dizi gösterge, solda genel bir gerileme, bir zayıflama olduğunu ortaya koyuyor. Sol akımların sınıfa yönelik çalışmasındaki genel zayıflama da, öncelikle bu durumun bir yansımasıdır.

Öte yandan sınıf hareketi, özellikle depremle birlikte

kırılan dalgadan beri, ortaya anlamlı bir yeni hareketlenme koyamadı. Bu krizin yıkıcı etkilerine ve yüzbinlerce işçiyi ilgilendiren toplu sözleşmeler dönemine rağmen böyle oldu. Sınıf hareketinin belirgin bir canlılık ortaya koymadığı, dolayısıyla da vaatkar görünmediği bir evrede, sınıfa yönelimi sınıftaki canlanmaya sıkı sıkıya bağlı ve bu anlamda kendiliğindenci olan geleneksel sol akımlar da, tümüyle doğal olarak sınıf çalışmasından giderek daha çok uzaklaşacaklardı, nitekim öyle de oldu.

Söylenenlerden de anlaşılacağı gibi, bu durum ve tutum şaşırtıcı değildir; geleneksel solun sınıfa yönelişinin sağlam bir ideolojik perspektife, ilkeli ve stratejik bir bakış açısına dayanmadığını her zaman söyleyegeldik. Böyle olunca, geleneksel soldan sürekli, soluklu, uzun vadeli hedeflerin ürünü bir sınıf çalışması tutumu da doğal olarak beklenemez. Sol akımların sınıfa yönelimi tümüyle kendiliğindencidir, bunu hep gözönünde bulundurmak gerekir. Bugün bu ülkede sınıf kitleleri yeniden hareketlensin, hemen tüm sol gruplar yeniden bir "sınıf yönelimi" içine gireceklerdir. Ama somutta bugün böyle bir durum da yok. Üstelik, ağır bir kriz dönemine rağmen. Böyle olunca, sınıfın ve dolayısıyla ona yönelik bir çalışmanın cazibesi de kalmıyor kendiliğindenci sol akımlar nezdinde. Öte yandan, buna son bir nokta da denebilir, yılların getirdiği bir gözlem, bir izlenim de var. Sınıf hareketi zaman zaman canlanıyor, fakat sonuçta pek kalıcı mevziler kazanmadan geri çekiliyor ve yeniden bir durgunluğa gömülüyor. Bunun da getirdiği bir güvensizlik, umutsuzluk, dolayısıyla bir soluksuzluk var sol akımlarda. Buna karşılıksız kalan sınıf çalışması yorgunluğu da denebilir.

Sonuç olarak, bugün hem solun, hem sınıf hareketinin zayıflığından gelen bir durumla yüzyüzeyiz. Bu sınıf çalışmasında genel bir zayıflama, sınıf çalışmasına genel bir

ilgisizlik olarak gösteriyor kendini. Sınıf çalışmasında belirgin bir boşluğun ifadesi bu olgusal durumun tespiti. Partinin sınıfa yönelik çalışması bakımından haliyle önem taşıyor.

## **Etkili bir sınıf çalışmasının önkoşulları**

Partimiz açısından sınıfa etkili bir yönelişin bu açıdan tam zamanı. Partimiz kendisi açısından en zor ve sıkıntılı dönemlerde bile sınıf çalışmasını olanakları ölçüsünde sürdürdü. Şimdi ise etkili ve çok yönlü bir yüklenmenin öznel koşullarına asgari ölçüde sahip durumda. Bugün, sınıf çalışmasına bu genel ilgisizlik ortamında, bu çalışmayı çok daha ciddi bir sorun olarak ele almak ve yaşanan boşluğu doldurmak konusunda iddialı olmak durumunda.

Sorunun bir yanı budur; mevcut boşluğu doldurmak konusunda iddialı olmak, sınıfa yönelik çalışmamızı çok yönlü olanaklar ve araçları devreye sokarak güçlendirmektir. Sorunun öteki yanı ise kendi durumumuzla ilgilidir.

Kendi cephemizden bakıldığında, durum genel çizgileriyse şöyledir: Kongreyi izleyen süreçte karşı karşıya kaldığımız saldırıların yarattığı gerilemeyi artık telafi etmiş durumdayız. Aynı anlama gelmek üzere yeniden etkili bir sınıf çalışmasına girebilmenin, bu alana yeniden etkili bir biçimde yüklenbilmenin koşullarına bugün artık ulaştığımız bulunuyoruz. Bakışaçısından yana bir problemimiz zaten yok. Partinin bu konudaki ideolojik bakışaçısı açık ve sağlam teorik temellere dayalıdır. Yıllar boyunca çeşitli güçlüklerle rağmen sınıf eksenli çalışma perspektifinin korunabilmesi bu sayede olanaklı olabilmiştir.

Kuruluş Kongresi sonrası dönemde bilinen nedenlerle çalışma pratik planda biraz zayıfladığı için, sınıf çalışmasının sorunlarına ilişkin tartışmalar da basınımızda, özellikle de

*Ekim*'de nispeten geri plana düştü. Güçlerin yeterince hazır olmadığı, imkanların sınırlı olduğu bir dönemde, sınıf çalışmasının sorunları üzerine çok fazla bir tartışma da zorlanmadı, bu anlamlı ve işlevsel görülmedi. Zira bu sorunların tartışılması güçlerin bu alana etkili bir biçimde yöneltilmesiyle sıkı sıkıya bağlantılıdır. Buna uygun yeterli koşulların, dolayısıyla güçlü bir yönelimin olmadığı bir durumda, sınıf çalışmasının sorunları üzerine işlevsel, pratik değeri ve yararı olan bir tartışma da yapılamazdı.

İhtiyaç keşfin anasıdır; dikkat ediniz, tam da böyle bir çalışmaya yönelişin koşullarının olgunlaştığı bir sırada, sınıf çalışmasının dönemselsel sorunlarına özel bir ilgi gösterebiliyoruz, bunu basınımızda parti çalışmasının temel gündemlerinden biri haline getirebiliyoruz. Kuşkusuz sınıf hareketi üzerine geçmişten bugüne birçok değerlendirme yaptık, tartışmalar yürüttük. Ama bütün bu değerlendirme ve tartışmalar, bunların yapıldığı dönemin kendine özgü koşullarıyla da sıkı sıkıya bağlantılıdır. Biz bugün daha özgün koşullar içerisindeyiz; gerek genel siyasal ortam ve sınıf hareketi, gerekse kendi durumumuz bakımından. Bu dönemin kendine özgü özellikleri var ve biz de bunları ele alıp çözümlen değerlendirmeler ve tartışmalar yapmak zorundayız. Sınıf çalışmasına yeniden yüklendiğimiz bir dönemde bu çalışmanın güncel sorunları üzerinde yoğunlaşmak, bu çalışma içindeki tüm kadrolarımızın katkılarıyla bu tartışmayı zenginleştirmek durumundayız.

### **Seçilmiş alanlarda yoğunlaşan soluklu bir çalışma**

Burada önemli noktalardan biri, seçilmiş alanlarda yoğunlaşmış bir çalışmaya her zamankinden çok dikkat göstermektir. Bu en başından itibaren vurguladığımız bir noktadır.

Ama yakın yıllara kadar belli esaslara göre seçilmiş alanlar üzerinde ısrarlı ve soluklu bir çalışmayı başaramadığımız da bir gerçektir. Nitekim bu sorun kuruluş kongresinde de ciddi değerlendirmelere ve eleştirilere konu edildi. Hareketlilik dönemlerinin ve mevzi direnişlerin önemi, bunların gerektirdiği sorumluluklar ne olursa olsun, daha kalıcı, daha temelli kriterlerle seçtiğimiz çalışma alanları ve birimleri üzerinde yoğunlaşma perspektifini kaybetmemek durumundayız. Oysa geçmişte çoğu durumda bu böyle olabildi, seçilmiş alanlarda ısrarlı ve soluklu bir çalışmada asgari başarıyı gösteremedik.

Bu zayıflık kongrede eleştirilmişti ve denilmişti ki; sanayinin belli ölçülerle temel çalışma alanı olarak saptanmış temel kolları kısa dönemde edilgen görünseler bile, bunlar gelecekteki sınıf hareketlenmesinde belirleyici, sonucu tayin edici alanlar olduğuna göre, bu alanlarda bugünden soluklu bir çalışma yürütmek, stratejik birimler ya da sektörler olarak değerlendirilen alanlarda kalıcı bir çalışmayı başarmak zorundayız. Kongre ön hazırlık süreci oturumlarında yapılmıştı bu tartışma ve üzerinden daha bir ay bile geçmeden, Türk Metal çetesinin satışına karşı metal işçilerinin o büyük tepkisi patlak verdi, önden yapılan eleştirel değerlendirme olduğu gibi doğrulandı. Nitekim kongrenin resmi oturumlarındaki tartışmalarda buna önemle işaret edildi; ön tartışma sürecinde belirlediğimiz temel önemde noktaların, metal işkolundaki bu beklenmedik büyük patlamayla somut olarak doğrulandığı vurgulandı.

Aynı kongre hazırlık tartışmalarında denilmişti ki; eğer siz önden bu birimlerde hazırlıklı değilseniz, bir biçimde orada yer tutmamışsanız, belli mevziler kazanmamışsanız, belli kadrolarla oraya yerleşmemişseniz, hareket patladığında artık geç kalmış oluyorsunuz, patlama yanınızdan geçip gidiyor, size ise çaresizce seyretmek kalıyor. Siz yalnızca

hareketliliğin patlak verdiği bir evrede yapacağınız müdahaleyle hiçbir yere gidemezsiniz. Bu alan ya da birimlerde önden mevzileriniz olacak, bir parça yerleşmişliğiniz olacak ki, eylem patlak verdiğinde o size yeni mevziler, yeni güçler kazandırabilsin. Değilse, patladığı zaman “geçmiş ola!..” oluyor. Siz onun tümüyle dışında kalıyorsunuz. Bu, soluklu, uzun vadeli çalışmanın özel ve ilkesel önemine de bir gösterge kabul edilmişti, sözkonusu tartışmalarda.

Partimiz artık sınıf çalışmasını gündelik fırsatları değerlendirme kaygısından öteye uzun vadeli bir bakış ve plana pratikte de oturtmak zorundadır. Bugün ortada zaten genel bir hareketlilik yok. Zaman zaman belli hareketlenmeler, yer yer bazı mevzi direnişler gene var. Parti buna gerekli ilgiyi gene gösterir, göstermelidir. Fakat bu seçilmiş alanlara yönelik çalışma planımızı, bu çalışmanın soluklu ve kesintisiz seyrini hiçbir biçimde bozmamalı, bozmak bir yana zayıflatmamalıdır. Biz kendi yoğunlaşmamızı bozmadan bu türden geçici hareketlenmelere, mevzi direnişlere pratik ilgi göstermeyi başarabiliyorsak mesele yok. Ama bu, temel çalışma alanlarımızdan uzaklaşmak pahasına olmamalıdır. Temel önemde ölçütlere bağlı olarak seçilmiş alanlarda yoğunlaşmış soluklu bir çalışmayı artık başarabilmek durumundayız.

### **Sınıf çalışmasında bütünlük**

Bir başka noktaya geçiyoruz. Seçilmiş alanlarda yoğunlaşmış çalışma, partinin bütünsel çalışmasının bir ifadesi de olabilmelidir. Parti seçilmiş temel alanlara tüm kollardan yönelip yüklenebilmelidir. Açık ve gizli, legal ve illegal alanlardan birbirini tamamlayan ve besleyen bir çalışma olmalıdır bu. Aynı şekilde tüm araç, biçim ve yöntemlerin birarada birbirini tamamladığı ve güçlendirdiği bir çalışma olmalıdır. Sendikal çalışmadan işçi platformlarına, genel politik

propagandadan işçi kültür evlerine kadar tüm bu araçlar ve yöntemler aynı çalışma için bütünsel bir yaklaşımla kullanılmalıdır. Partinin bu açıdan çalışmasında bir bütünlük olmalı, her koldan çalışması birbirini tamamlamalı, beslemeli ve güçlendirmelidir ki gerçekten sonuç alınabilsin.

Yoğunlaşma bu anlamda da bir yoğunlaşma olabilmelidir. Değişik kollardan yapılan çalışma ve kullanılan değişik araç ve imkanlar bu aynı seçilmiş çalışma alanı için seferber edilebilmelidir. Bu basitçe şu demektir: Siz A bölgesinde B ve C sektörlerini seçmişsinizdir. İlgili bölgedeki parti örgütü buraya yönelik çalışacak, fakat aynı zamanda ilgili bölgedeki açık propaganda ve ajitasyon da bu aynı alana yönelecektir. Sendikal çalışmanız politik çalışmanızı bu alan üzerinden tamamlayacak, kültür evleri ya da işçi platformları türünden oluşumların sağladığı olanaklardan bu doğrultuda yararlanılacaktır. Genel bir kampanyanız varsa, bu çalışma buraya özellikle ve öncelikle taşınacak, dağıtım gruplarınızın öncelikli alanları bu türden seçilmiş alanlarınız olacaktır. Bu bir başka temel nokta. Bu açılıp irdelenebilir ama genel planda açık bir konu olduğu için burada hatırlatmakla yetiniyoruz.

Biz iki temel alandan, illegal alan ve açık alandan yürütülen parti çalışması birbirini tamamlamalı diyoruz. Bu çalışmanın herbirinin kendine göre bir anlamı ve yeri var. Genel planda alındığında, partimizin mücadele ve örgütlenme anlayışı içerisinde bunların tuttuğu yer bellidir. İlegalitenin temel alınması ve bu temel üzerinde legalitenin etkin ve çok yönlü istismarı partimiz için yeterince açık konulardır. Bunlar üzerinde burada yeniden durmak gerekmiyor. Burada üzerinde asıl durulması gereken nokta, ki bu bizi tartışacağımız konuya getirecek, sınıfa yönelik politik çalışmanın çok değişik biçim, yöntem ve araçlarıdır.

Partinin her zaman olağan bir propaganda-ajitasyon ve siyasal teşhir faaliyeti vardır. Bu kesintisiz faaliyeti parti

örgütleri ve onları saran çeper örgütleri sürdürür. Partinin bu olağan siyasal çalışması doğaldır ki öncelikle seçilmiş alanlara yönelir. İlgili bölgedeki parti komiteleri seçilmiş fabrikalara adam sokmaya çalışarak, sektördeki işçileri belli biçimlerde etkilemeye çalışarak, sistematik bir propaganda-ajitasyonla oraya yüklenir. Aynı yüklenmeyi açık alan da yapar. Örneğin, kriz patlak vermiştir, konuya ilişkin özel sayı hazırlamışsınızdır, bunu öncelikle buralarda dağıtırsınız. Afişler hazırlamışsınızdır, büyük kentlerin merkezlerine asmanın yanısıra, özellikle buralara asarsınız. Bu normal propaganda-ajitasyon faaliyetidir. Partinin propaganda-ajitasyon faaliyetinde bir süreklilik vardır. Elinde herhangi bir özel araç olmasa da, bir partinin normal propaganda-ajitasyon ve teşhir araçlarıdır bunlar. Sonuç olarak, açıktan ve örgüt alanından sürdürülen bu çalışma özellikle ve öncelikle bu alanlarda yoğunlaştırılacaktır.

İkinci bir temel kanal sendikal çalışma ve sendikalarda çalışmadır. Bu bir başka çalışma ve yüklenme alanıdır; doğal olarak dönemsel sendikal çalışmanın sorunları üzerinde yoğunlaşmayı gerektirmektedir. Sınıfa yönelik çalışmanın döneme uygun bazı özgün araçlarını (platformlar, kültür evleri vb.) üçüncü bir bahis olarak ele almadan önce sendikalar ve sendikal çalışma sorunu üzerinde biraz duralım.

### **Örgütsüzleştirme saldırısı ve sendikalar**

Burjuvazinin dünya ölçüsünde sınıfı örgütsüzleştirme, bu çerçevede sendikaları işlevsizleştirme saldırısı var. Neo-liberal saldırının temel önemde bir boyutudur bu. Bu, hiç de '89 yıkılışı ile başlamış bir saldırı da değildir. Son 20 yılın olayıdır, '80'li yılların başlarında gündeme getirilmiş ve aralıksız olarak bugüne kadar sürdürülmüştür. '89 sonrasında



ise bu saldırı adeta dizginlerinden boşalmıştır.

Sendikaları mümkün mertebe etkisizleştirmek, böylece sınıf hareketini örgütsüzleştirme yoluyla tümünden güçten düşürmek, paralize etmek, sermayenin uluslararası nitelikteki saldırısının temel stratejik hedeflerinden biridir. Bunun '89 yıkılışından sonra dünya çapında genelleştiğini ve iyice pervasız bir hal aldığını görüyoruz. Taşeronlaştırmaydı, özelleştirmeydi, demokratik hakların gaspıydı, İMF reçetelerinin şu veya bu yöntemle dayatılmasıydı, bir dizi yöntemle sınıf örgütsüzleştiriliyor, sendikalar işlevsizleştiriliyor.

Türkiye üzerinden baktığımızda daha da özgün durumlar görüyoruz. Türkiye'de sendikal hareket 12 Eylül faşist darbesiyle birlikte zaten önemli ölçüde güçten düşürüldü. Sendika bürokrasisi daha sıkı bir biçimde denetim altına alındı, düzene ve devlete daha sağlam bir biçimde eklemlendi. Böylece sendikalar neredeyse tümünden işlevsizleştirildi. Sendikaların sınıfın hak alma mücadelelerinde 12 Eylül öncesi dönemde oynadığı rol büyük ölçüde ortadan kalktı. Sendikalar artık basit ücret mücadeleleri, en sıradan sosyal hak mücadeleleri de veremez duruma getirildi. Geçmişte, '80 öncesinde, bu mücadele iyi-kötü bir parça verilirdi. Şimdi bu da yok, sendikalar ücret mücadelesi vermiyorlar, sözleşmeler kural olarak satışla bitiyor.

Bunda sınıf hareketindeki genel zayıflığa bağlı olarak yeterli bir taban basıncının olmamasının da özel bir rolü var kuşkusuz. Bu basıncın nasıl bir rol oynayabildiğini, sendikaların başındaki satılmış güruhu herşeye rağmen bir şeyler yapmaya nasıl yönelttiğini, '89'da patlak veren Bahar Eylemlilikleri'nde somut olarak gördük. Fakat bu özgün bir durumdu; 12 Eylül döneminde birikmiş derin hoşnutsuzluğun kendini yaygın biçimde nihayet dışa vurmasının bir ürünüydü. 12 Eylül askeri-faşist saldırısı işçi sınıfının kazanımlarını ortadan kaldırmıştı ve onu uzun yıllar için bir hareketsizliğe

mahkum etmişti. Buna karşı işçi sınıfı saflarında büyük bir tepki birikimi vardı. Bu tepki birikimi kendini tabandan dışarı vuruyordu. Kendiliğinden harekete geçen bu işçi basıncı karşısında sendikacılar da istemeden de olsa bir şeyleri kovalamak zorunda kalıyorlardı.

Sonuçta bu dalga da bir biçimde kırıldı, o dinamizm de bir biçimde boşa çıkarıldı, bunu biliyoruz. '90'lı yılların mücadelesi değerlendirilirse, bunun nasıl olduğu izah edilebilir, fakat burada buna gerek yok, zira konumuz bu değil. İşçi sınıfı sonrasında da zaman zaman çıkışlar yaparak sendikacıları yine alanlara sürdü. Biz bu ülkede 20 Temmuzlar, 5 Ağustoslar, 8 Ağustoslar gördük, 300 bin işçinin katıldığı Eylül grevleri gördük, 12 Ekim'de Ankara'da barikatların nasıl aşıldığını gördük. İşçi sınıfı aslında uzun bir zaman, sendikacıları bir şeylere yöneltti. Örneğin '94 Kasım'ında Ankara'da, işçilerin büyük öfkesi karşısında Bayram Meral ağaçlara tırmanmak zorunda bile kaldı. Ama işçi sınıfı bu basıncı uygulamakla birlikte, sendika bürokrasisini aşarak kendi bağımsız gücü ve inisiyatifi ile bir sonuca da gidemedi. Onun kendi gücüyle ortaya koyduğu bu dinamizm devrimci bir önderlikle de birleşemedi. Bir sonuç yaratamadığı ölçüde, sınıf dinamizmini tümünden kaybetmiş olmamakla birlikte, böyle taban basıncıyla sendikacılara bir şeyler yaptırmak, buradan sonuç almak umudu da zamanla kırıldı. Taban basıncı yıllarca o hava boşaltma eylemlerini gündeme getirdi, ama sonuç değişmediği için bugün işçi sınıfı saflarında buradan gelen bir çaresizlik duygusu var.

Sözü şuraya getirmek istiyoruz. Sendikalar işçi sınıfının kitlesel sınıf örgütleridir. İşçi sınıfının mücadelesinin üç temel biçiminden biri ekonomik mücadeledir, sendikalar ise bu mücadelenin temel araçlarıdır. Ama bugün Türkiye'de sendikalar giderek güç kaybediyor, giderek işlevsizleştiriliyor. İşçi sınıfının sendikalara olan inancı ve güveni sürekli zayıflıyor.

Ve bugün için işçi sınıfının başka bir örgütü de yok ortada. İşçi sınıfı partisi ile birleşmiş değil, parti örgütlerine dayanıyor değil. Sovyetler, işçi meclisleri türünden politik kitlesel örgütlenmeleri doğal olarak yok. Doğal olarak diyoruz, zira sınıf mücadelesinin bugünkü düzeyinde bunların olmasının koşulları yok. Halihazırda sınıfın kitlesel tek örgütüdür sendikalar. Ve işçi sınıfının sendikalara da olan inancını kaybetmesi, burjuvazinin hedeflediği amacının görece olarak gerçekleşmesi demektir. Bu nedenle sendikaların işlevsizleştirilmesi küçümsenemez, buna seyirci kalınamaz. Tam tersine, bunları sınıf mücadelesinin önemli imkanları olarak değerlendirmek gibi bir sorunumuz var. Nitekim partimizin programı da bunu temel önemde bir stratejik ilke olarak formüle etmiş bulunuyor. (Bkz., *TKİP/Program Tüzük*, VIII. Bölüm, 4. madde, s. 50-51)

Bu durumda biz sendikal çalışmayı, sendikaları tabandan devrimcileştirme ve onlara taban inisiyatifi ve örgütlenmesi ile işlev kazandırma işini artık daha ciddi bir biçimde ele almak, sendikaları daha yakından izlemek ve sendikal cephede mevzi kazanmak meselesini gereğince önemsemek durumundayız. Bu sorun kongrede de gündeme getirildi ve üzerine son derece aydınlatıcı değerlendirmeler yapıldı. Ama partinin yaşadığı sorunlar, sıkıntılar, buna bağlı olarak sınıf çalışmasındaki gerileme, kongrede ortaya konulan genel perspektifin somutlanmasını geciktirdi, bir bakıma bugüne erteledi.

### **Sendikal çalışmada sınıf çizgisi**

Son on yıl üzerinden baktığımızda, Türkiye solunda sendikal cephede üç yol tutulduğunu görüyoruz. İlki, TDKP ile başlayıp onun tasfiye olmasının ardından EMEP ile sürdürülen çizgidir. Sendikal bürokrasiye yaranarak, ara kademe sendika bürokrasisinin konum ve eğilimlerine uygun düşen

bir ideolojik-politik çizgiye kayarak onu sözde etkileyip kazanmak ve böylece sendikal mevziler ele geçirmek. Belli şubeler ya da bir-iki önemsiz sendika üzerinden EMEP'de bunun örnekleri var.

İkincisi, geleneksel küçük-burjuva akımların şu veya bu marjinal sendika üzerinden kendine özel bir alan açması ve bu ekseninde dolanıp durması. Birileri DİSK'te o güne kadar boş bulunan bir işkolu üzerinden işe başlıyor, içini doldurmaya çalışıyor, oluyor güya sendikal mevzi. Bunun nispeten başarılı bir örneğini Nakliyat-İş oluşturuyor.

Ama üçüncü bir yol var ve partinin yolu bu olmalıdır. Parti kendi boyuna göre sendika seçmez. Sınıf nesnel bir güçtür üretimde tuttuğu yerle. Biz boyumuza göre sınıf kesimleri ya da örgütleri seçemeyiz, bizim için önemli olan sınıf hareketinin kritik sektör, fabrika ya da işletmeleridir. Seçimimizi bu nesnel ölçüte göre yaparız. Neresi temel önemde ise, hangi sendika, hangi işkolu önemliyse, kendimizi ona göre konumlandırırız. Örneğin bizim için metal işkolu önemliyse, bu durumda yapılması gereken bu alandaki sendikalar içinde, onların tabanında etkin olmayı başarabilmektir. Petrol işkolu önemliyse, bu işkolundaki temel sendikalar içinde etkin olmayı bilebilmektir. Tekstil Türkiye'de özel bir yer tuttuğu için bu işkolunda bir yer tutabilmektir vb.

Biz sabırlı bir politik taban çalışmasıyla, sınıf tabanında güç bulabildiğimiz ölçüde sendikalarda güç olacağız. Dolayısıyla sendikal çalışmada mesafe almamız, ancak sınıf çalışmasında alacağımız mesafeyle birlikte, onunla içiçe olabilir. Elbette bunun tersi de doğrudur. Sendikalarda bir biçimde mevziler kazanmadan sınıf kitlesi üzerinde etkinlik kuramayız. Burada böyle bir organik bütünlük ve karşılıklık var. Burada bir kopmaz bir içiçelik var, bunun altı özellikle çizilmelidir.

(*Ekim, sayı: 225, Eylül 2001*)

## **Öncü işçi platformları**

Daha önce içinden geçmekte olduğumuz dönemde partinin sınıfa yönelik genel politik çalışması üzerinde durmuş ve bunu bu çalışmanın özel bir alanı olarak sendikal çalışmanın bazı sorunları ile birleştirmiştik. Burada ise sınıf çalışmasının daha özgül bir alanı ve aracı olarak öncü işçi platformları üzerinde duracağız. Bunu gelecek sayıda işçi kültür evleri üzerine bir değerlendirme ile sürdüreceğiz.

### **Öncü müdahalenin ürünü olarak öncü işçi platformları**

Öncü işçi platformları ile ilgili olarak gözönünde bulundurulması gereken en temel nokta, başlangıç noktası itibarıyla bu örgütlenmelerin öncü bir müdahalenin ürünü olarak

gündeme getirilmiş oldukları gerçeğidir. Bu özellikleriyle onlar, sınıf hareketinin kendi dinamik gelişimi içerisinde ortaya çıkan ya da çıkacak olan sınıf örgütlenmelerinden farklıdır. Bu temel önemde noktayı gözönünde bulundurmak, bu platformları hedeflenen konuma ve işleve kavuşturmanın sorunlarını kavramak bakımından özellikle önemlidir. Doğal olarak bu bir zaman ve süreç sorunu olacaktır. Fakat bu geçiş sürecini başarıyla ve bir an önce geride bırakmak da, buna ilişkin görev ve sorumlulukları öncü müdahale bilinciyle üstlenmek ölçüsünde olanaklıdır. Platformların öncü bir müdahalenin ürünü olarak gündeme getirildikleri gerçeği gözden kaçırılmadığı ölçüde, bu görevlerin üstlenilmesi ve gerçekleştirilmesi de kolaylaşacaktır.

Bu örgütlenmelerin öncü bir müdahalenin ürünü olarak gündeme getirilmiş olmaları gerçeği, elbette onların keyfi bir biçimde tasarlandıkları anlamına gelmez. Tersine, bu örgütlenmeler sınıf hareketinin son on küsur yıllık deneyimlerinden hareketle ve sınıf hareketinin bugünkü zayıflıkları ve açmazlarıyla ilgili bir değerlendirmenin ürünü olarak gündeme getirilmişlerdir. Yani tümüyle somut bir değerlendirmenin ürünü ve döneme uygun düşen politik-örgütsel bir araç olarak.

Bugün sınıf hareketi neredeyse tam bir örgütsüzlük içindedir. Sınıfın tek kitlesel örgütü sendikalardır ve sendikalar ise doğrudan ya da dolaylı biçimler içerisinde burjuvazinin denetimi altındadırlar. Sınıf kitlelerinin örgütlenme ve mücadele isteklerini karşılayan, sınıfın ileri öncü unsurlarının taşıdığı dinamizmin gelişip serpilmesine zemin oluşturan yapılar olmaktan tümüyle uzaktırlar. Dahası, bugünkü halleriyle tam tersi bir işlev görmektedirler. İşçilerin sınıf örgütlenmesine olan inancını ve güvenini kıran, mücadele isteğini boşa çıkaran, sınıfın ilerici öncü unsurlarını atalete ve çaresizliğe sürükleyen bir meşum rol oynamaktadırlar.

Sermayenin ve devletin denetimindeki sendika bürokrasisi sendikaları yazık ki bugün bu konuma düşürmüştür. Bu ihanet yıllardır sınıf hareketini felçetmekte, sermayenin sonu gelmeyen saldırıları karşısında sınıf kitlelerini örgütsüz, savunmasız ve çaresiz bırakmaktadır.

Özellikle '89 bahar eylemlerinin ertesinde ve onun yarattığı maddi ve moral birikim üzerinden, tabandaki ilerici-devrimci işçiler sendika bürokrasisinin ördüğü bu barikatı aşmak ve inisiyatifi ele almak için çeşitli girişimlerde bulundular. Bu o dönem ortaya, sonradan yaşama gücü bulamayan, bazı alternatif örgütlenmeler çıkardı. Bir dizi fabrika ve işletmede işçi komiteleri ve iller düzeyinde ise devrimci işçi platformları (o zamanki ismiyle "İşçi kurultayları" vb.) bu arayışın, tabandan gelen bu olumlu inisiyatifin ürünü oldular.

Bu örgütler ya da örgütlenme denemeleri sınıf hareketindeki gelişmenin kendi öz dinamik ürünleriydiler. Fakat bunlara başarılı bir öncü müdahalenin yapılamaması, müdahale adı altında geleneksel sol grupların kısırlaştırıcı ve paralize edici çabaları, ve daha da belirleyici bir etken olarak, kendilerini doğuran ve besleyen işçi hareketi dalgasının çok geçmeden kırılması, bu öncü işçi inisiyatiflerinin işlevsel ve kalıcı olmasını engelledi. Paralel dönemde sendika şubeleri platformunun oluşması ve merkezi sendika bürokrasisine karşı bir alternatif olma iddiası taşıması, özellikle sosyal-reformistlerin özel katkısıyla bu yanılsamanın yaygınlaşması, devrimci öncü işçilerden gelen bu tür taban inisiyatiflerinin boğulmasında ayrıca rol oynadı.

Tüm başarısızlığına rağmen bu türden girişimlerin geride bıraktığı sonuç; sendika bürokrasisinin ördüğü barikatlara karşı belirli bir bölgenin farklı işletmelerinden öncü işçilerin bir alternatif örgütlenme platformunda biraraya gelebileceği/getirilebileceği ve bunun sınıf hareketine müd-

ahalede, sınıf kitlelerinin eğitilip örgütlenmesinde ve mücadeleye yöneltilmesinde bir imkan, pekala etkili bir araç olabileceği gerçeği oldu. Komünistler, geçmiş deneyimlerin geride bıraktığı bu sonuçtan hareketle, daha çok da 1 Mayıs'ı önceleyen bahar süreçlerinde ve 1 Mayıs'a etkili bir hazırlık ve katılım için, geçmiş yıllarda zaman zaman öncü işçi platformları örgütlenme yoluna gittiler. Gerekli ısrar ve yoğunlaşma asgari ölçüde bile gösterilmediği halde, bu tür platformların farklı eğilimlerden ilerici, devrimci işçileri biraraya getirebildiği somut olarak görüldü ve bu da sonraya kalan olumlu bir deneyim oldu.

Bugünkü öncü işçi platformları, işte bütün bu deneyimlerin ışığında ve kuşkusuz bugünkü işçi hareketinin somut durumu üzerine bir değerlendirmeden de hareketle, gündeme getirilmiştir.

Bugün işçi hareketinin tek örgütsel biçimi halihazırda yalnızca sendikalardır ve daha önce de vurguladığımız gibi sendikalar, gerek sermayenin saldırıları gerekse sendika bürokrasisinin ihaneti sonucunda, neredeyse tümünden felç edilmiş durumdadırlar. Geçmişte çeşitli kentlerde tabanın baskısı altında merkezi sendika bürokrasisine karşı nispi bir inisiyatif alanı olarak hareket edebilen şube platformları da bugün artık yoktur. Sınıfın sendikalaşma olanağı bulamayan ya da sendikalaşma çabaları engellenen geniş bir kesimi ise bugün tümünden örgütsüzdür. Sınıfın bu yaygın ve ağır örgütsüzlük durumu gözler önündedir ve aşılması gereken en öncelikli sorunlardan biri olarak önümüzde durmaktadır.

Öte yandan, sınıfın herşeye rağmen mücadele ve örgütlenme bilinci taşıyan ileri, bu anlamda öncü unsurları ise, bir çıkış yolu bulamamanın getirdiği güvensizliği ve umutsuzluğu yaşamaktadırlar. Bu güvensizlik ve umutsuzluk bugünün aşılması gereken bir başka temel sorundur.



Zira bu ileri kesim birleştirilemediği, örgütlenip harekete geçirilemediği sürece, sınıf hareketine etkili ve sonuç alıcı bir müdahale olanaksız değilse de kolay başarılabilir bir iş olmayacaktır. Bu kesimin örgütsel ve eylemsel birliği, sınıf hareketine devrimci bir çıkış hazırlama çabalarında kritik önemde halkalardan biridir, sorunu böyle de formüle edebiliriz.

Öncü işçi platformları, kuşkusuz kendi konumu ve işlevinin sınırları içinde, işte bu ihtiyacı karşılamak hedefi gütmekte, bu iddiayı taşımaktadır. Onlar bu bakış açısıyla öncü bir müdahalenin ürünü olarak gündeme getirilmişlerdir, getirilmektedirler.

### **Sınıfın ileri unsurlarının örgütsel birliği olarak öncü işçi platformları**

Sınıfın öncü unsurları kavramı yanıltıcı olmamalıdır. Bugün çeşitli fabrika ve işletmelerde sınıf kitlesine göre daha ileri bilinç, mücadele ve örgütlenme isteği taşıyor olsalar bile, öncü olarak tanımlanan bu işçiler gerçekte henüz sınıfın devrimci öncü öğeleri olma konumunda değildirler. Bu konumun gerektirdiği bilinç, örgütlenme ve mücadele pratiğinin henüz çok çok uzağındadırlar. Böyle olsalardı zaten şu veya bu biçimde, sınıfın öncü partisi olmak iddiasındaki devrimci yapılardan birinin saflarında, örgütlü kadro konumunda olurlardı. Oysa sınıfın ileri, öncü unsurları olarak tanımladığımız bu kesiminin ancak küçük bir bölümü böyle bir tutum ve tercihin içindedir. Geriye kalan asıl büyük öncü işçiler kitlesi ise henüz açık bir politik tercihten, dolayısıyla örgütsel konum ve ilişkiden yoksundur. Mevcut durumda sınıf hareketinin gelişme seyrine, direniş ya da kendiliğinden eylem anları hariç herhangi bir katkı sunamamaları, aynı zamanda bundan, bu geri konumlarından dolayıdır.

Öncü işçi platformları üzerinden bu kesimi kucaklamak ve örgütlemek, bugünkü ataleti kırarak taşıdıkları potansiyeli sınıf hareketine etkili bir müdahalenin olanağı haline getirmek ihtiyacı, aynı zamanda bu kendine özgü durumdan da doğmaktadır. Öncü işçi platformları, bu işçileri herhangi bir özel ideolojik-programatik tercih üzerinden değil, fakat yalnızca sermayeye karşı devrimci sınıf mücadelesi tercihi ve isteği üzerinden biraraya getirmeye uygun esnek örgütlenmelerdir. Dahası var. Öncü işçi platformları, devrimci sınıf mücadelesi ortak paydası üzerinden ve halihazırda farklı grupsal tercihler içerisinde olan sosyalist işçilerin birleşebilecekleri bir zemin işlevi de göreceklerdir. Bu platformlar oluşumu, yapısı, iç işleyişi vb. açılardan buna tümüyle uygun örgütlenmelerdir.

Sınıfın örgütsüz ya da farklı örgüt bünyelerine dağılmış ileri öncü kesimlerinin bu tür bir ortak örgütsel zeminde birliği, sınıf kitlelerinin mücadele hattında birleştirilmesi çabalarına da büyük kolaylıklar sağlayacaktır. Böylece sınıf hareketi içerisinde devrimci bir alternatifin şekillenmesi ve güç kazanması da kolaylaşacaktır. Bilindiği gibi, sınıf hareketi içerisinde bugün bu türden bir devrimci kanalın kendini gösterememesinin gerisinde, aynı zamanda, bunun taşıyıcısı olabilecek öncü unsurların aşırı parçalanmışlığı ve birbirinden kopukluğu vardır.

Bu arabaşlık altında bütün bu söylenenlerden çıkan bir pratik sonuç ve temel önemde bir görev var. Öncü işçi platformları belli bir ideolojik-politik tercihi olan dar bir kesimin birleşme platformu olarak darlaşıp kısırlaşmak istemiyorlarsa eğer, farklı eğilimler ve tercihler içerisindeki öncü unsurlarla kendi zeminlerinde buluşmanın yol ve yöntemlerini mutlaka bulmak zorundadırlar. Bu kuşkusuz ne kolay olacaktır, ne de önümüzdeki kısa bir zaman dilimine sığabilecektir. Fakat hedef budur, amaçlanan bu olmalıdır;

dolayısıyla, bu hedefe ve amaca ulaşmak için gerekli özen ve çaba azami ölçüde gösterilmelidir.

Bunda başarılı olmak, aynı zamanda, mevcut işçi platformlarının örgütsel bakımdan buna uygun bir yapı ve işleyiş içinde olmasıyla olanaklıdır. Komünistler, bu platformları kurmak, oturtmak ve işçi tabanına maletmek için başlangıç döneminin gerektirdiği öncü müdahaleyi en iyi bir biçimde gerçekleştirmeli, fakat bunun getirebileceği dar ve sekter eğilimlerden de özenle kaçınmalıdırlar. Başlangıç döneminin gerektirdiği tokluk, kararlılık ve inisiyatifi kendi cephemizden tam olarak göstereceğiz. Fakat bunun ileride karşımıza çıkarabileceği dar yaklaşımlardan da peşin bir bilinç açıklığı sayesinde özenle kaçınacağız. Bu yapılarda göstereceğimiz yoğun çabalarla asıl amaçlananın, onları farklı eğilimlerden ilerici, devrimci işçilerin birleşme ve örgütlenme merkezi haline getirmek olduğunu asla unutmayacağız.

### **Politik faaliyetin ve mücadelenin araçları olarak öncü işçi platformları**

Öncü işçi platformları politik nitelikte örgütlenmelerdir. Bileşimi ve bilinci açısından olduğu kadar işlevi ve amaçları yönünden de bu böyledir. İlerici, devrimci işçilerin devrimci sınıf mücadelesi çizgisinde örgütlü birliği önemli bir olay olmakla birlikte, bu olgu, öncü işçi platformlarının asıl amacını ve işlevini kendi başına vermez. Asıl amaç sınıf hareketine etkili bir müdahaledir, sınıf kitlelerinin arayışına devrimci bir çıkış yolu hazırlayabilmektir. Sınıf öncülerinin örgütlü birliği buna hizmet ettiği, edebildiği ölçüde ve ettiği süreçte bir anlam taşır.

Bundan da öncü işçi platformlarının etkili bir politik faaliyetin ve mücadelenin araçları olduğu temel sonucu çıkar. Bu böyle olduğuna göre, öncü işçi platformları, sistematik

bir politik propaganda ve ajitasyon faaliyeti yürütebildikleri ve işçi tabanına dayanarak mücadeleyi örgütleyebildikleri ölçüde, kendi işlevlerini gerçekten yerini getirmiş olurlar. Bu politik faaliyetin ve mücadelenin genel ve dönemsel kapsamını burada somutlamaya kalkmak gereksizdir. Devrimci sınıf partisinin topluma ve sınıf hareketine müdahalede genel ve dönemsel olarak ortaya koyduğu perspektifler ve politikalar, bu konuda yol gösterici bir hareket çerçevesi olarak alınabilir.

Politik işçi örgütlenmeleri olarak platformlar elbette ki sınıf hareketi ve gündemi üzerine özel bir tarzda eğileceklerdir. Bu konuda, sınıf kitlelerine genel plandaki sesleniştten belirli bir fabrikadaki özel bir soruna, sınıfın ülke çapında gündeme gelen genel bir eyleminden mevzi bir direnişe kadar, sınıfın tüm yaşam ve eylem alanıyla yakinen ilgili olacaklardır. Bu kadarı yeterince açık olmalıdır. Fakat öncü işçi platformları, buldukları yerelliklerde, işçi sınıfı dışındaki emekçi katmanlara da gerekli ilgiyi göstermek ve desteği vermek durumundadırlar. Politik sınıf örgütlenmeleri olarak bu onların kaçınamayacakları bir temel sorumluluktur. İşçi sınıfının devrimci bilincini ve tutumunu geliştirmek demek, öncü bir sınıf olarak onun dikkatini kendinden öteye toplum sorunlarına ve kendinden öteye emekçi katmanlara çekmeyi başarabilmek demektir aynı zamanda.

O halde, sınıf bilinçli işçilerin birleşme ve örgütlenme merkezleri olarak öncü işçi platformları da, bu bilinci ve tutumu kendi faaliyetleri ve mücadeleleri üzerinden gösterebilmelidirler. Bu kuşkusuz farklı kesimler ve binbir sorun içinde boğulup kaybolmak anlamına gelmez. Fakat yalnızca, buldukları yerelliklerde ya da toplum genelindeki temel önemde gelişmelere ve sorunlara kayıtsız kalamayacakları anlamına gelir. Kayıtsız kalmak bir yana, tersine, tam da bunun kendisini, işçilerin bilincini ve eylemini geliştirmek

üzere kullanma yoluna gidecekleri anlamına gelir.

Buldukları alanda kesintisiz ve sistematik bir siyasal faaliyeti örgütlemeyi başarmak, öncü işçi platformlarının, öncelikle öncü işçilerin ve giderek de işçi kitlelerinin gündemine girebilmelerinin olmazsa olmaz koşuludur. Sistem-siz, kesikli, sınırlı faaliyetler bu platformları daha baştan bir çıkmazla ve güvensizlik duvarıyla yüzyüze bırakır. Unutmayalım ki bugünkü tüm geriliğine ve edilgenliğine rağmen işçi sınıfı tabanı ciddiyeti, buna dayalı bir çalışmayı önemser, zamanla güven duyar ve bağlanır. Ciddiyetsiz ve iğreti kalan girişimler ise mevcut güvensizliklere yalnızca yeni boyutlar ekler ve geleceğin devrimci çalışmasını hepten zora sokar. Bu konuda yakın geçmişteki olumsuz pratiklerin bugün önümüze nasıl bir engel olarak çıktığını göz önünde bulundurursak, anlatılmak istenen çok daha kolay anlarız. Kötü, geleceğe olumsuz etkiler bırakacak bir deneme yapmaktansa hiç denememek yeğdir. Ama biz bu türden bir olumsuz ikileme hiç de mahkum değiliz. Sınıf hareketine müdahalenin bu dönem için son derece anlamlı ve işlevsel olabilecek bu araçlarını büyük bir güven ve kararlılıkla, yanısıra büyük bir ciddiyet ve yoğun bir pratik çabayla, öncü işçilerin ve giderek sınıf kitlelerinin gündemine pekala sokabiliriz ve kesin olarak sokmak durumundayız.

Öncü işçi platformlarının sürekli ve sistematik bir politik faaliyet yürütme zorunluluğu üzerine son bir vurgulama daha yapalım. Öncü işçi platformları işçi tabanını devrimci bir çizgide kucaklama amacıyla öncü işçileri birleştirmek ve örgütlü bir biçimde seferber etmek amacı taşıyan politik sınıf örgütlenmeleridir dedik. Fakat örgütün yalnızca bir araç olduğunu, aslolanın ve belirleyici olanın politik çizgi ve buna dayalı politik faaliyet olduğunu bir kez daha vurgulamak zorundayız. Politik bir perspektife ve çalışma tarzına oturmamışsa eğer, kendi başına bir örgütsel biçim herhan-

gi bir araç işlevi görmez. Bir süre sonra kısırlaşır, amacından ve işlevinden kopmuş bir yapı olarak yozlaşır, yokolup gider.

## **Örgütlenmeyi tabana yaymak**

Politik çizgi ve amacın belirleyici önemi gözden kaçırılmadığı sürece ve kaçırılmamak koşuluyla, örgütlenmenin kendisi olağanüstü bir önem taşır. Bu çerçevede öncü işçi platformlarının örgütsel inşası başlıbaşına bir sorundur ve çözümünü büyük ölçüde inisiyatifli ve yaratıcı pratik çabanın seyrinde bulacaktır.

Bu örgütlenmenin başlangıç adımları halihazırda belli yerelliklerde atılmıştır ve bu sınırlar içerisinde fazla bir güçlük yoktur. Asıl güçlük, örgütlenmeyi tabana yaymak planında ortaya çıkmaktadır. Bu da bir kez daha politik çalışma ve mücadeleyi tabana yaymak görevinden ayrı düşünülemez ve başarılmaz.

Bu örgütlenmeler, bilebildiğimiz kadarıyla halihazırda yerel planda yürütme organlarına dayanmaktadırlar. Örgütsel planda yapacakları ilk işlerden biri, sözkonusu yerel alandaki duyarlı öncü işçilerle mümkün olduğu kadar geniş katılımlı düzenli işçi toplantıları (bunlara örneğin işçi danışma meclisleri de denebilir) örgütlemektir. Bu periyodik toplantılarda, toplumun genel gündemleri kadar sınıf hareketinin ve örgütlenmesinin özel sorunlarını ele almak, tartışmak ve tartışmalar sonucunda belli sonuçlara ve ortak kararlara ulaşmak mümkündür, bu somut olarak hedeflenmelidir.

Bundaki başarı işçi platformlarının fabrika tabanına taşınmasını ve oturtulmasını da kolaylaştırır. Söylemeye gerek yok, öncü işçi platformları örgütsel açıdan da fabrika tabanına oturabildikleri ölçüde, gerçek bir örgütsel yapıya kavuşmuş olabileceklerdir. Bu örgütlenmenin fabrika zemininde kendini her durumda öncü işçi platformu birimi olarak

tanımlaması da gerekmez. Önemli olan politik tutum ve hareket birliğidir. Bu başarılabilirdiği ölçüde fabrikalardaki taban örgütlenmeleri kendine özgü koşullar ve işlevler içinde farklı isimler taşıyabilirler. İşyeri komitesinden sendika içi devrimci muhalefete kadar. Bu konuda son derece esnek davranmak, politik amacı gözetmek kaydıyla herhangi bir biçimsel soruna ve engele takılmamak gerekir.

*(Ekim, sayı: 226, Kasım 2001)*

# Sınıf çalışması ve kültür-sanat cephesi

*“TKİP, kültür ve sanatı komünizmi kuracak yeni kuşakların yetiştirilmesinin temel bir aracı olarak görür. İnsanlığın ilerici, demokratik ve sosyalist kültür mirasını sahiplenir ve toplumun hizmetine sunar.*

*“Kültür ve sanatın dar bir elitin işi olmaktan çıkarılıp, kitlelerin olağan toplumsal etkinliği haline gelebilmesine yönelik önlemler alınır. Kültür ve sanat atölyeleri tüm eğitim, üretim ve yerleşim birimlerine yaygınlaştırılır.*

*“Bütün kültür ve sanat ürünleri kamusal zenginlik olarak tüm topluma sunulur. Tarihten miras kalan tüm tarihi ve kültürel zenginlikler titizlikle korunur, topluma sunulur ve gelecek kuşaklara aktarılır.”*  
*(TKİP Programı)*

## Parti programımızın yol gösterici çerçevesi

Parti programımızın “Kültür” konulu maddesi bu sorunun proletaryanın devrimci iktidarı altında ele alınışının temel çerçevesini ortaya koymaktadır. Burada sunulan önlemlerin alınması ve tanımlanan hedeflerin gerçekleştirilmesi ancak proletaryanın devrimci iktidarı koşullarında olanaklıdır. Fakat bu aynı çerçeve, buna egemen bakış açısı, partinin iktidar mücadelesi dönemine, bu dönemin görev ve sorumluluklarına



da ışık tutmaktadır.

Eğer yarının devrimci iktidarı döneminde kültür ve sanat *“komünizmi kuracak yeni kuşakların yetiştirilmesinin temel bir aracı olarak”* işlev göreceyse, o halde mevcut burjuva iktidarı altında da, devrimi gerçekleştirecek kuşakların eğitilip yetiştirilmesinin temel bir aracı olabilir, olmak durumundadır. Geleceğin kuşaklarını sınıfsız toplumu kurma mücadelesine hazırlayacak olan devrimci kültür ve sanat, aynı devrimci bakış açısıyla bugünün kuşaklarını da devrimci sınıf mücadelesine ve devrime hazırlamanın etkili bir silahı olabilir.

Eğer yarının devrimci sınıf iktidarı altında *“insanlığın ilerici, demokratik ve sosyalist kültür mirası”* sahiplenilip tüm toplumun hizmetine sunulacaksa, bu aynı tutum, bugün de aynı kültürel mirasın işçi sınıfının ve emekçilerin hizmetine sunulması için azami çaba harcanmasını gerektirir. Bu başarılabilirdiği ölçüde, yalnızca işçi sınıfı kitlelerinin ve emekçilerin kültüre ve sanata duydukları ihtiyaç giderilmiş olmaz; bu sayede gerici burjuva ideolojisi ve yoz kültürünün emekçiler üzerindeki derin etkisine de darbeler vurulmuş, böylece emekçilerin bilinci devrimci yönde ilerletilmiş olur.

Programımız, *“Kültür ve sanat(ın) dar bir elitin işi olmaktan çıkartılıp, kitlelerin olağan toplumsal etkinliği haline gelebilmesi”* ni proletaryanın devrimci iktidarı altında ulaşılması gereken temel hedeflerden biri olarak tanımlıyor. Bu başarılmadan sosyalizmin yeni insanı yaratılamaz, komünizmi kurma gücüne ve yeteneğine sahip yeni kuşaklar yetişemez. Elbette, proletaryanın devrimci iktidarı koşullarında, *“Kültür ve sanat(ın) dar bir elitin işi olmaktan çıkartılıp, kitlelerin olağan toplumsal etkinliği haline gelebilmesi”* alanında yapılabileceklerin gücü ve kapsamı bugün bu alanda yapılabileceklerle hiçbir biçimde kıyaslanamaz. Zira iktidar gücüne sahip olma ve dolayısıyla bunun tüm olanaklarını elinde

bulundurma ile bundan tümüyle yoksun ezilen bir sınıf olma konumu, temelden farklı iki tarihsel-toplumsal durumun ifadesidir. Fakat bu gerçek, bu bakış açısından hareketle bugünden yapılabileceklerin önemini ve işlevini de hiçbir biçimde azaltmaz.

Bugünden bu bakış açısıyla etkin bir devrimci çaba içerisinde olmak ikili bir görevi birarada gözetmeyi gerektirir. Bir yandan işçi sınıfı ve emekçiler arasında kültürel ve sanatsal yaşama büyüyen bir ilgi yaratmak için etkin ve sistematik bir çaba harcanmalıdır. Öte yandan ise, onları bu alanda salt edilgen, yani salt alıcı-izleyici konumdan çıkaracak, kültürel-sanatsal yeteneklerini ve yaratıcılıklarını etkin biçimde ortaya koymalarını teşvik edecek ve fiilen kolaylaştıracak olanaklar sunulmalı, araçlar ve zeminler örgütlenmelidir. Kitlelerin devrimci eğitimi ve dönüşümü çabası, birbirine bağlı bu ikili görevler alanında yapılabileceklerden ayrı düşünülemez.

Devam edelim. *“Kültür ve sanat atölyeleri(ni) tüm eğitim, üretim ve yerleşim birimlerine yaygınlaştırmak* gibi temel bir önlem de, aynı şekilde, işçi sınıfının devrimci iktidarı elinde tutmasıyla ve bunun maddi olanaklarına sahip bulunmasıyla sıkı sıkıya bağlantılıdır. Fakat devrimci mücadele yürüten, bunun için de işçi sınıfını ve emekçileri bu doğrultuda hazırlamaya çalışan devrimci sınıf partisinin, tam da bu hedefle sıkı sıkıya bağlantılı olarak, bu alanda bugünden yerine getirebileceği ve getirmek zorunda olduğu önemli görevler vardır. İşçilerin ve emekçilerin kolayca ulaşabilecekleri, kültürel ve sanatsal ilgi ve ihtiyaçlarını bir ölçüde olsun karşılayabilecekleri, dahası sanatsal yetenek ve yaratıcılıklarını serbestçe ortaya koyabilecekleri kültürel-sanatsal araçlar ve kurumsal zeminler oluşturmak, bu görevlerin en önemli halkasıdır. Kendi denetiminde ya da kendi dışında varolan güç ve olanakları bu doğrultuda en iyi

biçimde seferber etmek, devrimci sınıf partisinin görevidir.

*“Bütün kültür ve sanat ürünleri kamusal zenginlik olarak tüm topluma sunulur”* diyor parti programımız. Bunun başarılabilmesi için de, burjuvazinin devrilmesi, üretim araçları üzerindeki sermaye tekelinin kırılması ve dolayısıyla kültür-sanat yaşamı üzerindeki sermaye egemenliğinin son bulması zorunludur. Bugünden bu bakış açısı ışığında yapılabileceklerin esasını ise, işçi sınıfını ve emekçileri, ulusal ve evrensel planda zengin bir birikim oluşturan devrimci kültür-sanat mirasıyla yüzyüze getirebilmek için, elbette koşulların ve olanakların elverdiği sınırlar içinde, azami çabayı harcamak oluşturmaktadır.

\*\*\*

Bütün bunlar birarada, komünistlerin, devrimci kültür-sanat cephesindeki çalışma ve mücadelesine ışık tutmakla kalmamakta; bugünün koşullarında bu çalışma ve mücadelenin taşıyıcısı olacak kurumlara yaklaşımına da yol gösterici bir çerçeve oluşturmaktadır.

### **Sınıf çalışmasının yeni araç ve yöntemleri**

Kültür ve sanat, toplumsal yaşamın temel bir alanı ve sınıf mücadelesinin temel önemde ve kendine özgü bir cephesidir. Fakat burada bizi, konunun bu genel kapsamından çok partinin sınıfa yönelik dönemsel devrimci çalışması içindeki yeri, bununla bağlantılı yönleri, bunun gerektirdiği pratik adımlar ve görevler ilgilendirmektedir.

Bugüne kadarki deneyimlerin de ışığında bir süreden beridir yeni bir güçle yüklendiğimiz sınıf çalışması giderek bir alan, yöntem ve araç zenginliğine kavuşmaktadır. Politik, sendikal ve kültürel alanlar üzerinden, döneme ve örgütsel-pratik birikimimize denk düşen yöntem ve araçları

kullanarak, sınıf çalışmamızda bir sıçramayı gerçekleştirmeye çalışıyoruz. Devrimci kültür ve sanatı etkin bir biçimde kullanmak ve bunun temel araçlarından biri olarak kültürel kurumlardan en iyi biçimde yararlanmak da, bu çalışmanın bir parçası olarak artık gündemimizdedir.

Bu çok kendine özgü bir alandır ve biz bu alanda henüz çok yeniyiz, denebilir ki her açıdan işin ilk adımındayız. Dahası bu alanda, deneyimlerinden yararlanabileceğimiz sözü edilebilir bir geçmiş çalışma mirasından da yoksunuz. Geçmiş dönemlerde devrimci akımlar bu alana ya tümünden ilgisiz kaldılar, ya da olduğu kadarıyla yürütülen çalışma bir bakıştan ve bilinçli bir yönelimden yoksundu. Yeni dönemin bu doğrultuda birbirini taklit eden moda girişimleri ise, sıradan işçi ve emekçilere yönelmek yerine, ilerici aydınlara ve öğrenci çevrelerine bir cazibe merkezi oluşturma dargörürlüğünü ve faydacılığını aşamadılar. Bu nedenle bunların zaten çok sınırlı kalan deneyimleri bizim için fazla bir anlam taşımamaktadır.

Bütün bunlara rağmen karşı karşıya olduğumuz güçlükler abartılmamalıdır. Devrimci kültür ve sanatı sınıfın ve emekçilerin eğitiminde etkin bir biçimde kullanmak bugün artık temel önemde bir ihtiyaç olarak gündemimize girdiğine göre, bu alandaki güçlüklerimizi ve mevcut deneyimsizliğimizi hızla aşmak bizim için çok da zor olmayacaktır. Pratik ihtiyacın kendisi hem konunun genel teorik ve ilkesel yönlerinin saf-larımızda kavranması sürecini hızlandıracak, hem de, bizzat deneyimin de yardımıyla, sorunun pratik yönlerini çö-zerek ilerlememizi kolaylaştıracaktır. Önemli olan, devrimci kültür ve sanatın sınıf mücadelesi içindeki yerinin ve rolünün gereğince kavranabilmesidir; bu silahın sınıfın ve emekçilerin eğitilmesinde ve örgütlenmesinde oynayabileceği rolün tam olarak değerlendirilmesidir. Önemli olan, bu son derece verimli sınıf mücadelesi silahının gündelik hayatta etkin bir

biçimde kullanılabilmesi için azami çabanın harcanmasıdır. Bu yapılabildiği ölçüde, hızla deneyim kazanacağız ve karşımıza çıkacak ya da çıkarılacak güçlükleri göğüslemesini ve aşmasını da bilerek, bu alanda başarıyla ilerleyeceğiz.

## **Ekonomik yoksulluk ve kültürel yoksunluk**

Temel üretim araçları ile zenginliklerin büyük bölümüne ve bu ekonomik temel üzerinde siyasal iktidar tekeline sahip olan burjuvazi, böylece toplumun ideolojik üstyapısına ve bunun bir unsuru olan kültür-sanat yaşamına da egemendir. Burjuvazi, ideolojik üstyapıyı elinde tutan sınıf olarak, kültür-sanat yaşamının biçimini ve içeriğini olduğu kadar amacını ve yönünü de belirleyebilmekte, onu kendi sınıf egemenliğini güçlendirmenin ve sürekli kılmanın bir aracı olarak kullanmaktadır.

Kültür-sanat üretimini kolaylaştıran ve topluma sunumunu sağlayan olanaklar ve kurumlar, bugün hemen tamamen burjuvazinin elinde, doğrudan ya da dolaylı denetimi altındadır. Bu, günümüzde çok özel bir etki ve önem kazanmış bulunan ve etkin bir kültür-sanat yaşamı bakımından vazgeçilmez olan yayın ve iletişim araçları için özellikle geçerlidir. Burjuvazinin bu alan üzerindeki etki ve denetimi geçmişe göre bugün muazzam ölçülerde artmıştır. Bunlara piyasa ideolojisi ve mekanizmalarının günümüzde kazandığı özel ağırlık ve bunun kültür-sanat üretimini büyük ölçüde kendine tabi kılması, yani toplumun bütün bir manevi yaşamının da ticarileşmesi, sanat ürünlerinin pazarda alınıp satılan metalara dönüşmesi de eklenince, kültür-sanat yaşamı üzerinde burjuva gericiliğinin ağır tekeli ve aynı anlama gelmek üzere ağır tahribatı daha iyi anlaşılır.

Fakat bunlar ayrıca ele alınıp irdelenmesi gereken konu-

lardır. Bizi burada şu an için özellikle ilgilendiren, kültür-sanat yaşamı üzerindeki burjuva sınıf egemenliğinin genel plandaki anlamı ve sonuçları değil, fakat bunun bugünün Türkiye'sindeki somut yansımaları ve sonuçlarıdır. Bunu, konunun bugünkü sınıf mücadelesi görevleriyle, bu görevlerin pratik yönleri ve adımlarıyla bağlantısı olarak da tanımlayabiliriz.

Günümüzde, işçi sınıfını ve emekçileri temel maddi gereksinmelerinden yoksun bırakan burjuvazi, bizzat bu politikanın bir parçası olarak artık onları en temel kültürel ihtiyaçlardan da yoksun bırakma yoluna gitmektedir. Servet-sefalet kutuplaşmasının manevi boyutu, emekçiler cephesinde kendini kültürsüzleşme ve çok yönlü cehalet olarak göstermektedir. Buna sefaletle cehaletin at başı gitmesi de diyebiliriz.

Özellikle son yirmi küsur yıldır sistematik bir biçimde uygulanan bu politika bugün öyle bir noktaya varmıştır ki, burjuvazi artık işçilere ve emekçilere toplumun bugünkü gelişme düzeyine ve olanaklarına uygun düşen kültürel hizmetleri belli koşullar içerisinde sunmak bir yana, onları her burjuva toplumun en temel kamusal hizmeti olan temel eğitim olanaklarından bile yoksun bırakacak bir yönelim içine girmiştir. Tüm kamusal hizmetleri piyasaya tabi kâr ve vurgun alanları haline getirme çaba ve uygulamalarının, yani özelleştirme saldırısının bir parçası olarak adım adım hayata geçirilen paralı eğitim, bu yönelimin bir ifadesidir. Militarizme, baskı aygıtlarına ve din işlerine ayırdığı bütçeyi yıldan yıla yükseltirken eğitime ayrılan bütçeyi tersinden kısan bir sınıfın, işçi sınıfı ve emekçilerin kültürel seviyesini yükseltecek ve manevi yaşamını zenginleştirecek çabalardan, yani asıl anlamıyla kültür-sanat hizmetlerinden hepten geri duracağı ise açıktır. Bugünün Türkiye'sinde durum tam olarak budur.

Bugünün Türkiye'sinde, artan yoksullaşmaya ve onunla at başı giden hayat pahalılığına bağlı olarak, işçi ve emekçi insanın kitap okuması, konsere gitmesi, tiyatro ve sinema izlemesi, tüm öteki kültür-sanat ürünlerinden/etkinliklerinden yararlanması artık neredeyse olanaksızlaşmıştır. Bugün otuzbeş-kırk yıl öncesiyle kıyaslanamaz ekonomik zenginliklere ve olanaklara sahip olan Türkiye'de, o dönemle kıyaslanamaz bir kültürsüzleşme ve cahilleşme yaşanmaktadır. Toplumun, özellikle de emekçi insanın manevi yoksullaşması demek olan bu sonuç, kendi de kültürsüzleşen ve tüm manevi değerlerini yitirerek bayağılık ölçüsünde yozlaşan bir sınıf olarak burjuvazinin umurunda değildir. O artık toplumun kültürel seviyesini yükseltmeyi, kültürel-sanatsal ilgiyi toplum ölçüsünde yaygınlaştırmayı, sıradan insanın kültürel-sanatsal yeteneklerini ortaya koyacağı olanakları yaratmayı tümünden masraflı bir iş saymakta, bunun da ötesinde, kendi sınıf egemenliği için potansiyel bir tehlike olarak da görmektedir.

### **Kitleleri sersemleten ve yozlaştıran sistematik saldırı**

Bugün burjuvazinin kitlelere sunduğu neredeyse tek sözde kültürel araç, tam bir kültürsüzleşme ve derin bir cehaletin olduğu kadar, insanı ürküten boyutlarda bir yozlaştırma ve bayağılaştırmanın da aracı olarak televizyondur. Sermaye yalnızca sanatçıyı değil sanat alıcısını/izleyicisini de televizyon üzerinden kendine bağlamakta ve bu cendere içinde boğmakta, ruhen ve ahlaken bozup yozlaştırmakta, adeta öğütüp tüketmektedir.

Bu bizi kendiliğinden sorunun bir başka temel önemde yanma getirmektedir. Dayanılmaz boyutlarda maddi ve manevi bir yoksullaşmanın içine itilmiş olan emekçi kitleler, öte

yandan sermayenin yozlaştırıcı ve sersemletici ağır kültürel saldırısı altında bulunmaktadırlar. Çürüyen ve yozlaşan burjuvazi, kendisiyle birlikte tüm toplumu da bozmakta, yozlaştırmakta ve giderek çürütmektedir. Fakat sözkonusu olan yalnızca egemen sınıf olarak burjuvazideki çürüme ve yozlaşmanın egemenlik altında tutulan topluma doğal ve kaçınılmaz yansıması değildir. Daha da önemli olan, bunun bilinçli bir sınıf silahı olarak kullanılması ve bu çerçevede bilinçli bir saldırı programı olarak örgütlenmesidir.

Bugünün Türkiye'sinde çok yönlü bir yoksunluğa mahkum edilen emekçilerin, bunun da bir uzantısı olarak, sosyal-kültürel yaşam adına çok büyük ölçüde televizyona bağımlı hale getirilmelerinin tahrip edici sonuçları muazzam boyutlardadır. Devletle içiçe çalışan büyük sermaye tekellerinin elindeki bu televizyonlardan sistemli bir biçimde zehir ve pislik akıtılmaktadır. Bayağılık, cehalet, kadının sistematik biçimde aşağılanması, her türden piyasa değerleri, bireycilik ve bencillik, ırkçılık, saldırgan bir gericilik, şiddet ve savaş kışkırtıcılığı, militarizm övgüsü vb., sersemletici bir pislik akıntısı halinde gündelik olarak emekçinin zihnine ve duygu dünyasına çarpmakta, onu aptallaştırmakta, bozmakta, sonuçta ruhen ve ahlaken çürütmekte ve çökertmektedir.

Gericici ve yoz kozmopolit burjuva kültürünün eksik bıraktığını ise sahte bir sığınak olarak din ve onun somutlanmış zemini olarak dinsel gericilik tamamlamaktadır. Emekçinin beyni ve ruhu bir de bu cepheden cendereye alınmakta, bilinçli ve duygu dünyası tümünden kötürümleştirilmektedir. Emekçinin dine yönelişi yalnızca kültürel kokuşmuşluğa tepkisinden değil, fakat daha da önemli olarak yoksulluk ve cehaletin bir sonucudur. Bugün burjuvazi, kitleler üzerindeki ideolojik denetiminin etkili araçları olarak, kültürel kokuşma ve dinsel gericiliği bilinçli bir biçimde birarada kullanmaktadır. İki birarada, emekçi insanın manevi özgürleşmesinin,



sınıf bilincine kavuşmasının ve toplumun devrimci dönüşümü mücadelesine katılmasının önünde aşılması gereken temel önemde engeller olarak durmaktadır.

Emekçinin bu sistematik saldırı karşısında kendini bir ölçüde olsun koruyabileceği alternatif ilerici kültür ve sanat kurumları ve araçlar yaratmak sorununa bu temel önemde gerçekler üzerinden, yani dar siyasal kaygıların ötesinde bir geniş çerçeveden bakabilmek durumundayız.

### **Kültür-sanat yaşamı üzerindeki boğucu sermaye tekeli**

Kitlelerin kültür-sanat yaşamının ürünlerine/etkinliklerine ulaşması, bunları edinme ya da izleme olanaklarından yoksun bırakılması sorunun bir yanıdır. Bunu yapan bir sınıfın, emekçilerin kültürel-sanatsal ilgi, yetenek ve yaratıcılıklarını ortaya koyabilecekleri kurum, araç ve imkanları onlara sunma sorununa hepten kayıtsız kalacağı ise sorunun temele önemde bir öteki yanıdır.

Burjuvazi cumhuriyetin ilk birkaç on yılında ve elbette tümüyle kendi sınıf egemenliğini yerleştirme ve güçlendirme kaygısı çerçevesinde, bu doğrultuda bazı adımlar atma yoluna gitmişti. Halkevleri ve Köy Enstitüleri gibi popüler girişimler bir ölçüde olsun bu işlevi de görmüşlerdi. Bunlar bile son derece sınırlı ve iğreti adımlar olmakla kalmamış, çok geçmeden denetlenemeyen sonuçlar ürettikleri görüldüğünde ise ya kapatılmış ya da destekten yoksun bırakılmışlardı. Bugün artık bu türden adımlar olmadığı gibi, burjuvazi, kültür-sanat yaşamını sermaye ve devlet gücüyle denetim altında tutmakta, toplum yaşamı üzerindeki tekeli bu alanda da sıkı tutmaktadır. Bu ise kültür-sanat etkinliğini dar bir azınlığın işi haline getirmekle kalmamakta, bu azınlığın burjuvazi ve devlet tarafından doğrudan ya da dolaylı biçimde

denetlenmesini, daha ötesi, sunduğu baştan çıkarıcı olanaklarla satın alınmasını kolaylaştırmaktadır.

Burada yalnızca işçilerin ve emekçilerin kendi bünyelerindeki kültür-sanat potansiyelini ortaya koyabilecekleri zeminlerin kurutulması değil, yanısıra herşeye rağmen bu alanda ortaya çıkan yeteneklerin ise sistemli bir çabayla düzene entegre edilmesi, satın alınarak ve yozlaştırılarak düzen hizmetine koşulması çabası ve elbette başarısı sözkonusudur. Sermayenin kültür-sanat ürünlerinin sunumunu olanaklı kılan kurum ve araçlar üzerindeki tekeli ve piyasanın ticarileştirdiği bu ürünleri satın alma ya da denetleme gücü, etkili bir biçimde bu sonuca yolaçmaktadır.

Buradan karşımıza devrimci kültür-sanat cephesiyle bağlantılı ikili bir görev alanı çıkmaktadır. Bir yandan, işçi ve emekçi insanın kendi sanatsal ilgi, yetenek ve yaratıcılığını ortaya koyabileceği; öte yandan ise, ilerici ve devrimci sanatçıların kendi sanatsal ürünlerini sermaye gücüne bağımlı kalmaksızın emekçilere sunabileceği kurumsal araç ve olanaklar yaratmak. Kolayca anlaşılabilirliği gibi, gerçekte bu ikili görev birbirini tamamlamaktadır. Sözkonusu olan aynı çabanın iki yönü, birbirinden ayrılamaz iki cephesidir.

### **Emekçiyi etkin sanat yaşamına yönelmek**

Kendisine sunulan ilerici devrimci kültür-sanat ürünlerinin zihinsel ve duygusal değerinin bilincine varan emekçi insan, kendisinin halen bu alanda uyuyan potansiyelini açığa vurmak, ortaya koymak ve geliştirmek istek ve cesareti de duyacaktır. Bugün işçi sınıfı ve emekçiler arasında, özellikle de onların genç kuşakları saflarında, kültürel ve sanatsal yaratımın çeşitli dallarında, koşulları olsa kendini ortaya koyabilecek önemli potansiyel yetenekler olduğuna kuşku

yoktur. Emekçileri kucaklayacak ciddi bir devrimci kültür-rel-sanatsal çaba bu yeteneklerin açığa çıkarılmasının olanaklarını sunmakla da birleşebilirse eğer, bu alanda ne denli verimli bir toprak bulunduğunu görmek zor olmayacaktır.

Bu çerçevede önemli olan yalnızca tiyatro, müzik, şiir, folklor vb. alanlarda ilerici, devrimci sanatçı gruplarıyla emekçilere yönelmekle kalmamak, tam da bu çabanın uyarıcı etkisiyle, bu aynı türden grupları bizzat işçilerin ve emekçilerin kendi saflarından da çıkarabilmek için bilinçli bir çaba içinde olmaktır. Bu, kültürel ve sanatsal etkinlik ve yaratımı dar ve seçkin bir azınlığın sorunu olmaktan çıkarmak tarihsel hedefi doğrultusunda, bugünden ve elbette bugünkü koşulların elverdiği olanaklar içerisinde, yapılabileceklerin azamisini yapmaya çalışmak anlamına da gelmektedir.

Bizzat işçilerin ve emekçilerin kendi saflarından sanatın çeşitli dallarında etkin bir çaba içerisinde olan çok sayıda sanatçı grup ya da birey çıkması, devrimci sanat-kültür cephesindeki başarılı bir çalışmanın önemli ölçütlerinden biri olacaktır. Elbette emekçi saflardan üstün yetenekli sanatçıların yetişmesi, sanatsal ve estetik değeri yüksek sanat etkinliği ve ürünlerinin çıkması kolay bir iş değildir. Bugünün tarihsel-toplumsal ortamında ve burjuva sınıf egemenliği koşullarında bu hayalci bir beklenti olur.

Fakat burada sorun bu değildir. Devrimci bir bakışaçısından önemli olan, amatör ve mütevazi sınırlar içinde de olsa mümkün merteye çok sayıda emekçinin kültür-sanat yaşamında, onun şu veya bu dalında kendini cesaretle ve içtenlikle ortaya koymaya çalışması, salt pasif, edilgen alıcılar ya da izleyiciler olmaktan çıkarak etkinleşebilmesidir. Asıl başarı ve kazanım buradadır, bunun ne ölçüde başarılabilirliğindedir.

Elbette bu alandaki gelişme, emekçinin siyasal yaşamda ve devrimci sınıf mücadelesi alanında etkinleşmesinden

ayrı düşünülemez. Fakat buradaki etkileşim karşılıklıdır; sanatsal etkinlik ve yaratım çabası sınıf mücadelesinden beslenir, fakat gerisin geri onu besler de. Bizim için önemli olan da budur. Bu, bizim devrimci kültür-sanat alanı üzerinden yürüteceğimiz kitle çalışmasının en şaşmaz amaçlarından biridir. Bizim için emekçi insanın duygu dünyasını beslemek ve zenginleştirmek, onun devrimci sınıf bilincini aydınlatmaktan ve geliştirmekten, onu etkin biçimde siyasal yaşama yöneltmekten ayrı düşünülemez.

### **Emekçiyi ve sanatçıyı karşılıklı devrimci etkileşime sokmak**

Bugün önümüzde devrimci sınıf hareketinin ve komünizmin 150 yılı aşan tarihi içerisinde oluşturduğu muazzam bir evrensel kültür-sanat birikimi var. Öte yandan, Nazım Hikmet'in cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren açtığı yoldan yürüyen ya da yürümeye çalışan sanatçıların ürünü olan, özellikle '60'lı ve '70'li yılların devrimci sosyal hareketliliği döneminde önemli bir etki gücü kazanan kendi ilerici-sosyalist kültür-sanat birikimimiz var. Tarih boyunca halk hareketlerinin biriktirdiği ilerici-demokratik kültür mirası ile de birlikte ele alındığında, toplamında zengin, güçlü ve çok yönlü bir kültürel-sanatsal birikime sahip olduğumuz görülür. Bugünün en temel sorunlarından biri, bu birikimi mümkün olan her yol, yöntem ve çabayla işçilere ve emekçilere taşımak, onların bu muazzam kaynağa bilinçli bir biçimde yönelmesini teşvik etmek ve kolaylaştırmaktır.

Fakat elbette bu basitçe ve salt bir propaganda ve eğitim çalışmasıyla başarılabilir. Bu zengin mirasın emekçide canlı ve güçlü bir ilgi ve etki yaratabilmesi, aynı zamanda, bugünün devrimci sanatçısının onu emekçiye sanatsal biçim ve etkinlikler içerisinde sunabilmesi ölçüsünde olanaklıdır. Bu

ise bize bugünün yeni ve genç sanatçılarına ya da sanat gruplarına dayanabilmenin, onların sanatsal etkinliklerinden en iyi biçimde yararlanabilmenin gereğini ve önemini gösterir.

Kaldı ki onların da buna fazlasıyla ihtiyaçları vardır. Bu ihtiyaç iki yönlüdür. Bir yandan, kendi kültürel-sanatsal üretim ya da etkinliklerini işçi ve emekçi ortamlarına taşımak ve onların ilgisine sunmak, kendini ilerici-devrimci sayan bu sanatçıların en büyük arzusudur. Öte yandan, bizzat bu etkinlikler içinde emekçi insanla yüzyüze gelmek, onunla karşılıklı etkileşime girmek, bu sanatçılar için temel önemde bir ihtiyaçtır. Bu, bu sanatçıları emekçilere daha güçlü bir biçimde bağlayacak ve kendi sanatsal yaratıcılıklarını ve etkinliklerini emekçi davasının hizmetine daha güçlü ve etkili bir biçimde sunmalarını teşvik edecek ve kolaylaştıracaktır.

Özetle bu çaba, işçiyi ve emekçiyi ilerici-devrimci sanatçıyla, tersinden ise ilerici-devrimci sanatçıyı emekçiyle buluşturacaktır. Bu buluşma onları karşılıklı olarak devrimci bir etkileşim içerisine sokacaktır.

Devrimci kültür kurumları bu buluşmanın gerçekleşmesinde aktif rol üstlenmeli ve onun gerçekleştiği zeminler olmalıdırlar. Kendi görev ve işlevlerini başarıyla yerine getirebilmelerinin temel önemde gereklerinden biri de budur. Bu alandaki başarı, bu kurumlara çifte bir güven ve saygınlık kazandıracaktır; bir yandan işçiler ve emekçiler, öte yandan ise ilerici-devrimci sanatçılar nezdinde.

### **Dünün ilerici aydın ve sanatçısının bugünkü durumu**

Dünün ilerici aydın ve sanatçılarının bugünkü durumu üzerine de bazı gerçekleri vurgulamak durumundayız. Zira bu gerçekleri gözönünde bulundurmak, kültür-sanat cephesin-

deki görevlerimizin kapsamı ve ele alınışı bakımından çok özel bir önem taşımaktadır.

Bugünün Türkiye'sine baktığımızda, '60'lı ve '70'li yılların büyük toplumsal hareketliğinin ortaya çıkardığı ilerici, devrimci aydın-sanatçı kuşağının büyük ölçüde burjuvazinin safına geçtiğini, düzenle bütünleştiğini görmekteyiz. 12 Eylül'le birlikte başlayan karşı-devrim saldırısı, sol hareket ve kitle hareketi üzerinde yaptığı ağır tahribatı, doğal ve kaçınılmaz bir biçimde ilerici aydın hareketi ve sanat yaşamı üzerinde de yaptı. İş bununla da kalmadı, üstüne '89 çöküşü ve onu izleyen dünya ölçüsündeki karşı-devrimci gerici dalga da binince, '60'lı ve '70'li yıllarda yetişen ilerici aydın kuşağı neredeyse tümünden umutlarını ve inançlarını yitirdi. O güne kadar dayandığı ya da dayanmaya çalıştığı ideolojik ve moral değerleri hızla terketti.

Bu sonuç, bir yandan bu kuşağın kültürel-sanatsal üretim ve yaratım gücünü ve yeteneğini önemli ölçüde dumura uğrattırken, öte yandan deyim uygunsa onları piyasaya düşürdü. Aydınlar ve sanatçılar geçmişte, tam da emekten, özgürlükten, bağımsızlıktan ve sosyalizmden yana tutumlarıyla oluşturdukları kişiliklerini para karşılığı sermayenin hizmetine sundular. Ya da tersinden devlet ve burjuvazi, son derece bilinçli bir tutumla, bu alanda inancını ve ilerici dinamizmini yitirmiş aydın ve sanatçıya cazip gelen bir piyasa yarattı. Dünün ilerici ve sosyalist aydınları ve sanatçıları, tekelci burjuvazinin elinde tuttuğu televizyonlar, gazeteler, dergiler, yayınevleri, kültür kurumları, reklam şirketleri, kültürel danışmanlık vb. işlerde cepleri doldurularak istihdam edildiler.

Bu ilerici aydın hareketinin kitlesel bir kırımıydı ve bir bakıma devrimci hareketteki geniş çaplı terbiye, tasfiye ve düzenle bütünleştirme hareketinin ilerici kültür-sanat yaşamındaki izdüşümüydü. Herşeye rağmen solculuk taslama-

ya heveslenenler ise (*Cumhuriyet* gazetesinin temsil ettiği çizgide hareket edenler buna örnektir), bu işi devrim ve bilimsel sosyalizme açık bir düşmanlık temeli üzerinde yaptılar ve bunu Kürt halkının özgürlük istemi karşısında tiksindirici bir şovenizmle birleştirdiler.

Özetle, '60'lı ve '70'li yılların ilerici-devrimci toplumsal hareketliliği ortamında yetişen, onu etkileyen ve ondan etkilenen ilerici aydın ve sanatçı kuşağı ezici bir bölümüyle bugün artık işçi sınıfından, emekçilerden ve onların sosyal kurtuluş davalarından yana olmak, buna hizmet etmek bir yana, doğrudan ya da dolaylı biçimde onun karşısındadır, burjuvazinin safında ve hizmetindedir. Onlardan artık bir şey beklemek bir yana, dünkü kimliklerini kullanarak bugün açıktan ya da sinsice yapmakta oldukları tahribatı göğüslemek ve boşa çıkarmak gibi temel önemde bir sorun ve görev var önümüzde.

Fakat tüm dünyada ve elbette Türkiye'de, devrimci sosyal ve siyasal mücadele sürmektedir. Bu mücadele kendi yeni genç aydın ve sanatçı kuşağını da zamanla ortaya çıkaracaktır. Sınıf hareketi ekseninde yürütülen devrimci bir kültür-sanat mücadelesi, bu yeni kuşağın ortaya çıkışını kolaylaştıracak ve hızlandıracak bir perspektife, bu doğrultuda somut pratik bir yönelime de dayalı olmalıdır. Devrimci kültür-sanat kurumları, özellikle aydın gençlik içerisinde bu alanda bugünden filizlenmekte olan güçleri bilinçli bir tutumla işçiler ve emekçilerle buluşturmayı başaramazlarsa eğer, zaten kendi görev ve işlevlerini yerine getirmekte de yetersiz ve başarısız kalmış olurlar.

### **İkili zaaftan kaçınmanın önemi**

Devrimci kültür-sanat cephesi kendine özgü bir mücadele alanıdır ve bu alandaki çalışma da bunun gerektirdiği

Çerçeve ve kurallar içerisinde yürümek zorundadır. Çalışmanın düzenlenmesi, etkinliklerin seçimi ve örgütlenmesi, araçların kullanımı, bu özgünlüğü tam olarak özümsemeye ve pratikte gözetmeye dayalı olmalıdır.

Elbette sosyal yaşamın tüm alanları gibi kültür-sanat yaşamı da politik bir öz taşır. Bu alanda da sınıf çıkarları ve bunun ifadesi ve taşıyıcısı olan ideolojiler ve politikalar karşı karşıya gelir ve çatışır. Fakat bu kaba ve çıplak politik biçimler içerisinde değil, sanatsal üretim ve etkinliğin kendine özgü biçimleri içerisinde gerçekleşir. Çatışmada başarı bunu gözetmek ölçüsünde olanaklıdır. Bu gözetilmezse eğer, kültür-sanat alanında devrimci bir mücadele cephesinden sözetmek zaten olanaklı olmaz. Öte yandan, her sanatsal etkinliğin ve biçimin içerisinde politik bir öz, kaygı ve yönelim vardır. Bunu gözden kaçırmak, sanatsal üretimi ve etkinliği kendi içinde amaçlaştırmak, “sanat sanat içindir” şeklindeki burjuva aldatmacasının tuzacağına düşmek anlamına gelir.

Demek ki bu alanda birbirinin zıddı gibi görünen, gerçekte ise birbirinden beslenen ikili bir tehlike var ve biz buna karşı peşinen hazırlıklı ve uyanık olmalıyız. Bir yandan, sanat ve kültür alanının kendine özgü karakterini ve gereklerini gözetmeli, kültür kurumlarının politik araçlara indirgenmesinin kesin bir tutumla önüne geçmeliyiz. Öte yandan ise, kültürel-sanatsal biçimler içerisinde sürse bile bu çabanın politik bir öz taşıdığını ve temelde politik bir kaygı ve amaca bağlandığını unutmamalı, bunu gözden kaçırabilecek apolitik eğilimlere hiçbir biçimde prim vermemeliyiz.

*(Ekim, sayı: 227, Şubat 2002)*



# Gelişmeler ve güncel sorunlar

## “Stratejik ortaklığın” gerçek anlamı ve güncel sonuçları

11 Eylül sonrasının Türkiye için stratejik önemdeki temel sonucu, işbirlikçi burjuvaziyle Amerikalı emperyalist efendileri arasındaki ilişkilerin daha da gelişmesi oldu. Düzen hesabına konuşan devlet yöneticilerinin, politikacıların, basın ve üniversitede görevli memurlar takımının ağız birliği halinde yineledikleri “11 Eylül sayesinde Türkiye’nin stratejik değeri daha iyi anlaşıldı” söylemi, ABD ile ilişkilerdeki bu yeni durumu ve bundan duyulan aşırı hoşnutluğu dile getirmektedir. Daha iyi anlaşıldığı söylenen olgu, Türkiye’nin ABD emperyalizmi için bölgesel önemi ve rolüdür elbette. Amerikan işbirlikçileri bununla kendi satış değerlerinin

yükseldiğini düşünüyorlar ve bundan duydukları memnuniyeti aşırı bir utanmazlıkla dile getiriyorlar.

Kriz içinde debelenen ve geleceği konusunda ciddi kaygıları bulunan işbirlikçi Türk burjuvazisi, sırtını daha güçlü bir biçimde ABD'ye yaslanan ve kaderini tümüyle ona bağlamanın kendisine kısa vadede krizden çıkış olanakları, uzun vadede ise gelecek güvencesi sağladığını düşünüyor. Bunun ise doğal olarak bir karşılığı var. Bu karşılık, Türkiye'yi çevreleyen kriz bölgelerinde, yeni gelişmelerin gerektirdiği daha ileri bir çerçevede ABD çıkarlarına aktif bekçiliktir. Bilindiği gibi ABD emperyalizmi, dünya üzerindeki hegemonyasını güvenceye almanın ve uzun süreli kılmanın tayin edici halkası saydığı Avrasya'da, uzun süreli savaşlar dizisi olarak tanımladığı bir maceraya girişmiş bulunmaktadır. Bu çerçevede Türkiye'ye biçilen rol, bu macerada ABD'ye tam destek vermekten öteye, onun çıkar ve ihtiyaçları doğrultusunda aktif görevler üstlenmektir. Amerikan emperyalizminin temsilcisi ya da basındaki sözcüsü durumundaki birçok kimse 11 Eylül'den beri bunu açıkça söyleyip duruyor.

ABD emperyalizmi pervasızca izlediği saldırganlık ve savaş çizgisini "teröre karşı uzun süreli mücadele" olarak sunuyor. Başta Cumhurbaşkanı ve Başbakan olmak üzere Türkiye'yi yönetenlerse her vesileyle Türkiye'nin teröre karşı bu mücadelesinde ABD'nin yanında olduğunu, ona tam destek verdiklerini ve vermeye devam edeceklerini vurgulayıp duruyorlar. Afganistan'a karşı emperyalist savaş, bunda kusur etmediklerini somut olarak gösterdi. Türkiye toprakları boydan boya Afganistan'a yönelik savaşta ABD'nin saldırı üssü olarak kullanıldı (Ecevit'in ABD gezisi esnasında Amerikan basınının verdiği bilgiye göre, Afganistan'a karşı savaş boyunca Amerikan savaş uçakları Türkiye'den 4 bin kere havalandılar). Şimdi ise sırada Afganistan'da ABD hesabına bekçilik yapmak görevi var ve Türkiye'yi yönetenlerin Af-

ganistan'daki ABD işgaline "islam ülkesi" şalı örtecek bu utanç verici role ne denli hevesli olduklarını biliyoruz.

Şimdi gündemde ABD'nin yeni ana hedefi var ve bu somut biçimde Irak olarak tanımlanmış bulunuyor. Fakat Irak'ın burada yalnızca bir hareket noktası, belli bakımlardan elverişli bir bahane olarak değerlendirildiğini, asıl hedefin ise Irak da içinde olmak üzere tüm Ortadoğu olduğunu biliyoruz. ABD emperyalizmi Ortadoğu'da kapsamlı ve aynı ölçüde tehlikeli hesaplarla hareket ediyor. Amaç çok yönlüdür; petrol bölgesinde öteki emperyalistler karşısında tam bir üstünlük sağlamak; kendisi ve siyonist İsrail için engel ya da güçlük kaynağı olarak gördüğü rejimleri değiştirmek ya da hiç değilse güçten düşürmek; Filistin halkını daha ağır koşullarda bir köleci sözde barışa mecbur etmek; Kürt sorunu ve dinamiğini kendi denetimine ve hizmetine almak; ve elbette bu kritik bölgedeki gerçek ve potansiyel ilerici ve devrimci dinamikleri boğmak, anti-Amerikancı hareketi sindirmek, bu amaçların başında gelmektedir.

Bunlar gerçekten kapsamlı hedeflerdir ve birçok çıkarı, gücü ve devleti, herbirini kendine özgü nedenlerle olmak üzere rahatsız etmektedir. Nitekim bir dizi emperyalist gücün yanısıra çeşitli bölge ülkeleri de ABD'nin bu tehlikeli, mace-racı ve aynı ölçüde hırslı girişimine muhalefet etmektedirler. Fakat ABD planlarını uygulamakta kararlı görünmektedir ve yardımına ihtiyaç duyduğu tek ülkenin Türkiye olduğunu açık açık söylemektedir. ABD Irak üzerinden Orta-doğu'ya müdahalesinde Türkiye'yi bir saldırı üssü olarak kullanmaktan öteye, savaşta bir koç başı olarak kullanmak istemektedir. Bu doğrultuda rüşvetten tehdit ve şantaja kadar her silahı kullanmaktadır. İMF üzerinden Türkiye'nin boynuna atılan boğucu kement de işte işlevini tam bu noktada göstermektedir. Ecevit'in ABD'ye gezisinin tüm gündemi ve işlevi buydu. Gezinin hemen sonrasında yüksek miktarlı İMF

kredileri onaylandığına ve ABD'nin onayı olmaksızın İMF'nin bunu yapması olanaksız olduğuna göre, dayatmaların sonuç verdiği, tüm isteksizliklerine karşı Türkiye'yi yönetenlerin buna razı edildiklerine kesin gözüyle bakabiliriz.

### **ABD'nin sihirli eli ya da İMF kementi**

Aynı çerçevede, aynı dayatmalarla bütünlük oluşturan başka önemli gelişmeler de var. AGSP konusunda yıllardır süren ve aşılmaz gibi görünen güçlükler, ABD'nin sihirli eli değer değer Türkiye cephesinden bir anda çözüldü. Hemen ardından Kıbrıs ve Ege sorunlarının çözümü gündeme girdi. Yıllardır kangrenleşmiş bu sorunlarda bir anda büyük bir yumuşama yaşandı ve birkaç ay öncesine kıyaslanamaz adımlar atıldı. Elbette bu şaşırtıcı gibi görünen gelişmelerin gerisinde bir kez daha ABD'nin dolaysız müdahalesi ve dayatmaları vardı.

Gizli diplomasiyle saklananları İMF ve Dünya Bankası'nın kararları bütün açıklığı ile ortaya koymaktadır. Zira tüm bu gelişmelere, Arjantin'den 1.3 milyar dolar yeni borcu esirgeyerek onu iflasa sürükleyen İMF'nin Türkiye'ye cömertçe sunduğu yeni borçlar eşlik etti (Türkiye'nin "*İMF'deki kotasından yüzde 1500 daha fazla oranda*" ve İMF'nin dünya ölçüsündeki toplam kredi kapasitesinin tamı tamına üçte biri kadar!..). Bu yeni borçlar yüksek faizlere ve "10 günde 10 yasa" türünden ardı arkası kesilmeyen ağır siyasal koşullara bağlanmış olsa bile, sonuçta Arjantin'den esirgenenin Türkiye'ye misliyle sunulması, bu alışılmadık cömertlik, dış politika sorunlarıyla bağlantılı bir satın alma yolu ve durumuydu.

Önden yılın diplomasi olayı olarak sunulan Ecevit'in son ABD gezisi öncesinde ve sırasında işbirlikçi cepheden üzerine

en çok laf edilen konu, Türkiye ile ABD arasındaki ilişkilerin “stratejik ortaklık” düzeyine çıkarılmasıydı. Oysa eski başkan Clinton’un ‘99 Kasım’ında gerçekleşen gösterişli Türkiye gezisi esnasında bu nitelikte bir ortaklığın yıllardan beridir varolduğu açıklanmış ve bunun işlevi de, “Türkiye ve ABD’nin öncelikle Ortadoğu, Kafkaslar, Balkanlar ve Doğu Akdeniz’de” birlikte hareket etmeleri olarak tanımlanmıştı. Bunu, anılan bölgelerde ve artı Orta Asya’da, Türkiye’nin ABD çıkar ve ihtiyaçları doğrultusunda hareket etmesi olarak anlamak gerekirdi ve olup bitenin de somut olarak gösterdiği gibi durum tamı tamına budur. ABD işbirlikçisi ve onun çıkarlarının bölgesel bekçisi olarak Türk burjuvazisi, kriz kışkacı ve gelecek kaygısı çerçevesinde, kendisini bunun gereklerine giderek daha çok uyarlıyor. Dış politika alanındaki çözümsüz sorunlar dizisinin, 11 Eylül sonrasında ve tam da ABD’nin çıkar, tercih ve dayatmaları doğrultusunda hızlı bir çözüm sürecine alınmış olması da bunu göstermektedir.

Böylece “stratejik ortak”lığın gerçekte stratejik uşaklık, Türkiye’yi çevreleyen bölgelerde Amerikan emperyalizminin çıkarlarına stratejik bekçilik anlamına geldiği de bir kez daha açıklık kazanmaktadır. ABD Türkiye’yi bölgedeki “en güvenilir iki müttefikinden biri” olarak görmektedir. İkincisinin İsrail olduğu ve bu ülkenin ABD’nin çıkar ve ihtiyaçları doğrultusunda aktif roller üstlenebilmesinin zorunlu sınırları bulunduğu düşünülürse, geriye güvenilirlikten öte en işe yarar tek müttefik olarak gerçekte yalnızca Türkiye kalmaktadır.

Daha da önemlisi, Türk burjuvazisinin yalnızca dünyanın emperyalist efendisiyle değil fakat aynı zamanda bölgenin saldırgan çıban başı ülkesi olarak siyonist İsrail ile de “stratejik ittifak” ilişkisi içinde olmasıdır. Dünyanın ve bölgenin en gerici ve saldırgan güçleriyle davranış ve kader birliği, Türk

burjuvazisinin bugünkü konumudur. Bu iki olgu birarada düşünöldüğünde ve buna bir de NATO üyeliği (önümüzdeki günlerde bunun 50. yılına giriliyor) eklendiğinde, Türk burjuvazisinin halkımız ve bölge halkları karşısında üstlendiği uğursuz gerici rolün çerçevesi daha iyi anlaşılır. Elbette o bunu gerici sınıf çıkarları doğrultusunda ve geleceğini güvenceye almak üzere yapıyor. Tam da bu aynı nedenle, ona karşı stratejik kavrayışa dayalı ciddi bir devrimci mücadele de, tarihsel ve güncel boyutlarıyla bu ilişkileri, bunun stratejik ve taktik planda ortaya çıkardığı görev ve sorumlulukları özenle hesaba katmak durumundadır.

Savaşa ve saldırganlığa karşı mücadelede Ortadoğu halklarıyla yakın ilişkiler ve eylemli bir devrimci dayanışma, dönemin en acil ve önemli görevlerinden biridir. Daha genel planda ise, başta Ortadoğu halkları olmak üzere Türkiye'yi çevreleyen coğrafyada yeralan tüm bölge halklarıyla devrimci birlik ve dayanışmaya dayalı yakın ilişkiler, emperyalizme ve işbirlikçilerine karşı ciddi bir devrimci stratejinin olmazsa olmaz koşuludur. Günümüzün olayları, bu tür bir bölgesel devrimci birlik ve dayanışma cephesi yaratılmaksızın gelecekte emperyalizmin devrimi boğmaya yönelik saldırı ve müdahalelerini püskürtmenin ne denli güç olacağına bugünden ışık tutmaktadır.

### **Güncel durumu belirleyen iki temel önemde gelişme**

Bu genel çerçeveden de hareketle gelişmelerin Türkiye üzerinden daha güncel ve somut yansımalarına geçelim. Türkiye'nin yakın geleceğinde olayların izleyeceği seyir değerlendirilirken gözönünde bulundurulması gereken temel önemde iki güncel veri var önümüzde. Bunlardan ilki, ABD emperyalizminin Orta Asya ve Ortadoğu eksenli olarak günde-

me getirdiği saldırganlık ve savaş politikası; öteki ise, İMF ile imzalanan üç yıllık yeni sosyal yıkım ve kölelik anlaşmasıdır.

İlki, Türkiye'yi ABD emperyalizminin bölge halklarına karşı bir saldırı ve savaş üssü haline getirmekle kalmamakta, Irak üzerinden açıkça ortaya atıldığı gibi, onu bizzat emperyalizmin hesabına savaşa sürüklemek niyet ve hesaplarını da içermektedir. İkincisi ise, işçi sınıfı ve emekçilere yönelik saldırıların ağırlaştırılması, bunun Türkiye'yi emperyalist sömürü ve yağmaya engelsizce açacak bir dizi kölecü düzenleme ve uygulamayla birleştirilmesi anlamına gelmektedir.

Türkiye'nin bugününü ve yakın geleceğini belirleyecek olan biri dışa öteki içe yönelik bu iki temel önemde olay, birbiriyle de sıkı sıkıya bağlantılıdır. Ekonomik kriz kıskacında kıvranan ve krizden çıkış adına ülkenin tüm geleceğini İMF ve Dünya Bankası'na ipotek eden Türk burjuvazisi. böylece, ABD emperyalizminin bölgesel çıkar ve ihtiyaçlarına yeni bir düzeyde hizmet etmek zorunluluğu ile yüzyüze kalmaktadır. Amerikan yönetimi açıkça İMF desteğinin sürmesi ile Irak'a yönelik bir savaşta Türkiye'den istekleri arasında dolaysız bir bağ kurmaktadır.

Kürt sorunuyla bağlantılı gerici kaygılar ve bölge ilişkilerinde yolaçabileceği öteki riskler nedeniyle Irak'a yönelik bir savaşa çok istekli olmayan Türkiye'nin yönetenleri, buna karşın, ABD'nin bu konudaki dayatmalarına direnecek güçte değiller ve bunu daha şimdiden göstermiş bulunmaktadırlar. Tarihsel bağımlılık ilişkilerinin genel çerçevesi kadar güncel ekonomik kriz ve İMF kıskacı, tüm sızlanmalarına ve aksi yöndeki temennilerine karşın sonuçta onları ABD'nin iradesine boyun eğmeye sürüklemektedir. Genel uluslararası güç dengeleri ve başka bazı gelişmeler ABD'yi Irak'a yönelik bir savaştan alıkoyamazsa eğer, Türkiye

bu savaşın ana saldırı üssü olmakla kalmayacak, Türk ordusu da Güney Kürdistan sorununu bahane ederek ABD emperyalizminin hizmetinde bu savaşa bizzat katılacaktır.

Her iki sorunun birarada Türkiye'nin iç politik yaşamındaki sonuçları ise kendini baskı, terör ve yasaklar rejiminin daha da ağırlaşması olarak gösterecektir. İşçi sınıfı ve emekçilerin çalışma ve yaşam koşullarını sürekli ağırlaştıran ve ülkeyi bölgede emperyalizmin saldırı ve savaş üssü haline getiren sermaye sınıfının başka bir seçeneği de yoktur. Güncel gelişmeler bunu somut olarak göstermektedir. AB makyajı çerçevesinde yapılan anayasa değişikliğinin iç yüzünün uyum yasa tasarılarıyla ortaya çıkması, Kürt halkının ana dilde eğitim türünden en masum demokratik istemleri karşısında sergilenen aşırı tahammülsüzlük ve uygulanan terör, bunun güncel örnekleridir.

İç ve dış durum, rejimde kontrollü bir yumuşama manevrasına bile olanak tanımamaktadır. Tersine, son derece gerçekçi bir tutumla burjuvazi ve onun adına ülkeyi yönetenler dizginleri sıkı tutmaktadırlar. İşbirlikçi burjuvazi, baskı ve terör aygıtını yasal ve kurumsal bakımdan güçlendirerek, işçilerin ve emekçilerin hak arama çabalarını dolaysız baskının yanısıra hain sendika ağalarının yardımıyla boşa çıkararak, reformist solun her çeşidinin doğrudan ve dolaylı hizmetinden en iyi biçimde yararlanarak ve bu arada devrimci hareketi hepten etkisizleştirerek, bugünkü denetimini korumaya çalışmakta ve yakın geleceğın çalkantılarına hazırlanmaktadır.

### **Güncel durumdan çıkan güncel görevler**

Dışarıda ABD emperyalizminin çıkar ve ihtiyaçlarının gerektirdiği davranış çizgisi, içerde üç yıllık yeni bir İMF



saldırı programı, ve nihayet, bu iç ve dış çizginin engelsizce uygulanabilmesi için sürekli bir baskı, terör ve yasaklar rejimi... Türkiye'nin güncel durumunu ve yakın geleceğini karakterize eden politik saldırı tablosu kabaca budur.

Bu güncel durum önümüze, güncel görevler olarak; emperyalist köleliğe, saldırganlığa ve savaşa karşı anti-emperyalist mücadeleyi; emekçileri daha ağır bir perişanlığa sürükleyen İMF saldırı programına karşı iktisadi ve sosyal istemler uğruna mücadeleyi; ve nihayet, baskı, terör ve yasaklar rejimine karşı temel demokratik hak ve özgürlükler mücadelesini koymaktadır.

Bu çok yönlü mücadeleler gerçekte organik bir bütündür. Bunlar güncel planda yürüyen aynı sınıfsal saldırının farklı boyutlarına karşılık düşmektedirler ve zorunlu olarak birlikte ele alınmak durumundadırlar. Olayların seyri belli bir anda birinden birini nispeten önplana çıkarsa bile, bu ötekilerin önemini hiçbir biçimde ortadan kaldırmaz.

Öte yandan, bu mücadelelerin kesiştiği ana sınıfsal hedefler, işbirlikçi burjuvazi ve onun sırtını dayadığı emperyalizmdir. Bu nedendir ki, birbirinden koparılamaz bu görevler ancak devrimci iktidar mücadelesi bakış açısıyla ele alındığı ölçüde devrimci bir anlam taşıyabilir, devrimci sürecin ilerletilmesi sonucunu doğurabilirler.

Devrimci iktidar perspektifine dayalı bu bütünselliğin ilkesel ve pratik önemi, reformist sol akımların mevcut konumu üzerinde daha iyi anlaşılabilir. Reformist akımın farklı bileşenlerine daha yakından bakıldığında, onları karakterize eden ayırddedici davranışın, tam da bu güncel görev alanlarından birinden birini kendileri için başlıbaşına bir mücadele platformu haline getirmeleri olduğu görülür. Dahası, tam da reformist konumlarından bekleneceği gibi onlar, bu sınırlı hedef ve görevlerin gerçekleşmesinde dahi düzen güçlerine ya da kurumlarına bel bağlarlar.

Bunu bu akımlar üzerinden somut olarak örnekleyebiliriz de.

Dönemsel anti-emperyalist görevlerin son derece dar bir burjuva milliyetçi yorumu bize Perinçekçi İP’i verir ve bu çevrenin tüm gelecek beklentisi, düzen ordusu destekli parlamenter hayaller üzerine kuruludur. 28 Şubat şakşakçılığı ve ordu yalakalığı bu konum ve tutumun somut bir ifadesidir. Güncel boyutlar içine sıkıştırılmış bir ekonomik ve sosyal haklar mücadelesi bize liberal işçi politikacılığının temsilcisi olarak EMEP’i verir ve yılların açıkça gösterdiği gibi onun tüm hesapları da sendika bürokrasisi üzerine kuruludur. Hararetli EP kuyrukçuluğu, üstelik döne döne yaşananlara rağmen bu çizginin ısrarla sürdürülmesi, somutta karşılıksız kalması daha baştan kesin olan bu aynı hesabın bir ifadesidir. Pratikte boş laf olarak kalan burjuva liberal sınırlarda bir demokrasi mücadelesi ise tamı tamına ÖDP demektir ve rejimin yumuşamasından umudunu keseli beri o tüm umudunu artık içerde sosyal-demokrasiye ve dışarda AB emperyalizmine, onun “Kopenhag Kriterleri”ne bağlamıştır. Bu ise onun tümünden işlevsizleşmesi ve gereksizleşmesi demektir. Nitekim uzun zamandır bir iç kriz içinde bulunması, şu günlerde bir iç çözülme yaşaması da bu akibeti teyid etmektedir.

Türk devletine teslim olmuş ve onu bir şeylere yöneltebilsinler diye de tüm umudunu ABD ve AB emperyalizmine bağlamış PKK’yı ÖDP’nin yanına, solculuğu gitgide seyirlik bir yarı-aydın oyununa çeviren SİP-TKP’yi ise EMEP ile Perinçekçi İP arasında bir yere koydunuz mu, günümüz reformist akımlar tablosunu da tamamlamış, yerli yerine oturtmuş olursunuz.

Bu kadarını söylemişken şunu da ekleyelim; bu akımların herbiri, izledikleri çizginin somut durumuna göre burjuvazinin şu veya bu kesimine, burjuva düzenin şu veya bu

kurumuna bel bağlıyor olsalar bile, tümünü kesen ortak bir payda var ve bu burjuva parlamentarizmidir. Sonuçta orta sınıf karakterli akımlar olarak düzenle ve devletle barıştırlar (ya da artık bu çizgiye gelmişlerdir) ve temel siyaset yn-temi ve aracı olarak burjuva parlamentoculuğunu esas almaktadırlar. Bugünkü g ve konumları onlara bu olanağı vermese de (ve belki içlerinden bir-ikisi hariç hiçbir zaman vermeyecek gibi görünse de) sonuçta bu böyledir.

Reformist sol ve sendika bürokrasisi, bugün kitle hareketinin önünü tıkayan, onun gelişme dinamiklerini felce uç-ratan iki temel odak durumundadırlar. Bu nedenle, bunların herbirine karşı kendi konum ve özelliklerinin gerektirdiği türden bir sistematik mücadele vermek, dönemin devrimci görevlerini başarıyla stlenebilmenin ve kitle mücadelesini geliştirebilmenin zorunlu koşuludur. Geleneksel kk-burjuva devrimci akımların yaşamakta olduğu gerileme ve zlme, yaşadıkları tüm rmeye rağmen reformist akımlara kendiliğinden bir alan açıyor. Onları tuttukları alanlarda ge-riletmek, olayların etkisiyle gitgide yırtılan maskelerini tümden düşürmek, içinden geçmekte olduğumuzun dönemin en önem-li ve öncelikli görevlerinden biridir.

### **Terbiye edilerek denetim altına alman güçler tablosu**

Güncel siyasal tabloya bakarken, paradoksal gibi gr-nen temel önemde bir gerçeği de gözönünde bulundurmak durumundayız. Bir yanda kriz içinde debelenen, İMF'den üç kuruş yeni kredi alabilmek için onun en onur kırıcı dayat-malarını bile harfiyen yerine getiren, kendisi için getirebileceği ağır risklere rağmen ABD'nin çıkar ve ihtiyaçlarına dayalı bir savaşa katılmak akibetiyle yüzyüze bulunan acz içinde ve iflas halinde bir düzen ve devlet gerçekliği var. Fakat

öte yandan, bu aynı devlet ve düzen, bugün işçi sınıfını ve emekçileri büyük ölçüde kontrol edebilme başarısı göstermekle kalmamakta, yanısıra özellikle 28 Şubat müdahalesinden beri, kendisine muhalif ya da kendisi için şu veya bu ölçüde sorun ve sıkıntı kaynağı oluşturan çeşitli akımları büyük ölçüde terbiye etmeyi ve denetim altına almayı da başarmış bulunmaktadır.

Bu ikinci durumu somut olarak örnekleyelim.

'90'lı yılların ilk yarısında rejimin iç dengeleri bakımından ciddi bir sıkıntı kaynağı haline gelmiş dinsel gericilik gelenen yerde artık büyük ölçüde terbiye edilmiş, üstelik bir de birbirleriyle uğraşan iki parti halinde bir bölünmeyle yüz yüze bırakılmıştır. Dinsel gericiliğin bu iki partisi artık birbirlerini daha çok suçlayıp karalayarak burjuvaziye ve onun adına ülkeyi yöneten gerçek güç odaklarına yaranmaya çalışmaktadırlar.

'80'li yılların ortasından yakın zamana kadar rejim için en büyük sorun oluşturan Kürt hareketi ise, PKK üzerinden en utanç verici bir teslimiyet çizgisine çekilmiş, gelenen yerde neredeyse tümüyle zararsız hale getirilmiştir. İmralı teslimiyetiyle birlikte, PKK'nın Kürt halk kitleleri üzerindeki etkisi ve denetimi düzen ve devlet için artık bir tehlike olmaktan çok bir imkana dönüşmüştür. Bu imkanın verdiği bir pervasızlıkladır ki, rejim artık Kürt halkının en masum kültürel hak istemlerini bile en kaba bir tutumla reddedilmekte, bunu baskı ve terörle karşılayabilmektedir.

Üçüncü bir örnek sendika bürokrasisinin durumudur. Sendika konfederasyonları ve bağlı sendikalar, özellikle 28 Şubat'la birlikte gerçekleştirilen manevraların ardından, bugün artık her açıdan sermayenin ve devletin denetimi altındadırlar. Bundan da öte içlerinden bazıları (somut olarak Türk-İş) artık devletin güdümlü ve uyumlu uzantısı olarak hareket

etmektedirler. Bugün ÖDP'nin tepesini tutan liberal soysuz takımının da özel çabası ve katkısıyla, önceki yıllarda bir ölçüde olsun mücadele etkeni olan KESK de bugün sendika bürokrasinin geneliyle bu aynı konumu paylaşmaktadır.

Sol hareketle devam ediyoruz. Reformist akımların tümü bugün tam olarak düzenin icazet sahası içine çekilmişler ve düzen için artık hiçbir sorun oluşturmayacak düzeyde terbiye edilmişlerdir. Geride kalan yıl içerisinde gerçekleşen F tipi saldırısı, düzenin bu doğrultuda ne büyük bir mesafe katettiğini bu akımların utanç verici tutumları üzerinden somut olarak gösterdi. Reformist sol partilerin istinasız tümü de gelinen yerde artık her türlü devrimci düşünce, değer ve kaygıdan tamamen kopmuşlardır.

Geleneksel devrimci-demokrat sol akımlar ise bir başka yoldan düzen için sorun olmaktan gitgide çıkmaktadırlar. '90'lı ilk yıllarda şu veya bu ölçüde toparlanma başarısı gösteren bu akımlar, '90'lı yılların ikinci yarısından beri sürekli bir gerileme içindeydiler ve gelinen yerde içlerinden bazıları siyasi yaşamdan gitgide silinmektedirler. Herşeye rağmen tutunmaya çalışanların ise, yaşadıkları ağır tıkanıklığı ve iç sıkıntılarını bir dönem için olsun aşabileceklerini gösteren ciddi ve inandırıcı bir belirti yoktur ortada.

Aşılamayan yapısal zaafın ve devletin fiziki tasfiyeden öteye amaçlara dayalı sistematik saldırılarının geleneksel sol akımlar üzerindeki ağır tahribatı bugün artık çok daha iyi görülebilmektedir. İçlerinden bazıları, düne kadar kendilerine mevcut akibeti yaşatan temel etkenlerden biri tam da bu değilmişcesine bugün yeniden utangaçça Kürt hareketinin kuyruğuna yapışarak ayakta kalmaya çalışıyorlar. Fakat bu onlar için bir çıkış yolu olmak bir yana, bunda ısrar ettikleri ölçüde tasfiyeci uçurumun dibine boylu boyunca yuvarlanmalarından başka bir sonuç yaratmayacaktır.

## Netleşen tablo ve doldurulmayı bekleyen boşluk

Büyük ölçüde son 4-5 yılda, yani tam da ekonomik ve sosyal krizin daha da ağırlaştığı bir zaman kesitinde yaratılan bu tabloya toplu olarak bakıldığında, sonuç düzen payına kuşkusuz önemli bir başarının göstergesidir. Fakat bu sorunların çözülmesi değil, yalnızca bu sorunlarla bağlantılı olarak oluşan akımların denetim altına alınması anlamına gelen bir başarıdır. Sorunlar ise yerli yerinde durmakta, dahası gitgide ağırlaşmaktadır.

Bu akımlar üzerinde kurulmuş denetim kısa vadede kitlelerin de denetim altında tutulması gibi bir sonuç yaratsa bile, bu geçici bir durum olmaya mahkumdur. Zira soruna bir başka yanından bakıldığında, buradaki başarının yeni sorunlar için bir zemin anlamına da geldiğini görmek güç değildir. Bu denli kolay terbiye edilmiş bir dinsel gerici-lik, ihanetini bu denli kaba biçimde sergileyen bir sendika bürokrasisi, adını ve varlık nedenini bile inkar noktasına düşürülmüş bir Kürt hareketi, düzen icazetinin dar cende-resine sıkıştırılmış bir reformist sol partiler gerçekliği, aynı zamanda, tümü de düzenin hizmetindeki bu akımların kitleler nezdinde inandırıcılıklarını gitgide yitirmeleri anlamına da gelmektedir.

Bunu, tablonun giderek netleşmesi, yüzlerdeki maske-lerin düşmesi, gelişmelerin etkisi altında her akımın giderek yerli yerine oturması olarak da tanımlayabiliriz. Bu ise, görev ve sorumlulukların hakkını veren gerçek bir devrimci al-ternatifin hızla güçlenmesi için koşulların olgunlaşması demektir.

Partimiz yalnızca genel misyonunu değil fakat dönem-sel sorumluluğunu da bu tablo üzerinden daha derinden duymakta ve kavramaktadır. Sahte alternatiflerin şu veya

bu nedenle güç ve itibar kaybettiği bir dönemde, gerçek devrimci sınıf alternatifini temsil eden bir parti olarak öne çıkmanın tam zamanıdır ve partimiz sağladığı gelişme birikimiyle buna her zamankinden daha çok hazır durumdadır.

*(Ekim, sayı: 227, Şubat 2002, haşyazı)*

# **Emperyalizmin kiskacında Ortadoğu**

## **Emperyalist dünya egemenliğinin kilit bölgesi**

İlk saldırıya Afganistan'dan başlansa da, 11 Eylül sonrasında halklara karşı ilan edilen “uzun süreli” emperyalist savaşın asıl hedefinin Ortadoğu olduğu daha baştan belliydi. Nitekim Afganistan savaşından ilk sonuçlar alınır alınmaz, emperyalist çetenin başı, bunun ilan edilmiş “uzun süreli savaş”m yalnızca bir ilk aşaması olduğunu yeniden ve özellikle vurguladı ve hemen ardından, savaşın hizmetindeki emperyalist propaganda, tüm dikkatleri bir anda savaşın “ikinci aşama”sı için seçilen hedefe, yani Irak’a yöneltti.

Bu propaganda tüm gürültüsüylü sürüyorken, Amerikan siyasal yaşamında genellikle önemli emperyalist politikaların



açıklanmasına bir vesile olarak kullanılan yeni yıl konuşmasında, ABD Başkanı yeni bir “şer eksenini” tanımlaması yaptı. “Şer eksenini” kapsamında saldırı hedefi olarak gösterilen üç ülkeden ikisi, yine beklenebileceği gibi birer Ortadoğu ülkesi, uzun yıllardır farklı nedenlerle ABD’nin Ortadoğu’ya ilişkin plan ve politikalarının önünde engel olarak görülen İran ve Irak’tı.

Irak’a yönelik bir savaşın politik, askeri ve psikolojik hazırlıkları tüm hızıyla sürüyorken, Ortadoğu’da bunu bir süre için kesintiye uğratan bir başka gelişme ön plana çıktı. Kasap Şaron başa geldiğinden beri gemi azıya alan siyonist devlet teröründen dolayı daha da şiddetlenmiş bulunan Filistin direnişi, kıırılmayan iradesiyle, Filistin sorununu bir kez daha uluslararası gündemin odağına taşıdı. Irak’a karşı emperyalist savaşa destek için Ortadoğu turuna çıkan Dick Cheney’in gezisinin hemen ardından ve elbette bu gezinin İsrail durağında alınan gizli ortak karar çerçevesinde, İsrail tarafından Batı Şeria’da bir toplu işgal, yıkım, katliam ve tutuklama hareketi başlatıldı. Irak’a yönelik emperyalist saldırının önünü açmak için Filistin direnişi engelini bir süreliğine de olsa güçten düşürülmesini amaçlayan bu saldırı hız kesmiş olsa da şu günlerde hala sürüyor.

Özetle, uluslararası gündemin odağında ve emperyalist saldırının hedefinde şu sıralar bir kez daha Ortadoğu var.

Ortadoğu’nun bir kez daha emperyalist saldırı, müdahale ve giderek savaşın ana hedefi haline gelmesinin nedenlerini ise artık sokaktaki sıradan insan bile biliyor. Gericici emperyalist propaganda duruma ve ihtiyaca göre hangi yalanları üretirse üretsin, herkes iyi-kötü biliyor ki tüm sorun petrol ve onunla yakinen bağlantılı olan dünya egemenliği sorunudur. Ortadoğu, barındırdığı zengin petrol ve doğalgaz kaynaklarının yanısıra ana kıtaları birleştiren coğrafi konumu ve önemli geçiş yolları nedeniyle, kapitalist dünya ekono-

misi ve emperyalist dünya hakimiyeti için hayati bir önem taşımaktadır.

Bu önem, neredeyse yüzyılın başından beri bu bölgeyi emperyalist egemenlik ve nüfuz mücadelelerinin ana saha-larından biri haline getirmiştir. Bu ise bölge halkları için o zamandan bu zamana neredeyse kesintisiz olarak hep bü-yük yıkımlara ve acılara malolmuştur. Bölgenin doğal zen-ginlikleri ve coğrafi üstünlükleri, halklar için bir huzur ve refah olanağı olmak bir yana, bugün yaşadıkları sefaletin ve çektikleri sonu gelmez acıların baş nedeni haline gel-miştir.

### **ABD emperyalizmi: Ortadoğu halklarının baş düşmanı**

Tarihsel durum gösteriyor ki, emperyalist dünya sisteminin jandarması olan güç, buna paralel olarak Ortadoğu'nun da egemen gücü konumunu kazanıyor. Yüzyılın ilk yarısında dünya jandarması İngiltere'ydi ve kısmen Fransa'yla paylaşılsa da Ortadoğu'nun asıl egemeni oydu. Bugünkü yapay sınırların ve çözümsüz sorunların tarihsel sorumluluğunu, Osmanlı İmparatorluğu'nun yıkılışının ardından bölgeye sömürgeci emperyalist güç olarak yerleşip egemen olan İngiltere taşı-maktadır. Kasım 1917 tarihli uğursuz Balfour Deklarasyonu ile Filistinler'in öz vatanı Filistin'i siyonistlere "vatan" olarak vaadetme cömertliği gösteren; birinci emperyalist savaşın hemen sonrasında bunu adım adım hayata geçiren ve ikinci savaş sonrasında nihayet süreci tamamlayarak, bugün bölge-nin bağına saplı bir hançer gibi duran siyonist devletin doğuşunda doğrudan ve birinci dereceden rol oynayan güç de yine İngiliz emperyalizmiydi.

İkinci emperyalist savaş sonrasında, dünya çapında jan-darmalığı ve dolayısıyla Ortadoğu'da emperyalist egemenliği

bu kez ABD devraldı ve İngiltere de o günden bugüne onun yedeğindeki asıl güç olarak kaldı. İngiltere'nin destekleyip yarattığı siyonist devletin yeni hamisi bundan böyle artık esas olarak ABD emperyalizmiydi.

Son elli yıldır Ortadoğu'daki her türlü melanetin baş aktörü ve dolaysız sorumlusu hep ABD emperyalizmi oldu. Savaşlar onun kışkırtmasıyla çıktı; darbeler onun tarafından tezgahlandı, beyaz terör onun özendirmeleriyle estirildi; muhalefet akımları onun açık ve örtülü çabalarıyla ezildi. Ortadoğu, onun her türden kışkırtına ve gerginlik politikalarının sonucu olarak en kârlı silah pazarı haline geldi ve sonu gelmez silahlanma yarışıyla büyük bir cephaneliğe dönüştü. Ortadoğu halklarının yaşadığı yoksulluğun ve çektiği acıların gerisinde dolaysız olarak o vardı ve halen de o var.

Siyonist İsrail'i en cömert yardımlarla besleyip bugünkü gücüne ulaştıran, onu bir savaş makinası ve bir nükleer güç olarak, Ortadoğu halklarına ve devletlerine karşı bir baskı, tehdit ve şantaj gücü olarak kullanan yine Amerikan emperyalizmidir. Filistin halkının çektiği derin acıların, kendi öz vatanında onyıllardır sonu gelmeyen esaretinin sorumlusu da İsrail kadar, belki ondan da çok, Amerikan emperyalizmidir. ABD'nin tam ve sınırsız desteği olmasa, siyonist devlet izlemekte olduğu politikaları izleyebilmek bir yana, muhtemeldir ki ayakta kalacak gücü bile bulamazdı kendinde.

Ortadoğu'da, Ortaçağ'dan kalma olandan modern faşist türüne kadar, hemen her türlü gericiliğin arkasında hep Amerikan emperyalizmi olmuştur. Körfez'deki Ortaçağ artığı emirlikler, Suudi Arabistan, Ürdün ve Fas'ta hüküm süren Ortaçağ artığı krallıklar yaşamlarını ona borçludurlar, onun sayesinde ayakta duruyorlar. Bir halk devrimiyle yıkılana kadar İran'daki kanlı Şah rejimini ayakta tutan da oydu. Aynı zamanda Ortadoğu'ya yönelik hesaplar çerçevesinde, Türkiye'deki 12 Eylül 1980 darbesini ve Yunanistan'daki

1967 darbesini tezgahlayan ve bu ülke halklarına faşist askeri rejimlerin derin acılarını yaşatan yine odur. “Komünizme karşı yeşil kuşak” projeleriyle, Afganistan ve Pakistan da dahil tüm bölgede islami gericiliği azdıran ve CIA aracılığıyla örgütleyen de o oldu. Bugün halklara saldırının bahanesi olarak kullanılan Taliban ve El Kaide türünden gerici İslami akımlar onun kendi öz çocuklarıdır, onun tarafından beslenip büyütülüp etkin ve egemen kılınmışlardır. Irak Kürtleri'nin özgürlük arzularını kendi kirli hesapları çerçevesinde kullanan, iki kere savaşa sürüp her seferinde ortada bırakan ve böylece kitlesel düzeyde kırdıran da odur.

Özetle, Amerikan emperyalizmi, Ortadoğu halklarının baş düşmanıdır. Bu nedenle bölgedeki siyasal mücadelede ABD emperyalizmine karşı cepheden tavır, bir mihenk taşı ve ayırım noktasıdır. Onu doğrudan hedef almayan hiçbir akım ve mücadele, devrimci olmak bir yana, en ufak bir ilerici karakter bile taşıyamaz ve hiçbir biçimde halklar cephesinde görülemez.

Uzun yıllar için bölgedeki genel devrimci anti-emperyalist mücadele ve hareketin bir parçası olagelen Türkiye'deki Kürt hareketi, teslimiyetçi çizgiye kaydığından beri adım adım Amerikancı bir çizgiye evrildi ve gelinen yerde bölgeye ABD askeri müdahalesini savunacak denli ağır bir batağa saplandı. Böylesi bir utanç verici gelişme karşısında, Amerikan emperyalizmine karşı tutumda ifadesini bulan temel önemde ayırım noktasını gözönünde bulundurmak biz Türkiyeli devrimciler için apayrı bir anlam ve önem taşımaktadır.

### **ABD'nin “yaşamsal çıkar alanı” olarak Ortadoğu**

ABD emperyalizminin Ortadoğu'daki güncel çabaları, gerçekte onun son yirmi yıldır bu bölgede izlemekte olduğu

çizginin bir uzantısıdır. Bu çizginin başlangıcı İran'daki Şah rejiminin yıkılışına dayanır. Bu ABD emperyalizmi için gerçekten büyük bir darbeydi. Zira böylece o İran gibi önemli bir ülkeyi, onun önemli petrol kaynakları üzerindeki dolaysız egemenliğini yitirmekle kalmıyor; aynı zamanda, Şah rejimi şahsında, Ortadoğu'daki (özellikle de Basra Körfezi bölgesindeki) güçlü bir bölgesel jandarmasını da kaybediyordu. Şah rejiminin yıkılışının yarattığı boşluğu doldurmak ve benzer yeni gelişmelerin önünü almak acil ve hayati bir ihtiyaçtı onun için.

Böylece, 1979 yılı başında zafer kazanan İran Devrimi'nin yarattığı derin korku ve kaygılar, ABD emperyalizmini bölgedeki egemenliğini korumak ve pekiştirmek üzere yeni adımlara yöneltti. İran Devrimi'nin ardından aynı yılın sonunda Sovyetler Birliği'nin Afganistan'a müdahalesi, ABD'ye gerekli bahaneyi sağladı. Dönemin başkanı Carter, 1980 başında kongreye sunduğu yeni yıl raporunda, daha sonra Carter ya da Brzezinski (ki ulusal güvenlik danışmanı olarak Carter'ın baş akıl hocasıydı) doktrini olarak anılacak politikayı açıkladı. Buna göre; Ortadoğu, daha somut olarak da petrol rezervlerini barındıran Basra Körfezi, ABD emperyalizmi için bir "yaşamsal çıkar alanı"ydı ve Sovyetler Birliği'nin bu bölgeye yönelik herhangi bir girişimi savaş dahil her yolla kesin olarak engellenecekti.

Sovyetler Birliği burada tümüyle bir yanıltıcı bahaneydi gerçekte. Asıl hedeflenen ise İran'daki türden bir gelişmeye bir daha meydan vermemek, bölgedeki işbirlikçi rejimleri her türlü iç ve dış tehlikeye karşı ne pahasına olursa olsun korumaktı. (Bunun ne anlama geldiği Irak'ın Kuveyt'i işgali sonrasında somut olarak görüldü).

Bu yeni doktrinin askeri meyvesi Acil Müdahale Birliği, Türkiye'de bilinen popüler adıyla Çevik Kuvvet oldu. Merkezi önce Merkezi Komutanlık (CENTCOM) adıyla ABD'de

kurulan (Mart 1980), sonra Almanya'ya taşınan ve ikiyüz bin kişilik (1985'te bu sayı üçyüz bine çıkarıldı) olarak tasarlanan bu kuvvetin eylem üssü ise Türkiye, daha somut olarak da Türkiye Kürdistanı olacaktır. (ABD emperyalizmine 12 Eylül darbesini tezgahlattıran ve içerdeki halk hareketini kanlı bir biçimde ezdirten temel etkenlerden biri de bölgeye yönelik işte bu politika ve planlardı). Normal durumda ABD'de tutulan bu askeri kuvvet gerekli her durumda her türlü altyapısı önden hazırlanmış ve askeri malzemesi depolanmış Türkiye'deki üslere hızla kaydırılacaktı. (12 Eylül döneminde Muş'ta ve Batman'da bu çerçevede büyük askeri hava alanları inşa edildi, Malatya'daki havaalanı ise aynı amaç çerçevesinde genişletildi).

Bu kuvvetin özelliği, NATO dışı bir Amerikan kuvveti olması ve NATO'nun görev alanı dışında kullanılmak üzere hazırlanmasıydı. Gerçekte ise bu, merkezinin Almanya'ya taşınmasından da açıkça anlaşılacağı gibi, NATO'yla içiçe geçen, onun güç ve olanaklarını tamamlayan bir kuvvetti. Nitekim gerek Körfez Savaşı, gerekse son Afganistan savaşı, bunun böyle olduğunu artık uygulama üzerinden de göstermiş bulunmaktadır. (Çevik Kuvvet üsleri, Türkiye'deki öteki ABD ve NATO üsleriyle birlikte, her iki savaşta da etkin ve yoğun biçimde kullanıldı).

Ortadoğu'yu "yaşamsal çıkar alanı" ilan eden Carter doktrini için Sovyetler Birliği'nin bir bahane olarak kullanıldığı, bizzat Sovyetler Birliği'nin sahneden çekilmesiyle çok daha açık bir biçimde görüldü. Bu doktrinin bir ilk savaş uygulaması olan ve Sovyetler'in dağıldığı döneme denk gelen Körfez Savaşı bunu somut olarak gösterdi. Sovyetler'in yıkılışı, kendisini dengeleyen ve dolayısıyla dizginleyen bir engelden kurtararak, ABD'nin Carter doktrinini pervasızca uygulamasının önünü açtı. Güya Sovyetler Birliği'nin Basra'ya inişini engellemek için kurulan Çevik Kuvvet, onun

yıkılışıyla gereksizleşmedi, tersine, ilk kez olarak engelsizce bir kullanım vesilesi ve alanı buldu kendine.

Dahası var. Körfez Savaşı, bölgeye müdahalede Türkiye'yi baştan başa bir savaş üssü olarak kullanan Amerikan emperyalizmine, Suudi Arabistan da dahil Basra Körfezi'nin dört ülkesinde yeni askeri üsler kazandırdı. Böylece Ortadoğu, Türkiye'deki üsler ile Akdeniz'de ve Hint Okyanusu'nda (nükleer silahlar da dahil en ileri silah donanımlarıyla) devriye gezen filoların yanısıra, bizzat Basra Körfezi ülkeleri üzerinden de askeri olarak işgal edilip kuşatılmış oldu. Buna bir de (her ne kadar bir topyekûn savaş dönemi dışında ABD kullanımına pek elverişli olmasa da) tümüyle ve herşeyiyle bir ABD üssü olan İsrail'i eklemek gerekir.

Son Afganistan savaşı, Basra Körfezi'nde üslenmenin, İç Asya'ya müdahalede de ABD emperyalizmi için temel önemde bir olanak olduğunu somut olarak gösterdi. Bundan böyle ABD için Ortadoğu hakimiyeti ile İç Asya'ya hakim olma çabası artık içiçe sorunlar haline gelmiştir. Her iki bölgede de temel kaygının petrol ve doğalgaz kaynakları üzerinde egemenlik kurmak olması, politik ve askeri hesapların ve girişimlerin temelde buna dayanması, ayrıca anlamlıdır.

### **Irak'a karşı savaşın hedefleri**

11 Eylül'le birlikte ilan edilen "uzun süreli savaş"ın asıl hedefi, tek süper güç olarak ABD emperyalizminin dünya egemenliğini pekiştirmek ve olanaklı olduğu ölçüde uzun süreli kılmaktır. Bu ise yeni mevziler kazanmayı ve mevcut mevzilerde daha da güçlenmeyi gerektirmektedir.

İlkinin örneğini Afganistan müdahalesi üzerinden gördük. Bu ülkeyi işgal eden ve burada kukla bir yönetim kuran ABD, bununla da kalmayarak Özbekistan ve Kırgızistan'da

da askeri üsler elde etti. “Terörizmle mücadele” bahanesiyle askeri olarak girilen yeni bölgelerden biri de Gürcistan üzerinden Kafkasya oldu. ABD bu ülkeye askeri olarak yerleşmenin ilk adımlarını atmış bulunmaktadır.

Ortadoğu ise halihazırda zaten büyük ölçüde ABD'nin egemenliği ve denetimi altındadır. Fakat İran'da İslami rejimin, Irak'ta Saddam rejiminin varlığı; İsrail'le köklü sorunlardan dolayı Suriye'deki rejimin kendine özgü durumu; bir eksen olarak Ortadoğu'daki her türlü sorunu kendine şu veya bu biçimde bağlayan Filistin sorunu; bu sorunun da etkisiyle Ortadoğu halkları arasındaki güçlü anti-Amerikancı tepki, tüm bunlar birarada, ABD emperyalizminin Ortadoğu'daki egemenliğinin temel önemde zaaf noktaları olarak duruyor ortada.

Değişen ve artık hiçbir inandırıcılığı da kalmamış bulunan bahaneler kullanılarak Irak'a karşı gündeme getirilmek istenen savaşın gerçek anlamı ve amacı da bu çerçevede açığa çıkıyor. ABD, Irak'taki rejimi devirerek bu ülkeyi kendi kontrolü altına almayı, bu zaafı gidermenin bir ilk hareket noktası olarak görüyor. Irak'a boyun eğdirilmesi, ABD'ye, Körfez'in en büyük petrol üreticisi ülkelerinden biri üzerinde daha hakimiyet kurma olanağı sağlamakla kalmayacak; yanısıra, İsrail'i askeri ve politik açıdan büyük ölçüde rahatlatırken, tersinden de İran'ın kısıpaca alınmasını kolaylaştıracaktır. Tüm bu gelişmeler birarada Filistin direnişine büyük bir darbe anlamına gelecek ve böylece Oslo'dan daha beter bir köleci barışın Filistin halkına dayatılması da kolaylaşacaktır.

Bütün bunlar, ABD'nin Irak'a yönelik bir savaşı neden kesin bir kararlılıkla amaçladığını yeterli açıklıkta göstermektedir. Amacına ulaşması durumunda o, sayılan tüm bu kazanımların yanısıra ek üstünlükler elde edecektir. Örneğin, petrol bölgesini kontrol etmek yoluyla, halihazırda AB ile



Japonya karşısında zaten sahip bulunduğu stratejik önemdeki üstünlüğünü daha da güçlendirmiş olacaktır. Irak ve İran'ın bugünkü durumu özellikle Avrupalı emperyalistlere halihazırda ABD denetimi dışında bir manevra alanı sağlamaktadır. Irak'taki durumun değişmesi ve İran'ın iyice kuşatılması bu olanağı ortadan kaldıracaktır. ABD'nin eklentisi olarak hareket eden İngiltere dışındaki öteki büyük Avrupalı emperyalistlerin Irak'a yönelik bir savaşa sıcak bakmalarının gerisinde bu vardır. Fakat öteki engelleri aşması durumunda, ABD'nin bu ülkeleri kendini desteklemeye mecbur edecek güç ve üstünlüklere sahip olduğu da bir gerçektir.

Bütün bunların ışığında bakıldığında, ABD'nin Irak'a yönelik emperyalist müdahalesinden yarar uman Kürt çevreleri, bu tutumlarıyla Ortadoğu halklarının temel çıkarlarına sırt çevirmekte, nesnel olarak onlara ihanet etmektedirler. Zira böyle bir müdahalenin başarısı bölgede ABD emperyalizmini ve siyonist İsrail'i güçlendirmekten başka bir sonuca yolaçmayacaktır. Filistin davası büyük bir darbe yiyecek, bölge halklarının emperyalizme ve işbirlikçi rejimlere karşı özgürlük, bağımsızlık ve devrim mücadeleleri çok daha büyük güçlüklerle yüzyüze kalacaktır. Bunları bilmezlikten gelenler ya da ABD emperyalizminin tam denetimindeki bir Kürt devleti uğruna hiçe sayanlar, bu tutumlarıyla Amerikan emperyalizmine suç ortaklığını benimsemiş olacaklardır.

### **Kürt hareketi: Devrimci çizgiden Amerikan işbirlikçiliğine**

Birbirine komşu dört ayrı ülke tarafından tarihsel olarak parçalanmış bulunan Kürdistan'ın her bir parçasındaki Kürt hareketinin kendine özgü bir tarihsel gelişme dinamiği ve seyri olmuştur. Türkiye ve Irak Kürdistanı'ndaki Kürt

hareketlerinin kısaca karşılaştırılması bu açıdan açıklayıcı olacaktır.

Irak'ta 1958'deki darbeyle kralın devrilmesi, Irak'ın Bağdat Paktı'ndan çekilmesi ve ardından Baasçı rejimin kurulmasıyla birlikte, bu ülke emperyalizmin denetiminden uzaklaşarak adım adım Sovyetler Birliği'nin etkisi altına girdi. Bu durum zaman içerisinde Kürt hareketinin Amerikan emperyalizmi tarafından gerektiğinde kendi amaçları doğrultusunda kullanılabilmesinin de tarihsel zeminini yarattı.

Irak Kürtleri ABD tarafından bu tür bir kullanılışın iki tarihsel örneğini yaşadılar ve bunun ağır bedellerini ödediler. İlki '70'li yılların başında ve baba Barzani döneminde yaşandı. CIA ve Şah rejiminin ortak çabasıyla baba Barzani Baasçı Irak rejimine karşı yıllarca kullanıldı. Fakat İran ile Irak arasında 1975'de gerçekleşen Cezayir Antlaşması'nın ardından Irak Kürtleri bunun faturasını ağır bir biçimde ödediler. Benzer bir durum 1991 Körfez Savaşı sırasında yaşandı. Bu kez sahnede oğul Barzani ile Talabani vardı. ABD tarafından ayaklanmaya kışkırtılan Irak Kürtleri, ardından ortada bırakıldılar ve böylece yeni bir felaketle yüzyüze kaldılar.

Yinelenen bu acılı deneyimlere rağmen, Irak Kürtleri arasında Amerikancılık Körfez Savaşı'nın ardından zayıflamak bir yana daha da güçlendi. Bu nedensiz de değildi. Kuzey'de ve Güney'de Irak için uçuşa yasak bölgeler yaratan Amerikan emperyalizmi, böylece Kuzey Irak Kürtleri'ne kendi vesayeti altında bir koruma bölgesi yaratmış oldu. Bu amaç çerçevesinde savaşın ardından Türkiye'de üslenen Çekiç Güç'le korunan Irak Kürt bölgesinde, giderek bir özerk yönetim örgütlendi ve bu zamanla bir Kürt devleti oluşumuna doğru evrildi. Herşeyiyle ABD'ye bağımlı olan ve bundan dolayı da "kukla devlet" nitelenmesine hak kazanan bu oluşum, Irak Kürtleri arasında zaten tarihsel bir temele sahip olan Amerikancılığa yeni bir güç kazandırdı. Baba Barzani dönemin-

de Sovyetler'e yakın bir çizgide olan ve hatta sosyalist olmak iddiası bile taşıyan Talabani'nin KYB'si de oğul Barzani döneminde, daha kesin olarak da Körfez Savaşı döneminde, artık tümüyle Amerikancı bir çizgiye kaydı. Böylece Irak'taki büyük Kürt hareketleri kendi aralarında sorunlar yaşamayı sürdürseler de Amerikancı çizgide birleştiler.

Aynı tarihi dönemde, Türkiye'deki Kürt hareketi tümüyle farklı bir çizgide geliyordu. '60'lı yıllar Türkiye'sinde, genel sosyal uyanışa ve dünya ölçüsünde yükselen devrimci dalgayaya paralel olarak, yeni sosyal-siyasal temeller üzerinde kendini bulan bir Kürt hareketi çıktı ortaya. Bu hareket alt sınıflara dayanıyor ve sosyalizm iddiası taşıyordu. Anti-emperyalist bir çizgideydi ve Amerikan emperyalizmine karşı Türkiye çapında yükselen mücadelenin bir parçasıydı.

Irak Kürt hareketiyle bu farklılık, bu öznel etkenlerin yanısıra, Türkiye'nin nesnel tarihsel-toplumsal durumuyla da yakından bağlantılıydı. Türkiye bir NATO üyesiydi ve ülkede Amerikan işbirlikçisi bir rejim egemendi. İşbirlikçi rejimin gerisindeki emperyalizm, Kürtler üzerindeki köleci egemenliğin dış dayanağını oluşturmaktaydı. Kürt mülk sahibi sınıflar ise, Cumhuriyetin ilk yıllarındaki isyanların bastırılmasının ardından önce yıldırmış, sonra da düzene eklemişlerdi. Tüm siyasal temsilcileri devlet yanlısı ve emperyalizmin işbirlikçileriydi. Kürtler'in özgürlük ve eşitlik davası artık onları hiçbir biçimde ilgilendirmiyordu.

Bu tarihi-toplumsal durum, '90'lı yılların başına kadar, genellikle alt sınıflardan gelen ve onlara dayanan Türkiye'deki Kürt akımlarının büyük bir bölümüyle ilerici, devrimci, anti-emperyalist ve sosyalist nitelikte ya da iddiada olmasını da kolayca açıklamaktadır.

'90'ların başında değişen ise, Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa'daki yıkılışlar, devrim ve sosyalizm mücadelelerinin dibe vurması, tersinden ise, Körfez Savaşı sonrasında

ABD himayesinde Irak Kürdistanı'nda ortaya çıkan özel durumdu. Bu gelişmeler daha o zamandan Kürt reformist akımları arasında anti-emperyalist tutum ve duyarlılığı hızla erezyona uğratarak, bugün geline yerde açıktan ABD savunuculuğu yapmaya varan işbirlikçi çizgiyi üretti. Kürt özgürlük mücadelesinin etkisi ve basıncı altında ulusal anlamda politize olan, fakat kendi güç ve etkisini Kürt hareketini geriye, düzen içi sınırlara çekmek doğrultusunda kullanmakta gecikmeyen Kürt mülk sahibi sınıfların özel ağırlığı ve çabası, bunu ayrıca kolaylaştırdı.

Yine de '90'lı yılların özellikle ilk yarısında, bu gelişmenin hızını kesen temel önemde bir etken vardı. Bu, PKK önderliğinde önemli bir güç kazanan ulusal özgürlük mücadelesinin karşı durulamayan etkisiydi. Bunu, o günkü durumun olduğu kadar bugün varılan ibret verici noktanın anlaşılması bakımından da son derece açıklayıcı olan bir olay üzerinden örnekleyelim. Abdullah Öcalan, Temmuz 1992 tarihinde, eski solcu Talabani'nin kendisine gönderdiği önemli bir mektubu kamuoyuna açıkladı (*Yeni Ülke*, sayı: 31, 26 Temmuz-1 Ağustos 1992). Sözkonusu mektubunda Talabani, Öcalan'a tehdit dolu ifadelerle şunları yazıyordu: "Devrimler dönemi bitmiştir, silahlı direnme dönemi bitmiştir, artık tarihe karışmıştır. Yeni dünya düzeni siyasi görüşmeler yoluyla, ABD'nin himayesinde, serbest piyasaya dayalı, burjuva demokrasiler sistemi hakim tek nizamdır. Sizin de bunu kabul etmekten başka bir çareniz yoktur."

O zaman Talabani'nin bu tehditkar ve dayatmacı tavsiyelerini ihanet olarak niteleyen ve kamuoyu önünde teşhir eden Öcalan, şimdi "demokratik uygarlık projesi" ambalajıyla sarmalayarak bu aynı ihaneti Türkiye Kürtleri'ne bir program olarak sunacak noktaya gelmiştir. Bu, Türkiye'deki Kürt hareketinin kendi tarihsel kimliğini ve birikimini tümünden red ve inkar ederek vardığı noktadır aynı zamanda. Bu

nedenledir ki, bugün artık KADEK adını almış bulunan PKK, ABD'nin Irak'a müdahalesini desteklemektedir. Türk devletine benzer bir biçimde Filistin direnişiyile siyonist saldırganlığa eşit mesafede durmakta, sonuçta nesnel olarak siyonist saldırganlığa destek olmaktadır.

PKK'daki kimlik değişiminden beri Türkiye'deki Kürt hareketi, pek az istisnayla, artık her türlü anti-emperyalist tutum ve duyarlılığı bir yana bırakarak Amerikancı ve AB'ci çizgide birleşmiş durumdadır. Bu, Türkiye'deki Kürt hareketinde köklü bir tutum ve kimlik değişimidir. Bu tutumu hazırlayan ise, devrim ve sosyalizm mücadelesindeki genel gerilemenin yanısıra, daha da belirleyici olarak, ABD emperyalizminin kendi Ortadoğu politika ve planları çerçevesinde Kürtler'e kendi tam denetiminde bir siyasal varlık alanı açma çabasıdır. ABD'nin bu çabası siyonist İsrail'in çoktandır izlediği çizgiyle de örtüşmektedir. İsrail için bu, bünyesinde Kürt sorununu barındıran Arap ya da İran türünden İslam devletlerini parçalayıp güçten düşürmenin temel önemde bir olanağı ve yoludur. Bu niyet ve hesapları tüm açıklığı ile ortaya koyan gizli belgeler bugün artık gözler önündedir.

Dünya ölçüsünde ve özellikle de bugünün Türkiye'sinde sosyal mücadelenin ve dolayısıyla devrimci hareketin zayıflığı, Kürt akımlarının emperyalizmin ve siyonizmin tuzağına düşmelerine ve aleti haline gelmelerine uygun bir zemin oluşturmaktadır. Bu zeminin dışında kalanlar, tarihsel ve sınıfsal bir bilinçle hareket etmeyi başararak soluklu davranabilenlerdir. Yazık ki bunlar halihazırda çok küçük bir azınlığı oluşturmaktadırlar. Fakat geleceği onlar temsil etmektedirler. Emperyalizmle iş ve kader birliği, hiçbir yerde halklara özgürlük ve bağımsızlık getirmemiş, fakat istinasız her yerde onları yeni biçimler içinde ağır ve utanç verici bir kölelikle yüzyüze bırakmıştır. Kürt hareketinin kendi yakın geçmişinde ise bu tutum, kitlesel acı ve yıkımlara yolaçan ağır fela-

ketlerle sonuçlanmıştır. Bugün tüm umutlarını emperyalizme bağlayanlar daha düne kadar bütün bunları biliyorlardı, bugün ise bunları modası geçmiş lakırdı sayıyorlar.

### **Doğası gereği devrimci kalan dinamik: Filistin**

Düne kadar Filistin ve Kürt sorunlarını Ortadoğu'nun temel önemde iki devrimci dinamiği olarak tanımlamak olağandı. Ortaya koyduğumuz nedenlerden dolayı bunu Kürt sorunu için ileri sürmek artık eskisi kadar kolay değildir. Tam tersine, Kürt sorunu, Ortadoğu'nun karmaşık ilişki ve dengeleri içinde, emperyalizm tarafından kolayca istismar edilebilir bir sorun haline gelmiştir. Güney Kürdistan'ın ardından Kuzey Kürdistan'da da güçlü bir Amerikancılığın ortaya çıkması bunun böyle olduğunu somut olarak göstermektedir.

Oysa Filistin sorunu, Kürdistan sorunundan farklı olarak, nesnel niteliği nedeniyle Ortadoğu'ya yönelik emperyalist politika ve planların önünde aşılması güç bir engel olarak durmaktadır. Filistin sorununa bu niteliği kazandıran ise, bizzat siyonist ideoloji ve projenin kendisidir. Siyonist proje tarihi olarak Filistin halkına ait bir vatanı kendisi için "vaadedilmiş toprak" saymış ve emperyalizmin tam desteğinde bu toprağı ele geçirmek için her yolu mübah saymıştır. "Halksız bir vatan" saydığı Filistin'e "vatansız bir halk"ı yerleştirmeyi kendine temel hedef olarak seçen siyonist hareket, bu sanal varsayımına gerçeklik kazandırmak için, Filistin halkını Filistin'den sürmek, bu anlamda Filistin'i insansızlaştırmak yolunu tutmuştur.

Emperyalizmin çok yönlü desteğiyle devlet kimliği kazanan siyonist hareket, tanımlanan doğası gereği, yayılmacı ve tahakkümcüdür. Filistin halkının kendi öz topraklarından kitlesel çapta sürülmesi ve herşeye rağmen tutunmayı başa-

rabildiği sınırlı bir alanda ise 35 yıldır zalim bir işgalci yönetim altında tutulması, bunun bir ifadesidir. Bu, bir türlü çözülemeyen Filistin sorununun tarihsel temellerini oluşturmaktadır ve bir türlü kırılmayan Filistin direnişinin derin kaynağını açıklamaktadır.

Sorunun bir de emperyalizmden kaynaklı boyutu vardır. Tarihi dönemlere göre somut muhatapları değişse de, siyonist hareket ve ardından devlet, kesintisiz olarak emperyalizmin desteğine sahip olmuştur. Bunun gerisinde, emperyalizmin Ortadoğu politikalarıyla siyonist saldırganlık ve yayılmacılığın çakışması vardır.

Bu olgu, Filistin sorununu, siyonist İsrail'den öteye bizzat emperyalizmin kendisiyle de karşı karşıya getirmekte, onun nesnel devrimci niteliğini evrensel bir çerçeveye oturtmaktadır. Emperyalizm, Ortadoğu üzerindeki hakimiyetinin kilit gücü olan siyonist devletten vazgeçmedikçe, Filistin halkının haklı ve meşru talepleri karşısında net ve kesin çözümden yana olamaz. Ortadoğu'daki karmaşık ilişki ve dengeler, kendi işbirlikçi rejimlerini sürekli ağır bir basınç altında tutan Arap halklarının duyarlılığı, emperyalist devletleri Filistin sorunda görünürde daha esnek bir tutum izlemeye mecbur bırakmıştır. Fakat bu ikiyüzlülük soruna bir çözüm yolu hazırlamaktan çok, onlara durumu idare etme olanağı sağlamıştır yalnızca.

Köleci Oslo Barışı bunun böyle olduğunu ayrıca gösterdi. Birinci Filistin İntifadası'nın ağır basıncı altında ve bölgedeki genel çıkarlarını güvenceye almak amacı çerçevesinde, ABD emperyalizmi, Sovyetler Birliği ve Doğu Bloku'nun çöküşüyle oluşan uygun tarihi ortamı da kullanarak, Filistin halkına Filistin topraklarının çok küçük bir bölümü üzerinde, İsrail'in sürekli baskı ve aşağılaması altında sözde özerk bir yönetim halinde yaşamayı dayattı.

Aradan geçen 10 yıl, siyonist doğası gereği İsrail'in bu

kadarını bile hazmedemediğini, onun açığa vurulamayan gerçek niyetinin tüm Filistin'e egemen olmak olduğunu açıklıkla gösterdi. İşgal bölgelerindeki geniş çaplı yerleşim politikaları bunun en önemli göstergesi oldu. Bu politikalara ABD'nin örtülü desteği ise, onun bu niyet ve hesaplarında yalnız olmadığının açık kanıtı.

Bir yandan siyonist devletin tarihi emelleri ve buna dayalı sömürgeci politikaları, öte yandan Filistin halkının gerçek özgürlük ve bağımsızlık isteği, zıt yönlerden etkide bulunarak, Oslo'da kotarılan Amerikan barışının çöküşünü getirdi ve bugünkü gelişmelerin önünü açtı.

Bugün Filistin direniş hareketi içerisinde uzlaşmacı burjuva akım ile dinsel gerici akım etkin durumdadır. Filistin halkının özgürlük ve bağımsızlık mücadelesini devrimci anti-emperyalist bir çizgide savunan ve siyonizm karşıtlığım Yahudi halkına düşmanlıktan net bir tutumla ayıran, dahası Filistin emekçileriyle Yahudi emekçilerinin devrimci birliğini hedefleyen akım son derece güçsüzdür, sesi neredeyse hiç duyulmamaktadır. Bu, başka nedenler yanında, '89 yıkılışını izleyen tarihi gelişmelerin Filistin hareketi üzerindeki yıkıcı etkisinin bir sonucudur.

Fakat öznel unsurlar alanındaki bu belirgin zaafiyete rağmen, işaret ettiğimiz özellikleri nedeniyle, Filistin sorunu nesnel devrimci karakterini korumaktadır. Bundan dolayıdır ki Filistin davası tüm dünya halklarının, ilerici ve devrimci güçlerinin haklı desteğini almaktadır. Yine aynı nedenlerle, Filistin direnişi, güncel emperyalist politikaların, somut olarak Irak'a karşı emperyalist bir savaşın önünde, etkisizleştirilmesi kolay olmayan bir engel olarak durmaktadır.

Bu engelin ne anlama geldiğini giderek çok daha somut olarak gören ABD emperyalizmi, bir yandan İsrail'in yıldırma ve teslim alma amacına yönelik sınırsız terör ve katliam politikalarına destek vererek, öte yandan ise aldatıcı ve



oyalayıcı adımlarla Filistin direnişini yatıştırmaya çalışarak, güncel durumu kurtarmaya çalışmaktadır. Terörle yıldırma ve teslim alma politikasının sonuç vermediğı ve veremeyeceğı onyılların deneyimi ile anlaşılması bulunmaktadır. ABD emperyalizminin işbirlikçi Arap rejimlerinin de yardımıyla tezgahladığı yeni manevraların ne kadar sonuç vereceğini ise önümüzdeki dönem gösterecektir.

# Seçimler ve devrimci sınıf çizgisi

Siyasete yönelik ABD kaynaklı İMF-TÜSİAD kompleksi üç yıllık hükümet ortaklığını krize soktu ve erken seçimin gündeme girmesiyle sonuçlandı. Irak'a yönelik emperyalist savaştan ya da kokuşmuş burjuva siyaset sahnesinin kendi iç hesap ve çekişmelerinden dolayı ertelenebileceği üzerine çeşitli spekülasyonlar sürse de, Türkiye giderek daha yoğun biçimde bir seçim atmosferine giriyor. Her çeşidiyle Amerikancı düzen partileri kadar parlamentarizme eklenmiş çeşitli türden reformist sol partiler de kendi cephelelerinden erken seçime hazırlanıyorlar.

Aynı hazırlığı devrimci sınıf partisi olarak partimiz de kendi cephesinden yapıyor. Siyasal yaşamın yoğunlaştığı, kitlelerin siyasal ilgisinin normal dönemlere göre belirgin biçimde arttığı seçim dönemini devrimci amaçları çerçevesinde kullanmaya hazırlanıyor. Doğal olarak düzen partileri ve dü-

zen icazetine sığınmış reformist sol partilerin seçimlere yaklaşımı ve buna yönelik hazırlığı ile devrimci sınıf partisinin yaklaşımı ve hazırlığı arasında temelden ve ilkesel nitelikte fark vardır.

Buna geçmeden önce seçim dönemine girilirken Türkiye'nin içinde bulunduğu genel durum, işbirlikçi tekelci burjuvazinin yeni döneme yönelik ihtiyaçları ve bununla bağlantılı olarak seçimlerden beklentisi üzerinde kısaca duralım.

### **İçerde İMF saldırı programına uyum**

Ekonomideki yapısal bunalımın ve borç köleliğinin iflasın eşiğine getirdiği bir Türkiye kapitalizmi gerçeği ile yüz yüzeyiz bugün. Bu olgu, tam bir zorunluluk halinde, işbirlikçi burjuvazinin bugünkü iç ve dış politikasının çerçevesini de belirlemektedir. İçerde, emekçileri sosyal yıkıma sürükleyen, ülkeyi ise sınırsız ve engelsiz biçimde emperyalist sömürü ve yağmaya açan İMF programı uygulanmaktadır. Dışarda ise, iç durumla sıkı sıkıya bağlantı içinde, Türkiye'yi çevreleyen kriz bölgelerinde Amerikan emperyalizminin çıkar ve ihtiyaçları çerçevesinde siyasi-askeri roller üstlenilmektedir.

Türkiye yıllardır borç ödemeye endekslenmiş bir İMF programı uyguluyor ve tüm göstergeler bunun daha yıllarca uygulanmak istendiğini gösteriyor. İMF ile halihazırda imzalanmış anlaşmalar mevcut saldırı programının en az üç yıl daha uygulanmasını gerektiriyor. Önümüzdeki üç yılı içerisinde 60 milyar dolar borç ödeme zorunluluğu işbirlikçi burjuvazinin ve onun adına ülkeyi yönetenlerin önünde zaten başkaca da bir yol olmadığını gösteriyor. TUSİAD'ın tüm düzen partilerinden, uygulanmakta olan İMF programını seçimler sonrasında da uygulamaya devam edeceklerine ya da bu uygulamayı destekleyeceklerine dair güvence verme-

lerini, dahası bunu seçimler öncesinde açıkça ilan etmelerini istemesi, işbirlikçi tekелci burjuvazi yönünden bu konudaki kesin tutumu ve zorunluluğu anlatıyor.

Yeni dönemde hükümet ortağı olmak hazırlığındaki CHP'nin bu isteğe şimdiden net bir yanıt vermesi ve İMF memuru Derviş'i saflarına alarak bu konuda fiilen de güvencelemesi, işbirlikçi tekелci burjuvazinin bu konudaki kesin ihtiyacını görmesinden, bu ihtiyaca yanıt vermeksizin onun adına hükümet olmak şansı bulamayacağıının bilincinde olmasından kaynaklanıyor. Onun düzen solu adına bir koldan yaptığını, düzen sağı adına öte koldan Tayyipçi AKP yapıyor. Bu güvenceleri alan işbirlikçi tekелci burjuvazinin gelinen yerde yeni hükümet dönemine bu iki partiyi hazırlama yoluna gitmesi de bu çerçevede yerli yerine oturuyor.

Özetle, yıllardır uygulanmakta olan saldırı programına önümüzdeki yıllarda da devam edilecektir; değişen yalnızca uygulayıcı durumundaki hükümet ile onu oluşturacak partiler bileşimi olacaktır.

### **Dışarda emperyalist saldırganlığa ve savaşa uyum**

İşçi sınıfı ve emekçiler payına sosyal yıkım, işsizlik, yoksulluk ve açlık anlamına gelen İMF saldırı ve yıkım programı, ülke payına ise kaynakların yağmalanması, birikmiş zenginliklerin emperyalist tekellere peşkeş çekilmesi; sanayi, bankacılık, iletişim, enerji vb. temel alanlardaki en kilit konumların emperyalist tekellerin etkisine ve egemenliğine açılması anlamına geliyor. Borç köleliğinin ürünü ve borç ödemeye dayalı bu saldırı ve yıkım programının dış politikadaki bedeli ve sonuçlarının iç politikadakinden aşağı kalır yanı yok.

Bugüne kadar bu bedel Balkanlar'da, ardından da Afganistan'da ABD emperyalizminin çıkar ve ihtiyaçları doğrul-

tusunda müdahale, savaş ve işgal gücü olarak aktif görevler üstlenmek oldu. Halihazırda Afganistan'da üstlenilen işgal komutanlığı sorumluluğunun siyasal ve askeri faturası, artan karışıklıklara bağlı olarak önümüzdeki dönemde kendini belirgin biçimde gösterecektir. Afganistan geneline genişletilmesi planlanan bu sorumluluğu Türkiye'den devralmaya aday herhangi bir ülke halihazırda ortada yok. Yuları sıkı sıkıya Amerikan yönetiminin elinde olan Türk devletin ise bu sorumluluğu kolayca ortada bırakmak gibi bir olanağı yok. Afganistan batağının yükü, ABD ile birlikte, onun işgal gücü konumundaki Türkiye'nin üzerine kalacak gibi görünmektedir.

Fakat ABD'nin çıkar ve ihtiyaçları doğrultusunda hareket etmenin sonuçları kendini asıl olarak Ortadoğu'ya yapılmak istenen yeni kapsamlı müdahale üzerinden gösterecektir. Türk devleti hahihazırda NATO'nun Ortadoğu'daki ileri karakoludur. Türkiye, ABD'nin bölgeye yönelik saldırı ve müdahalelerinin değişmez askeri üssüdür. Bunlar yetmezmiş gibi, daha bir de ABD ve İsrail ile birlikte Ortadoğu halklarına karşı kurulmuş üçlü saldırgan askeri ittifakın da içindedir.

Irak'a karşı gündeme gelecek emperyalist savaşla birlikte bu uğursuz konum ve utanç verici rol yeni boyutlar kazanacaktır. Irak'a karşı savaşta Türkiye'nin bir saldırı üssü olarak kullanılacağı kesindir, bu konuda bir belirsizlik ve tartışma yok. Türk ordusunun savaşta ABD hesabına nasıl ve ne ölçüde yeralacağı ise gelişmelere bağlı olarak şekillenecek. ABD emperyalizmi Irak'a karşı hazırlandığı savaşı temelde Türkiye üzerinden gerçekleştirmek istemektedir. Borç köleliği ve İMF anlaşmalarıyla Türkiye üzerinde iyice ağırlaştırılmış bulunan emperyalist vesayet ilişkisi, ABD'ye hesabını bu doğrultuda yapma olanağı ve kolaylığı sağlamaktadır. İşbirlikçi burjuvazinin ve onun adına ülkelyi yönetmekte olanların tutumunu tayin edecek olan da temelde budur. Yani

“İMF tarafından ABD hesabına satın alınmış” olmak gerçeği karşısında ortada fazlaca bir tercih imkanı da yoktur. En fazlasından emperyalist cephedeki iç çatlakların sağladığı sınırlı bir manevra alanı vardır ki, bu alanda olayların nasıl gelişeceği de henüz yeterince açık değildir.

Sonuç olarak, Amerikan emperyalizmi ve işbirlikçi burjuvazi, Türkiye'nin siyaset sahnesini yeniden düzenlerken, içerde İMF programını uygulayan, dışarda ise emperyalist saldırganlık ve savaşın gerektirdiği bir politikayı uysalca izleyen bir yeni hükümet arayışı peşindedir. Amerikancı/İMF'ci düzen partilerinin, özellikle de seçimlerin ardından hükümet olma şansı yüksek görünenlerin, tam da bu iki temel konuda aykırı bir tek kelime etmemeleri, dahası İMF programını uygulayacakları konusunda açıkça güvence vermeleri, onların bu ihtiyacı net bir biçimde algıladıklarını ve buna tam uyum gösterdiklerini ortaya koyuyor.

### **Baskı ve terör rejimine uyum**

Fakat bunları organik olarak tamamladığı halde pek öne çıkmayan, çıkması da istenmeyen bir üçüncü temel sorun daha var. Bu, 12 Eylül faşist darbesiyle birlikte anayasal, yasal ve kurumsal çerçevesi oluşturulmuş, Kürt halkına karşı kirli savaş yılları içinde alabildiğine geliştirilip yetkinleştirilmiş baskı ve terör rejiminin olduğu gibi korunmasıdır. Bu, işbirlikçi tekelci burjuvazi için temel önemde bir başka ihtiyaçtır. Kurumsal ve yasal temeliyle bugünkü yapı korunmaksızın İMF programlarını bugünkü acımasızlığıyla uygulamanın kolay olmayacağını, bu uygulamaların biriktirdiği hoşnutsuzluğun kolay dizginlenemeyeceğini işbirlikçi burjuvazi, onun adına ülkeyi yöneten “düzen bekçileri” çok iyi bilmektedirler.

Bu ihtiyacı çok iyi algıladıklarından dolayıdır ki, sağ ve soluyla burjuva düzen partileri de baskı ve terör politikasına

ve onun taşıyıcısı olan kurumsal yapıya yönelik herhangi bir eleştirel tutum ortaya koymadıkları gibi demokratik hak ve özgürlükler alanında da herhangi bir vaatte bulunmamakta, demagojik düzeyde bile olsa kitlelerin dikkatini bu alana çekmemeye özel bir özen göstermektedirler. Erken seçim kararıyla birlikte gündeme getirilen AB'ye uyum yasalarıyla yapılan makyajın olduğu kadarıyla kitleler üzerindeki aldatıcı etkisini bu konuda susmanın, demokratik hak ve istemleri tartışma dışı tutmanın bir imkanı saymaktadırlar.

Dikkate değer olan olgu, bu tutumun düzen icazetine sığınmış reformist solda da yansımalarını bulabilmesidir. İMF programı çerçevesinde yaşanan sosyal yıkımın sonuçları ve Amerika eksenli emperyalist savaş hazırlığı üzerine kolayından solculuk taslayan bu partiler, faşist baskı ve terör rejiminin kurumsal yapısı, bu çerçevede temel demokratik hak ve özgürlükler üzerine kayda değer herhangi bir istem ileri sürmemekte, teşhir ve propaganda çalışmalarında buna fazlaça yer vermemektedirler. Sırtını devlete dayamış İP'in bu konuda tümüyle susması (açıklanmış bulunan seçim bildirgelerinde buna ilişkin tek kelime yok!), ÖDP ve HADEP'in ise bu konudaki söylemlerini "Kopenhag Kriterleri"ne endekslemeleri anlaşılır bir durumdur. Fakat AB'ye karşı görüldüğü halde "demokrasi bloku" adı altında AB solunun kuyruğuna takılan EMEP ile "majestelerinin komünist partisi" olmaya soyunan (ve bu konuda sermaye mediasından çok bilinçli bir destek, teşvik ve kayırma gören) SİP-TKP cephesinde de durum özünde farklı değildir. Öylesine ki, EMEP seçimlere ilişkin önemli bir parti toplantısının "sonuç bildirgesi"nde sorunu "anti-demokratik tüm yasalardan kurtulma" olarak koymakla yetinmiştir (17-18 Ağustos tarihli "*Sonuç Bildirgesi*"). SİP-TKP ise seçim gündemiyle bağlantılı olarak düzen partileri ile kendisini bir dizi sorun üzerinden karşılaştıran bir temel parti metninde bu kadarını bile yapma-

mış, bu konuyu tümden atlayabilmiştir! (“*Düzen Partileri Bir Yana TKP Bir Yana*”).

“Terbiyeli sol”un temel siyasi hak ve özgürlükler mücadelesi, bununla baēlantılı olarak baskı ve terör rejimi üzerine bu suskunluēu da rastlantı deēildir. Düzenin icazetine sığınmış olmak “hassas” siyasi sorunlarda, özellikle de devlet ve iktidar sorunlarında suskun kalmayı, bunun yerine genel bir müsamaha ile karşılanan iktisadi ve sosyal sorunlar üzerine solcu gevezelik yapmakla yetinmeyi gerektiriyor. Buradaki davranış tam da hücre saldırısı alanındaki davranışın genelleşmiş bir yansımasıdır. Hücre saldırısını kendi dışında görmek ve bu alanda pratik deēeri olan herhangi bir siyasi davranıştan özenle kaēınmak, işin özünde kendini devletle sorunlu görmemekle (ne de olsa hücre saldırısı “devlete kafa tutanlara” yönelik bir saldırıydı!) aynı anlama gelmekteydi.

Temel siyasi sorunlara, baskı ve terör rejimine, bunun aracı olarak baskıcı devlet aygıtına dokunmayan, devrimci iktidar sorunu bir yana temel demokratik hak ve özgürlükler uēruna bile aēık ve etkin bir ajitasyondan özenle kaēman bu solculuk türü elbette düzen egemenlerinin gözünden kaēmıyor, tersine, gittikēe daha çok ve daha aēık bir ilgi ve kayırmanın konusu oluyor. 12 Eylül’le yaratılan ve yıllar öncesinden devletin “Milli Siyaset Belgesi”nde kayda geēirilen bir solculuk türü (siyaset belgesinin deyimiyle “ılımlı sol”) ile yüzyüze olduēumuza göre, bütün bunlar kuşkusuz şaşırtıcı da deēildir.

Fakat bütün bunlardan girmiş bulunduēumuz seēim faaliyetleri dönemi iēin çıkarılması gereken temel önemde bir sonuē ve bununla baēlantılı görevler var önümüzde. Komünistler ve onlarla birlikte herēeye raēmen bugün devrimci konumunu koruyan herkes, yalnızca Amerikancı/İMF’ci düzen partilerinin deēil, düzen icazetine sığınmış fakat hala da



devrimcilik iddiası taşıyan bu solcu düzenbazların da maskesini indirmek için gerekli çabayı gösterebilmelidir.

## **İhtiyaçlara uyumlu hükümete bugünden hazırlık**

İMF-TÜSİAD kaynaklı hükümet komplosu, siyasi yaşamı emperyalizmin ve tekelci burjuvazinin yukarıda sıralanan yeni dönem ihtiyaçlarına göre yeniden belirlemeye yönelik bir girişimdi. Buna yönelik hükümet darbesi önden tasarlandığı şekliyle başarısız kalmış olsa da, bu doğrultudaki çabalar yeni duruma uyarlanmış biçimiyle ve tüm hızıyla halen sürmektedir.

Geleneksel düzen sağını kendi içinde toparlayamayan burjuvazi, gelinen yerde çözümü “merkez sağ” iddiasıyla ortaya çıkan dünün şeriatçısı Tayyipçi AKP üzerinden aramak zorunda kalmış durumda. Bu zorunluluk, AKP’nin herşeye rağmen elde etmiş görüldüğü seçmen desteğinden geliyor. AKP’nin cömert “değişim” vaatleri, “merkez sağ” çizgide ve her bakımdan düzenle uyumlu hareket etme iddiası, buna yönelik arayışları kolaylaştırmış bulunuyor. Halihazırdaki güçlük daha çok 28 Şubat’la bağlantılı politik ve psikolojik sorunlardan kaynaklanıyor. Tayyipçi AKP ikiye bölünmüş bir tutumla böyle olmadığını ısrarla söyleyip dursa da, toplumda böyle bir algılamamanın önüne geçilememesi bir handikap oluşturuyor.

Bu, ABD ile TÜSİAD’ın sözcülüğünü yaptığı işbirlikçi burjuvaziden çok 28 Şubat’ın aktörü düzen ordusu için bir sorun. ABD için sorun yok, zira AKP yıllardır ABD’nin desteği ile yönlendirilen gelişmelerin bir ürünü. Tayyip belediye başkanlığından beri ABD’den destek görüyor ve AKP’yi kurmadan önce ondan özel icazet almış durumda. TÜSİAD’ın sözcülüğünü yaptığı işbirlikçi burjuvazi için sorun yok,

zira AKP'nin yeni kimlik üzerinden topluma pazarlanması ve yeni hükümetin güçlü aday olarak meşrulaştırılması tam da TÜSİAD'ın orduya özel raporuyla hız kazandı. Bunu holding medyasının "değişim" kimliği üzerinden Tayyip'i topluma pazarlaması izledi.

Gelinen yerde bu konuda onlar cephesinden de bir sorun yok. Olması için fazla bir neden de yok; zira Tayyipçi AKP bu raporun verdiği mesajı zamanında aldı ve o günden beri ABD'nin ve tekelci burjuvazinin yeni dönem ihtiyaçlarıyla tam bir uyum içinde hareket edeceği konusunda söylem ve fiili düzeyde inandırıcı güvenceler vermek için olağanüstü bir çaba harcadı. Sözü tutarsa burjuvazi için bir sorun kalmıyor, tutmazsa 28 Şubat'ın ikinci bir versiyonu burjuvazi için yakın geleceğin bulunmaz bir olanağı olarak yedekte duruyor demektir.

Siyasal yaşam üzerindeki gücü ve vesayeti ne olursa olsun, ABD ile işbirlikçi burjuvazinin halihazırda benimsediği ve mevcut koşullar içinde biraz da zorunlu gördüğü bir çözüme düzen ordusunun yöneltebileceği bir itiraz olamaz. Çok çok Refah Partisi döneminin anılarını bir basınç ve tehdit eksenini kullanarak, Tayyipçi partinin ayağını denk almasını ve hata yapmamasını sağlayabilir.

Kaldı ki, AKP'ye hazırlanan hükümet ortağı bu konuda bir başka güvence olarak görülmektedir. Hükümetin olanaklıysa büyük, fakat hiç değilse küçük ortağı olarak Derviş CHP'si bu çerçevede hazırlanıyor. Bu da bir Amerikan ve TÜSİAD tercihi ve Derviş'in CHP tercihi bunun böyle olduğunun en tartışma götürmez kanıtı.

Kuşkusuz Derviş üzerinden CHP'ye yapılan operasyon muhtemel bir hükümet ortağı olarak Tayyipçi AKP'yi dengeleme hesaplarının çok ötesinde ve üzerindedir. '90'lı yılların başında, bu ağır kirli savaş ve sosyal saldırı döneminde, birbirini izleyen Demirel ve Çiller hükümetlerinde SHP'yi

ve ardından onun ad değiştirmiş biçimi CHP'yi hükümet ortağı olarak kullanmanın faydasını fazlasıyla gören burjuvazi, bundan daha fazlasını son üç yıllık hükümet döneminde DSP üzerinden gördü. Emekçilere ve devrimcilere salt sağ partilere dayalı bir hükümetle kolay kolay cesaret edemeyeceği tarihi önemde bir dizi saldırıyı, burjuvazi Ecevit'in DSP'si sayesinde bu dönemde hayata geçirmeyi başarabildi.

Koalisyon hükümetlerine sol yaftalı parti ortaklığı, emekçileri şaşırtmanın ve nispeten daha kolay dizginleyebilmenin temel önemde bir olanağıdır artık Türk burjuvazisi için. Son üç-dört yıldır DSP üzerinden elde edilen bu yarar, DSP'nin artık posası çıkarıldığı için, yeni dönemde bu kez CHP üzerinden elde edilmek isteniyor. CHP ise kendisinden beklenenin bu olduğunun tam olarak bilincindedir. Derviş'i saflarına almakta gösterdiği olağanüstü gayret, İMF programını kararlılıkla uygulayacağına dair net açıklamalar ve nihayet gündemdeki emperyalist savaş konusunda çok bilinçli suskunluğu, beklenenden fazlasıyla karşılık vermeye hazır olduğunun başlıca göstergeleridir.

Emperyalizme ve işbirlikçi burjuvaziye hizmette, emperyalist dayatmalara ve İMF reçetelerine harfiyen uymada CHP'nin DSP'yi çok gerilerde bırakacağından ise kuşku duyulmamalıdır. Bunu bugünden işçilere ve emekçilere anlatmak, onları kendilerini bekleyen bu yeni tuzağa karşı şimdiden uyarmak ve seçim sonuçlarına umut bağlamak yerine devrimci sınıf mücadelesi yolunu tutmaya çağırarak, devrimci seçim çalışmasının temel unsurlarından biridir.

### **Seçimler ve parlamento karşısında üç temel davranış çizgisi**

Burjuva düzen partileri için seçimlerde kendi ilke, amaç ve programlarını anlatmak diye bir sorunları yoktur: zira

aralarında bu konuda gerçekte herhangi bir fark yoktur. Hükümet olmayı başarırlarsa izlemek durumunda kalacakları çizgi, uygulamak durumunda kalacakları program aynıdır ve kendileri dışında önden hazırlanmış halde onları beklemektedir.

Buna rağmen 3-4 yılda bir gündeme gelen burjuva parlamentosu seçimleri, burjuva düzen partileri için çok özel bir siyasal önem taşırlar. Zira seçimler onlar için, aldatıcı ve ikiyüzlü vaatlerle kitlelerin edilgen oy desteğini almak ve böylece siyasal yaşamda kendilerine rant sağlayacak etkin bir güç olmak için biricik fırsattır. Onlara bu fırsatı değerlendirebildikleri oranda, bir dahaki seçimlere kadar siyasal yaşamda şu veya bu ölçüde bir rol oynama olanağı sağlayacaktır. Buradan sağlayacakları siyasal destek onlara, iki seçim arası dönemde kitlelere artık bir daha başvurmaksızın siyasal yaşama katılma olanağı verecek ya da bir dahaki seçimlere kadar siyaset dışı tutacak, böylece siyasette etkin olmanın nimetlerinden yoksun bırakacaktır.

Burjuva düzen partileri için siyasal yaşam temelde parlamenter yaşamdır ve bundan dolayı da seçimlerde kitlelerin oy desteğini almak ve parlamentoda sandalye kazanmak onlar için temel önemde bir siyasal sorundur. Bu nedenledir ki seçimlerde varlarını yoklarını ortaya koyarlar; her türlü yalan, demagoji ve temelsiz vaatle kitleleri aldatmayı seçim çalışmalarının eksenine koyarlar ve sermaye gruplarının desteğiyle bunun için muazzam harcamalar yaparlar.

Tümüyle düzen icazetine sığınmış bulunan, bu çerçevede resmi siyaset sahnesinde meşrulaşmayı amaçlayan ve temelde parlamenter bir güç olmak hayali peşinde koşan her çeşidiyle sosyal-reformist sol partiler için de durum özünde farklı değildir. Bunlar elbette, halihazırda parlamenter bir güç olamamanın da etkisiyle, siyasal yaşam ve etkinliklerini seçimler dönemiyle sınırlamıyorlar. Tam da böyle

bir güç olabilme hedefi çerçevesinde, gündelik siyasal yaşam içinde kitleleri etkilemeye çalışıyorlar. Ama devrimci amaç ve hedeflerden, buna yönelik bir konumlanış ve stratejiden tümüyle yoksun bu partiler için nihai hedef parlamenter bir güç olmaktır. Bunu ister İP, ÖDP ve kısmen EMEP gibi artık açıkça ortaya koysunlar, isterse SİP-TKP ile öteki bazıları gibi şimdilik gizleme gereği duysunlar sonuç değişmez, buldukları konum üzerinden hepsi aynı kaçınılmaz yolun yolcusudurlar.

Gerçeğin ne olduğunu görebilmek için bu partilerin seçim platformlarına ya da bildirgelerine bakmak bile yeterlidir. Burada devrimci amaç ve hedeflere, bunu gerçekleştirmenin temel yol ve yöntemlerine ilişkin işçilere ve emekçilere söylenmiş tek bir cümle bulmak mümkün değildir. Tüm bu platform ya da bildirgeler, temel siyasal sorunlar üzerine, özellikle de devlet ve iktidar sorunu üzerine açık ve dolaysız bir tek kelime söylememeye ortak bir özen gösteriyorlar.

Bu ne şaşırtıcıdır ne de rastlantı; zira onlar devrimci amaçlardan tümüyle yoksundurlar, düzenin yasallık cendesine teslim olmuşlardır ve ortaya koydukları hedeflere ancak yasalara uyarlanmış barışçıl mücadele çizgisiyle ve parlamenter yolla ulaşmayı hedeflemektedirler. Bundan dolayıdır ki tüm bu partilerin açıklama, bildiri ya da bildirgelerinde burjuva parlamentarizminin teşhiri ve devrimin propagandası (ki bu seçimlere katılsa bile her devrimci parti için temel önemde ilkesel bir sorundur) üzerine bir tek söz bulmak mümkün değildir. Temel siyasal sorunlar üzerine suskunluklarını kurum olarak seçimler ve burjuva parlamentosunun gerçek işlevi ve içyüzüne ilişkin suskunluklarıyla birlikte ele alınız, bu partilerin gerçek konum ve nitelikleri konusunda yeterli bir fikir edebilirsiniz.

Devrimci sınıf partisi için ise durum temelden farklıdır. Komünistler seçimlere katılmayı ve burjuva parlamentosun-

dan devrimci amaçlar için yararlanmayı ilke olarak reddetmezler. Fakat bunu yaparken, bizzat bu çaba içinde parlamentarizmi en etkin biçimde teşhir ederler ve bu konuda kitlelerde en ufak bir yanılısamaya mahal verinemeye özel bir dikkat gösterirler. Seçimler süreci ve olanaklı olduğu ölçüde parlamento kürsüsü, onlar için, temel yapısı ve kurumlarıyla burjuva düzeni, bu arada bizzat burjuva parlamentosunun içyüzünü ve temel işlevini teşhir etmenin; devrimci ilke ve amaçları propaganda etmenin, kitlelere gerçek kurtuluş yolunu göstermenin bir aracından ve fırsatından başka bir şey değildir.

Seçimler dönemi burjuva düzen partileri için, hoşnutsuzluğu büyümüş ve sorunlarına çözüm arayışları peşindeki kitleleri sahte vaatler ve çözümlerle aldatmanın, onları kendi bağımsız güçleriyle siyasi yaşama katılmaktan alıkoymanın, parlamento dışı sınıf mücadelesinin önünü kesmenin bir olanıdır. Tersinden devrimci sınıf partisi içinse, parlamenter hayalleri darbeleyerek devrimci sınıf bilincini ve mücadelesini geliştirmenin temel önemde bir fırsattır. Bu çerçevede komünistler için seçim çalışmaları tümüyle devrimci sınıf mücadelesine ilişkin genel hedef ve görevlere tabidir; onlar seçim atmosferinden, kitleleri devrimci hedeflere kazanmanın, onların birliğini, örgütlenmesini ve mücadelesini bu doğrultuda geliştirmenin bir olanağı olarak yararlanmaya bakarlar. Bu çerçevede onlar kitlelerin karşısına düzenin yasallık cenderesine ve seçimlere uyarlanmış güdük seçim platformları ve bildirgeleriyle değil, kendi bağımsız devrimci sınıf programlarıyla, bunun döneme uyarlanmış ve güncel devrimci görevlere bağlanmış popüler açıklamalarıyla çıkarlar.

### **Bağımsız devrimci sınıf çizgisi!**

Bu genel çerçeve, partimizin gündemdeki seçimlerde izleyeceği somut çizgiye de açıklık kazandırmaktadır. Par-

timiz seçimlere kendi bağımsız devrimci sınıf platformuyla katılacaktır. Seçim atmosferinden devrimci ilke ve amaçlarını yaymak, kitleleri parlamenter yanlısamlara karşı uyarıp devrimci sınıf mücadelesi çizgisine çekmek için en iyi biçimde yararlanmaya bakacaktır.

Mevcut koşullarda, bağımsız devrimci sınıf adaylarıyla işçilerin ve emekçi kitlelerin karşısına çıkmak, bunu bağımsız devrimci sınıf tutumunu vurgulamanın ve etkin bir seçim kampanyası yürütmenin bir olanağı olarak kullanmak, partinin seçimlerde izleyeceği davranış çizgisinin somutlanmış biçimidir. Bu kampanyanın amacı hiç de oy toplamak değil, fakat devrimci propaganda ve ajitasyonu normal dönemlerle kıyaslanamaz ölçüde güçlendirmek, kitleleri devrimci açıdan aydınlatmak, parti programını tanıtmak, onun döneme uyarlanmış stratejik ve taktik istem ve şiarlarını kitleler içinde yaymaktır. Seçim çalışmasında başarının ölçüsü de bu olacaktır.

Devrimci propaganda ve ajitasyonu normal dönemlerle kıyaslanamaz ölçüde güçlendirmek demek, normal dönemlerle kıyaslanamaz bir çalışma seferberliği içine girmek, buna uygun bir planlama ve organizasyonu gerçekleştirmek demektir. Burjuva düzen partilerinin siyasette rant kapılarını aralamak için, reformist sol partilerin burjuva siyasal sahnede kendilerine yeraçmak için harcadıkları enerjiyi, devrimci sınıf partisi militanları işçi sınıfının bağımsız hareketini geliştirmek ve devrim davasını büyütme için harcayacaklardır. Bu ise onlarla kıyas kabul etmez bir şevk, enerji ve yoğunlukla çalışmayı gerektirir.

Seçim dönemi parti örgütleri ve militanlarının bunun gerektirdiği bir bilinç, enerji ve inisiyatifle hareket etmelerini gerektirmektedir. Siyasal yaşamın yoğunlaştığı ve işçiler ile emekçilerin siyasal ilgisinin normal dönemlere göre belirgin biçimde arttığı seçim atmosferi, parti örgütleri ve militan-

ları için gerçek bir devrimci seferberlik d6nemi olabil-  
melidir.

*(Ekim, sayı: 229, Eylül 2002, başyazı)*



# Seçimler sonrası yeni dönem

3 Kasım seçimleri öncelikle kitlelerdeki hoşnutsuzluk birikimini bütün açıklığı ile gözler önüne serdi. Amerikancı düzen partilerinin büyük bir bölümüyle ağır bir seçim yenilgisine uğraması bunun bir ifadesi oldu. Özellikle hükümet partilerinin karşı karşıya kaldığı sonuçlar, kitlelerin, yıllardır İMF direktifleri doğrultusunda izlenmekte olan emek ve halk düşmanı politikaları nasıl bir tepkiyle karşıladıklarını somut olarak ortaya koydu. Parlamentoyu oluşturan partilerin uğradığı bu hezimetin yamsıra seçimlere katılım oranının bir önceki seçime göre belirgin biçimde düşmesi, geçersiz oyların önemli bir oran tutacak düzeyde yükselmesi ise, kitlelerde seçimlere ve parlamentoya karşı büyüyen güvensizliğin yansımaları oldular.

Fakat oyların toplam dağılımı ve seçimlerin ortaya çıkardığı yeni parlamento bileşimi, kitlelerdeki bu hoşnutsuzluk

birikiminin herhangi bir bilinçli yön ve yönelimden yoksun olduğunu da aynı açıklıkla ortaya koydu. Emek düşmanı, halk düşmanı, tümüyle emperyalizmin ve sermayenin istem ve çıkarlarına dayalı bir meclis bileşimini tasfiye eden 3 Kasım seçimlerinin ortaya çıkardığı yeni meclis, tüm bu açılardan eskisini aratmayacak bir yapı ve bileşimdedir. Yeni meclis, tıpkı önceli gibi, hükümet ve muhalefetiyle tam olarak işbirlikçi burjuvazinin hizmetindedir, aynı ölçüde Amerikancı, aynı ölçüde İMF'cidir. Yenisiyle eskisi arasındaki tek fark; bir önceki meclise pratikte aşırı bir Amerikan uşaklığı ile elele giden şoven milliyetçi karakter damgasını vuruyorken, yenisinin aynı aşırı Amerikancılığı bu kez Tayyip'in AKP'si şahsında belirgin bir dinsel gericilik kimliği ile bütünleştirmesidir.

Burada dikkate değer olan nokta, 3 Kasım seçimleriyle yeni parlamentoya girmeyi başaran partilerin eskilerin izlediği politikadan farklı bir politikayı kitlelere vaadetmeden bu sonucunu elde edebilmeleridir. Ne AKP ne de CHP Amerikancı kimliklerini gizlememişler, uygulanmakta olan İMF programına karşı çıkmamışlar, dahası onu daha iyi ve etkin biçimde uygulayacaklarını bile söyleyebilmişler, Irak'a karşı hazırlanmakta olan Amerikan savaşına karşı tek kelime etmemeye özel bir özen göstermişlerdir. Fakat bütün bunlara rağmen her ikisi de tüm bu politikalarından dolayı öteki partilerden kopan kitlelerin oy desteğini kendilerine çekmeyi başaramışlardır. Bu önemli olgu, kitlelerin dar bir kesimi dışında kalan büyük çoğunluğunun seçimlere yansıyan tepki ve öfkelerinin sözü edilebilir bir bilinç ögesinden yoksun olduğunu gösterir.

### **Sınıf mücadelesinde gerileme ve 3 Kasım seçimleri**

Son yılların sınıflar mücadelesi tablosu ışığında ele alındığında 3 Kasım'ın ortaya çıkardığı bu sonuç şaşırtıcı

da değildir. '90'lı yılların ortalarından beri sınıf ve kitle hareketi kendini yinelemekten ibaret bir kısır döngünün içindedir. Sınırlı kesimleri kapsayan kitle eylemliliği ne daha geniş kesimlere yayılabilmekte, ne de artık bizzat eyleme katılan kitlelerin kendisine bıkkınlık verir hale gelmiş belli biçimlerin dışına taşabilmektedir. Zaman zaman bunu aşmaya yönelik durumlar belirlemekle birlikte ('99 yazında, tabandan gelen ve 17 Ağustos depremini önceleyen büyük işçi hareketliliği örneğinde olduğu gibi), devrimci önderlik müdahalesinin aşırı cıvıllığı ve sendika bürokrasisinin başarılı manevraları koşullarında, bu olanakların heba edilmesiyle sonuçlandı ve kitle hareketi yaşadığı kısır döngüyü parçalayarak kendini aşmak gücünü bir türlü gösteremedi.

Bu başarısızlığı sürece toplumsal atmosferde ve giderek geniş kitlelerin eğilim ve tercihlerinde belirgin bir değişiklik beklemek de hemen hemen olanaksızdır. Bu son on yılın en önemli sorunu olarak süregelmektedir. Emekçi kitlelerin ileri kesimlerinin eylem gücü ve yeteneğinin süregelen kısırlığı ile büyük çoğunluğu oluşturan geri kesimlerinin genelleşen pasif tepkisinin kendine ilerici bir yön bulamaması arasında kopmaz bir ilişki vardır. Bu ilişki kavranmadığı sürece olup bitenlere akıl erdirmek olanaklı olmaz. Seçim çalışmasıyla ve parlamenter hedeflere dayalı seçim bloklarıyla bu durumu değiştirebileceğini sanan reformist solun görmezlikten geldiği temel önemde gerçek işte budur. İşçilerin ve emekçilerin gündelik mücadelelerle başlayan, giderek politik bir zeminde yaygınlaşan ve zaman içinde dinamik bir seyir izleyen mücadeleleri olmadıkça, bugünkü gerici, kitlelerin geniş katmanlarını edilgenliğe ve kendi tepkilerini en geri ve bilinçsiz biçimler içinde dışa vurmaya yönelten toplumsal atmosferi darbelemek de olanaklı olmayacaktır.

## 28 Şubat ve dinsel gericilik için uygun toplumsal ortam

Kitle hareketi iki seçim arası dönemde herhangi bir somut ilerleme kaydedemediği gibi durumu daha da kötüleştiren gelişmelerle de yüzyüze kalındı. Bunlardan ikisi özellikle önemlidir. Bunlardan ilki, sendika ağalarının ve düzen solunun da marifetiyle emekçi kitlelerin ilerici kesimleri için tam bir tuzağa dönüşen ve onları sözümona “irticaya karşıtlık” adına düzene yedekleyen 28 Şubat müdahalesiydi. İkincisi ise kitlelerin en ileri kesimleri ile solun herşeye rağmen devrimcilikte ısrar eğiliminde olan grupları üzerinde yıkıcı/tasfiyeci etkiler yaratan Kürt teslimiyeti oldu.

3 Kasım seçimleri bir kez daha somut olarak gösterdi ki, 28 Şubat müdahalesi dinci partiyi destekleme eğilimindeki kitleleri bu tavrından alıkoyan herhangi bir etkide bulunmamış, fakat yalnızca kitlelerin ilerici kesimleri için hala da kurtulamadıkları bir tuzağa dönüşmüştür. Ordu eksenli bu gerici manevranın kitlelerin bilinci ve mücadelesi üzerindeki yıkıcı etkisi bundan da ötedir.

Bilindiği gibi, 28 Şubat sonrası dönem aynı zamanda solun devrimci kesimlerine karşı sistematik saldırıların yoğunlaştırıldığı, kitle hareketinin aldatıcı manevralar kadar sert önlemlerle de dizginlendiği, kendini düzenin meşruiyetine uyarlamaya çalışan işçi ve emekçi eylemlerinin sonuçsuz bırakıldığı bir dönem oldu. Fakat bu aynı dönemde, özellikle de ağır krizle karakterize olan son üç yılda işsizlik, yoksulluk, hayat pahalılığı, gelir dağılımındaki aşırı adaletsizlik had safhalara ulaştı. Yaşam ve çalışma koşulları hızlı ve aşırı ölçülerde ağırlaşan, fakat buna hak arama mücadeleleriyle karşı koyamayan kitlelerin, bu çaresizlik ruhali ve edilgenlik ortamında pasif tepkilerini geriye dönük olarak sergilemeleri kaçınılmazdı.

Aşırı sömürüyle elele giden aşırı baskı koşullarının kitleleri

edilgenlik içinde bir çaresizliğe, böylece dine ve dinsel gerici akımlara yönelttiğini somut olarak 12 Eylül dönemi üzerinden biliyoruz. 28 Şubat sonrası da bunun kendi koşulları ve sınırları içinde yeni bir versiyonu oldu. Bir yandan emekçi kitlelerin yoksulluğun ve perişanlığın girdabına itildiği, fakat hak arama mücadelesinden de binbir yolla alıkonulduğu; öte yandan ise solun ya ezildiği ya da demokratik hak ve özgürlükler için bile mücadeleye girişmekten geri duracak ölçüde terbiye edilip uysallaştırdığı bir toplumsal ortam, neredeyse kendiliğinden bir biçimde, gerici akımların boy vermesi için verimli bir toprağa dönüştü.

Buradan bakıldığında, sosyal ve siyasal haklar bakımından emekçi kitlelere hemen hiçbir şey vaatmeyen Tayyip AKP'sinin başarısı daha kolay anlaşılır. Hele bir de bu parti, bir yandan emekçileri bu duruma düşüren düzenin egemen odakları karşısında "mağdur"u başarıyla oynamış; öte yandan ise Türkiye'nin iç siyasal yaşamına yön vermekte büyük olanaklara sahip ABD emperyalizminin tam desteğini almışsa. Olayların somut olarak da gösterdiği gibi, ABD desteği almak çok geçmeden Türkiye'nin işbirlikçi büyük sermaye çevrelerinin de desteğini almak, hiç değilse onlar tarafından hayırhah bir tutumla karşılanmak anlamına gelir. Erken bir tarihten itibaren bizzat TÜSİAD'ın inisiyatifiyle kendini muhtemel bir AKP iktidarına hazırlayan işbirlikçi sermaye çevreleri onun karşısına da "laikliğin güvencesi" olarak CHP'yi koydular. Böylece kitlelerin geri kesimleri AKP ve ileri kesimleri ise önemli ölçüde CHP üzerinden denetim altına alınmak istendi. Sonucun pek de başarısız olduğu söylenemez.

### **Kürt hareketinin yenilgisinin yıkıcı/tasfiyeci etkileri**

Sınıf ve kitle hareketi üzerinde geriletici bir rol oynayan

ve toplumsal atmosferi gericilik lehine ağırlaştırarak ikinci gelişmeye, Kürt hareketinin büyük tarihi yenilgisine geliyoruz. O güne kadar sınıf ve kitle hareketini bir başka yönden sınırlamış olan Kürt hareketinin utanç verici teslimiyeti, bunun toplumsal ortama ve özellikle de sol harekete etkisi, sınıf mücadelesi dinamiklerine bir başka önemli darbe oldu. Kürt hareketinin teslimiyeti burjuvaziye ve yönetenlere büyük bir özgüven kazandırdı ve devrimci hareketi ezip etkisizleştirmek üzere onları daha pervasız davranışlara yöneltti. Hücresaldırısının bu dönemde gündeme getirilmesi ve vahşete varan acımasız bir kararlılıkla uygulamaya konulması bu açıdan bir rastlantı değildir.

Bu gelişmenin o güne kadar herşeye rağmen devrimcilik iddiasında tutunmaya çalışan küçük-burjuva sol gruplar üzerindeki tahrip edici etkisi ise yeterince açıktır. Devrim olan inançlarını ve buna bağlı olarak özgüvenlerini zaten önemli ölçüde yitirmiş olan bu gruplar, bir yandan dayanaktan yoksun abartılı umutlara konu ettikleri bir hareketin iç karartıcı akıbeti, öte yandan ise devletin fiziki ve moral açıdan tam bir tasfiyeyi hedefleyen sistematik saldırıları karşısında güçten düşüp her türden savrulmalara açık hale geldiler. Kitle hareketinin gerçek ihtiyaçlarından ve devrimci bir kitle hareketi geliştirmenin sorunlarından giderek daha çok koştular ve böylece yeni bir tasfiyeci girdabın içine sürüklendiler. Bu durum içlerinde bazılarını fiziki tasfiyeye, öteki bazılarını reformist kampa tutunarak ayakta kalmaya yöneltti. Bu sonuç ise doğal olarak sınıf ve kitle hareketine devrimci müdahalenin imkanlarını daha da zayıflattı ve sınıf mücadelesinin olumlu gelişim seyrini çelen bir başka etken oldu.

### **Yeni meclis işbirlikçi burjuvazi ve emperyalizmin hizmetinde**

3 Kasım seçimlerinin ortaya çıkardığı parlamento tab-

losuna dönelim. Sahnede iki parti var; tek başına hükümet partisi AKP ve tek başına muhalefet partisi CHP. Daha en baştan bellidir ki, temel iktisadi, sosyal ve siyasal sorunlar sözkonusu olduğunda mevcut meclis gerçekte tek partiden oluşmaktadır. Bu açıdan AKP ile CHP arasında esasa ilişkin hiçbir fark yoktur. İkisi de işbirlikçi büyük burjuvazinin çıkar ve ihtiyaçlarını herşeyin üzerinde tutmaktadır, ikisi de aşırı Amerikancıdır, ikisi de aynı ölçüde İMF'ci, aynı ölçüde emek ve halk düşmanıdır. Bu konuda aralarında ton farkı bile yoktur. Yeni meclisin bu iki partisi işbirlikçi büyük burjuvazinin ve emperyalizmin, özellikle de Amerikan emperyalizminin çıkar ve ihtiyaçları neyi gerektiriyorsa el ve gönül birliği halinde onu yapacaklardır. Deniz Baykal'ın hükümetle uyumlu bir muhalefet çizgisini "yeni siyaset tarzı"nın gereği olarak sabah akşam övünme konusu yapması gerçekte bunun kabulü ve itirafından başka bir şey değildir. (İkiyüzlülüğe ve aldatmaya dayalı kokuşmuş burjuva politikasının bu gedikli aktörü, zorunluluktan doğan bir tutumu böylece "yeni siyaset tarzı"nın bir erdemi gibi yutturmaya kalkmaktadır.)

Bu çerçevede yeni hükümetin ve meclisin uygulayacağı program, temel çizgileriyle bir önceki hükümetin ve meclisin tek parti halinde uygulayageldiği programın kendisi olacaktır. Ekonomide İMF reçeteleri, siyasette çerçevesi MGK'da generaller tarafından çizilen karar ve uygulamalar, dış siyasette ise ABD emperyalizminin çıkar ve ihtiyaçları, bu programın ana çerçevesini vermektedir. Yeni hükümet ve meclisin bu alanda eskisinden farkı, bu çerçeveyi yeni duruma ve ihtiyaçlara uydurmaktan ibaret kalacaktır.

Meclisin ilk icraatları hükümet partisiyle muhalefet partisi arasında göze batan ölçülerdeki uyumu şimdiden gözler önüne sermektedir. Bunu gölgeleyecek tek alan, hükümetin çok geçmeden kendini hissettirecek "irticai" girişimleri ile CHP'nin

buna karşı “laik rejim” bekçisi olarak ortaya koyacağı muhalefet olacak. Bu gerçekte muhalefet partisi olarak CHP’nin tek muhalefet malzemesi, kitleleri aldatmaya ve seçmen desteğini korumaya yönelik tek manevra alanıdır da.

Fakat burada sorun CHP’den de ötedir. Bu gerçekte düzen bekçileri ile AKP arasındaki bir potansiyel gerilim alanıdır ve bununla kitleler bir kez daha yapay bir kamplaşma içinde aldatılmaya, böylece düzen kanalları içinde tutulmaya çalışılacaktır. Yine de bu alandaki sorunların sökün etmesi ve düzen bekçileri tarafından bir gerilim alanına çevrilmesi için, AKP hükümetinin büyük burjuvaziye ve emperyalizme yoğun bir hizmetler serisinin ardından yıpranacağı bir zaman evresini beklemek gerekecek. Şimdilik AKP’nin tek başına hükümeti bir handikap değil, bulunmaz bir olanaktır. Emperyalizm ve işbirlikçi burjuvazi için olduğu kadar “laik” sermaye düzeninin gerçek bekçileri için de.

### **ABD emperyalizmi hesabına Irak’a karşı savaş**

Yeni hükümet ve meclisin emperyalizme kölece uşaklığa ve İMF’nin sosyal yıkım programına kalınan yerden devam edeceğini söyledik. Buna iki noktayı ilave etmek durumundayız. İlk, İMF programı geçmişte aşan bir katılıkta uygulanacak; gerek borç çevriminin gerekleri, gerekse AKP’nin kendini emperyalizme ve büyük sermaye çevrelerine beğendirme kaygısı kaçınılmaz olarak bu sonucu doğuracak. İkinci olarak ise Türkiye ABD emperyalizmi hesabına Irak’a karşı savaşa katılacak.

İlkinin ilk işaretlerini, zaten hiçbir zaman uygulanmayan “mali milad”ın tümünden kaldırılması, özelleştirmelerin hızlandırılması ve yeni iş yasasının tam da büyük sermaye çevrelerinin istemleri doğrultusunda gündemleştirilmesi



üzerinden şimdiden görmek mümkün. İkincisi ise özel bir kanıt gerektirmiyor; seçimler sonrasında AKP yöneticileri defalarca ABD hesabına savaşa girmeye duydukları eğilimi kabaca dışavurdular. Kitlelerin dini duyguları ve hassasiyetlerinin istismarına dayalı bir kimlik üzerinden siyasette güç olmaya çalışan AKP takımının en belirgin özelliği, islamcı kimlikten de önce aşırı Amerikancılığdır. Onlar bu konuda, Amerikan emperyalizmine uşakça sadakatiyle ünlenen kendilerinden önceki hükümeti de aşacaklar ve kendi uşaklıklarını ABD hesabına emperyalist savaşa katılmakla taçlandıracaklar.

Fakat onları bu alanda bu denli rahat ve pervasız davranmaya iten elbetteki bu doğrultudaki tercihin artık devlet katında da kesinleşmiş bulunmasıdır. Bu olmasaydı eğer, Türkiye'yi ABD hesabına savaşa sokmak gibi temel önemde bir adıma kalkışmak onların boyunu fazlasıyla aşardı. (Tayyip seçimler sürecinde "bu konuyu orduya soracağız" diyordu, sorup öğrenmiş olmalı ki konuya ilişkin olarak artık olur olmaz konuşuyor). Bir yandan borç köleliği üzerinden ABD'ye itiraz edecek olanaklardan yoksunluk, öte yandan ABD'nin bağımsız bir Kürt devleti kartını başarıyla oynayarak yarattığı gerici kaygılar, devlet ve ordu katında zaten cılız ve inandırıcılıktan yoksun olan itirazların da sonunu getirmiş bulunuyor. Türk devleti, ülke toprakların boydan boya ABD için bir savaş üssü haline getirmenin ötesinde, ABD hesabına Irak'a karşı emperyalist savaşa bizzat katılacaktır, bu hemen hemen kesindir.

Bu durum, İMF güdümlü kriz reçetelerinin işçi sınıfı ve emekçiler için yarattığı ağır iktisadi ve sosyal yıkıma yeni dönemde bir de savaşın yıkımı ve faturasının ekleneceği anlamına gelmektedir. Ortada hiçbir neden yokken, salt Amerikan dayatmalarının bir sonucu olarak ülkenin bir savaş macerasına sürüklenmesi, yaşanmakta olan krizi boyutlandırarak

ve savaşın çok yönlü faturası kitlelerin bugünkü hoşnutsuzluğuna yeni boyutlar ekleyecektir. Afganistan'da işgal gücü olarak bulunmanın ardından şimdilerde bir de böyle bir savaşın içine girmenin, dahası, ABD'nin savaşlar zincirine bu denli dolaysız biçimde angaje olmanın gündeme getireceği yeni yükümlülüklerin, bu çerçevede muhtemel yeni savaşların bugünden kestirilemeyecek etkileri de düşünüldüğünde, ekonomik krizin ve borç köleliğinin Türkiye'yi içerde ve dışarda nasıl bir batağın içine sürüklediği daha iyi görülür.

Türkiye her açıdan daha ağır bunalımlarla, daha derin çalkantılarla yüzyüze kalacağı bir evreye doğru yol alıyor.

### **Devrimci çıkış ihtiyacı ve solun tablosu**

Krizler içinde debelenen ve bunun çok yönlü faturasını acımasızca emekçilere ödeten, böylece emekçi kitlelerin hoşnutsuzluğunu ve bir çıkış arayışını zaman içerisinde daha da büyüten bir düzen gerçeği var bugün orta yerde. Kitlelerin hoşnutsuzluğu ve arayışı her seferinde bir başka düzen içi alternatife yönelmekte, fakat bu kısa süre içerisinde büyük hayal kırıklıklarına dönüşmekte ve yeni arayışlar gündeme gelmektedir. Olayların bu gidişatı karşısında devrimci bir çıkış ve çözüm alternatifinin taşıdığı olağanüstü önem özel bir açıklama gerektirmeyecek denli açıktır.

Böyle bir tarihi çıkış ve çözüm yolunun temsilcisi olmak iddiasındaki bir parti ya da hareketin en temel özelliği, kurulu düzeni her bakımdan aşmış bir devrimci konum ve kimliğe sahip olmak olmalıdır. Bu elbette kendi başına yeterli değildir, fakat olmazsa olmaz koşuldur. İdeolojisiyle, programıyla, taktiğiyle ve örgütsel varlığıyla düzen karşısında devrimci bir kimlik ve konuma sahip olmayanların düzene

karşı devrimci bir alternatif olma, devrimci çıkış ve çözüm yolunu temsil etme iddiaları her türlü dayanaktan ve ciddiyetten yoksun bir iddia olmaktan öteye gidemez.

Burada bu hatırlatma kuşkusuz boşuna değildir. Türkiye solunun geniş kesimleri seçimler vesilesiyle ve hala, düzenin çözümsüzlükleri karşısında bir alternatif oluşturma ihtiyacı üzerinde tartışıp durmakta, fakat alternatif oluşturmaktan sözettikleri bu aynı düzenin gerçekte ne kadar dışında oldukları gibi temel önerinde bir sorundan da görüş birliği halinde özenle uzak durmaktadırlar. Bu bir bilgisizlik değil fakat tümüyle bir ikiyüzlülük, bir ilkesizlik ve ideolojik çürüme durumudur. Herkes gerçekte herşeyi çok iyi bilmekte; fakat bir kesim Kürt halkının ulusal hassasiyetlerinden doğan bir oy potansiyelini parlamenter hayallerine ve hesaplarına dayanak yapmak, destekçi konumundaki öteki bir kesim ise böylece elde edilecek başarıdan solculuk adına teselli bulmak kaygısıyla susmaktadır.

3 Kasım seçimlerinin ortaya çıkardığı bu sol hareket tablosu hazin olmaktan öteye ibret vericidir. Birbirini izleyen yenilgilerin ürünü tasfiyeci süreçler içerisinde devrimci kimliğini çoktan tüketmiş, herşeyiyle düzenin icazetine sığınmış bazı liberal sol çevreler (EMEP, SDP vb.) ile; AB'ciliği kimlik haline getirmiş ve Amerikan emperyalizminin bölgeye müdahalesinden bile yarar umacak kadar sol değerler ve kaygılardan kopmuş bir Kürt hareketinin salt parlamenter hesaplar ile kurdukları ilkesiz bir reformist blokun solun geriye kalan önemli bir kesiminde yarattığı aşırı heyecan, bir tükenmişlik tablosunun yansımasından başka bir şey değildir.

Parlamenter budalalık görünümündeki bu kolektif ikiyüzlülük tablosunu daha iyi anlamlandırabilmek için soruna bir de düzen cephesinden bakalım.

## Devletin “ılımlı sol” yaratma alanındaki belirgin başarısı

Çifte yenilginin ‘80 öncesinin devrimci akımlarında yarattığı köklü kimlik değişimini, ehlileşip uysallaşarak düzenin icazetine sığınma tutumunu dikkatle izleyen ve ‘90’ların ortasında devletin gizli fakat gerçek anayasası sayılan “Milli Siyaset Belgesi”nde kayda geçiren düzen bekçileri, doğaldır ki herşeye rağmen devrimcilikte ısrar eden kesimlere ilişkin olarak da bu deneyimden gerekli sonuçları çıkarttılar. Herşeye rağmen devrimcilikte ısrar eden ya da bu çizgide tutunmaya çalışan akımlara yöneltilen sistematik baskı ve terör, bunun bir uzantısı olarak gündeme getirilen hücre saldırısı, tümüyle bununla, çıkarılan bu sonuçlarla bağlantılıdır. Devlet devrimci akımları, fiziken tasfiye olmak ya da düzenin icazetine sığınarak ehlileştirilen solun (“Siyaset Belgesi”nin deyimiyle “ılımlı sol”un) bir parçası haline gelmek alternatifleriyle yüzyüze bıraktı, belirgin biçimde bu bakış açısıyla hareket etti.

“ılımlı sol” yaratma hedefi, ‘60’lı yıllarda düzenin icazet sınırları içinde ve dolayısıyla ılımlı bir çizgide ortaya çıkan, fakat zamanla gerek dünyadaki gelişmelerin gerekse içerdeki sosyal mücadelelerin etkisi altında devrimcileşen ve ‘70’li yılların yükselişi içerisinde önemli bir güç haline gelen devrimci hareketi, bu kimliğinden arındırmak ve yeniden düzenin uysal bir uzantısı haline getirmek hedefinden başka bir şey değildi. Bu süreç gerçekte 12 Eylül’ün ezme hareketiyle başladı ve aradan geçen 20 yılın ardından düzenin elde ettiği başarıyı 3 Kasım seçimlerindeki sol hareket tablosu tüm açıklığı ile gözler önüne serdi.

Sonuç, düzen bekçilerinin arzuladığı “ılımlı sol”un yeni kesimleri kapsayarak büyümesidir. Geleneksel solun büyük bir bölümünün ideolojik ve moral alanda devrimci geçmişle

son bağlarını da köklü bir biçimde koparıp atması, yeneden '60'lı ilk yılların burjuva parlamenter hayallerine dönmesidir. Geçtik devrim hedefinden demokratik hak ve özgürlükler uğruna verilmesi gereken bir mücadelenin asgari gereklerinden bile özenle geri duran; devletin hassasiyet gösterdiği siyasal sorunlara değinmekten özenle kaçman: asgari bir anti-emperyalist duyarlılık bir yana seçim bildirgelerinde emperyalizmi kavram olarak bile artık anmaktan uzak duran; parlamentoya kapağı atmak uğruna her türlü ilkesizliği mübah sayan, tümüyle anayasal düşler ve değişimler peşinde, ilkesiz ve omurgasız bir reformist seçim bloku karşısında gösterilen aşırı heyecan başka ne anlama gelir ki?

Bu gerici oportünist cereyan daha dün devrimcilik iddiası taşıyan bazı akımları doğrudan etkisi altına almış (böylece tasfiyeci liberal cephe yeni katılımlarla genişlemiş), hala bu iddiayı taşıyan öteki bazılarını ise utangaç destekçisi haline getirmiştir. Devrim umutları kırılmış, sıradan bir devrimci mücadele için bile güçleri çoktan tükenmiş parti, grup, çevre ve kişilerin umutla sarıldıkları ilkesiz reformist blok, gerçekte devletin 12 Eylül saldırısıyla hedeflediği ve "Siyaset Belgesi"yle bir "milli" hedef haline getirdiği "ılımlı sol" yaratma politikasının somut başarı tablosundan başka bir şey değildir.

Bu, reformist ve parlamentarist yoldan koparak devrim yolunu ülküleştirmek gibi son derece önemli bir tarihi rol oynayan '71 devrimcilerinin açtığı yoldan tümüyle kopmak, bu tarihi mirasa ihanet etmek, düzenin icazetine uyarlanmış bir solculuğu kimlik haline getirmek demektir. Bu, '60'lı yıllardan itibaren sosyal mücadelelerin uygun ortamında edilmiş ve biriktirilmiş tüm ideolojik ve moral kazanımların terkedilmesi demektir.

Sonu gelmeyen bunalımlarla boğuşan ve bunalım ortamında kitleler önünde devrimci çıkış ve çözüm yolunu temsil

etmenin ne demek olduğunu da çok iyi bilen burjuvazi, onun adına ülkeyi yöneten düzen bekçileri, devrimci akımları ezme çizgisiyle tam da bu sonucu elde etmek istiyorlardı. Yapısal karakterdeki zincirleme bunalımlara çare bulamayanlar, bunalım ortamında tehlike oluşturabilecek devrimci akımı bertaraf etmenin çaresini pekala bulabilirlerdi. Yenilgilerin ilk sonuçları çoktan görülmüş tasfiyeci etkileri, '89 çöküşünün yarattığı özel tarihi ortamın elverişliliği, sınıf ve kitle hareketinin henüz kendini bulamamış olması olgusu vb. etkenler, onları bu konuda fazlasıyla cesaretlendirdi ve doğrusu buna yönelik çabaları fazlasıyla da sonuç verdi. İdeolojik olarak çürümüş, politik ve örgütsel olarak düzenin icazet sahasında kendisini hapsetmiş bir sol hareket (büyük bölümüyle '70'li yılların devrimci-demokrat akımlarından arta kalan bir tortu!), bu alandaki başarısının somut bir tablosu olarak durmaktadır bugün orta yerde.

### **TKİP konum ve misyonunun bilincindedir**

Türkiye'nin sürüklenmekte olduğu ağır toplumsal bunalım ve solun 3 Kasım seçimleri üzerinden yansıyan tablosu ışığında ele alındığında, TKİP'nin temsil ettiği konum ve kimlik, bu konum ve kimliğin seçim sürecindeki somutlanması, apayrı bir anlam ve önem kazanmaktadır. Burada sözkonusu olan niceliğin boyutları değil, fakat konum ve tutumun ilkesel ve ideolojik niteliğidir. Devrimci kimlik sözkonusu olduğunda aslolan budur ve bunu korumak, güçlendirerek sürdürmek iradesinin gösterilebildiği yerde, öteki herşey zamanla bunu tamamlayacaktır.

Reformist cereyana karşı TKİP şahsında ortaya çıkan bu belirgin konum ve tutum farklılığı kadar, yeni katılımlarla güçlenen reformist solun seçimlerdeki tablosu da hiçbir

biçimde rastlantı değildir. Devrim hedefi ve sosyalizm davası konusunda samimiyetini koruyan her devrimci dönüp komünist hareketin ilk çıkış anından itibaren ortaya koyduğu sol hareket değerlendirmelerine yeniden bakmalıdır. Bunu yaptığında açıkça görecektir ki, solun bugünkü tablosu temel çizgileriyle daha o günden açıkça öngörülmüştür. Elbette hiç de kehanetle değil; fakat tümüyle, yenilgiyi izleyen bir muhasebe döneminde, sol hareketin ideolojik ve sınıfsal açıdan bilimsel bir çözümlenmeye tabi tutulması sayesinde.

Kendini yenilginin dersleri ışığında ileriye doğru, daha da somut olarak, marksist-leninist dünya görüşü ve işçi sınıfı devrimciliği çizgisinde aşamayan her sol parti ya da akımın ya zamanla yok olup gideceği, ya da o günkü devrimci kimliğini bile koruyamayarak zamanla liberalleşip düzenin icazetine sığınacağı tespiti ve uyarısı, bu değerlendirmeleri baştan başa kesen bir ortak çizgidir. Aradan geçen 15 yıllık sürecin sol hareket tablosu bunu bugün somut olarak doğrulamış bulunmaktadır.

Fakat o zamanlar bu değerlendirmeyi ortaya koyanlar: temsil ettikleri yeni ideolojik-politik çizgi şahsında (ki o zamanlar başkaca da bir şeyleri henüz yoktu) Türkiye devrimci hareketinin geleceğini temsil edecek. bu sayede geçmişin devrimci mirasını ve kazanımlarını da yeni bir düzeyde, marksist-leninist dünya görüşü ve işçi sınıfı devrimciliği çizgisinde koruyup geliştirecek yeni bir hareketin doğduğu iddiasını da taşıyorlardı.

TKİP şahsında bu iddia da ete-kemiğe bürünmüş, bütün açıklığı ile doğrulanmıştır. Bugün TKİP'nin önünde, bulaşıcı bir cereyana dönüşen tasfiyeci akım karşısında geçmişin devrimci mirasını daha büyük bir güç ve kararlılıkla savunmak ve Türkiye'nin devrimci geleceğini kucaklamak görevi durmaktadır. Bu görev olayların Türkiye'yi sürüklediği çalkantılar ortamında apayrı bir anlam ve önem kazanmaktadır.

**Partimiz bunun bilincindedir ve her alandaki gereklerini yerine getirmek üzere azami bir gayret içinde olacaktır.**

**(Ekim, sayı: 230, Kasım 2002, başyazı)**



*"Bu değerlendirmeler bir partiye ve bir döneme aittir. Döneme başlangıç olarak TKİP'nin kuruluş tarihi (Kasım 1998) ve bu çerçevede derlemeye başlangıç olarak da TKİP Kuruluş Bildirisi seçilmiştir. Bu öznel seçim derlemenin amacına uygundur; amaç, devrimci bir partinin kuruluşundan bu yana ki temel siyasi değerlendirmelerini okura toplu olarak sunmaktır.*

*"Derleme bir döneme göre yapıldığı için aynı dönem içinde çok değişik konulardaki metinler burada birarada yer almaktadır. Dünya ve Ortadoğu'daki siyasi gelişmelerden Türkiye'de siyasi süreçlerin çok yönlü seyrine, sınış hareketinin sorunlarından gençlik ve kamu hareketine, Kürt sorunu ve hareketinden kadın sorununa, sendikalar sorunundan kültür-sanat sorunlarına, hücre saldırısı ve zindan direnişinden devrimci hareketteki tasfiyeci kan kaybına ve reformist solun yeni yönelimlerine, nihayet partinin örgütsel sorunlarından çalışma tarzına ve yayımlarına kadar; alabildiğine zengin bir konu çeşitliliğinden oluşan bir derlemedir bu."*

*"Komünistler Türkiye soluna, süreli yayınlarda yer alan temel ve taktik değerlendirmelerin kitaplaştırılmak yoluyla yıllar sonrasında okurun hizmetine dolaysız olarak sunulması geleneğini getirdiler. Bu gelenek edinilmiş tutarlı bakış açısından, bunun ürünü değerlendirmelerin zamana olan dayanaklılığına duyulan güvenden ayrı dşmlemez kuşkusuz. Bu son yargı, burada okura sunulan değerlendirmelere bugünün gözüyle bakışımızı da ortaya koymuş oluyor haliyle."*



Fiyatı: 11 YTL (KDV dahil)